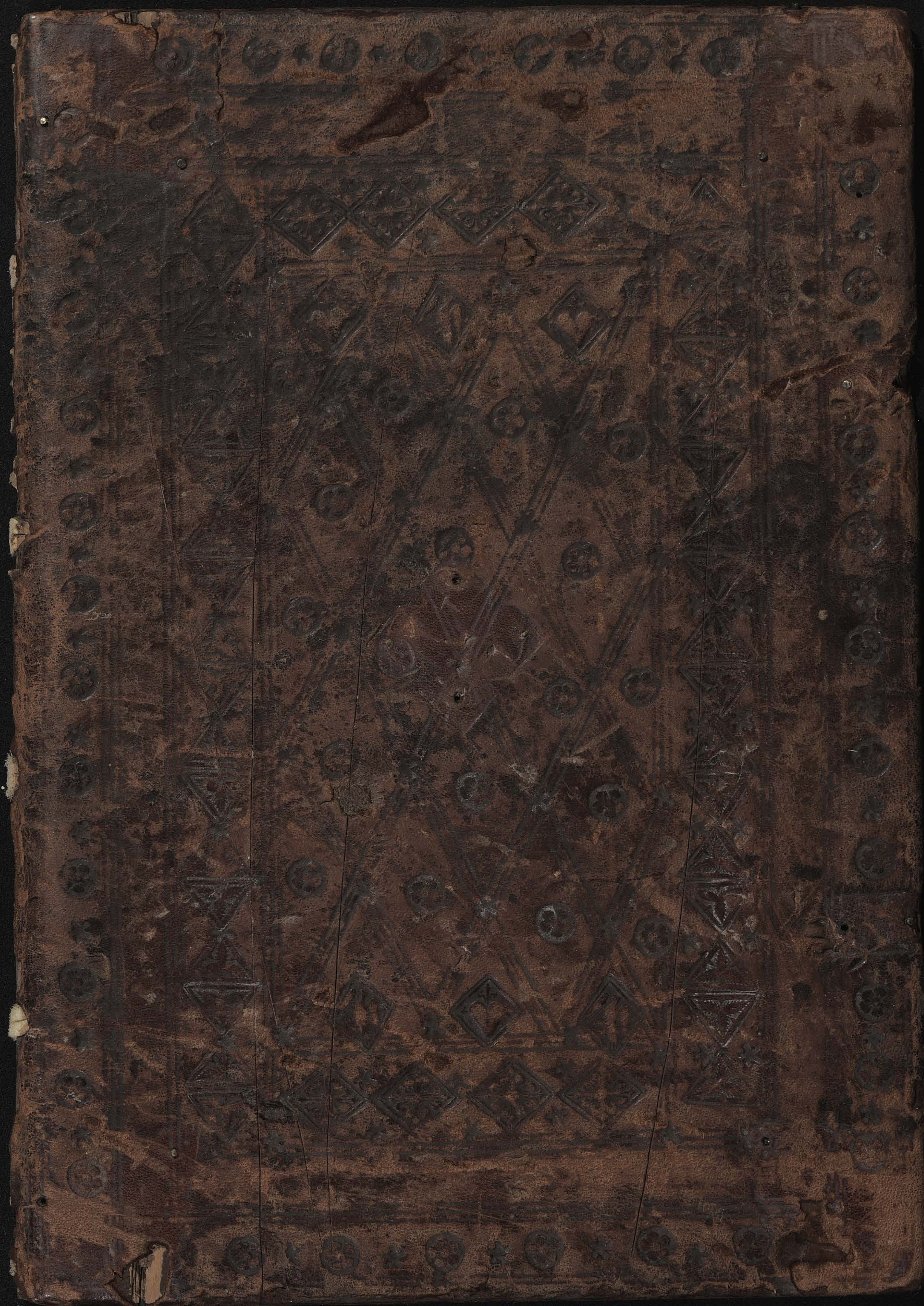
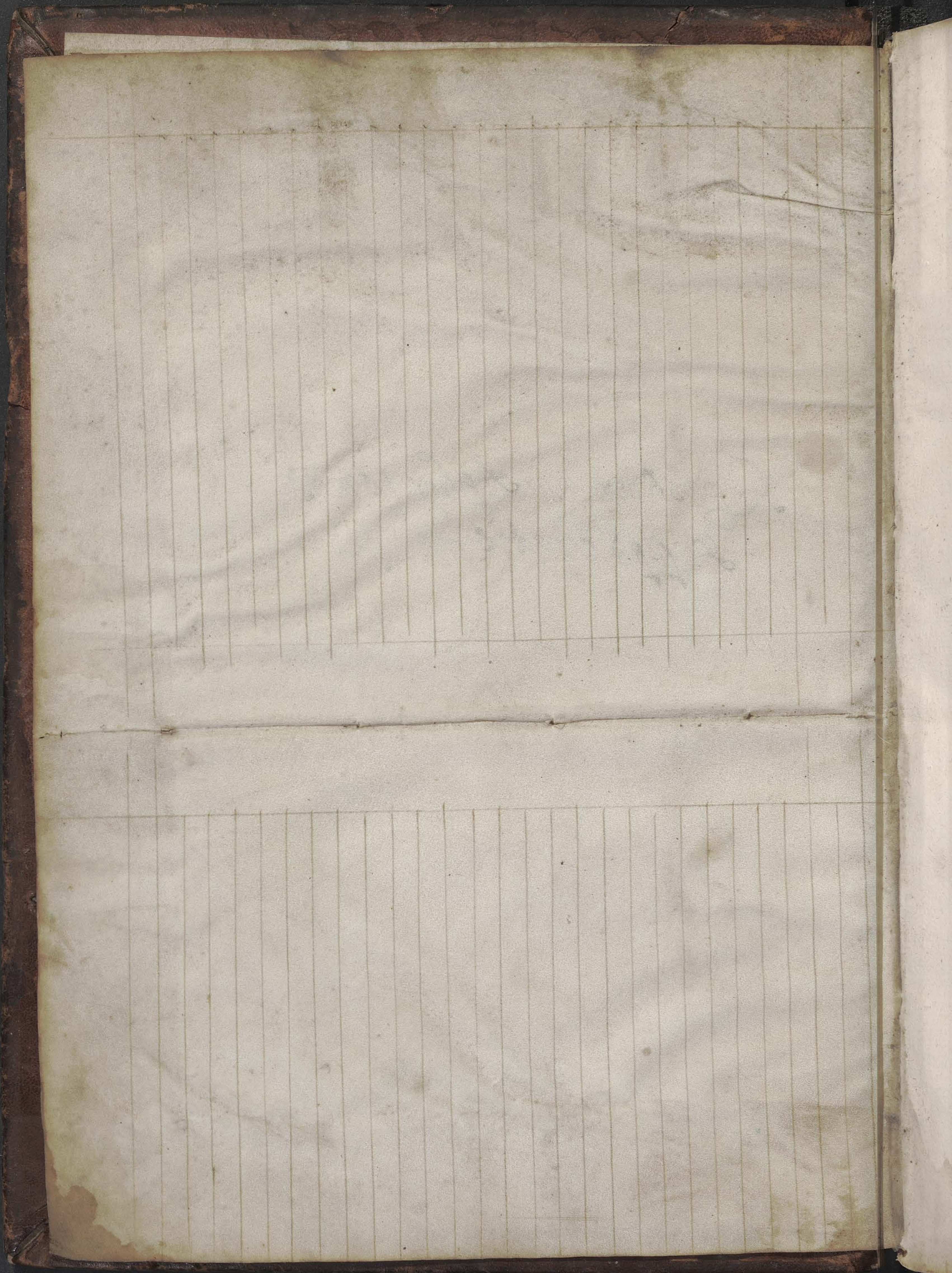
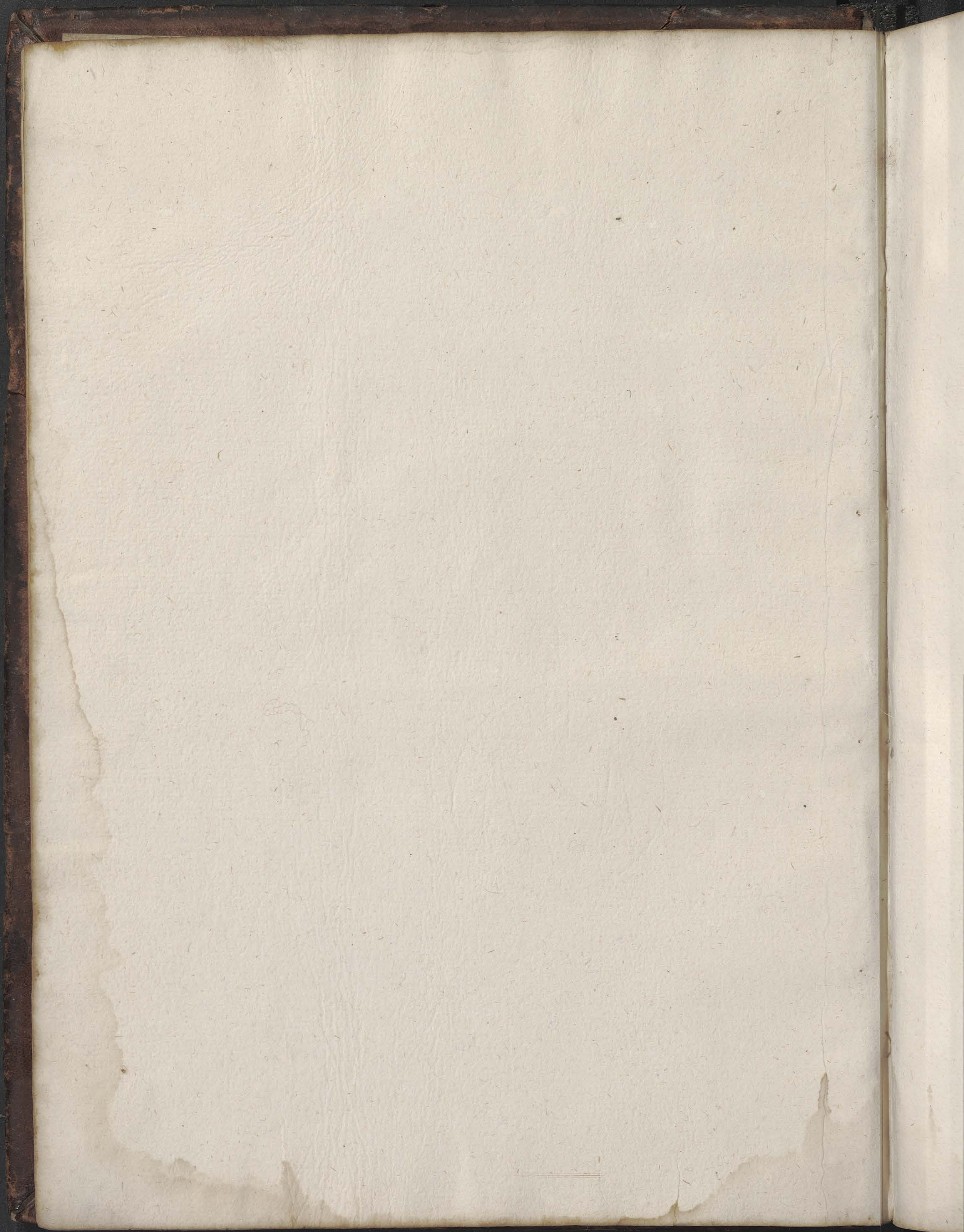

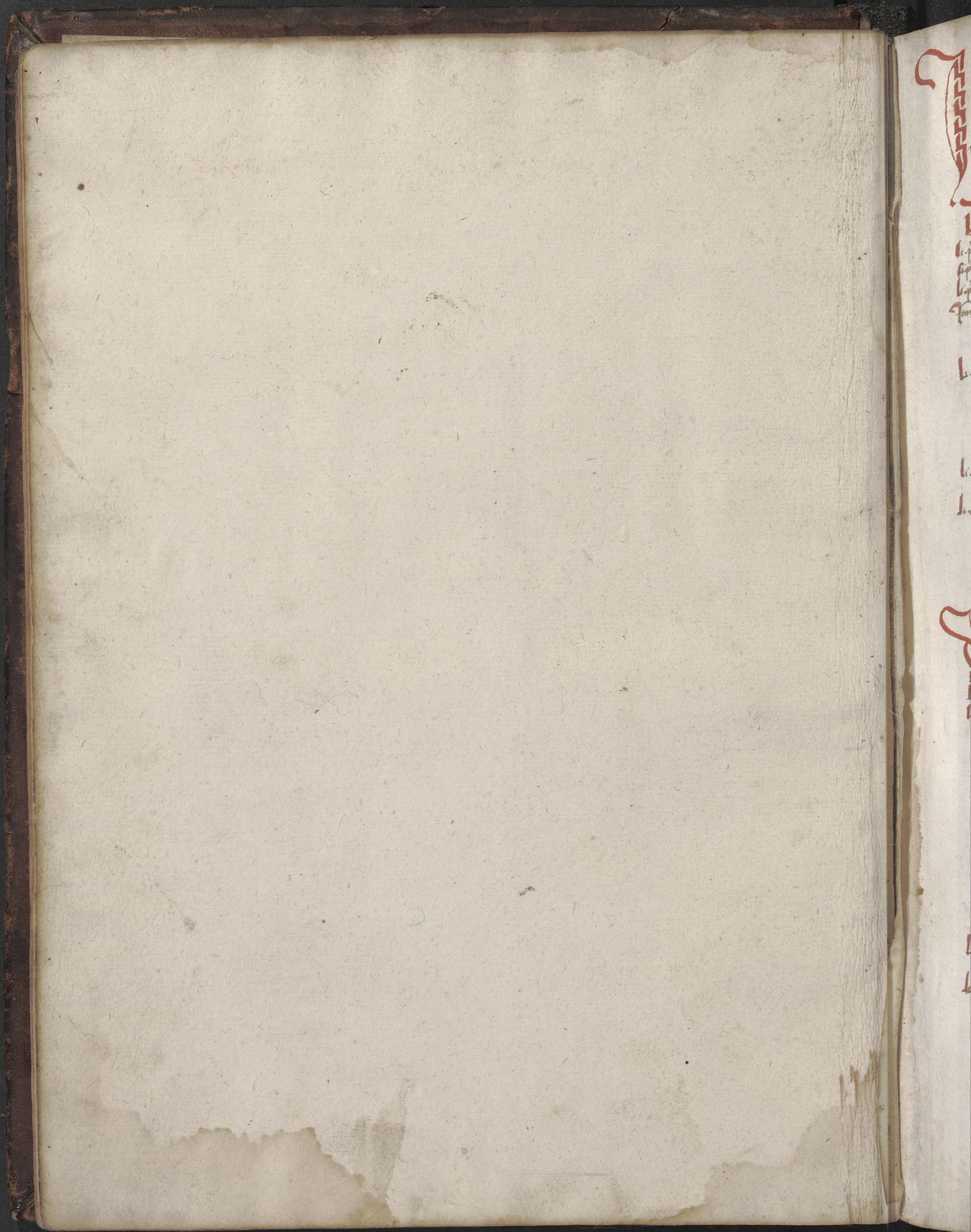
804.

N. Inv. 804.

Repertorium in Aphorismos
Hippocratis

Incipit Registrum super amfforismos ypocratis

De purgationibus

li. p°. afft. 2°. In perturbacionibus ventris
li. p°. afft. 3°. In excrescentibus ad summum
li. p°. afft. 21. Queque ducere oportet
Item sequitur digesta mediatri
In acutis passionibus
Si qualia et mediatri
li. 3°. afft. 1°. Que in multo tempore
afft. 9°. Corpa ubi quis volt purgare
afft. 20. Inchoantibus morbis
afft. 36. Sana habentes corpa
Sana habentes
li. 2°. afft. 47. Bonum invibus et repere
Quecumque
li. quarto afft. p°. Pregnantes purgare
In farmacis
Si qualia oportet
Sub tunc et an tamen
Utrales et facile vomentes
Difficile vero vomentes
Et plures alii ibidem

De dieta

li. p°. afft. quarto Tenues et certe diete
li. p°. afft. 1°. In tenuibus dietis peccant
li. p°. afft. 6°. Ad ultimas egritudines ultime autem
Ubi vero statim acume
Cum in statu est egritudo
Contemplari autem oportet
Cum ergo utrumque est statu
Et quecumque
Senes facilius ferunt ieiunium
Et crescunt plurimum habent
Ventres hyeme et vere
Unde diete omnibus febricitantibus
Quibus semel aut bis
Estate et autumpno
Hos qui in continuis
li. 2°. afft. 4. Non purgata corpa quanto magis
facilia est replere potu
li. 4°. afft. 64. Ut dare caput dolentibus

li. 1°. afft. 6°. In egritudine

De Sompno

li. 2°. afft. p°. In quo morbo sompnus
Ubi desipientia
Sompnus et vigilia
li. 4°. afft. 21. Quecumque desiderium habent
li. 1°. afft. 18. In vigilia

De Signis

li. 1°. afft. 3°. In vomitu
In mania
In egritudine diuturna
Ex multa
li. p°. afft. 12. Prorismi
li. 2°. afft. 7°. Labores spontanei
Si ex egritudine
Si ex egritudine bene et est
Solummodo eius
In omni egritudine
In morbis
In omnibus
Brachiorum
li. 1°. afft. 43.

De dolore

li. 2°. afft. 6°. Quecumque dolentes
afft. 46. Duorum dolorum
Si vero prius doluit
Inactivum tumores
li. p°. afft. 28. Posteriora capitis dolen
afft. 61. Dolores in lateribus
afft. 7°. Dolores in lateribus
afft. 1°. Dolores et tumores
10. Caput dolenti
21. Quibuscumque dolor
3°. Quibus fames
li. 1°. afft. 21. In dolore diuturno
In dolore
Quibuscumque
Quibuscumque

De Crisi

li. 2°. afft. 12. Que relinquuntur
Quibuscumque crisis fit
afft. 20. Septime quarta

Non solum rerum alleviata
li. 2° aff. 20. Circa principia et fines
li. 1° aff. 4° In sudore et rigore

De apostematibus

li. 2° aff. 17. Ubi sanie
Branie et acrise
li. 4° aff. 48. In ano flegmone
.64. Late pustule
li. 6. aff. 24. Erisipilam
aff. 30. Quibuscumque absconditi
li. 1° aff. 8° In flegmone
In herisipila
li. 1° aff. 43. Quicumque in epate
.41. Quicumque
.42. Quibus pustule
Quibuscumque

De

li. 2° aff. 16. Ubi indigentia
Cibus preter naturam
Corpora que nutriuntur
li. 2° aff. 21. Potus indigentiam solvit
li. 2° aff. 36. Parum deterior cibus

De febribus

li. 7° aff. 6. Rigores quidem a quartanis
.19. Acutorum morborum
li. 2° aff. 23. Acute egritudines
.24. Estive quartane
Febre in spasmo melius
li. 2° aff. 28. Febricitantibus non omnino
li. 2° aff. 29. In quibus febribus
Quibuscumque gravitates
Laboriosis in febribus
li. 4° aff. 29. Si a febre habita
Si a febre
li. 4 aff. 43. Febribus quibuscumque non desinentibus

De febribus

Sequitur Febres longe Quibuscumque
Quibuscumque ex febre
Quibus indigentibus
In bubonibus
Febribus sudor

li. 4. aff. 7. De causone habito
Sana vero
Quibuscumque
Que in partibus
In febribus
In febribus cum
In fe
In febribus
In febribus acutis
li. 6° aff. 26. Quibuscumque in causone
li. 4. aff. 62. Quibuscumque in febribus

De etate

li. 2° aff. Bones in membris
li. 3° aff. 20. Etates
.19. Secundum tempora quidem
li. 20. aff. 29. Hyeme vero
In etatibus
Cum vero dentes
Bonioribus vero differunt

De pleuresi

li. 2° aff. 8. Quicumque pleuretici
li. 4. Quicumque sanguinem
li. 7. Quibuscumque vero ex pleuretica
li. 6. A pleuretica
li. 6. A ade ructuantes
li. 1° In peripleumonia
li. 1° Cathareri
li. 1° aff. 42. Quicumque

De Squinancia

li. 4° aff. 10. Quicumque squinanciam
li. 6° aff. 70. A squinantice
li. 1° aff. 46. A squinante

De mulieribus

li. 7. aff. 28. Muliebria educit
Sequitur Mulier hominem in utero
Mulieri flum muliebria
Et plures alii sequentes
Quicumque preter naturam
Si mulier
Si mater
Fetus quidem

Matrix ad papitand
Mulieri si vis
Quecumque in vtero hns
In fluxu
Menstruus pregnantibus
li. 1º. aff. 7º. Mulier aut si no accepit
Mulieri habenti
Si mulier purgatos
Quecumque frigidas
Si mulier hnt
In vtero habenti
li. 1º. aff. 24. Mulier ambo

De vulneribus

li. 7º. aff. 6º. Et quibuscumque i vulneribus
In vulneribus
li. 6º. aff. 4º. Superfluencia vulnera
li. 5º. aff. 18. Vesicam incisam
Item sequitur Quando incisu fuerit
li. 6º. aff. 24. Intestinorum
. 7º. Vulnera quecumque
Quibuscumque febres
Si aparentia erupuit
li. 1º. aff. 2º. In osse egrotanti
In ossis denudacion
In plagis torpatis
In forti pulsu
In oss fractura capitis
Vulnera quecumque
li. 6º. aff. 2º. Quibuscumque
li. 1º. aff. 4º. Si super purgato

De purgacionibus

li. 4. aff. 4º. purgare estate
Ptisicos vero
Melancolicis
Modicum valde acuti
li. 4º. aff. 12. Quibuscumque veteres lienia
Item sequitur Ad ellebores hii qui no
Eu biberit quis elleborum
Cum volueris ducere
Non febricitantibus
Sup dyafragma
Quecumque in farmaciis
Non febricitantibus [illegible]
Egestiones nigre

Egritudinibus quibuscumque
Quibuscumque ex egritudinibus acutis
Assinthecium si a folle nigro
li. 4. aff. 26. Nigre egestiones
. 28. Quibuscumque felle
li. 6º. aff. pº. In diuturnis lienteriis
. 3º. Longis dissenteriis
li. 7. aff. 17. Si a dyarria habitu
li. 6. aff. 67. Tremi
Quecumque splenetici
li. 1. aff. 4. Quibuscumque
In egritudine
In acerrimo secessu
In farmaciis
li. 1º. aff. 8. Si ex atro
Quibuscumque

De ydropisi

li. 4. aff. 20. Quibuscumque torsiones
li. 6. aff. 8. Ydropicis que nascuntur
Ab ydrope habito
Quibus epaticis a ydropi
li. 6º. aff. 32. Ydropicis tussis
li. 1º. aff. 47. Ydropicus si tussim
li. 1º. aff. 72. Quibus epar

li. 4º. aff. 27. Sanguis quid
li. 4. aff. 32. Quibus satis
li. 6. aff. 2º. Si ventrem
li. 1. aff. 9. In sanguinis fluxu
li. 1. aff. 15. In sanguinis sputo
li. 1. aff. 37. In sanguinis sputo
Quibuscumque sanguinem
li. 1. aff. 4. Quibuscumque

De vrina

li. 4. aff. 64. Quibus vrine
Item sequitur Quibus in febribus
Quibus septima die
Quibus vrine limpide
Quibus ypocondria
Quibus
Si sanguis sit
Quibus in vrina
Quibus in vrinali
Quecumque sanguinem
Vrina nocturna

De Ptisi

De Sudoribus

De Qualitatibus

De Spasmo

De yctericia

De Emoroydibus

Finis huius Registri

Regimen tempore Pestilenciae

Quia vero secundum
determinacionem corporum celestium et plane-
tarum influxus et condiciones nostris
temporibus pestilencie multe opifex hominum
contagiosis labes vlcerum puniat tam
Ideo opus est ponere manum preservandi
ab epidimica impressione, et quia possumus
distinguere diversas causas secundum diversa
anni tempora ut alias feci, in solum hic scri-
bam graciam contra omnem pestilenciam
valenciam sive estiva sit sive hyemalis
Ex scriptis illustrium doctorum et autorum
extracta. Fiat igitur magna re-
laxacio sanguinis et aliorum humorum.
Nam summa preservacionis et curacionis
ab epidimia est evacuacio, p[rim]a p[ar]te re[gimenti].
Corpora igitur robusta grossa et sangui-
nea notabiliter repleta conveniunt eva-
cuari per flebotomiam vene mediane vel
scilicet salvatelle. Si vero aliis fuerint re-
pleta humoribus diversis convenientibus
farmacijs purgentur. Commune re-
gimen quo in omni pestilencia v[e]l q[ua]-
cumque in civitate agendum quod evacuat
superfluitates colore flatus vel infec-
cionis adustas et adustas et sanguine
clarificat et cor et membra principa-
lia confortat, est hoc

Rx
Pute fimitre
Borag[inis]
Buglossi
Vini acro[matici] ai[m] subtilis — ana ℥ iii
Reubarb[ari] elect[i] ʒ iiii
Agarici ʒ ii
Aloes
Diacatholicon elect[i] ℥ ii
Camph[ore] lig[ni] et
Margaritarum
lig[ni] al[oes] — ana ʒ i s[emis]
Jacincti
Cit[ri] ʒ s[emis]
Sz
Spicenardi
Mastic[is]
Croci
Cortici — ana ℈ ii

Pulverisentur omnia et infundantur
in predictis et exiccentur sole et sic
fiat ter. Deinde fiant magdaleones et ser-
ventur. Cum autem opus fuerit recipe
predicte composicionis ʒ i dragaganti ℈ i
et formentur pille et exhibeantur in
mane et tardetur cibus ad iiii quattuor
horas [illegible] premittendo haustum
aque ex calide seu zucaro p[er] horam
unam ante prandium. In cibariis vero
vertatur usus ad acetosa et ad carnes
laudabiles non valde pingues ad-
plurimum assatas. Rosis cum Borag[ine]
Buglossa Pimpinella menta Salvie et
aliarum aromaticarum olerum quibus est
Vino etiam utendum est albo acro[matico]
subtili claro aliqualiter pontico vel in
dulci. Optimum quoque est facere vinum
limphari ex aqua sublimacionis Buglossi
Borraginis vel Acetoselle que spectare h[abe]t
in hoc
Specialia vero medicinalia quorum
usus ab autoribus illustribus approbatur
sunt pille ex alloe mirra et Croco
qui ponuntur in prima zi. Et fuerunt
pille Rufi. Ex quarum usu dixit Rufus
omnino corpora a pestilencia preservari ut
conto quarto c[apitul]o 3o collige[n]di. Similiter
equi metridato usus cuius est accipie[ndo]
ex eo omni mane in aurora ℈ i et ʒ s[emis]
cum medico vino subtili et tardetur cibus
quinque horis. Adhuc enim tyriaca assu-
mendo ex ea omni mane hora ca[...]
ʒ i vel s[emis] cum vino cum est optimum.
Qui enim utitur ea erit securus a
pestilencia ut conto eciam tractatu
primo c[apitul]o primo Colligendi
De Simplicibus vero valet pul[vis]
margaritarum dando grana in potu
et in cibis [illegible] quarta die
Similiter lig[num] al[oes] Similiter semen ozimi
gariofili Similiter Radix citri quia confor[tat]
cum veneno ut sexta p[ar]ti tractatu
tercio c[apitul]o Colligendi
Preservant enim horum simplicium singulis
die exhibere ʒ i vel s[emis] cum vino acro[matico]

subtili varient aut deses in equa-
litatem conis et virtutis et alia li-
bito tuo
Lutum armenum dandoerco cum die ʒ i
cum vino prescripto optimum est auxi-
lium 16a de simplici medicina . ja gti
allto ca° et cum 2° pro aio Vnde
Scap de simplici 186 cum datur
et eo cum potu in vino subtilissimo
mediocriter limphato confert fe-
bribus pestibus valde Et qui assue
scit potu eius in febre pestibile
preseruatur a nocumento pestilentie
Conferunt suffumigatores in mane z a ste
cum aromaticis simplicibus vt thure
storace calamenta laudanre colofonia
mirra et ligall'
Colofonie usuen et e longo
in tortabilis vetustissimarum
arborum inuenta
Mirra
Storacis } an ʒ i
Calamente
Camphi } an ʒ ii
Musci
Colofonie laudan an ʒ s
Puluerisentur Et Rx Storacis ponde
ʒ s vino pdito et crescent pl Et
cum opus fuerit cum eorum puluere
sentur et carbonibus Rx Confert
bona olfare sepe aromatica simplicia
vt optimum cum manca Camph
ambram muscum et similia Et
compositis in forma pomorum pro ti
vere transmissum Et descripto est
Storacis
Calamente
Granorum lauri } an ʒ s
Laudanre
Cario cum
Croci
Rx Cynamati
ʒʒ
ligmall'
Camfora } an ʒ s
Nuchmug ti
Resine pini maris
Laudani ʒ iii
Boli tuliorum ʒ ii
Musci ʒ i s
Ambre ʒ s

Puluerisentur et repone cum vio
malmatico vel cum succo basilicanis
vel cum aqua rosata de damasco
apportata vel Jerosolimitana et
sepe odorentur Et de eorum puluere
suffumigia fiant vt predictum est
Dormire autem a coytu est et
maxime ab vsu eius in aere pesti-
bili fugiendum quia naturalem calorem
debilitat Superfluitate vltimi ali-
menti et spiritus euacuando et ca-
ueat a piscibus qui non concedunt
nisi assati Vt certo alicuius allto
cario collegerit Et vite humida aba-
rit ad velocem corruptionem prona
existentes

De Cibis et potibus qualiter cibos
premittendi sunt vino supponendi
et z a pani Et de Carnibus quorum
animalium carnes que in isto
casu satis notum est quod ex quadru-
pedibus domesticis quam carnes vitule
lactantis a diebus 4 4 vsque ad annum
Carnes bouine non transeuntes dies
40 conueniunt Et agnorum et capreo-
rum carnes suis temporibus
Carnes in porcine macres salite
aliqui conueniunt
De Siluestribus aut bone sunt Ca-
proline et sunt meliores inter silue-
stres Et sanguinis et eius generis
paucis licet superfluitates z° alicuius
z 2° mo
Caro leporis eam laudant quia ca-
et sicca quo ab 2o fam
Caro aut vrsi cuniculi et ceruj
et similibus dimittantur
De volatilibus aut domesticis quod
pulli non valde pini Capones et
Galline Caro aut Gallinarum est
cum alia carne melior z g dicit 66 q°
Eligantur etiam carnes sturne et Con
turnicis que inter reliquas volatilium
siluestrium carnes ponuntur laudabiliores

3° allmos' ca° 43°
Laudantur eciam carnes iuvenculorum colu-
borum completa penacionis volare inci-
piencium pulli enim columborum dantur
in cibo illis quorum corpus evacuatum est
de sanguine et infrigidatum ex longo
morbo 2a gal' ubi sup
Caro autem anetis non placet propter multas
superfluitates et quia fastidium generat 3°
allmos 39° ca°
Similiter caro anserum propter difficultatem
digerendi dimittantur
De volatilibus autem silvestribus lau-
dantur perdices quia ad caliditatem et
siccitatem declinant et conveniunt qualescun-
que corpora sunt infrigidatum et sanguinis
diminutum 2a gal' alleg° ca° in fine
Optimi sunt eciam fasiani Carnium enim
caro est melior carne pullorum 2° tamen
de dura Aves eciam diminute et dumis
et cesis degentes bone sunt ut turdi
merulle Vinia et dualli philomene
ficedule alauda cauda tremule et
huiusmodi passeres Omnes enim nutrimentum
superfluitatibus expurgatum et excretum
reddunt Caro vero virginis vel
perdicibus videtur esse conveniens cum
sit resumptiva et ad caliditatem et sic-
citatem inclinatur Ut colligitur 6° to
de regimine sanitatis amplius
Reliquie vero aves ut pice picus viri-
dines dimittantur
De pisscibus tu considera quia dicitur
quantoplus possibile est Deinceps de
animalium partibus dicendum Et dimittantur
omnes partes generantes nutrimentum
grossum et viscosum et opilativum
et si accipiantur condiantur cum sapore
aliquo mordaci subtiliato aromatibus
et aceto comesto
Et nota quod omnium animalium partes anterio-
res calidiores sunt et digestioni me-
liores Posteriores vero econtra Colligitur
hoc in dietis et alimentorum 3°
ca° primo
Cerebrum animalium non sit vobis multum
in usu quoniam stomacho nocet et su-
grossi et viscosi nutrimenti generativum est
3° alimentorum 18 ca° Melius tamen
est silvestrium animalium cerebrum quam do-
mesticorum et maxime cerebrum leporis
quod maxime et mirabiliter laudatur
ad nervos Et adhuc volatilium cerebrum
est superfluitatum minus quam pedestrium
et unumquodque talium melius aromatibus
conditum quam simplex
Medulle vero universaliter vituperantur
quia stomachum conturbant et mollificant
et appetitum tollunt difficiliter eciam digeri
possunt propter viscositates que ipsas
longiori facit Minus tamen male me-
dulla spinalis quam aliorum ossium Omnes
tamen cum calidis aromaticis assumi dicuntur
melius est tamen eas dimittere
Uber frigidum ponitur et siccum quod
tamen quia Ceteri potestis ut ipse caliditatis
compotentibus accepto et animali pingui
lac habente et cum aromatibus condito
Pulmo frigidus est et humidus non boni
nutrimenti Ideo dimittatur
Cor autem calidum est et siccum difficilis
digestionis et grossi nutrimenti ideo dimittatur
Epar licet calidum sit et humidum tarde
tamen digeritur et grossum exhibet nutrimentum
tarde penetrativum ideo non placet Melius
tamen inter alia est epar galline et anseris
porcelli et Edi
Splen siccus et frigidus mali nutrimenti
et grossi et tarde digestionis melius tamen
inter alias ponitur splen porci dicitur
enim conferre stomacho ponticitate
et stipticitate sua
Renes autem licet in caliditate equales
existant In siccitate tamen excedunt et
nutrimentum exhibent paucum et grossum
et sunt difficilis digestionis Meliores
tamen sunt porcini et Edini ex quibus
potestis accipere licet raro
Stomachus et intestina animalium sunt
duriores et fortes sunt ideo pauci nutrimenti
flatici et grossi Si autem accipiantur
aromatibus condiri debent
Ventres autem animalium magis laudantur

sm quadrupedum. Ventres autem gallorum
et gallinarum si bene digerantur stomacho
conferunt maxime interior pellicula
stomachi in vino aromatico pluries ab-
luta et in fumo exiccata et pulve-
rizata magnum stomacho prestat iuvamentum
Animalium cauda calida ponitur et
coleram generare et fastidium in stomacho
facere et ideo dimittitur
Animalium pedes non multum a capitibus
differunt quia nutrimentum exhi-
bent paucarum superfluitatum et humor
ex eis genitus est laudabilis chimi
et sunt boni chimi et non multi
nocumenti licet viscosi sint eis ut pa-
tet[?]. Similiter et ungues in aceto ma-
cerati[?]
Testiculi animalium calidi sunt et humidi
Quanto vero animalia grossiora sunt et
maiora tanto eorum testiculi diffici-
lioris digestionis existunt, plurimi
tamen nutrimenti si bene digerantur. Et
melior est testiculus iuvenis in animalium
Et inter testiculos volatilium meliores
sunt gallorum perdicum et fasianorum
Quadrupedum vero animalium testiculi
meliores sunt agnorum vitulorum
et edorum meliores tamen sunt elixi
quia nutrimentum laudabilius prebent
quam alio preparationis modo
Omnium vero animalium ale et nobilium agre-
gatarie partes et debitum influxum
habentes sanguinis ab epate et spiritum
a corde laudabiliores atque melio-
res inter alias partes existunt
Caro igitur musculosa rubea omnibus
aliis melior et specialiter quod non fuerit
ipsa pinguedine confusa neque ab
illa denudata. Pingues autem grosse per
carnes nutrimentum ~~[illegible]~~ exhibet
humidum et multarum superfluitatum
Unde caro inguinalis pinguioribus
subdominantibus et carnosis predominantibus
confusa nutrimentum exigit equale
et satis generosum[?]
Caro vero ossibus et spondilibus[?] partibus
propinqua grossum et viscosum nutrimentum
exhibet licet saporosum magis. Et de
animalium partibus sufficiant tanta etc.

De modo vero decoctionis

aut preparacionis parumper dicendum
premittendo primo quod omnium animalium
habentium corpora grossa solida et mar[?]
carnes elixe meliores sunt quam aliter
preparate
Secundum quod volatilium pinguium car-
nes assate sunt meliores quam elixe
macrorum vero econtra
Tercium quod carnes omnes cum rebus grossis
viscosis et frigidis et corruptibilibus
cocte omnino vitari debent. Exemplum primi
ut carnes cocte cum corpore leguminum
ut fabe risi et similium. Exemplum secundi
ut carnes cocte cum cutibus nervis
et pedibus. Exemplum tercii ut carnes cocte
cum lentibus et condimentum de po-
mis vituperabile quod venitur[?] alemat[?]
et similium fructuum. Exemplum quarti tibi
omnis cum lacte preparati cum dulcibus et
acetosis vel acutis ut ponticis rebus
Quartum quod superficialis pars assatorum
aliorum cum fuerit cocta [illegible]
nullo modo comedatur
Quintum quod nullo modo comedantur carnes
assate postquam fuerint in vase per
modum suffocacionis conservate. Hec
enim ponuntur in specie venenosorum ut
dicta capitulo colligendum
Inter reliquas igitur carnium preparaciones
elixa sufficienter cocta pre aliis eligi
debet
Caro autem in veru assata gravis est
si bene digeratur, quia tamen tarde di-
geritur non debet fieri circa multa repletio
Caro autem cum sanguine facit
fastidium generat stomachum nauseat appetitum
gravat et nervos emollit. Et
digestio gravior fit quam assata super
prunas
Caro autem super prunas assata si
bene digeritur multum nutrimentum
exhibet aliquibus et corpus robustum
reddit quia tamen a sapientibus differt
digestionis ponitur eo quod numquam tota digeritur

Ideo sine aliis aharius sumi debet sto[macho] q[uia]
potencior redditur ad bene digerendum
Carnes vero in fornace vel in fumo as-
sate vt super carnalis preparate, licet digestioni
grauis existant / tamen quia nutrimentum
dant solidum non vaporosum licet parum
si bene digerantur laudabiles sunt
Carnes vero conseruate et condite in
mortariolis cum feniclo et aliis speciebus
condite farcinina vel lauguntuli nominate
bonum laudabile et excitatum prebent
alimentum
Relique vero carnes que cum tamburio i.
taulibus capunccis nominatis et cum reliquis
ubarius vt lagonallis de pasti silue-
stribus et ruralis condimentis dittantur
Carnes vero in aceto condite almasos i.
arabico et galatino i. ytalico condite
conuenientes sunt Coleram enim reprimunt
epar confortant appetitum incitant et
bonum nutrimentum exhibent accepte quiescent
Salsada vero aliter salsa nominata sapor aceto
vel grane vel amigdale pipere vel
petrosilino quoque conueniens
Caro etiam cum eius speciebus mica
panis et caseo condita conueniens
est si caseus non fuerit excedens in
quorum alemanorum vsus peccare solitus
est / et maxime dum fuerit pinguior
caseus quia viam nutrimenti detestabilior
est licet delectabilior
Carnes autem mixte cum condimento ex
alleo nucibus et mica panis confecto
quamquam laudari possint si grauitas
capitis aut ventositatis mollestia
non prohibeant allearum enim fetidam a-
bhominabilitate fuit cepto regis sanctorum
De ouis nunc paulo dicendum breuiter
Oua enim licet ad equalitatem tendat
in partibus tamen eorum distinctis sunt
operationes Vitellus tamen in calliditate
temperatus est nutriens tamen facilis permutatiue
conuenientis qualitatis mutabile
et nimium afferens Albumen vero
frigidum est difficilis digestionis in-
sanitatem tenuitatem exhibet viscosum et
sanguinem ex eo generatum non est bonum
3° alimentorum ca[pitul]o 8 9°

Oua autem inter reliqua meliora sunt
ex qualibus gallinarum et fasianorum
deinde auarum / Peiora vero sunt anserum
Et sunt etiam preparationis modi diuersificantur
Sorbilia namque a tremulositate denota-
tione nutriunt et ventrem magis lubri-
ficant et asperitate vocis et cane
pulmonis leniunt Tremula vero i.
per decoctionem aliqualiter inspissata magis
et in manu tenent et in stomacho sua
confracta tremere videantur melliora
sunt omnibus aliis
Dura vero per decoctionem facta ad ignem
sunt difficilima et nutrimentum exhibet
grossum et tarde penetratiuum adhuc
tamen fuerit in aqua desiccata et facta
cum sunt sub cineribus cocta Omnia autem
pessima sunt frixa pessimum enim generant
nutrimentum Eligantur igitur tremula
et sorbilia Reliqua autem eorum preparatis
obmittantur Querere 3° ca[pitul]o cant[ici] 10
De lacte ergo paulisper dicendum nullus
lactis vsus conueniens est quoniam per
declinationem suam ad frigus aliquid
nocet flegmaticis quibus caliditas eorum
non queritur tamen ad sanguinem bonum
et vniuersaliter conueniens est eis qui
indigent regimine subtiliatiuo
Amplius non est conueniens habentibus
vertigine Podagram et scotomiam et
capita debilia vt 2° cant[ici] ca[pitul]o Colliget
et 3° alimentorum 14 ca[pitul]o Cui autem
lactis placet vsus eligatur caprinum
lac asinina iuuene per quatuor fere
menses a suo partu distante ex
tamen rubea vel sanguinea corporis
sue speciei colligente in montuosis
pascuis aut siccis non paludinosis
et sit lac a tempore sue emulsionis
notabiliter commigratum et tamen magis
quam tamen eligi debet Similiter et caseus
eligi debet etatis non multum grauis nec
iuuenilis mollis et viscosis multum
sed in parte leuiter separabilis non intra

viscositate et compacitate resistent
forte autem eligibilior est caseus
secundum ga. 3° alimentorum ca° 17°
nominatus oxygalitum i. ex lacte ga-
tos factum Vallitronus aut caseus
est qui de lacte bufulorum quo ro-
mani divites in suis conviviis
utuntur lege ibi et sup. Butiri
vero usus non est conveniens propter multam
eius humiditatem et quia stomachum ad
debilitat Et qui utitur eo frequentius
patietur infirmitates Remollit
enim nervos et caput evaporacionibus
replet ¶ Recocta aut post caseum
uti et quia ad equalitatem tendit
Colastra vero quia tarde digestionis
est et grossi nutrimenti non multum
libetur in usu nisi cum zuccaro et semen
petrosilini in multa zukki quantitate
sup aspergatur
Caseus vero ad salsedinem non excellat
elevatum conveniens potest
Olei vero olivarum usus bene maturi
conveniens licet sit calidum in principio
primi et humidum in primo / forte aut
convenientius est oleum de nucibus
quia ca. in 2° et humidum i primo licet
caput aliqualiter gravet contra prius allegata
Mel aut concedendum videtur quia est
ca. et sic in 2° in flegmaticis
videtur conveniencius quam ipsius usus
ut primo de regimine sanitatis colli-
genda Si tamen dum co. in stomacho
sit percipiet se sitis magna cum ama-
ritudine oris aut aliis deviantibus
eius removeatur usus
Ydromel vero ex eo factum et ipse cum
decoctione specierum capitalium et stomachalium
aut reliqua mixte simul placet
Recepit descripcio ydromellis debet
assignari Que talis est
Recipe mel al. ut citium mediocriter spissi
boni odoris et non valde antiqui lb.
17 Anisi ℥ 1 ʒ 5

Florum Rosmarini
Galange
Azari
Bacarum
Cubebe
Pass
℥ iii
Cinamomi
Granorum paradisi ℥ ana ʒ 5
ana ʒ iii
Aque fontis ℥ 1 lb 70
Coquantur simul ad consumpcionem
3e partis duabus remanentibus
semper despumando deinde colentur
per colaturam spissam bina vice et
teratur eo
Zukki usus quovis modo sanus est
quia calidum in fine primi aut
equale in passivis vel siccis mor
secundum quosdam et confert stomacho
et abstergit flegma 2° tam e
ca° p° Colligendum
De condimentis aut et saporibus
Zinziber 8
Crocus
Piper
Cinamomum
Gariofili
℥
Cardamomi
Utrumque Galanga
Carui
Ciminum
Sinapis
Petrosilinum
Anisi
Mente
Origanum
Calamentum et similia
hec enim species cum aceto cum agresta
cum zuccaro et cum melle cum
dulcibus mixtis pistaciis et avellanis
passis et mica panis a peritis coco
condiantur Sapa eadem cum talibus
saporibus conveniens est
Similiter est avanactum granatorum
citoniorum et limoniorum

De condito aut placet pru. 3z co-
dito et quo bis vel ter in septiana
radinis vinia ampie potestis et
confert capiti stomacho et renibus
et conseqncior est eius usus a me-
dietate autumpni usque ad mediacate
veris Conveniunt etia micabolani
[illegible] conditi
cum pulpa exteriori citri conditi in
altera parte veris et autumpni
Nucis etia optimi sunt capiti conditi
et stomacho Olive etia conditi
optime placent et nas [illegible]
Cappares etia et luppuli quatos sunt
p'm exigentia et tempus

Captm de leguib3

Nunc aut ad legumina transeundu e
non tn sermo prolongandus c tn no
sit apud principes usus ut apud ger-
manos horu usus Gracia tn dicto-
ru operis premittend q omia legu-
minu gna ventosa et inflatiua
sunt ideo ad plus dimittantur
Secundo q ut reliqua fasol fabe
et cicera alb caput et nervos ledut
et intellectus debilitant io dimittant
Cicere tn et ru. et eius brodio quez
uti potestis quia ca et sic in ph
3i conveniens intestinis appetitum
et lavativm et materias diuertit ad
vias urine et non comendant in
principio n c in fine prandii s3 in
medio sicut tm 2o ca° Colligend
et meliora sunt si decoquant cu
radicibus s3 sen p'ta° damci in pra
theorica Et estate io addant endi-
via Cicere

De lentibus

lentes i p'ma decoctio vitari dut
quia sicc complois et sicce sunt
[illegible] dut decoctis comedi possunt

Capitulu de oleis

De oleis pmo premittend q oleum
silvestru n° bene cognitoru usus

est omo fugiendus Et dr apud principes
esse hec cautela cu sepe contingit
eos penetra dulsa climata ad exercitus
Scdo q utentes et gruntes usq oleum
frigidoru et humidoru omitti dut
Tercio q p's oim oleu antiquoru
in paludinosis et umbrosis locis crescen
et in cavernis montiu dimitti dut
Quarto q oim oleu calidoru et
siccoru et aromaticoru usus q'us e

De Salvia

Salvie
eni usus q'us valde est De qua lz
apud modernos mag sit oppinio
iuvamenti illius ad cerebru et ad
nervos no tn ab auctoribus autenticatu
est aut paru de ea scriptu q tn
calida sit et sicca ostendit Serap i
agregatore simplici cu dicit q est
ca et manifesta et paru stiptica
Syasto cu° bilifago io placet usus ei
Avic 2o can° et Ras 3i qt' licz
ad 24 inclusive multa de ea scrip-
serunt io laudanda

De feniculo

Feniculus aut calid in 3o siccus
in p'mo et io laudabilis Confert
eni capiti et visui et mas ad urie
vias diuertit et aquositates astrictu
ducit et ventositates io placet

De petrosilino

Petrosilinu calid et sicca in scdo
octavo de simplici medicina i suo
cu° lz oia ponit ipm calid i p'mo
et sicc in 2o ypocrat quotacon
cirurgicom et quia stomacho et capiti q'us
est io [illegible] Et licet Ruffus de eo
scripsit q nocet stomacho attendendo mas
lad ipm Alude sed ype d' pet°
s3 apio intelligitur si bene considerat
lea tam° cu° de apio Nam petro'm
est ipm apii et de eo facit mentom
sunt in ca° de apio et 2o can° 28
de simplici medicina allegatis locis

e in aggregacionibus Saporionis ca° 2° et
14 quest ca° 629

De Menta

Mente vero
et omnis species usus q'venissimus est qui
stomacum cor caput et intestina quasi
omnia confortat et ca. et sicca in 2°
et 3° quest 132° ca° et 2° can
ca° p°

De Serpillo

Serpillum etiam quia calidum et sic in 2°
ut 3° can ca° de nervorum lig in aggre-
gatione invenietur inter medicinas cali
gantes et sic in 3° quia cum aromaticitate
et provocacionem cordis et stomaco et pectori
valde conveniens est et ad confortandum nervos
magnam habet convenienciam ideo valde placet

De Rosmarino

Laudo etiam Rosmarinum quia calidum et
siccum est quia ca. et sic in 3° ut
aggregator in ca° de generali medicina
et quia capiti cordi et pectori et stomaco
conveniens est et ad confortandum nervos ma-
gnam habet proprietatem

De Maiorana

Maiorana est utilissima est enim ca.
et sicca in 3° et habet virtutem attenua-
tivam et solutivam ut 8° de simplici
medicina suo ca° colligendo Aperit
enim opilaciones cerebri et confert do-
loribus capitis a flatu et ventosita-
tibus provenientibus ut 2° can in an-
teriora membrorum calidis colligendo Recipe
igitur ipsam sibi insuendo ipsam mo-
derando pulvis eius sagittali commissure
supponendo Vestes ex ea aromatisando
bene uti debetis

De ozimino Garro

Ozimium Garrofilatum etiam laudo
quia calidum et capitale est ca. et sic
in 2° ut aggregator in ca° de cero
ingestivi Frequens tamen eius usus non bene
placet quia quaesitum nocet visui
ut 2a 3a tractatu 7° ca° de nocumentis
visui

De Aneto

Anetum autem
quia ca. in 2° complete aut in 3°
et sic in 2° in principio eius ut 6° de
simplici medicina quia tamen matura-
tivum est humorum fridorum sedativum et
carminativum in hoc placet nisi quod
assiduacio comestionis eius noceret
visui noceret etiam stomaco et se eius
vomitus facit ut 2° can ca° suo colligendo

De Bleta

Blete vero sunt
complexionis compositorum ille namque
que coloris existunt aliqualiter sparsim
maculis rubeis colorate ad ca. et
siccitatem tendunt Ille vero ad frigiditatem
et humiditatem quia tamen in omnibus
est aqueitas cum quadam intensitate
et lenitiva sunt et apertive opi-
lacionis epatis bene decocte placet
et splen cum pectore

De Caulibus

Caules quia ca. sunt in primo et sic
in 2° Et quia maturitat et lenit
desiccant et provocant quemium videntur
lig 23° quest ca° 611° autem B
et Bumasin scribit quia sanguinem
ex eis generatum est malus et fo-
rebilis odoris
¶ Cerefolium etiam quia stomaco est aptum
et sublevatum quod placet

De Boragine

Boragine etiam vi possunt quia sparata
ponitur et est enim species buglosse de
ipsa tamen parum auctores habent et
singulari ca° ab autoribus tradita

De lactuca

lactuca autem
Endiviam Scariolam portulacam
cresones Sinapis Cerfolium epaticam
et reliquas frigidas et humidas plan-
tas in foribus vallibus et stagnis
commorari solentes a continuo usu
vero elongatis

De Raphano

Raphanus quoque omnibus radicibus
convenientius est intelligendo de
domestico quoniam calidus est in primo et humidus
in 2o. Et quia appetitum valet / et
quia aptum et dissolutum est / et
flegmatis eductivum per urinam / Melius
igitur est comedere post cibum tamen crudum
vinum. Et folia eius valde meliora
sunt quam radix eius

De Scalonia

Scalonia ytalico vocabulo quasi
quia stomacho contraria est / et facit digestionem
vel digeri cibum contrarius est in puro in
visu quia nocet oculis

De Alleo

Alleum vero
licet calidum sit et siccum in 3o non est lau-
dabile licet contrariet frigiditati et ma-
xime quia gravat caput visum
debilitat et nervos ventositatibus
replet dimitto fetore suis pravis
non competentem

De Cepe

Cepe est calida et
sicca in 3o quia licet habeat humidi-
tatem superfluam tamen quia aptum
magnum subtilitatum est comeme
potest. Melius tamen est cum coctum
et conditum cum melle aut zucaro
aut aceto cum simpliciter accipi

De Porro

porrum licet
sit calidum et siccum in 3o quia tamen caput
gravat et facit videre mala sompnia
et nervos fumositatibus implendo
relaxat et visui nocet dolectatur
Si tamen libeat ex eis aliquid comedere
accipiatur cum melle

De Rappis

Rappe vero
superfluitatem habent et difficilis digestionis
sunt ideo non laudantur. Democritus
autem eas dampnavit tamquam corpora
nocivas et inflacionem stomachi inflectias
et dimittentes quamvis contrarias et duo
visibus oppositum serviant. Si tamen
condite fuerit cum melle et aceto
et speciebus confectis non videntur
reprobabiles esse

De Carot

Carote quia
calide in primo aptive secundo con-
venientes et provocantes secundum quod
eorum usus non prohibetur

De Bastinaca

Pancaca id est bastinaca quia calida et
gravativa est sive per se sive actus
diuretica et mundificativa contraria est
Nam circa id iudicium videntur esse
quod de rappis dictum est / propter
tamen eorum superfluitate superfluam non
est eis utendum multum / quare
frequentibus cibus eorum et modus vide
eorum in brodio carnium apud alemanos
consuetus licet sit minus malus non
tamen laudatur

De Aliis aut pab[ulis]

plantarum superioribus ut spargus
hec a B. nominatis 3o alimentorum
capitulo 9o ut petrosilis. Si fuerint
spargi vel pagi a summitate plantarum
accepti cum aromatibus calidis aptus
a sto co cephe et nervis morum
frarum acrarabus / ut ~~[...]~~ spargi
bupplorum et spagi per acepti qui
ponit super que ab aggator capitulo
de alion

De fructibus vero

generaliter premittendum quod fructus quasi
quia vaporosi humidi et ventosi
sunt et corruptibiles et in pluribus
dimittendi sunt
Secundo quod fructus omnis humidiores sunt
quam sicci
Tercio quod fructus lenitivi ventris
premittendi sunt aliis cibis / consti-
pativi vero econverso
Quarto optimi fructus qui post
cibum comeduntur cocti meliores
sunt quam crudi

Ab orrearijs vero
fructibus incipiendo / q cerasa quanto
magis dulcia / tanto videntur nutri-
tiua magis nimia tamen mollificacion
et relaxacion stomacho nocet
Acria vero cerasa vt amarella no-
minata apud ytalicos licet sint maius
sima et aliqualiter aptiua et stomacho
aliqualiter ~~nocent~~ q̄n tamen quia ventrem
ventrem constipant ideo nec prima nec
2a in vsu placent
Persica vero frigida sunt in primo et
humida in 2o dimittenda sunt / quia
tamen stomacho videntur q̄n et appetitum
gratiuum ideo vsus eorum non omnino prohi-
betur Et melius est ea vti ante cibum
quam post
De pomis autem
dicendum Et poma quanto magis matura
fuerint et solida ad caliditatem
declinare videntur Acria vero et ponti~~ca~~
quia ad frigiditatem inclinata sunt neruis
quare non possunt ideo dimittantur
Assiduacio enim comestionis eorum facit
euenire dolorem ventris et nervorum
2o canonis tractatus primo
Pira eciam quia frigida
sunt in primo et sicca in 2o licet
frigida sunt propter terrestreitatem partium propter
aqueitatem vero ad equalitatem inclinantur
et propter dulcia vt 8o de simplici medicina
ideo cum coctis cum amisso feni et
zuccaro vti potestis Et itaque meliora
sunt cocta quam cruda
Auellana eciam
licet ex parte qualitatum primarum
conuenientes videntur quia ca est et
sic in primo non tamen sit multum et fre-
quentis vsus / quia contraria stomacho
et est tarde digestionis / tenefacta
igitur et comesta non nimis vituperabilis
rabilis est Estimant enim ypocras quod
ipsa efficiat augmentum in cerebro
Et non quod amigdale
que in calore equalitati vicine sunt
et boni nutrimenti et aperiunt et
abstergunt conuenientes sunt si bene
digerantur / melius est coctas comedere
cum zuccaro ne generent stomacho et ledat
Ficus autem sunt sicca et ca in primo
2o / Et ideo albe et recentes et bene
mature collaudantur quia conferunt
stomacho / aperiunt oppilaciones epatis renum
et splenis Et est in eis laxacio
vrine / Et nutrimentum maior quam
in alijs fructibus vt 2o canonis
colligendum est ideo placent
Vnde vero i recentes magis nutriunt
quam sicce licet non sint ita conuenientes
stomacho possunt tamen accipi cum
moderamine Caueat autem superfluum
fumosi vini post eas propter lapsi-
tudinem corporis earum
Passule vero eciam placent
quia epati stomacho pectori
valent et sunt boni nutrimenti
quotiensque firmantur Et licet nuces
inter equalia videntur tamen ad calidum
et siccitatem aliquantulum inclinari quare
placent
Amplius Et licet nuces
nutrimentum inter fructus ca et sic
tamen quia sunt stomacho graues ad digerendum
et nocatiui stomacho pectori et capiti
ideo dimittantur et maximum impe-
dimentum neruis et lingue pa-
ralisim facit
Castanee sunt ca et sic
in 2o et sua paucam dulcedine parum
nutriunt comedi possunt cum zuccaro / et
maxime quia eorum nutrimentum
dum bene digestum est congruum est
et cum hoc omnia membra con-
fortant secundum simonem Nunc placent
in nutriendo Et ipsam quod para
firmentio dicit 2o alimentorum capitulo 3o
hoc tamen intelligendum est comparando eas
alios siluestres fructus / quia tamen eorum
nutrimentum grossum est ventosum

compactu et viscosu ro dimittant
Crisomilla igit questi
perfectam spes frida sunt hu i 2o
huia tn sunt vebas corruptois non
aliboarit in vsu Sz tn cui aceipia
hoc sit ante comestionem

Grana vero pini
tracta sunt in passiuis declinan
ad caliditate et multa sua virtute
remollificant et stad nocua vt
2a 34 ca de nocumetibus sto ro
quare dimittant nisi fundant in
aqua fri ca et sint condite in malle
ad homines frie complexois ut cu zucro
al ad hoies ca complexois 8o d simi
medicina et adhuc magis 22 d
ca 43 aute bmasi ponuntur
ca et sic in 2o

Dattili vo bene matur
et dulces ca sunt in pmo licet de
2a qualitate eorum discordia sunt
int sapientes Nam aggregator ca
67o nominat eos int medicinas
ca et sic in po Auic vo i ca
de palma dicit parum et quod prerit
de dactilis primo licet in libro meo
no inuenerim cam noc de dactilis tn
sz 23 dicit de palma aute bmasi
dicentis Dattili matur recentes
caldi ponunt in 2o hude in pmo
quia dotat ad hoc quod hudant in
trant ventre constringunt et infestat
puncationem in ore sto et dolore
capitis faciunt et opilacos in epate
et splene Vnde accipiantur mi
caro et hoc post abum

Iuiube dut frig in pmo
quia et humiditate et similat quia
male sunt stomacho et parum nut
menti ut R scripsit de eis quod no
inuenit eos vtiles i quare quanda sanitate
et egritudine et amonenda ro

Mora autem celsi
ca sunt et humida cum sunt matura
accipi possunt an abum ad confor-
tandum stomachum no tn fit frequens
vsus eorum propter humiditate superfluam
eos ad corruptionem facilem

De Granatis dicam
quod dulcia ponuntur frida et humida
primo et stomacho conueniunt
accipi possunt Acetosa vo frida et sicca
in 2o et no placent Nec acetosa sunt
cum aliis condiant
Muste vo i media saporis conueniunt
possunt cum pluribus aliis

Pruna vero humida et frida
sunt ro vti quibus eis potestis bn
maturis quando laxatiua sunt stomacho et i
sunt cu vel acetosa a suis cortice depurata

Citonia vero licet frie
complexois et sicce sint conuenia bn
possunt post abum accepta decte
cu malle et zucaro condita sue tn
in magno vsu Multitudo eius quemesta
eorum ledit nervos et 20 eius
collegendum Ante abum vo accipi no
debent nisi quando confortandi ventre
hoc de eis sufficit

Vinum in colore
debet esse album substancia puram
clarum vel diaphanum per subtilitatem
Excitatum et aliqualiter aptum Sapore
aliqualiter dulce et no multum aro-
maticum Vinum vo odore abhominabile
grossum turbidum no bn desecatum
omnino euitetur Alia de potu vide
2a pmi de Regimine

Si em aliqs esset nimio
cibo repletus senaeis grauitate in
stomacho cauendum est prouocare vomitum
licet tn sepius cum illis vomitus que
vbique habent Et suppositis cum 9a p
Sed si esset replecois et fortibus multis
superfluitatibus et aquositatibus i sto
et intestinis et venis pribus primo
lauada clisteria &c

Clistere bonum
℞ foliorum violarum m. ii
foliorum blete
mercurialis ana m. i
cassie fistule ʒ i ß
salis gemme ʒ iii
olei viol. ℥ ii
olei de camomill ℥ i
Misce cum decoctione predictorum foliorum

℞ brodii pulli ℔ i
cassie fistule ℥ ii
vitellum ovi
sal ʒ ii

Misce fiat clistere
℞ foliorum blete m. ii
violarum mercurial ana m. ii
cassie fistule ℥ i
benedicte simplicis ℥ ii
salis gemme ʒ iii
olei gemme ℥ ii
fiat clistere

℞ foliorum caolle m. i ß
olei de baccis lauri ℥ i
olei olivarum
cassie fistule ana ℥ i ß
salis gemme ʒ i
Cum libra i predicte decoctionis fiat clistere

℞ foliorum malve
foliorum blitis
foliorum caoli ana m. i
se. ani
se. feni ana m. ß
olei de zizanie
olei amigdalarum dulcium ana ℥ ß
sal gemme ʒ i ß misce

℞ ani
feni
ameos
se. aneti ana m. i
brodii pulli aut caponis antiqui ℔ i
salis indi ʒ ii
olei olivarum ℥ ii
olei anetini ℥ i
fiat clistere

℞ brodii pulli ℔ i
olei de camomill
olei olivarum ana ℥ i ß
cassie fistule ℥ i
fiat clistere

Valent etiam electua plurima hincinde ab auctoribus posita ut electuarium de ligno aloes descriptionis Avicenne 7° canonis summa prima
Item electuarium de piperibus acceptum a Be in secretis admonitum descriptionem 2a quarta pro ablutosis religiosis vide ibi magnas laudes eius et est medicina domestica
Item confectio dyanisi descriptionis Avicenne 7° canonis summa prima
Item confectio arabica vocata descriptionis Avicenne ibidem
Item hec descriptio multum valet et est talis
℞ ligni aloes ʒ ii
liq. et succi ana ʒ i ß
ani
viol.
ros. ana ʒ ii
sand. al.
mastic
galange
nucis muscate
foli
ameos
grana paradisi ana ʒ ß
cinamomi ʒ ii
se. basilicon ʒ i ß
margaritarum ... fiant
alcohol ʒ ß
foliorum auri numero x
zuccari albissimi dupli ponderis
fiat de hoc accipiat post an. abiud
semper ʒ ß post cibum ʒ i

Ad hanc etiam ingenium confert electuarium illud et modus sumendi illud est omni septimana ter recipe coclear medium duabus horis ante diem dormiendo desuper per duas horas

R
- florum squinanti
- Spice
- Ameos
- Galange
- Cinamomi
- Cimini
- Mastic
  — an ʒ 4 ß
- an
- sen
- piperis
- croci
- asari
  — an ʒ 1 ß
- Cassie lignee
- se apij
- gariofil
- cardamomi
- cubebarum
- nucis m
- carpobalsami
- pretri
  — an ʒ 1 ß

Mellis despumati q s fiat electuarium ita ut lb i ponantur species ʒ 4 ß

Ad eandem intencionem valet subscripta confectio

R
- Galange
- Cassie lignee
- Calami aromatici
- Cipi
- Croci
- Spice nardi
- Gariofil
- Cinamomi
- Cardamomi
- Ligni aloes dulcis
- Carpobalsami
- Ameos
- Asari
- Amomi
- se urtice
- Cimini
- Trium piperum
  — an ʒ 1
- pretri
- se butel
  — an ʒ 4
- florum ypericon
- florum salvie
- Roris
- florum Rosmarini
  — an ʒ 1 ß
- Zuccari al q s

Fiat confectio in rotulis

Conferunt etiam hec confectiones tres iuvamento magno omnibus egritudinibus de materia frigida. Carminant enim ventositates capitis pectoris et stomaci et omnium membrorum nutritionis, digestionem prolongant, cibum penetrare faciunt, spiritus clarificant, nervos confortant et opilationes aperiunt ut ex theorica medicine trahi potest. Solent autem Regibus ducibus et magis prelatis ad similia composita adiungi mineralia ut Iacincti, Smaragdi, Zaphirus, limatura auri et argenti quando aut necessitatis fuit talium experientia.

Admiorandum

vero repletiones pluma reponuntur instrumenta magis exicancia ab illustribus autoribus hincinde collecta ut pillule de yera simplici a G descripte quarta therice 6to capitulo. Ex quibus bis in septimana fit accipi ʒ 5 pondus an hora aut ʒ 1 ß bis vel semel in mense in aurora tardando cibum per sex horas permittendo per unam horam ante prandium absorbendum ex vino vel aqua ordei cum ʒ 1 zuccari rosati calidi accepta. Recipis autem pillulas nonnulli moderni addunt subseptuplum aut subquadruplum de eis componendo sic:

Rx pillarum de yera simplici ʒ 1 agarici electi ʒ 1 secundum primum modum quem ego invenit secundum modum ʒʒ quem reformantur cum melle rosato et fiant pillule ut prius.

Conferunt etiam ad hec intencione pillule Alephangine descriptione mesue. Ego vero posui pillulas que caput et nervos omnium sensuum organa et membra nutritivos emundando confortat, ut magis custodia indigent.

Rx Aloes epatici ʒ 4 Agarici electi ʒ ß Mastic gumme ʒ 4 infundantur in succo maiorane ut ab eo bene sint cooperta. Et exponuntur soli et assiccentur

in loco bene calido usque ad consumptionem
sudoris tercia vice [illegible]
Post hoc ℞ Anisi flor. roris marini
sticados Azari muscemiste Galange
ana ʒ ß [illegible] ʒ i Mastic croci
ana gra viij reformentur pillule cum
aqua maiorane et de eis possit
accipi tres una die ante cibum et post
cena ~~[illegible]~~ p duas horas ad lectum
Ad idem eciam memoriam confert pillule
iste de quo accipi potest ʒ i aut ʒ ß
parum ante cenam et lectum
℞ Turbith albi ʒ ij polipodii ʒ i ß
[illegible] ʒ ij ß ℥ Cinamomi
sem. Anisi ana ʒ i lign. aloes ana
ʒ ß Cariofili ʒ i ß fiat pulvis
Ad minorandum vero capitis particulare
repletionem conferunt pillule assagerech
ab auctore descripte prima 2a tercio de
curatione [illegible] capitis et accipi poterunt
due vel 3 de eis p duas horas
post Cenam

Dimissis omnibus generalibus 3 primi
colligendis Sed unum Nota [illegible] fiat
fricacio super [illegible] cum aqua et sale
Inde [illegible] [illegible] et ex eis
que custodiunt hominem ne accidat
ei podagra [illegible] embrocacio cum aqua
salsa que funditur super duos pedes [illegible]
Et sal [illegible] [illegible] cum oleo
et [illegible] impedimentis aut
sufficiencia illa qua [illegible] de
[illegible] [illegible] [illegible] sunt plurimis
locis ut 3a primi et aliis [illegible]
colligendis

Expedito regimine vite veniendum est ad
regimine medicinale male complexionis frigide
et humide primis capitis quod in duo
pacta [illegible] ut apparebit Et videntur
primo [illegible] intencio[?] [illegible] observande
Prima [illegible] [illegible] [illegible]
in cerebro habundancium et in [illegible]
membris congestorum
Secunda est digestio [illegible] materie
Tercia evacuacio [illegible] [illegible]
Quarta a [illegible] medicinarum [illegible]
[illegible]

Quarta est cerebri [illegible] [illegible] mali
confortacio
Quinta a ultimata materia cum in cerebro [illegible]
et in aliis membris [illegible]
Prima igitur materia complet [illegible] [illegible]
instra[?] mag. a capite nervis[?] pectora
et membris [illegible] [illegible] possunt
aut [illegible] [illegible] materie fortes debiles aut
debiles fortes [illegible]
Prima igitur materie fortes debiles [illegible]
materiam grossam viscosam et multe
[illegible] in cerebro [illegible] de
[illegible] [illegible] vel parum
℞ pillularum de vera [illegible] Agarici
electi ana ʒ i ℥ [illegible] v reformentur pillule
[illegible] cum succo maiorane et exhibeantur
In ipsis autem [illegible] [illegible] generales [illegible]
[illegible] [illegible] a [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] p
nove horas a cena et dormiat p
mediam horam aut p horam et post
[illegible] [illegible] se [illegible] [illegible] [illegible]
Panni calidi [illegible] super ventre ponantur
post horas sex ʒ vj aq. ordei [illegible]
cum ʒ 4 zuccari [illegible] In hyeme vero
[illegible] ʒ vj brodii pulli cum [illegible]
[illegible] et [illegible] p horam antequam prandeat
Secundum [illegible] [illegible] est hec ℞
Agarici [illegible] ʒ ij aque Salvie ʒ i ß
Aque maiorane [illegible] [illegible] ana ʒ i
℥ ʒ i infundatur Agaricus [illegible]
[illegible] p diem naturalem deinde calefiat [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] et exprimatur
et colatura ista detur calida [illegible] [illegible]
Tercia vero materie est fortis debilis ut
detur in potu ʒ i aut ʒ ß pillule de
sarcocolla a [illegible] descriptione [illegible]
Si autem vis facere medicinam debilem
[illegible] ut [illegible] ad expellendum liquidum
et [illegible] [illegible] fiat ita
℞ [illegible] [illegible] ana ʒ 4 pulvis
hermodactilorum ʒ iiij Mastic ℥
florum rorismarini ana ℥ vi Agarici
ʒ ij turbith ʒ i aq. Salvie aque
ysopi ana ʒ i ß pulveris omnes infundantur
in aqua [illegible] hermodactili vero et
Agaricus et turbith plus [illegible]
in [illegible] et infundantur in ea p
diem naturalem post hec aut calefiant

colent[ur] et exprimant[ur] et cu[m] ℥ i mell
ros. co. q[uod] sat in potu exhibeatur
Secunda v[er]o me[dicin]a s[ecundu]m consilio potest
esse talis ℞ vel simpl[icis] ℥ i agarici
electi ʒ i ℈ ℈ ʒ iiii aque salvie
bethonice maiorane vel lauri ℥ i
exhibeat[ur] etc.
Ad hanc eciam intencionem desinit aliis
dimersiones medicinarum a capite vt
lotus pedum cum decoctione maiorane
salvie meliss[e] pulegii Ciceris Calam[enti]
foli lauri origani anthos et sim[ilium]
Sinubet et fregatura extremis pedibus
applicate sup[er] cavitt[is] genibus tibiis
et adiuvtorgis Ad hoc eciam faciunt
sup[er] [illegible] eciam fricatos spatularum
cum [illegible] et pulvis fricatos ma-
iorane pulegii et similium
Item ventositates sive scarificacionem
sup[er] spatulas facte et similia ingenia
causa breuitatis omissa [illegible] d[e] p[ri]ma intencione
¶ Quinta v[er]o die post primam evacuationem
digestiva me[dicin]a simplici [illegible] in mane [illegible]
vel [illegible] aliquid hora nona post
cibum et dormiendo postea horas duabus
et tardet[ur] [illegible] horas [illegible]
[illegible] forte [illegible] vt [illegible] etc.
Et quia [illegible] est indigestionis obs
ervanda vt [illegible] assumat[ur] vt appa-
reat [illegible] urinarum i colore
in substancia cum nube alba [illegible]
tenuiata in fundo sedente
Hora digestiva [illegible] p[otes]t esse hec
℞ Syrupi de Stecado ℥ i ß aq[ue]
salvie et bethonice an[a] ℥ i aque
meliss[e] ℥ i misce et [illegible] in potu
Secundum v[er]o [illegible] et subtiliatum ma-
gis est hec
℞ oximell [illegible] ℥ i Syr[upi] de stecad[o] ℥ ß
[illegible] etc.
Tercium p[otes]t esse subtiliatum magis [illegible]
[illegible] et [illegible] difficulter eradicare
[illegible] ℞ oximell [illegible] ℥ i
Syrupi de ysopo ℥ ß aq[ue] lauri ℥ [illegible]
aq[ue] maiorane ℥ i misce
Quartum et [illegible] hec [illegible]
viscositatem grossam et ventositatem in
capite [illegible]

℞ Syrupi de Calamento ℥ i oximell squil-
litici ℥ ß aqua decoctionis maci ℥ iiii
misce
¶ Melius his omnibus est hoc ℞ flor[um]
rosismarini florum salvie flor[um] meliss[e]
pulegii bethonice an[a] ʒ ii herbe [illegible]
[illegible] anisi asari [illegible] cu-
perorum an[a] ʒ i galange [illegible] [illegible]
paradisi [illegible] lauri [illegible]
an[a] ʒ i ß infundantur omnia in lb
viii aq[ue] deinde coquantur lento in
igne usque ad consumptionem medietatis
deinde colentur cum forti expressione et
colate [illegible] zuccari albi ℥ i [illegible]
[illegible] ℥ iiii et leni ebullicione [illegible]
et in hac decoctione [illegible]
in sindone rara ligate ℞ ambre
[illegible] an[a] ℥ iiii amomi [illegible] paradisi
[illegible] [illegible] calami [illegible] gal-
lange an[a] ʒ ß terantur omnia subtilissime
et inserantur cum predictis ℞ Syrupi
[illegible] de quo [illegible] ℥ v [illegible]
Tercium aut[em] intencionem complebit eradi-
cativa me[dicin]as digestas de quorum uno
elongiores pillule de sarcocolla [illegible]
dando ex [illegible] ʒ ii et
transcendens [illegible] forcius sunt
Item pillule de [illegible] sine quo
[illegible] bonum [illegible] et [illegible]
[illegible] Recipe pulvis [illegible] hermo-
dact[ilorum] [illegible] agarici an[a] ʒ ii turbith
illius [illegible] duas ℈ ℈ [illegible] masticis [illegible]
[illegible] an[a] ʒ ii forment[ur] pillule cum
succo maiorane et salvie et [illegible]
exhibeantur in potu
Aliud v[er]o eradicativum bonum et securum
et liquidum potest esse hoc ℞ [illegible]
simplicis ℥ ß agarici albi ʒ i ℈ ℈
[illegible] misce et da in potu cum aq[ua]
decoctionis maci vel [illegible] vel aliarum
capitalium
Quartam v[er]o intencionem complet [illegible]
[illegible] et [illegible]
¶ Amplius eciam confortativa [illegible] in
quo [illegible] ex indigestione
[illegible] et aliquando propter
[illegible] adustam [illegible] forte
exercicium et passiones [illegible]

Commiscentur ergo unguenta omnibus
predictis membris poterant esse plura
ut trocisce de camphora descripti 9°
aliquas aq(ue) frigides ad caliditatem epatis
vel oratosi ad caliditatem stomachi et
cordis vel cum aqua absinthii ad frigi-
ditatem omnium istorum
Item clarum de cannella in 9° aliquas
ad tamen stomachum cum aq(ua) decoctionis ligni
aloes aut similium
Item electuarium ligni aloes in precedenti tractatu
23° capitulo descriptum
Item scriptum esse mirabilis linimenti
ad dispositionem pectoris stomachi epatis et
splenis etc. Recipe Cepe squille
mundate masse ℔ i Recipe seminum petro-
silini petri vespi Recipe ozimi coste
azari ana ʒ s Recipe apii piperis cimini
ana ʒ vi dauci anisi lenistici
kerobaz cardamomi ana ʒ ii foliorum
ozimi basilici ana ʒ vi aceti ℔
ii s mellis ℔ ii Rape ℔ ii s pulveriza-
da pulverisentur subtiliter et infun-
dantur in aceto predicto per tres dies
deinde coquatur cum predicto aceto usque
ad consumptionem medietatis deinde
colentur et forte exprimantur et cum
fuerit infrigidatum totum superaddatur
mel deinde coquatur usque ad spis-
situdinem De hoc igitur recipiatur
in potu ℥ i s cum ʒ iii aq(ue) bugl(osse)
Rectificatoria vero ipsorum calid(orum)
membrorum predictorum esse possunt
sicut trocisci de camphora descrip-
tionis mesue et sim[illegible]
Item de sandalis de me(sue) descriptionis
nicolai Item syrupus rosarum
Item syrupus acetosus et Item syrupus
de [illegible] et de ribes Item conserva
bonum est hoc Recipe viole rosarum Recipe endivie
lactuce [illegible] et cum spodio [illegible]
[illegible] Recipe acetose [illegible] de
[illegible] ana ʒ s aque bu-
glosse [illegible] menta ana ℔ ii
[illegible] mirtillos [illegible] Recipe basiliconis
ana ʒ s infundantur omnia simul
per tres dies deinde coquantur usque
ad consumptionem duarum partium [illegible]

aquarum Post hoc autem colentur et for-
titer exprimantur et collature addatur
vini [illegible] acetosi [illegible] ana ℔ [illegible]
zuccari al(bi) ℔ ii deinde coquantur
et aromatisentur et pulvere spodii
ʒ i et camphore ʒ s et detur ex
eo in potu ℥ ii ad ℥ iii cum aq(ua) bugl(osse)
Ad hanc etiam intentionem conferunt
[illegible] sandalorum limonum Em-
broce Emplastra Epithimata et folia
Quinta vero intentio supra
promissa compleri potest per ea que
tacta sunt in capitulo precedenti
Item et melius que tacta sunt supra
tractatu primo capitulo 3° de clarificantibus
conferentibus Trageis pulveribus
et reliquis ibi videndum Sed quam
circa intentionem magis confert usus
triace a quo mitridati
Domestica autem magis sunt electuaria
[illegible] et letificans galieni
Ultima autem intentionem complent
fere omnia supra tacta 2° capitulo presentis tractatus
Item gargarismus solutorum masti-
catorum [illegible] sunt mutatoria
absolutoria et predicta tacta supposita
Gargarisma bonum post [illegible]
evacuationes poterit esse tale
Recipe aque decoctionis maiorane ℥ ii
ʒ iii [illegible] squille ℥ i s misce
de ipso talis fiat gargarismatum
Bonum potest esse ex decoctione [illegible]
[illegible] pulvis [illegible] athanasie
Rethorice
[illegible] et melius omnium predictorum est hoc
Recipe radicis athanasie [illegible] calami
foliorum anisi [illegible] ana ʒ s
piperis ʒ i [illegible] ʒ iiii aq(ue) fontis
℔ iii mellis despumati ℔ i coquantur
omnia simul de hoc valde [illegible]
[illegible] mane et vespere [illegible] gargarismus
masticatorium vero potest fieri [illegible]
[illegible] masticare [illegible]
meliora autem masticatoria sunt
[illegible] athanasie Cortices agarici
galange etc. [illegible] autem
optimum est cum maiorane cum zuccaro

in eo dissoluto attracto per nares mane
et vespere ore vero prius pleno aqua
sutheluti Item attractio aque mell
cum modico piperis et pluris agarici
simul factum Item attractio mell
cum quadruplo succi blette Item blete
Item attractio ad aque mell cum succo
sothanice
Sternutatoria quidem sunt insufflatio pulveris
piperis vel attractio eius per cannulam
Item ad risum ut insufflatio pulveris Elleborum
vel pulvis Item ut utrumque ut est predictum
vel euaporatio facta super aceto calido
in quo cocti fuerunt saxifraga zinziber
galanga grana paradisi et similia
ita ut vapor per nares attrahatur
De ablutionibus Item Bona est ablutio
facta cum lexivio facto ex aqua decoctionis
maiorane ruthe ysopi Sticados pole
stale et Ameos bacce lauri etc.
Item ablutio aliqua facta cum vino
aromatico subtili
Item ablutio in diebus frigoris facta
cum aqua vitis calida Ego vero
infundere soleo cineres in aqua vitis
calida et ex eo fricans lauare caput
cum sapone albo in quo parum
musci et ambre fuit incorporatum
Pulvis vero capiti aspergendo fieri
potest ex omnibus supradictis Chalig
aut quod fieri potest super aspersio
pulveris gariofili super quinsunam sic
dictam et scripsit Avenzoar in
prohemio theysir
Item pulvis iste Item pluris maiorane
℥ s Sticados betonice florum rosarum
macini galange ana ʒ s sandarace
ʒ ii super aspergatur capiti totis etc.
Ex quibus omnibus aliud fieri potest
scarellacos et etc.

Exit describens

remedia simplicia et composita re
monuncia sex antecedentia Quorum
promissio facta fuit in prohemio huius
libri De quorum primo fuit dolor
capitis Quo ponuntur pro remedialia
per me sepius experta
Recipe ruthe esule Recipe olei ℥ i infundantur
in ℥ iii succi ruthe Et exponatur
soli usus usque ad consumptionem succi
et sic fiat bis Deinde fiant ex eo
pille ex xiii vel de quibus accipiat
i vel due per duas horas post cenam
et mirabiliter linit vel exparare potest
Secundum est localem exterius applicandum
scilicet hoc Recipe foliorum ruthe recentis
ana iiii Croci ʒ i salis gemme ʒ s
terantur omnia simul et cum aliquo
oleo reduncantur in emplastrum ex quo
tympora capitis liniant et renouando capit
De hiis que experta a sapientibus
enunciata sunt est adamante lapide
annulo ligatum vel collo vel alteri
parti suspensum habere et sub
capite dormiendo tenere aut alibi
quolibet prope se gestare
Compositum ad hanc intencionem accipe
Recipe bolo cum mirorum ana lb i follidorum
sene lb s infundantur in aqua rosarum
et buglosse ana lb iii per v dies Deinde
coquantur cum predicta aqua usque
ad consumpcionem medietatis Post hoc
addantur hec spes Item ambre citre
ʒ i spica al ʒ i violarum florum ʒ i
Croci Recipe amati Asari Cassielignee
ana ʒ i bulliat ouod cum predictis usque
ad consumpcionem medietatis Deinde ad
lb i s zucari al fiat sirupus plene
decoctus de quo per duas horas post
cenam accipiatur ʒ ii cum ʒ ii aque
decoctionis mororum Catharacte
Tercium autem accidens scilicet corruptio
in sensibus interioribus remouere
potest cum hiis que posita sunt
in primo tractatu capitulo 3° et in
2° tractatu ubi de confortantibus
cerebrum et excitantibus memoriam etc.
visum est Ego autem experiencia certa
scio quod masticatio horum Trociscorum
scilicet Item facta omnium sensuum
interiorum lesos operaciones solempniter
rectificant

℞ Agarici elec ʒ ß musci ambre
cin ℈ ß Cubebor ligni al' al' an
℈ i infundantur omnia i aq̃ sublimatis
radiis vris vsq ad exiguitatem aq
deinde formentur trocisce et exicce
in sole et fiat vt sup

Ad hanc eandem intencionem valet hec
confectio de qua cum septimana acci-
piatur mane ʒ ß cum modico vini
malvatici cali et quiescat postea
p horas quatuor valet eciam ad hoc
dyamuscus dyambra confectio de ia-
cincto Batira et similia ab auctoribus
huic inde collecta

Quartum vo accidens nocivum est
diminucionis et corrupcionis i organo
auditus cum emoris Cuiusquidem corrupcio
duobus compleri pot Instans ʒ iij
℞ olei amig ꝯ omnia ʒ iiij Succi
raphani qui comeditur ʒ vj pluris
musci elec ʒ ß Inviciant similia sit
in fiala bene obdurata suspensa
in aqua bulliente vsq ad evanescen-
tiam succi et de remanenti alco distilletur
in quolibet aure gutte ij hora
eundi ad lectum

Prim compositum est hoc ℞ foliorum
edere recentis et innocat an ij tere-
bint ℔ ß coquatur in ydromelle suffi-
ciente deinde teratur vlminare i mor-
tario et hoc calide vel ter in septi-
mana post premissas purgaciones
impleantur aures spongia i cum fundo
ne tropro cum aqua decoccionis ʒ ß
croforum ʒ iiij maiorane

Quintum vero accidens est fluxus de
capite ad pectus et remedientur per
diaetenam supius in hoc scdo tractatu
et in prima intencione sunt posita 1a 2a
Similiter p confortacionem et exsiccacionem Com-
positum bonum ad idem
℞ laudani ʒ i nigelle ʒ i ß ambre
musci an ℈ iij terrafiant cum
sup palea et ligentur sicud in sindone
et sepe odorentur
Prim ad illud ℞ Tucis ʒ ß Sandarace
ʒ ß mac ʒ i pulverizentur quod
subtilis et de pulvere hoc aspergatur
prope capitis hora dormicionis et

optime confert
Tercium ad idem ℞ Sandria ʒ q Thur
fumose mastic Rase floris
Amonii floris rosismarini Cubeb
Baccarum lauri an ʒ i Aliud radi
matricoli cum ℈ j Baipanis Galidi
ʒ ij ß fiant trocisci pondere ʒ ij
cum quibus cum Ermino fiat ablucio
capitis in septimana semel cum
cum catharsificacionis mali et fla
in capite sencia confert
Sextum vero accidens scz debilitas
in articulis sicca ambas et maxime
in inferioribus removetur p formine
subscriptum p duos confortacionis et
exiccacionis Et similiter providendum
est vt post duos fiat balnea i quibus
p dietam & aut q balneantur pedes
cum anchis vsq ad plantas pedum
Harinus heich in totum corpus in
fundendum quod in dum die ter
fieri debet et q sic fortido in
iuncturis divina gra concedente
acquiratur Et soliditas ad laudem
dei omnipotentis Amen

Aliud regimen parvum et pulcrum

Primum Remedium est vsus
trifere proficere descriptum
Masue in antidotario de accipi-
tur cum sine quibus dicendum a ʒ vi
vsq ad ʒ com cum ʒ iij aqua
sublimatorum aceto scz cum zucco colesti
Secundum est vsus pillarum in spaciositarum
a quibus cum die accipe potest
in aurora si alia no sunt assumpta
medicina Et de eorum descripto tal
℞ Succi acetose Succi buglosse
Fumosce cum ʒ ij boli or' ʒ
terantur simul succo pdicti scz in
vna die naturali cum pdicto bolo
armeno deinde infundantur in eis
speciebus pdicte ℞ Aloes Epa ʒ iij
Camph ℈ ij fragmentorum zaphiri
iacincti et smaragdi cum ℈ ß

Margaritarum ℥ i sem. cit. ℥ ii lig. al.
Item sassafras Zaraba Carabarum
cum zedoarie ℈ viii Rosarum vel De
acetose florum boraginis et bugloss
ana ℥ ß Spetes ergo per se contrite
infundantur in predictis succis et
diligenter agitentur et exponantur
soli vsque ad consumptionem predictorum
succorum Et remoueantur sepius alle
ribus vicibus exiccando semper ad
solem et sic fiat ex eis ℥ vi
Et vtendum est illis vt ia predictum est
Corallorum est vsus huius confectionis
℥ ß post comestione Et Speciem
electuarii de ligno al. descriptio ab
Auicenna quite ana ℥ i ß Specierum dya-
musci dulcis ℥ ß Specierum electuarii
de iacincto descriptionis Auicenne vbi
supra ℥ ii zuccari al. lb i fiat confectio
cum aqua rosarum et recipiantur eodem
ad solem anno
Quartum est potissimum Rp. lindai
℥ i plus cori al et seminum eius ana ℥ i
i Croci Camph ana ℥ ß de succo
basiconis fiat sirupus
Ratio est inunctio omni die dando
℥ i Rp. Metridati Ellam ℥ ii tyriaci
andromati electa etate x annorum
℥ viii De al boli ar. ana ℥ ß
incorporentur omnia electuaria contra
cum aqua rosarum inuncta et vtatur
vt ia dictum est

Dolorem in re-

gione sinistre mamille hic
nobilis ciuium necesse est ~~...~~
egritudine ~~...~~ prope casuma
pectorum aut musculorum exteriorum
velantium costas et intermediorum costis
que a sapientibus nominantur musculi
replenti Aut 3° dicte est hunc
dolore esse nominatum i pleuratico
famulo aut in mediastino pectoris
aut in dyafragmate Quarto oportet ipsum
esse accidens pleuresis aut hoc erit
egritudo cordis vel capsule eius In pectore
enim non reperitur tale particule quibus
accidere posset dolor et quod longius exterior
coste ~~...~~ aut ita corrumpi
Nec etiam coste dolere possunt Et si quid
de ea doloris reperiri possit in arteriis
et venis pectoris illud omne reducendum
est ad dispositionem membrorum suppositorum
que non euacuatur a forma maltarum
venarum et arteriarum nam de corde
pulmone dyafragmate aut panniculo ia dictum
Prima aut originis doloris immediata
causa est solutio continuitatis alicuius
aut prius pectoris aut a predicta mala
complexione causa Et primo quidem eius
excludendo continuitatis Si dolor aliquis
predictarum partium vel predictarum ex solutione
continuitatis ab extrinseca et proue-
niente necesse erit manum solutam
retinendo a multitudine sine vehementi
impulsione aut acuitate sua illud
affirmare aut quia magna pars eius
est versa in vapores aut ventositates
continuum soluentes Si aut contingit
propter multitudinem materie sue si fuit
sanguinis dominium cognoscitur per
exuberantiam ipsius cognitum ex regimine
augmenti sanguinis precedente aut preter
ut ciborum et potus otio et retentione
solite euacuationis sanguinis per nasum
per emorroydes et similia et cognoscitur
sanguinis augmentum per venarum
extensionem et per sompnia ostendentia
signa rubea etc. Et huius quidem do-
loris a multitudine sanguinis

provenientis Cano curacionis p ead
Et quatuor intencionibus Prima
est sanguinis subtractio p flebotomiam
basilice dextre manus quia operacio
est in evacuando repleccionem sang
ineam Ad quam oportet ita festinare
vt nullum aliud regimen digestionis
vel alteracionis flebotomiam precedere debeat
nisi solum ad fulcimentum virtutis si prius
esset cum vivificantibus ipsam ad
iuvaret hec dicit § 2 de cano hs
curacionis cordis versus principium
in evacuacione que procedit a diversis
flebot Cum autem iam fuerit administrata
flebotomia si non fuerit eger debilis vel lassatus
p eam sequenti die solet administrare
secundarium in hora clara que virtuti
et medico contemplanti magis apparet
Secunda intencio in cura huius egri
tudinis est multitudo sanguinis
diversio Et si quid solvit per aliquam
regionem istam sanguis evacuacionem
appareat per illa vena via narium vt
emorroydarum cum mestrius que est
Aliud tamen poterit 2o fieri diversio
sanguinis cum applicacione ventosarum
sup natibus cum scarificacione earum
aut cum provocacione menstruorum in mulie hs
Tercia vero intencio principalis in regimine
doloris provenientis ex multitudine
sanguinis est rectificacio regiminis ex
parte sex rerum non naturalium que sunt
tales libraj vt non caliditate sua
magis in fluxu non ponat/ rarefaciat
aut acuat ipsum sanguinem aut mira
bilis augmentabit ipsum / quare
administrent cibi et potus infrigidantes
et exiccantes naturaliter et artificialiter
parte / velud si cibo et potui admi
scent sucum citoniorum granatorum etc
Et ita parsforme dicendum est de
rebus non naturalibus
Quarta vero intencio est quod sanguinis
cursus non retineat cum ingrossantibus
ipsum Ita tamen quod ad illa non declinat
in passione pectoris constipacio velut
aliquis hic digestum

Syr de nimbis ℥ i s sq vel ℥ ij
eo quod in medicinis male complexionis
calide cordis magnum dz obsiliari
pure frigida quod non sit quemetet
refrande cum medicinis aliis a
proprietate cordialibus sic est mellissa
que est calida in 2o vel 2o tamen in 1o
De quibus aut medicinarum huius
egritudini deservientium sunt sicut syr
de ber de ribes syrupi de
granatis et aque melliss que
specialis est in hac medicina dispositioni
refrangendo ad eum aliis vt dicitur e
Quarta intentio specialis circa hanc
dispositionem est ad sedandum dolorem
dolorem in partibus eius iam predictis
Et si contingeret quod per quatuor
intenciones predictas non fuerit plene
sedatus dolor aut iterum post flebotomiam
propter instanciam doloris indigemus
localibus medicinis ad frangendum
dolore ne sit causa attraccionis
medicinarum ad partes illas Dicit
expertus sum hoc speciale remedium
Rx olei ros ℥ iiij cere al ℥ s
dissolvantur simul et infundantur
in aqua frigida Cum autem coagu
latum hoc fuerit totum tunc ablua
tur bene in scutella vitreata conti
agitando cum spatula cum aq ros
mixtata Et in fine iam ponantur
hij pulveres scilicet coral ambor
sand vtriusque ras spodij lambrusce
ana ℈ i croci ℈ ij cum quibus omnibus
incorporentur omnia simul et fit lini
mentum pectori ~
Idem est posse huius emplastri Rx
mellilotorum odorum uncie viij olei
ros ℥ iiij croci ℈ s bacc al
et cum ana ℈ i capitum ros ℈ s
spodij rosarum de campis ana ℥ i s
violarum de acetose de eius ana
℥ iiij Re basiliconis farine ordei
ana ℥ ij syr mellissa ℥ ij fit emplastrum
Tercio tamen de cura doloris pectoris
provenientis a materia vehementer impressa
et agit per pectus aut non contingit

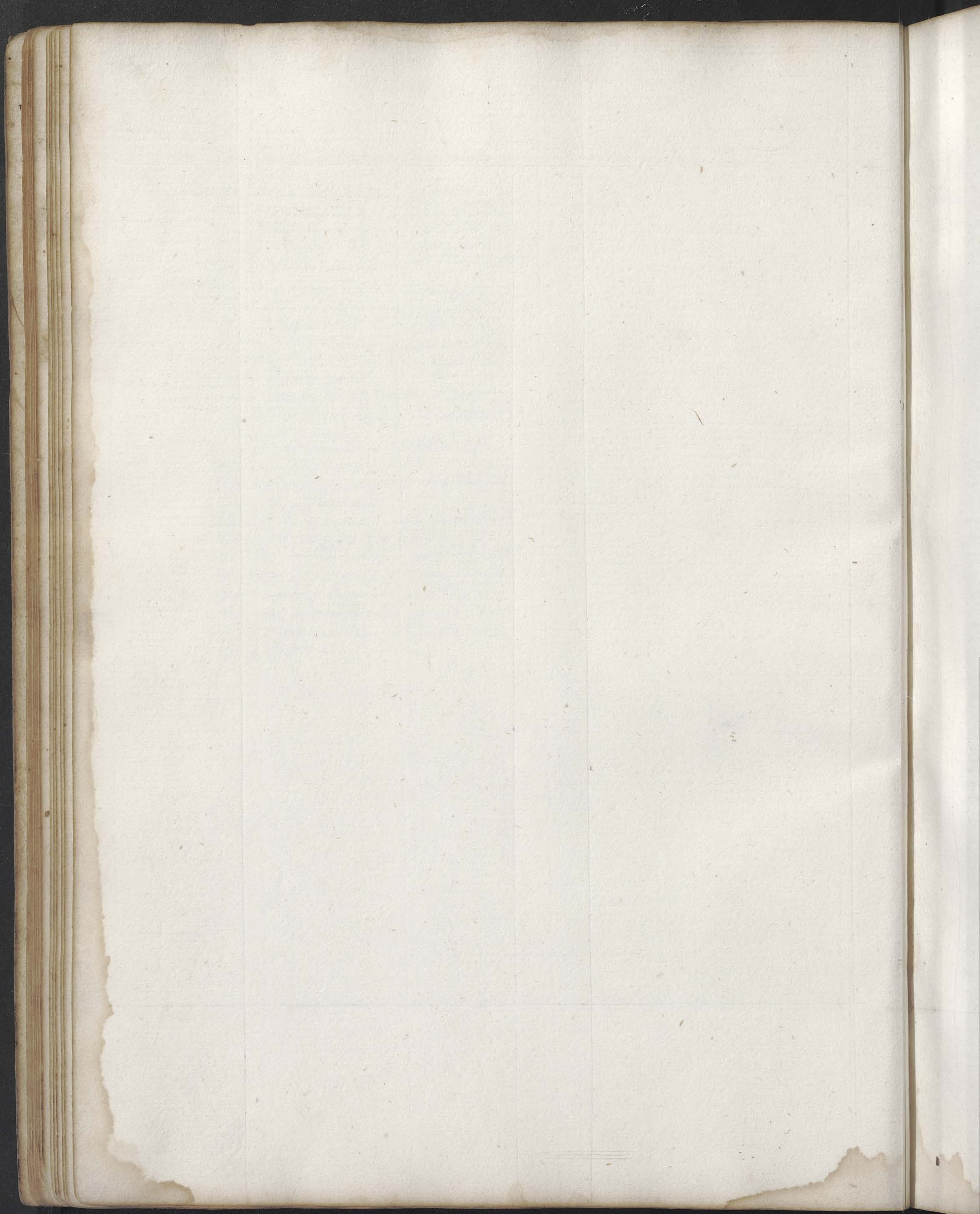
per sepe dole pectoris patiens et quia
materie multe in eo corrupte sunt
sed quia vehementer impulse ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ hincinde dolores efficiunt
inmoderate. Dolet autem contingere
multis ex medicis volunt ex fortibus
vociferacionibus aut magnum timbre
aut percussionem etc. Et horum signa pa-
tent per experienciam causarum premissarum
Et tamen non est remedium ad hoc
aut ab illis causis tanta fuerit im-
pressio facta ut post earum remotionem
remaneat accidens nec illius cura de-
pendet ex statim sequentibus
Igitur cum vehemens medicinarum
impulsio fit a virtute laborante cerebri
ad medicinarum permutationem sive humoris
ad pectus et translacionem medicinarum
a toto capite ad ipsum. Cum autem hec
aperuerit nec tamen non est rationabile
intelligi potest per evacuationes vtes
et particulares per fleubotomiam et ventosas.
Et si contingat venas esse matrices
a sanguine dividi et eum insufficientem
gemitus cum fractis aliquibus divisionibus
iam dictis. Et si pectus fuerit
materia mixta ex colore et flegmate
ut sepe contingit diuturnitatem cum hoc
sufficienter curari. Recipe decoctionis viole
malue et mercurialis recentis ana ʒ i s
Bolus armene ʒ i s dyag. ʒ ii misce
et fac totum accipiat hora electa
Melius tamen est hoc. Recipe medulle car-
tami ʒ ii agarici ʒ i s reubar ʒ iiii
turpeti ʒ ii spicenardi squinanti
ana viol. ana ʒ i infundantur omnia
hec in ʒ iii aque decoctionis passularum
et expressio detur in potu et laxabit
abunde saltem per sex vices. Et si velis
expeditionem facere evacuationem de pa-
gene electuarii rosati ʒ iii dyaps ʒ ii
cum omo ... ... subtili al. Et attende
quod ad sedandum laborem agitatur
ut tum solemniter fiunt. Clisteres
vero et emplastra in precedenti capitulo
scripta de malis et est emplastrum positum
per Rasis in antidotario in divisione
laxativis descriptum 67 ...

Emplastrum assessarum lege ibidem quia per
oppositum est quod cum fit complementum
cum foliis malue et adipe. Amplius
insuper dolores in pectore provenientes
non raro contingit propter medicinarum
acuitatem. Et qualitercumque contingit
sive materia sint naturalis acuta ut colerica
sive fuerit ut adusta acuta putrida
salsa aut ventosa facta fracta per
sua signa cognosci potest.
Primo quia dolor accidens specialiter
necessarium erit aut pungitivus acrosinus
inflativus. Et ideo si fuerit colerica seu
flegmatica salsa materia sequitur erit materia
acuta facta propter putredinem aut adustionem
non cognoscetur per causas dispositionis
tamen curatio dependet ex eis quoniam
in 2o canone fuerunt dicta de evacuationibus
per flebotomiam scandis. Ad vero item quem
intrinsecum supplica vel arteriarum flebotomia
virtute consenciente oppositum esse
auxilium ut patet prima assumptione 9 tercia 22o
Item in forti dolore et acutissimo apostemate
nulla est melior medicina quam flebotomia
usque ad sincopim. Ad hanc etiam
intentionem valet hoc. Recipe camomille
ʒ ii viole ʒ iii Aque endiuie lactuce
portulace. Licoricie et artetose ana ʒ s
capilli veneris ʒ i s Croci ... misce
9 or Coquatur hec omnia in lib. iii aque
usque ad consumptionem 3e partis. Et
in fine decoctionis addatur croci integri
ʒ i s infundantur supradictis spongia
actu calida et applicetur parti dolenti
Sedum ~~...~~ speciale remedium est
Recipe ʒ ii simach. Coriandri preparati
ʒ i mirti ana ʒ i s Balaustiarum seminum
ʒ iii Spodii corallorum ʒ santalorum
ana ʒ vi farine ordei ʒ iii dorici
ossis de corde cervi boli ar. ana ʒ iii
croci ʒ s Ungula caballina cum aqua
decoctionis capilli veneris et fiat emplastrum
Tercium est evaporatium. Recipe capilli
veneris Recipe basiliconis mellisse buglosse
ana m. iiii Camomilla m. viii Rosarum
Coriandri preparate ana m. iii sinfiti
lib. iii Species precipient ... rubrent

fiant sacculi et cum parte dolentis
applicentur
Ulterius quantum ad hanc passionem
confert electuarium istud Rx loch de pini
℥ ij croci ʒ v capilli veneris zeduarie
pulveris eiusdem ana ℈ j incorporentur
cum iulep violato et teneatur in ore quousque
Iterum contingit dolor pectoris propter
ventositatem et hinc contrarium
habet remedia in primis Rx aque
croci ʒ iiij triace ʒ j et da calide
tyriaca enim omnem maximam sedat vim
ventositates generat
Secundum signum est longa et frequens
retractio anhelitus quasi per eam mitigatur
calor in pectore
Tercium et singulare presidium est
sternutatoriis provocatio
Quartum est provocare tussim aut deglutire
aliquid laxativum
Ulterius Rx cumini mediocriter calefacti
lb j fermenti ℥ j dieru ℥ iij fiat
ex illis ambobus emplastrum cum decoccione
predicta scilicet cumini et postea vitrate
conterantur hoc enim emplastrum omnes
dolores a ventositate provenientes
sedat facit eciam hoc in lateribus et aliis
operatur

Ad laudem dei

Ad laudem De[illegible]

Vrina medicus est artifex sensitiuus Et per
signa in egritudinum causas deueniat
Opus est vt maxime aduertat in
medicando ad principalia genera
signorum que quatuor a medicis sumuntur
ab humoribus 2m a caloribus 3m
ab operibus virtutum immutatorum 4m
a superfluitatibus Verum quia signa
sumpta a superfluitatibus obiciuntur
a sensibus nostris magna(que) sensitiua
dicuntur Et cum inter omnia vrina
obtineat principatum decreui tractare
de vrinis ex dictis doctorum autorum
medicine totis viribus congregare
non vt aliquid nouum me facturum exi-
stimem Sed vt amore dominorum scolarium
quorum filius sum gerere voluntati Indi-
cit enim subtili cognicione circa vrinarum
species Cum maxime vt refferunt decipi-
untur in partibus earum Primo
ergo cum melius potero adducam
Primo regulas quasdam quas habet
medicus presupponere antequam aliquid
iudicium faciat de vrinis Secundo regulas
sumptas a coloribus et speciebus eius
et quantitate Tercio regulas sump-
tas a contentis Quarto regulas a
substancia Quinto cautelas quas
debet habere medicus in iudicando
et cognoscendo vrinas hominum ab vri-
nis animalium et vrinas virorum ab vri-
nis mulierum ne a vulgaribus deci-
piantur Venimus ergo ad primum
dimisso quid nominis vrine quod tangit
Egidius cum ait 1o dicit Vrina de-
scendam ad principale Primo notan-
dum quod ab vrina varia sumuntur
signa primo a colore 2o a substancia
3o a contentis que varias disposiciones
habent indicare Color enim arguit
super complexione scilicet calidi et frigidi qui cau-
santur a qualitatibus actiuis scilicet calidi-
tate et frigiditate Substancia vero
habet super humores causantur a qualita-
tibus passiuis scilicet humiditate et siccitate
Licet per accidens possit color causari ex

passiuis vt experimentatione rei humide et
sanguinis ad vrinam Contentum autem
super disposicionem membrorum Ex quo sequitur
immediate solucio ad dubitacionem quorundam
qui dicunt quod vrina non arguit nisi super
disposicionem membrorum nutritiuorum quod est
falsum vt patet ex predictis Nam ex
contento potest cognoscere medicus super
disposicionem capitis Patet illud quia circula ten-
tice 2o super stomaco vt colligitur ab Auicenna
2o 2ii de signis sumptis ab vrina super
apostemata et aliis disposicionibus vt
melius clarebit inferius Hiis stan-
tibus ponuntur hee regule Prima est
sumpta ab Auicenna 2a primi ab Ysaac primo
de vrinis antequam medicus aduertat seu
iudicium faciat de vrina debet facere poni
eam in vase vitreo diaphano rotundo
habente formam vesice quale dicitur
esse vrinale vt melior fiat sequestracio
contentorum Tale enim vas est proporcio-
natum siue simile loco naturali vrine
vt colligitur ab Ysaac 3o de vrinis
Correlarium ignari medici sunt qui existimant
posse iudicare de vrina contenta in
cyphato et aliis vasis similibus cum non
possunt cognoscere similitudinem vnitatis
et diuisionem oppositam equalitatem et
inequalitatem cum talis figura
impediat completam sequestracionem
Secunda regula sumpta ab Ysaac primo de vri-
nis et ab Auicenna 2a primi Vrina stans
in vase predicto non debet aspici ab
Correlarium in aere nimis radioso neque in aere
obscuro nimis Sed in loco apto aeri ra-
dioso probatur primum quia radii venientes
ad vas impediunt perfectam visionem cum
sint causa disgregacionis spirituum defferencium
potencie visiue et sic non poteris
habere iudicium de contentis paruis in
fundo existentibus Item ex radiis pe-
netrantibus in vrinali variatur situs et
locus contentorum quia contenta aliqua
sunt nimis subtilia leuia aliqua nimis
terrestria et aliqua sunt in parte superiori
aliqua in parte media alia in parte infe-
riori vt inferius patebit de contentis
Secunda pars regule patet Nam si aspiciat
in loco obscuro neque possit habere iudicium
solidum et firmum de colore proprio neque
substancia neque de contentis ergo etc
Tercia pars patet quia aspiciendo vrinam

in ae oppo^to aeri radioso no sequitur
deceptio sed potest habere iudiciu de
colo sba et contentis Et ista est causa
quare practicantes applicant vestem
sub vrinali et max nigra qui sic de
racon albedinis et rubedinis et dis-
gregare bissum visum et sps ita de
con nigredinis et fuscedinis est con-
gregare et sic melius aspiciunt ptes
mixte sbe vrine
Cor^m medicus aspiciens vrina debet
post pma aspectom moue ipam pau-
latim vt melius discernatur contentu
Cor^m 2^m decipiunt medici volentes
habere iudiciu de vrina visa alonge
No em possunt hre iudiciu bonu nec
de colo nec con et sba propt distancia
n disgregant spus Et isti calos vt
plui in male iudicant Et dato q aliq-
le iudiciu posset de colore hri no tn
potest sic haberi de contentis quibus
medicus melius discernit disposicom laps
Patet Cor^m et verbis Auic 2^a p^i
Quanto em tibi plus approximes tanto
spissitudo augetur et quanto plus elo-
gab tanto claritas augmentatur
Corq^m Cor^m Tenat media aspicie
vrina ad lume candele propt pdca
Tercia regula sumpta ab Auic 2^a
p^i medicus volens certu iudiciu hre
debet colligi eam facere in mane
celebrata digestion talis em arguit
sup disposicom lapsus . tum con caloris
tum sbe . tum contentoru . quia qto
vrina longiori tpe servat admixta
tanto ex maiori actione caloris fit
maior sequestracio parciu et maior
depuracio Et sic verificatur dictum
Auic 2^a pmi Et sit pma vrina
que in mane colligitur
Cor^m ignari sunt illi qui vt docti-
ores videantur aliis volunt habere
vrinam de hora in hora cu in illa
tali non posset habere medicus com-
pletu iudiciu Ex quo in tam pvo
tempore non sit possibile fieri se-
questracom debitam et depuracom
Et hoc no habet in dolore renali
et retencom lapidu et vbi retencom

vrine est difficilis et est causa pli-
morum nocumentoru In quo casu
medicus debet habere vrina quocies
voluerit mictam vt cognoscat mag
an purgetur p vias vrine et quia
et ex hoc verificatur deinde pra-
cticantiu q quanto in passionibus
renu et vesice vrina fuerit grossior
et turbulencior tanto melior e
Quarta regula antequm medicus
iudiciu faciat debet eam imediate
aspicere cum fuerit micta deinde
bene cooperiatur cu panno ne alte
ab aere exteriori post hora tercium
aspiciet et tuc erit facta depuracio
et residencia parciu de quibus ma
potest habe cognicom Post em tale
tpus debilitatur calor significatio
mutatur color variatur et ypostesis
vt colligitur ab Auic 2^a pmi doc 3^a
Ego aut dico q nec post hora pma
aut pars deduat sic quia aliq
vrina mingitur turbida deinde cla
restit Aliqua clara deinde fit tur-
bida prima em melior 2^a signi^t
n absolute expulsiuam forciorem
licet 2^a cum in febre putrida ap-
pareat indicem salutem ppinquam
Cum in pvo tpe turbida fit post
cuius cinctiu quia significat subtili-
tatem et facilitatem dom vt patet
ab ysaac primo febrm Aliqua vero
mingitur turbida et manet turbida
et ista est deterior vt plim Signat
em vt plurimu corrupcom et ebulicom
humorum vt patet p Gal 2° de cris
Et notanter dicitur vt plurimu q
in passione renu et vlcos sero
intestinoru no significat hoc Sed
mag purgari materia p vias vrie
Dicitur eciam notanter vt plurimu quia
vbi natura triumpharet no esset hoc
iudicandu
Cor^m de vrina alonge delata
medicus potest hre iudiciu estimatiuu
tm et non scientificu vt patz insuper
alteratur eas primo ex aere Scdo
ex parte longitudinis tpis Tercio
ex motu Et notant dicitur estimatiuu
iudiciu et no completu q ex tali

medicus potest cognoscere multa ut
declaretur de cautelis medicorum infra
Bedm Cort^m ut dicitur de predicto
particuliter dicendum est de urina rodu
lata ad ignem vel aquam calidam
quia non potest perfectam habere cogni-
cionem. ex eo quod resolvuntur partes
subtiles eius ex eo quod variatur color
Quinta Regula antequam medicus
iudicium faciat de urina debet conside-
rare etatem egrotantis aliter non
est possibile ipsum habere firmum iudicium
de urina Nam alia debet esse urina in-
fantis naturaliter alia pueri alia
iuvenis alia senis alia decrepiti
ut patet per Avicennam 2^a primi ca 9°
Urina infantis debet esse alba
lactea patet quia calor suus naturale
suffocatur ab humido multo In iuve-
ne debet esse citrina et subtilis Et sit
de racione frigiditatis est ingrossare
et dealbare Ita de racione caliditatis
est tingere et subtiliare Cum ergo
in iuventute calor sit forcior et ma-
gis igneus sequitur urina debere
apparere subtilem et citrinam Item
quia iuventus attestatur igni ergo
sequitur urinam esse talem In se-
ne autem urine debent esse albe
et subtiles quia diminutus est calor
naturalis et suffocatur a multis super-
fluitatibus racione multiplicate in-
digestionis Ad quarum multiplicacionem
sequitur opilacio et ita subtilitas
Et in decrepito autem urine magis
tenues et magis albe racione dicta
Ex quibus sequitur ignota etate
medicus non potest habere noticiam cer-
tam de urina Declaratur exem-
plariter ponamus quod medico offeratur
urina faviens alba et spissa que
sit talis in moto lapsus stomaci ad fri-
giditatem Modo dubium est quia non
habita etate medicus iudicabit illam
urinam esse pueri et naturaliter tale
et ita iste non habebit iudicium de lap-
so stomaci ergo oportet medicum adver-
tere ad etatem Clariora tamen signa
ponentur ad discernendum urinas cor-
respondentes etatibus in quinto tractatu

Cor^m Licet gelo sit via contingit tamen
in senibus fieri urinas grossiores
et spissiores valde patet tamen multi-
plicacione flatus Cum hoc indicat me-
dicus debet pronosticare generacionem la-
pidum in renibus vel vesica plus
in vesica
Cor^m secundum Burley oportet medicum
volentem cognoscere urinam perfecte
cognoscere etatem Ita oportet cum adulte
ad complexionem quia complexiones proporcionantur
etatibus et e converso In colerico debet
esse urina citrina et tenuis In
flatico pallida et grossa In melanco-
lico blanca et tenuis In sanguineo
rubea et mediocris ex parte substancie
Correlarium 3^m tamen est medico dubitanti
de etate cuius petere cuius etatis sit
antequam iudicium faciat de urina quia
dicere utrum iste sit infans vel
puer patet quia ex hoc sermone
posset increpari quod non cognoscat urinam
pueri et infantis quia cuius etatis
potest referri ad etatem puericie in-
fantie iuventutis
Sexta regula et est conclusio de mente
Avicenne medicus debet certificari de re-
gimine egrotantis circa res non naturales
antequam iudicium faciat de urina
aliter non potest bene iudicare declara-
tur secundum diversitatem medicine assumpte
diversificatur urina ut patet quia
si quis assumpserit crocum aut cassiam
eius tingitur urina ad citrinitatem
ut patet per Avicennam 2^a primi ca^o primo
Et non sit qui in cibo rem tingentem
assumpserit sicut crocum aut cassiam
patet ex eo quia crocus racione caliditatis
lapitus et per hoc habet raptum ad vias
urine et ita tingit urinam in colore
Causa deducitur quia superfluitas
proporcionatur nutrimento de quo su-
perfluit certificetur ergo medicus
cum sibi obicitur urina qualis dieta
fuerit usus antequam iudicium fiat Con-
sideretur eciam cibus a medico ex parte
quantitatis et ex parte qualitatis
que precessit emissionem urine De-
racione enim cibi grossi et viscosi urina
discoloratur Ex parte quantitatis
quia multitudo cibi urinam discoloat

Patet quia suffocatur calor naturalis
Corr^m primum sicut de ron multitudis
cibi est discolorare vrinam sic de ron
famis et Ieiunij in principio est
colorare vrinam Certificetur ergo vtrum
precessit ieiunium vel non patet quia
in principio Ieiunij fortificatur calor
ideo coloratur vrina In fine aut
et in processu minuitur calor ideo
discoloratur / quare dicitur necessariter
in principio huius corr^m colligitur ab
Auic ca^o p^o de vrinis Vrina
neque sit illius qui aquam non bibit
neque cibum comedit / Et nota dicit
aquam quia arabes ex lege non
bibunt vinum
Corr^m 2^m Certificetur iterum vtrum
precessit exercitium aut ira aut timor
aut vigilia antequam iudicium faciat
Hec enim tingunt vrinam ad citrinitatem
aut rubedinem Et patet quia ad exer-
citium laboriosum sequitur inflammacio
et generacio colere ergo tinctura ad
iram sequitur ebulicio sanguinis
in corde ergo tinctura ad rubedinem
In timore retrahitur calor ad int-
us et fortificatur et vincitur Et per consequens
tingitur vrina Istud corr^m est Auic
loco preallegato Neque sit qui se exerceat
motibus et disposicionibus que sunt
extra cursum nature que colorem
mutat sicut ieiunium vigilie labor
timor aut ira etc
Corr^m 3^m aduertat medicus vtrum
balneum precesserat aut vomitus
aut euacuacio parit vnde factum
in aqua sulphurea aut marina
colorat vrinam quia alterantur
renes ad caliditatem / balnea in aqua
dulci vrinam discolorat / et similiter
vomitus laboriosus aut euacuacio
tingit / vnde etiam cum rebus calid-
iora renes est causa tincture vt
loco preallegato
Corr^m quartum aduertat medicus vtrum
precesserit coitus de ron quia erit impossi-
bile et impinguacio vt ita loquar
Aut assumpcio medicine resoluentis
liquorem determinatum vt assumpcio
Reubarbari / et hac enim vel consimili
tingitur vrina sicut corr^m patet ab
Auic ca^o preallegato Item hoc idem
tangit Egidius in hijs metris Etas
natura sexus labor et ira dieta
Cura fames motus lauacrum cibus
vnde potus Debent artifici certa
racione notari Si cupit vrine iudex
consultus haberi

De vrina Nigra

Positis regulis generalibus quas
habet presuppone medicus Antequam
aliquod iudicium faciat de vrina
Nunc dicendum est de regulis supra
a coloribus primarum Primo notandum
quod color causatur a qualitatibus
actiuis hinc est quod ex hoc medicus
arguit super complexionem ca et fri et ho
p^o Color bonus cum substancia bona arguit
complexionem bonam et super fortitu-
dinem virtutis cum substancia mala super
debilitatem virtutis Color aut malus
cum substancia mala arguit super debilitatem
virtutis et malam complexionem
vt declarabitur inferius Exm p^i
Si mingeretur color rubeus in substancia
multum tenui aut debili ex hoc debet
arguere debilitatem virtutis maxime
in corpore sanguineo Exm 2^i si esset
econtra Nota quod licet genera
colorum sint tamen duo scilicet albedo et
nigredo vt colligitur 2^a p^i ca^o p^o
Primo medicus non solum ex hiis iudicat
super disposicionem vrine sed ex hiis colo-
ribus intermedijs qui dicuntur esse
plures vt quorum aliqui subdiuiduntur
Tercio notandum quod licet plures sint
colores quatuor tamen principales dicuntur
quorum vnus est albus alter niger
3us citrinus Quartus rubeus qui
postea Postea in alijs coloribus
Tot sunt isti citrinus viridis rubeus
pallidus rufus glaucus Karopos
subpallidus subrufus liuidus sub-
rubicundus Kyanos quorum aliqui
subdiuiduntur Tercio notandum quod licet
plures sint colores quatuor tamen principales
dicuntur Quorum vnus est albus

Sedus nig Tercius citrinus Qrtus
rubeus Qui postea diminuntur
Albus aut color arguit sup fri et
humidi cplexiom et ita sup complexio
flegmatica Niger super fri et sic
complexiom et ita sup complexiom me
lancol Rubeus sup complexione
calidam et humidam et ita sup cplexio
sanguineam Citrinus sup cplexiom
calidam et siccam et ita sup cplexiom
Colerica Et ista omia patebunt clarius
cum ponentur iste regule Et ita os
iste subcitrine arguit caliditatem
Quarto notand q aliqui ymagina
sufficienciam coloru hoc mo quia color
causatur in urina aut a cplexione
aut a calore nali qui est auctor dige-
stionis et quia digestio considerata
fieri quinqz modis primatie inicatie
perfectiue excessiue et corruptiue
Et istos quinqz modos multiplicant
p quatuor humores et sic resultat co-
lores numero xx hoc mo Sineos aut
priuacom digestionis sunt nigr in melco
in quantu causant a frigiditate suffo
cante calorem naturalem fundus
in fleu co quia hoc mo significat ma-
xima diminucom caloris Albus in
Colerico Subcitrinus in Sanguineo
Colores signtes principiu digestionis
sunt glaucus in melancolico Karo-
pos in flatico et dicitur similis lane
Caniolor Subpallidus in Colerico
et Subrubeus in sanguineo Colo
res signantes perfectom digestionis
sut Subcitrinus in melco Subpallidus
in flatico Citrinus in Colerico
Subrufus in Sanguineo
Colores signantes excessum digestiois
sunt subrubeus in mellancolico Ru-
beus in flatico Subrubeus i colico
et rubicundus in sanguineo
Colores signantes corruptom digeonis
viridis in melanco Eruginos i colico
niger in ~~flatico~~ Sanguineo put
causatur ab adustion in sanguie
Ex quo sequitur q color niger ar-
guit sup primatom digestionis et
supra corrupta digoz Quod aut

habemus intelligere p timores istoru
patebit inferius
Post istis notabilibus ex quibus apparent
spes coloru in gnali et sufficientia
nunc determinand erit de ipis in speciali
Et incipia a colore nigro quod deterior
sit ceteris communiter et affirmat ma-
iorem timore medicis et egrotantibus
Notand primo q color niger in
urina causatur tribus modis aut p
viam adustionis aut mortificacionis
aut admixtiom rei nigre Et differunt
quia urina nigra causata per mortifi-
cacom est obscura et tenebrosa quod
no apparet sensibile in aliis Differunt
aut urina causata per via adustiois
ab ea que cātur per admixtiom rei
nigre quia in scda partes apparent
difformes quia una grossior altera
et prima vo no
Secundo notā q color nig nil aliud
est qm lux incorporea in corpore te
nebroso umbroso vt patz per phm ʒo
Nam sic accidit color nig in nubibus
quia radii solares no possunt pene-
trare corpus umbrosu p ipm eius
reuberatom remanet in supficie et
inducitur nigredo sīa a pari debemus
spēr de atom coloris nalis in massam
humoralem
Tercio notand q color niger est inter
vtz p quaedam ʒa pini ca pda Nam
co infirmu quandoqz precedit color fuscus
aliquando color viridis Aliqn color
citrinus quod verificatur Nam urina
nig que causatur a frigiditate suffo
cante calore naturalem vt tactu est
Aliqn a caliditate p via inflamacois
urine nigre Primo est admixta
citrinitas et precedit urina nig Scda
est admixta viridis sites colori lapid
indici que precedit urina nig indi-
gestiom aut fusedo Ex quibus seqn
aliqe regule
Prima regula urina nig cu odore
magno inflamacom fcat in mebris
spualibus Et in fe acuta ciu morte
Nam odor magnus in urina insequit
motom fortem caliditatis vt amcplon
pallido ad que insequit inflamaco
Secunda re urina nig in quantitate

multa ad ypostasi nigra in die cretico / cretico
supernens in se acuta cum odore acuto
sodimie subtili significat dolorem capitis
cum ruptionem venis. Et ex post sequeretur fluxum
sanguinis narium in die cretico ex
parte habundancia humorum subtilium
qui similiter elevantur ad caput et
inducunt accidentia predicta

Tercia regula. Urina nigra qua paucitas
acuitas aut admixta ei significat ysteriam
citrinam patet quia propter opilionem facta
in kisti fellis aut in viis intermediis
propter quam colera non potest transire ad intestinum
Regurgitat ergo ad vias urine
Et per consequens accidit talis urina ut patet
per Avicennam 2a primi

Quarta regula. Urina nigra quam precedit fuscedo aut que est illi admixta
significat ictericiam nigram aut splenetica
quia significat opilationem in regione splenis
propter quam humores multi nigri non possunt
transire ad ipsum receptaculum regurgitant
ad vias urine et ita perficiunt
similis urina

Quinta regula. Urina nigra quam precessit viridis urina aut declinans
ad viriditatem significat extinctionem caloris
naturalis et per consequens mortem quia significat
habundanciam frigoris suffocantis ipsum calorem

Sexta regula. Urina nigra guttatim mincta
et pauca cum privacione odoris significat
mortem quia significat naturam superatam
a morbo que non perficit aliquam
pugnam contra ipsam patet per Avicennam loco
preallegato

Correlarium. Quanto urina facilior mingitur
tanto melior quia fortitudinem virtutis
expulsive et virtute animale bene
se habere

Septima regula. Urina nigra in intrinsecum
humore feculento in fundo residente
significat actualem fluxum menstruorum
patet quia per feculentiam que fundum
petit urina superius alleviatur et
inferius inspissatur. Causa autem propter
quam denigratur urina hec est
Sanguis autem menstruosus qui est hor-
ribilis et tenebrosus admiscetur cum
urina et ita denigratur urina. Ban-
guinis autem exiens venas immediate
denigratur patet visui quia exiens a venis

Octava regula. Urina nigra pauca
et fetida in se significat mortem in die
cretico patet quia ex ingrediente significat
mortificatio. Et paucitate consumptio
humidi substancialis, ex fetore significat
se corruptionem humorum ut patet
in morbis pestiferis

Item urina nigra spissa in substancia cum
colore nigro in principio morbi
cum aliis signis bonis perdurans usque
ad septimum diem cum multa ypostasi
salute significat con validitatem ad
nementiam

Correlarium. Quanto urina fuerit maior
tanto melius est et pauca tanto
deterius propter rationes adductas et nigrior
tanto peior

Nona regula. Ab Avicenna supra urina
nigra in multa quantitate cum non
est viridis apparens in se quartana et
doloribus dorsi et renum est signum
tute salutis, patet quia significat materiam
que faciebat se evacuare per vias
urine et per virtutem fortem super
ipsum ergo signum salutis

Correlarium. Secundum in predicta. Cum medicus
viderit urinam denigrari in se
quartana debet pronosticare salutem
et se. ead in declinationem quia signum
est quod materia incipit evacuari per vias urine

Decima regula. Urina nigra oleaginosa
non racione renum aut vesice significat mortem
propinquam et spasmum et siccitatem patet
quia talis urina significat consumptionem
humidi substanciali et prius membralium

Et dicit Egidius. Nonnumquam vicio non existente in
renibus aut vesica quod significat calidi-
tatem et hec tollit ex urina ypocras
pronosticatorum Cavendum est ne vesice
vicio capiaris ut quod suum est alienum
diiudicetis quia in calculosis et in
pacientibus circa renes tales urine
turbide et obscure consueverunt apparere

Correlarium. Secundum est quod antequam medicus
iudicium faciat de urina certificetur
utrum paciatur in renibus aut sit
consuetus facere tales urinas

Undecima regula. Urina nigra et grossa
que postea convertitur ad albedinem
et tenuitatem significat casum ultime digestionis
patet quia significat privacionem caloris naturalis

Ut potentis calorare urina patet ergo
sunt per Avic[ennam] 2a pri[mi] ca[pitul]o palliato
Duodecima re[gul]a Urina nigra cum
ypostasi in medio que dicitur ene-
orima. Et ab egro Naturalis fiat
surditatem et inflamacionem nigram et fluxum
sanguinis narium ex parte dextra
stante fortitudine virtutis patet
quia fiunt vapores calidos subtiles
elevari sursum ergo etc. patet causa ab
ysaac primo de urinis
Tredecima regula Urina nigra multa
apparens in die cretico ad cuius evacuacionem
sublevatur virtus signum est bonum
patet sig[nificat] enim materiam evacuari faciente
febrem. Et dicitur multa duobus modis
aut quia mingitur sepe et parum aut
quia raro et multum
Quatuordecima re[gul]a Urina nigra et spissa
in qua fuerit sedimen rotundum cum
tensione ypocondriorum aut stante
sudore aut a parte in aliqua parte est
signum mortis patet quia fiat ultima
adustionem ergo etc. patet ab Avic[enna] 2a
4ti capitulo palliato Urina nigra velud
rubigo ferri in lenta se strangula
tam fiat
Quindecima re[gul]a Urine nigre ap-
parentes in febribus cum sudore capitis
aut colli aut dorsi est signum malum
quod eger tendit ad mortem patet quia
significat adustionem in membris su-
perioribus ergo fiat malum patet
per ysaac 2o de urinis Et Avic[enna]
2a 4ti de signis urine nigre
Correlarium Sudor fetens circa collum
vel caput non est bonum ut plurimum licet
in mulieribus magis salus sit

De urina livida

Supra dictum est de nigra que est
deterior ceteris post ipsam ponitur
livida ideo 2o principaliter declarandum
Primo notandum quod per lividitatem hic
intellige quandam plumbeitatem que
similatur vestigio terreo posito in
terra alba et talis ut plurimum causatur
a mortificacione
Correlarium Cum medicus videt urinam
similem colori plumbi debet male indicare
ut patebit ex regulis Advertatur ergo
primo color urine
Secundo notandum quod sicut dictum est de urina
nigra que causatur tribus modis
ita dicendum est de urina livida que
causatur aut per viam mortificacionis aut
per viam adiectionis alicuius rei livide ut
ex mixtione alicuius humoris frigidi de-
relicta ab ipsa natura
Signa autem ad cognoscendum sunt ista quando
causatur a mortificacione apparet secundum
livida Quando sub adustione apparet
sub nigra ut eam precessit urinam
viridis quando ab admixtione grossior et
spissior in una parte quam in alia
Notandum urina livida aut apparet
livida secundum totum aut secundum partem Si ab toto
deterior. deterior est prima quam 2a
Nam urina ex toto livida semper causatur
ex mortificacione urina autem livida secundum
partem non ergo prima deterior Urina
autem livida per totum causatur tribus
modis aut a mortificacione humorum
aut spiritus mortificacione aut mor-
tificacione utriusque Sunt a mortificacione
humorum quando fuerit derelicti ab opere nature
A mortificacione spiritus quando fuerit infri-
gidatum ultima infrigidacione Et signum
ad cognoscendum quando a mortificacione utri-
usque aut unius tantum est quia a morti-
ficacione unius tantum facit residenciam
et spissior apparet in una parte quam
in alia Si vero a mortificacione utriusque
neque fit sequestracio neque residencia
ut dictum est Ista autem sumuntur ab
ysaac primo de urinis
Quarto notandum ut colligitur ab ysaac
cum quandocumque superfluitate nostri
corporis semper egreditur aliquid
de utili utpote aliquid de calore et spiritu
aliter non contingeret urina attenuari
et inspissari postquam exmissa
esset aliquid de calore et spiritu cum
urina egreditur Cum autem iste
calor et spiritus obfuscantur redditur
urina livida Quare ex hiis sequuntur
alie regule
Prima regula Urina livida per totum
in qualibet egritudine est signum
propinque mortis patet quia talis
urina fiat mortificacionem spirituum

aut epatis aut humorum et maxime
sanguinis qui meretur dici pg huor
modo stante mortificacon aliq istorum
sequitur mors assumptum probatur
liuiditas enim p textu insequitur vltia
infrigidacionem membrorum humorum ad
quam immediate sequitur obfuscacio
cali et spirituum p quos mortificacio
ergo ic Confirmatur aute pncips
2a qti de signis sumptis ab vrina
liuida
Secunda regula vrina liuida aliqr
subnigra quam precessit vrina viridis
est signum mortis patet quia sicut
vltima adustionem membrorum ad quam
sequitur mors / collr ab ysaac primo
de vrinis
Corr m vrina liuida quam precessit
vrina cuiuscumque condicionis est multum
mala patz quia ab te sit mortificacio
caloris naturalis et spirituum ergo ic
Tercia regula vrina in qua fuerit
circulus plumbeus aut liuidus i pte
supsiciali declarat epilenciam Ista 2a
sit probatur Nam talis vrina ma-
nifestat ebulicionem ~~ad que sequitur~~
~~epil~~ et corrupcionem in spiritibus me-
brorum aiatorum propter opilacionem ad
quam sequitur epilencia modo talis ebulicio
est causa liuiditatis vrine ergo 2a
vera quam sermo collr ab auic 2a
3ii ca° pmo et ab ysaac primo de vrinis
Corr m Stante opilia in fieri vel
in facto esse talis vrina sit apparens
est mala propterea quia sequitur mala
disposicionem consistentem in cerebro ad
quam secuta est ebulicio in spiritibus
ergo ic
Quarta regula vrina sm partem
liuida stante tumefacione ventris magis
demonstrat ydropisim pros Illa ydro-
pisis siue asclites siue timpanites
Et plur causatur a frigiditate ex-
cessiua epatis ad quam sequitur suffocacio
caloris et spirituum Ad suffocacionem aut
hanc sequitur indicatio liuiditatis Et
notanter dicitur sm partem quia si
apparet liuida per totum esset signum
mortis vt collr ab Auic 1a 3ii
ca° pmo
Corr m medicus videns in ydropisi
vrinam liuidam debet pronosticari ipsam
difficilem quo ad curam patz quia sit
malam disposicionem sfor et hu confirma-
tam et obfuscacionem caloris et spirituum
eius
Quinta regula contingens e vrinam
liuidam apparere in sinocha fe ut
probatur Nam siue sinocha fiat
a sanguine peccante tam quantitatis
vel qualitatis fiat talem sanguinem
non posse digeri ab ipsa na propter mala
qualitatem et multa quantitatem
sanguinis aut delictus a regimine
nature putrescit ad putrefaccionem
sanguinis sequitur infeccio spirituum
et diminucio calor que dicitur ca
liuiditatis vrine vt collr ab Auic
prima qti
Sexta regula vrina liuida 2m
partem supsicialem aut mediam
cum granulis minutis semotis et separatis
sit in membris spiritualibus aut
pleuresim aut peripleumonia patz qz
talis vrina sit obumbracionem calor
in fonte pe pectus Aut dicit ~~ca~~ ce
fons ergo ca talis aut obumbracio
non potest fieri nisi stante oppression
circa pectus que compressio sequitur
ad causa Ista concio ~~sequitur~~ fuitur
ab Auic qrto ca° de pleureses et
ab ysaac primo de vrinis Nont
dicitur cum granul separatis quia granula
vnita arguunt sup disposicionem epatis et
renum ergo ic
Corr m primum ex vrina tm non potest
medicus distincte cognoscere pleuresi
a peripleumonia patz quia est signum
coe Sed ex alijs signis que ponuntur
a medicis puta a dolore circa costam
pulsu serrino tussi que sunt signa
pleuresis
Corr m 2m data sibi vrina cum talibus
granulis non habitis alijs signis debet
pnosticari apa pectoris non limitando
neque pleuresim neque peripleumoniam
ne decipiant
Corr m 3m vrina liuida pseuerans
apparens in periple a et pleuresi est
signum mortale et pessimum patz qz
sicat qz contine suffocacio intendere
spiritum spirituum et calorum

Septima regula vrina alba liuida
sm partem pauca oleaginosa in qlibz
egritudine est signum mortis patet
quia talis vrina pauca arguit con-
sumpcionem humiditatis subalis oleagio-
sa parte quititatis pauce vtz p predicta
Decima regula vrina liuida pauca
frequent minuta demonstrat strangu-
riam patet quia denicat oppilacionem siue
constriccionem colli vesice ppt qua no
potest expelli vrina vnde ipse tm
multiplicatur ergo ex pte una ad hac
multiplicacionem aut sequitur strangu-
riam ergo zc
Nona regula vrina liuida sm
partem apparens in emitreo mag
aut paruo est multum periculosa
patz quia significat adustionem et ebu-
licionem esse facta in membris spiritualibz
et in corde ergo zc Nota dicitur
in emitreo magno quia triplex ponitur
esse emitriceus quidam paruus quidam ma-
ior quidam maximus Emitriceus paruus
est compositus ex quotidiana continua
et tercijana interpollata Maior e qui
ex terciana continua et continua interpol-
lata Maximus est compositus ex inter-
pollata terciana et quartana qtia
Emitriceus primus est de gne acutorum
tercius de gne tlonicorum
Decima regula vrina liuida sm
ptem contingens ex ruptura vene
no est periculosa vt predicta Pbatur
primo quia ex fractura vene potest
vrina liuida apparere Patet quia
qn primus sanguis ex vena effunditur
tam primus putrescit et ebulit que
ebulicio et putrefactio facit ad liuiditatem
vrine go zc Et aut no sit peri-
culosa patet quia ad consolidacionem
vene sequitur remocio liuiditatis
Corm medicus in fluxu sanguinis
no debet pronosticari periculosum ex
vrina liuida Causa neqz talem
vrina consequi debilitatem virtutis
extremam
Vndecima regula vrina liuida
appens in plisi est signum propinque
mortis auctore principis ta° pro de
plisi Item racionem quia tal vrina
liuida manifestat vltimatam consumpcionem
caloris et vltimatam resolucionem humiditatis
cordis ergo signum esse mortis
Corm medicus no debz dubitare qui
plisicus cito moriatur nisi cum viderit
vrinam liuidam que decidat vt d
Duodecima regula contingens vt plum
in doloribus artetitis vrina liuida
apparere Probatur quia ppt vehemen-
ciam doloris debilitatur virtus Ad cuius
debilitatem sequitur dolor in loco et
infrigidantur spiritus et calor qui postea sunt
cause liuiditatis vrine
Corm Omnis dolor fortis sufficit ad
inducendum vrinam liuidam Patet quia
ad dolorem quemlibz debilitatur virtus
et infrigidantur spiritus
Tredecima regula vrina liuida in
qua apparent frustra resoluta sunt
sup dolorem artetitum patet quia ar-
tetica causatur vt plurimum ex ma
et humore fluente ad articulum ergo zc
Corm Contingens est vt plurimum ex
fluxu catarri fieri vrinam liuidam
quia ppt talem fluxum suffocatur calor
et suffocantur spiritus
Quartadecima regula Contingens
est vrinam liuidam apparere ex re-
tencione menstruorum quia vaporibus
eleuatis a matrice infrigidantur spiritus et
obfuscantur quibus obfuscatis sequitur
liuiditas in vrina patz auctore principis
21 3 7 ca° pprio
Corm vrina liuida apparens in muliere
pronosticatur retencionem menstruorum et
replecionem
Quindecima regula vrina liuida
apparens in febre ethica est signum
mortis Patet quia facit vltimatam
adustionem et resolucionem membrorum
et humiditatis eius et ebulicionem in spiritibus
ad que sequitur immediate mors zc
Sedecima regula vrina liuida in
tremore cordis arguit ipsum incurabile
quia facit vltimatam ebulicionem in spiritibus
cordis ergo zc
Decima septima regula vrina liuida
in frenesi est signum mortis Patz quia cum
se facit alterum istorum aut mag. tre rapcium
ad cerebrum aut extinccionem caloris naturalis
ergo regula vera

De vrina viridi

Restat de vrina viridi Postquam
visum est de vrina liuida que est
in ordine tertia malicie Pro quo
Notandum quod vrina viridis causatur
aut per viam mortificationis sequentis
ad infrigidationem fortem aut per viam magne
adustionis siue inflamacionis sine
ergo fiat primo siue 2o est signum
malum colligitur illud ex Auic 2a p
ca lo 2o
Secundo Nota quod vrine virides diuersificantur
aut ex parte coloris quia quedam est
similis pistacorum aut ex eo quod sunt
virides secundum totum aut secundum partem
Differunt ex parte coloris quia aliqua
est viridis similis erugini eris Alia
similis succo porri Alia vero similis
colori yreos Aliqua similis colori
lapidis viridis que diuersificantur
ex parte maioris frigiditatis aut
incendij
Tercio notandum quod tales vrine virides
sunt magis male aut minus male secundum
quod vrina precessit minus mala aut
magis mala Si precesserit vrina
liuida aut nigra pessima indicatur
Si autem precesserit citrina aut palea
est minus mala Patet quia ex 2o ad
3 mortificatio maior Patet quia ex
hoc arguitur maior aut minor mortificatio
maius aut minus incendium 4o per alium
semper vrina viridis stat temporibus
stantibus sequuntur hee regule
Prima regula vrina viridis pro toto
in febre acuta est signum mortis quia
stat vltimatum incendium in spiritibus
aut mortificationem caloris naturalis ad quorum
quodlibet sequitur pernicies Ista conclusio
est domini ysaac in p° de vrinis
Secunda regula vrina viridis in
pueris aut infantibus stat spasmum
Patet quia stat superhabundanciam
humoris sicci per totum corpus et in
neruis et ita spasmus Ista colligitur
ab Auic loco preallegato
Tercia regula vrina similis colori
pistacorum stat mortificationem caloris
naturalis Patet quia stat sic te[rmi] excessiuam
Quarta regula vrina viridis similis
succo porri est signum pessimum Patet
quia significat vltimatum incendium
in membris spiritualibus ergo et cetera vad
Et est Auic loco preallegato
Quinta regula vrina similis eru-
gini eris est inter ceteras deterior
Patet quia stat vehementem toxica-
tionem et sine spe que si fuerit
facta post crisim stat spasmum et
cetera
Sexta regula vrina similis colori
yreos que precessit vrina viridis
vehementem frigiditatem suffocacionem
caloris naturalis et per que est malum signum
Septima regula vrina viridis stan-
te dolore aut angustia stante in
stomaco sine aliqua ypostasi stat ve-
nenum potum fuisse haustum et per que
mortem Patet quia cum venenum
participet colori viridi et non paciatur
a calore sequitur quod vrina potest
tingere Vel aliter quia cum venenum
inimicatur cordi et membris spiritualibus
ex se communicatur cordi et spiritibus
et sic dicatur esse mortificatum hoc
assumpto inducitur mortificatio que
est immediata causa mortalitatis
vrine Et notanter dicitur sine ypo-
stasi quia si in tali vrina appareret
ypostasis esset spes vite quia sig-
nificaret potenciam virtutis contra malum
Octaua regula vrina viridis in
circulo in frenesi est signum desperatissimum
Patet per eos ante adductas

De vrina Alba

Postquam dictum est de vrinis mor-
tiferis significantibus mortificationem
Nunc dicendum est de vrina fiente
per crudacionem aut debilitate digestionis
Et primo de vrina alba que
ex multis causis venit in manus
medicorum
Primo notandum quod albedo capitur dupliciter
vno modo pro quadam dyafanitate
et translucentia sic fit albedo
aque aut vitri Alia est albedo

que contrariatur nigredini que dicit[r]
color disgregatiuus visus et de hac 2[a]
est ad propositum Aduertendum q[uod] tal[is]
albedo oritur in vrinis altera quatuor
causarum vel reducibili Primo a defectu
caloris naturalis Secundo a resolucione humorum
Tercio ad dissolucionem virtutis Quarto
ab opilacione in renibus a defectu calor[is]
duplicat[ur] Aut ab eius defectu in toto
vt in senibus in quibus apparent
vrine tales albe Aut a diminucione
eius in parte vt ex debilitate calor[is]
epatis que debilitatis causat[ur] aut
abacuitate egritudinis vt in frenesi
Aut per longitudine egritudinis vt
in quartana in quibus accidit vrina
alba Provenit eciam huiusmodi vrina
aut ex parte cibi aut nimie quantitatis
aut qualitatis aut vtriusque aut ex
malicia sube Exemplum primi vt apparet
in crapulatis Exemplum 2i vt ex ingestio-
ne lactucis Exemplum tercii vt ex
comestione carnium vaccinarum modo in hiis
omnibus apparent vrine albe
Secundo accidit vrina alba a resolucione
virtutis que eciam resoluit[ur] aut in toto
aut in parte que resolucio fit sicut q[uando]
egritudine aut mala disposicione indeterminato
morbo membro in epate vt apparet ? dubelech
Tercio causatur albedo in vrina a disso-
lucione humorum fle[gmatis] vel vrine quod cum fuerit
dissolutum causat vrinam albam
Quarto causatur albedo in vrina ab opilacione
que est causa dealbacionis pluribus modis
aut per lapidem contentum in renibus aut
in vesica aut per apostema aut per humidi-
tatem humorum circa vias vrine aut propter
eorum viscositatem aut grossitudinem
aut per vtrumque Ista colliguntur ab ysaac
primo de vrinis capitulo de albis vrinis
Secundo notandum q[uod] albedo vrine est
multiplex quedam glutinosa vel muti-
laginosa quedam ventuosa que samosa
similis albedini fungi que spermatica
similis spermati que plumbea q[ue] indicat
sup diversas disposiciones propter diversas causas
et hiis sequit[ur] quedam regule
Prima regula vrina alba splendi-
da tenuis significat opilacionem maxime
splenis Probatur talis vrina de-
monstrat habundanciam humorum inflatiui

qui dicit[ur] fle[gma] et fle[gma] est plenius Modo de racione
frigiditatis est dealbare quia albedo
est filia frigiditatis vt patet per Gall[ienum] in tegni
De racione aut[em] spissitudinis est attenuare
modo habundancia humorum inflatiui sequit[ur]
opilacio et maxime in splene qui dicitur
locus inflatiue ergo regula et conclusio vera
Patet quia et auctor est Auicenna 2a primi
capitulo de vrina alba
Correlarium primum ex vrina tali medicus
debet iudicare discoloracionem faciei sem-
pnolenciam pigriciam in toto parte quia
in ista sequitur opilacionem
Correlarium 2m ex tali vrina medicus debet
arguere super gravitatem et dolorem in
parte sinistra
Correlarium Tercium sicut ex vrina tincta me-
dicus arguit absolute dominium caliditatis
ita ex vrina alba domini[um] frigiditatis
vt patet ex precedentibus
Secunda regula vrina alba cum circulo
plumbeo in superiori demonstrat opilacionem
in cerebro et epilenciam Ista conclusio proba-
tur nam ex albedine arguit[ur] suffocacio
caloris et dominium frigidorum humorum ex circulo
plumbeo materias esse in capite et ma-
xime grossam flaticam vel inflatiuam
que sunt cause opilacionis Opilacione aut[em]
sequit[ur] epilencia ergo conclusio vera 9a bona
et auctor est dominus ysaac primo de vrinis
Et nota dicitur in parte superiori circulus
arguit disposicionem membrorum inferiorum
Tercia regula vrina alba mutilagino-
sa demonstrat habundanciam superiorum
humorum flaticorum grossorum et crudorum
Probatur quia mutilaginosa vrina non
fit nisi ex transitu materie grosse ad
vias vrine que materia non transiret
nisi habundaret in toto ergo vrina
mutilaginosa demonstrat habundanciam humorum
grossorum patet quia et auctor est Auicenna
loco pallegato Confirmatur sicut ita mu-
tilago insequitur grossiciem sic tenuitas
subtilitatem quare etc
Quarta regula vrina alba similiuida
samosa similis colori fungi significat libe-
racionem in renibus et in viis vrine
Probatur primo auctore Auicenna 2a primi de vrina
alba Probatur eciam racione tali Talis vrina
racione albedinis arguit multitudinem flatis
in toto et per quod in viis vrine racione
liuiditatis super adustione humorum vt pa-
tuit in capitulo de vrina Humores

aut adusti sunt causa mordicacionis et
acuitatis Acuitas aut facit sequi ulce-
racionem ergo racione saniei arguit ulceracionem
Et per consequens in viis urine aut ad renibus
ut predictum est ergo 3a vera
Correlarium primum omnis urina saniosa de-
monstrat aut rupturam apatis aut ulce-
racionem in viis urine patet quia alia-
ter non potest fieri sanies in urina
Correlarium 2m multociens errant medici
in cognoscendo saniem distinctam ab ypo-
stasi Hoc patet quia multociens errant
medici propter similitudinem figure eius Et
ypostasis ex parte albedinis levitatis
descensus ad inferiorem regionem quo
stante fit pessimus error in iudicando quare etc
Notandum quod urina est inter saniem et
ypostasim quia sanies ex fetore semper
est Secunda differencia sanie facta
agitacione non perficitur dimulsio saniei ut
quemadmodum ypostasis Tercia differencia
non apparet sanies sub figura piramida-
dali sicut in ypostasi Ex quo sequitur
quod bonum est in medico semper urinam
agitare antequam iudicium faciat

Quinta regula urina alba tenuis
aliqualiter livida sine sanie ut est
color siccus fecit lapidem in renibus vel
in vesica Ista conclusio probatur primo
Quinte Avicenne loco preallegato et ab ysaac
primo de urinis Probatur aut sit Racio
talis urina racione albedinis fecit dominium
humorum frigidorum crudorum in toto Et
racione lividitatis caliditate superfluam
in renibus et in viis urine existente dominio
humorum grossorum et caliditate superflua
cause sunt sufficientes ad generacionem
lapidis ergo talis urina indicat lapidem
ut predictum est
Correlarium primum medicus debet ex arenulis
certificari in quo loco sit lapis retentus
Probatur quia si apparuerit arenule
albe signum est quod lapis est in vesica
Sed arenule rubee signum est quod in renibus
sit ex loco lesionis dolor sit circa pectine
intensio aut in parte posteriori Si
primum arguitur lapis in vesica Si 2m
est in renibus

Sexta regula urina alba spissa et
untuosa per totum significat ethicam Probatur
Nam talis urina fecit dissolucionem
humiditatum parcium membrorum ad quam
consequitur ethica 3a specie confirmata
ergo talis urina demonstrat ethicam patet
quia et Avicenna colligitur per Avicennam 3a primi
allegato preallegato quare redditur vera
conclusio Et notanter dicitur per totum quia
urina untuosa secundum partem superficiale
tamen significat caliditatem magnam in renibus
Correlarium urina untuosa in omni disposicione
egritudinali est mala patet ab te significat
adipis liquefactionem et dissolucionem

Septima regula urina alba post citrinam
aut tinctam non a causa primitiva in horis
ultimis febrium fecit quod febris permutatur
in quartanam probatur quia quartana
denotat dominium humorum melancolicorum et
resolucionem humorum calidorum Et ad hoc
opilacionem que sunt cause quartane ergo
conclusio vera Et notanter dicitur non a causa
primitiva quia si fuerit a causa primitiva
puta a nimia comestione vel potu
aque frigide talem permutacionem non faceret
hoc aut patet ex 3a primi de urina alba
Avicenne et ysaac primo de urinis

Octava regula urina alba plumbea
secundum partem sine aliqua ypostasi fecit
mortem propinquam Probatur quia talis
urina racione plumbeitatis et albedinis
fecit mortificacionem caloris innati quo stante
sequitur mors ergo 9o vera
Correlarium urina alba quecumque fuit quieta
plumbeitati sive lividitati est valde
mala ergo etc

De urina Rubea

Et primo notandum quod urina rubea ut
plurimum attestatur egritudini calide que
fit ma colerica rubea proveniente si
fuit limosa. si vero non sanguinea non
attestatur egritudini calide eo quod
accidit in egritudine frigida Et hoc
pluribus de causis Primo racione doloris
fortis de eius racione est excitare coleram
rubeam inflammare quare sequitur
urina tincta rubea sic in colica frigida
colligitur ab Avicenna 16 3i capitulo proprio
Ex quo sequitur correlarie quod urina rubea
stante dolore antequam precessit dolor
fortis non natio indicat de flora

Con[tra] nonnullos qui statim visa vrina rubea grossa iudicat de flomna
Scdo stante opilacon[e] a via flatica intra inter kisti fell et intestina colera enim que solebat ire ad intestina regurgitat ad renes ppt viam flatica Et ita tingi[tur] et coloratur vrina colore rubeo vt in ictericia contingit colligit[ur] ab auic[enna] 16 3[ti] ca[pitulo] p[ri]mo
Tercio accidit vrina rubea ex epatis lapsu ad frigid[itatem] quia debilitatur vir[tu]s epatis sequestratiua quare no[n] potest fieri debita separacio aquositatis a san[gu]ine ex quo ex pu[n]ctione colorat[ur] vrina colore rubeo sicut in vrina vbi accidit vrina simul lotur[e] carnium
Quarto accidit vrina rubea ppt con[?] stitucom[?] sicut a flate opilante q[uod] re putrescit maior ps flatis et putrefacta deducit[ur] ad colorem igneum et ita ad tincturam
Corre[lari]um ex 3o no[n] iudicat de flomna non est sumend[um] in ydropisi quia vrina sit multum tincta quia h[abe]t s[t]a magis alteratur epar et debilitat[ur]
Vltimus verificatur regula quo vrina rubea potest apparere in egritudine frigida
Quinta regula Vrina rubea e[st] me lior in febr[ibus] acutis q[ua]m vrina aquosa et sanior quia s[ecun]d[u]m sicut puacom[?] pugne virtutis cu[m] ma[teri]a p[ri]ma aut no[n] confirmatur aute Auic[enna] 2a p[ri]mi ca[pitul]o de coloribus
Corre[lari]um quanto maior rubea sanguinea tanto saluior patet ex intentione auic[enne]
Sexta regula vrina perseuerans rubea in egritudinibus zenu[?] sicut apa[?] talis patet quia si perseuerat s[ignu]m nulla disposi[tio] confirmata in loco et declinacom[?] indicat[?] merum ad locum vt 2a primi ca[pitul]o de coloribus
Septima regula vrina rubea perseuerans in egritudinibus acutis nullam faciens desidencia sicut prodicom[?] egri aut apa predictu[m] Scdm patet quia ex h[oc] ar guitur morbus valde fortis et virtus debilis patet aute loco allto
Octaua regula vrina rubea stante dolore capitis desipienciam sicut patet aute et zoibus[?] supra adductis
Nona regula vrina rubea grossa turbida sicut apa[?] i epate aut eius debilitate patet ex sufficienti diuisione causarum turbulencie in vrina

De vrina oleaginosa

Et primo Notand[um] q[uod] d[e] vrinarum oleagi nosarum queda[m] e[st] tota oleaginosa queda[m] in ferius tm[?] Prima deterior est ceteris et patet in sp[eci]ali confirmata et in experime[n]to Ex istis ponuntur aliqu[a]e regule

Prima regula Prima oleaginosa indic[a]t sicut naturam cretarare p vias vrine et enonem[?] merum et sic[ut] sequitur requies egrotantis Si vero no[n] seque[tur] esset signum mortis vt vult Auic[enna] 2a p[ri]mi
Secunda re[gul]a vrina oleaginosa pauca fetida significat morte[m] pat[et] quia multo fetore significat abulicom[?] et corrupcom[?] quorum merito paucitat[is] debilitatis vi[rtutis] merito oleaginositatis dissolom[?] priuum quibus stantibus sequitur mors Con firmatur aute patet loco preallto
Tercia regula vrina oleaginosa pauca in qua fuerit aliquid simile lotur[e] carnis recentis est signum pessimum pat[et] q[uia] sicut vltima debilitatem virtutis n[atur]alis qua sequitur vrina talis
Corre[lari]um vrina talis apparens in colica et ydropisi sicut morte[m] p[ro]pinqua[m] vt valt Auic[enna] 14 et 16 3[ti] capitulo p[ri]mo
Quarta regula vrina oleaginosa in egritudinibus acutis per totu[m] apparens in die quarta egru[m] sicut morituru[m] in septima patet quia talis sicut reason[?] in vria[?] et no[n] ad vomu[m] quia virtus sit debilis et morbus fortis ergo ad
Quinta regula vrina leuit[er] oleaginosa s[ecundu]m partem superficialem sicut calefactione renu[m] patet aute Auic[enna] 2a p[ri]mi de signis sumptis ab vrina

De Contentis

Expedito de coloribus prin cipalibus quibus maxime pronosticatur medicus i[n] quibus virtualit[er] alii includunt[ur] Sequitur de 2o intento videlicet de contentis que sunt fere numero xviii quorum primum dicitur circulus 2m ampulle 3m granum 4m nebula

Quintum spuma Sextum pus Septimum
pinguedo Octauum reinoydes Nonum
squame Decimum partes arenose Undecimum
de sanguine duodecimum de pelle ~~15^m~~
~~grani 4tu^m nebula 17^m~~ Tredecimum
de sirsureis resolucionibus / 14^m d'attomis
15^m de spermate / 16^m de resolucionibus
tineriois / 17^m de sedimine / 18^m de de-
dimine illaudabili
Et primo videndum de circulo quod circulus quandoque
apparet in regione superiori quandoque regiones
media licet rarissime Primum autem ma-
xime fit super dispositione capitis 2^m super
dispositione membrorum spiritualium ut plurimum
Secundo distinguo quia quandoque apparet
circulus completus quandoque incompletus quandoque
grossus quandoque subtilis / quandoque unius coloris
quandoque alterius Istis sic positis ponuntur
iste regule de circulo ab ysaac primo
ab auicenna primo et gal' et theophilo
Prima regula circulus spissus grossus
in substantia remissus a quocumque colore
facit posteriorem partem capitis esse
lesam ex flatu vitreo Ista regula per-
suadetur Nam circulus ab hoc facit materiam
in capite frigidam multam et tamen posterior
pars sit frigidior et in habentibus sim-
bolum facilior est transitus
Secunda regula Circulus spissus in
substantia purpureus in colore parte an-
teriorem capitis esse lesam ex materia
sanguinea facit. Probatur Ille color
purpureus attestatur magis sanguini
quam alteri humori / et tamen pars anterior
sit magis plena venis et arteriis
quam aliqua alterar propter rethe mirabile
ibi ad eius sequitur talem circulum mag-
stare super partem anteriorem capitis esse
lesam ex sanguinea materia
Tercia regula Circulus tenuis in substantia
pallidus in colore ad similitudinem colo-
ris plumbi facit sinistram partem capitis
esse lesam ab humore melancolico patet
quia cum humores mixti maxime sit
similis in colore plumbeo propter frigi-
let sit splen dicitur esse receptaculum
humoris melancolici quod membrum directo
aspectu aspiciat parte sinistra sequitur
facilior euaporacio

Quarta Regula Circulus tenuis in
substantia in colore citrinus vel rubeus facit
malam apostemam in parte dextra capitis
et parit dolorem / patet quia tamen epar
et hoc ciste fellis collocentur in parte
dextra quare facilis sit euaporacio ad
illam partem sic volunt medici Et
maxime Auicenna de signis Bede de
predicatione prima tercii
Quinta regula Circulus plumbeus
grossus in substantia facit epilensiam aut
apoplexiam / Patet quia talis circulus
significat multa materia in cerebro
scilicet in ventriculo et per consequens opilacionem
aut magnam aut paruam secundum quod circulus
est magis vel minus grossus ita est epilencia
vel apoplexia
Sexta regula Circulus in acuta egritudine
lividus cerebrum ledi facit patet quia
sic urina livida facit fluxum materie ad
caput secundum totum in egritudine acuta
sic et circulus lividus sit raptum eius ad
superiora et ita lesionem cerebri
Septima regula circulus subtilis viridis
in colore colerico scilicet acute apparens
adustionem et futuram freneseam facit patet
quia talis facit materiam multam
subtilem colericam / in cerebro a qua con-
tingit frenesis ut patet prima 3^{ii}
Octaua regula circulus apparens tremulus
per modicum agitatus dolorem in spina
dorsi et per consequens palsiam facit patet
quia talis facit fluxum meatus capita-
lis pinuitam et fluxum aut sequitur
dolor in spina dorsi vel ex meatu re-
tencionem vel palsia ex eius fluxu ingressu
contingit veriue
Nona regula Circulus niger precedente
liuiditate mortificacionem caloris ex fri-
giditate cerebri facit Patet quia sic urina
nigra que precessit urina livida mor-
tificacionem facit in toto ita circulus sit
mortificacionem ex defectu membra de-
teriorati et principalis puta cerebri
Decima regula circulus niger si ante
precesserit viridis in urina mortificacionem
in complexione cerebri a calore preter
naturam facit Patet ex causis pre-
dictis

Capitlm de Spuma

Hoc cuia partis intellectu Nond primo
ut habetur a gal' in comento illius
affo'i sangwinolentorum in 2a particula
Spuma aut grauat' a mã grossa uiscosa
humida in quam agit dum vbi color
eleuat quedam corpuscula ex quorum
commixtione grauatur spuma aut grauat'
a caliditate forti sic contingit
in olla ebulliente aut grauatur a forti
motu et percussione ut in equis curren-
tibus apparet Ex quo sequitur causa
materialis spume e humiditas viscosa
Causa efficiens est caliditas agens
i humiditatem Quare dant' 3 d' ca istas'e
Prima regula Spuma continua grossa
in sub'a multa et remissa in colore cum
vrina grossa fiat indigestionem et vato-
sitatem patet quia talis vrina fiat
multam humiditatem et grossitatem susto-
tantem et debilitante calore naturalem
Ex cuius debilitate debilitatur virtus
digestiua Et p via indigestionis multi
plicatur materia multa et viscosa
Confirmatur aucte Auic' 1 2 3u ca°
de signis ca° de signis do' apatum sto'e
Secunda regula Spuma tenuis in
substancia et continua p omnes partes
colorata satis i vrina sali apparens
fiat inflatiom in membris spualibus
Patet quia aut caloris talis spuma
sit merito multitudinis meati sz hic
no quia tunc no esset colorata et
vrina inflamata aut fit merito acce
caloris fortis et parum mam et tunc
fiat incendium i membris spualibus
quare et patz et aucte gal' loco
pallo et asufficienti diuisione
Color in vrina similis apparens in fe-
cit mam signum quia fiat inflamatio
in pulmone et in membris ...
Tercia regula Spuma interrsa no
continua apparens cum granulis minutis
talis fiat membra debilia grauitudine
tudine venatis patz qz no continuam
fiat humiditatem i membris debilibus
et cum granula fiant descensum

rentis vt declabit' ergo et
Quarta re'a Spuma intensa apparens
nig in colore yctericam nigra ex vicio
hepatis melanca fiat patz quia talis
sit opilatiom et multam yctericia in viis
vrine delatum ppt opilatiom int' epar
et splenem quia humor multus no potest
transire ad proprium receptaculum naturaliter
regurgitat ad partes inferiores quare et
Et notandum dicitur interrsa quia si esset
continua fiaret mam inficiam et adusta
in toto quare et patet aucte Auic'
li 3u de signis yctericie nigre
Quinta regula Spuma intensa viridis
in colore aut similis rubee croci fiat
calefactiom epatis et adustiom patet
quia hec significant superhabundancia
calore declarata ad vias vrine et
habundantis in toto Et qz no posset esse
nisi stante epatis caliditate et adustione
ergo regula vera qz patz aucte Auic'
li 3u de signis ycterice citrine

Capitulum de Sanie

Nota Sanies nunquam apparet i vrina
nisi stante vlceratione in viis aut erup-
tione apatis currentis p vias vrine q
sanies diuersificatur et ex parte situs
de quo exit et emittitur Secundo ex
parte quantitatis quia quandoque apparet
pauca quandoque multa quandoque tota
saniosa de qua dantur iste regule
Prima regula Sanies in vrina
in pauca quantitate apparens i partibus
renum existente dolore apa renum
aut vlceratiom fiat' patet qz cum Sa-
nies sit pauca ppter mam paucam
Sanies p locum angustum deferri
quales sunt pori et vbi dolor ibi
egritudo aucte ypoc' p° q° vu
Confirmatur aucte Auic' 1° 3u
ca° de apate renum et vlceratiom
Secunda regula Vrina cum Sanie
multa i quantitate apparens cum graui
et forti fetore existente in pectine
fiat apa aut vlceratiom i vesica
Patet quia talis fiat multam mam
putrefieri in loco ppinquo et lato quare

dicimus hre vesicam qre rq Et nont
multa quia p hoc distinguitur apa et
ulceracio vesice ab apate et ulceracon
renu
Corr m urina Bamosa multa cu dolore
in pectine et pq fit in initio apa in
initice patet ex causis superdictis
Tercia regula Urina Bamosa et cor-
rupta cu dolore et pulsacon in yppocon
drio dextro sicut apa epatis esse rupta
patet quia dolor significat egritudine
in loco et cu contingit apa epatis e-
uinari p vias urine et habet 4 3a
Quarta regula urina Bamosa apparens
in pleuretico aut empico iudicato sputo
et accidentibus malis remissis fit pleuresis
aut empima euinari p vias urine
licet raro ut habetur capitulo propriis
iniorato sputo no penatuacon inei
sicut maiam demari ad vias urine
Corr m no terreatur medicus ex mora m
sputo in pleuretico si viderit accid a
remitti patet quia hoc maiam excitatur
p alia loca et sic euinari morbus go rc

Capitulum de Sangwine

Notandum primo quod quis apparet i
urina Sangwis purus clarus et vi-
vidus Quis apparet gunictus qui di-
stinguitur ex parte quantitatis color
mixto licet sangwis quis euacuatur
purus p viam cursus ex sangwine per
sante in quanto et contingit i plurib
mingentibus omnino sangwine purum
et unum De quo dantur iste re le
Prima regula Sangis i urina tu-
bosus vel globosus graue habens
odorem vel fetorem cu dolore i
pectine sicut sangwine a vesica
remitte patet quia cauda quia assi
gnatur de sanie assignatur eciam
de sangwine
Corr m urina in apparent gutte san-
gwinis grossi residentis in fundo sit
sangwinem alocis pinguo fluere
re p quos a vesica igitur rc
Secunda regula in urina i qua ap-
paruit sangwis grossus tenebrosus
petens fundus sicut renibus fluxum
menstruorum i mulie et hoc nullo exnte
dolore in aliqua parte patz quia fluit
a vesica et hoc no quia dolor esset
in pectine aut a renibus et hoc no
quia eciam ibi no est dolor Aut ab aliquo
alio alio membro a quo si fluxerit
no absoluetur tale membro aut a
grauitate , aut a dolore actualiter
existente , aut quod processerit
Corr m ex simili urina sepe decipiunt
medici iuuenes qui pronosticant uteri
flomie et male Laurentius enim cont
canone habitum 4a primi Caue ne
menstruatos flomeis
Corr m 2m no quilibet urina ru-
bea grossa indicit de flomia
Tercia regula Sangwis i urina
no tumorosus ing in fundo iungrato
dolore in renibus sicut spm flue a re
nibus , patet , et nont dicitur inger
quia sangwis exiens venas ime te
demgratur ut simam Gal' in gto 19
affe i Si sangwis ex venis effunditur
cito patet eciam ex habundancia tu
borum quia illi sicut sup dispondium
vesice et declarabitur patet eciam
ex situ doloris quod signum arguitur ipsis m
Quarta regula Sangwis purus ac
si ex vulnere expelleretur cu dolore
spondilium mediarum dorsi sicut spm flue
ex fractura vene chilis probatur quia
talis sangwis purus sicut fractura
vene mouito puritatis et no alibi
nisi ubi est dolor Sed cu dolor sit
ubi situatur illa vena chilis go rc
Quinta regula Sangwis purissimus
cu dolore et punacon in ypocundrio
dextro sicut sangwine ab epate flue
Et p quos dyarria epatica patz et
auiss de fluxu epatico sangwineo
Sexta regula no omnis urina i qua
fluerit sangwis e mala patet et quis
accidit talis urina p viam cursus ut dom
est Et tunc est signum bonum urine
si restringatur sequitur arcium a mala

Capitulum de arenulis

De arenulis tales dantur regule
Prima arenule rubee in colore due
in sebra sine febris vero cu dolore

vorem in Sed lapidem in renibus gene-
ratum vel confirmandum fiant dupl-
tum cum fuerit difficultas mingendi
probatur Primo auctoritate principis 18 3ⁿ
tractatu primo Ratione autem probatur sic
Nam tales arenule dure attestantur
meati grosse contente in renibus
vel in vesica non sunt ut declabitur
inferius ergo primum Sed concre ma-
teria flegmatica grossa in renibus cum forte
concurrente caliditate extranea et renum
generatur lapis ergo conclusio vera
ut patet de causis ipsius lapidis
Secunda regula arenule dure in
substantia rubee in dolore apparentes cum
alleviatione renum vel lumborum dissolucionem
lapidis fieri significant et dolorem
a lapide processisse quod probatur
auctoritate principis loco preallegato Et
ysaac tractatu de urinis in ca decausis
arenularum Racione probatur sic quia
tales arenule signant aut lapidem
in renibus et hoc non quia persevera-
ret dolor Et non fieret alleviatio vel
signant dissolucionem eius a sufficienti
divisione quod est verum Probatur
ex alleviacione doloris que precessit
ante apparicionem illarum arenularum
Tercia regula Arenule albe in colore
dure in substantia residentes in fundo
dolore existente in pectine lapidem
in vesica signat Quod declaratur
primo auctoritate principis capitulo predicto
Racione autem sic quia tales arenule
aut attestantur super lapidem in renibus
aut vesica Non primum quia tunc
essent rubee et dolor esset in dorso
propter situm et colorem ipsarum renum ergo
a sufficienti divisione attestantur
super lapidem in vesica quod patet ex
situ doloris in pectine Et color
ipsarum arenularum qui proporcionatur
colori vesice
Quarta regula Arenule albe in
colore post quarum apparicionem remittitur
dolor pectinis et difficultas mingendi
Et ex hiis paciens senciat sublevacionem
tales dissolucionem lapidis in vesica fuit
preteritam quia aut tales sunt dissolucionem

lapidis in renibus aut dissolucionem
illius eiusdem in vesica non primum
ergo secundum Racio est manifesta
Quinta regula Arenule rubee
in colore molles in substantia apparentes cum
febre maxima in fine febris signant
adustionem humorum auctoritate principis prima
quarti de signis crisis Racio probatur
sic quia tales arenule fiunt multi-
tudine aduste ergo tales significant
adustionem humorum preterea tales sunt materia
et adustione racione cuius probatur
quia aut tales sunt lapidis aut adustionis
non primum quia tunc non essent molles
ut per regulas precedentes ergo secundum
ut patet per sufficientem divisionem
Sexta regula Arenule rubee appa-
rentes in dolore et gravitate renum
fuit caliditate extraneis et renum quod
apparet quia tales arenule attestantur
duobus principiis primo caliditati
agenti Secundo materiei fluentis que sunt
duo principia renum et ipsius lapidis
que si fuerint cum dolore sunt lapidis
Si vero sine dolore sunt naturalis
Tercium arenule apparentes in fine
febris colericarum sunt permixtionis febris
colerice ad febrem quartanam patet quia
signant adustionem materiei ut patet ex pro-
bacione quinte conclusionis

De Spermate

Primo Nota quod in virga sunt tres
meatus spermatis urine et algnadi
ut patet ex anathomia virge apud as-
sapientes Ex quo contingit bona
liquarum superfluitatum cum altera evacuari
et ita sperma cum superfluitate urinali
quare De spermate dantur hee regule
Prima Sperma divisum sive partes
minimas incorporatum cum substantia urinali
superfluitatem vel totum superfluum precepisse
significat Probatur primo auctoritate principis
tercio 3ⁱⁱ capitulo de signis coytus Secundo
racione tali quia tale sperma ita permixtum
signat diminuitatem evacuacionis spermatis
precepisse ad quam sequta est nobilis
divisio Et ita incorporacio eius superfluitatis

cu alta quar ra ca

Secunda regula sperma apparens globatum
tremulosum cum urina secundum frusta grossa
post multam abstinentiam coytus vel nocturne
polluciones significat Probatur racione
quia tale sperma sit apparens et ut
significat coytum aut pollucionem precedentem
postquam pollucionem remansit aliqua
pars stimulans virtute ad eius ex-
pulsionem non primum quia tunc esset di
usum ad minima ergo sedem significat patet
sepissime in urinis virorum religiosorum
vel significat ut dictum est abstinentiam
coytus quando apparet Nam in homine
assuefacto ad coytum si retineatur tal
superfluitas racione aliqua post eius retenta
stimulat expulsivam ad eius expulsionem
et quia non convenienter potest ex-
pelli quin per meatus urine ergo etc.

Tercia regula Sperma apparens fre-
quenter in multis vicibus gomorream
vel paralisim membrorum genitalium
significat probatur quia aut tale sperma sit
apparens significat coytum precedentem vel
abstinentiam vel pollucionem Non primum
neque 2m neque 3m quia tunc tale
esset intrepollatum et intrepollatis vicibus
appareret ergo si continue vel multis
vicibus apparet significat intentum ergo etc.
Et notanter dicitur per alia membrorum
genitalium quia sicut contingit alios
lacertos et musculos paralizari preter
et istos qua paralisi inducta sequitur
relaxacio et ita eius spermatis &

De Ampulla

Nota primo quod ampulla quantum ad
quid nominis importat granula magis que
differunt a spuma secundum magis et minus
et a granulis quia granule sunt ampulle
mediocres Ampulla enim importat id
quod dictum est si spumam supereminentem
et elevatam de qua datur iste regule

Prima regula ampulla magna
perseverans in urina secundum adherenciam
prolixitatem morbi in quo apparet significat
Probatur auctoritate ysaac de urina Racio-
nem sic quia talis urina significat crudidate
et viscositate meatum peccantibus propter
viscositatem conatur virtus agendum
contra talem materiam ad quam conatum sequitur
generacio ampulle Confirmatur ut si quis
pressit granum aqua ex tali pressione
elevantur ampulle ut docet ex-
periencia non stante materia grossa et
viscosa racione morbus prolongatur

Secunda regula Ampulla non apparens
in urina declinans sed ad locum ad quem
urinale applicatur ventositatem significat
Probatur quia sic de racione ventositatis
est moveri de loco ad locum et non
firma esse fixum ut patet ex sentencia
omnium medicorum Ita de racione superfluitatis
consequentis talem ventositatem

Tercia regula Ampulla apparens in urina
magis cum rugitu et inflacione stomachi
vomitum aut fluxum ventris precedentem
significat Probatur Nam talis ampulla
significat materiam quandam flaticam continueri
in stomacho vel in testinis que contenta
racione stimulant virtute ad secessum
fluxum ventris vel vomitum quare
conclusio vera

Quarta regula Ampulla magna
apparens in urina et inflacionem
stomachi et dolorem ylcos aut renum
ex humore flatico grosso et viscoso
dependentem significat Probatur auctoritate Auic
capitulo proprio Racionem aut sic quia talis
ampulla attestatur meati ex qua
generatur Sed cum generatur ex tali
materia flatica sequitur intentum

Quinta regula Ampulla apparens
cum magna adherencia in circulo dolore
capitis a ventositate aut eciam a vi-
scositate significat Probatur quia ut dictum
est quia cum contentum arguit supra
regimine in qua fuerit collocatum Re-
cum circulus conveniens cum ampulla colloretur
in loco superiori sequitur intentum

Sextum Ampulla magis apparens
in urina ventositate cum viscositate
esse in stomacho est intestinis est signum
distructivum etc.

De Granulis

De ampullis mediocribus dantur hee regule
Prima regula in qualicumque parte fuit
granula a cerebro fluere regna significant
patet primo auctoritate medicorum qui
ponunt granula et circulum esse signum

sup dissoon cerebri Racio sic aut tua
granula stant sup dissoom capitis
aut media regionis aut sup infima
Sed no 2m nec 3m absolute quia
tunc essent ampulle magne et eo qz
frialius est virtuti agere sup matiam
in media regione contentam et in infi-
ma qm in suprema Sed agente gliois
ampulle applicato passo sequitur quod
quare 3e go granula stat sup descensionem
renis Sed nond q ista granula alia
et alia stant si fuerint in alia et
alia regione Contenta cum in region
superiori stat sup dissoom capitis ita
q ma actualit peccat in cato Conte-
ta in media regione stat sup descen-
sionem renis ad nervos ad pectus et
ad inctuas Lat rarius apparent
nisi in suprema regione Ideo me-
dici dicunt q granula absolute stat
sup descensum renis sive ino descen-
dant ad parte alia sive ad aliam
declarant actum manifeste Ex isto
verificatur dictum medicorum q paciens
cathareum ad ome genus egritudinum
sunt parati Patet quia ex eius fluxu
inducit mala complexionis i loco ad
quem fluit

De Rubeola

De Rube que dicitur Ruberna Primo
Notandum q tales importat quanda
vaporositatem superfluitate et obscura
apparente i urina ad modum tele ara-
nee pulveris sparsi p urina que quia
ex acion caloris preter natam De qua
dantur tales regule
Prima regula Rubeola livida ap-
parens in inferiori regione ad modum
pulveris sparsi principium ethice stat
patet auctore Alius primo cap in cato
de signis ethice Racio aut sic quia
tales rubeola stat q calor preter
natam incipit agere i humiditates
et eas resolvere quod est principium
ethice
Secunda regula Rubeola umbrosa
et quada forma terrea vel vidi
sup calefaccionem epatis et multitudine
colera stat patet ex experimento quia
tales urine quando apparet i ytericia
ubi est summa caliditas epatis et mul-
titudo colere

De Pilis

Notandum primo q pili distinguuntur ex
parte substancie et ex parte quantitatis
ex parte colori et ex parte situs Aliqui
dicuntur subtiles, aliqui grossi, quidam sunt
multi quandoqz pauci i quandoqz in
media regione, quidqz in suprema, quidam
sunt color citrini, quidqz fusci, quidqz rubei
Distinguuntur eciam ex parte causarum
efficiencium, quia quidam causantur ab
humoribus frigidis grossis, quia a capite
suprema agente in humidum Colli-
get distinctio ab Avicenna 2a primi et ab
Ysaac primo de urinis
Prima regula pili rubei sive citrini
apparentes in urina i quacunqz regione
non cum febre caliditate renum stat
patet auctore principis 19 3ii i cato
de signis male complexionis calide renum
Racione sic quia sicut de con frutatis
est albescere, ita de con caliditatis est
citrinare aut calescere Et tum superfluitas
attestatur membro a quo superfluit se-
quitur propositum
Secunda regula pili grossi in urina
grossa pinguosa sub solide non cum
febre dissolutionem renum vel lumborum
stat probatur tales pili sunt partes
aut meati dissolute vel resolute
aut membrorum sed non est dicendum quia sic
partes materie dissolute quia tunc non
essent sub solide et urina non esset
pinguis cum pinguedo attestatur dissolucioni
lumborum aut membrorum maxime vicinorum
et sunt renes lumbi ergo 2a a suffi-
cienti divisione est vera
Tercia regula pili apparentes i urina
aliquantulum grossi in substancia ita si quantitas
quod si comprimuntur evanescunt aut
ex agitacione urine resolvuntur tales
pili oppilacionem ab humoribus grossis et
viscosis fieri significant Probatur
auctore Avicenna 2a primi Racio sic
aut tales pili sunt oppilacionem membrorum
dissolucionem aut meatis Non membrorum
quia urina esset pinguis et pili non
evanescerent ergo attestantur meati

resolute et per quos meatus grosse et viscose opilantes vias quod erat propositum

Quarta regula pili apparentes in urina in substantia solida urina existente oleaginosa tales apparentes existente febre dissolutionem totius et ethicam 3° speciei significant. Probatur autem auctoritate prima eiusdem tractatus de signis ethice. Ratio autem sit quia tales pili aut sunt dissolutionis membrorum particularium aut totius non primum quia tunc non esset febris ergo secundum et per consequens 3a species ethice etc.

De Squamis

De squamis apparentibus in urina nota quod nomine speciem squamarum quod squame differunt a furfureis resolutionibus quia furfuree resolutiones dicuntur propter similitudinem furfurum ut dictum est. Squame autem dicuntur ad similitudinem squame piscium. Differunt etiam ex parte causarum quia materia faciens squamas est grossior quam materia faciens resolutiones furfureas. Differunt etiam ex parte excoriationis quia furfuree resolutiones accidunt confirmata excoriatione. Sed squame autem accidunt in principio excoriationis cum partes extrinsece et intrinsece dicantur esse grossiores quam partes intermedie quibus stantibus ponuntur hee regule

Prima regula squame apparentes in urina tales in quantum squame et sine febre apparentes scabiem significant. Probatur quia materia ex quibus fiunt squame sunt grosse, tunc talis materia non est apta per poros exalare. Exalat ergo tantum pars subtilis ex qua inficitur cutis infectione tenui et subtili

Secunda regula squame apparentes in urina cum urina febre prima parte ethice et ethicam fieri significat. Probatur quia sicut se habet prima humiditas ad secundam humiditatem ita furfuree resolutiones ad ipsas squamas. Sed verum est quod furfuree resolutiones attestantur resolutioni secunde humiditatis que est subtilior prima humiditate ergo squame attestabuntur resolutioni prime humiditatis que est grossior et ita est sicut cum prime speciei significat

De furfureis resolutionibus

Primo notandum quod ipse furfuree resolutiones significant ut predictum est ex alteratione meatus aut ex solutione meatus colerice aduste vel flate salse que partes sepius transmittuntur ad vias urine et cum superfluitate ipsa evacuantur vel ex resolutione quarumdam cartilaginosarum aut venosarum ut est vesica et huiusmodi. Et dicuntur furfuree resolutiones quia resident in urina ad similitudinem furfurum grossorum vel accidunt ex resolutione humiditatum earum ut res tamen que sunt composite ex duabus partibus grossis et subtilibus quare contingit unam ab altera separari. De quibus resolutionibus dantur hee regule

Prima regula furfuree resolutiones apparentes in urina sine febre aut dolore inveterata parte corporis scabiem in corpore esse significant que conclusio probatur primo auctoritate prima eiusdem tractatus de scabie. Ratio autem sit quia tales furfuree resolutiones aut attestantur scabiei aut alterationi aut resolutioni. Non secundum quia tunc esset gravitas aut dolor in earum eius. Non tertium quia tunc esset febris ergo primum quod erat probandum

Secunda regula furfuree resolutiones in urina apparentes cum fluxu et dolor circa regionem epatis splenis aut alterationem in vesica sunt partes quia ubi dolor ibi egritudo. Sed quia non erat ita ubi tales resolutiones procedunt ab alteratione ut dicitur et sequitur tertia

Tercia regula furfuree resolutiones apparentes cum febre in urina ethicam 2e speciei significant ut patet a sufficienti divisione causarum et resolutionum furfurearum etc.

De Attomis

Nota primo quod per athomos debet intelligi grammata quia ad modum pulverum ut ita loquitur. Et distinguuntur ex parte loci et ex parte earum a quibus generantur tales attomi generantur in urina a materia flatica ubi bibita in neruis que structurant regionem in qua fuerit et apparebunt de quibus dantur tales regule

Prima attomi apparentes in urine fundo residentes dolorem in membris generativis et pedibus et genibus et per consequens podogram et sciaticam significant. Probatur primo auctoritate eiusdem 22 3a ca° de podogra et sciatica. Ratio est quia tales attomi sunt materia generata in membris nervorum inferiorum et per consequens in membris regionis infime que integrat sexum membrorum integrorum

Secunda r^a Attomi appu^s i media region
dolorem i mebris spualibus signant Pro^r
quia sic attomi i infima regione sup infim
regionem signant ita attomi i me^a indicat
super media vt apparet eciam ex aliis
superfluitatibus
Tercia r^a Attomi appare^s vbique p totam vrinam
oim membrorum et p que totum corpus
dolore significant pbat^r sic attomi paales
paalem dolorem signant ita attomi vbes
et vbique apparentes vlem dolore signant
ergo intentum regule est verum
Quarta r^a supra ab q...s p^o tam sen r^o
designis impregnacois vrina lucida pud
in subam in qua appet aliquod grossum
sicut nube et in ea fuerint attomi de-
scendentes et ascendentes globati iferius
impregnacom et conceptum Proncit s^m
patet aucte predicta Racio sit quia
tales attomi aut sunt sup dolore indura-
cionum aut nervorum aut supra conceptum s^m
primum vtz p actos predicta ergo r^m

De resolucoibus cinericiis

Nota primo p resolucos cinericias no
demus intelligere residentes i vrina
ad modum furfuracarum resolucoum sed sunt
grossiores que cum cadunt appent ex dis-
solucom mearum flatuarum aut inflatuarum
aut sanguinearum grossarum que resolute
sunt cum superfluitate evanent et carum
apparencia attestatur menbris a quibus
resolvuntur quo stante ponunt^r iste r^e
Prima regula resolucos cinericie subti-
les in colore adherentes globate vel
congregate adinuice et in fundo residen^s
retencom menstruorum i mulieribus s^m
p^r aucte primum r^m r^m Racio sit quia tales
resolucos attestant^r mem peremeti i loco
ppinquo ad vias vrine q^r ma gtingit
lavari et retenta simulat vrine ad eius
expulsiom Et quia prie opilom no pot
auari s^m se totam ciciant^r ergo alique
partes ex quarum separacom gnant^r tales
resolucos Et ideo notant^r pcomis i opilom
residen in fundo et globate ceus ex
eo q gtenta in regione superiori attesta^r
mem ptente in tali regione Et ideo cum
me menstruales ibi residentes clarum
est q resolucos ibi apparen^s signant
carum resolucom mearum que concludo vera
Tercia regula resolucos cinericie subnigre
in colore sparse p vrinam fluxum menstruorum
actualem signant Probatur aucte cuiusl
loco pallto Racio sit quia aut tales
signant retencom menstruorum aut fluxum
no primum quia tunc residerent^r in fundo
cum de ron gravis est vt essent congre
gate vt probatum est ergo signat actuale
fluxum eorum quod pbatum est
Tercia resolucos cinericie subnigre
et grosse adheren^s sube vrinali in
fundo splenticam passione et apata
splenis signant p^r aucte oim medicorum
vnanimiter afferencium hec esse signa
male disposicois splenis Racio est
quia aut tales resolucos attestantur
mei menstruali aut mate albi grate
no primum vtz p ppria concilom ergo
cum splen sit receptaculum humor mela
sequit^r q tales resolucos attestantur
mei contente quod est propositum
Quarta r^a resolucos cinericie nigre
appentes in fine febris flatuorum se
flatuum ad nulcam pmutari signant
Probatur quia tales signant materiam
flatuom aduri ad eius adustiom sr^r
hua^o humidi mitior qui cum peccavit
putrescibus indicat induat nlticam febre ergo r^a

De Sedimine

De sedimie appente i vrina Nota,
primo q p sedime habemus intelligere
ypostasim apparente in vrina Eius
causa dicuntur esse cum calor natis
que agit in mam actualiter peccuntes
et quia tamquam ex mali causa fit talis
ypostasis Finis aut vt talis ma ppareat^r
ad expulsiom Formalis vo causa est ista
q si sit alba lenis pmeat et equalis
et residet in fundo vel dicat^r laudabilis
gnina p omes suas partes Ex quo se^r
corla^e q in vrina persone sana no
debet appere ypostasis pan i vrina
talis corpis cum desiat in qua ex qua
sit vel gnatur ypostasis quia si in
ea peccat i ma no esset corpus vere sanum
Correlarium r^m quia deficiente alia condicoim
predictarum q vrina no sit alba ex illa

ypostasis no dicatur laudabilis
Uerum apparicio ypostasis laudabil pnosticat
tesim bonam Probatur quia talis
ypostasis facit naturam complete digestam
et paratam expulsioni que dicuntur ce
talis temporis vel tesis
De illaudabili ypostasi dantur iste 8
regule Prima regula ypostasis sub-
nigra in colore apparens i vna longa egne
facit Pro Nam talis ypostasis attestat
mei virtice que est difficilis resolucois
et exonis vt ex sma dicit i ca de signis
quartane Prolixitas mia difficilis e ... ...
tacois morbus nimio plongat go est vra
Secunda regula Sedime liuid i colore
mortificacom calor inat fit a na virtica
Nam talis ypostasis facit suffocatom
calor inata a na virtica ad qua seqt
mortificacio vtz de causa liuiditate super
Tercia regula sedime magis ... colore qd
precessit liuidu morte pinguid facit
probat quia tale sedime facit vltra-
tam adustiom ad quam tato sequit
mors quarta regula vra
Quarta regula Sedime in suba et
spissitu in vrina ventositate facit
Probatur qualis e pporco ventositatis
ad alias supfluitates talis e pporco
ad ventositate et ydropisim Et sic
est qd ventositas reddit vnaquaq sup-
fluitate dispsitam go patz
Quinta regula no pinoatu sedime debilitate
virtutis facit Pr tat ypostasis facit
iordinacom i motibus nae que iordiacio
sequitur debilitata et ea accipit egro etc
Sexta regula enormia i sedime i media region
difficultate anhelitus et pectoris facit
patet qd facit natam peccare i pectore vtz
ex sma omni medicoru
Septima regula nephil i sedime i supma
regina magna vetustate fit et nascitur
Patet quia facit natam hre rapta et
capit et no n merito magna vetustatis
Octava regula Sedime quodcumq sunt n sunt
pseueras defectu virtutis facit Patet
quia fit diminucom actionis i natia
que precise sequitur debilitate virtutis etc

De humore crudo in vrina

De supfluitate humorum Primo Nota
qd contingit humore crudu sm qd patz separi
a natura totali et hre raptu ad vias vrine
Ex cuius residencia videbitur qd ibi sit
sedime et ypostasis et no erit ita vtz
ad experiencia in colicis dolore et
pluribus vbi videntur tales humores re-
sidere in fundo qd eciam apparet in feb
fle ca vbi sepissime decipiuntur medici
Secundo Nota qd talis humor vide
similis ex pte color et sube tn nat
ypom et sedime est signu distinctu hec
quia qn est veru sedime si mouet
et agitacom vrinali statim reuertit
ad locum pristinu et situm Si aut fuit
humor crudus remanebit post agitacom
diffusu et no reuertitur ad suu locu
vel situ colli hoc signu ab ysaac
primo de vrinis 2o ab egidio 3a p i
ecl p 4ti ca de fla de quo hu
re tales dantur regule
Prima humor crudus apparens in supiori
vrine vicium pectoris et membrorum
spualium facit et difficultatem anhelitus
Probatur quia aut talis humor at-
testatur nae contento a cerebro aut in
regione pectoris Non primu qd tunc
erit ibi catarrus vt ex sma medicorum
habetur go 2m quod est intentu Ex quo
sequitur cu videtur tale vrina pnosticat
aut asma aut dispna aut orthopniam
Secunda regula humor crudus i media region
pendens viciu stomachi et intestinorum et
replecom facit et rugitu ventris pbat
Nam supfluitas contenta in media
sup media regiom facit Sicut contenta
in infima regione sup regiom inferiore p
Sed tn regio stomachi est media regio 3a vent
Tercia regula humor crudus in infima
regione apparens dolore renu et lu-
borum et membrorum generacionis lumborum
viciu significat Probatur ex deduccom
conclusionis preteritis Et p hoc clamat
experiencia quia i omnibus istis doloribus
apparet iste humor crudus etc

De Cautelis in vrina

Uisis de suba color et contentis Restat
vt videamus de qrto vtz de cautelis
medicorum obseruandis i iudicando p vrinas
Et primo no qd quando offertur medico
vrina ex qua no posset iudicare ex grossis

quã reducta e ad igne vel alterata reducat
capiendo iudiciu a subã et ita fiat et cõuerso
Triã ergo faciam Primo ponã aliquas
regulas ex quibus sumuntur multe cau-
tele Secundo docebo distinguere vrina
virorũ ab vrinis mulierũ Tercio vri-
nas pregnanciũ In quarto vidicent multum
molestantur doctissimi viri et in eis
mouent nonnullas infirmias quibus
habitis patebit complementu
Correlarium primũ dicam aliquas regulas
que tn̄ virtualit̄ possent reduci ad pauca
ex quibus inferã correlaria plura Et omi
modis correlaciorũ erit cautela vna
et sicut exemplauero de istis pariter
et intelliges de similibus poterit ḡn distinguere
Prima regula vrina alba subtilis
attestatur debilitatem stõci et eius indigestio
Istud patet ex mentibus autorũ et racon
deducitur est supius
Correlarium primũ ad medicus videt vrina
talem iudicat angustiam i stõco aim
patet quia additur debilitati maiori
causa eius
Correlarium 2m stante tali vrina iudicandu
erit sup lassitudine corporis et maxime
tibiarum patet quia ex diminuta digestione
sequitur diminuta restauracio magis vo
in locis remotis
Correlarium tercium stante tali vrina iudicandu
est torsiones et gurgitaciones circa vmbilicum
et ventrem patet quia impossibile est vt dor
miat Et ex tali debilitate non fuerit
continue aliqui ventositates que trã
misse ad intestina illud operantur
Correlarium quartũ ex hijs dc̄ vrina iudicandu
est sup dolore et grauitate oculorum et
sompnolenciã patet quia stante tali di
gestione stõci necesse est vt per ductum asperum
commitentur vel ad caput que commu
tates inducunt talia quare et patz ex
experiencia qui habentes debilitatem stõci paciuntur
similiter palpebrarum et pulsacionem corporum
Correlarium vltimum Stante tali vrina
iudicandu est interpollata difficultate
anhelitus patz quia ad interpollatam multi
plicacionem ventositatis sequitur compressio
dyafragmatis et ita compressio membrorum spiritualium
Secunda regula vrina rubea acuta
spissa et rubea in fundo vasis et turbata

significat limida venenacionem sicut Patz de
hijs que dicta sunt de vrina limida supius
Correlarium in apparere tn̄ vrina iudicandu e sup
tremore cordis vehementia siue in
quietudine magna patz hec insequimur
in corde nocumentum in membris spiritualibus
Correlarium 2m Stante tali vrina iudicandu
est de alteracione magna et frenesi pt
quia nata est vt committetur nocumentum
in cerebro quare etc
Tercia regula vrina grauis ad sedimine
arenoso lapidem in renibus adherente
iudicatur patet ex hijs que dicta sunt
Correlarium stante tali vrina iudicandu e
sup grauitate renum et dolorum patet
aspicienti causis lapidis
Correlarium 2m Stante tali vrina arguendu
est sup grauitate capitis in parte posteriori
patz ex colligancia renum ad illas partes
Correlarium 3m Stante vrina tali iudicandu e
prosticare sup grauitate pectoris
Correlarium quartum stante vrina tali iudi-
candu e sup constipacione genuum et crurium
patet hoc quia est ex accidentibus quibus
lapidem
Quarta regula vrina grauis lactea
et tenui lapidem in vesica significat patz ex
predictis in capitulo de colore
Correlarium stante tali vrina iudicandu
est sup difficultate vrine patz ex dictis
et ita difficultate per viam actiuam in passiones
Quinta regula Si vrina habuerit
fistulas longas quasi pilos declinans
ad rubedinem excoriacionem renum
facit si fuerit tincta Si vero fuerit
discolorata et apparuerint pili totius
corporis debilitatem significat
Correlarium ex secundam primam vrine apparencia
prosticandum e caliditate et ardore
circa renes patet ex proprio effectu consuetu-
dinis
Correlarium Stante vrina tali sup lassitudine
totius prosticandum erit
Correlarium ex hijs vrina apparet inter-
pollata et guttatim emissa vrine
Correlarium vrina tali vrina prosticare
vrina sanguinea si emittatur sanguinem precessisse
Correlarium Stante tali vrina super
stipite ventris arguendu e et egestiones
que emittuntur sunt squibbalose
vt ex tali passione necesse e vt sup talis fiat

sup

epar quo calefacto adiuuant fecem et etiam
Corre^m stante tali vrina iudicand est sup
timore ventris patet quia stante tali
sciptice retinent vent[o]sitates multe
que sic retente faciunt ventre tumefieri
Sexta regula stante vrina alba intra
et tenui ad multa sit dyabite fiat
patet intelligenti ea estiq eq^{ms} dyabete
Corre^m stante tali vrina arguendum est
super debilitatem sto^{ci} et interpollata
ardor in ipso latere patet per continuam compressionem
renum maxime
Corre^m stante tali vrina iudicandum est
sup lassitudine renum et totius
Corre^m stante tali vrina pronosticandum est
sup extenuacione totius et renum et hic id
patet ex hec egritudo prohibet restauracionem
fieri debitam
Septima regula existente vrina furfurea
dyaetam est si sit pauca patet ex predictis
et ad experienciam
Corre^m in prima vrina facta furfurea sit
si porrexerit alonge remanet in urina
furfurea ex metu patito hec infrascripta pronosticare
Corre^m apparente tali vrina iudicandum
est sup consumcionem totius corporis, patet ex eo
quod demanant humores ex toto
Corre^m pronosticandum est ex eo torsiones
circa ypocundria et maxime ypocundrii
dextri esse futuras quia cum locus continuus
sit locus conua{2} humor
Corre^m pronosticandum est fluxum ventris
futurum ante septem
Corre^m iudicandum est sitim magna et in
quotidianis faciat
Octava regula mulier existente turbida velud
subingales replecionem matricis attestabit iudicat
patet ex predictis et hec ho stante febre acuta
Corre^m stante tali vrina pronosticatur ponder[is]
maximum circa partes femorales patet propter
putrefactionem humorum viscosorum et grossorum
Corre^m ex eo pronosticandi sunt dolores circa
ypocundria et vulua, patet propter continuum
motum ibi factum
Corre^m stante tali vrina iudicanda est
nausea et quasi continua subversio sto^{ci}
patet propter continuam elevacionem vaporum etc
Corre^m ex hac dicta vrina iudicare poteris
dolore penetrare ad dorsa sive renes
et eciam ad coxas ut patet ex predictis
Corre^m stante tali vrina pronosticanda
est duricies circa partes femorales propter hoc
Nona regula si circulus vrine multo agitetur

apparuerit sup replecionem capitis et descensu
catarri arguendum est patet ex hiis que
dicta sunt in capitulo de circulo Et non
vrina quantumcumque mota ex longo dilata
apparet circulus et si a primo extiterit
Corre^m stante tali vrina pronosticandum
erit dolorem in spatulis et vertebris inter
pollacionem, patet quia talis vrina fiat maxime
descendente materia ad neruos ergo etc
Corre^m stante tali vrina iudicandum
est dolor aut grauitas capitis in parte posteriori
cum ibi continetur materia humoralis
Corre^m stante tali vrina iudicandum est
pigriciam esse in toto, patet ad multa materia
sit conuerta omnibus neruis ergo etc
Decima regula vrina habens circulum cum ypostasi
in media regione aut attomos in media
regione aut nubes fiat maxime et in
capite et pectore, patet ex predictis
Corre^m apparente tali vrina iudicandum
est difficultatem anhelitus et tussim
patet quia illa fiat maxime descendere
continue ad pectus.
Corre^m iudicandum a dolore in anteriori parte capitis
Corre^m Si fuerit tincta salsedine
aut ardorem in guttur fiat pariter
si fuerit circulus declinis ad citrinitatem
Corre^m ex hac dicta vrina grauitatem
oculorum iudicat, patet quia est prima
vilte mei in cerebro quare etc
Undecima regula vrina existente spumosa
tam intra quam in vrina ventositate continetur
in ventre et sto^{co} sit, patet ex hiis
que diximus de spuma
Corre^m inflamacio sto^{ci} ypocondriorum
ex vrina arguendum est propter continuum motum
ventositatis circa eas partes ergo etc
Corre^m ex tali vrina dummodo spuma sive
rubea sive citrina pronosticandum est
esse dolorem maiorem in latere dextro
Corre^m Si ex tali vrina fuerit alba
subtilis iudicandum est esse dolorem futurum
in ypocundrio sinistro patet cum
illud sit splen, illud vel aliud
Duodecima regula vrina tendens ad
viriditatem vel liuidum colorem per
totum in muliere cum ypostasi plum
bea fiat retencionem menstruorum aut
eorum fluxum irregularem ex parte
temporis in quantitate et qualitate
patet ex hiis que dicta sunt
Et hec sufficiant pro presenti

Febris est calor etc.

Iste liber prima
sui diuision di-
uiditur in septe ptes p'n les se
ordinate ɔsequentes / secundum septem
ffen In prima determinat de febre
in gnali et de effimera in spali
vt ex registro Prima ffen diui-
in quatuor tract' In primo d'tiat
de febre in gnali et de febre effy-
in spali pars b ptzbuit in pressu
Primus tract' diuidit in duas p'
In pa pte determinat de fe in gnl
In 2a de fe effy in spali ibi
Comme om Prima ps diui-
in quatuor ca la In primo diffit
febre et diuidit In 2o determinat
de corpibz ptatis ad fe In 3o
de tpibz febrium In qrto de cogon
tpm egritudinis / Partes ptebunt
in processu Primum ca m di-
in duo Primo diffinit fe 2o
diuidit ibi Et sunt quedam hom
Prima in duo primo diffinit
febre / 2o remouet dubiu ibi
Non sed caliditas Primo diffit
febrem d'ns Febris est calor
Nota p'o cum pdicas diffiois
fe q' in ea inuenit quatuor cae
febs / na calor extraneg po' p gne
q' ht se in plus qum febris
qa ois febs est calor extraneg sed
no ec' Secundo po' sbtm
siue causa materialis p ht q' dic'
in corde qr i diffiion accnt' dt
poi s' ctu vtpatz 1o metha re

Si em dit' accns in qrto / s' cau
dz poni i nto. si vo in abstracto
tunc dz poi s' cm in obliq'o / et q
fit hic Tercio po' instrumentu
s' cm febs et sunt duo / quoru
vnum est defens febre p totu
corpus vt sangs et spus qa
qn calor est extraneg i corde
ipmit febre spm et sanguinem
Aliud est instrm p quod febs
defertur vt artherie et vene
vtruqz illoru tangit autem infra
Quarto po' h' ca finalis febris
saltem aput medicu qa sedm
veritate nullu malu finis e
ht aut e malu sz lesio opacio m
et hoc tangit cu dicat Ledens
opacoz Secundo no q' calor sum
dupliciter Vno'o p corpe calido
vt e cor vel humor / et sic febs
no est calor qa sic calor e suba
et fe est accns Scdo'o capitur
p qualitate informante Et sic capi
tur hic Tercio Nota q' pt nam
dicatur tot modis quot. sedm naz
quia qt modis d' vnum oppositoru re
Sed sm nam d' tpx sz de sa-
nitate 2o de causis sanitatis
et sunt res nales pporcionate ad
inuicez / et res no nales mo co-
uenienti applicate 3o de ac-
cidentibz sanitatis vt bog colo
et bon egeo Simuliter pt nam
dicatur tripliciter sz de egritudie
2o ms de causis egrinis vt res
nales no pporcionate et res no
nales inconuenient applicate 3o di
de accntibz egritudinis et sunt ta
sz accio lesa. qualitas inmutata

et graes mutatur. Et io nont dicit
Auct. febris est calor extraneus qr
contraria calori nali. Quarto no
q febs est calor mag pret nam
cordis qm epis vl alicuius mebri
qr febs corrup calidu nale et qr
calor nalis et spus in corde ge-
nerantur et no in alio mebro
vz p^a p^i doc 6^a ca^o qrto igit
Quinto no q nont dixit q febs
vadit a corde ad alia mebra me^{te}
spu et sanguine et no me^{nte} calore
nali qr calor nalis est dup^x sz
radicalis qui est infixus mebris et
influens q' id est cu spu Modo fe
bris no vadit cu calor indicalis qr e
manet in corde. sed vadit me^{nte}
influente q' est id cu spu Sexto
Nota q sangis ca^r dup^r. Vno^o
pro huore qrto ab aliis 3bus huo
ribus distincto et sic no sunt h'
2^{oo} capitur pro massa sive ag
grato et huoribus quatuor et sic
capitur hic qr oes huores vadut
et p venas ~~et~~ artias ad mebra sin-
gula Septimo no q opaco nal
sumitur dup^x. Vno^o vt distinguitur
con vitalem et aiem sic sumitur
ipe et no sumitur hic 2° sumitur
proquarumqz opacon aie et sumit
hic quia aia est na. vn quelibz
aie opaco est nalis vnde sensus
et ncotus et pulsus leduntur et
no solu nalis vt digo Sz repli
con diffinicoz febs non est calor
1^r aim^r quia causatur a frigio
igitur aim^r in ca^{lo} de febe effi^{ra} ex
opi^{oe} que ca^r a fri^{do} Respon^r
q febris effi^a no causatur a fri^o
p se sed per actus con opitacos
per se causatur a caliditate

Item qa dicitur in diffinicon extraneus
con hoc arguitur sic febris no est
calor extraneus quia febs est ca
lor nalis vz q^{to} 14° et 16°
pime ptide assumitur mo calor nal
et pret nam ex oppo^{to} distinguitur
Sz^o con id ar^{tur} Ille calor qui e
compositus ex nali et pt nam no
est solu extraneus qr pret nam cu
totu non sit sua ps sed febs est
huius igitur patz hoc p Aui 2° collz
in ca^o de cus estudi^{um} calidaru
et siccaru Ad p^m vn^r negando
am ad probacoz respo^r negando
assuptu et dr q vo^t q 19 est ae
nali^{tas} sed ~~calor~~ febs no est calor
nalis ac nale omem excludat
pretnalitatem si ergo calor dz
esse nalis oz q nihil pretnalitat
sibi sit commixtu quat no est i febe
Ex hoc patz q solucio ad 2^m
Cont aliam ptcula diffinicois sz
q est calor extraneus accensus in corde
q^r Si sic tunc ois febris esset ethica
igitur aim^r qr quelibz fundatur
in corde quod est membru solid
Respon^r neg^o quam ad poz q
quelibz fundatur in corde sz ppt
hoc no quelibet dicitur ethica
sed no omnis febris talis quaz ze
Postea ar^r cont illam ptculaz
vadit a corde ad totu corpus Si
sic tunc actus migret de pcto in
subiectu vel esset in duabus febris p^r
quia transiret de corde ad alia
membra 2° ar^r epiala et lippiria
sunt febris et tn no sunt in toto
corpe Vnde sz in epiala calescunt
exteriora interiora rigent lippa
ria vertit^r illi Ad p^m negat^r
qua ad poz ne^r am et dicitur

q spus in corde erns calefactus p[re]t[er]
na[tur]a[liter] ad membra extra transit et
ea inflammat calore nali p[re]t[er]nali
et actus no de ... vadit
primo calor qui est in corde no va-
dit ad spm sed inducit in spu
calorem pret[er] nam qui ad mbra
exteriora mitti[tur] et calefacit ea
calore pret[er] nali Ad 2m ... q
febs est in toto corpe nisi sit a[liquid]
impediens potest esse tripl[ex] primum
est debilis calor naturalis ut
in morti appropinquantibus in quibus
no potest diffundi calor ad mbra
2m est appa[ratus] erns in inferioribus
trahens ad se sanguine et spm
quare no pot ire ad omnia membra
3m est mā frigida multu erns
intus ut in epiala vel ... ut
in lippiria Et est m[ateria] prohibet
calore ire adextra Et est p[ost] ...
Ad 3m ... q ... sit p[otes]t impe-
diens 3o dictu Et no sequit
h[ic] aut[em] removet dubiu Preterea
... alicubi dictu est q calor febs
est calor generatus erns in corde
est ergo ois calor generatus i corde
febris Respondet q no ni sit ulti...
in impediendo opacoem q[uo]d non
contingit ex ira et laboribus ...

Nota primo q ad h[oc] q calor ge-
neratus in corde dicatur febris
tria requirunt[ur] primo q ledat sen-
sibiliter quia lesio sensibilis est
dra spēca morbi Et 2o tegs in
... et ... In est ... omnibus et i
aliquibus deinceps 2o requiritur
q ledat p se per h[oc] removetur
q actus morbi q no ledit p se
s[ed] me[dia]nte morbo 3o requiritur
q ledat i mete p h[oc] remo[vetur] ca

morbi que no ledit immediate s[ed]
mediante morbo 2o no q illa
tra et impe[ratur] expo[ni]t[ur] dup[licite]r Primo
ut stat et est sensus calidus preter
nam cordis no est febris cu no
... vel no ledit operatoes no-
... sensibili ut retineatur ...
s[ed] calor et manet no ledens
Vel aliter q id u[er]bu retineat[ur]
i impediatur exponit[ur] sic i
impediat[ur] ... est ... q q[ui]
est in ultimata sui malicia im-
pediat operacionem s[ed] ... febris
ita i talit ut retineat[ur] i impe-
diatur opacio ... Sensus totius
est q illa sunt multu ...
causant febrem q no ... no

Et sunt quidam

hic dividit febre et primo facit
hoc 2o opinionem aliorum 2o ...
opinionem ... ibi dicamus ergo
Prima in duo primo dividit 2m
opinionem aliorum 2o declarat me-
bra ibi intencio quidem dicit q
quidam dividunt febrem i duo mbra
s[ed] q quedam febs est morbus quedam
est actus ut febs ... Nota
q licet ista divisio sit va aut bona
... no est ita ... sit alie divisio
... et illa febrium quedam est ethica
quedam putrida quedam effimera Sed
... ista divisio no est bona igitur
... quia mebra coincidunt quia
omnis febs est actus patz qa
ois morbus est actus ... de actu
et morbo ... debet ...
dividi in febre que est causa...
... q sic febs p[otes]t esse actus
ita pt esse causa q febs effimera
est ... putride ... quia videtur

q febris no sit accus morbi qz vel
est acco lesa aut qualit mutata a
ccidens mutatiuu/ no accio lesa
qa febris est calor ergo no est
acco lesa nec qualitas muta
qz ista est mala calor/ nec est
accidens mutatiuu quia hic est sba
febris aut est accns Notu tn
pmo ad tu q accns sumitur tripliciter
Pmo pro quolibet quod e de gene
accntis et sic omnis morbus satis
cpto sic est de gene accntis 2e
aut 2e spei qualitat et sic ois
morbus 2o p quolibz qd est
extraneu respectu alteris/ et sic ois
res pret nam eueniens gnaut
est accns et ea no sumitur hic
3o pro eo quod sequitur morbu
et est duplex/ quodd est qd nato
sequitur morbu et semp/ et sunt
tria sz accio lesa/ qualitas mu-
ta accidens mutatiuu/ aliud est
quod no nato sequitur morbu
Ut febris aliqn sequitur morbu aliqn
non et ita capitur hic qz eciamus
febris sit morbus essencialiter e
bn accns quoqz zon apparet et hoc
patet solucio ad pmu Ad 2m
respondetur neando am qz licz
una febris possit esse ca alterius
tn prie febris attribuitur lede pmo
et igitur illa febris dicitur morbus et
2a dicitur accns. ratione posteris/ igitur
ei no datur nome cae sz nome
morbi/ 3o de accnti Ad 3m de
q ia diuisio est suffi us gn 2o
verum est q no sunt plura nato
morbum sequencia/ sz bn sunt
plura accn no nato morbum

sequencia ut febris aliqn sequitur
aliqn a aliquando non/

Et intencio/ hic modo
declarat membra/ pmo pm
2o 2m ibi febris apparet/ dicit
q inter febres que est egritudo
et cam eius no est me m ut
int putredine que est causa
et febrem Nota pmo obicitur
contra id qd videtur q putredo
no sit causa imme ta/ qz illud
quod est causa ca me o no est
ca ime ta febris/ put bo est 99 ei
igitur minor patet tractatu 2o
ca o po ubi dicit/ q putredo e
causa febris me bi fumus eleuatur
ad cor Scdo arguitur putredo
est morbus/ pz quia illud quod
imediate sensi ledit opacoes
est egritudo/ sed putredo est hm
igitur/ a or pz/ pmo et 3o de
morbo/ hoc pz ut si subia alicu
mebri sit putrefacta ut i volua e
membri Ad pm rn 2ono
ne ndo am/ ad pz dicitur q vm
est Scd dnc volt illam esse
causam ime ta effectus int qua
et egritudiez no mediat aliquid
quod no sit de ipius instrumento
modo fumi sunt instrumentz
quo agit putredo de qua dicit
Aut que reperitur in apparente no
est morbus nec ime te sensibilr
ledit opaco sz me nte complexion
Nota q intencio in textu tantu
valet quantu declaracio

Febris hic declarat 2m
membru/ pmo
facit hoc/ 2o ar contra hoc

ibi 2a contradicenti dicit quod febris apostematis est accidens apostematis et apostema est principale estudo Sed contra hoc arguit quod febris imediate per se ledit operationes igitur est estudo et non accidens Respondetur quod essencialiter est morbus sed respectu apostematis est accidens a quo fit Et contradicenti hic Avicenna atque contra membrum 2m dicionibus et vult probare quod febris sequens apostema non sit accidens et arguit sic Si febris sequens apostema esset accidens eius vel hoc esset quia sequitur calidi te et dolore apostematis vel sequitur putredinem apostematis sed non illorum modorum igitur prima pars minoris probatur quia si sic tunc sequeretur quod ut plurimum febris effimera esset eius accidens sed hoc est falsum igitur probatur quoniam quia ut plurimum in omnibus febris effimera causatur aut a corpore tali solis aut bal Et si causatur ab opione et frigore iterum causatur a calido racione caloris interius retenti Sed racione doloris et humores ad locum dolorosum fluunt est generatur febris effimera

Et si ipsa

hic probat 2am partem minoris racionis predictis quia si febris esset accidens apostematis et sequitur putredinem eius tunc apostema non esset causa prima sed esset eius causa per accidens scilicet racione putredinis et putredo per se igitur quod patet quod febris est accidens respectu eius quod est imediata et per se sui et per consequens non erit accidens apostematis sed putredinis eius

Et dicimus

hic probat terciam partem minoris scilicet quod febris apostematis non est accidens eius quia est signum apostematis ac si Si febris sequens apostema est accidens eius quia est signum eius tunc eodem modo febris sequens putredinem esset accidens putredinis quia per febrem causa devenimus in noticiam putredinis quod patet quia invente effectus est signum sue cause Nota quod racio prima solum potest quia arguit ab insufficienti divisione quod ex 1a non sequitur aliud eorum precipue si inquirimus omnia que includuntur in apostemate sunt ibi sit morbus esse libus quod est quod apostematibus scilicet inquirimus est tunc deus

Verum occupatio

hic ostendit quod talis inquisicio non pertinet medico quod non diversificat curam nec facit ad ea sive febris sit accidens sive non Causa ista consideracio pertinet ad philosophum naturalem et mathematicum ideo facit id deviare medicum qui curare debet

Procedamus :-

hic infert Avicenna corollarium dicens Procedamus igitur ad id scilicet dicionibus consuetis datis a medicis vel ad id quod consuetum est dicere de hoc in medicina

Dicamus

hic ponit divisionem febris secundum opinionem plurium et primo ponit unam 2o aliam ibi et dividitur febris prime premittit preambulum valens suo proposito dicens quod tria sunt febrium genera et patet dicit dicimus igitur secundum aliorum opiniones quod febrium

quod sunt actiones, quod sunt egrides
Rpes dicimus quod in corpore nostro sunt
tria, que sunt subiecta et ma-
caloris naturalis et preter naturam, unde
est membra continentia humiditates
2m est humores 3m est spiritus per
quos natura vivunt membra
sunt ut parietes balnei, aquam
continentes, humores ut aqua contenta
in pariete spiritus autem et vapores
sicut aer inclusus inter parietes
preter hec tamen nullum est compabile
in nobis Nota quod membra ra-
dicantia parietibus comparantur sunt
enim parietes sunt grossi et compacti
solidi. sic membra radicalia ut
ossa nervi etc. Et humores aque
comparantur quia fluxibiles sunt
aqua sunt et liquidi Spiritus autem
et vapores aeri comparantur quia
sicut aer est subiectum ita et spiritus
Sed obiicitur contra dictum quia videtur
quod non sunt tria genera febrium igitur
probatur illa que sunt eiusdem speciei
non dicunt genere, sed omnes febres
sunt eiusdem speciei igitur patet quarta
et aer sed hoc probatur quia sunt calidi
aut calor Nota quod febrium disti-
ctio non capitur ab earum essentia
sed a materiis sive causis effi-
cientibus scilicet membris humoribus
et spiritibus, et non est quod
hec non sunt eiusdem speciei Contra
aliam partem arguitur plura sunt in cor-
pore quam que dicta sunt igitur
patet de chilo Item re humidi-
tatibus in corpore et non sunt aliquod
predictorum Respondetur quod re-
ducuntur ad dicta quia chilus ad humores
re humiditates ad membra propter
vicinitatem ad ea Item addit
in corpore sunt egestiones urina et aer
Respondetur quod reducuntur ad dicta
scilicet aer ad spiritum urina ad egestiones
ad superfluitates scilicet vapores aliter
quod vult textus dicere de eis que
tenent sunt materie febrium
Et aer Respondetur contra quomodo
d. 4. principaliter uno illorum supcale-
facto super membris spiritualibus spiritibus
aut humoribus supcalefit et reliquum
Respondetur quod non, quia si
aer balnei calefiat non oportet aquam
calefieri, et si diceret, una febris
potest esse sine alia Nota quod sup-
calefacto uno illorum aliis non
supcalefactis intelligitur dupliciter Primo
remisse Alio intense multum
Modo primo non est possibile uno
calefacto alio non intense calefieri
Et hoc vult auctor Sed quando
calefactis membris calefiunt humores
et spiritus et ergo generatur una febre
alie fiunt febres Respondetur quod duplex
est causa calefactionis unius, sine
quod nullius alterius, prima est fortitudo
agentis, quia si agit in spiritus
et non invenit resistentiam, agit in
aliud resistens ut in cor, utrum de
in simili de fulgure et tamen gladii
in vagina, 2a causa est disposicio
passi quia membra possunt esse
magis disposita ad recipiendum
caliditatem febrilem quam humores et spiritus
Nam si hic ostendit tria
esse genera febrium, secundum ista tria
et habet quatuor partes primo ponit

mod generationis ethyce ptes pa-
rebunt. Et vult q si calor extraneus
primo attendatur in membris radica-
libus tunc dicitur febris ethica si
primo in humoribus no in membris
aut spiritibus ita est humoralis et
si primo in spiritibus no in membris
aut humoribus est febris effimera

Et si hic ponit modum generationis
febris humoralis Nota q nominatur
a re de prima, qr potest p adi
acere inflamationem vini inflamet a
inflamatione vini inflamatur est id
a quo febris denominatur ipse ro
nominat dicit in humoribus qr febris
humoris est in plus qm febris
putrida quia est dare febrem
humoralem in qua nulla est putre-
factio ut in sinocha inflata ubi
ebulitio sanguinis et nulla pu-
trefactio

Et si attendatur
hic ponit modum generationis effimere dicit
si attendatur, quasi d si fiat
inflamatio spirituum primo quam
p ea post inflamarentur membra
et humores, tunc dicitur febris effimera
et no alia et no durat sequenter
nisi p unum diem, et si ultra
frequenter conuertitur in aliam
febrem Et ab effimon piscis
qui in uno die nascitur et viuit
et moritur Ratio huius est, quia
subiectum huius febris est spiritus qui est sub-
tilis cito resolubilis.

Hec ergo dio hic ponit
quandam conclusionem ex dictis Capitulum est
quia febres no differunt ipse essentialiter
sed p materiam aut dictum sunt et
quia dio penes materiam est dio
accepta a materia p differentiam ~~p formam~~
~~que est de essentia rei~~ Idcirco hec
dio est propinqua diuisioni p differentias
essentiales propinque no sit data p differentiam
formam que est de essentia rei

Et diuiditur hic ponit
quasdam alias differentias febrium
siue alias diuisiones et partes
illa et membra omnia patebunt
post hoc

Oportet quod Capitulum 2m

Nota in rubrica
q natum fuit ante
illud tamen in principio libri, quia
fiat ad cognitionem febrium et curam
earum quod ad cognitionem ut q hoc fiat
q corpus calidum et humidum est
preparatum ad febres quod autem quia
in quibus cognoscit morbum melius
curat Contra hoc arguitur tamen ad
precedens sit contraria Quia ponit
diffinitionem febris et eius diuisionem

Hic ostendit que corpora preparata
ad febrem debent cognosci et
primo ponit primum gradum corporum disposi-
tionum ad febres 2o 2m. Ordinatur
igitur primo corpora que sunt in po
gradu preparata ad febres secundum
Gentilem diuiditur primo in duo
primo ostendit que corpora sunt
magis preparata ad febres, 2o q
no sunt parata ibi Et corpora In
prima ponit quatuor ordines re-
dicit q corpora magis parata febribus
sunt calida et humida, et proprie

ad humiditas est forcior caliditate
Causa est quia calidum et humidum sunt
principia putrefactionis quarto metheororum
et .4. quarto 12° 3° particule afforismorum 4
sed calidum est principium activum sive
effectivum humidum vero passivum sive
male Dubitatur circa hanc partem
Utrum corpora et humida sunt magis
para ad febrem putridam quod non
arguitur in istis corporibus est de
vite principiis plus quam in aliis
igitur modo principia vite et putrefactionis
principia sunt contraria igitur
habent etc / et cum patet pro parte
parte per Aristotelem de longitudine
et brevitate vite / Secundo hoc patet
quia principia putrefactionis sunt
corruptionis principia calidum et humidum et
non sunt conservata igitur / 2°
arguitur sic se habet corpus sanguineum
ad alia corpora lapsa sicut se habet
corpus temperatum ad corpus sanguineum ut est tum
aliorum corporum lapsorum plus pu-
trefactioni resistit Item corpora calida
et humida sunt optime complexionata
respectu aliorum corporum lapsorum igitur
forcius resistunt / tenet quia quia
ex bonitate complexionis arguitur
potentia resistendi causis putrefacientibus
antecedens patet quia est tum aliorum lapsorum
sunt optimarum operationum / sed ex
perfectam operationum / arguitur perfectio
complexionum et fortitudo resistendi causis
putrefactionem facientibus / antecedens patet quia
melius digerunt etc Item quanto corpora
complexionis graduantur post temperatum
sanguinea igitur In oppositum est
hic Avicenna in littera Respondetur
quod corporum sanguineorum quedam sunt
sana quedam egra hic de sanis
est propositum Secundo nota quod quedam
sunt corpora sanguinea ubi calidum
et humidum sunt ad invicem debite
commensurata et ubi calidum non
est per humidum sopitum Alia sunt
sanguinea ubi calidum non regulare
potest humidum et calidum est sopitum per
humidum nec sunt ad invicem commensurata
Secundo nota quod quando illa corpora
ad invicem comparantur cetera debent
esse paria / conclusio prima quod contingens
est aliqua corpora calida et humida
esse ad febrem magis preparata / patet
illa conclusio / quia contingens est in illis
calidum et humidum non esse commen-
surata ad invicem et humidum esse calidi
suffocativum Sed ibi non regulatur
humidum a calido igitur / 2a conclusio quia
corpora sanguinea ubi calidum et humidum
sunt ad invicem commensurata sunt
aliis minus preparata igitur conclusio patet
quia ibi calidum super humidum est dominium
et regulatur humidum a calido / 3a conclusio
quod posita paritate ista corpora calida
et humida sive sanguinea non multum
lapsa debito regimine contenta
plus resistunt causis putrefacientibus
quam alia corpora lapsa quo ad
ambas qualitates / ut corpora colerica
flegmatica melancolica / patet quia agens
utrobique erit eque forte et passum
passum / et tamen hoc virtus resistens
est forcior in sanguinea quam in aliis
igitur Contra hoc quod quando cause
concurrentes putrefacientes sunt
forciores respectu sanguinei quam aliorum
igitur illa aliis citius febrem

putrida incurrunt / patet quia omnes
cause occurrentes sunt calide et humide
Sed contra hoc arguitur quia febres
continue ex opinione de putride citius
contingunt in melancolicis et fleumaticis
quam sanguineis / igitur / probatur
ex parte meatuum quia eorum me-
atus sunt strictiores eciam eorum
humores sunt magis grossi quia
frigidiores fleumatici autem melancolici
Respondetur quod hoc argumentum vide-
tur probare verum de causis intrinsecis
sed de causis ab extrinseco occurren-
tibus non Ex istis verbis superius
sequitur quod corpora colerica
post hoc fortius causis putrescere
facientibus resistit postea pari-
tate in aliis preter quam in virtute
et inter corpora supradicta / quo ad ambas
qualitates / patet tercium et secundum
et quartum fleumatica et ultimo melancolica Ex
istis patet ad tercium

Et isti hic ponit signa
illorum corporum dicit quod sunt super-
fluitates fetidas Sed contra hoc
secundum arguitur In illis corporibus
sit bona digestio / igitur non sunt tales
superfluitates fetidas / quia tenet
quia bona digestio est causa bonorum
humorum / antecedens patet quia bona digestio
viget per calidum et humidum / Dicitur
6 ... calidum 3o Respondetur negando consequentiam
quia de quanto melior fit digestio
de tanto melius sequestratur su-
perfluum a benigno et hoc quod
sequestratur est deterius igitur
magis fetet Ad probacionem quando dicit
quod verum est in corporibus calidis
et humidis non multum lapsis

sed non in multum lapsis

Et corpora hic ponit
2m gradum corporum dispositorum
sive preparatorum ad febres et probat
Causa prima quia sunt spiritus
subtiliores ideo inflamabiles
ideo cito inflamantur et fit febris
effimera Causa 2a quia inflamatis
spiritibus cola propter eius subtilitatem
et caliditate cito incitat inflam-
et ebullire igitur causatur putrida
Causa 3a quia non habundant
in humido sicut ... cito consumitur
et accidit ethica Nota ad febres
calidas i. intensas multum

Et sequitur hic ponit
3m gradum corporum preparatorum
ad febres / quasi dicat in 3o gradu
sunt corpora disposita in caliditate
sed parata in humiditate et siccitate
et primo sunt effimeram Nota corpora
parata in humiditate et siccitate
non ita faciliter incurrunt putridam
sicut corpora primi gradus / quia repu-
gnant plus putredini i. fleumatica ma-
iori quam eciam nunc sunt disposita
ad febres quam corpora 2i gradus
sed calida et sicca / quo ita sunt
actu calidiora et in humoribus
sibolum facilior est transitus sed
postquam incurrunt effimeram quam putridam causa
est quia sunt sicca et calida
et vaporis calidi i. spiritus infla-
mati vel vaporis calidi febres
i. effimera

Postea hic ponit quartum
gradum corporum preparatorum ad febres
quasi dicat corpora parata in caliditate

et frigi^te^ s3 dispata in humidite
et siccitate qr habundantia i
humiditate sunt in eo gradu et p^o
hnt putridam Causa pt^s qr ita
corpa no sit tm ppata ad febr^e
sit calida et humida qr e repugn^a
in vna q^te nec sit calida et sica
qr i^a sit calidiora ut sit 3^a ter^a
qr calid est pncipiu actiuu febris
et humiditas passiuu mo quali^s
actia plus facit ad febre qm pa^ua
hic aut est frigiditas et Causa
quare pmo hnt febres putdas
est ppt domin humiditatis que
putrescit

Et corpora hic pont
quitu grad ppatoru ad febres
et pat3 Causa est quia i istis cor^bg
spits sut grossi et compacti et si
simili de membris et humoribg ve
rid qr ppt humores grossos pori
oppilant^r que opi^o est ca pncipia
febris que est ca aug et gincta
et ec qr humiditas i eis habudat
maxie ideo feb^s putrida i eis
pncipalit gnatur Et hoc seq^r
cont Auic qui dicit hg di corpa
esse a febribg longingora Rn^r
q auic^a volt q quo ad causas
ab ext occurentes ita e 3m q^d
gnat Auic cor^a s3 hoc ar^nti
procedit de causis ad intra eue
nientibus

Cap^m
tercium

Febrium hore
hic est ca^m 3m quod sit ad
precedens cotinuat^r qr i pcedetibg
diffini^t febre diuisit et in 2° ont
que corpa essent ad febres ppata

hic determinat de hor sine tpibus
febrium pmo ostendit horas 2°
notificat eas ibi pncipiu quid
patet lra Gentilem dicit^r
pmo notificat horas i tpa 2° pot
sg^e ibi Et cognito pma in tres
primo po^t dicm 2° dedat 3° add^t
terminos completos 2^a ibi Et pn^m
3^a ibi Et status Et dicens Solucio
qui est egritudo et no ht hor ta
quia fit subito Et videt^r q tpe e
egritudo s3 mala complo mala
compo et solucio qui Credo nota
q egritudo de hre quatuor tpa pmo^o
quantu ad sensum medici 2° quatu
ad rei veritate Et tuc respondet^r
q s^m sensu medici aut eius iudi^m
no ht quatuor tpa s3 s^m rei vitate
habet qualit aut egritudines ha
beant quatuor tpa et que et
que no patebit in question

Et timor hic pont nobile
responsione cuiusd questioi q aliqs
in quo illorum tpm est maior tior
de morte dicit q e maior timor
a pn^o vsq ad statum quia in decli
nacon nullus moritur Con hoc
arguit Rn in statu e maior timor
qm a pn^o vsq ad statum igit^r pat3
qna et a^m patet quia i eo acci^a
vltimantur Rn^r q lr vsq quq^z
dicit exclusione quq^z inclusion
hic inclusionem quia volt vsq
ad statum inclusiue Item cont
aliam ptem in declinacon morit^r
eger quq^z vt3 q^to p^o 2^e ptile
de eo ca Item 2° in eo tpe cont^t
ge mori in quo contingit cum
euade sed hic est in declinacon
igit^r a or pat3 3° pnos^or m
ph^o vbi dicit i acutis febribg

est timor quibusdam ad vitam et
hoc patz qr aliquis nullus esset
morbus salubris Nota q declinacio
est dupr quedam particularis quedam vlis
particularis sit tamen por i qua
contingit egritudo mori virtute expulsiue
declinali et hoc volt Ga 3a
afforismorum in gto pmo Alia vero vlis et
illa est dupr quedam vera quedam non
vera Non vera dicitur qn materia in ea
no est totalit expulsa qr materia e
ita malig q no eam audet inua-
dere et paciens morit et tn ces-
sant acca mala Sed vera decli-
nacio est qn in casu tota materia est
expulsa vel sm maiore ptem
et sup residue virtus dnatur et in
tali paciens no moritur p se sed
bene p accns / et hoc qr triplici
causa sz ex errore medici vel
infirmi vel assistencium medici
vt si daret medicinam nimis forte
vel si infirmus no esset obediens
vel assistens / 2a causa e si
superuenit noua egritudo qr virtus
iam de facto e in radice 3a ca
est debilitas virtutis expulsiue vt
esset in declinacione peplosie vn si
virtus est debilis materia vadit ad
membra nobilia et moritur paciens
sic paciens et hoc patet solucio
ad pmam Ad 2am negatur a or
vle loquendo Ad autoritatem ypo
dr q ibi loquitur de crisi qr p crisi
potest euade et mori sic pbat 20

Et principium

hic notificat istas horas siue tpa
et pmo pm sz principium Et dr
q pm febris durat ab illa
hora qn calor febris est suffocatus

a materia vsqz ad illud tpus in quo
no appet signa digestionis vel in-
digestionis Nota principium de-
triplicit gto 1o pme particulare
afforismorum Vno o pro tpe impceptibili
in quo incipit egritudo et sit
no considatur prim in tn sit ar-
tifex sensibilis / 2a teg / 2o mo
sumitur pro pmis 3bz diebus et
loquitur ypo tam 3o pmi pnostica
et istis duobz modis no ca hic
Tercio o ca vt dr tm alia tpa
morbi vt tm augmentum ro et
sumitur hic / et distingwitur hic pm
penes digestionem et indigestionem sm
me et no vt distingwont penes
acca Pro quo Nota q pm qn
distingwont penes acca est totum
illud tpus in quo acca no aug-
mentant / sed augmentum qn inci-
piunt acca appare et status qn sunt
in vltimo

Et principium

hic ponit nobilia Primum q pm
est in omni egritudine mundi sed
aliqn occultatur qn est paucorum
acca in Nota q si egritudo no
haberet pm tunc etiam no haberet
alia tpa sz augmentum Et quia
presupponit pm tm ad illa Secundo
nota q pm in aliqn egritudinis occul-
tatur quadruplici de ca Prima
est breuis morbi vt in apoplexia
quia isti subito cadunt similit
prim in solucionis qntitatis no manifesta
nobis Secunda est ingluuia
morbi / tn sunt acca pessima quia
vr q semp sit in statu et no
habeat principium vt in colica et
frenesi / 3a est qntitas augmentacio

actiu^m vel equalis actiu^m vt i(n) ho
thena et augmasta /az/ q(ui)nta c(aus)a
causa est continua declinatio acci^m
vt in paroxismo vbi acci^a semp(er)
hunt declinatione(m) Similiter videtur
esse in p(ro)fessi ypi medico

Et simpliciter

hic ponit 2^m n(otabi)le et patet Nota
q(uod) duplex est causa quare in p(ri)ma
die ez signum digestionis vna e(st) q(uia) p(ri)mo
me quo cito corrigitur a n(atur)a per
oppositum q(uod) est multa tarde cor
rigitur Secunda causa est q(uia)
materia no(n) multum recepit a p(ri)mo
suo v(ir)tute existente forti Et no(n)
q(uod) licet p(ri)ma die appareat signum
digestionis in quia dies plures horas
comprehendit in vna appet hora
in alia no(n) et sic adhuc morbus
ille habet principium

Et augmentum

hic notificat augmentum quod
est s(ecundu)m tempus febris et est q(uo)d calo
movetur cont(ra) m(ateri)am et q(uo)d appa-
rent signa digestionis et accidentia

Nota p(rim)o q(uod) Auicenna notificat hic au-
gmentum vt d(icit)ur penes acci^a
et digestionem et indigestionem penes acci^a
q(uia) in augmento mala acci^a in-
cipiunt augmentari vsq(ue) ad vlti-
mitatem eorum /et hoc tangit ibi
Et augmentum penes digestionem vt
q(uando) ... in vrina nubes alba
... si nulla fit indigestionem
2° Nota q(uod) p(er) augmentum diuidit totum
tempus a p(rinci)pio egritudinis vsq(ue) ad
statum q(uo)d tunc incipiunt apparere
signa digestionis q(uo)d ... 4ta
particule aff(orismorum) 2^a Causa est q(uia)
tunc s(cilicet) in p(rinci)pio augmenti n(atur)a
a ... m(ateri)am morbi

Et status

Primo notificat statum /2° ponit duo
documenta ibi Et eius spacium
patet l(itte)ra Sed obiicitur cont(ra) l(itte)ram
In statu m(ateri)a est digesta igitur
no(n) est vehemens pugna m(ateri)e
n(atur)am et m(ateri)am morbi cu(m) m(ateri)a
tunc sit obediens facta igitur
Item in statu m(ateri)a est maior igitur
tunc acci^a debent esse m(agis) mala q(uia) ...
2° 2^e p(arti)cule aff(orismorum) 2^m vbi d(icit)ur q(uod) in
statu salubris m(ateri)a e(st) maior q(uam) in
aliis t(em)p(or)ibus morbi In oppositum e(st)
l(itte)ra et causa est quia in statu n(atur)a mo-
uet m(ateri)am morbi p(er) membra ad expel-
lendum que tunc inducit mala acci^a
quo m(ateri)a mota deterior est se ipsa
quieta /17 de morbo Ad p(ri)mum
dicitur q(uod) q(uan)tum est ex parte diges-
tionis non est vehemens pugna
Sed bene q(uan)tum ad expulsionem
eius p(er) membra Ad 2^m in vero e(st)
q(uan)tum est ... sed in q(uan)tum mo-
uet p(er) membra inducit tunc mala acci^a

Et eius spacium

ponit duo documenta p(ri)mum q(uod)
status in acutis pluri(bus) no(n) durat
nisi p(er) vnum paroxismum sed in cro-
nicis per plures Causa p(ri)mi
quia m(ateri)a est multum subtilis et
colerica et calida et n(atur)a no(n) p(otes)t
pati maliciam m(ateri)e et m(agis) acci^a
q(uia) ... 2° 2^e p(arti)cule aff(orismorum) 2^m Causa
2^i q(uia) m(ateri)a no(n) est ita acuta igitur
melius pot(est) pati in illa q(ui)a i(n)
acuta et acci^a no(n) sunt ita seua

Dubitatur 20 quibus morbus
salubris ad salutem tendens habet
quatuor t(em)p(or)a et no(n) /arguitur multi(pliciter)
Primo possibile est aliquem morbum
in principio esse perfecte curatum

igitur a^m^ pbatur d' offi^a^ et assig^ta^
in pi^o^ in caliditas sit ß augm^ta^
c status d et arguit^r^ sic, p^o^ gle
est post accessionem ß no acq^re^ t
uel d / sed no accesso c d a no
habebit quatuor tpa / igit^r^ / a^m^ p
qr accesso ß pt occurrere causa pe
tentior in extinguendo / qz calefaci
sic spus in calefaciendo igit^r^ / 3°
possibile est aliquem morbu i statu
perfecte esse curatu igit^r^ qua tz
et a^m^ ar^r^ ponendo sanguie sup
calefactu in forte leniter putresce
te p digonem ad benignu reduci et
q^r^ in statu sit reductus et tuc no
tenet febrem et p q^ns^ post statu
hunc non sequitur declinatio
3° argui^t^ possile est aliquem mo
bum inchoare in statu igit^r^ talis
no habebit principium et p q^ns^
e^t^ a^m^ probatur de morbo incho
ante a materia digesta. Quarto
arguitur possibile est synocham
curari in prin^o^ igitur a^m^ patet
de synocha ubi in pri^o^ fit fleoia
usqz ad sincopim. Quinto argui^t^
p causam contrariam morbo occre
tem potest morbi tpus subdu
plari igit^r^ p duplam potest to
talit' auferri igit^r^ / qua tenet
quia si aliquantula causa aliq^m^
aufert de morbo dupla vel in
alia pporcion maior / etz tandem
posse auferre quo posito i esse
sequit^r^ q iste morbus nedu cor
sed nulla tpus post hoc hebit.
In oppo^m^ est Gale^r^ hic qui q^r^tuo
ponit tpa morborum / et Gal^n^ 2^a^
pim ca^o^ 6° de hor^r^ egritudinum
Ista q^o^ pti^r^ in duas ptes i p^r^ma
ponont^r^ distinctos et nobilig^s^
In 2^a^ vo conclusiones. Quantu
ad primu sit distinctio hec prima
Quod morborum quidam sunt vniuersales
quidam vniuersales. vniuersales sunt qui
dependent ab aliq^a^ ma^a^ particulari
in corpe humano vt humore vt sic
Sed morbus vniuersalis est q no depe
det ab aliqua ma^a^ / sed ex spuu
supcalefactione vt effi^a^ dicit^r^ vniuersal
Secunda distinctio q tpm quoda
sunt vlia morborum quoda particularia
vle est tpus comphendens plres
~~complexiones~~ proximos quo aliqui
vnum particulare est tpus vnica
prox^i^ etc. / Ex quo sequit^r^ q aliqua
tpa vlia ~~morborum~~ et particularia
coincidunt sine idem sunt / vt i aliq
tiana continua vnico prox^o^ nale
2° sequit^r^ q vnum tpus aliud vl
alia includit / patet / 3^a^ distinctio
q tpa vlia distinguunt^r^ dupl^r^ vno
mo penes digestionem ma^e^ / alio
penes acci^a^ / penes digonem ma^e^ s
q tuc est pri^m^ qn no apparet
aliquid sensibile vestigium digonis
ma^e^ augmentu qn iam sensibilit
appet digo. Status qn ma^a^ iam e
digesta. Declinatio qn ma^a^ iam
est expulsa. Penes acci^a^ s q
tuc est pri^m^ qn acci^a^ sunt remissa
augmentu qn acci^a^ augmentant^r^
Status qn acci^a^ sunt in vltimo
Declinatio qn acci^a^ iam remittunt^r^
Ex hoc sequit^r^ corl^e^ q aliq eg^ro^
mortalis no hz pri^m^ pprie loquendo
attendendo sive considerando tpa
penes digestionem ma^e^ patz de aliq^o^

morbo mali subito suffocante
patet quia ibi non est aliqua
digo facta / 2o sequit q aliq
egritudo salubris malis / no ht
principiu / dicendo penes dige
tne tpa et pbat hi principiu
dicit respectiu / ad alia principia
sed no dicit respectiu patz de
egritudine salubri de sanguine
putrefacto leuit / ad benignu
in pn o redu li / patz qz no habz
alia tpa respectiu quoru dicit
principiu Tertio sequit q hi
pn m no dicit respectiu Qrto
sequit q vnu tpus vle s
pn m aut augmentu et includit
omnia quatuor tpa particularia
~~quia~~ patet qz quilibet parox
pn m ht quatuor tpa particularia
que includit pn m vniuersale
morbi Sequitur qnto q nulla
egritudo mortalis habet statu
disting do tpa penes digom pz
qz in mortali no est ma sume
digesta alis vir dominaretur
ei et sic esset salubris Sexto
sequitur q omnis egritudo morl
habet statu penes accidentia
distin do tpa patet qz i tali acc a
vltimantur Septimo sequit
q nulla egritudo malis mortal
ht declinatom vera Octauo
sequit q quelibz egritudo ht
principiu pprie capiendo pn m
distin do tpa penes accidentia
aut penes digom me aut indi-
gestiom Sequit nono q qlibz
egritudo mortalis ht tm tpa in
distinendo tpa penes accidentia

Sequitur decimo q aliqua egro
malis salubris no ht principiu
distinguendo tpa penes digestom
materie / patet de morbo inchoante
a ma digesta Sequit vndecimo
q egritudo i malis ht tempora
vlis distinguendo ea penes
accidentia / patet quia sunt
acc a primo remissa postea intensa
sed no qualibet egritudo i malis
ht quatuor tpa vlia qut tria
aut duo patet de effimera in pn o
arcata vt deduxit vnu arrtum
Vlterius respondeo q ma faciens
febrem que putrescit redu intensa
no corrigibili que vo remissiori
et corrigi li redu li ad benignu
semper / hec distinctio colligit 2a
coll 2a 9to 17 c 7a distinctione q
egritudo que incipit a ma cruda
morbi que a digesta Prima
Conclo licet pprie morbo i mali
no attribuant quatuor tpa pg le
est / improprie tn ipm hre quatuor tpa
prima ps patet quia i eo no est
acto virtutis cont mam n e egro
Sed 2a ps patet q improprie hnt
quia tunc est pn m qn vestigiu
vel effectus in morbo delitus
est primus / augmentu qn nobilis
Status qn maximus / tn puto effimera
hre quatuor tpa acc distin do tpa
penes acciden a Pz cu ht acc
quia acc a semp sunt eque intensa
aut remissa in effimera / igit qud
tenet et a in patet quia semp
dependet a spm suprale fatione
vbi acciden a sic sunt similia Rn
q dependz effimera a spum suprale factone

Sed uno tpe plus inflamatur
et plus / et sic accidencia uno
tpe intensiora / alio tpe remis-
siora igitur Secunda qo no
quilibz pro9 pticularis salubris
ad salutem termiandu nccio ht
quatuor tpa / patz quia pq le
in prin° mam adert p vena
expelli totale / vel p ventris
fluxu / et si sic no habeb^t statu
et augmentu Tercia q° no qlz
morbus salubris mortalis ht qor
tpa distinguendo tpa penes digo-
nutie / hec conclo declat i dup^a
casu Primus casus est ubi mor-
bus incipit a ma digesta / 2a
ubi incipit morbus a ma ad be-
nignu reducabile que in statu fit
perfecte reducta / tn in istis casibz
et consimilibz morbis qtnus est esse
quatuor tpa distinguendo ea
penes accidencia Alii aut decla-
rant qoz ponendo qp nu egtu^e
salubri coniugatur egtudo mortal
sz apptia Contra in no cuilibet
morbo hnti statu et declinacom
penes digestiom distinguendo
concedet pin° vel augmentu
digonis patet de morbo incho-
ante a ma digesta Tercia q°
p nus etu pnus in tertio qp ut
in pluribus tn morbi mortales qm
immortales relati regie na salubre
hnt quatuor tpa Quarta qo
Non nccio quilibz morbus salubris
ad salute termiandu ht ut habeb^t
quatuor tpa vlia distin^do ea pes
acci^a patet de sinocha i pri° cruda
Contra impossibile e beneficio nec
morbu salubre nec augmentu

per statu sed declinacoe pueniet
i mediate patet qr p sfloram
aduenientem in pri° principii
sinoche prohibebitur maioratio
acci^m sinoche et eoru ultimacio
post sensibilem maioracom igit^r
p sfloram prohibebit^r augm^tu et statu
Contra in fiet quoz medico no bu
plongare s de mortali febre si unde
signetur eam a egtudo mortalis
hnt agritudo hec / 2a gcompli-
mest^t in septem diebus no ge-
rente medicinarii administracom
tuc medicus de illa faciens salu-
brem digerit hanc mam que p
brevis tpus regnit et euacuat
et sic medicus in casu egtu^ne
plongat Sed cu in paucora tpa
possunt esse vlia morborum salu-
brium qm mortalium patet quia
quelibet egritudo mortalis ht
iiii tpa distinguendo ea penes acci^a
sed salubria no ut semp Bor
h° probabilis ad exitum medici
audiencium pq le est mori egro-
tantem vi egritudinis tn salu-
bris et no mortalis Vel sic
possibile est sortem mori egtu^ne
aliqua que est salubris et vi
illius egritudinis nulla causa
alia acci^lis superueniente nec forte
prius ante declinacom eta de-
ficiente Declaratur conclo et
posicio qp p egtudine mortalez no
intelligo illam que mest fit / nec
p salubrez illam que sanabitur
sed mito potens ma ad virtute
vel econtra que sanabit^r vel
occidet Deinde pono duas ~~de-~~
~~terminas~~ terminas quarum cuilibz

accidencia possit vincy tollerare
et mãs digerere non tamẽ ambo
simul / et prima postponatur
2a anticipet donec compleant
et sequens tercio / qz hoc moveret
vi egritudinis salubris Ex hiis
patent raciones

Et illic Secundo dicit
est qz apparet status apparet sig
digestionis vel indigestionis
Nota Status habet prin^m / habz
medium et finem / in principio
et medio completur digestio mẽ
et sic loquitur hic / sed in fine
status sit crisis sive evacuatio
talis mẽ et qn dicit in statu
non dz evacuari Respondet
qz dz intelligi in principio et
medio quia nondum mã est digesta
et si evacuaretur non fieret ple
na crisis / sed in fine bene si
natura non posset evacuaretur

Et Declinatio hic
notificat declinacõm et dicit
quando nã dominatur sup mãz
et segregat rem post rem i pte
post partem et tunc i a mã vadit
ad extrema Sed dices i decli
nacion tota mã est expulsa / i status
non expellitur pars post parte
ad patz 2a qẽti talo primo
Videtur qz in declinacion expellitur
pars post ptem mẽ que remã
sit quia cõmunis i statu expellatur
maior pars tn in declinacion
completur / quia si tota materia
compelleretur in statu non esset
declinatio quo crisis completur
in declinacion que incipit i fine

status Ad racionem dicit qz cris
est in fine status inchoative
Sed in declinacion completive
Sed non qz dicit et multociens
ingrossatur / hoc exponit dupliciter
Vno modo qz calor nãlis vigoratur
et calor ipse febrilis debilitatur
et sic sententia est clara Alio modo
referendo ad mãm febrilem qz mã
febris ingrossatur et expellitur
subtile in statu sed manet gross
mẽ et pars eius expellitur
et fiat residuum / utraque senten:
tia potest stare

Et status hic ponit
Avic quatuor nõlia quomodo
qz status diversificatur secundum egri
tudines quia peracutis est infra
statu infra quatuor dies et
Causa est quia p peracuta hũt
acciden a fervissima et i ultima
malicia que non potest natura tempore
longo tollerare Ideo oportet qz
terminetur in prima die critica que
est quarta respectu corporum celestium qz
luna non est in signo vel gradu
opposito primo vel potest terminari
in 3a quantum est ex parte mẽ
quo illa p pacuta sit de colerica
mã que movetur de 3o in 3m

Et Febres hic removet
dubium dicit aliquis dictum
est qz p pacuta terminatur in quarta
vel infra Est igitur omnis egritudo
que ita cito terminatur p pacuta
Respondetur quod quia effi a e
brevis terminacionis sed non e peracuta

q^to 19 2^e p^ticule afforismorum Nota dicit
Comes valde acutarum quod egritudo dicitur
valde acuta quatuor modis Primo
racione acuitatis et subtilitatis
materie ut frenesis racione colere 2°
racione multitudinis materie ut sinoca
cha inflata racione multi sanguinis
qui de facili suffocat pacientem
nisi arcetur cito applica 3° mo
racione accidentis ut in colica
interficiat una die racione acuti
quod dolor Quarto^o racione membri
in quo est ut squinancia igitur
ap^ga in libro sincopis in eodem
et in istis casibus debent materie
cito evacuari Brunochus cum co
lica frenesis squinantes et an
tiax materias cito evacuare solet

Et eas sequuntur

hic ponit 2^m notabile et est quod acute
absolute sequuntur paciencias Unde habetur
q^to 23 2^e particule afforismorum Nota
dicit super illud 1° 19 dies quod egritudines
acute possunt se extendere usque ad 20
diem q^to 23 2^e in pronosticis terminatur
20 diebus etc vel infra potest evacu
terminari ut 7 vel 4 vel 11 vel 14
vel 17 vel 18^a die et fit hoc ideo quod
non est acutum ita secundum sicut pacienta

Et cognicio

hic ostenditur
ad quid cognicio temporum sit [struck] immuta
innata Nam vult quod multum innatur
in regimine egritudinis vel egritudo sine materia
acutarum Nota quod cognicio morbi
est innata quantum ad hoc eorum longi
tudine et brevitate et sic cognicio
cuiuslibet temporis morbi absolute quod tanto
quanto morbus est longior tanto est grossior
danda dieta et quanto brevior tanto
subtilior ut afforismorum 1° prime particule
Similiter cognicio temporum absolute valet
in regimine egri quia in statu nichil
est dandum et in principio est dandum grossius
quam in augmento et in augmento
grossius quam in statu ut afforismorum
10 prime particule

Et plures

hic ponit 3^m
notabile dicit quod plures febres co
plent tria tempora in uno paroxismo Causa
prima est paucitas materie que non potest
facere nisi unum paroxismum 2^a causa est
magna subtilitas materie propter quod
in uno paroxismo paciens potest sanari
vel mori

Et febres

hic ponit
quartum notabile et est quod febres
diversificantur quantum ad ista tempora
quia quedam habent augmentum longum
quedam habent declinacionem longam Causa
primum est quadruplex prima multitudo
materie que non potest digeri a natura nisi
in longo tempore Secunda est grossicies
materie que difficulter digeritur a natura
3^a causa est debilitas virtutis que
non potest nisi in tempore multo materiam
digerere Quarta causa est fluxus
materie ad locum vel ad membrum in
quo est materia peccans ut potest esse
in egritudinibus per viam reumatismi
quia tamen de materia fluit ad locum
quantum ad ea de ea digeritur Causa
2^i est triplex Una est impotencia virtutis
quod non expellitur in crisi materia peccans
secundum maiorem partem indiget ergo
natura longo tempore ad expellendum
residuum igitur prolongatur declinacio
Secunda causa est virtutis debilitas

que no potest nisi in longo tpe ex
pellere residuu mie ppt eius de
bilitatem / et sic etia tarde restau
rantur Tercia causa paulatina
euacuacio mie vt in ptisi qr sm
quod ma p sputu expellit paula
tim z in hoc dual exitudinis de
climato Dubitatur circa textum
q in statu morbi acca ultiment
arguitur q' primo post statu qui e
augmenti bita igitur i statu no
ultimant / qua bona et a m p
quia vsqz ad statu precessit vtus
debilitando et morbus maiorando
igitur i statu maior est pporcio
morbi ad vtute qm vincit ante
et p quod potest p tpus post vtute
magis infestare et acca facere
seuiora igitur Scdo arguitur sic
In statu morbi est ma nimis ma
lig qm an igitur acca sut mag
praua qua bona / et ans p qr
kotinue successiue precessit vtus
et calor mam digendo / 3o ar
Nec in prima medietate status acca
vltimant nec in 2a go no vltiant
in statu qua bona et ans pbatur
qr p tota medietate prima augme
tantur / et per tota 2am minora
accidencia vt Auic 3o can fen
10 Quarto ar sic Causa sanans
morbum et acca est maior i statu
igitur qua bona / et ans patz quia
tunc e an statu aliqd de ma resolui
igitur Item in pn o morbi acca sut
seuissima igitur no in statu tz q a
qua tpa distinguntur penes acca
Sed ans p qa in pn o morbi
eger moritur igitur acca sut se
uissima tenet qa quia qn eger
moritur acca sunt seuissima ans
patz p Auic 3o Colliz ca o 8to de
causis egritudinu calidarum et hu
In oppositum est Auic in textu In
ista qon primittent que pambula
2o ponentur conclos responsiue
ad quesitum Quantum igitur
ad primum est noiandu q quide
morbus malis quid i malis
hung declaracio patet ex precedenti
questione Scdo noiandum q mor
borum tpa dupliciter distinguntur
Uno modo penes mie digestione
2o acca a declaracio eius patet
ex eadem questione Est m noiandu
q status pcit in tres ptes s in
primam 2am et vltimam In pa
et 2a ptibus ma digeritur ex toto
2o de statu digonis Sed cont hc
arguitur In statu mata est sue
est digesta igitur nichil materie
in ipo digeritur Respondetur
q est summe digesta i apparet
summe digesta sed no est summe
digesta / sed dicitur talis ex digo
in statu velocissime completur
ppt subtilitate me 13a vo pte
status expellitur ma qua tunc
est summe digesta et no in aliis
duabus ptibus tn addit / no fit
digesta et sic acca sut etia seuissa
in statu accidencium et in illa pte
tercia fit crisis Tercio no q mor
boru malu salubrium quida fuat
mam ad vnica crecicam expulsiom
et quida no / exm primi vt causon
et an acuti exm 2i vt 3ne et
ptisis Et dicit hic morbi qui i
seruantibus mam ad vnica expulsio
dicuntur tpa penes digom me et
penes acca s m no fuatibus

no gmutant ma in ptesi est pn^m
quo ad acci^a. Qm ma incipit flue
ad pleurad aug^tu qm sensibilit
augetur talis fluxa me Zondesit
mag^u extensio .i. solu mo qn^i et dolo
Status qn tota ma est fluxa et
tunc est ultima exten^o pleure et
acci^a seuissima et tunc pmo incip^t
ma digeri et est tunc pn^m digois
Ex quo sequit^r q^d tria tpa scz pn^m
augmentu et status distingue^o
penes acci^a includunt^r in prim^o
digonis me pat. 2° sequitur
q^d declinatio precedentis morbi
quo ad acci^a in se cophend^t aug^tu
statu et declinacom distin^do ea
penes digom materie. Pretea
ad articulu 3^m sit conclusio p^a
illa. q^d in utroque morbi statu
salubris et malis acci^a ultimat^r
probatur quia alicqn ultimant
et no in alio tpe igit^r. Secunda
q^d in utroque morbi malis salubs
resiuantis mam ad vrinad cretica
expulsiom vel no resiuantis statu
distin^do penes acci^a qua acci^a
ultimant^r patet quia i statu 1°
sit crisis et in 2° acci^a ultimant^r
aptur. Patet etia ex quid nomis
status. Tercia, q^do distin^do
tpa penes digom me in no re-
siuantibus mam ad vrinad creticad
expulsiom in statu no ultima^r
accidentia patet ex 3° no^li et
eius declaracom. Ad racos patet
ex dicendis. Ad pmad rude^r ne^ndo
assumptu. Ad pbacom respondet^r
q^d vm est q^d v^tus procesit de-
bilitando absolute et morbus
maiorando quo ad acci^a sz no
quo ad digtiom et qn infertur ne^r
qua. Ad 3am rudetur q^d duplicit
sit a^m intelli pmo ma^m maligna
i. ma^m obedient digom et sic ne^r
a^m 2° intelligit^r i. acci^m ma^m
seuorid et sic negat^r a^m. Ad alias
raciones patet aduertenti

Ad (?) quinta hor[e]

Nota q^d Auic potius
posuit cognicom status qm aliorum
tpm quia qmuis cognicio qlibz tpis
morbi sit neca medico i. aministrator
cibi qr in pn^o plus dat^r de eo qm
in statu et medicine. qr pmo dat^r
leuis deinde in statu forcior. Tm
cognicio status e neca medico ma
xime qr quanto stat^s e longinqior
tant^o in principio et augmeto
dieta grossior. et quanto breuior
tanto subtilior. hic d^t ypo affo^r 2^u
1° pme pticle. quae dicit Auic
et ipe status. Secundo no^a ca tri-
bucam. Status cognoscit^r duplicat^r
vno mo p signa demo^na. 2° mo
p pnostica. Demonstratiua sut tria
primu est signu pfecte aut ip^te
digonis quia i statu ma^e est p-
fecte aut impfecte digesta ut vrina
bona vel mala. Secundu signu
est utilitas i malicia acci^m quia
in statu sut acci^a ultimata q^to
1° pmo p^e ptile affo^r 2^u. Terciu
signu demonstratiu est crisis. qui
dz esse i fine stat^s. ut sudor. fluxus
sanguinis cum speciebus crisis
et dico decrisis pfecta qr impfecta
pt esse in augmento. Sig^a pnostica
sunt triplicia quedam sut de longi^tu^ne
et breuitate eius scz stat^s et ista sut

ponitur in hoc quarto igitur non pono
Quedam sunt signa pronostica de die
status vtrum sit in a vel b dierum
quedam sunt de hora scilicet vtrum in mane
in vesperis vel in meridie Signa
pronostica de die status sunt signa
demonstrativa diei indicante quia
illa dimidiat totum tempus morbi
contra 1° quarte particule afforismorum assi
quibus a vna die egritudo est
et illa signa demonstrativa diei indicante
sunt tria scilicet primum est apparicio
signorum digestionis vel indigestionis
vt si in quarta die paciens senciat
se esse alleviatum bonum erit a va
Si autem contrarium malum erit in a 2a
3m est primus motus factus inter materiam
morbi et naturam vt si vbi grandis
in quarta die est factus primus sudor
vel fluxus tunc in septima erit maior
Signum pronosticum de hora status est
quod magis affligitur in diebus pre-
cedentibus vt si paciens affligitur
in die quarta in nona statim quod in a
die in eadem hora fit crisis ad bonum
vel malum Continuatur textus
Postquam auctor determinavit de cognitionibus horarum febrium hic ponit
signa horarum egritudinis et spe-
status et dividitur primo ponit signa
vniversaliora 2° particularium ibi
cognitio autem horarum prima in
quibus secundum quod quibus ponit signa
longitudinis et brevitatis morbi
3cio ponit signa sumpta ex specie
egritudinis vt si egritudo erit
de genere spasmorum vt spasmus
de siccitate epilepsia apoplexia ostendit
statum esse propinquum vt in a vel
aut in quarto Si autem erit de materia
colerica subtili vt causon ostendit

statum esse magis propinquum vt in quarta
Si autem erit quartana vel paralisis
status erit remotus Sed dicteres
Status quia similiter fit paulatine morbus
acutus valde fit in quatuor diebus vel
infra igitur quod in prima parte patet
quia fit ex sumptione huiusmodi radicis
que fit paulatine 2° arguitur videtur
quod epilepsia non sit egritudo valde
acuta contra 8° quarte particule afforismorum
vbi dicit Galienus quod aliquis durat
per septem annos aliqui semper
et Rasis 3° continentis dicit epilepsia est
morbus longus Confirmatur quia
est de materia flatica ergo non est valde
acuta quia egritudines acute sunt
de materia calida et acuta contra 19°
2° particule afforismorum Sed quod epilepsia sit de
materia flatica patet contra 4° 2e particule
afforismorum vbi dicitur quod appoplexia
et epilepsia sunt ex materia flatica frigida
et grossa Notandum ad primum quod
spasmus de materia consideratur
dupliciter Vno modo quantum ad dispositionem primam
contractionis nervorum sic fit in longo
tempore quia humiditas radicabiles
consumuntur paulatine 2° modo quantum
ad vltimam contractionem et sic fit su-
bito ~~Causa est quia omnis cause~~
et sic intelligitur textus Ex quo
patet solucio prime racionis Ad aliud
Notandum quod epilepsia capitur dupliciter Vno modo
quantum ad totalem suum processum et sic
est valde longa vt plurimum Alio modo
2° modo sumitur quantum ad vnum paroxismum
et sic fit subito Causa est quia
eius causa est vapor venenosus
qui elevatur subito ad interiora
cerebri et ledit subito et propter vaporis
~~venenositatem~~ subtilitatem cito transit
et surgit paciens Ex quo patet

q quo ad materiam remotam epidimia est
de materia flegmatica sed materia propinqua
est vapor venenosus ut habetur
20 Colliget. Et sic etiam patet sicut
dicit Gentilis q exemplum Auicenne
est de uno paroxismo epidimie licet quo sit
est morbus brevis et non q totus
morbus sit brevis. Ex dictis patet
q pro q ille prime sunt valde
acute quia terminantur in quarta die
vel quinta. Sed alie sunt de acutis
non valde quia habent materiam gros-
siorem ideo ita cito non terminantur
Eodem modo de aliis suo modo

Et quandoque

Hic Auicenna ponit signum longitudinis
et brevitatis morbi sumptum
ex motu egritudinis i(dest) ex longitudine
et brevitate paroxismorum ut patet littera
Causa primi est quia brevis paroxismus
significat materiam paucam et subtilem
ideo egritudo est brevis. Causa
2 quia paroxismus longus significat materiam
grossam et per consequens longam egritudinem.
Replicatur longitudo et brevis
non sumuntur ex motu egritudinis
patet quia nullus actus movetur et
egritudo est actus membri primo
de morbo. Secundo arguitur quia hec q
paroxismus tertiane vere durat per 12 horas
paroxismus talis solum durat per 12
horas [illegible] 4e particule. Ad
primum dicitur q verum q per se non
movetur sed racione materie vel
subiecti. Vel dicitur q verum est de
motu locali sed tamen movetur motu
alteracionis tamquam tunc quia
dividitur aut augmentatur. Prima

solucio est melior in ambe valet
Ad 2m dicit q paroxismus tertiane vere va(let)
ut plus in durat sive sit in 12
horis sed tamen aliquando i(dest) raro venit
ad 12 horas sic intelligitur Auicenna.

Et si non fuerit

Hic ponit signum longitudinis
et brevitatis morbi sumptum
a materia dicit si non quia si materia est
acuta i(dest) calida egritudo erit brevis
si grossa longa. Causa primi(?)
quia materia acuta subtilis nata est
cito moveri et expelli. per oppositum
est de longa. Diceret aliquis quo
sunt signa q materia est subtilis
vel grossa dicitur q sunt tria
quedam antecedentia quedam concom-
itancia quedam sequencia. An-
tecedencia sunt dieta et regimen
infirmi quia si in primo fuit
usus dieta subtili humor erit
subtilis et materia egritudinis
per oppositum de dieta grossa. Signa
concomitancia sunt complexio etas
et ad ista reducuntur tempus et regio
Ideo si complexio est calida etas
tempus et regio significat materiam subtilem
per oppositum de dieta grossa sed si
essent ista permixta tunc materia
esset permixta. Signa sequencia
sunt accidencia causata ab egritudine
que patent. Secundo nota q hec
littera si remansit i(dest) dupliciter exponitur
uno modo q referatur ad disposicionem
pacientis tunc est sensus si re-
maneat paciens q non moriatur
egritudo erit longa ut dicit ipse
aphorismo 28 2e particule vel refertur
ad egritudinem et sic est sensus

Si egritudo remanserit ad disposi
sicio[n]e ut p[rim]ox[imu]s et egritudo longa
quia remanet in principio in
longo t[em]p[o]re / et si principium est lan[gu]i[dum]
et augmentum est longum utr[um]q[ue] t[ame]n
est bona

Et quandoq[ue] hic po[nit]
signum sumptum s[e]c[un]d[u]m longi[tudi]nis
et breuitatis morbi a u[ir]tute / dicit
si virtus infirmi cito debilitat[ur]
egritudo erit breuis p[ro]p[ter] oppositum
de longa Cont[ra] hoc ar[guitur] s[ecundum] u[ir]
tutis debilitas morbi longi[tudinem]
s[ignifi]cat 2° de d[iebus] [creticis] Nota q[uod] u[ir]t[us]
potest esse debilitas uno[modo] rac[i]on[e]
materie morbi tunc semper
egritudo erit breuis et acuta
et maxime si est mortalis et q[uod]
intelligitur hic Alio m[od]o de se
et no[n] a morbo et hoc dup[licite]r
quia vel talis egritudo est salub[ri]s
et tunc erit longa egritudo / p[ro]p[ter]m
erit breuis si virtus sit fortis
quia cito digerit m[ateri]am et m[ateri]a
digesta t[er]minat[ur] cito egritudo Sed
si egritudo est mortalis et u[ir]tus
fortis egritudo erit longa quia
resistit bene / sed si u[ir]tus e[st] debilis
erit egritudo breuis

Et q[uando]q[ue] ex etate
hic ponit signum longitudinis et
breuitatis morbi sump[tu]m ex etate
t[em]p[o]re et regione / p[ar]ticula ra[cio]
est q[uonia]m ista o[mn]ia sunt calida et
si egritudo est salubris i[n]uat
natura ad resoluendu[m] m[ateri]am ~~et q[uod]~~
~~semp[er] erit egritudo~~ morbi Sed
si est mortalis iuuat morbu[m] ad
resoluendu[m] natura[m] et q[uod] semp[er]

erit egritudo breuis siue ad vita[m]
siue ad morte[m] Ideo habetur q[uar]to
2 7° 2e p[ar]ti[cu]le afforis[morum] q[uod] p[ro]p[ter] opp[osit]o[rum] in
est t[em]p[or]ib[us] existentibus frigidis

Et ex pulsu hic po[nit]
aliud signum longitudinis et br[euitatis]
morbi sump[tu]m ex pulsu Causa
est quia pulsus magnus s[ignifi]cat
fortitudine[m] virtutis et velox et
frequens s[ignifi]cat m[ateri]am calidam et
subtilem que auget necessitate[m]
et cor debilitat Ideo oportet q[uod]
frequent[er] trahat anhelitum p[ro]p[ter]
oppositum de debili

Et ex rigore hic ponit
aliud signum Causa p[ri]mi quia
si m[ateri]a est pauca rigor erit p[ar]u[u]s
et sic s[ignifi]cat breuitate[m] egritu[dinis]
p[ro]p[ter] oppositum de m[ateri]a grossa et multa
tarde inflamabili cu[m] igit[ur] m[ateri]a
vadat ad hos lacertos et musculos
exteriores et est pauca cito t[er]-
minatur / sed si nullo m[od]o sit rigor
tunc est breuis quia sit m[ateri]a pauca
que no[n] diffundit[ur] ad mebra ex-
teriora / sed tota ad cor et ibi
consu[mi]t[ur] facilit[er] / dicit textus et
abreuiatur eius retencio i[d est] rema
nencia febris

Et cognoscuntur
hic ponit aliud signum longitu[dini]s
et breuitatis morbi / sump[tu]m ex
p[ar]ox[ism]o s[ecundu]m racio[n]em anticipacionis et post-
posicionis Nota causa anticipacio[nis]
est triplex / vna e[st] subtilitas
m[ateri]e ut in c[ontra]rioge[ni]a quia si m[ateri]a
sit subtilior i[n] sequenti paroxismo
fit anticipacio q[uia] subtilis m[ateri]a

acuis mo^r qm grossa et sic non stat
augmentum alia causa est dico
materie quia talis est mag(is)
obediens moveri a na(tur)a qm frigide
l^a est fortitudo actionis nature ad
materiam morbi et tunc prox(ismus) m(orbus)
dicitur esse longior et fortior et
illo ^d anticipacio stat augmentum
et ^c loquitur hic ...
egritudo erit brevis Causa postpo-
sicionis prox^i est etiam triplex
Una est grossicies materie qr
talis ma tardius mo^r ut ma
quartane et sic non stat declina-
cionem et sic stat^r hic Nota
dicit Thadeus de anticipacion(e)
et postposicion(e) prox^orum q si ma
est extrahe^a quibus ad subtilitate(m)
et grossiciem et primo putrescat
subtile deinde gross(um) tunc fit
postpositio proxismorum quia
grossa est mag(is) inepta ad mo(tu)m
Et si grossa primo incipit putre-
scere deinde subtilis tunc fit anti-
cipacio Et dicit Gentilis q an-
ticipacio fit ex parte ma(terie) que
continue fit mordax et acutas
et acues membrum et naturam fit
etiam racione sensibilitatis membri
si membra continue magis sen-
sibilia fiant quo possunt ...
magis detegi a superfluitatibus
Tercio modo ex parte ma(terie) multe
pungentis et stimulantis membrum
sui multitudine Et non q egritu(d)o
affligens continue equaliter
in eadem hora est longa tunc tam(en)
reddit ... q^to 61° ... particule
quia ma est grossa ideo egritudo
est longa

Et similiter Ponit
aliud signum longitudinis et bre-
vitatis morbi sumptum ex acci(dentibus)
morbi Causa partis qr qn eg-
ritudo sit mala accidentia stat
brevitatem quia tunc ma est sub-
tilis si aut(em) non habet mala
acc^a erit morbus longus qr
signum est q ma est grossa non
acuta sed acc^a statutus sunt qn
morbus est in statu sed q unus
prox^us est longior quia materia
est extrahe^a in una parte est
grossa alia subtilis

Et quandoque Ponit
signum sumptum ex evacuation(e)
morbi ...a si in uno proxismo
sit sudor vel fluxus ventris
et si 2us est longior qm primus
tunc illa evacuatio facta in prima
est propter multitudinem materia
et non ex digestione et ^c stat
longitudinem morbi vel mortem
quod talis evacuacio fit a natura
non regulata Si aut(em) fit post diges(tio)-
ne(m) stat brevitate morbi qr
sic ma digesta expellitur et in-
firmus alleviatur et hoc e(st) optimum
signum q^to 2° prime par(ticu)le et q^to
2° e(ius)d(em) par(ticu)le afforismo

Et qn Ponit signum sumptum
ex digestione ma(terie) Nota si signa
digestionis cito appareant stant
etiam operacionem nature ... materiam
et per quens brevitate morbi Si
aut ma tarde aggreditur materiam
tunc est status longinquus

Cognitio autem horum
Hic ponit signa t(em)p(or)um particularium
prox^(imor)um et primo facit hoc 2° de-
clarat in exemplo ibi et si tibi

Rodget 9 prima in quatuor primo ponit
signum principii 2° augmenti 3°
status partz Nota quod triplex est differentia inter
tempora vltima morbi et tempora particularia pro-
xissimi Prima quia in statu vltimo pa-
ciens est in deteriori dispositione qua
potest esse quia tunc causa vltima
in sua malicia contra 1° prime partis
Sed in principio proxissimi paciens est
in deteriori dispositione quia tunc materia
proxissimi est in corde contra penultimo
primi regis canonum / 2a differentia quia
in declinatione vltimi non paciens non
moritur nisi ex errore canonis 3° huius
Sed tamen in declinatione particularis proxi
paciens potest mori quia materia non est
totaliter euacuata contra 1° 2e partis
3a differentia / quia tempora vltima distinguuntur
penes digestionem et indigestionem
materie et penes causam / sed tempora particularia
distinguuntur tamen penes accidencia
Vnde nota quod pulsus in principio proxi
contrahitur quia natura mittit calorem
et spiritum ad cor ad iuuandum ipsum
contra materiam quare pulsus non
apparet etc et 1a est causa caloris
plumbei quia quando per suam presentiam
est causa coloris oppositi hic per suam
absenciam est causa alterius 2°
pectora et extremitates infrigi
dantur propter eandem causam et magis
aures et nasus que sunt membra
frigida et sicca / et cartilaginosa
Tercio nota quod in principio proxi materia
velocius vadit ad cor quam ad alia
membra spergatur propter duas causas
prima est ex parte materie quia materia
febris proxi est venenosa / ideo
principaliter petit cor ad corrumpendum
calorem naturalem quo ipsa est contraria
nature ideo mouetur ad ipsum / 2a est

ex parte cordis quia cor est aliis me
mbris calidius igitur ad ipsum magis
mouetur eciam meatus sunt calidiores
et magis aperti

Et quos associant

Hic ponit alia signa principii proxi
et dicit quod calor alteratur est principium
proxi etc vnde fit plumbeus primo
propter reclusionem caloris ad interiora
2° liuidus propter transmissionem fumorum
caprosorum ad cutem postea fit citrinus
rubeus propter reuersionem spiritus et san-
guinis ad exteriora Pigricia que
est nocumentum sensus vel motus
vel vtriusque est propter reclusionem caloris
et ~~sensus~~ spiritus Angustia siue versio
de latere ad latus est quia cor est
lesum ex mala qualitate materie no-
cente Tarditas motus et profunditas
sompni sunt propter reclusionem caloris
et propter hoc eciam fit debilitas et
mollificacio palpebrarum que non
possunt claudi nec aperiri quo
propter reclusionem infrigidantur pecto
rales partes generantur racione male
materie grauantis Horripilacio fit
in principio proxi quia materia aliqualiter
est colerica qua sic expellitur
secundum vnam partem ad musculos et lacertos
exteriores qui sunt membra
multum sensibilia vnde partes nociue
irritantur virtus expulsiua ad
expellendum In dorso quia inter spa-
tulas sentitur tremor quia ibi
sunt multi nerui qui ibi procedunt
a nucha ideo est pars magis
sensibilis Expulsio saliue est quia
racione reclusionis caloris naturalis
ad interiora scilicet ad cor fit commotio spiritus
in cerebro ideo resoluitur quedam
humiditas ad linguam Tinnitus aurium

Vel saltus timporum sunt propter fumos horribiles qui in principio paroxismi vadunt ad illas partes. Sternutatio fit quia aer humiditatum resolutarum a cerebro vadit in tali motu ad passum fortis motus est quia materia est mala quam membra expelli non potest propter eius multitudinem quare commovet virtus expulsiva commotio i. expulsio gressio ut in tremore

Et vehementius

hic ponit notabile, dicit aliquis in quo tempore debilitantur magis pacientes dicit quod in principio paroxismi et in principio paroxismi magis debilitatur virtus quantum ad membra interiora, quia materia petit interiora, sed in statu vadit tantum ad membra interiora quam exteriora et tunc in statu sit materia equaliter sparsa ad omnia membra corporis. Alia causa quia in principio materia petit cor ideo tunc magis debilitatur accidentaliter sed in statu debilitatur accidentaliter et essencialiter accidentaliter propter multitudinem materie, essencialiter propter continuitatem passionis, que est magis in statu verum quod debilitas in principio est maior quia tunc virtus est fortior et magis dissueta igitur et ex quo tunc tamen petit cor quod est fundamentum omnium virtutum et non alia membra forciora fit debilitas, quia si illa materia venenosa peteret cerebrum tunc alia membra, tunc propter suam sparsionem unumquodque membrum magis tollerat et suam porcionem nocumenti quam cor possit tamen tollerare quia omnis virtus unita est forcior seipsa dispersa

Et hore augmenti

hic ponit signum augmenti paroxismi et dicit Nota quod in augmento est duplex nobilis diversitas, que attenditur ex parte motus una sumitur ex parte motus localis, quia in prima parte calor naturalis et materia febris vadit acerde ad omnia membra exteriora, et hoc contingit prima est hora in qua pulsus etc. Alia diversitas sumitur ex parte motus alterationis, quia quando materia frigitur et calor naturalis tunc augetur calor membrorum exteriorum

Et hore

hic ponit signum status dicit quod est status quando mala calidis et accidencia non possunt ultra intendi. Causa prima quia tunc caliditas magis recedit a centro quam in aliquo alio tempore paroxismi. Causa 2a quia tunc est fortissima pugna et quia surgunt mala accidencia quia natura fortiter agit contra materiam. Causa 3a quia tunc est angustia naturalis, quia tunc natura non potest una vice attrahere aerem quod sufficiat sibi quia propter caliditatem statim consumitur ideo tendit pulsus ad frequenciam et velocitatem

Et hora declinationis

hic ponit signum declinationis paroxismi. Nota in prima parte declinationis calor febrilis incipit diminui et calor naturalis ad centrum reduci, et hoc quo ad alterationem, sed 2a pars sumitur ab evacuacione materie quia ibi sunt mali vadunt ad cutem et ibi propter frigiditatem cutis ingrossantur partes diminuuntur quia materia secundum partem est resoluta quia quando materia deficit accidencia diminuuntur et ideo dicit quia pericule. Causa sudoris est quia materia que relinquitur in fine paroxismi mittitur ad cutem et ibi convertitur ad aquam

Et multociens

hic ponit no^le Causa paruis est
malicia magna me quare na no
est sic causa inuadere tunc eam et con
cessant gradencia quia cor^a tunc
sunt nisi qui est fortissima pug
na naturam et materiam / et sic tunc illa
egritudo procedit declinando et pa
ciens moritur / si pulsus firmatur
i. debilitetur / sed si pulsus fortificatur
bonum est

Et si hic declarat ista tempora paroxismi
in exemplo dicit si vias tipicas
earum de istis temporibus paroxismi in terci
ana quia ibi primus videbis horrorem
deinde frigus deinde rigorem et tunc
est principium / et post sit augmentum
caloris in omnibus membris et e
status et patet totum illud in littera

Nota frigus rigor et horripilacio su
muntur duobus modis Primo mo
vt sunt diuersi typi diuersarum fe
brium vt rigor in terciana horripilacio
in quartana et frigus in quottidiana
et sic non sumuntur hic Secundo mo
sumuntur vt solum dicunt formam maiorem
et minorem vt rigor in primo est forcior
motus quam frigus et frigus quam horripilacio
in terciana enim quando modicum de materia
vadit ad lacertos et musculos exteri
ores tunc est horripilacio / sed si plus
vadit est frigus et si plus erit
rigor et tunc ex quo illa membra
sunt multum sensibilia senciunt no
cumentum / quare virtus naturalis ex
pulsiua mitatur a virtute animali
et sit motus tremulus / qui vocatur
aliquo illorum trium nomine illo mo
capiuntur hic

Et sciatis ponit no^le et dicit
Sciatis quod aliqui abreuiantur aliqui p
longantur prolongatur ... mutatur ne

quia calor naturalis non potest in breui
consumere istam materiam / per oppositum
de pauca materia similiter tibus
grossus non ita cito digeritur sicut
subtilis Causa alterius quia propter
grossiciem et frigiditatem materie
calor non potest contra eam agere
Ideo febris flegmatice et melancolice
sunt longe / frigida regio et ipsum
frigidum / quia impedit digestionem
oppositum est prius existentibus calidis
quando calor est debilis non potest ita
cito digerere materiam quare prolongatur
morbus Causa sexti quia calor
non potest ita contra materiam densam
densum enim corpus habet densos humores
per oppositum est de raritate quia si corpus
est rarum de facili sunt possunt exire
qui sunt mali et venenosi capiosi
quare abreuiantur morbi

Cause omnium

Nota circa rubricam quod
non ponit causam ... breuitatem
quia ille liber non est nisi summa
aliquorum dictorum Continuantur prius
determinauit de febre in generali / hic
modo determinat de efimera / et primo ponit
causas 2o signa / 3o curam / prout
patebit / prima in duo / primo ponit
que sunt cause primitiue efimere, 2o
que sunt antecedentes, dicit quod cause omnium
febrium efimerarum sunt cause calefacientes
et dicuntur primitiue et patet littera

Nota causam primitiuam vt 3a pi
dor 3a ca^o primo / est res in corpea
i. non faciens ad constitucionem corporis
que producit efimeram aliquando cum
medio aliquando sine medio Sine
medio vt calor solis inflamacio
spiritus facit febrem efimeram Cum me^o

vt si inflammaret humores primo
et calefaciat quod patet vt ubi calor
solis etc. Secundo causis secundum opinionem quando
calor reclauditur et intenditur utrumque
tangitur in textu. 2o nota causam
partis / quia ita / aperta extensiva
calor et humores possunt inflammare
spiritus / cum sint actualiter calida vel
sunt calor. et igitur dicuntur calefa-
cientes essentialiter sive per accidens aqua
frigida calefacit per accidens / quia ex
eius fit reclusio caloris et fumorum
calidorum ad interiora / quibus reclusis
calor augetur etc. Tertio nota differentia
ex apparentibus [illegible] et exterioribus quia
fumi non perveniunt ad cor sed bene per
viam alterationis tamen calefaciunt spiritus
et fit eorum inflammatio / sed interiorum
apparentium materia putrida quia fumi pu-
tridi elevantur ad cor et causant
vt plurimum febrem putridam

Et sunt de eis

hic ostendit quod sunt alique cause an-
tecedentes febrium effimerarum et primo facit
hoc / 2o ponit tamen dubitationis
febris effimere / dicit aliquis sit effimere
que non causantur a causa primitiva
sed ex opinione dicimus opinio tamen non
sit tanta quod possit inflammare mem-
bra vel humores Nota opinio est
duplex quedam extrinseca quedam intrinseca
Extrinseca est quadruplex que causatur
ab extrinseco partes aliis condensante vt
ex aqua frigida quare pori clauduntur
quedam a re [illegible] et partes huius fortiter
comprimente vt plures [illegible] et
[illegible] apressi etc. Tertio causatur
a re nimis exsiccante vt forte
calor solis vel ignis quia ex eo pori
aperiuntur et postea pori clauduntur

Quarta est que fit a re fortiter
constringente vel comprimente vt si liga-
retur brachium cum corda / et istis
modis non fit hic opinio quia sic
est causa primitiva quam extrinseca
Opinio intrinseca est triplex humoralis
[illegible] in venis [illegible] humorum
et fit febris et si est magis [illegible]
inflammationem spirituum et facit effimeram
vel humoralem si est [illegible] facit
effimeram et sic loquitur de ea hic
Alia tibi humor si est viscosus
saltem est causa aliis Alia est ex-
[illegible] vt feces dure in intestinis
lapis in vesica Tertia est opinio
minus attenuato vt quando sanguis
desit in aliquibus ubi partes [illegible]
post [illegible] et fit opinio

Cause primitive

ponit notabile primum hic vt calor solis
potest calefacere humores corporis
et sic possunt febres putride generari
et hoc si fortiter movent faciunt ethi-
cam si debiliter effimeram

Et sunt quidam

ponit opinionem quorundam dicit quod
dicitur quod febris effimera non fit nisi
ex labore et calore spiritus sed illud
est error / motivum illorum fuit quia
isti credebant quod solus motus esset
caloris causa / sed hoc est falsum immo
ex multis aliis causis potest calor
generari, vt ex vino medicina calida sole

Et iste

hic ponit differentiam duarum febrium effimerarum et patet Causa partis
quia iste febres fundantur in
subtili et multum resolubili vt in
spiritu / sed durat aliquot partes dies quia
causa remanet et licet spiritus inic
inflammati resolvantur et recedant

tn omnes alii quartane qui etiam
inflamantur propter causam rema
nentem que est opilatio et propter longa
moram caloris preter naturam semper
fit aliqua inflamatio humorum et fit
putrida et aliqua excitantur in eis
et figitur calor in ipsis et tunc ethica

Licet sint. Hic ponit opinionem
quorundam dicencium febrem effimeram
posse durare per sex dies absque
permutacione ad alias febres. Notandum
quod febris effimera est duplex quedam
simplex quedam non simplex. Sim-
plex tunc qua non commiscitur alius
morbus et illa tunc non durat nisi
per unum diem vel plurimum quia non
habet causam morbi quam sequitur. Non
simplex est tunc qua commiscitur
alius morbus ut febris effimera
commixta opilationi et ex quo illa
causa remanet manet febris diu
tamen non quod si effimera permutatur ad
aliud genus febrium ex quo accidentia
~~eius permutarent~~ tunc non consumit
consumpcionem integre. Causa quia
si permutaretur ad aliud genus febrium
oportet accidentia quod etiam permutarentur
et sic esset diversitas et accidentia
non essent similia. Et in quantum
pulsus est tardus velox et primus
et in effimera magnus et ordinatus

Et hec quidem. Hic
ponit notabile de pronosticatione febris
effimere. Causa patet quia idea est
primus recessus a parte quia urina
est bona et calor non multum recedit
a parte et pulsus est ordinatus et
calor est sicut calor ~~ordinatus~~ laborantis.
Gentilis dicit quod sit difficilis cogni-
cionis ad eius principium quia eius accidentia

mediocria addunt super dispositionem naturalem
ut urina et pulsus. In processu
vero est facilis cognicionis quia accidentia
predicta sunt forciora. Causa quare est
facilis curacionis est quia tantum re-
quiritur alteracio ad frigidum. Causa
quare prima species ethice est facilis
curacionis quia cum bona restumpcione
ut lactis bene curatur ut Avicenna dixit
dicit sed difficilis cognicionis est
quia corpus non est multum demaceratum

Et homines hic ondit
qui sunt magis parati ad febrem
effimeram et patet littera. Causa primi
quia spiritus eorum sunt calidiores
et subtiliores et ideo citius infla-
mantur quia in hiis symbolum et
2o de generacione et cadunt isti in ethicam
propter caliditatem que consumit humiditatem
membri ut dicit 8 tegni capitulo penultimo
et eadem de causa cadunt in tisicam.
Causa 2i quia calidum et humidum sunt
principia putrefaccionis. Causa 3ii
est ex quo ibi predominatur calidum
ideo spiritus inflamatur et per consequens humidum
humidum et membra. Causa quarti
quia ex quo illi sunt primus status de fri-
gidis incurrunt febrem effimeram. Primus
sunt frigidi tunc calor preter naturam
preterit eis adveniens et similitas est
lima caloris ut dicit albertus 4to
methaurorum

Et cum illis Ponit
notabile. Causa patet quia ista duo
intendunt et acuunt calorem propter eorum
punccionem et ibi est horripilacio quia tempore
fermus acuitur calor et fit mor-
dicatus et inducit horripilacionem quia
talis mordicacio fit diu quedam horripila-
cio inducitur modo aliqualem et

hinc dicitur calor acutus delegatur vsque interius cum suis coleritas capitis. Alie sunt partes note que ad istam materiam sequitur de signis sequitur inflammacio humorum

De proprietatibus

Hic ponit signa distincta febris effimere ab aliis febribus et primo facit 2o primum ad alias ostendit causas. 3o signum prima aliorum. Item primo ponit signa febris effimere. Primum signum quod non sunt causas antecedentes nec incipit cum coartacione. Febris effimera causa ex opposito est hoc rem opilantem pro causa antecedente immo humor est causa antecedens secunda statim primi docetur 2a causa. Pro illo notandum quod effimera est duplex quedam simplex quedam non simplex ut patet. Vnde Auctor loquitur hic de effimera simplici. Contra hoc procedit de effimera non simplici que non solum habet causam primitiuam verum eciam antecedentem sine coniunctam. Causa propter quare in effimera non fit coartacio pulsus est quia in febre effimera non est materia mala ledens quare non fit reclusio caloris ad interiora propter quod fieret coartacio pulsus

Et est. Ponit aliud signum primatum febris effimere et patet. Causa primi quia isti tempore commixtionis malae materie delegatur ab interius ad exteriora vt ad inferiores et lateres quas natura temptando expellere taliter modo facit preter naturam

Causa 2i est profundacio caloris ad interius non inest similiter racione materie malae ledentis cor vt illa consumat immo in effimera non est talis materia. Non pigricia causat sed ipsi circa venosa racione exclusionis reclusionis caloris ad intra racione quod membra exteriora permanent de paupertate sanguinis et spiritus 2o racione materie grauantis membra exteriora permanet 3o racione debilitatis caloris naturalis sed quia in effimera nullum illorum tamen est igitur non est in ea pigricies. Causa quarti quia sompnus causat racione reclusionis caloris ad interiora et racione eleuacionis vaporum multorum ascendencium ad cerebrum a materia. Ista non sunt in effimera igitur. Causa quinti quia submersio est pulsus fit propter reclusionem caloris que non fit in effimera sed quod ibi non est diuersitas pulsus patet. Pro quo notandum quod triplex est causa diuersitatis pulsus. Vna est magna debilitas caloris qua stante virtus non potest fortiter mouere arterias et potest deficere in prima vel in 2a percussione si est multum debilis si non multum potest deficere in quinta vel in 6ta. Ideo medicus debet diu tangere vt possit videre veritatem. 2a causa est materia mala agrauans cor ideo virtus non potest mouere fortiter cor et igitur virtus quamuis non sit omnino debilis tamen pulsus est debilis. Tercia causa est cogitacio profunda circa aliquam rem quia tunc virtus vadit ad cerebrum et volt innatare vnite calorem quare cor amittit propter hoc calorem et spiritum vt in amore hereos. et cetera

pulsus tunc debilitatur Ex quibus
patet causa Causa quare in effimera
non est pulsus pulsus quia ibi
est satis de calore naturali et de
spiritibus qui sunt causa fortis
pulsus

Primo fortasse

hic ponit condiciones verificantes
aliqua signa predicta unde dicit primo
quod ut plurimum effimera non incipit cum
frigore etc. innuens quod non in toto
volt negare eos non incipere cum
frigore etc. Ideo exprimit in qua effimera
huius di tipi apparent et dicit quod in
ea que est ex repletione humorum quia
ex illis possunt elevari fumi calidi
acuti ad lacertos si non sunt pertur-
bantes primatos fiunt ab illis vapores

Et est

hic ponit aliud signum
primatum effimere patet Nota ut
habetur 2a primi doctrina 2a capitulo de
de sensibus causis doloris quorum
ea loco consistit in materia acuta pungi-
tiva valde materia colerica est pun-
gitiva quia calida mordicativa quia amara
modo effimera fundatur in spiritibus qui
sunt corpora subtiliora totius corporis
quare caliditas eius non erit mor-
dicativa ymo est satis suavis unde
calor febrientis febre effimera sentitur
sicut calor laborantis vel ebrii
Sed dicitur calor effimere fundatur in substantia
valde subtili et ergo erit mordi-
cativus Respondetur quod non mordicativus
sit putredinalis et licet subtilis sit
subtilis ex hoc tunc imprimat non
tamen multum imprimit

Non aspera

id est non arida
bona id est mitis ad tactum ut ebrii

non bona respectu sanorum sed re-
spectu aliarum febrium

Et cum est urina

hic ponit signa positiva febris effimere
per que distinguitur ab aliis febribus
et primo ponit signa magis certa
2o magis sensibilia Et dicitur
si licet esset unde sequeretur quod in
effimera esset attendendum ad signa
digestionis quod falsum quia digestio
et indigestio solum attribuitur humoribus
ut dicitur tractatu 5o huius capitulo de
causa febrium putridarum in vel 2o
arguit quod pulsus bonus non sit in
effimera quia est preternaturalis quia
est velocior et frequentior quam naturalis
igitur non est bonus Ad primum ar-
gumentum conceditur quod dicitur quod non ad
[illegible] dicitur quod verum est in putrida
febre quia in illis digestio et in-
digestio sunt signa nociti sed in proposito
sunt signa multa Ad 2m dicitur
quod non est bonus simpliciter tamen eius
qui est in sanitate sed est bonus
respectu eius qui est in febre putrida

Et est sedimen

hic
ponit signa positiva effimere magis
sensibilia et sunt quinque primum
sumitur ab urina et sunt tria Ca-
tarus quia sedimen non diversificatur
in urina nisi ratione humoris peccantis
quia quando materia non est digesta non
apparet sedimen sed e contra in de digesta
modo in effimera non est materia peccans igitur

Et eius

Causa huius quia
per febrem effimeram cum sit morbus debilis
aliquando virtus digestiva excitatur
causatur ventositas multa q

eleuat sedimen in vrina secundum quod est magis velum / sed quia est bona digestio non est debilitas talis que generet ventositatem / ideo tunc est in fundo et si est modica ventositas tunc est in medio / si multa in supremo

Et quandoque equalis i. mediocris Causa partis / quia vrina propter aliam causam potest colorari etiam aliquando propter febrem etiam cum inflamatur epar vt in corporibus colericis quare tunc multum generatur de colera que mittitur ad vias vrinales et tingit vrinam similiter accidit illud aliquando ex [illegible] labore et aliis causis etc. / sed est equalis scilicet inter grossitatem et subtilitatem

Et pulsus Ponit signa sumpta a pulsu et sunt quinque Causa frequens pulsus est magna indigentia attrahendi aerem / quia ibi est magna caliditas que non potest per quantitatem vna vice tolli ideo currit ad spissitudinem i. frequentiam et est fortis et magnus quia virtus est fortis et instrumentum est obediens nisi febris esset cum esset tunc debilitate virtutis quod aliquando contingit propter alias causas extrinsecas scilicet famem et vigiliam etc. timor morditatiuus existens in stomacho debilitat pulsum et ledit cor propter colligantiam similiter fames vigilie etc. etiam ledunt cor et per consequens debilitant pulsum

Et raro Nota tempus est causa diuersitatis pulsus vt patet habitum est [illegible] in 19 capitulo / Secundo nota quod causa partis est quia ibi non est magna grauamus cor nec virtus est debilis quia non durat febris diu nec est magna cogitatio igitur alia littera patet ex precedenti

Et quandoque iam causa partis quia maior est necessitas attrahendi aerem quam expellendi vapores corruptos tunc illi magna non sit putrida sicut est in febre putrida

Et quinque Nota diuersitas pulsus attenditur penes disposicionem arterie sinistri

Et tamen ambiguitur ponit documentum remouendo dubium diceret aliquis motus dilatacionis et constrictionis in pulsu sunt multi et ignoti quo igitur lego composita [illegible] signa in pulsu dicit Tu necesse illud respondeas in anhelitu quod si est maior dilatacio tunc est effectus / si autem constrictio est maior tunc est febris putrida Nota pulsus et anhelitus aliquando conueniunt aliquando differunt / conueniunt quando non est infirmitas in partibus pectoralibus vt patet asma et hic di quia sunt propter eundem finem scilicet expellere fumos Si vero esset egritudo in pectore vt patet asma vel hic di tunc virtus voluntarie mota lacertorum pectoris est impedita / quare tunc anhelitus variatur et sic differunt / sed pulsus causa in corde vbi non est egritudo est aliquantulum ordinatus Et dico aliquantulum quia in talibus passionibus etiam leditur cor aliquantulum

Et pulsus Ponit quintum signum sumptum a pulsu et primo ponit hoc / Secundo concludit signa sumpta

ex pulsu et ex urina dicit quod febris
effimera cessante tunc pulsus reddit
ad naturalitatem Causa quia in
effimera virtus cordis non est debilitata
multum et non manet diu ideo impe
dimento cordis remoto reddit cor
tum pulsu ad naturalitatem

Et scias hic facit quod dictum
est dicit scias penitus id est in summa
quando urina etc. Causa primi
quia urina diversificatur nisi racione
humoris peccantis, et illa non est ibi
Causa 2i sicut quod urina est tincta pulsu
existente bono quia tinctura illa potest
contingere propter aliam causam quam
propter febrem effimeram sicut propter admixtionem
coloris quantitate in quantitate multa
propter inflamacionem epatis

Et de illis Ponit aliud
signum positivum effimere et est ut principium
eius leve sit et augmentum non
sit supra duas horas et patet
Causa primi quia fundatur in materia
multum subtili et levi Causa 2i
quia materia in qua fundatur est nimium
resolubilis ergo non transit duas horas
de statu patet quia tunc non est ma
gnum bellum inter materiam et naturam
cum ibi non sit materia ~~et sic~~ Et licet ma
accidencia et dolor capitis non est ibi
quia ibi non sit materia a qua resolvantur
fumi mali etc sed si est ibi dolor
capitis ille est propter malam qualitatem
ideo remota febre removetur et dolor

Et plurimum ponit aliud
signum positivum dicens effimera non est
morbus malus igitur ibi non est sudor
quia tenet, quia sudor causatur
a materia Respondetur quod ipse non fit
ibi sudor sicut patuit quod in fine
effimere natura expellit vapores
aut humiditates in membrorum qui
ingrossantur per cutis frigiditatem
et in sudorem convertuntur cum
in omnibus membris est humiditas
quod 16° 3e partis afforismorum et est
similis sudori naturali quia est sub-
tilis et paucus et sic non humorosus

Et de eis ponit aliud signum
positivum sumitur ex experiencia et patet
Causa quia in febre putrida per
caliditatem balnei fumi mali attra
huntur ad musculos exteriores
qui quando senciunt nocumentum
virtus expulsiva mittit sicut expellendo
et sic talis motus preter naturam
Verum est quod in corpore cacochimo
mali humores possunt commoveri
in balneo posito tamen quod nulla febris
effimera precederet et sic potest
fieri febris putrida

Ultimum expedit
Ponit Rubricam ac 2o
effimera non permutatur ad alias febres
quia permutatur nichil nisi secundum
7o phisicorum omnis morbus est
accidens morbi primo de accidenti 2o
ad febres non permutantur id est effimeram
igitur etc. ex eo, quia tenet per
simile, antecedens patet quia ponit
hoc Nota quod potest permutari
triplici modo tamquam subiectum
et sic homo albus potest trans
mutari in nigrum 2o tamquam
terminus et frigidum transmutatur in
calidum 3o tamquam permutans causa
et effimera transmutatur in alias febres

qr inflamacio in spiritibus est ca istarum membrorum vel humorum / pra zo patz ex notatis / za patet quia vt plurimum fit effica cum funderetur in re transinflamabili lenia ethyca aliquando transmutatur in effimeram / sed zao vt in corporibus multum calidis et siccis febres putride possunt transmutari in effimeram in corporibus cathotimiis qr ibi humores sunt magis dispositi ad febres putridas et postea possunt spiritus inflamari

Continetur hoc capitulum

postquam Auctor posuit causas et signa in precedentibus / hic nunc ponit causas permutacionis eius in alias febres / et primo ponit vnam tantum dicens quod expediens est vt paciens effimeram febrem abeuit et si medicus non abuat tunc effimera mutatur vel mutatur in ethycam in colericas / in carnosis in synochum vel synocham / Causa primi qr calor naturalis non mutetur nisi abundat in que agat consumit humidum naturale suum radicale et in colerica sunt per se multum calidi ideo primo hunc effimeram et per ignis per defectum humidi et incurrit ethicam / Causa zi qr isti habundant in caliditate et sanguine quare fit ebullicio sanguinis et tamen ignis putrefaccio quam calidum et humidum sunt cause putrefaccionis

Et similiter

hic ponit aliam tamen permutacionis effimere in alias febres dicens quod necessarium vt pori rarificentur in effimera et non aperiuntur tunc fit inflamacio in humoribus et fit putrida / Causa qr quando pori sunt opilati tunc fumi mali qui sunt generantur in humoribus non possunt egredi et inficiunt humores et fit putrida ideo debent inebriari vngi de ad oleo de camomillis et postea linthiamini tepido dimittunt inuolui et statim cessat opilacio et exit sudor et curatur paciens et si illi fumi non inficiunt et inflammant sanguinem tunc generatur synocha qr propter multa est enim fit ebulicio

Significatio illius

hic Auctor ponit signa primum quod ad aliam febrem / Primo ponit signa 2a zo 3a / dicit primo quod effimera declinat absque sudore nec est ibi hugrositas aliqua et si ibi est sudor tamen propter hoc non remouetur febris et si manet dolor capitis qui prius fuit tunc fit ex ea ethica / Causa primi ad aliam quando non est sudor quia vtique illa non est fortis ideo non potest quietare superfluitates agnoscam in vapora nec potest expellere propter debilitatem que est in noua febre / et si est sudor tamen propter aduentum alterius febris non curatur et pulsus est durus quia semper pulsus durus est in putrida et debili et ethica ideo inflamacio pulsus remanet et dolor capitis / quia eius ca est fortior quam prius tamen superueniat noua febris quia adhuc fumi mali cum plus ad caput vadant quam prius et ista sunt signa quia

Nam si causa

hic Auctor ponit signa 3a et primo quod effimera permutatur in ethicam / et dicit Si cause eius fuerit vehementes et diu permanent fit ethica ad aliis signis positis in littera / cause vero fortes vt forte ieiunia etc

Signa pmutacois ad ethicam sunt
q pulsus arteriarum est calidus ad ta
ctum tercio Nota q ad producend aliqu
aliquem effectum tria requirunt
vt habetur 2o de morbo scz forti
agentis quo agens de esse presta
tius passo 3o de aia Scdo dispo
passi quia duplum causarum est dispo
passi 7o ca° de viribus cordis et 2o
de aia Tercio requitur mora suffics
quia accio realis dum fit in tpe
2uto phicorum Due aie illarum tan
guntur in lra qr sit corpus sit disposi
et mora sufficiens de facili paciens
moreret ethica Scdo nota q ar
terie appent calide quia calor pt
naturam est in subia matie sz in aliis
febribus est in contento in arthorea
vt in spo et humoribus Causa quare
febris illa est similis et fixa similis
quia calor in ethica no intenditur
ut remittitur vt in febribus humoralibus
et spirituum et est fixus qr fundatur
in membro solido et compacto scz
arterie res Quare post cibum sentitur
maior calefaccio quam in aliis tpibus
ethice dicit hic auctor q2to collige
q post tres horas dz inquiri de isto
Ratio ca est qr qn cibus ibi est digestus
in sto et epate et vadit ad mebra
post tres horas quia est subtilis tunc
reiterat dissonem simile membris
et cum membra sunt calida pter
calorem pt naturam ideo adhuc magis
calefiunt quare pacientes senciunt se
calidiores racionem causam reddunt
Galienus et Auctor q qn cibus spergitur
super membra post tres horas ab
accepcione cibus tunc fit humidus et mebra
calida et sicca fit ebulicio Scz qn

prat aqua sup calorem Pulsus e
equalis quia calor in eis no inte
ditur nec remittitur ideo fiunt eq
litate in velocitate et frequencia et
est durus qr arteria est dura qn
est sicca siccitas enim est ca duricie
q2to methrorum et est debilis
et parvus quia vtu est debilis

Et quando pmut

hic Auctor ponit signa qn pmuta
ad sinochum Causa pmi qr i sy
nocha peccat sanguis sm quate
et no qualitate ideo facit replecoz
sm vasa 2a p i doc 3a et fit
ebulicio pt multitudine sanguis
qui est calidus et est inflamacio
in sanguine qui sanguis e calidus
et faciens rara quare cruis ibi
apparet

Et qn permutatur

hic Auctor ponit signa qn pmutatur
ad febrem putridam Causa pi
qr in febre putrida est ma mala
que delata e ad lacertos et muslo
matat vtute nalem ad expellend
et maxime si est putrida inpol
lata qr i 9tinuis no est rigor q
si evenit in 9tinua signum est
mortale vt dicit ypo affo 9o 6
7e pte Causa diversitatis pulss
est qr ibi est mala ma aquosus
cor racon cuius vtus cordis no pt
vniformiter movere arterias Et
pm h et debil vtutis ca cauta e qr
calide enarat arterias no sim e ca
duricei et calide se putide e modica
pt maim acuitad et mala malicia
tactus e qr ibi e mala ma q quod
vadit ua et i tali pug sunt mala cura

uno in effi^a no talis ma^z igit^r u^a acu^a
In urina dicit quich^z zemoz
dubiu dicens .d. a^b / quare no
ponit signu in urina cu effi^a num^r
in putridam / dicit q in putrida
aliqn urina est digesta signu ut
plum dicit^r indigesta Nota aliq
febre putrida urina pt esse digesta
uno^o qn no est plum in hmoribus
h bene in corde et causa gen^ra
t a corrupton aeris ut accidit
in febre pestilenciali et qr illud
plum no pn^t respicit hmores qr
hmores sunt in epate io in febre
pestilenciali urina pt esse digesta
et tn paciens moritur ut h^r
2^a qn Bdo^o qn ma^z est adeo h
maligna q na^z no est ausa inuade
tunc urina est tamq^z sani et tn
paciens moritur qn subito ueit
Tercio^o qn ma^z est grossa et fixosa
ut in quartana in qua calor no cito
potest agere

In omnibus prius
posuit cas et signa hic ponit
curas Et diuidit^r in quas primo
ponit curam p cibu 2° p potu
3° p balnea quarto p sudatom
quinto p euacuacom / primo facit q^d
dictu in gnali 2° in spali / arg^r
contra lram effi^a terminatur in qrta
die uel infra igit^r no conuenit cibus
qua tenet ex d^co quito p^rme p^ti^le
affo^rm / 2° arguit^r auctor Auic^e
ca^o de febre effi^a / effi^a causatur
ex nausea igit^r no in oi effi^a
gt cibus Nota q in oi effi^a gmt
bonu nutrimentu qr in ea dep
dunt^r spus / qui oportent ut
restaurent^r / et dz esse facilis digo^l

qua omnis morbus debilitat u^rtute
que no potest grossu cibu digere
et etia subtilis cibus cito i spus
transmutat^r Ad p^rma d^r q^p ueu
est in mali febre que est breuis
terminacionis et tn difficultate acc^m
no conuenit ut na^z sit intenta
ca mam digendam et no circa cibu
Ad 2^m dicitur q hec que^r inst^i
declinacon in nauseatia sicat^r
et sic intendit Auic^e

Quomaz febres
hic dat causam sui dicti dicit
cum u^rtus sit debilis oz q cibus
sit subtilis & in effi^a no est
sensibilis lesio opacom Auicenna
dicit^r q ueu est respectu febris
effi^e Respondetur q lesio sensibilis
est specifica dra morbi Ad ysaac
dicitur q ueru est respectu feb^s
putride

Et quibusdam
ponit curam p cibu et primo ost^r
in quibus conuenit multus cibus
Replicat^r u^rtus est debilis igit^r
no conuenit multus cibus q^a tenet
q^to 1° p^rme p^ti^le affo^rm ubi
dicit^r q u^rtuti debili conuenit pau
cus cibus Aut patet q ibi est
facta may ~~digestio~~ depdito calor
et spiritu / 2° corporibus hntibus
multam coleram no g^it cibus
igit^r lra quo ad hoc est fla^a qua
tenet ex affo^o 10 2^e p^ticule
non prima copia Ad primu dicit^r
q ueu est q^r no conuenit multus
cibus una uice h paulatic admi
stratus sic intel^r quich dicit Ad 2^m
dr q illis no q^it multus cibus

resumptis s bene medicinalis
remouens mala qualitate humor
colerici et intellige hic quicquid
potest dici q si corpus est immundum
colera innaturali tunc non conuenit
tibus multus s si a naturali tunc potest
accipe album

Et qui coquetur

ponit notabile et causa patet est q
ille habz multum de colera a qua
eleuantur fumi ad lacertos et mu
sculos et etiam illos continet talis tibus
infusus vt tales mali sunt resol
uati Et nota q vinum limphatum
lymphatum est magis penetrans
quam aqua quia est ex parte
substantie aqua est subtilior quam vinum
s vinum potentia est subtilius sua
qualitate quia est calidum ideo
magis penetratiuum quia aqua tamen
frigida est oppilatiua Ideo subtilitas
aque in substantia iuuat vinum calidum
in qualitate vt virtute iuuat frigiditate
aque Ideo est vinum mixtum

Et quibusdam hic

ostendit quibus non est multum tibus
et patet Causa patet quia in
materia peccantibus ideo vt natura sit intenta
circa correctionem et expulsionem materie et
non circa digestionem cibi ideo dz hoc fieri

Et melius ponit notabile

Causa est quia tunc materia est in natura
et in maiori quiete et etiam materia
peccantis et est expulsa
Ideo melius conuenit in declinatione s
tamen dz q tibus sit si videtur virtutem
deficere tunc Et contra quod pre pte
tibus illico est dandus actibus virtute
dissoluentibus et exprimit que ex fu

me et labore

Et aqua ponit curam per potionem
et nota ad hoc q aqua frigida po
potat in febre quatuor conditiones
requiruntur Prima q non sit oppilatio
in interioribus quia aqua cum sit
frigida magis oppilaret 2a q in
membris interioribus non sit apostema
quia aqua frigida prohibet euacuationem
et resolutionem materie 3a q non sit ma
gna debilitas virtutis quia aqua frigida
sua frigiditate extinguendo calorem naturalem
magis debilitaret Quarta est q
materia sit digesta quia per frigiditatem aque
magis induraret Et hoc patet
causa patet Nota tamen q aqua continue
sumpta fortem virtutem quia cum ibi non
sit materia solum requiritur alteratio ad
frigiditatem quod facit aqua igitur
Hoc dicit quare prohibet aqua cum febris
fuerit valde vehemens cum tunc sequi posset
sincopis vel ciatica vehemens sed calor
debilitans vel vehemens in actibus
fiat putrida aut efficitur constrictiuum in ea

Et conceditur hic

modo ponit curam per balneum et primo
ostendit quibus competit balneum
dicit q patientibus effimera dz concedi
balneum in declinatione propter innatam
que facit Nota q duplex est dispositio
in febre effimera sz quieta qui non
permutatur ad alias febres sed
totaliter cessat febris 2o non
causam quare balneum facit in a
innata quia est humidum ergo
bz licet non humectet substantie et
in via intrante tamen actum humectat
siue in via exeunte q quia sit obtundit
calorem superfluum facie caliditatem
preternaturam et quia est actu calidum
ergo rarificat poros lz innatalibus

sit frigid et ergo reducta ad prz
dispositionem unita vel contra
membris infrigidat ea

Et prohibentur
hic ostendit quibus no competit
balneu quia licz sit actu calidu
et humid de facili inducit putre-
factionem cu calid et humid sunt
principia putrefactionis

Et non oportet
hic ostendit in quibus effimer no
dz balneu. dicit q no competit in effima
causata ex opilatione vel humore re
causa est, que est in putrefactionis
innauseativa re etia no quia
ibi est nimia repletio et p cons
indigestio, ideo balneu traheret ad
cutem et extriora calore et spiritum io
magis faceret indigestionem nisi
post evacuationem Nota cathara fit du-
pliciter uno modo a debilitate virtutis c
cerebri quia tunc no potest conve
totum nutrimentum in sui naturam
ideo remanet multu de superfluitate
aquosa que postea descendit ad inferiora
Alio modo a compressione sicut spon-
gia comprimitur sic frigiditas est
ibi facit Dz catharus calidus cu
a caliditate dissolvente humores
cerebri io multu calidi habent
multu de cathareo Ex quo patz
causa quare in catharro frigido no
competit balneu quia ad bal m
sit calidu actu tn virtualiter est frid
et magis infrigidaret caput et
p consequens materia aquosa in capite mig
digereretur et augmentaretur catha-
rus h competit in calido quia bal m
est virtualiter frigid ideo infrigidat
caput et est contra eius Jtem ex

30 tercij 2e a primi can primo Con
dicto arguitur balneu maturat
materias crudas frigidas, 2a primi
doctrina 2a cap 19 de hiis que pue-
niunt ex balneatione Respondetur
q materia catarri existente frigida
cruda multa balneu aque dulcis
no competit quia agitat illam
h si esset pauca posset illam ma-
turare, sicutq est in balneu p9
maturationem. 14 tercij tercia h in ca-
tharro acuto quia eius acuitate
mitigat competit ut habet 7a 3 ij

Et omnes ponit quedam
notabilia primo unum .... primi ca
quia in effimera no est materia peccans
que evacuatione indigeat h in ae
balnei resolvitur materia, ideo no
valet sed aqua balnei levit infu-at
et humectat igitur hoc competit
Causa 2i quia illi hnt meatus iunte
opilationem q exstinguitur p balneu

Embrocatio hic ponit
aliud no le Nota embrocatio est
quando fit casdatio ab alto h linito
fit cu panno Ca pa... quare
melius fit sic opo qm si paries
intraret aqua quia ratione motus
qui fit cum embrocatione in alto vel
linitione cum pano aqua magis intr
poros et opilat magis qm intrat
hm si paciens intraret aqua p se

Et in curatione hic
ponit cura febris effimere p fricationem
et dicit fricatio aperit poros re
Nota fricatio est duplex fortis et ista
opilat poros constringendo Alia e
suavis et tenera et illa aperit
poros et rarificat et dissolvit hu-re
si est mag h si est pura consumit
eodem modo in hyeme qm sol invenit
gelu no potest consume h dissolvit

et facit currere eam / si autem humiditate
putridam invenit ~~velut non potest~~ re-
~~sumere~~ consumit vt in hectica sic est
in proposito de fricatione si est multa
materia dissoluit eam cum attrahit
ad cutem si autem est pauca euaporat et
resoluit eam et sic euacuat primo
secundo curat

Euaporatio

Hic ponit

causam per euacuationem ostendens
quibus competit euacuatio et quibus non
Causa primi quia euacuatio conuenit
morbis materialibus Causa 2i quia fit
ex superfluitate retenta in corpore et
materia imbibita aliqua superflua ideo
conuenit ibi primo autem non quia ex
fame et huiusmodi

In febribus

Postquam
posuit causas signa accidentia in generali
hic reducit febrem effimeram ad tres
modos Et primo enumerat illos tres modos
Secundo declarat eos dicit primo quod quidam
sunt febres effimere que comparantur ad
dispositiones anime etc Nota primo circa
materiam quod febris effimera proprie non habet
species quia fit in spiritibus qui sunt vnius
et eiusdem essencialiter quamuis habeant diuersa
nomina / sed alie febres habent species
quia circa sunt diuerse ideo dicendum est
quod diuidit febres effimeras in tres modos
vel species capiendo speciem largo modo pro
modo vel maniere Secundo nota circa textum
quod secundum opinionem meam ad aliorum
inuentores excitandum Item eadem febris
effimera habet species sicut et putrida
vnde sicut putride febris distinctio sta-
tuitur penes suas distinctiones materie
a qua pendet Sic effimera habet plures
species distinctas penes distinctionem
suam spirituum scilicet spiritus animalis et naturalis

sunt ex vitali autem formas sunt dis-
tincte agentes / sic igitur / febris effime-
ra habet species scilicet effimeram ex vitali
effimeram ex naturali / effimeram ex animali spiritu
et forte est effimera ex inflamatione
spiritus geniti gignitiui / quia spiritus gi-
gnitiuus etiam secundum quod loquitur
differt specifice a spiritibus tribus
Et sic igitur febris effimera fieri potest
ex spiritu vitali / absque hoc quod fieret
effimera ex naturali vel animali
Vnde possibile esset inflamari
spiritum vitalem et non animalem et econuerso
Sicut vna febris putrida fieri
potest sine alia. Secundo non contrarium
quod corpori humano potest aduenire
nocumentum triplici de causa Primo ratione
accidentium anime vt ex ira et timore
2o modo ratione dispositionis corporis vt est
labor euacuatio / 3o ratione causarum
extrinsecarum vt ratione caloris solis
ratione frigidi ratione aque Et
hec tria tanguntur Item in littera

Et de comparat

Hic declarat illos modos. et primo
primum et patet Obiicitur dispositiones
animales non possunt transire corpus
quia 1o anime etc contra corpus plone
Secundo videtur quod iste dispositiones non
sunt dispositiones virtutis animalis immo
sunt dispositiones virtutis vitalis Ad
primum dicitur quod quamuis sint incorporee
quia non sunt corpus / tamen sunt
corporee quia sunt in corpore
ideo agunt in virtute cordis Ad
2m dicitur quod verum est quod sunt
dispositiones virtutis vitalis operante et
illa non dicunt essentialiter a virtute animali
sed in prima positione / de isto vide

prima p^i doc 6ta ca^o primo
Et de proporcionate
hic declarat 2^m mod febrium effi-ciend
et primo distinguit 2° declarat
dicit ille que cau^nt^r a dispositionibus
corporis / qui sunt motus vt ~~...~~
labor quecunque vt ira
Et comparate hic
declarat modum 3^a / primo ponit sic
effi ab febres quod causantur a dis-
posicionibus corporis que sunt motus
et dicit quod sunt ille que ponuntur
in litera Sed dices vir quidam
quia dicit quod febris causata ex
quiete sit febris causata ex motu
mo i^a duo videntur esse penitus
opposita Respondetur quod eciam
febres quietas inter alias quod re-
ducuntur ad motum sic privacio ad
habitum quia privacio cognoscitur
per habitum primo de anima Secundo d.
non videtur quod febris causata ex
motu sit febris ex sincopi cum
in sincopi fiat privacio sensus
et motus dicat quod sincopis est
duplicater vno modo quando est in sui
principio sic est ibi motus 2°
quo ad statum eius et tunc non est
ibi motus
Et de comparatis
hic declarat effi ab que causantur
a dispositione corporis que non sunt motus
et dicit quod sunt ille que continentur
in litera Et quare non sunt i motu
dico quod ibi est retencio superfluitatum
que impedit motum et illa est
in omnibus hic narratis igitur etc
Comparate hic deter-
minat 3^m modum vel speciem febris

effi^e que causantur a rebus extrinsecis
sunt ille que ponuntur in litera
Nota aliud 2° alius facit opinionem
vt postea patebit Dicam
hic continuat se ad sequentia
Quandoque
Nota ad rubricam quod dif-
est dra inter angustiam et tristi-
ciam vna quia angustia est passio
cordis in relacione ad virtutem vitalem
motiuam / quia quando est in corde
est maxima lesio et non potest
quiescere in vno decubitu nec
similiter in duobus decubitibus Sed
tristicia est passio cordis i relacione
ad virtutem animalem sensitiuam puta
ymaginatiuam / quia homo tristis est
de re amissa vel amittenda 2^a
dra est Angustia vt plurimum causatur
a causa intrinseca vt mala q-
litate iuris ledentis cor Sed tristicia
causatur vt plurimum a causa extrinseca vt
ab obiecto amisso vel amittendo
Ideo facit hic diuersa ca^la de feb-
effi^a de angustia et tristicia Cont^r
hic ca^m Postquam Avicenna de-
terminavit de causa in generali hic det^t
de eis in speciali / et primo determinat
de febribus causatis a dispositionibus
anime / et potest diuidi / prima i
tot partes quot sunt tales effi^e
que causantur ab anima vel dispositionibus
anime / partes patebunt / prima pars i
tres primo ponit causam 2° sic
3° cura patet prima pars Nota
vt habetur 2^a primi doc 2^a ca^o 19
de hiis que proveniunt ex motu ani
Ma motus spiritus est triplex / quidam
ad interiora / alius ad exteriora
alius vtroque modo Motus spiritus ad interio-
ra / vno modo fit subito vt in timore

2o paulatiue vt in tristicia et an
gustia Aderteriora fit etiam duobus
modis Uno modo vt in gaudio magno
2o paulatiue vt in puo gaudio
Sed vtroque modo fit verecundia quia
spiritus mouetur ab exterioribus ad interiora
et tunc homo est pallidus Sed cogi
tacio recuperat Sed tunc fit motus econtrario
et fit homo rubeus Sed contra illam
arguitur illud quod infrigidat et
excitat non est causa febris effimere sed
angustia est huiusmodi igitur maior patet
quia talis non est causa contrariorum
2o de generatione Sed minor patet dicto 2a
2a primi sua 2a capitulo de causis
infrigidantibus et excitantibus
Sed dico quod multi habent angustiam
et tamen non incurrunt effimeram vt docet
experiencia igitur Nota Angustia
est duplex quedam non superflua et
illa non est causa effimere Alia est
superflua et est duplex Una non
quantum ad suum principium vel medium
medium et tunc potest esse causa febris
effimere in dispositis 2o quantum ad suum
factum esse et sic infrigidat et
est causa extinctionis spirituum vt si
multi homines venirent ad vnam
partem vnus premeret alium et suffo-
caret Ad primum dicitur quod verum est
quando est in completo esse sed quantum
ad principium et medium non est
causa febris quia motus vt sic
calefaciunt et sunt cause febris
Ad 2m dicitur quod verum est quando non sequitur

Cuius signa

hic ponit
signa effimere causate ex angustia et
patet Causa primi est quia spiritus mo
uentur ad interiora et ideo colora
cum sit humor multum subtilis
et mobilis mouetur secundum aliquam partem
eius ad vias vrinantes et fit
vrina ignea vel quia calor in angu
stia inflammatur efficax et acuit vrinam

Acuitas eius

scilicet vrine
vel eius scilicet caloris sui ad tactum
cum febricitat Causa 2i quia in an-
gustia fit multa consumpcio humi
ditatis membrorum quia stante
angustia cor non mittit calorem et
spiritum ad membra et declinat fa
cies ad citrinitatem quia spiritus et
sanguis vadunt ad interiora et
resoluuntur et propter eandem causam
pulsus apparet debilis et est duriusque
in angustia quando in ea fit consumpcio
humiditatis membrorum et siccitatis
est causa duriciei arterie mediante

Oportet vt habeas

hic ponit curam effimere ex angustia
et ponit duos canones et patet
primus Causa primi quia in tali febre
corpus multum consumitur quia cor
non mittit nutrimentum ad membra
et quia balneum humectat et valet
contra siccitatem et infrigidat et valet
contra febrem et post balneum debet inungi
cum oleo quia retinet aquam humiditatem
in membris et oleum infrigidat
et humectat et maxime viola-
ceum sua viscositate et contra calorem int-

Oleum enim

hic
remouet dubium aliquis diceret quod
istorum plus valet an oleum vel
balneum aque dulcis Dicit quod oleum
Causa quia magis confortat quam
aqua etiam racione sue viscositatis
plus retinetur eius infrigidatio
et humectatio quam aque ideo magis valet

Et vtatur

hic ponit alium
canonem vt patet Nota vtique potest

confortatur tribus modis primo cum
gaudio et dimissione rerum que
tristari et irasci faciunt quia virtus
tunc vadit ad omnia membra et
letatur homo / 2o cum odoribus
bonis nam confortant spiritus cerebri
et cordis / 3o cum cibo et potu
subtilibus et bonis generantibus
bonum sanguinem et spiritum et hoc
canone 11 3 11 ca. o ultimo de cau
virtutis subito ubi dicitur virtus
enim confortatur cibis et vinis sub-
tilibus etc. Similiter ista causa conti-
tantur in littera Causa quare valet
leticia quia in leticia spiritus vadunt
ab interioribus ad exteriora et cessat
angustia que causatur per oppositum
valent ad interiora frigida quia
alterant malam qualitatem spiritus
calidam et siccam et confortant
spiritus cerebri et cordis et sunt talia
odorifera contra fumos et vigilias
Recipe ros. cum flor. viol. flor. nenufar.
ana ʒ i sandali albi ʒ s camphore
ʒ ii cum al. quantum sufficit pulve-
rizentur pulverizanda misceantur
omnia malaxando cum aqua ros. cetera
et fiat pomum perforatum in medio
et paciens teneat in manu vel
sine cera fiat pulvis et ponatur
in panno lineo raro vel blesito
quod id est in forma rotunda Et
est epithima cordiale quia alterat
caliditatem et siccitatem cordis et
spiritum et confortat cor epithima
vide in textu

Quandoque Nota circa ter-
ciam quod tristicia est duplex quedam
simplex ex qua generatur febris in
corpore disposito quedam est non
simplex de qua non generatur Et
dividitur hoc capitulum in tres partes

Primo ponit causam et patet Nota
secundo tristicia consideratur generatur ad
pris in vel medium et sic calefacit
propter motum spirituum ad interiora et
causatur febris a 2o simili prefato
esse et sic mitigatur

Cuius signa Ponit
signa huius febris Nota signa sunt
similia hiis que sunt in angustia
quia eandem causam habent scilicet motum
spirituum ad interiora igitur Sed differunt
in tribus quia calidus vadit ad ex-
teriora propter obiectum virtutis prima
et pulsus non est hic depressus valde
quia calor et spiritus non vadunt ad
ad interiora sicud in angustia et saltus
et in pulsu propter ymaginacionem cau-
sam tristabilem amissam vel
amittendam Et cura Et
excusat se de cura et patet quia habent
easdem causas ergo eandem curam

Quandoque accidit Nota hic sumitur cogitacio generaliter
pro actu trium virtutum aliarum interiorum
scilicet estimacionis ymaginacionis et actu
memorie Causa tali quia in utroque
illorum trium spiritus vadunt a corde ad
cerebrum Sed ponit cogitacionem prius
quia inter alias virtutes huiusmodi tenet
principatum et primo comparat illam
febrem ad precedentes penes quod
dicit quod febris effimera aliquando fit ex cogi-
tacione et est similis illi que fit
ex angustia et tristicia et sic in
corpore disposito nimio philocapto
quia spiritus moventur ad cerebrum a corde
ut in amore hereos

Tristicia Hic comparat
penes curam ad alias et patet littera

Ca quae oculi asspus assptus e equalis quia cogitacio est equalis et 1a facit equalem asspm vt i initio, qui vidit vnd ze dm Ca quare pulsus est diuersus et aly equalis est diuisitas et eqlitatis cogitacois et facies est citrina quia spus et calor vadut ad int

Et cura hic exausit se de cura eius quia hic operit leticia sit ibi

Orandoqz Contra tubacio arguitur ira dimi nuit calorem cordis igitur no e causa febris effimera tenet quia i febra calor cordis intendit ams patet quia in ira mouet calor ad exteriora igit diminuit in corde Scdo si esset causa febris sic esset quia ira esset ca ebulicois sanguinis circa cor primo de aia sz non propter hoc quia tut esset causa sinoche potius qm effe e dicit qd in ira facit mouent spus quod est ca effe e Ad pmu dicit qd verum est extensiue sz tn au gmentat calore cordis intensiue quare sic fit febris Ad 2m grediet a ore negat sed Ad pelacom dicit qd ad febrem sinocham no solu requit ebulicio sangis sed repleco in venis et arterijs imo in ira no est talis repleco vt sspno igitur hoc cap in diui Primo ponit cam effe e ex ira 2 Nota ira est dupx quedam supflua et ex 1a in corpe dispositio causa febris vt in corpe colerico alia est non supflua et de illa no ca effa Nam si sic tunc quilibz iratus

fieret eff az quod est flm

Cuius signa hic ponit signa Ca pi est assensus spus et sanguinis ab interioribus ad facie vt in sompno Ira em est feruor ppe appetitu vindicte Ideo qd rube do facies continua fiat super sanguinem no aut intempolata Et dicit nisi prinsecatur timor quia tut sanguis recludunt ad interiora et facies fit disto lorata Causa 2a est ppe assensu vaporu et spiritum ad oculos Causa tercia est ebulico sanguinis tn aliqua ps qnsset in vrina et si sanguis no qnsset sibi tunc erit clara et indigesta Ca qm qr p ira rarificat sanguis et implet venas et est plenus pulsus ppe motu spus et cum sanguinis et est frequens ppter necessitatem attrahendi aerem con caloris et fit tremor quia membra sunt motu ppe spus qui sunt instru nta virtutu et sic virtutes ppter illa fortem motu no pnt tenere membra igit tremunt

Cura hic auicenna ponit curam et dicit qd sex sunt facienda p ordine primo operit quies ex p quiete cessat motus spus et quies infrigidat et humectat et io confortat membra Causa 2a quia p leticia distrahuntur a tali cogitacon ad vindicta et psecucon ire Causa tercia quia balneum aq dulcis tepide infrigidat

et humectat et confortat membra
et alterat spiritus et aqua non quia
esset multum calida quod sit esset
causa motus spirituum et resolucionis
eorum etiam inducit leticiam Causa
quarta quia oleum illud inspissat et
humectat et confortat membra
et valet plus quam aqua quia e
est viscosum et ideo adheret membris
Causa quinta quia ista cibaria
alterant qualitate mala spirituum
et restaurant eos Causa sexta
quia nichil in mundo est quod magis
causet motum in spiritibus et auda-
ciam sicut vinum Sed ista illis obsunt
febrientibus igitur non est via
i motus quam ad ipsum vinum

Quandoque autem

Cont rubrica Ait sic
sequitur quod isti effectus producuntur
a causis contrariis tunc secundo quia
dicitur 2o de generacione quod contrarium contrariorum
contrarie sunt effectus. nec sompnus
et vigilie sunt cause contrarie quia
probatur quia effectus eorum causa a sompno
sicut post dicetur Secundo arguitur illud
quod diminuit calorem non est causa
febris sed vigilia est huiusmodi igitur
maior patet quia in febre calor
augmentatur. minor patet quod
in vigilia spiritus resolvuntur ut patet
in racione precedenti Respondetur quod in
vigilia humiditates corporis resol-
vuntur que prius obtundebant
calorem naturalem qui non incre-
mentum obtundens acuitur et sic
fit febris effectus Ad primam racionem
dicitur quod hoc non est idem patens
quia in sompno fit retencio multorum
fumorum calidorum quod in corpore

dispositio sunt causa effectus in vigilia
autem fit resolucio superfluitatum
igitur acuitur calor qui iterum
est causa effectus et sic diversimode
Ad secundam conceditur antecedens ad minorem
dicitur quod verum est extensive quia
licet in vigilia non sint tot spiritus
tamen bene acuuntur ideo causatur effectus
Dividitur hic textus in Nam primo ponit
causam secundo Nota vigilia est duplex
superflua scilicet que est causa effectus
in corpore disposito ut colerico
quedam vero non superflua scilicet que
non est causa

Cuius signa

hic dividitur
ponit signa et sunt sex Causa
prima quia sompnus producit effectum
sicut dicit vigilarum in plus quam
ex una non causatur effectus Causa
2a quia concavitas est propter resolucionem
spirituum quia ibi non est virtus su-
stentans eas et palpebre sunt
liquose hoc est racione debilitatis
digestive Causa 3a quia calor et
spiritus sunt debilitati quare non suf-
ficiunt vapores ascendentes ad
faciem consumere ideo apparet facies
quasi ydropicorum Causa quarta quia
propter maliciam digestionis non fit bona
sequestracio maligni a benigno
et sic fit evacuacio superfluitatum
grossarum quare urina redditur
turbida et debilitas pulsus est
propter debilitatem virtutis Causa sexta
quia calor et sanguis recesserunt
ab ea vel dicendum quod colera est ibi
missa et hic non est rubea sed
ruta quia hic fit resolucio sanguinis
et spiritus et in ruta non et oculi sunt
profundi quia humiditas est resoluta

et ppt multitudinem vaporum palpe-
bre apparent inflate
Curatio ponit curam et dicit
quod septem sunt que curant illa effimeram
primum est ociari i conuiuiis et ludis
sed quod non ymaginetur Causa quia sic
retinent spiritus et humores in corpore
Causa 2a quia in sompno fit bona
digestio quare generantur boni humores
et spiritus Embrocatio vero quia alterat
malam complexionem calidam et siccam
Et balneum quia infrigidat et humectat
Et cibi isti valent quia restaurant
spiritum et sanguinem et alterant corpus
ad frigiditatem et humiditatem vinum
lymphatum conuenit quia regnat
spiritus et infrigidat racione aque
sed in dolore capitis non valet quia
augmentat eum Et per prouocationem
sompni habent in sexterno
In Sompno Contra
rubricam arguit Sompnus et quies
infrigidant et humectant 2 primi
doctrina 2a capitulo de causis infirmitatum et hume-
ctantibus Respondetur quod pro quanto
in ipsis superfluitates multe aggregantur
et retinentur in corpore tunc humectant
et infrigidant sed pro quanto re-
tinentur multi spiritus calidi in ipsis
prohibentes spiritum euentatorem debita
tunc causatur effimera vel dicatur
ut in lectura sed ut a spiritibus resol
uitur spiritus calidus per motum et vigilias
si ergo illi per sompnum et quietem
restauantur erit causa febris effimere
Cuius signa ponit
signa et sunt tria Causa
primi quia causa precedit effectum
vel quecumque habes non quiescis
sompnus est causa huius sed sup-
fluum Causa 2a quia a consueto

non fit lesio sed ab inconsueto ut
aphorismo 2o zeptimale et causa primi
capitulo primo Causa tercii Notandum quod
repletio vaporosa pulsus est durus
sed humoralis pulsus et iam est grauis
quia semper est ibi repletio Illa est
vndosa et est ibi pulsus vndosus
talis causa vocatur vaporosa Tunc
dico quod causa 3ii est quia illi vapores
transeunt cum spiritibus ad arteriam
et fit talis pulsus Curatio
ponit curam Causa primi quia in ista
febre resoluuntur fumi mali calidi
qui exeunt cum inflamacione spiritum
propter id conuenit aqua calida et non
sunt multum cibus ut natura non sit
intenta propter illam digestionem sed fumorum
calidorum et mala complexionem calidam
et siccam et quod exercitium temperatum ut
expellantur ille superfluitates que
sunt causa effimere et dicit
temperatum quia propter distemperatum et exces-
sum fieret nimia resolucio et
per quod debilitas virtutis igitur et
non datur hic vinum quia vinum
datur ad regnacionem spiritum sed spiritus
non sunt hic deperditi
Quandoque hic auctor
determinat de effimera causata
ex gaudio et primo ponit causam
dicens etc. Causa 2 quia sic in vera
est motus spiritum sic et intellectus
de gaudio superfluo et in corpore
disposito ut colerico
Cuius signa Causa 2
quia causa earum sunt in generali
sed motum spiritum ab interioribus ad
exteriora quare signa sunt eadem
quia sicut oculi rubei etc. sed in
illa febre est facies ampla et
lata quasi gaudentis propter multi vero

motus spirituum ad faciem, sed ira
est faciens obtusa spiritus forte ymaginata
circa vindictam nec pulsus est ita
fortis sicut in ira, et ira fit
motus subitus spirituum ab interioribus
ad extra, hic autem paulatim
tunc causa causa non materialis hic sicut
in ira **Natura** Causa
quare dicit proxima quia [illegible]
omnia que in [illegible] preter [illegible]
quia magis augmentaret febrem

Quandoque autem
Arguitur si timor esset causa
febris effimere vel igitur esset timor
superfluus vel non superfluus
Non 2m quia [illegible]
non omnis timens incurrit effimeram
ut patet in experientia. Non timor
superfluus quia multi moriuntur
ex timore superfluo quod non contingit
in effimera quia talis est facilis cure
Respondetur quod ratio motus spirituum subito
ad cor alia causa motus, et quod in
ad faciendum esse illud consideratur
timor quantum ad eius fieri ut
quando spiritus actualiter moventur
subito ab interioribus ad extra
sic est causa effimere et fit ex timore
superfluo Continuatur primo post
modum causandi effimeram ex timore
et dicit quod accidit effimera ex timore
sic accidit effimera ex angustia Causa
quia ibi moventur spiritus ab extra
ad intra et sic ibi possunt spiritus
ex isto motu inflammari, sic et hic
et [illegible] quia ibi moventur
ad intra paulatim sed hic subito

Proporcio hic dat [illegible]
dicit quare hec febris ex timore
[illegible] sic febris ex angustia
et est proporcio sicut ire ad gaudium
quia in ira spiritus moventur subito et
in gaudio paulatim sic et in angustia paulatim, et in timore subito Causa quare in ira et timore
spiritus moventur subito, est ratio virtutis
et obiecti a quibus causantur iste
passiones quia in virtus vult
subito prosequi vel fugere obiectum
subito moventur spiritus, Per oppositum
est de paulatina prosecucione vel
fuga, Pro in ira fit fortissima ymaginacio
ad prosequendum quare spiritus
subito moventur ad extra Similiter
de timore tristicia et proporcio de aliis

Cuius signa hic
ponit signa et dicit quod sunt [illegible]
signis que sunt ex angustia sed
differunt in duobus que ponuntur
in littera Causa primi quia habent
eandem causam generalem ideo eadem
signa Causa 2i est quod pulsus est
diversus quia in timore est duplex
motus unus admittit ad interiora naturaliter
sed in fuga appetit tunc moventur
ad extra sed sic non est in angustia
Et quod oculus est sicut oculus [illegible]
[illegible] est quia diversitas est in motu
spirituum quare movetur oculus huc illuc

Cura ponit curam et dicit
quod ira requiritur ad hec Causa
quia sicut in angustia competunt
infrigidancia et humectancia sic
et hic, et competit gaudium quia est
contrarium ei per quod curatur Nota
gaudium capitur ex septem primo ex
cibo et potu bonum sanguinem et spiritum
generantibus ideo sanguinei semper
sunt leti, Per oppositum est de melancolicis
2o ex illis que illuminant spiritus
ut margarita sericum, quia abstergunt a spiritibus fumos putridos et

superfluitates infrigidantes eos 3°
ex illis que prohibent resolucionem
spirituum ut corallus rubeus propter stipticitatem
quam habent Quarto ex illis que
euacuant humorem nociuum a corpore
ut borrago buglossa fumus terre
lapis lazuli et similia Quinto ex
illis que alterant malam complexionem
spirituum et reducunt eos ad temperamentum Nam
si spiritus sunt frigidi comportuntur cala-
da ut crocus et similia Si vero sunt
nimis calidi inducitur gaudium
ex illis que sunt frigida ut camphora
coriandrum Semen acetose nenufar
et huiusmodi Sexto ex illis que a tota
proprietate habent cor confortare
et sic aurum et iacinctus confor[tant] et spiritus
inducunt gaudium Septimo ex omnibus
conuenienti sensibus ut est vox pul-
cra respectu auditus et color viridis
respectu visus Similiter de sensibus
interioribus suo modo et cum pulcre natur[e]

Labor

Nota quod Auicenna
nocturne dixit ex labore et
non ex motu quia febris
effimera non causatur ex quocunque motu
sed ex superfluo qui dicitur labor Ex
hoc arguitur quod labor non est causa febris
quia si cum motus calefaceret quia
non ex alia causa quam quia si aqua
calida non infrigidatur Similiter
est de aere circa nos Dicitur quod labor
excessiuus est causa febris et est
triplex causa quia per laborem calor et
spiritus inflammantur sicut patet in fricacione
corporum durorum ubi exit ignis
2a causa est quia labor est causa
motus spirituum per membra et ideo
illius spiritus calescunt et inflamantur
Tercia causa est expulsio super-
fluitatum in corpore que ~~obtundebant~~
obtundebant calorem naturalem

quibus expulsis calor intenditur et
inflammatur et causatur effimera ad
racionem dico quod motus per se calefacit
et si non calefacit hoc est propter causas
duplices causa de una est minima
rarefactio caloris Nam si illud non
resoluntur spiritus et calor sic patet
in luce quod extinguitur per motum
similiter plus ignis extinguitur
per maiorem Similiter est de ca-
da aqua que per modum extinguitur 2a
causa est innouatio semper corporis
frigidi ut circa nos aer racione an-
helitus est calidus sed quando ad-
uenit nouus frigidus est circa illius
Continuatur patet Diuidit in tres
primo ponit causam effimere ex labore
Et modo quod labor magis grauat uirtutem
animalem quam naturalem vel vitalem
quia magis ledit illius virtutis
instrumentum quia in labore leduntur
quam naturalitas quia plus agitantur
per laborem quam naturalis quia in labore
leduntur nerui qui instrumentum
virtutis anime Circa spiritus vitales
magis leduntur quam naturales quia
plus agitantur per laborem quam naturalis
licet eciam naturales ledantur quamuis
non multum

Signa

Ponit
signa et sunt septem Causa primi
signi quia cum precedit effimera Causa 2i
quia lacerti magis in motu labo-
rant quam alia membra ideo habent
maiorem caliditatem quia motus
calefacit Causa 3ii quia in labore
causatur siccitas in membris propter
resolucionem humiditatum et spirituum ideo
fit lassitudo et grauitas Quartum patet
quia labor siue motus est causa
attractionis superfluitatis ad cutem
~~quia~~ que condensatur a frigiditate
cutis et queruntur in aqua et sudore

Ut patet de generatione pluvie in medio
intersticio aeris et hoc est in labore
non minus superfluo quia in lectura ut
patuit quia si esset minus superfluo
fit arefactio et resolutio Quintum
patet quia humiditas pulmonis
consumitur quia pulmo multum
laborat in attrahendo aerem
Sextum patet scilicet quod pulsus est debilis
quia spiritus resolvuntur in tali labore
et siccitas causatur a parte arterie
propter resolutionem humiditatis eius et
siccitas est causa duricei quod est contra meth[odum]
Septimum patet quia ratione motus
excessivi fit maximus calor ratione
cuius multum generatur colera que
tingit urinam et est subtilis id est
quia humiditates facientes urinam
grossam sunt resolute in motu et labore

Cura Ponit curam ponendo
quatuor canones Et dicit Cura eius
est tranquillitas id est quies patet Et
primus quia quies contrariatur motui
quare est cura eius videlicet contrario et
re per contra Secundum patet quia
infrigidat et humectat ~~[illegible]~~ stupha
sed non in stuba quia fieret resolutio
que non convenit ibi sed magis humectatio
Tercium patet quia unctiones sunt
ex sanitate ideo dicit oleum et precipue
post balneum quia propter viscositatem
retinetur humiditas in membris
Quartum patet quia in ista febre
est facta magna deperditio ideo dicit
cibus facilis digestionis et boni
nutrimenti qui restaurat ut sunt
qui ponuntur in lectura

Et quandoque Ponit ~~[illegible]~~
documentum dicit quod ~~[illegible]~~
illi infirmi non possunt tantum comedere
sicut in sanitate ideo debent comedere

testiculos gallorum etc. Sed contra hoc
in laborantibus est fortis digestio
ut patet in dictis Auctoris ideo conveniunt
illis cibaria grossa quia si
essent subtilia comburerentur
Respondetur quod laboratores sunt duplices
quidam sunt quorum labor est temperatus
sive non excessivus ut labor aratorum
sive arantium et similia et illi habent
fortem digestivam de quibus loquitur
ut patet alii sunt excessive laborantes
et in illis est digestiva debilis
ut illi qui continue vadunt per iter
et per oppositum est de illis qui minime
quiescunt ut prelati qui suffocantur
propter aggregationem superfluitatum in eis

Credidem tamen
Ponit quandam opinionem et removet
eam et dicit quidam estimaverunt quod
tempus patientium lassitudine deberet
subtiliari hoc removet et patet
Nota ut habetur 3a primi doctrina 2a
capitulo 2o de speciebus lassitudinis quod
lassitudo est quadruplex quedam
est ulcerosa et causatur ab humoribus
peccantibus in corpore sive qualitate
ut patet in illis quibus videtur
quod pungatur acubus et hoc facit colera
grossa vel flegma salsum et sunt
illi qui sunt dispositi ad scabiem
Secunda est extensiva et causatur ab
humoribus sive quantitate ut in sinocha et
sunt graves quod non possunt se movere
Tercia est apostemosa et causatur utroque
modo scilicet quantitate et qualitate vel
in dispositis ad febres putridas
et de illis tribus modis lassitudinis
dictum sit opinantium hoc contra quia
debet subtiliari ne natura agit contra
cibum dimittendo materiam morbi Quarta
est lassitudo arefactiva que fit propter

consumpcionem humiditatum membrorum
et spiritum et in tali competit re-
frigeracio ex cibis bene digestibilibus
et intelligitur hic

Et oportet ponit 2m
canon et dicit quod debet uti eis que
ponuntur in lectura Causa primi quia
fructus olibus sed in lactuca cum
aceto multum valet et casus corrupt
Causa 2i quia confectio ex aqua
et zuk est frigida Pes valet
et si non sunt soliti bibere vinum
potent iulep et est sirupus simplex
ex aqua et zucaro

Et oportet ponit quartum
3m canon dicit quod in minuto quartum
debet esse magis quam in aliis febribus
specialiter minucionis et post balneum
et conveniunt oleum viol quia est do-
mestic et non stupefactivum quod magis
in capite et spondilibus quia a spon-
dilibus oriuntur nervi et sunt 29
spondiles item mutue maxime
laborant ideo dicit ungi quia illi
maxime laborant in tali labore
et debet fieri post balneum ut magis
recipiat illud oleum quia corpus
est tunc rarum vel ut aqua in poris
retineatur

Et oportet ut sterna
ponit quartum canone de cura huius
febre dicit oportet ut habeant
lectum planum et indumenta circa ea
frigida Causa primi est ut melius
quiescant et dormiant Et inde
cum spiritus restaurant tunc spiritus
vadunt ad interiorum retererent etiam
omnia scilicet de bonis cibis et in omni
re Causa 2i quia illi odores con-
fortant spiritus et infrigidant et
humectant et est nenufar sandali

et rose et hedi et si non habent
illa odorifera tunc debet camera
rorari cum aqua rosarum et debet in inter
lectis tamen ponit aqua frigida
quod est quasi in cetera et hoc in
estate et in hyeme faciat contrarium
si videtur conveniens Causa 3a
quia per balneum fit infrigidacio
et humectacio propter reliquas species
tamen remanentes vel lassitudines

Quandoque autem
primo ponit causam Secundo
ponit lacam et non ponit signum
quia causa est eius signum quod causa
est signum medico et ponit tres causas
effimere huius Nota fluxus ventris
superfluus potest esse causa effimere
Uno modo racione fluxus et humorum et
spiritum in motibus cum humorum fit
motus et agitacio fortis spiritu
ex quo spiritus possunt inflamari
et supercalefieri 2o modo quia in fluxu
ventris superfluo expelluntur
humiditates obtundentes calorem
naturalem et tunc acuitur calor et in-
flamantur spiritus et fit febris effimera

Et quandoque ponit
aliam causam Et non quod medicina
laxativa potest esse causa effimere
triplici de causa Uno modo racione
superflue evacuacionis Vel vult
dicere contra primum 2o quod super-
flue quamquam humores et spiritus 2o
quia evacuat humorem frigidum
et remanet humor colericus qui
inflamat spiritus 3o quia medicina
est multum fortis ut est eufor-
bium coloquinda non sicut quando
Collige vires collegi da quantum potest
re Et debemus uti medicinis

multum lenibus vt agatur et hodi

Et quia sequitur

ponit 3am causam dicit quod aliquando euacuatio
p flo[bo]tomiam est causa huius febris Non
solum potest esse causa febris i
vno casu scilicet si in coleretur multum
sanguis nam sanguis est frenum
colere si igitur sanguis euacuatur
colera redigitur in vapores fu
mosos qui existentes inflamantur
spiritus et sic efficitur cum non habeat
aliud refrenans eos

Cura

ponit curam dicit quod demum in ge
nerale vt venter retineatur sicut dictum
est .16. 3 ij Causa huius quia si
retineatur ventris euacuacio cessat
et per consequens febris et competunt cibi
frigidi et humidi et restauratiui
spiritus resolutorum et dicit apponi
super ea ad restringendum ventrem
vt sunt carnes pulle vel perdices
cum pauco vino Secundum et dentur
supradicta esse calida non tepida quia
si essent tepida magis laxaret
quia humectaret sed calida to
nificant ventre et resoluunt et supradicta
vnum par quare illa omnia
sunt in illo casu Nota quod de nomine
illorum que constringunt ventrem
quedam sunt simplicia quedam composita
Composita dicta sunt in tractatu
20 huius ideo noluit ea hic narrare
Simplicia sunt duplicia quedam sunt
que applicantur ad intra quedam
ad extra Ab intra sunt multa
tamen que sunt optima inter alia
sunt Primo est coagulum leporis
vel edi et detur ad minus 3 i et
3 ij aque plantaginis 2m est caseus
antiquus a quo tota salsedo sit
remota illo modo quod ponatur in aqua
calida in frustris paruis vt malaxe-

multociens vt remoueatur sal totaliter
vt in lingwa sal non senciatur
et detur postea ad ignem excitari et
deinde cum cutello excoriari superficies
illius casei ad brodium placentis
et detur illud comedere quo facto
constringatur eius venter 3m
est terra recens que detur cum aqua
plantaginis et si non inueniatur
recens addantur quoque quia opium
quia si ponerent minus moreretur
dormiendo illa que ingerunt 3 i
terre et detur Quartum est lentes
prebulite cum duabus aquis et panis
in thesauro pauperum Item ouum mer-
gum totum in aceto et comedatur
vitellum durum et restringit Item
est semen nastur integrum assatum
in patella cum modico lactis acetosi
Achs in primo suorum olim Item
est lac tyrinum decoctum cum lapidibus
et si in illo decoquantur spatule
vel aculle preualent Alia simplicia
applicantur ab extra ad restringendum
ventrem et sunt tria bona Primum
est ventosa magna posita super
vmbilicum et aliqui ponunt tres
vna super vmbilicum et in quolibet
latere vna et dicit quod illa que
ponitur super vmbilicum restringit
vna hora 2m est ablucio pedum
et tibiarum cum aqua radicis decocti
filias vel radicis cardomoi vel alterius
herbe que vocatur heliotropa i
cartam Tercium est suppositorium sed pe-
riculosum est ideo non cure simplicia
videas in sectemo que ponantur
super stomachum et ventrem

Nam omne tepidum

Hic dat causam vltimi dicti dicit
quod omne tepidum est mollificatiuum
et resoluit virtutem mollificat
quia dissoluit resoluit virtute

quia membra et partes eius dela
tat. Opposito modo stupefactiva resolidat
quia virtus vnita fortior

Et de hac sua Hic
declarat illa que debent poni
in capitulo et per que modum. Et patet

Dolor primo ponit causam
causa patet quia ad locum do
loris fluunt humores et spiritus
ideo conculcantur et inflamantur

Signa ponit signa et dicit
intelligi dum modo dolor fuit fortis

Cura ponit curam dicit Et
remouetur dolor cum illo quadoque
quarta primi capitulo penultimo dicitur
enim ibi quod vno modo remouetur
dolor cum stupefactiuis vt cum oleo
mandragarato et opiato quia re
mouet sensum membri impositi
spiritus hec cura non valet quia po
stea fit dolor fortior. 2o remo
uendo malam complexionem que fuit
causa doloris et illa est bona. 3o
quia resoluit materiam per poros que fecit
dolorem et tunc cessat et ad ista
remittit nos Auicenna et vinum induat
caliditate augmentat aliquando dolore
Ideo est in tali casu prohibendum

Quando ergo accidit
Nota causa rubea quod sincopis
potest fieri duobus modis. Vno
ex conculcacione spirituum in corde. Alio
ex exalacione spirituum a corde. Primo
fit tripliciter. Vno modo racione nimie
replecionis racione cuius spiritus extinguntur
in corde et fit sincopis vnde fre
quenter mors et subito contra 2o pe
nultime assercionis Secundo ex nimio timore
quia tunc spiritus subito veniunt
ad cor et subito suffocantur et fit

sincopis et statim aliquando mors
Tercio modo a subita mutacione
vt a caliditate ad frigiditatem
vt patet in illis qui intrant ca
uernas frigidas in estate quia
corpus erat rarificatum et frigi
ditat et spiritus moriuntur. Exalacione
spirituum a corde fit sincopis tripliciter
Vno modo ex nimia euacuacione et ex fer
macia vel fluxu sanguinis vn
de cor perdit spiritus. Secundo propter maximum
gaudium quia tunc spiritus vadunt
ad exteriora nimis et cor manet de
pauperatum respectu eorum. Tercio
ex subita mutacione a frigiditate
ad caliditatem magnam quia propter spiritus
trahuntur ad exteriora. Continua
hic capitulum In precedenti Auicenna re
hic modo determinat etc. Et primo po
nit causas etc. Nota sincopis capitur
dupliciter vno modo quando ad ipsam se
quitur pro motu spiritus ad intra et ad
extra vel econuerso et sic potest esse
causa esse sed vt plurimum sic communiter
est causa mortis et licet quelibet
sincopis possit esse causa esse
maxime tamen que causatur ex timore
quod innuit Auicenna dicens et quando
demanent de ea reliquie post
oblacionem timoris **Signa**
ponit causa signa Capitulum primi. Quia
Sincopis propinqua est causa esse
quare est casus virtutis quia
dicit Auicenna II 3 quod sincopis est
destructio omnium virtutum dum modo
tamen causa non fuit sic signum aliarum febrium
tunc illud signum est bonum quia
in aliis febribus causa potest
esse sincopis pulsus destruitur
quia calor naturalis retrahitur ad intra
ideo extrinsecus pulsus est debilis sed
aliquando est velox propter inter

arthendi et est (?)vinculosus quia
ibi est maxima debilitas virtu-
tis que est ca. 19 Si dicas in 10 in quo
est vita pulsus non potest deficere
quia pulsus est operacio virtutis
vitalis igitur et cetera quo ad hoc est
falsa Respondetur quod pulsus non de-
ficit totaliter sed bene in extremitatibus
ut in brachiis sed tamen est in corde
Ideo quando aliquis sincopisat po-
nimus manum super cor suum et si
sentimus motum competentem tunc ad-
huc non moritur sed si non senti-
mus moritur **Cura** per illud quod
in ca. o de cura febris et labore et
ethica ibi invenies Nota aliter
debet curari febris sincopis et re-
plecio quia de marasmo quia in
prima nullus competit cibus quia
augeret sed solum excitacio virtutis
ut clamor ad aures trahere nasum
et fricare extremitates sicut habetur
in 3 4 ca. de sincopi ubi dicit quod
stulti medici cibant sincopisantes
et interficiunt eos ideo nihil debet
eis dari nec debet spergi in facie
in aqua ros sic tamen quantum
sit Sed si detur vinum illud sit
parve quantitatis quia non debet
dari ad replendum sed ad excitandum
virtutem et debet dari cum mica panis
Sed sincopis et marasmo debet curari
per bene restaurancia spiritus ut est
vinum et bona sorbicia et aqua
carnis que fit sicut dicitur in mar-
gine et dixit Avicenna quod sincopis
debet prius removeri quia est
morbus periculosior cum prius est
intendendum ut habetur [...]
Nota quod cura febris ethice et sincopi
quia hic ponit est de sincopi de-
macione et non replecione

Quandoque accidit

Contra Rubricam Si fames esset
causa febris ethice tunc omnes homines
qui paterentur famem febricitarent ethica
Pro illud quod est causa ethice non est
causa ethice quia sunt diverse
egritudines sed fames est causa ethice
igitur Respondetur quod fames est causa
ethice quia removet in corpore disposito
secundum colericam humiditates que obun-
dabant calorem quare tunc acuitur
calor et spiritus et fit inflacio in spiritus(?)
Ad primum dicitur quod in dispositis in-
patientur famem fortem sed alii non sed
Avicenna dicit quod fames requiritur
fortior in ethica quam in ethica(?) et hoc
in corporibus dispositis ut colericis
hoc tamen dividitur in tres primo
ponit causam Nota vapor in corpore
est duplex Unus est bonus et
est spiritus qui generatur in sinistra
cordis ancula de sanguine artiali
pars 1 doc 6 ca b secundo plus
est vapor malus et fumosus
qui generatur ad humore et tunc ut
de utroque vapore Avicenna intelligit
hic quia calor naturalis non invenies
nutrimentum sufficiens in corpore
quia etiam humiditates sunt consumpte
dicitur et fit effimera
Eius pulsus ponit signa
Causa primi quia ibi est facta con-
sumptio spirituum Causa secundi quia
est ibi facta consumptio racione
famis que est causa dividitur
et quarto inde tunc **Cura:**
ponit curam et dicit quod febris debet
removeri cum kist ordei id est ordeaco
et spinargia ista enim sunt frigida
et humida et bene nutrientia igitur
conveniunt, boni cibi conveniunt
ad restaurandum deperditum Balneum
convenit quia infrigidat et humectat

olim querunt ad infrigidand et hu-
ctand et confortand oleum viol
et olm de cucurbita valent multum
et no valent olea rerum frigidarum
qr constringent sz oleum mir m

Nec proxima

Circa rubricam Nota q
sitis capitur dupliciter Vno
pro appetitu frigidi et humidi sic
non est cu febris Alio mo pro
inanicione parcium subtilium dep-
ditarum in membris et tuc memb
appetunt restaurari et q est causa
effice quo membris no humidis hu-
ditatum calor in eis acuitur et
causatur febris Dividitur in duo
primo ponit eius causam secundo
cam ad effi am causata ex fame
et dicit q causatur ppt defectum
potus aque in vaporibus et spi-
ritibus Causa propinquitatis earum
est quia quolibz earum causatur
ex pdicione humiditatis sz in fame
deperdunt res grosse sed
in siti res subtiles et humide et
ergo dicit Et les in deplecio
q cicius fit restauracio deperditi
ex fame h ex siti quia difficilius
dissolvitur Causa prius quare
racione humiditatis consumptarum
fit febris et calor tuc incendit

Cura ponit curam illius febris
Causa primum quia h no est omino
ideo aqua frigida removet cal[illegible]
Aqua frigida cu bona qualitate appetit
aque huius extinguit calorem
preter naturam vt aqua malorum
granatorum dulcium citrullorum et humidi
Et competit aque frigide balneum
quia extinguit calorem pt naturam
et humectat et intelligit si virtus
est fortis alias non

Opilaciones

primo ponit causam et
premittit primo ser esse causas
opilacionis Vna est densitas cut[illegible]
tunc cum superfluitates remanent
in partibus membri que sut
causa opilacionis sic variis
et causa quia liberius exeunt
paucitas ablucionis et ca opilacionis
quia superfluitates et sordicies
remanent in poris Item ex multi-
tudinis grauit multe superfluitates
que retente in venis post fiat
causa opi [illegible] sic
condensitur cutem et poros ideo
retinent superfluitates Item res
stiptice habent vnire membra que
retinent superfluitates Item per
calorem solis corrumpit cutis
et fit retencio superfluitatum Nota
Auic tangit opilacionem intrinseca p
qui dicit multitudo ciborum de qua
intelligit h Sz alie opilaciones
hic posite sunt extrinsece de quibus
determinat hic

Et quandoqz Hic ont
in quo loco fit opi et per vias
intelligit eciam arterias Nota hic
nomina quasi id sunt signancia
vt via spacium concavitas pori
meatus orificium cursus dicunt
tamen Dicat cm via i gnitu
[illegible] transire vt sanguis per ve-
nas cordis grauitas Et dicit spacium
in quantu habet aliquid contine
vt vesica racione vrine et
spacium pectoris racione anhelitus
Sz concavitas equaliter h aliqu
retinere vt stomachus cibum Dicit
potius equalitas p ipsum aliquid
hic exire vn superfluitates exeunt

per poros / dicit meatus graciles
hoc est via stricta parue vene
sic dicimus illud hic pro grau-
tatem vel strictos meatus Ori-
ficiis dicit primus porus vt orificia
h' capita venarum / Sed tunc sub
dicitur totalitas magne vene
~~sic dicimus illud hic pro~~ istis
omnibus potest fieri opilacio in corpore
humano et quatuor eorum ponit
in littera / sed alia tria relinquit pea

Et cum dicitur
hic ostendit de qua effimera hic
~~[illegible]~~ intelligat que causatur
ex opilacione et dicit quod intelligit
illam que causatur ex ~~[illegible]~~ opilacione
facta ex humiditatibus

Nam plerumque
ponit causam generacionis effimere
talis dicit quod aliqui fumi retinentur
in corpore et prohibentur resolui
propter opilacionem humorum et tunc propter
illos fumos inflammatur spiritus
Nota opilacio facta ex humore est
duplex / quedam fortis et ista est causa
febris putride quod tunc fumi
mali et putridi inducunt calorem
preter naturam in humoribus Alia
est non multum fortis ita quod ali-
quantulum fumi possunt exa-
lare et aliqui remanent qui
sufficiunt ad inflammandum spiritus
si sunt corpora calida subtilia
fortior enim calor requiritur ad
putridam quam ad effimeram

Cum ergo ponit non le
dicit quod ista opilacio multum
fortis est et fit in sanguine
et fit sinocha Causa quare
potius febris sine putredine
accidit in sanguine quam ex aliis
humoribus quia ibi est multitudo

sanguinis que prohibet putrefaccionem
unde dicit [illegible] quod melius est
quod citius putrescit pura aqua quam
magis [illegible] Secunda causa
quia sanguis est similis nature vt
dicit ysaac / et ergo ea generatur
magis febris putrida in aliis humo-
ribus / quia non sunt ita amici nature
sed bene ebuliant

Et huiusmodi ponit
causas opilacionis et patet Nota
opilacio potest esse in membris multis
duobus modis / vno modo in totalitate
membri consimilis vt sunt vene
arterie / et ista vel causatur ex multi-
tudine humorum vel viscositate vel
grossitie eorum / et sic loquitur hic
quod est causa effimere propter retencionem
malorum fumorum / 2 modo potest
esse in totalitate membri officialis
vt capitis in vesica vel [illegible]
raro additur in membro vel parum
in gula et ista opilacio non est causa
effimere **Non in causa**
[illegible] in totalitate membri officialis quam
[illegible] te rememorari vt esset con-
solidacio vulneris

Et hec quidem removet
dubium d. a. Si ista effimera permutetur
ad aliam febrem ad quam igitur
vel ad putridam vel ad ethicam
dicit quod ad putridam et raro ad
ethicam quia ibi peccat multa
multa humida **Et in hac**
Ponit quedam nobilia et sunt
sex primum quod in hac febre facta
ex opilacione est sitis etc. Causa primi
est calor preter naturam et fumi
vnde quam magis bibit de aqua
tanto maior est sitis quia magis
opilat Causa 2i si quod vrina
est inter ignea et sana media

quia hic non est tamen calor sicut
in febre putrida in qua solet
esse urina ex toto ignea vel
ulter igneus .i. int gradus ignei
quia non est ~~debilitatis~~ debil
igneitatis sicut in effimeris parum
calidis nec fortis sicut in colericis
putridis
Et hec febris 2um
Notabile Causa una est quia
ista effimera durat multum quia aliquando
per tres vel quatuor dies ideo
creditur quod sit putrida 2a causa
quia hic est humor peccans cum
multa grossicie et viscositate et
ideo creditur quod sit putrida
Et hec febres ponit
3m nobile causa permutacionis quia
licet spiritus actu inflamati non pos-
sint manere quia resolvuntur tamen
aliquando quidam de novo iterum inflama-
ta oppilacione si ergo oppilacio est debilis
remouetur una die si est error
permittitur in putridam
Et hec febres int
ponit quartum nobile Nota proximus
Uno modo sunt proprie ut in tempore inf
est typus et rigor vel horripilacio illo modo
in effimera non est proximus quia talis
typus non fit nisi in humoribus
Alio modo sunt improprie scilicet pro
maiori inflacione et quia spiritus
sunt resoluti et de novo propter
oppilacionem remanentem iterum
inflamatur sic dicitur proximus
Et hec ponit quintum nobile
Causa quia horripilacio frigus et ri-
gor habet causari ex deleccione
male materie ad musculos et lacertos
exteriores sed spiritus non habent tale
materia ideo non apparet talia
accidencia proter nam amplius non
est effimera sed iam permutata est
putridam Et cum illa ponit
sextum nobile et patet Causa
est duplex una quia ipsa fleumatis
non potest remanere dolorem sicut propter
unitatem fleumatis Secunda causa
est quia forte res remansit
oppilacio et ideo debet reiterari
ut totaliter remoueatur Quod dicitur
quare dicit magis in latere sini-
stro dicitur quod ideo quia oppilacio
fit ibi aut ex sanguine vel melancholia
et quodcumque horum est vel fleumate
quia melancholia maxime adheret
sanguini Contra primum contra 2o
dicitur quod fleuma maxime quere
melancholia modo in latere sinistro
magis dominatur melancholia in dextro
vero colera et fleuma quod debet
postea conuerti in sanguine et
mutare fluxum sanguinis per membra
ut dicit ysaac de urinis quare
non competit ita bene in latere
dextro sicut sinistro
Signa Ponit signa et
sunt tria primum est si vides
quod aliqua effimera non causatur a
causa extrinseca tunc tamen causa eius est
oppilacio et est declinacionis longe
quia natura indiget longo tempore
immo longiori ad resoluendum
spiritus malos et materiam mala
quam spiritus tamen ut in aliis 2o
est longior Causa quare non
evacuatur per sudorem quia materia
ista est grossa et viscosa que
est in ista oppilacione sed materia que
exit per sudorem est subtilis quia
conuertitur in vapore Quod di-
quo igitur exit ex quo non per sudore

dico q̄ pfluxu̅ vetris ut hic di
Et verificant ponit
2m signu̅ et p̄mo ponit dicit
et dicit Si vides in corpore sig̅
sanguinis et humoru̅ grossoru̅
tunc est febris effi̅ca ex opi̅ on
dicas quare no̅ dixit de effi̅a causa
ex opi̅o̅e humor̄ subtilis vt vole
vel hinc di̅ dico q̄ subtilis humor
non facit opi̅ o̅m nisi sue mlt̄a 18
racione no̅ aut racio̅ viscositatis
vel grossiciei q̄ tn̄ ꝑ̄ se requirit
ad opi̅ vt vult ga̅le 1o tollz
Et non est illic
ponit signa distinctiua sine
dicam et dicit Si vides replecoz
cu̅ sanguinis sunt ꝓprie vt posito
q̄ sit sanguis indicata s̄m illud
Nota gn̄aliter loquendo tria sunt
signa humoris peccantis grossi
et viscosi quod sunt sig̅ antecede̅a
que sunt forcia alijs i indi-
cando vt regime̅ vt posito q̄
sit vsus dieta generante bonos
humores h̄z bonu̅ sanguinem si
aut malo vsus est h̄z grossos
humores Secunda signa sunt p̄ncia
vt etas cplo &c si e̅m ista sunt
calida signu̅ est subtilis humoris
p opositu̅ est de frigidis 3a
signa sunt concomitancia vt
color ex̄ouncia a corpe Nam si rubeus
est in facie permixtus albedini
habet sanguinem bonu̅ si vero
habet citrinu̅ colore̅ sunt colera
2 c̄tis Itm pꝛ̄ouncia a corpore
quod si vrina est rubea sunt
calidos humores si alba oppositu̅
Similit̄ de egtion̄ est dicendum
Et si superfluunt
3m sig̅ in dicit Si opi̅o̅ e forti

pulsus est debilis &c Causa p̄i
huiꝰ tn̄ ꝓhibetur motꝰ spi̅m
ad exteriora et ideo opilatus
sentit se grauem vbiqz et si no̅
est fortis opilacio nō debilitas
pulsus quia semꝑ p ꝑ̄nciam
sui est signu̅ oppositi p absenciam
2o phi̅ &c de multis
Cura autem ponit
curam et p̄mo q̄n est opi̅o
ex replecōn et p̄mo ꝓflobiam
Nota q̄ replecio potest fieri
in corpe quadrupliciter Vno
ex omnibus humoribus et i isto
casu conuenit flo̅ia quia flo̅ia
est euacuat multitudinem gta
p̄mi ca̅o 2o de flonnia Secundo
ex solo sanguine et tunc iteru̅
est flo̅ia quia flo̅ia p̄ncipaliter
euacuat sanguinem medicina
no̅ Tercio fit ex sanguine
cu̅ vno vel pluribus humoribꝫ
alijs tunc p̄mo compectit flo̅nia
postea in merite farmacia ꝓpter
allos humores peccantes Quarto
fit ex alijs humoribꝫ a sanguine
tunc competit farmacia et no̅
flonnia nisi moderate 9to 8o 2e
pti le affo̅ru̅ Nam facimus flobiam
in 3 aīa vel no̅ ꝑ se sed vt nā
sit potencior super residuu̅ sup-
posito tamen q̄ ibi satis sit de
sanguine Sed arguit̄ contra
hoc q̄ in principio febris com-
petat euacuatio quia mā tn̄c
non est digesta igit̄ quia tenet
digesta medicari &c a in patet
ca̅o 3o de horis febriu̅ Secundo
patet idem ca̅o 2o dicto p̄i vbi d̄r
q̄ in principio morbi no̅ d̄t
flo̅ia Nota humor faciens reple3

vel est furiosus vel no si est
furiosus tunc est evacuandus
evacuato eradi na qr melius
est de benigno evacuatos quam
q paciens moriatur ut in sermone
.. in carisone et Si aut no est
furiosus et peccat quantitate tm
totum est evacuandum ad primum
negatur quia Ad p racionem dicitur
q verum est nisi ma fuerit
furiosa Ad 2 in dicitur ut dicit
de Sancto Amando Johannes
super Antidotario / n dicit q plures
excipit quedam ut racione multi ts
materie / 2o racione magnitudis
morbi ut in squinancia 3o racione
furiositatis materie ut in frenesi
quia tunc statim competit flebotomia
cum medicus primo visitat pacie
tem in illa egritudine

Et ut flo es ostendit
quando debet fieri flebotomia et quando non
dicit quando no est febris tunc est me
lius .i. antequam cadat in febrem
si aut iam sit facias in principio
Nota quod flebotomia facta in principio
morbi est ad fluxum humorum et ca
permixtionis eorum una est racione
.. quia quando sanguis est infu
sus a vena oz q alius subintret
et sic currit humor ne fiat va
cuum et sic semper evacuando i flebotomia
in toto corpore et causa e rari
ficacio sanguinis qr racione motus
in flebotomia rarificatur ideo fit ibi
permixtio humorum ad invicem et flebotomia
competit magis ante febre quam
post quia timendum est q post
p flebotomiam humores dissoluantur
et fiat putrida febris et alii
conveniunt ut de opinet ut quando e
multitudo quia si no fieret pa

paciens ad synocha Et non
ponit unum documentum / dicit q
non est operandum ad deopilandum
vias ante flebotomiam quia licet a..
opilacio Causa est duplex qr p
apperitiva dissoluuntur humores tunc
sit multa replecio et fluunt
humores et magis opilant quia
maiorem locum occupant quam prius
2a causa est qr ista apperitiva faciunt
fluxum humorum Ideo timendum est
q alii humores dissoluti ad apperitiva
fluant ad locum opilacionis ideo
non debet hoc fieri nisi prius
fiat evacuacio / sed aliquando fit quando
Ideo dicit Avicenna q in isto multi
errant Ex isto patet q sirupus aperitivus
no est dandus ante evacuacionem et
hoc si materia egritudinis est digesta
per naturam / si vero no est di
gesta et adest replecio magna
et opilacio tunc prius evacuacio
fiat / secundus aut est faciendus si
materia est indigesta et no adest
replecio

Et cum flo a ponit cur
flo e et evacuacio sunt in illa febre
dicit quia flebotomia et evacuacio
expellunt superfluitates fumosas
que sunt causa febris ideo
debent fieri Nota evacuacio e
duplex et prima ad ultimum / quedam
p medianam et illa numquam debet appro
pinquare sincopi Causa est quia
medicus no potest scire quando volt
Ideo debet medicina dari lenis et
lenitiva Alia e evacuacio p flebotomiam
et est duplex quedam ab uno me
mbro determinato et illa certa no debet
fieri usque ad sincopim quia illud
membrum no posset eam tolle
rare nec vires sua ut fluxus in naso

Alia est a toto corpore vt per venam
brachii et illa in casu potest
fieri ad sincopi vt est in sinocha

Et si non sentis

ponit curam quando est replecio
dicit quod tamen est opus et non reple
cio tunc non debet fieri flebotomia sed
solum apercio vicerum quia tunc
humores peccant in grossicie vel
viscositate et non debet tunc evacuacio
magna vt flebotomia sed evacuacio
moderata et per ea apercio sed vltimo
materia digesta competit evacuacio
eradicativa **Et apercio**
hic ostendit cum quibus fit apercio
et dicit quod fit cum cibis absterge
tibus et medicinis abstergentibus
Nota differentiam inter medicinam abster
sivam et aperitivam prius dictam quia
medicina abstersiva removet
humorem a ~~superficie~~ superficie
membri ~~ad aliud locum~~ vt ydro
mel racione mellis removet humo
rem sic similiter farina fabarum
Sed aperitiva est que removet
humorem a concavitate membri
ad aliud locum vt est radix petrosilini
et feniculi verum omnis aperitiva large
potest dici abstersiva Secundo nota quod
quadruplex potest esse medicina aperi
tiva Primo racione acuitatis sue
vt piper radix feniculi etc 2o modo
racione sue liquiditatis habentis aliquam
caliditatem vt brodium ciceris [?]
rubri quia ibi est duplex virtus scilicet
aperitiva et lavativa Tercio modo
racione amaritudinis fundate
in substancia subtili ideo oleum amigdalarum
amararum aperit opilaciones cum
et absinthium quarto racione acetositatis
fundate in substancia subtili vt acetum

Et propterea

declarat quod dicit et primo in
medicinis dicit tu non debes
in talibus febribus aperire cum
medicinis calidis sed cum istis
que ponuntur in littera Nota aperitiva
sunt triplicia quedam multum calida
vt radices multum fortes vt radix
feniculi petrosilini rapari [?] et dicit quod
hec non dicit racione febris licet bene
racione materie vt si esset materia multum
grossa et viscosa Aliqua sunt
multum frigida vt semina melonum
citrulorum [?] et aque eorundem et illa compe
tunt quantum est ex parte febris
sed non quantum ex parte materie Alia
sunt mediocria vt radix brusci
sparagi et sunt domestice radices
et illa eciam competunt ex parte
vtriusque scilicet materie et febris et talia
sunt eciam illa que ponuntur in
littera Secundo nota quod sirupus acetosus
purus est in quo intrant aqua
acetum et zuker et iste est triplex
quidam est fortis acetositatis quidam
mediocris acetositatis quidam de
bilis acetositatis primus est in quo
intrant quatuor partes aceti quatuor
aque 7e zuker exemplum Recipe
aque dulcis aceti ana ℥ [?] xii
zuker ℥ xv fiat sirupus Sirupus simplex
mediocris acetositatis est in quo
intrant 3es partes aceti et quatuor
aque et 7e zuker vt Recipe aque
dulcis ℥ xii aceti ℥ ix panis
zuker ℥ xv fiat sirupus et vna lib
Sed debilis acetositatis est in quo
intrant due partes aceti et quatuor
aque et 4e zuker vt Recipe aque
dulcis xii ℥ aceti ℥ vi panis
zuker ℥ xv fiat sirupus et ille esset
melior ad potandum Sed alter
est sirupus non purus et est ille in quo
intrant radices herbe etc et dicit

Mesue in antidotario suo

Et cibus Ostendit hic quis cibus in cibo dicit quod multum convenit cibus ut ordea in sua zucara Sed contra illud quod opilat in febre non convenit sed zucara est huiusmodi igitur. Dicendum quod patet quia est dulce et omne tale opilat in dictis ubique m° ro Respondeo quod zukar comisceat duplex uno modo in magna quantitate et sic opilat 2° in parva quantitate et sic non opilat ymo lavat quod autem homines multum ministrant zukar propter errorem apotecarii licet aliquam valeat **Deinde oportet** ostendit quid sit faciendum post evacuationem dicit quod quando evacuavimus flobotomando vel aperiendo et feceris evacuationem debes videre utrum febris adhuc manet vel non et quare debet postponi in balneo certe propter resolvendum reliquias materie peccantis et propter superfluitates fumosas et si materia totaliter recessit adhuc bonum est eo modo quo dicit Dimes id est licet quia febris non durat per quinque horas debet hoc fieri Si autem ultra tunc non debet hoc fieri quia timendum esset quod converteretur in putridam

Et unge hic docet patientem in[unge]re et fricare post balneum et dicit quod in exitu balnei debet inungi et fricari cum abstersivis et est farina fabarum Nota aliqua res potest dici abstersiva tribus modis Uno modo quia est lavativa ut ydromel et aqua mellis et ideo res sua virtute passiva operatur plus quam virtute activa Alio modo abstersiva id est aspersiva ut farina fabarum et furfure quia illa aperit poros

Tertio abstersiva quia attractiva caliditatibus adducunt ... expellunt superfluitates in cute et sic convenit fricatio Ex hoc patet causa partis quare competunt illa que ponuntur in libro que removent superfluitates in cute ideo in febribus ... abstersio cum furfure Inde est quod mulieres ... sunt pulcras manus ... et spes salis et ... abstergit quando ... et etiam spuma maris **Et si** ponit notabile et dicit Si vides quod balneum in tali patiente faciat horripilationem tunc debet expelli Causa quia illa horripilatio contingit ex delegatione materie male ad cutem et igitur si moraretur ibi malignum cum benigno misceretur et etiam febris putrida fieret que mala esset

Cum igitur egre[ditur] ponit 2m notabile dicit quando egreditur de balneo patiens non debet sibi dari cibus usque quo sit securus de paroxismo veniente et si das cibum da bonum ... quia si supervenerit paroxismus cibo tunc cibus converteretur in fumos malos qui augmentarent paroxismum et febrem quare si virtus est debilis debet dari aqua ordei subtilis quia removet febrem et infrigidat et humectat et aperit poros et laxat ventrem et modicum nutrit debet tamen decoqui cum apio quia apium est aperitivum et ... frigiditate ordei aque Sed quia apium est amarum ideo loco eius pono aquam radicis

ximus vel parum de capitt ut Nota
quod aqua ordei / panis ordei unde
triplex est aqua ordei / multi
ordei mediocris et panis Multi or-
dei ut in quo intrat una pars ordei
et xii aque et coquuntur donec
due partes aque consumantur et or-
deum debet esse fractum et illud nutrit
Panis ordei est in qua intrat 3a
pars ordei et xx aque et debet coqui
usque ad octo scutellas illa medicina
nutrit Ideo tantum datur in via me-
dicine et non racione nutricionis quia
infrigidat et humectat multum
Mediocris ordei est in qua intrat
una pars ordei et xvi aque et
decoqui debet usque ad quinque scutellas
et iste valet in via medicine et
cibi quia infrigidat et humectat
2o quia multum nutrit

Quod si proximo

hic ostendit quando quis iterare
balneum dicit si paroxismus non
reverterit tunc alia vice debet bal-
neari et cibari Causa quia non est
timenda tunc de febre putrida
et ideo etiam ut superfluitates removeant

Et si fuerit ponit duo
notabilia primum quod si 2us parox
fuerit brevior primo tunc est certum
si est urina bona et sic potes
balneare et cibare Causa quia
illis apparentibus non est timenda febris
putrida Et si ponit 2m notabile
Si parox 2us est fortior priore
et si est urina mala timendum
est de putrida Causa quia parox
non est fortior nisi propter adventum
illius febris et quod urina est ma-
la signum est humoris mali augmentati

Quandoque Tria

Rubrica Nota quod ista quatuor vi-
dentur idem significare Nausea fastidium
Subversio anime et abhominacio
dicuntur tamen quia fastidium est non appetere
ad alia tunc Nausea est voluntas
vomendi sine effectu Subversio dicitur
est frequens vomitus et laboriosus
Abhominacio est indignacio cibi de-
siderati Secundo nota quod quamvis nausea
possit causari ex humoribus in visceribus
in positis stomaco tamen hic sumitur
ut causatur ex multitudine cibi
indigesti causantis nauseam illo
intelligitur rubrica Primo ponit
causas huius febris dicit quod quamvis
sunt vapores mali in stomaco ex
nauseativa sacietate et causant
febrem Dicerem ut quod nauseativa
sacietas non sit causa febris effimere
quia si sic hoc esset racione opilacionis
quia non videtur alia causa sed hoc
est falsum quia sic prius tamen non [illegible]
differret a precedenti quare unum
superflueret 1o nauseativa sacietas
infrigidat igitur non est causa febris
antecedens patet 2o de morbo causa de-
causa morbi frigidi ubi dicit Galienus
quod multitudo cibi est causa morbi
frigidi Ad primum negatur quia
quia est causa racione multorum
vaporum ascendencium de multis cibis
in stomaco qui sunt calidi ideo in-
flamat spiritus et fit effimera Ad 2m quod
stomacus est multum calidus et habet
multum cibum quem non potest di-
gerere bene et convertere in suum
tunc oriuntur multi vapores fumosi
qui sunt causa illius febris effimere
Ad 2m dicitur quod infrigidat quantum
ad cibum quantum ab illis cibis sed
non quantum ad vapores et fumos
elevatos quia sic calefaciunt

Et p̄e in corpoib;
hic ostendit que sunt corpa magis
disposita ad tales febres et dicit
q̄ sunt colerica Causa pmi
quia in stomachis colericis est
multus calor et quandoq; ad
uenit multis cibus nō potest eu
conuertere in bonū chilū racōn
sue multitudinis conuertit ipm
in fumositates siue fumos eructu-
osos Nota quinplex est eructacio
quedā acetosa et ista puenit a frigi-
ditate stomachi quia stomacho existente frigido
de mane acetosi vapores sunt
in ore et frigidi qn̄ de vespe sumpt
multū de cibo Scdā est fumosa
et illa puenit ex calore stomachi
et de ista loquitur hic et est fūe
de multis lignis viridibus ad
ignem Tercia est aibilis ꝑ qm̄
sentitur sapor cibi in ore et h̄
sunt ablacioni digestionū et est
pessima Quarta ē fetida et
illa puenit ex cibo vel humore
putrefacto in stomacho et illa
est disposicō ad febre Quinta
est insipida qn̄ est pfecta digo
facta in sanitate tūc aliud re-
manet quod nā expellit ad
os et illa ē optimū q̄ fit bonū
stomachum

Et de illis ponit aliā
corr a pretor colericā que sunt
disposita ad illam febre Dicit
q̄ sunt illi qui post nauseatiā
siccitatem volunt intrare bal-
neum Causa q̄ racōn illorū accipit
maior calliditas in corpore et
ideo magis ille superfluitas cibi
conuertitur in fumos et efficitur
febris Scdō specialit qui dolet
in intestinis sunt illa febre quā
racōn doloris augmentatur calor
qui est cā illius et prius

De materia ponit nō lia
manifestiuā huius febris et sunt
Scdō primū q̄ de mā eructacōs
acetose nō generatur febris effia
Nota mā eructacōs acetose est
dupx quedā remota est humor
frigidus in stomacho ut flā acetosa
vel mīa acetosa vel cibus indigestus
Alia est immediata et est vapor
eleuatus ab illa mā vel ab illo
cibo indigesto ad os Ex hoc patz
causa partis quare ex illa nō
puenit febris quia siue matā
sit remota siue immediata est
frigida ideo nō pt inflamacōem
Nota 2o q̄ in lra remouet opiniō
quorundā qui dixerunt q̄ generatur
ex illa materia dicens q̄ si generatur
erit debilis ꝫ in dicit q̄ nō generatur

Et ista quidem
Ponit 2m nō le dicit q̄ venter
illorū laxatur inmat Causa
est quia mā ex qua sunt eleuatur
est expulsa vn̄ G 9to 6o cōte
vn̄ le affo 2d 19 quibus in febribus
aures surdas et nō est mirum
q̄ cum cessant qn̄ mā est expl
sa Causa quare cum duerfificatur
quia in illo in quo venter est con-
strictus nō solū suffit stomachū con-
fortare ꝫ eciā superfluum expellere

Et si natura ponit
3m nō le dicit si venter huius
illam febrem laxatur bis vel
ter et ~~fit liquit~~ ꝑ causatur
in eo fluxus ventris superfluus
Causa quia in tali stomachis
est multū debilis ꝑ ygitur flo

+ floia ꝑ

erit adhuc magis debilis virtus
contentiua quia calor et virtus
per fleumam euacuatur / et cadunt
aliquando fluxus epaticus id est
lotura carnium quia epar in nause-
atiua sacietate est multum debi-
litatum igitur fit hoc et est ingre-
do lingwe propter fumos malos
eleuatos ad linguam / eadem fiunt
hoc tremor cordis ad sit ibi ma-
gnus labor et per consequens debilitas
Nota fluxa epaticus fit quando sanguis
non potest separari ab aliis humoribus
sed exeunt simul et est propter debilitatem

Et similantur Ponit
quartum notabile et patet Causa
quare facies est rubea est propter
fumos calidos eleuatos et pulsus
est magnus / quia virtus fortis
est causa frequencie spirimus et ve-
locitatis est calor fortis vrina est
rubea Primo propter debilitatem virtutis
epatis quia non potest segregare
sanguinem ab aliis humoribus et
aquositate vrinali quare erit
vrina rubea Secunda causa
est quia illi fumi calidi vadunt
ad epar et inflamat ipsum quare
multum generatur colera que tingit
vrinam

Amplius Ponit quintum
notabile / dicit quod vtplurimum illa febris
non durat nisi per tres dies quia
in tanto tempore rarificatur stomachus
seruato saltem bono regimine quare
postea sufficit confortacio stomachi tantum

Et sicias ponit secundum notabile
dicit quod aliquando venit ad sex vel
septem periodos et hoc est verum
si est magna replecio ibi que
non euacuantur / et tunc semper fumi
eleuantur ad lacertos et fiunt

frigor id est et pulsus est sanus id est non
diuersus vt in febre putrida

Signa eius ponit
signa et sunt eius tria primum est
alteracio eructuacionis ad acetositatem
saliquos et ad fumositatem secundum veritatem
Causa quia in eructuacione fumosa
fit causa illius febris / ideo oportet
quod precedat sic causa effectum / sed
quando permutatur ad eructuacionem
insipidam est causa sanitatis quia
illa est sana vt dictum est prius

Et vrina hic ponit secundum
signum et dicit quod vrina est aquo-
sa Causa quia ibi est frigiditas
que est causa albedinis et est subtilis
in substancia quia ibi est oppilacio
propter replecionem

Et quando hic ponit
tercium signum dicit quod vigilia est
causa etc. Causa est quia in vigilia
non fit digestio ideo manet inflacio
in facie / sed palpebrarum grauitas
est propter resolucionem caloris et sompnus

Cura Ponit curam primo permittit
quandam condicionem dicit quod patitur nau-
seatiuam sacietatem aut sit venter
laxum aliquando aut non et patet per locum
a contradictoriis

Quod si natura
Sequitur intentum Et diuiditur
primo ponit curam quando venter
eius non est laxus secundo quando est solutus
ibi quod si natura prima in sex secundum
sex causas de cura febris quando venter
non est laxus et patet prius Nota
faciens nauseam vel est cibus
vel superfluitas ex cibo generata sed
primo modo non debet fieri secessus sed
vomitus Causa quia cibus est grossus

et no posset nec p intestina ideo
p os. Si aut sit superfluitas cum
igneus declinabit ad orificium stoma
ti tunc provocaretur vomitus et demat
evacuacio Si aut declinat ad fun
stoi quod demat rugitus ventris
tunc dz solui p intestina cu clisti
aut farma ut pz 9to 21 pme p
ticule afforismi

Et considera ponit 2m
canz dicit Si paciens sentit gr
avitatem in inferioribus tunc lax
etur cum suppositariis vt clisteri
Si aut superius stat vomitus
superius vt sup umbilicum Nota
si est sup umbilicum detur me
dicina laxativa no constrictiva q illa
oppilat nec sit fortis attractiva
quia attraheret multos humores ad
stomachum que no valet ambo
sed valet medicina lenitiva cu aliq
medicina educente ventositate
vt est brodium galli antiqui cu
decoctione pollidoro anisi et cumini
Et dicit Aui q etiam illud brodium
valet contra colicam Si vo gravitas
sentitur in stomacho aut igitur ipsa
inferiori sit quando farmacia ut
dicta Si aut in orificio stomachi
tunc conveniat vomitus Nota dicit Aui
q hic fiat dispositio evacuacionis q
si illa venit multum ex profundo
dz farmacia si no provocetur vomitus

Fortassis enim ponit 3m
canonem. d. A. Si cibus est in orificio
stomachi et potest paciens vome
re propter fortitudinem orificii dicit q
tunc no debs timere de febre s
de digestione causa est quia pe
riculosiori prius est sinancencie
no indigestio est periculosior ideo
dz dari dyacimini et dyagalanga

ze vt fiat digestio

Et amministretur
ponit quartum canonem dicens q ebroccio
et emplastra dent dari ab extra que
sunt que in capitulo de digestione
dicta sunt 16 zn de colerica
et 13 zn capitulo de digestione
Nota per embrocacionem no sola
intelligit p irroracionem stoma
ci cum aliquo succo / sed sumitur
hic generaliter pro quocumque applicato
ab extra faciens bonam digestionem
vt est sacculus et est hic emplastrum
Recipe mente foliorum absinthii maiorane
ana ʒ v rosarum rub florum camomille
ana ʒ s anisi anetos mastic
ana ʒ i coriandri preparati corall
rub ana ʒ s conquassentur et fiat
sacculus ad modum scuti ad qua
ntitatem vnius palme pro vtraque
parte et modicum de vino tepido
in quo oportet videbis prosse
Ad idem emplastrum Recipe lapidis olei
mastic ana ʒ n galange zedoar
aloes lig anisi anetos ana ʒ s
succi mente foliorum absinthii ana
ʒ n oli lauri ʒ s terebentine
ʒ n pulverisanda pulverisent
subtiliter conquassanda conquas
sentur cum postea calido misceantur
omnia malaxanno cum succis
et oleo et fiat emplastrum tenue
ad modum scuti, ad quantitatem
medii palmi ex vtraque parte et
cum serico involvatur et tepide
stomacho supponatur

Et tolleretur
ponit quintum canonem d. q appetit
fames in tali casu causa quia
quando calor naturalis no invenit nutri
mentum in quod agat tunc agit

in illas superfluitates et durat
hoc idem dicit Auic 3a primi
Septimo ca° Et postea l(ice)t ut
bono et subtili nutrimento ut
restauretur illud quod deperditum e(st)

Et sic intentio

ponit curam dicit q(uod) d(ebe)t multum
dormire in tali passione Causa
quia in sompno retrahit(ur) calor
ad intra et consumit superfluitate(s)
et non d(ebe)t assumere cibum n(isi) est
famelicus nisi prior sit expulsus

Et si natura

hic ponit curam talis febris q(uando)
venter est solutus et primo po(nit)
curam q(uando) illud quod est corruptum
in stomacho non est solutum 2°
q(uando) totaliter est euacuatum ibi et
si perseuerat primo dicit ibi Et
contra [illegible] dicit Auic q(ua)r(t)a
primi ca° 3° q(uod) melius est per
relinquere q(uam) nimis euacuare
euacuare Respondetur q(uod) q(uando)
est ex natura virtus totum corruptum
euacuando quia semper euacuat
aliquid de benigno q(uia) omni eua
cuatione est admixtus aliquis
casus augenti virtutis primo
loquitur hic 2° loquitur in q(ua)rta
sen

Et experta

hic ostendit
quid sit faciendum in declinatione
talis febris dicit si sit fluxus
ventris pone eum ad balneum
in declinatione Causa quia ad
resoluendum superfluitate(s) si remansit
in stomacho Item non conuenit
balneum quia magis debilitaret
et bonus cibus conuenit ut bonus
spiritus et calor regeneretur

Et conforta

hic declarat

in exemplo dicit lana in fusa
in succo absinthii valet Causa
quia absinthium est multum stipticum
et sic confortat stomachum
Ita dicit Ioh de Sancto Amando
s(ed) ego dico q(uod) lana est aterte
sterte separata ideo non valet Et
non q(uod) succus d(ebe)t a lana exprimi
ut virtus lauatiua et humectatiua
remoueatur quia in hoc fluxu
non competunt et non maneat
stipticum

Et si perseuerat

ponit curam q(uando) corruptum est totaliter
euacuatum et ponit 8 canones
ibi et q(uando) indigerimus 2° ibi et da
in potu 3° ibi et si abstinuit
quarto ibi et cum euacuata Quarto
ibi et iterum Septimus ibi et illud
quod prius dictum ibi et infun
ditur q(uod) patet combustum i(d est) cor
ruptum Et dicit in cura esse ex
euacuatione dicit q(uod) tepida non
debent administrari s(ed) calida multum
dicit(ur) q(uod) oleum quod administrat(ur)
ad ventrem est duplex quoddam multum
stipticum ut oleum de rosis
de mastice ista possunt tepida
appellari Aliud est non multum
stipticum ut nardinum et illud
multum calide applicatur et intel
ligit(ur) textus Gentilis dicit tepidum
i(d est) calidum vel si ibi est instando
tunc sit tepidum secundum aliquem modum
s(ed) infundendo lana

Et fortassis

hic remouet dubium si diceret
aliquis paciens est delirans
et cum lana non potest iacere nisi
stringatur cum fune quod igitur
faciendum dicit q(uod) tunc d(ebe)t super

stomachu poni ceotu q sequitur
et dent ceotu et vnguentu quia
cerotu est spissu et liquidius
unguentu vero liquidius et magis
mollit. R. Buti cito in facta
residens z i. (liqui mente) liqui ab-
sinthii facta residens an z ii cere ma-
stic z iii cere quantum sufficit fiat vn-
guentum spissum. et fit cerotu vel
leniter et est longius

Et quibus indiges

Ponit 2m canonem dicens q in-
digentia eius fortibus. Nota colica
passio est euacuatio sunt facta per
vomitu et secessu ex multitudine
male materie et emplastra fortia
vnum ante aliud retro pro quo
nota q orificiu stomachi magis
declinat ad partem posteriorem quam
anteriorem. Ideo debet emplastrum poni
retro et non ante quia tunc non re-
stringeret et de hoc est dictum in 3 ii

Et da ei in potu

Ponit 3m canonem de 1o dicens. tu debes
ei dare succu stypticu fructuum vt
pirorum et huiusmodi ad restringendum
ventrem et postea bonum nutri-
mentu vt sunt testiculi gallorum
et pisces boni. Nota. huiusmodi styptica
in primo restringit ventrem sed in
fine laxat comminuendo

Et si abscinditur

Ponit quartum canonem dicens si non
habet appetitum in dyacitonitem et huiusmodi di-
R. interiorum cinamomi. claui gariofili
seminis anisi feniculi an z ii panis
zuk al z ii fiat puluis subtilis
et valet ad appetitum confortandum

Et cum euacuata

Ponit quintum canonem dicens quando eua-
cuata est tota superfluitas debes

dare confortatiua caloris naturalis
vt electuaria et hec si cessat
febris. Causa est quia virtus est
debilis que magis debilitaretur
per flomiam

Et quod prius

Ponit 1m canonem dicens q post
illud debet dari cibus frigidus
ad remouendum febrem vt aqua ordei

Et infrigidetur

Ponit octauum canonem dicens totu illud
factum est lectus debet infrigidari
quia remouet febrem sicut cibus
frigidus et debet fieri sparsio cum
aqua rosarum circa lectum

Febres

Rubrica precedens
continuatur. diuiditur in 3b
primo ~~ostendit que febris sequitur~~
ponit causas huius esse cadit prima
in duo. primo ostendit que febres
sequuntur apostemata interiora dicens
quod ille febres sunt putride
et aliquando associatur illis apostemata huiusmodi
febris ethica et ille febres non
sunt essentia. Nota apostema aliquando
est duplex quoddam frigidum et illud
non est causa alicuius febris nisi acqui-
rat caliditatem per putrefactionem
tunc esset causa febris et sic totum
est calidum et tale apostema est flaticum
aut melancolicum. Calidum est duplex
quoddam paruum et illud non est causa
febris quia non habet fumos suffi-
cientes qui possent ad cor ele-
uari. Aliud est magnum quia ibi
est copia fumorum euntium ad cor
quare est causa febris et aliquando
in corporibus dispositis fit ethica

Apostemata

Hic ostendit
que febres sequuntur apostemata extrinseca

et dicit q sunt fumali zc et
sunt parua apa ta calida pubo-
nes sunt apa ta calida emu-
ctoriorum Nota q aliqn p apa ta
exteriora vel extrinseca infla
mant cor p viam alteracois
tm aliqn p actualem delega oz
fumorum putridorum resolutorum
a mª apa tis ad cor primo o
fit febris effimera et si vi gra
est apa a retro aures et illud
calefacit membrum sibi propinquum
et illud qnt ad membrum sibi
et illud alterat iterum ad caliditate
aliud et illud aliud vsq ad cor
Extinue sunt apa ta vlcerosa sm
Gentilem Extinue sunt apa ta
calida ad cupiditatem tendencia

Et non euacuat

hic ponit alium modum generacionis
febrium effimerarum et putridarum ex
apa atibus extrinsecis et vult q
si calefacte apostematis sola infi-
cit cor p via alteracois fit e de genere
effimerarum et hoc contingit tpre
One mo quia apa ta sola fuit calida
et no dum putrefactio est in eis
Aut in eo est mª no multa pu-
trida quare non possunt fumi
putridi sufficientes peruenire
ad cor ymo prius in via ad cor
resoluunt Aut quia apa a apa
multum est et parum intus
et tunc fumi resoluunt et non
vadunt ad cor Si vo in apte
extrinseco est multa putredo tunc
quia sunt ibi multi fumi pu-
tridi sufficientes cor inflamare
qua febris putrida Et tria qn tale
apa a apparet multum intus et
parum extra tunc fumi bene petunt
cor et fit febris putrida

Et plurimum

hic ostendit qn effimera sequitur apa ta
exteriora et volt si febris sequitur
apa a tamen a causa primitiva vt
a volnere vel frature zc tunc est
effimera quia tunc humores vadunt
ad locum dolorosum quorum no est ma-
licia verum p successionem tpis pnt
illi humores putrefieri et per
quos febris putrida generari

Et plurimum quod

hic ponit qn febris putrida se
apostemata exteriora Et dicit
qn apa ta causantur a causis ante-
cedentibus intrinsecis vt replecon
humorum tunc febres sunt putride
et facit typos quia mª est mala
et nª expellit fumos ad exteriora

Et febres ponit duo no ca
primum febris sequens apa ta extrinseca
hoc plurimum est effimera quia
in eis vt plurimum exalat mª ad ex
et no ad cor ideo tm febris erit
p modum alteracionis Si vo no fuit
effimere sunt male quia ibi est co-
pia fumorum ledencium cor

Et plurimum ponit
z m no le illa apa ta ad que se
effimera febris vt plurimum sunt sanguinea
et colerica quod ille mª de se sunt
calide et dicit vt plurimum quia aliqn
apa a flammacio aut nullum inflamatur
et putrescit et p via alteracois erit
effimera eciam vt plurimum effimera fit a
causa primitiva a qua illi humores
nacionis recipiunt impressionem

Signa ponit sex signa Ca
pi nam apa a precedit sic crassum
z m hz veritate qn apa a est in
emunctorio cerebri quia tunc sanguis
et humores vadunt ad faciem quod
non queunt alibi

Et non est caliditas

hic ponit 3m signum dicens quod
in tali febre non est caliditas
mordicans que sequitur apostema
sanguineum causa est quia illud
apostema et humor quod prohibet mor-
dicationem causa 2i quare est mor-
dicans quando est colericum apostema
sequens quia ibi est acuitas et
amaritudo ratione colere

Et in illis febribus

ponit quartum signum et non est initium
necessarium quia potest evacuari
per aliquas regiones ut urina sanie
vel humori sed aliquando est hic urina
sed quando materia illa est subtilis et dele-
gatur ad cutem et ibi condensatur
et fit sudor pulsus est magnus
quia virtus est fortis et est multum
et est velox propter caliditatem et
necessitatem attrahendi aerem
Circa sextum signum Nota quod in egritu-
dine potest esse urina alba quia
colera delegatur ad alias regiones
quam ad vias urinarum ut in fre-
nesi ad caput etc. et ita hic in-
telligit auctor Sed in egritudine fri-
gida urina potest esse rubea
quadruplici Uno modo ratione opilationis
cistis fellis quia tunc colera mittitur
ad vias urinarum cum non possit
fel 2o modo si dolor fortis est in
membris inferioribus ut intestinis
vel vesica quia tunc colera dele-
gatur ad locum doloris 3o modo
quia epar est debilitatum quare
non potest segregare sanguinem ab
aquositate ut in ydropisi quarto
propter putrefactionem humoris frigidi
in venis sunt calefacti et ille trans-
missus epati generat ibi coleram
que tingit urinam

Cura hic ponit curam et dividitur
in tres quarum prima est etc. Nota
apostema extrinsecum vel est ex solo
sanguine vel ex alio humore
Si ex solo sanguine fiat flebotomia
Si ex humore alio hoc est du-
vel corpus est pletoricum et
tunc est flebotomandum ex parte
opposita ad evacuandum plenitudinem
et divertendum materiam Si autem
corpus non est pletoricum tunc
detur farmacia que minus non educat
humorem portantem cum non sit necesse
evacuat tunc causam antecedentem

Et curetur

ponit 2m
cum dicens quod debet fieri sicut dicit
in 3a fen huius quarti ubi dicit
de apostematibus Nota apostema extrinsecum
potest curari triplici Uno modo per
resolutionem insensibilem Recipe flores
camomille pulli ovum 2 i ovuli camomille
quartum 5 vini albi aque dulcis ana
quartum 1 5 farine ordei quantum sufficit
misceantur omnia et fiat emplastrum
mediocriter liquidum et ponatur ad
apostema retro aures vel in ano
emunctoriis Sed quando est magna
caliditas in apostemate loco farine
ordei debet poni farina ordei
Secundo curatur per maturativus
sicut aque dulcis olium que et fa-
rinam subtilis fermenti Tercio
curatur per quidem eius in duricie
scilicet quando resolvitur subtile
et manet grossum quod exiccatum
fit durum et est mala cura et
hoc patet causa partis quia
debet regimine subtiliari ut calor
agat contra materiam morbi et non
contra alium Causa quare nullo
debet bibere vinum intelligendum est
nisi sit maxime mixtum cum
aqua aqua aliter augetur
apostema

Et necessaria est ei

ponit 2m canonem dicens quod illud quod
ponitur super apostema debet infri-
gidare et removeat febrem / sed non
quod hic sit verum si non est in emunctorio
membri nobilis tunc non debet fieri
repercussio ymo tunc debet attrahi
ad extra vel cum optis vel ad san-
guisugis / sed in aliis quando de
de rigore artis debet hoc fieri s(cilicet)
tunc infrigidando ad mane si non
est ine ponatur epithima in succo
solatri cum modico aceti vel in
alio succo frigido Dubitatur
utrum ex fame possit effimera generari
et arguitur quod non Ex naussia
saccietate generatur effimera eadem
non ex fame / tenet quia / quia
opposita sunt et oppositorum oppositi
sunt effectus 2o de generatione
Secundo arguitur quod quod infrigi-
dat non est causa effimere / sed
fames infrigidat igitur non est
causa effimere tenet quia et hoc
patet quia resolvit calidum natura-
le et humidum substantiale 3o arguitur sic
fames est appetitus calidi et sicci
sed ille non calefacit igitur / quia
bona et maior patet per Johannem Da-
mascenum in uno suo quolibeto / Quarto
arguitur / ex illa fame generatur
ethica igitur non effimera quia tenet
quia sunt distincti effectus igitur
distinctas habent causas / et maior
patet tractatu de ethica Quinto
sequeretur quod omnes famelici cottidie
febricitarent quia tenet / quia cottidie
fame sunt Sexto arguitur Ex
siti generatur febris effimera igitur
non ex fame / tenet quia quia
sunt appetitus consimiles 2o de anima
igitur sunt consimiles effectus

Oppositum dicit Avicenna in textu Notandum
quod fames non est nisi appetitus cali-
di et sicci ad quem sensum Secundo
notandum quod ad famem talem sequitur
resolutio humidi substantialis et humidi
nutrimentalis que obtundunt calidum
naturale et prohibent ipsum inflamari
Istis igitur consumptis calor inflamatur
et fit causa febris 3o nota quod
fames est duplex quedam temperata quedam
superflua Quarto notandum quod corpora
disposita ad febres effimeras sunt co-
lerica alia corpora sunt minus disposita
Ergo prima quod corpora colerica ex fame
superflua febricitant effimera / patet quia
ad talem famem superfluam sequitur
inflamatio caloris naturalis et per consequens
febris effimera 2a conclusio quod fames
proprie et per se non est causa effimere
patet quia est appetitus et ille non
calefacit nec inflamat per se Ad
rationes patet

Et febris hic auctor
determinat de effimera ex
densitate ut textus Continuatur sic
determinatur de febre effimera pre-
cedente ex causis extrinsecis Et dividitur
in tot partes quot sunt capitula
partes patebunt Nota opilatio est
quedam fit in magnis concavitatibus
venarum ex humore viscoso et grosso
et vocatur profunda opilatio et de
illa prius fecit mentionem auctor 10
Alia est opilatio in porositatibus cutis ut
quando cutis est densa et superfluitates
tercie digestionis non possunt exire
et vocatur opilatio non profunda de qua
loquitur hic

Et plus hic ponit nobilia
duo primum est quod homines consueti

sunt balneati et dimittunt eum opi°
Causa est quia que cuti vicina luz
p balneum evacuant[z] · R° assso ozio
9to 16° qui ergo no balneantur
fiunt opilos et p[er] quas infla° spm

Et plus ponit 2m no le
dicens Illi qui ita febriunt paciuntur
hec propter colericos fucos qui inflant
spus et precipue si comedunt cibos
colericos et si bibunt aqua grossa
fit a[ute]m opilacio / et si vigilant / quo
grossi vapores non consumuntur
in vigiliis ideo fit febris

Cura ponit curam 19 febris et
primo ponit 2 can[ones] p[ri]mus e[st] q[uod] dnt
dari absterssiua et extinctiua Causa
extinctiuorum est ut remoueatur ca-
liditas preter naturam quia in extremis
no sunt opilacios Quare q[uo]n[iam] bal[neu]m
in declinacione quia apperite habent
opilacios et resoluit humiditates sup-
fluas Similiter conuenit fricacio in
declinacione illius febris / quia si
primo fieret timeretur de calefactione nigra

Et sic cibus hic ponit
2m canonem de tali cura dicens quibus
cibus debet esse frigidus et vinum lym-
phatum Causa primi est ad remit-
tendum calorem et siccitatem preter naturam
Causa vini limphati multum est ad
apiendum resoluendum sudorem prouocandum
Causa balnei quia remouet opi[laci]o[n]es
et humiditates superfluitates siccat

Quandoque accidit
Hic determinat de febre efimera
ex calore extrinseco et diuiditur
in tres / primo dicit q[uod] illa febris
efimera accidit aliquando ex calore solis ae-
ris et balnei Nota spus cordis
inflamantur prius ex calore solis
prius obmat cerebro q[uam] alia membro
et isti spus cordis inflamati ve-
mentes ad cor inflamant ipm
Causa quare sinciput magis
inflamatur est / quia est calidior
pars capitis et est aptior quia
apertior est in duobus locis alie
partes no Causa caliditatis est
sanguinis ibi et in humidibus sibi lu
Causa quare fit racio aeris
attracti quia ille statim vadit ad
cor inflamando spus et fit febris
ut prius dicitur · i · vapor aereus
· i · spus

Secunda que ex sole accidit
hic ponit unum notabile dicens
q[uod] ia febris efimera que accidit
ex sole imprimit capiti et implet
in medium caput malis humoribus
Causa est quia capite existente
in medio calor solis dissoluit
vapores et multiplicat p[er] attra-
ctionem et illi inflamant spus
et fit febris Causa 2i quia
ille aer in diebus canicularibus
et hinc dicitur p[er] anhelacionem attrahitur
ideo ledit cor primo

Signa sunt ponit
signa illius febris primum signum
est inflamacio capitis et alia
que ponuntur in lra / et hec conue-
niunt illa febris ex calore solis
Sed signum febris conueniens
ex diebus canicularibus est q[uod] calor
est nunquam ex q[uo] intus Causa primi
est quia citius paciuntur membra
exteriora q[uam] interiora racione
solis Causa quare sentitur
grauitas in capite propter disso-
lucionem humiditatum in capite que
est immunda et fit dolor grauatiuus

qui fit ex mutatione Causa 2i
quare membra sunt magis calida
extra intus / quia ex in diebus ca-
nicularibus / quia calor ibi ingre-
ditur ad cor Causa quare sitis
est maior ibi quam consuetudo tradit te-
xtus sto ci p oppo m de febre effimera
ex sole

Cura et est natura m

lia ponit contra illam febrem et dicit
in tres cam primum est quod debent
poni embroce super caput et olim
rosarum infusum ab alto infrigidata in
niue super caput et pectus Sed
contra hoc est quod 1o tollitur et ca-
ter fluxum ventris dicens quod super
membrum principale non debet poni
frigidum cum opportet hic dicit Dicitur
hoc quod quando est de rigore actus
debet poni frigidum actu super illa
membra / quando est extra
timoris circa virtute debent poni
tepida non actu frigida / De primo
loquitur Auicenna / de 2o loquitur
Auicenna Ad racionem primam Respondetur
quod verum est racione virtutis sed bene
racione febris continue Ex hoc patet
causa partis quare conueniens aqua
frigida vt mitiget calorem et cuiet
Quare olla frigida propter eandem causam
Quare debet fundi longinqua vt me-
lius penetret Dubitatur 2o febris
effimera habeat causam antecedentem
Et arguitur Illa causa est
febris est que habet causam antecedentem
que habet causam humoralem sed sic
est de effimera ex opinione igitur et a
et aoz patet quia humor est causa
antecedens sed minor patet 2a primi doc-
tora filia prima ca de causis effimere
ex opinione / 2o ille morbus qui ca-
ab aliquo mediante habet causam
antecedentem / sed febris effimera est
huiusmodi igitur / quia tenet et totum
antecedens patet Item 3o febris ethica
habet causam antecedentem ergo
effimera / tenet quia febris effimera et
ethica easdem habent causas vt dicit
ysaac / in dietis suis magis et minus
quia fortior est causa ethice quam
effimere / antecedens patet / quia causatur
etiam a febre humorali vt patet quod
si non / tunc semper causaretur a causa
primitiua / Sed hoc est falsum
antecedens patet quia opportet quod habeat
causam continentem vel antecedentem
vel primitiuam et si habet continentem
tunc etiam potest habere primitiuam
consequentia tenet in tractatu primo
huius in ca o de causis febris effimere
vbi dicitur quod non semper causatur a
causa primitiua Contra arguitur Ille
morbus qui habet causam continentem
habet etiam antecedentem / febris effimera est
huiusmodi igitur / maior bona / et a minor patet
quia quelibet causa mediata habet
causam immediatam vt patet Dico
Illa febris in qua conuenit continua
habet causam antecedentem febris
huiusmodi igitur tenet quia In oppositum
est Auicenna In ca o de signis discer-
nentibus febres effimeras et putri-
das ab inuicem distinguentibus Et
probatur racione febris immaliter siue
effimera non habet materiam
igitur nec causam antecedentem
igitur Nota Causa antecedens est humor
male qualitatis non actu putrescens
sed in potencia propinqua ad putrescendum
dispositus in ordine ad causam
continentem Item contra hanc arguitur
sine contra diffinicionem Sequitur quod
febris effimera et febris ethica
habeant causam antecedentem

probatur de ethica / quia signo
materiam febris putride vt
terciane aut cottidiane tunc ar-
guo sic hec materia sit causa antecedens
et causa ethice et hec est ab-
igitur ethica habet causam antecedentem
qua tenet et maior patet quia
putrida fit ethica vt in sequentibus
patebit / et minor nota est Similiter
posset probari de effimera qua fieri
potest ex putrida vt patet et
bene consideranti / et patet etiam
de effimera ex opilacione quia nam opilatio
est causa et non primitiua nec co-
niuncta ergo antecedens / et omnes sint ca-
altera illarum vt patet 2a primi
Item continuus est manens secundum vnam
partem putrescentem et secundum aliam
partem non putrescentem / quo posito
partes non putrescentes erunt causa
effimere febris / et ita sequeretur quod
habet causam antecedentem ergo effimera
est putrida Respondetur quod ad
hoc quod dicatur causa antecedens requi-
ritur quod sit humor vel humiditas
huic proporcionata et requiritur quod
effectus scilicet effimera vel ethica vel
alia ab ea dependeat / ad propositum
dicitur et patet solucio Ad primum
quod ethica est independens Alio
dicitur causa antecedens simpliciter et est
que non habet ordinem ad quietem
vt humor qui non est dispositus
ad putrefaccionem quantum est de se
et producit morbum mediante sui
grossicie aut viscositate vt opilacionem
Secundo Nota quod febris effimera est
duplex quedam simplex et illa est que
non causatur ab aliquo morbo
vt effimera ex calore solis etc Alia
est que non est simpliciter simplex

et est ea que causatur ab alio
morbo vt effimera ex apostemate ab opilacione
ex nauseatiua sacietate Prima
conclusio Nulla febris effimera habet
causam antecedentem primo
patet Secunda conclusio Aliqua
effimera nullo modo habet causam
antecedentem / patet de effimera
simpliciter simplici Ex hiis patet
ad raciones

Et detur in potu

Hic ponit 2m canonem dicens quod in potu
debet dari aque frigide Causa
est quia hic non est opilacio / quia ea
aqua infrigidat in suo ideo
racione febris est administranda quia
melius penetrat et extinguit
calorem

Cum autem aufertur

Ponit 3m canonem dicens quod debet mitti
in tina quando aufertur febris et
nullo modo ingrediatur quando est
febris fortis Causa primi est
quia aqua tepida humectat
ideo valet post febrem Causa
2i est quare non debet poni in al-
ba / quia non est ibi necessitas
resolucionis sed solum alteracionis que
fit per aquam Quare libenter demum
balneari est opus inungere quia
inungo fortificat sed non mollificat
hic tamen virtus sit fortis Quare
debet fieri in vnctis cum oleo quia
oleum est viscosum ideo retinet aquam
in poris que ibi infrigidat et
humectat etc

Quandoque autem

Nota soliditas cutis vno modo
est contracta a principio quam
et de illa effimera est dictum

prius ex densitate 2oo est ca
let causata ex ca extri et vt a
frigiditate exterius condensante
et c hic 3o no abalucaton i
re stiptica et c determat infra
de ca Nota q estimatur et di
in tres primo ponit causas eius
primo in duo primo ponit hanc ca
dicens Nota qn op o esta est for
tis tunc causatur putrida si op
est debilis tunc aliqn causatur
effia Item qn vapor retentus est
acutus tunc causatur putrida
quia acutas talis prouenit ex
calore putredinali si quando
est suauis tunc no generatur putrida
sed effimera

Signa

Nota est opinionem existentem
in cute primo no potest talis sed
postea potest Causa 2i signi q
illic sicca est deperdicio caloris
et spiritus hic aut no Et est opi e
est mag caliditas citior ergo
necessitas attrahendi est maior
quare pulsus est frequens et
est durus quia frigus hic contrarie
artiam et humiditates cutis no ros
condensata est durior qz no con
densata quia humiditas cuti no
resoluitur ideo non est pestinus

Et inflatur

quia frigi
ditas condensat et retinet ipsi
et vrina est alba quia frigiditas
exterius ca hic debilitare calidi na
turalem quare vrina no bene dige
ligrz est tincta quia fumi mali
calidi qui deberent esse resoluti
retinentur per frigiditatem quam
si ad mag vrinam tingit eam
caliditas i mala calida sunt re

soluta i debuissent fuisse resoluta

Cura

Nota sudor prouocatur
quadrupliciter vt patebit hic ponit
curam illius febris et diuidit in quo
tamen curatiuos primus q dnt co
periri in febre donec sudent
Causa est quia per sudorem aperiuntur
pori qui erant opilati a frigiditate
et expellunt superfluitates retenta
Quare valet balneum quando de
clinat febris quia humiditates re
tente que de nouo possent esse ca
opilacionis remouentur Nota hic
potest modus esse prouocandi sudorem
vnus o sit 2 cucurbitam magnam
imple aqua bulienti et pone in
soleis pedum pacientis tamen prius
panno duplicato aut triplicato
in medio posito vt no comburat
plantas pedum 2s modus est iunge
spinam dorsi a capite vsque ad
caudam cum oleo de camomilla aut
mellilloto per spondilia transeundo
3s 4 modus est vt paciens cum oleo lini
cum oleo sed de camabo et de
croco melius est et dico melius
quia hic dz apponi quando sanguis
est congelatus in corpore quia d
3m est vetulam et sepe vsant homines

Et embroce

ponit 2m
cam de cura et dicit q dnt embro
cari cum aromaticis i amorosis Causa
est quia ille herbe sunt calide
et resolutiue ideo valet infusio
aque decoctionis

Et fricentur

hic ponit
3m cam et diuiditur primo ponit
hoc et dicit q dnt fricari cum ab
stersiuis pororum vt est farina
fabarum furfures Causa est abst
siua mundificantia poros et

resolvunt superfluitates et aperiunt
Quare no dr in vng quibusq
bene sudauerint quia timendum
esset ꝓ racon vntuositatis olei
ante sudorem pori opilarentur
et non fieret resolucio superflui-
tatum hoc ꝑ quis aid Idem de
aqua tepida

Et oportet hic ponit
notabile dicens ꝙ balneandu
ꝑ aqua precedere dz balneum
in aere Causa est quia in ista
febre partes cutis ꝑt frigus
sunt multu condensate Ideo re-
quirunt mollificacio que fit ꝑ te-
pidam aquam prius qm resolucio
que fit in aere quia primo resolu
fieri no potest Ꝑlea delatatiua
poros s. quia fortificant membra
keyri l viola saracenica

Et abentur hic ponit
quartum cam et diuiditur / primo
ponit hoc Quare dr acapeabu
facilis digeronis quia calor et
digo sunt debilitata ꝑt frigꝯ
Secunda ca est vt na fit inemota ad
expulsionem superfluitatum retentarum
et no ad digonem cibi grossi Quare
vinum album valet qua apit poros
et prouocat sudorem et expellit
superfluitates Et valet ad aquam
cont febrem Quare melius qm
aqua quia aqua opilaret cum
sit frigida

Et inunctio hic ponit
notabile remouendo dubium dubi-
taret aliquis in qua febre vnctio
magis valet vtrum in febre effimera
ex labore vel ex frigore / dicit
ꝙ in ea que ex labore Et ca

est triplex Primo ad confortandum
membra que debilitata sunt
et ad ad alterandum ea que desiccata
sunt et eciam vt remoueatur
humiditas in poris vt humectet
et hoc facit olin violarum tepidum
ideo valet Sz in febre effimera
ex frigore solum olin valet
ad resoluendum no aut ad confortandum
vel alterandum Ideo ibi melius
valet qm hic quia ibi requirit
mutacione tamen hic aut racon vnc

Quandoqꝫ aut

Circa Rubrica Nota ꝙ
aqua stiptica est duplex .i. quedam
frigida vt pinnea et sibi in alia
est calida vt aqua decoctionis
nucis cipressi et hoc dr Sed aqua
frigida stiptica magis opilat
qm calida Ca est quia .i. aqua
frigida stiptica sunt due cause
opilantes s. frigiditas et stipticitas
Sed aqua calida stiptica tm hz
vnam s. stipticitate quia caliditas
no stipticat rerens paruby
quocunqꝫ mo sit opio ꝙ oes
capitur hic contrario patet dum
in tres primo ponit causam hui
febris dicens Et qui balneat
in aquis stipticis vt alius et hoc
cum priori dicitur opilant et fit
febris effimera et aliqn putrida No
primo ꝙ alumen quantum pertinet
proposito est duplex quoddam est alu
plumie s. fixe sc. Aliud rupe
et illud est magis stipticum qm
primum et illud valet maxime
in fluxu menstruorum si puluis a
in aqua resoluitur et mulier po-
natur in ea et dz poni in integra
quantitate Secundo notat ꝙ re ꝑ balneum

In aquis sceptiās generatur febris effi^a quia ille febris racione fortis vmoris opilant poros disponit et si est multum fortis opila^o fit putrida si aut debilis inflamatur tm spūs et fit effimera alia patent de se

Signa hic ponit signa illius febris Et diuiditur in quattuor secundum quatuor signa primum est quod causa precant dam et patet in lra Quare ca est eius signum quia ex eius est sensibilis et dme ille est septus et erant

Quare cutis est aspera tu ingredie quia racione rei scep te fortit vmentur ps humiditas que erat in superficie cutis vadit ad profundum et ita fit cutis aspera quare est nigra quia humiditas deus quod reddebat ipsam claram et formosam vadit ad profund ideo fit nigra et ponit patet ibi fit in tertio pprato cu hh aq

Et est dispositio

hic ponit 2m signum dicens in ista febre in primi^o du tan dictis sentitur modica caliditas quia racione scepti calor vadit ad interiora ideo no pz quare si diu mota magis appetet calor Causa est quia pori ppt calorem magis aperiuntur ideo sentitur calor tunc et tota ca est caliditas vole manus

Et pulsus hic ponit 3m signum dicens quod pulsus est debilior et minor et vehementis velocitatis quia fortior est opi^o que fit a re scep et quia a frigore

Ideo pulsus est debilior cum calor sit multum profundatus intra et est debilior quia maxime debilitatur calor et est frequentior quia maior calor est int quam in alia febre ideo eam ppt frequenciam fit velocior

Et vrina ponit 4m signum et est quod vrina est valde citrina quod et magis quam in febre effi^a ex frigiditate et magis tenuis Causa est quia hic est opi^o vnde calor naturalis magis debilitatur ideo profundatur ppt [illegible] in alio ca^o

Cura oportet vt aie

ponit curam huius febris diuiditur primo ponit dictam et generalem huius febris ad curam febris ex fu te dicit quod sunt multum primum [illegible] est quod apparet vtrobus resolutiua et mollificatiua et abstergen^a ideo hic causa tamen in generali

Verum tamen eis hic ostendit in quo dicit ille due cure et diuiditur in duas cum dicit quod in hoc differunt quia in febre prima primo vnum hic no quia in no remoz forte opi^o que est hic sed hic remouet debilem qui est ibi

Et oportet hic ponit secundam curam dicens oportet quod habeat subtili^o regimine et magis quam prius omnia que ponuntur hic et tunc poris ideo dicit Causa primi est quia in ista calor naturalis est debilior et fortior retento superfluitas ideo vt no sit ita intenti tua grossum cibum sed apertum poris expulsionem superfluitatum ideo [illegible]

subti° regiminis Quare plus dicit stare in aqua et de balneo quia hic fortior opi° quam in primo 10
Quare requiritur maior tardatio in vomitorum quia hic est maior opi° que non potest in tam brevi tempore removeri sicut in p^a 10 ca

Quandoque accidit

Circa Rubricam Nota quod vinum potest esse duobus modis causa febris effimere Primo ratione sue multitudinis quia tunc multitudo fumorum potest esse causa inflammationis spiritus in corpore disposito que fit ex multitudine vini. 2° est causa febris effimere ratione sue fortis caliditatis quia vapores isti sive vini calidius sunt secundum in corpore colerico disposito inflamantur spiritus et fit febris effimera ratione caliditatis vaporum Continuatur dividitur in duas primo ponit quod ex vino potest febris effimera generari 2° causa patet in Rubrica

Et cura hic ponit curam illius febris dicens quod cura illius febris est cura ebrietatis et preter Nota quod ebrietas potest curari quinque modis Primo° cum provocantibus sompnum ut cum stupefactivis Et causa est quia in sompno recluditur calor et consumuntur vapores vini Similiter post humiditates retentas in sompno ebetantur illi fumi. 2° curatur cum evacuantibus ut vomitu vel fricatione secessa quia materia ex qua elevantur illi fumi evacuatur et curatur. 3° cum alterantibus ut infrigidantibus et humectantibus ut cum aqua quia per hoc vapores vinosi ob-

tunduntur. sed in post quartus opilatur

Non gaudeat malo

quarto cum prohibentibus ascensum vaporum ad caput ut coriandrum preparatum post mensam sine potu ut amigdale dulces tres vel quatuor cum aqua Quinto cum dissolventibus vapores ex tota substantia ut est brodium caulium rubeorum ante vel post et ut intantum ex hoc patet ca partis quare cura° ebrietatis est cura istius quia est eius ca Quare ut vomitus ut materia removeatur Quare ut flebotomia et ut in fine ut removeatur materia quare ut balneum post ut evacuentur superfluitates post 2am digestionem

Cibi calidi Circa Rubricam nota quod cibus potest esse causa effimere triplici ratione ratione sue multitudinis sicut dictum fuit de ea ex nauseativa sacietate superius. 2° ratione sue sub(stanti)e ut grossicies vel viscositatis sicut determinat de eo in ca° de effimera ex opi(lati)one pororum supra Tercio modo ratione sue qualitatis vel ratione sue magne caliditatis ut piperata aut alliata et sic de ea determinatur hic Continuatur dividitur in duo primo ponit causam illius febris dicens quod cibi calidi sunt causa febris effimere Causa quia cibi calidi principaliter habent stomachum inflamare ubi non sunt spiritus ideo inflamant epar et spiritus naturales ubi et quia illi vadunt ad cor ideo spiritus cordis et vitales inflamantur et ita fit illa

Et sicut illa Hic comparat illam febrem ad illam que fit

ex sole vel balneo d. sic illa q
fit ex sole et balneo inflamatis
spus vitales sicut hic nales
Causa illud primo inflamatur
cui calor primo obviat sed calor
solis primo obviat spiritibus anibus
ut cerebro et calor balnei pro
obviat spiritibus vitalibus quia
per attractionem aeris balnei ad
cor sed caliditas cibi primo spiritum nalem

Curatio hic ponit curam
illius febris Et dividitur in
duos canones primus est quod in ista
febre debet provocari urina cum se-
minibus frigidis Causa primi quia
si superfluitas calida est gibbo
epatis competunt urinam provocantia
frigida ut semina frigida Si autem
est in concavitate epatis competunt
ventrem laxantia ut prima
damascena tamarindi et dicit esse
frigida propter febrem quia si essent
calida augmentaret febrem Ps
sorach et syracost et mana sicut id

Et rectificare hic
ponit 2m canonem dicens quod debet recti-
ficare epar quia lapsum est ad
caliditatem et in hoc maxime
valet aqua endivie et succus acetose
multum valet quia valet multum
in quacumque febre et in quacumque
materia quia aperit subtiliat
infrigidat et ventrem laxat Alia
patent de se per superius dicta quia
omnia frigida competunt racione
febris contrarius non tamen virtutis quia
virtus et natura abhorrent febrem
aut gaudet igitur Nota Campho-
ram aliquod est genus sed simile
sic dicit inspano sed est succus
cuiusdam herbe testate d. et multis
aliis que camphora dicitur et est
herba multum similis camphore

sed magis est aromatica et hec
herba in fine veris colligitur
et tunc succus eius exprimitur pro-
pter quod feculentum est residet et ali-
quod purum est et magis retinetur
soli exponitur et desiccatur

Utrum febris effimera ex oppilatione pororum
possit generari Et videtur quod sic Sequeretur
quod pori essent in corpore sed hoc
est falsum igitur maior patet quia
aliter non essent causa febris
quia non eius non est causa entis sed
minor patet primo de generatione contra
melissum qui ponebat poros in
corpore Secundo arguitur Si sic
sequeretur quod in hyeme maxime
generarentur febres effimere patet
quia tunc maxime sunt oppilationes
fen 2a doctrina 2a summa 2a capitulo 6o
de causis oppilationum falsitas patet
quia maxime in estate generantur
febres effimere Tercio arguitur Si sic
quod omnes homines febricitarent fe-
bre effimera patet quia in quocumque homine
pori sunt oppilati quia non est dare
vacuum contra philosophos sed falsitas
patet de se Quarto sequitur quod
effimera esset accidens morbi sed hoc
est falsum igitur quia tenet et anterior
patet quia accidens oppilationis que
est morbus officialis Quinto arguitur
Sequeretur quod vinum grossum esset causa
alterius generationis quia tenet quia
oppilatio pororum ut plurimum fit a
frigido et frigidum est causa effimere
quia est calor sed falsitas consequentis patet
quia vinum grossum confortat a primo
de generatione Sexto arguitur illud
quod est causa febris putride
non est causa febris effimere oppilatio
est huiusmodi igitur maior patet
quia sunt distincte febres minor
patet tractatu 1o huius prime quarti

ca° primo de causis putredinis
In oppositum est Galienus hic in
ca° primo de hoc Nota quod opilacio est
duplex scilicet intrinseca et extrinseca de-
extrinseca est hic sermo sicut
patet in principio de hoc 2°. et
ista fit quatuor modis. primo
modo a frigiditate fortiter conden-
sante. ut a nive et aere 2° modo
a re stiptica partes fortiter unie-
te ut mirra mite apressi aliae
3° modo fit a re fortiter exiccante ut
a forti calore. Quarto modo fit a re
fortiter comprimente ut est ligatura
Et ista fit contio Responsalis 1a
quod opilacio pororum potest esse causa
febris effimere patet hinc quia propter opilacionem
pororum non possunt vapores calidi
egredi et resolvi qui calefacti cal-
efaciunt spiritus et inflammat etc
Ad racionem Ad primam respondetur
negando maiorem Ad probacionem dicitur
quod mallissi possunt poros vacuos
et hoc modo eos ponere non est verum
nam ipsi semper sunt pleni aut
aere aut humiditate superflua Ad
2m respondetur negando quantum
Ad probacionem tunc Dicitur quod quantum est
ex parte opilacionis verum est. sed
quantum est ex parte caloris non
est ita. quia in hyeme non est ita
subtilis. et inflamabilis. racione
ladest obtundentis scilicet humiditatis in
hyeme Ad terciam respondetur
negando quantum et causa est quia licet
pori pleni sunt sic dictum est tum
non sunt pleni superfluitate grossa
aut ventosa que debet facere opilacionem
Ad quartam respondetur quod verum
est. et sic si arguitur tunc aut
effimera esset actu tersa aut contrarias
mutatum aut convenit mutatum

Respondetur quod nullus illorum sed
omne actus vitio sequens nobis
est aliquis illorum sed febris effimera
non sequitur nimio morbum aut
opilacionem ut patet Ad quintam
respondetur quod verum est de parte
sed non de per se Ad sextam respondetur
quod quando opilacio est fortis et
humores sunt dispositi ad putre-
factionem fit putrida. sed quando
est debilis et non sunt dispositi
humores. sed spiritus ad inflamandum
sequitur febris effimera

Utrum accidencia anime possunt
esse causa febris effimere Et non
arguitur Illud quod generatur ex
alio debet esse simile alteri 1° methaurorum
sed accidencia anime non sunt calida etc
Secundo ex illo quod infrigidat non
potest febris effimera generari sed accidencia
anime infrigidant igitur utrum
de timore et tristicia. 2a primi
doctrine 2a capitulo de causis infrigidancium
Tercio arguitur Ex illo generatur
febris effimera quod est immu-
tare corpus nimium sed accidencia non
sunt huiusmodi patet quia sunt quedam
incorporea. quia non immutat
corpus 1° methaurorum per commentatorem
Quarto arguitur Sicut maxime
hoc esset in ira quia in ira fit
ebulicio sanguinis circa cor primo
de anima. sed hoc non quia in
ira vadit calor ad exteriora
a corde quod est oppositum febri
quia febris est quando cor calet
primo de differenciis febrium Quinto arguitur
Requiretur quod idem effectus debet produci
a causis contrariis. quod falsum patet
phisicis 2° de generacione. sed tenet
quia accidencia anime sunt contraria

vt gaudium tristicia timor et auda[a]
Sexto arguitur Si sic hec esset
aut ex accidentibus aie extrinsecus
sub repleto aut sub dissipato sufficientem
tientem digestionem non primum
quia sunt sic cause consuluatiue
sanitatis 2o teg ibi et ex acci[bus]
aie nec sub dissipato quia sic
sunt ca alteracionis egritudinis vg
h[o]to 1o quando aliquid motum
corpus indiget corpus esse reatur
de quodam duce qui fuit p ira
curatus igitur no sunt ca esse
Oppositum dicit Galienus in textu
Nota quod accidencia anime operans
virtute obiecti a quo causantur
et racione virtutis eo sunt passiones
quia virtus animalis cum sit imperans
virtuti naturali mouentur spiritus atque
ad intra aliquando ad extra atque
vtroque modo Ex hoc patet solucio
questionis Ex accidentia aie sunt
causa febris effimere patet quia
sunt ca inflamacionis caloris naturalis
ad quam sequitur febris effimera sit
Ad primam racionem respondetur quod
maior est vera de generacione vniuoca
sed non equiuoca Nam sol generat vnde
ad minorem dicitur quod accidencia aie
non sunt febri similia formaliter
sed virtualiter Ad 2m dicitur quod quod
est ad eorum fieri calefaciunt sed
quantum est ad eorum factum esse infrigidant
vel ad esse eorum Ad
tercium dicitur negando minorem
Ad probacionem dicitur quod quamuis sint
incorporata tamen agunt in virtute
corporis et obiecti agunt Ad
quartum negando minorem et dicitur
quod quamuis calor cordis diminuatur
extensiue quia non sunt ibi tot spiritus

vt ante tamen propter fortem motum augetur
intensiue quia est spiritus calidior
Ad quintum respondetur quod quamuis
accidentia aie sunt contraria quo ad aliquos
effectus speciales conueniunt tamen quo ad
effectum generalem scilicet quo ad forte
motum in spiritibus et sic faciunt
effimeram Ad Sextum respondetur
concedendo maiorem et negando minorem
Ad probacionem dico quod illud accidens non
fuit administratum sub dissipato nec
in conueniencia sed optime eo quod magis
infrigidacio fuit in corpore suo que
indiget ira pro sua sanitate quia contraria
sunt effecta sic
Utrum febris effimera possit
transmutari in alias febres vt
in ethicam et cetera quod non Racio
Illud quod transmutatur est subiectum
h[o]to phisicorum sed effimera est accidens
tercio de morbo Secundo arguitur
Illud quod transmutatur in aliud est
contrarium illi patet quinto phisicorum
vbi dicit quod motus est contrario in contrarium
sed febris effimera non est huiusmodi quia
omnis febris est calor sed non contraria
calor calori cum sint eiusdem speciei
3o arguitur Illud quod transmutatur
in aliud in fine transmutacionis
illius recipit formam illius sed est
alteracio patet quinto phisicorum vbi
dicit quod generacio est finis alteracionis
et non per generacionem acquirit formam rei
sed febris effimera est non est huiusmodi
patet quia ipsa est forma que
est forme non est forma ibi nec
qualitatis est qualitas Quarto
arguitur sic Illud quod transmutatur
in aliud transmutacione que est alteracio
remanet idem in tota transmutacione
sed febris effimera non est huiusmodi ergo
patet quinto phisicorum quia per hoc

dit quatio ab alteracione / eciam patet
in descriptione orbis / minor patet quia
corrumpitur primo replevimus non durat
nisi per unum diem ut patet in
multis capitulis Quarto arguitur
sic Sic sunt alie febres ad
effimeram sit econverso sed alie
non transmutantur in effimeram
igitur nec econverso / quia tenet
per simila / sed hoc patet / quia nulla
ponit hoc igitur non sit equivoco Quinto
arguitur quia sic sunt hec esse
quod febris effimera posset esse causa
aliarum febrium / sed hoc falsum
quod patet quia non videtur alia
causa / sed falsitatem quod est / patet quia
causa est maioris entitatis quam
effectus sed in febre effimera non est ma-
ior neque fortior quam alie febres
primo econverso In oppositum est Auic-
cenna per mutacione febris effimere in
alias febres Et probatur racione
quia stante febre effimera posset
esse humores aut membra esse
disposita aut disposita ad
inflamacionem / quo posito patet
racio Circa questionem Notandum quod aliquid
transmutari potest in aliud aut
permutari quod sufficit proposito
quatuor modis primo tamquam
subiectum transmutacionis et sic febris
effimera non potest permutari in pu-
tridam aut ethicam / quia subiectum in
transmutacionibus est corpus sive
subiectum febris effimera est aut calor
Secundo modo tamquam terminus transmutacionis
et sic febris effimera potest permutari in
putridam aut ethicam patet quia
terminus a quo transmutacionis et febris
putrida aut ethica terminus ad quem
Tercio modo tamquam causa transmutacionis
et sic febris effimera permutatur in alia

putrida aut ethica quia est ca
alterius febris Quarto modo potest
aliquid transmutari in aliud tamquam
prius / quia quod est prior aliis
sed spiritus auctus / que sunt inflam-
mabiles quam humores aut membra
Et hiis patet conclusio secundum quartum
Ad raciones Ad primam dicitur quod verum
est de illo quod transmutatur tamquam
subiectum sed aliis modis opportet
Ad alias tres raciones patet Ad
Quartam dicitur quod non est simile
quia spiritus sunt leviores magis dis-
positi ad inflamandum quam alie febres
habent effimera in alias plurimum
sed numquam est econverso sed racio
Ad Quintum respondetur negando
minorem Ad probacionem dicitur quod
non est verum de una causa sed
de omnibus ut supradictum est maior
entitatis quam materia vel forma-
tantum sic in proposito
Dubitatur utrum tria
sint genera febrium et arguitur quod non
Illa que genere differunt
specie differunt quia metha sed febres
non differunt specie igitur nec genere
tenet quia hoc patet quia sunt
omnes eiusdem speciei ut patet
ex diffinicione febris Secundo illa
que solum differunt per materiam non differunt
genere sed febres sunt huiusmodi
igitur quia tenet / hoc patet quia
genus est quedam forma et
omnia superiora sunt forme infe-
riora ut dicit Boecius sed minor
patet primo de differentiis febrium et
in iiii prima capitulo primo ubi
dicitur quod differentia febrium sumitur
a materia Tercio arguitur sic illa
que habent eandem diffinicionem
non differunt genere nec specie / patet quia

sola spes secundum decam diffinitur
sed febres sunt huiusmodi patet quia
habent unam diffinitionem qualem
Quarto arguitur sic est debilis
febris a kilo putrefacto dependens
in stomacho igitur est debilis quarta
febris tenet gratia et antecedens patet
quia potest putrefieri kilus in
stomacho Quinto arguitur est quarta
febris que nec putrida nec ethica
nec ethica igitur gratia tenet et
antecedens patet de synocha Sexto
arguitur est dare febrem in calore
naturali et est dare calorem febrilem
in spiritibus igitur sunt plura
genera tenet gratia et antecedens patet
quia calor naturalis et spiritus sunt
diversa corpora quod tamen est apud phylosophus
anime 3° tex phali ubi dicit quod
duo sunt corpus grosse et subtile
igitur erunt quatuor genera febrium
sed quantum patet quia qua ratione
unum potest inflamari eadem ratione
aliud Oppositum dicit Avicenna in isto
capitulo primo canonis ponit tria genera
febrium Et probatur ratione quia
quot subiecta febrium tot sunt genera
febrium patet quia distinguuntur
penes materias sed tantum tria sunt
subiecta febrium igitur tantum tria sunt
genera Circa questionem nota
quod duplex est genus quoddam est genus
predicabile de quo dicit porphyrius quod
predicatur de pluribus specie diffe-
rentibus etc. et de hoc intellectum ad propositum
aliud est genus subiicibile et est
materia a qua febris dependet
et hoc considerat metaphysicus et naturalis
Nam considerat metaphysicus et naturalis res
sed in ratione sunt sed tamen ratione actus
materiam ut operatio formam
et dicitur capi materia pro humore aut spiritu

aut membro aut pro humiditate
porcionabili humorum propter febrem
dependentem a kilo putrefacto Tunc
sit hec prima conclusio quod non sunt
febrium tria genera secundum logicos
patet quia solum est unum genus
febrium quod de omnibus vere predicatur
ut calor preter naturam Secunda
conclusio quod tria sunt genera
febrium secundum medicos patet quia
tria sunt a quibus febris de-
pendet igitur antecedens patet quia
febris ethica dependet a spiritu
putrida ab humoribus ethica a
membris Tercia ipse sunt distin-
ctiones penes illa penes que di-
versificatur cura eorum Ad rationes
Ad primam respondetur concedendo
maiorem quod illa que differunt genere
predicabili etc. sed negatur minor ad sensum
medicorum Ad quartam rationem
respondetur quod kilus putrefactus
in stomacho non facit febrem et
causa est quia ibi sunt vie late
unde fumi illi faciliter egrediuntur
per os vel intestina et non vadunt
ad cor Sed contra hoc arguitur materia
in stomacho quando fuerit putrida
et nausiativa faciat febrem igitur
eciam kilus putrefactus faciet
putridam Ideo aliter respondetur
sed quia febris putrida ex kilo pu-
trefacto reducitur ad humorem qui est
causa febris putride Ad quintam
rationem dicitur quod reducuntur ad pu-
tridam Ad sextam respondetur
quod calor et spiritus non sunt diversa
corpora essencialiter sed gratia
qua primo vocatur calor naturalis
qui est in corde grossus ab hali
sed spiritus in quantum est magis subtilis

et ergo isti sunt in re sed quia gros-
sior est dicitur calor, in subtilita-
te spiritus etc. consequenter etiam
una erit febris effimera

Utrum febris sit morbus simplex

Et quod non arguitur mala complexio
calida et sicca est morbus compositus
sed febris est huiusmodi igitur conclusio tenet
et maior patet primo de morbo
sed minor patet prima afforismorum 9to h9
afforismi unde dicit etc. Secundo
arguitur sic ille morbus qui nocet
pluribus operationibus est compositus
sed febris est huiusmodi igitur etc. maior
patet primo de morbo ubi dicit
quod tot sunt morbi quot sunt
operationes lese, minor patet in sua
diffinitione febris per Avicennam ubi
dicit quod nocet operationibus et intelligit
omnibus Tercio arguitur sic
ille morbus qui habet causam compo-
sitam est compositus sed febris est
huiusmodi etc. maior patet quia causa
et effectus debent proportionari etc.
2o phisicorum et quinto metaphysice sed
minor patet quia quelibet causa
febris est composita ex materia et forma
et elementis Quarto arguitur
ille morbus est compositus cui
alter morbus annectitur sed febris
est huiusmodi igitur etc. maior patet 2a
primi doctrine 4a capitulo quinto de morbis compositis
ubi dicit hoc de apostemate, minor
patet quia aliquis frenesis aliquis
apostema etc. Quinto arguitur
omnis morbus est compositus igitur
febris est composita tenet quia
a toto in quantitate ad suam partem
etc. sed antecedens patet 3o de morbo
ubi dicit quod morbus est qualitas
composita Sexto arguitur

Ille morbus est compositus in quo
est distemperancia ambarum qualitatum
sed febris est huiusmodi igitur conclusio etc.
et maior patet primo de morbo
sed hoc patet quia est ibi distemperancia
in caliditate et siccitate In oppositum
est Avicenna in 1a primi capitulo primo
ubi ponit febrem simplicem
Nota quod morbus dicitur pluribus
modis simplex Uno modo quia est
una qualitas scilicet caliditas tantum
vel siccitas tantum etc. et hoc modo
nulla febris est simplex morbus
quia est una qualitas scilicet siccitas
Secundo modo dicitur simplex quia
ab uno cuiusdam spiritus dependet et sic
febris cottidiana est simplex et
febris efimera est simplex etc. Ter-
tio modo dicitur simplex quia de-
pendit a materia una vel pluribus diver-
sarum specierum in eodem loco putre-
scentibus et colera et flegmate in u-
no loco putrescerent facerent
unum morbum Quarto modo dicitur
aliquid simplex quod non est diver-
sarum proprie diversarum complexionum
sicut cauliculis in superficie est complexionis ca-
lide et laxat et interius fri-
gide et constrictive Et sic tot modis
dicitur medicina composita Ex
hiis patent solutiones rationum et
questionis

Dubitatur circa ultimam partem diffi-
nitionis febris utrum febris plus noceat
virtuti naturali vel vitali Et
arguitur primo quod plus nocet
virtuti animali hec Illi virtuti plus
nocet que plus laborat in febre
sed virtus animalis plus laborat in
febre igitur conclusio tenet et maior
patet quia in proposito labor et
nocumentum idem sunt, sed hoc

patet in 9to 19 Inchoantibus mo-
bis ubi dicit in statu morbi
febrilis alis virtus laborat et
virtus nalis et vitalis quie
scunt 2o arguitur Illi virtuti
plus nocet que est magis sen
sibilis passibilis sed a est alis
igitur la or patet quia alt accord
et 2o de anima Item in decubi-
tudis ca° quinto ubi dicit duplu
citud est diffo pass Sor patet quia
virtus aialis est magis sensibilis
cum fundetur in cerebro et ner
vis Item quod plus nocet virtuti
nali autem Galienus in fine diffi of
febris ubi dicit hoc expresse
Quarto arguitur sic Illi virtuti
plus nocet febris que sibi magis
resistit et repugnat sed hec est
virtus nalis igitur a or patet
quia acto et nocumentum non fiunt
nisi racione resistencie quarto phicorum
gtor de pacio minor patet quia
virtus nalis est que curat morbos
quarto ca° 2o tractu de cura febris
putride in vel quia virtus digestiva
digerit materiam et expulsiva ex
pellit eam Quinto arguitur sic
Illi virtuti plus nocent et cu
actus plus leduntur patet quia
acto et opacio lesa id sunt ca
nocumenta 3o de morbo Sor
patet quia ita sit de actibus
virtutum instrumentum et ministra
tarum ut nutrimento plus nocet
quod corpus dematratur et ita de
aliis actibus Sexto arguitur sic
Ille febris plus nocet virtuti vitali
vitali Illi virtuti et que prius
fundatur in corde patet quia
febris primo ledit cor primo de-

dens febrium sed minor patet quia ita
sit de virtute vitali vz prima si
dor 7a ca° primo Idem doctrina
secta ca° quarto de virtute dicta ab
alia Septimo arguitur Illi virtuti
est que est principalior et nobilior
sed hec est vitalis a or patet quia
febris est molestior dibus mobis
8o de [illegible] ca° ultimo quod non
esset nisi plus noceret virtuti no-
biliori minor probatur quia causa
aliarum [illegible] dor 6a ca° quarto
si autem de virtute nali dicta ab
alia In oppositum est Avicenna Circa
questionem nota primo quod virtus vital
sumitur dupliciter Uno modo pro qualibet
virtute corporis viventis et sic
est communis ad omnes virtutes Secundo
capitur pro virtute movente cor et
arterias motu dilatacionis et con-
strictionis et sumitur hic quia sic
est distincta ab aliis virtutibus
Similiter virtus nalis capitur dupliciter
primo pro qualibet virtute aie quia
aia est natura et sic est communis ad
omnes virtutes 2o sumitur pro virtute
operante circa nutrimentum et sic est
supra dicta et sic sumitur hic Secundo
Nota quod febris sumitur dupliciter
Uno modo absolute in quantum febris est
2o modo racione sue materie sive humoris
a quo causatur Tunc sit gelio Antratissia
Prima quod febris absolute plus
nocet virtuti vitali probatur
illa conclusio quia illi virtuti plus
nocet cuius operacio citius sentitur
lesa sed sic est de vitali quia in
pulsu statim cognoscitur febris
ut patet Secunda conclusio quod febris
plus nocet ~~[illegible]~~
virtuti nali racione materie igitur
patet quia a materia febris plus pa-
titur nalis et circa ipsam agit digestio

et expelle° Tercia conclusio febr
racione me aliquando plus nocet
virtuti ai patet quia ma ifi
seua ca facit vtuti aiali vt
alienaco frenesis etc Ex istis
patet ad racões Ad pmã dicit
q aliqn accidit sed non semp
patet ad alias
Dubitatur circa Rubricã 2o fet
aliqua egritudo in corpore hũano
no appiata alicui membro vni
et videtur q no Illi mebro
appatur egritudo cui plus prius
debetur / sz omnis egritudo e hũdi
igitur / a ot patet quia hc est
de racon pbm / qz aliquis inest p
ipm / sz no sibi p alterum vt risi
bile inest homi prius q risibili
minor patet quia acquiritur p motũ
quia no ita simul potest acquiri
in diuersis membris p motu
sed prius in vna qm in alia
Scdo arguitur sic / sequitur q ead
cãus essz in diuersis sbiis dub
patet quia essz in diuersis mebris
pluitas cãis patet pmo topicorũ
vbi dicitur ca variant var
racon subiecti Idem 1o phie ce
Tercio arguitur quia si aliq
no essz appiata membro ista essz
febris sz hoc no / a ot patet in
10 cpto / quia numeratur int illas
egritudines / sz minor patet pmo
de diffis febrium / quia appatur
cordi quia ibi dicit q est ppa
passio cordis Quarto arguitr
Sicut cuc talis egritudo nulli appa
reatur sed hoc est flm / ans patz
quia quod vni appatur nec cuiq
appatur quia omnium et ans
conuertunt cpto ultimo Sed
per oppositum si no vni nec cuiq

sed falsitas patet / quia omne accidens
determinat sibi subiectum febris
autem est accidens Quinto arr
Tamicos est pceras vel egritudo
circa corpus hũanũ de qua de
terminat hic et tn appatur vni
minor patet quia appriatur capiti
sic q no pedi nec aliis In oppo
situm est Auic in Rubrica
qualis 19 cpti Et pbatur racon
Illud quod est cõe toti corpi
no appriatur vni membro tali
egritudo est hũdi igitur / a ot
patet / quia cõe et ppriũ ex
opposito distinguuntur / minor patz
de febre et de apostemate et de volne
rẽ de quibus determinat hic
que possint inesse cuilibz mebro
Circa questionem nota q ppriũ cõitati
opposito pnet dicitur duobus dis
vno ° simpr qe vt quod inest
oim soli et semp vt risibile hoi
et capitur a porfirio / 2° capit
pro ppo sm quid vt illud accns
quod determinat sibi vnum mebrum
ita q nullum aliud / cui soli inest
nec omni sz alicui nec semper
vt tremor cordis inest soli cordi
nec semp sed aliqn n oim sz alicui
et de 1o ppo querit questio Tunc
sit pma conclusio q nulla egritudo
est in corpe hũano appata vni
membro loquendo de ppo simpr
pmo ° pbatur quia nulla inest
omni soli et semp igitur Scda
conclusio q aliqua est egritudo
in corpe hũano appata vni mebro
simpliciter loquendo de ppo sm quid
pbatur quia alicui membro inest
egritudo sz no oi nec semper
et illi q nulli alteri membro

ab ipo altorius denominatois vt
sinccipitis cordi epy^a cerebro zq
Tertia conclusio q aliqua est egri
tudo in corpore humano nec appa
ret vni membro nec alicui parti
de febre de apq te zc Ex hijs
patet ad racos Nota q p illos
versus patent omes cause febri
efficiend posite ab Auic Iam trist
co · cura · vi · somp · q · grau · q
timore · lab · cd · e · do · sin · fa · fr
op · nausea · saciete · op · spi
ra · fri · stip · spli · vino · q^a · cibo

Putredo Tercia ta. 2

Rubricam Nota q 9
structio dz incipi ibi tracty
29 et patet Sedo Nota q i
tractatu 2o sunt due ptes pri
cipales In vna determinatur de
febre putrida in generali In scda
determinatur de vnaquaqz febre
putrida in spali et ambas ptes
tangit in rubrica et patet in
tuenti P colericad febre intel
ligit omnes alias febres put
das et post point Rubricam spale
ta li sermo secudus Nota pu
trefactio est quadruplex quod
no est aliud qm corruptio calori
naturalis in ppo ~~humido~~ suo
humido a calore pret naturaz
qui est duplex vnus aeris extri
seci vt in estate qui imprimit si
militudine suam in humoribus
et putrefiunt 2q est qm mali
calidi qui retentus in corpore
ppe opilacom inflamat spus
et p hus humores si durat
diu et q calor naturalis est
corruptus siue debilitatus ~~et~~
~~est ...... sequitur~~ tunc humores
delinquuntur a regimine nature
Alia est putrefactio que est gna 2o
tamen pmo pnosticand q to 2o
sine vltimo et illa hz ptim
esse a calore nali quedam in
calore scz in albedine et a calore
preter naturam quia no potest
convertere in membra Tercia
est que est virulenta e generand et
consistit in superfluitate alicuius mebri
que non potest dealbari p calore
naturalem Ideo remanet solidis
vt patet in apa hq et ista putredo
totaliter fit a calore pret natura
Tercia putrefactio e que no est
aliud nisi alicuius humidi ebulicio
p illud modum vinum postqm est
putrefactum fit acetum quia ptes
subtiles calide pter ebulicom
resoluuntur et remanent ptes
grosse aquose acetose de pma
intelligit Auic hic Textus no
Auic point septem causas pu
tredinis Vnde pmo accidit ppt
kylum generatum a malo cibo
Nota q cibus poterit esse malus
dupliciter Vno mo qm sbam
vt carnes bouine et porcine
de illis non notis hic Auic
quia fortis stomachus bene digit
eas 2o mo qm ex sui sba est
multum malus qui no potest
corrigi a natura vt quidam pisces
et huius dicit de illo loquitur hic
Contra hunc modum Replicatur hic
racom i q cibus est ca putredis
rom cq sibi debetur actio patet
quia putrefactio est actio tu fit
motu sz hic no est racom sue
substancie patet quia indesensu
et sensato dicit Aristoteles Igitur

no agit racione sue subs sed racione
sue caliditatis Respondetur con-
cedendo maiorem Ad borem
dico quod verum est racione sue sbe
absolute sed bene racione sue sbe
qualificate quia differes tales
sunt in ma cibi et tali quod
sus no repugnat bono humori vel
aliter respondetur quod verum est
quod esset causa activa sed bene
potest esse causa passiva scilicet racione
subs quia no potest a calore
naturali converti in bonum humorem

Aut propter qd

hic ponit aliam causam putre
dinis dicens Alius cibus est ca
putredinis propter facilem sui cor-
rupcionem cuiusmodi sunt bene sbe
sicut lac Nota quod lac retinetur
diu in stomacho mundo vel
immundo Si 2o o tunc de facili
corrumpitur et putrescit ut si
sunt mali humores in stomacho
quia ad eos quia res subti
lis alteratur et hoc dupliciter quia
vel stomachus est frigidus et con-
vertitur in acetositatem Si calidus
in fumositatem Si aut primo
tunc melius convertitur et nu-
trit optime Nam dicit Avi
3o Colliget quod lac magis assi-
milatur membris spermaticis
Ideo melius convertitur et nutrit
si in stomacho mundo retinetur
Idem patet de omnibus sorbilibus

Aut quomodo

hic ponit aliam causam putre
dinis dicens Et tercia causa
putredinis intermedia aquosa
quam aquositatem retinet
sanguis ut fructus tardi sicut
et humidi valde Nota fructibus
tardis uno modo exponuntur sicut
tardis scilicet ad maturandum racione
humiditatis indigeste et con-
tinentur in humorem putrescibilem
Alio modo tardis scilicet exitu ad
et illa sunt causa putredinis
et inter omnes hec sunt persica
que generant febrem incurabilem
secundum Rasis 3o Almansoris Secundo modo
Nota causam partis quare ex
cibo aquoso scilicet fructibus generatur
febris quia sanguis aquosus
generatus a tali calore cito
retinet calorem preter naturam
quia in re aquosa de facili
fit putrefaccio racione ebullicionis
Secunda causa est quia non
debilitatur a natura Ideo inveniens
relinquitur a regimine nature
quia no attrahitur ad membra
ad nutriendum Ideo propter venam
moram in venis putrescunt
illi humores elevati a regimine nature

Aut quomodo

hic ponit quartam causam
putredinis dicens quando no
generatur humor vel sanguis
bonus ex cibis sed humor malus
frigidus ut ex piris et similibus
Nota quod aliquis cibus est causa
putredinis tribus modis Uno modo
racione subs et tunc capitur in prima
particula huius tractatus Secundo racione
sue male qualitatis ut quia

nimis calidus aut nimis frigidus
Tercio modo racione vtriusque et quarto
tercio determinatur hic nam decoquit
est frigidus debilitat calorem
naturalem et in eo quod est aquosum
de facili recipit calorem preternaturalem
et hec causa putrefaccionis vt
de fructibus Sed videtur quod isti fructus
non sunt cause putrefaccionis
siue febris putride quia non
deberet Auicenna administrare illos
fructus in capitulo de cura febris
putride in vi in capitulo de cura
febris causonidis Respondetur
quod fructus possunt administrari dupliciter
vno modo in via medicine et in parua
quantitate sic competunt in cura
Secundo modo in via cibi et in multa
quantitate et sic non competunt ymo
sunt cause malorum humorum
et per quos febrium putridarum et
ita hic Auicenna intelligit

Aut malitia

hic ponit quintam causam putredinis
dicens quod aliquis cibus est
artificialiter preparatus aut quod recipitur
in hora conueniente nec ordine
debito Nota secundum Auicennam 7° colliget
in capitulo de malencolia Et aliquis
cibus malus poterit fieri bonus
dupliciter recipienti Vno modo racione
bone preparacionis vt si fructus mali
frigidis preparentur cum calidis de
speciebus vt cum pipere zinzibere
Secundo modo racione magne delectacionis
tunc ibi malicia corrigitur dum
tamen non sit maxime malus Sed
oppositis partibus deterior cibus vt Galienus
in 3° de regimine acutorum Per oppositum cibus bonus
poterit fieri malus dupliciter vt patet

Ex hoc causa partis quia racione
male preparacionis potest acquirere ma-
liciam in substancia vel in qualitate
vel vtroque modo Secundo quare in hora
non conuenienti quia vnus
cibus sumitur supra alium statim
tunc ambo corrumpuntur et putrescunt
vnde Auicenna 3a primi Nichil est
deterius quam sumere cibum supra
cibum semicoctum Causa racionis est
quia si cibus grossus recipiatur
primo et subtilis vltimo ergo
natabit et non possit penetrare
putrescit ~~primo et subtilis vltra~~
et fit febris Idem dicit Auicenna
3a primi quia cibus subtilis
debet sumi primo et ante grossum
et patet eodem capitulo ibidem

Aut propter opilacionem

ponit sextam causam putredinis
dicens quod alio modo causatur putre-
do propter opilacionem causantem putre-
faccionem Causa est quia sicut
fit opilacio intrinseca sicut extrinseca
semper prohibet euentum fumorum
qui sunt cum conueniunt cum humoribus
et spiritibus Ideo ibi manentes
inflammant humores vel spiritus et
faciunt putredinem et hec est causa
principalis putredinis

Aut propter complexionem

ponit causam septimam putredinis
dicens quod causatur putredo propter
malam corporis complexionem vt quia
non potest bona digestio cele-
brari Nota quod complexio mala complexio
tocius corporis possit esse causa
putredinis tamen principaliter causa
putredinis est mala disposicio stomachi

et opis quia in illis dirigitur aliq
et specialiter mala complexio fri-
gida / quia quando stomachus est frigidus
generat humorem indigestum
et viscosum qui est causa putredinis
et ideo febris et sic intelligit
hic Avicenna per mala complexione
corporis scilicet stomachi et epatis

Et sunt iterum

ponit aliam causam putredinis et
dividitur in tres primo facit hoc
dicens virtutes enim sunt cause
putredinis quando non operantur
Nota quod virtutes non augmentantur
neque diminuuntur de se neque for-
tificantur neque debilitantur ut dicitur
in primo de anima sed ratione sui
instrumenti bene patitur illud
ut ratione spiritus Pro eo quod sunt opilationes
in membris et venis tunc spiritus
non possunt ire ad membrum de
membro tunc virtus illius membri
debilitatur quia instrumentum
suum non potest ei servire vt
in dormicione pedis quando unus
pes tenetur super alium prohibetur
motus spiritus ad eum et sic stu-
pescit Similiter in aliis

Et huiusmodi

hic declarat dictum suum dicens
iam dictum fuit quod mala complexio
membri est causa indigestionis tibi
declarat quod aliquando complexio
mala alterat cibum in ~~alteram~~
malam qualitatem aliquam tertia
et Nota triplex est permutatio
cibi vel humoris in aliquo membro
ut in stomacho quedam est permutatio
diminuta ut quando cibus quiescit
in kylum tamen imperfecte Alia
est permutatio corrupta ut quando quiescit
cibus in kylum sed in fumosi-
tatem vel acetositatem i. mala
qualitatem Tertia est permutatio
ablata ut quando cibus nullo modo digeritur
sed expellitur indigestum ut in
lienteria et omnes illos tres
permutaciones tangit Avicenna in littera

Et iste cause

ponit nonam causam dicens Et iste cause
sunt nimis in generatione opilationis
que est causa putredinis Causa
est quare ratione indigestionis generantur
humores grossi et viscosi qui sunt
causa opilationis ut dictum fuit
in febre effimera ex opilatione

Aut per dispositionem

hic ponit nonam causam pu-
tredinis et dicit quod sit aer pe-
stilencialis et locus habitationis ponitur
limus et tanaquam Nota quod aer
poterit esse pestilencialis duobus modis
uno modo quando est putrefactus
in sua substancia ut aer circa
necrum et iuxta loca fetida
quia ille aer per anhelitum intrat
ad cor et inficit spiritus et humo-
res Secundo modo ratione sue nimie
qualitatis excedentis ut calidus nimis
in estate interficit homines re-
solvendo spiritus et humores Similiter
de frigidissimo in hyeme et iste
aer dicitur pestilencialis etiam
Et primo modo intelligit hic auctor al-
tum i. canabus

Et aliquando de eis

hic removet dubium dicens Nunquid
possunt esse plures cause pu-
tredinis simul / dicit quod sic

quā de qnto plures cause ad
vnū effectū concurrūt determi
cionis introducatur

Et plurimum 3

hic ostendit ex qua causa sit ple
putredo et diuiditur in tres
Primo facit hoc dicens Et putre
do aliqn fit vt plurimū propter
grossiciem eorū et viscositate
Nota quod cause putredinis sunt
triplices quedā remote quedā
immediate quedā magis propinque
Remote vt cibus extra et grosso
que male digeruntur vel male
separatur et multa de predictis sunt
causa remota Causa imediata
est calor extraneus corrumpens ca-
lorem naturalem in humido ra-
dicali et inducens suam similitudinem
et hoc dicit Ra 9 qto illud De
tribus vero Quedam propinqua quibus
non immediati vt opi° ex hu-
moribus grossis et viscosis et intus
sic loquitur Quia hic de causa
propinqua illi humores qui opilant
sunt humorum et spiritus retinentur
et inflamantur

Cause multitud

hic excusat se dicens aliquis
diceret postquam grossi et viscosi
humores et multitudo humorum
sunt causa opi°l quare non
demeas ista dicit quod note sunt
iste cause in 2a primi et ma-
ximum signum opilacionis est cum
corpus non est planum et tunc
membra sunt grauia quia non
opilacionis non potest recipere spiritum
multitudo et per oppositum leuium
est cum homo sentit se esse leue

Dubitatur vtrum

putrefactio possit esse in corpore
humano stante vita Et non
arguitur primo In illo in quo est ca-
piibens non potest fieri putrefactio
patet de se sed in corpore humano
stante vita est huiusmodi igitur patet
minor quia anima et calor naturalis
Secundo arguitur Sequeretur
quod in corpore humano possit fieri
iuuacio stante vita sed hoc est
falsum antecedens patet quia putrefactio
ad inuicem tendit terminatur quarto
metheororum falsitas consequentis
patet quia finis est frigidus
et siccus sed vita stat per calidum
et humidum vt patet de longitudine
et breuitate vite Tercio sequeretur
quod corpus humanum posset stare
sine calore naturali stante vita
quia in putrefactione corrumpitur
calidum naturale quarto metheororum
hoc est falsum quia per calorem naturale
stat vita prima primi doctrina 2a capitulo primo
2 3 vbi dicit quod vita stat per
calidum et augmentum per humidum
Quarto sequeretur quod natura
deficeret in necessariis falsum
patet 3° de anima antecedens patet
quia necessarium est corpus humanum
et quodlibet specium conseruari esse
Quinto sequeretur esset quia putredo
esset a calore aeris continentis
nos sed hoc est falsum antecedens patet
per diffinitionem putrefactionis quarto
metheororum vbi dicit Aristoteles
putrefactio est corrupcio calidi naturalis
in humido proprio a calore ambientis
falsitas patet quod putrefactio causatur

ex opilacon sed opilaco causatur
a frigido igitur no a calido
Sexto arguitur vel talis putre-
facto esset causa morbi vel acci[s]
morbi vel morbus / sed nullum
modorum illorum igitur / minor pz
quia no est causa morbi / quia
putrefacto sequitur morbum
sed opi[us] et ~~causam~~ causa p
~~[illegible]~~ cedit morbum nec est mo-
bus nec accidens morbi quia
illa sunt in membro vt patz
pmo de morbo / sed putredo est
in humore In oppositum est
Auic In tractatu pmi tao pro
de Circa illam questionem no
q putrefacto in corpe humano
est duplex Quedam e vlis
et illa est que est in toto cor[e]
et in omnibus humoribus membrorum
om Alia est putrefacto pti[c]
que solum est in vno humore
aut in pluribus et in vno me-
bro determinato / et quelibet istarum
est duplex / quedam est in fieri
quedam in facto esse Tunc sit
conclusio pma Que putrefacto
vlis in fieri potest esse i corpe
humano stante vita patet quia
possunt omnes humores extranea-
lari in corpe pt causam ptnalez
et tunc patet veritas conclonis
Secunda conclo Que putrefacto
vlis in facto esse no pt esse
in corpore humano stante vita
patet quia quam omnes humores
leprosi sunt cessaunt vita
esse in corpore vt patet ad sensu
Tercia conclusio Que putrefacto
ptcularis in fieri et in facto esse
potest esse in corpore humano
stante vita / patet illa conclo
aduertenti Et his patet ad
racones Ad pmam dicitur q calo
naturalis prohibet quantum potest
et quanto potest sed no semper
phibet Ad 2 am dicitur q
vlis in facto esse no potest
stante vita sed ptcularis Ad e[a]
~~[illegible]~~ dicitur q na vlis no desit
in necessariis ~~[illegible]~~
sed bene ptcularis et sic vno
alio respondetur q nec ptcularis
desicit in necessariis na h[abet] sua
instrumenta quibus se defende
potest quanto tpe potest Ad ter-
tium dicitur q est causa morbi
et accidens vt quando sequit p
opilacionem

Ergo quando

Concludit cas putredinis dicens
q quando ista que dicta sunt
p humor grossus multus viscosus
faciunt opilacionem tunc causatur
febris precipue si creatur in
venis que dicte sunt in litera
Aut post illos humores habitos
precipue fit febris Causa pmi
est quia racon opis retinent[s]
sui qui comprimunt calorem nale
aut phibent caldi nalis eue
com debitam vnde induratur
calor preter natam Causa 2i
est quia racon motus cibus antequam
sit digestus trahitur ad epar
et est causa opiois Ideo sentitur
grauitas maxima post comestionem
et ambulacion Causa tercia est
quia balneum racon caliditatis eius

cibum trahit ad membra an-
tequam fit digestus Causa quia calidum
et humidum est causa putrefactionis
Causa quarti est eadem quia calor
solis trahit cibum ad membra antequam
sit digestus Causa tertia ratione sue ca-
liditatis resolvit spiritus et calore
et fit indigestio Ideo opilatio
Causa quinti est quia calida ac-
cepta post cibum faciunt cibum
transire ad membra ante digestionem
et hoc si sumuntur in magna
quantitate Si autem in parva calefa-
ciunt orificium stomachi Unde patet
quia calidum est multum nocivum in
Causa sexti quia mala complexio
illorum membrorum est causa
indigestionis cibi in stomacho et epatis
Ideo generatur humor grossus frigidus
qui est causa opilationis ut dictum
est Ideo fit retentio fumorum cali-
dorum qui inducunt suam simili-
tudinem in spiritibus et humoribus
Ideo sunt causa febris quia
diminuunt calorem naturalem et au-
gent febrilem Nota quod splen stomachus
et epar sunt membra frigida que
generant grossos et viscosos humo-
res ex cibo Ideo fuit necessarium
est eis membris calefacientibus
epithimatibus et unguentis ut ad per-
fectum reducantur temperatam caliditatem
alias fit opilatio et per consequens fe-
bris putrida ut multotiens dictum
est Si autem illa membra sint
lapsa ad nimiam caliditatem per
oppositum debent epithimari cum frigidis
non ad rectificandum calorem ut docet
Avicenna in littera ne fiat qu° cibi
in eructationes fumosas et fiat febris

essentia ex nauseativa sacietate
et forte febris ethica propter
superflua calefactionem membrorum et
consumptionem humiditatum earum

Et putredo quinque

Prius posuit causas putredinis
in illa parte dividit putredinem
primo facit hoc / secundo distinguit
febrem putridam / Prima in duo
Primo facit unam divisionem putre-
dinis que sumitur ex parte humorum
Primo dicit quod putredo est duplex
quedam in toto corpore quedam in
uno membro determinato secundum rationem
eorum que ponuntur in littera scilicet ratione
debilitatis membri aut vehe-
mentie caliditatis sue aut
vehementie doloris Nota primo
quod putredo potest esse communis
corpori dupliciter Uno modo quia
est communis in omnibus membris
sic non intelligit hic Avicenna sed
hic fieri bene est sic / secundo modo
quod sit in humoribus existentibus
in venis que sunt toti corpori
quia totum corpus nutritur ex
humoribus in venis existentibus
que sunt communes toti corpori
quia totum corpus nutritur ex humo-
ribus in venis existentibus sic
Avicenna hic intelligit Secundo nota
quod putredo potest esse in aliquo
membro dupliciter Uno modo quod substantia
membri putrefiat ut in ulcere
corrosivo et quamvis hoc sit pp le
tamen sic non loquitur hic quia
ibi non sit febris Secundo modo quod
putredo sit in humiditate vel
humore existente in membro
et talis putredo potest esse in membro

triplicia de causa et de illa loquitur
hic primo ratione debilitatis
membri / quia quando est de-
bile propter quamcumque egritudinem
tunc debilitas sit magis non potest
convertere nutrimentum in
substanciam suam ideo corrumpitur
Secundo quia membra fortia
mittunt ad membrum debilitatis
superfluitates suas / quas membrum
ubi potest convertere et ideo
putrefiunt ibi Secundo fit a calore
preternaturali in membro existente
quia ille corrumpit calorem naturalem
in humido proprio Tercio modo fit
quia ad locum dolorosum fluunt
humores qui non possunt
converti a virtute membri id est
a nature regimine relinquuntur
et putrefiunt

Et humor retinens

Hic ponit auctor aliam divisionem
que sumitur ex parte humoris dicens
quod humor qui putrescit aut ab
eo elevatur vapor subtilis et
suavis ut est sanguinis et patet
textum in littera Nota tamen
quare vapor qui elevatur
a sanguine est subtilis et sua-
vis causa est / quia quod decidit
ab aliquo attestatur illi a quo
deciditur commento primi aphorismorum secundi Et sic
cessante tamen ergo sanguis sit
subtilis et suavis sic et vapo-
reus et non est fumosus quia
sanguis est suavis Similiter
et colera sit humor acutus et
amarus id est vapore fumosum
acutum quia est humor siccus
sed vapor qui elevatur a flegmate
est aquosus sed quia nulla est

sicca et terrestris ideo vapor ei-
erit fumosus ratione siccitatis et
et pulverulentus ratione terrestreitatis
Sed contra hoc arguitur videtur
quod sanguis non potest putrefi-
patet quia humor ille in quo
sunt cause prohibentes putrefactionem
non potest putrefieri sed sanguis est
huiusmodi igitur / minor patet quia est
multus id est non putrescit commento
methe secundi Secundo arguitur
idem de flegmate ille humor qui est
superfluus frigidus non potest pu-
trefieri patet quia caliditas est
causa efficiens putrefactionis
commento 12. 3e particule de partibus vero
idem dicit Aristoteles quarto metheororum secundi
flegma est huiusmodi patet dicto commento de
humoribus et per Galienum 2o de
morbo Tercio videtur idem de
colera ille humor qui est siccus
non potest putrefieri / patet
quia putrefactio radicatur in humido
tamquam in proprio materiali commento 12
2e particule de temporibus vero
sed colera est huiusmodi ut patet in
locis allegatis de flegmate Quarto
videtur idem de melancolia ille humor
qui est frigidus et siccus non potest
putrefieri sed melancolia est huiusmodi
igitur maior patet quia ab amba-
bus qualitatibus repugnat
putrefactioni sed minor patet per
Haly et Galienum locis allegatis
Ad primum respondetur concedendo
maiorem si totaliter prohibeant
putredinem Ad propositum dico quod
non totaliter quia non faciunt ad
impossibilitatem putredinis
quamvis ad difficultatem faciant
Ad secundum concedendo quod Ad huiusmodi

verum est naliter licet tamen potest esse
calidus accidentaliter per putre-
factionem Ad 3m concedendo a ore
ad mentem quod vinum est potencialiter
i. habet virtutem desiccandi
licet enim quilibet humor sit humidus
actu ut dicit Auicenna doc. Quarta
m° primo prima primi humor est et cetera
Ad quartum concedendo ut sequitur Ad
humorem dicitur quod verum est naturaliter
tamen potest esse calidus et humidus
dus accidentaliter scilicet per putrefactionem

Et putredo hic disti-
guit febres putridas et dividitur
in duo primo distinguit febres
facit hoc 2o ostendit quando febris
sit interposita et quando continua
Prima in duo primo distinguit febrem
putridam ex parte humoris Secundo
ex parte loci primo dicit quod pu-
tredo colere facit 3anam et per
in loco Nota primo quod illa loca
7 que circuit causa eius exponitur
dupliciter primo quod dicit hoc
propter febres continuas et tunc
est sensus quod intra facit continuam
i. febrem que affligit de quarto
in quartum et que circuit causam
eius ut continua continua quia continuus
illa continue affligat pacientem
quamdiu durat tamen magis de continua
in continuam Similiter de cottidiana
racione qualibet diei tamen magis
in hora flacionis vel aliter et
que circuit 2e per alios humores
qui possunt facere eos periodos
tunc est sensus intra et que
circuit causam eius ut alii humo-
res a intra mouentur de quarto
in quartum ut colera multum
grossa potest moueri de quarto in quartum
vel de quinto in quintum Similiter

de flacione non potest ita grossa esse quod
moueretur de 3o in 3m vel aliter
Similiter de febribus compositis
Secundo dicit quod motus determinatus humo-
ris ad faciendum febrem putridam
habet duas causas vna est principalis
alia disponens Causa principalis
est proporcio nature ad humorem
ut dicit Auicenna quarto colliget cap°
de cura febrium putridarum dicit quod
ideo colera mouetur de 3° in 3m
quia natura est proporcionata humori
per sic potest moueri ut patet
de portatore ponderis quare
non volueris quia non potest Similiter
de humoribus quia proporcio est nature
et flacionis sic quod quolibet die mouetur
Similiter de aliis sic° Causa
disponens est quadruplex prima
est multitudo et paucitas humoris
quia humor multus tarde mouetur
ad putredinem quam paucus et ideo
cum flegma sit plus habundans in
corpore quam colera vel melancolia
Ideo citius mouetur ad faciendum
febrem putridam quam illa 2a
causa est grossicies et subtilitas
humoris quia citius mouetur ad faciendam
febrem putridam humor subtil
quam grossus et ideo quia colera
est subtilior intra citius facit suum
motum scilicet de 3o in 3m melancolia vero
de quarto in quartum Tercia causa disponens
est humiditas et siccitas humoris
humor enim humidior citius putrescit
quia humiditas est principium materiale
putredinis et quia flegma est humor
humidior ideo citius putrescit quam colera
aut melancolia Quarta causa est cognacio
nature ad humorem et ideo cum
sanguis magis regatur a natura
quam alii humores ideo tardius pu-
trescit quam alii humores Secundo

est febrem sanguineam dare sine pu-
tredine / quod non est dare in aliis
et ideo de quanto plus hic dicitur cause
concurrunt ad putrefactionem de
illis causis disponentibus de tanto
citius putrescit et de quanto
minus tardius Cum igitur sanguis
fla est huius plus causas putre-
factionis quam alii humores ideo
citius putrescit habet enim illas
causas scilicet multitudinem humiditatem
et subtilitatem Propterea colerica
citius movetur ad putredinem quam
melancolia quia in ea sunt plures
cause disponentes ut ibi est
subtilitas Sed diceres tunc sanguis
deberet citius putrefieri cum ibi
sunt plura putrefactionis scilicet calidum
et humidum / ad hoc respondetur
quod est verum est quam delinquitur
a regimine nature quando autem
non tunc non oportet

Et sanguinis locus

hic distinguit febrem putridam
ex parte loci dicit quod sanguinis
locus est inter venas Ideo facit
continuationem aliquam interpollatam
Nota humores putrefieri extra ve-
nas faciendo febrem intelligitur
dupliciter Uno modo extra venas
scilicet omnes tam parvas quam magnas
et sic non est verum quia sic
sint non haberet viam manifestam
sed cor aliquam extra venas scilicet
magnas Uno primo humores
non putrescunt extra venas secundo
Replicatur Sanguis putrescit extra
venas igitur patet i apparet ite
ut patet 3a hic cao de flegma
mate est enim materia apparens ibi

extra venas scilicet in possibus membri
quando putredo laudatur
Idem dicit Avicenna 3o Colliget cao
de causis egritudinum calidarum
et humidarum ubi dicit quod san-
guis potest febrem interpollatam
generare Idem Galienus in afforismo
Si in ventre sanguis effunditur
necesse est in saniem converti
aut putrefieri Nota quod quidam
est locus sanguinis naturalis
et ille est in venis magnis
Ideo facit febrem continuam
Alius est locus eius extra naturam
ut extra venas et in illo loco
potest putrefieri / quia 2o de ge-
subtilior eius pars convertitur
in coleram grossior in melancoliam
extra venas Ad racionem respondetur
quod verum est sed non stat aliquem
tempore sub forma / sed uno egre-
ditur a forma et natura sua
ut patet Ad aliud respondetur quod
verum est quam permutatur ad alios
humores ut coleram et melancoliam
tunc faciunt illi humores tercianam
et quartanam Ad [Sed] Galienum tunc dicendum
quod statim in aliam naturam transit

Et quandoque putrescunt

hic ostendit quando sit febris inter-
pollata et quando continua
et dividitur in duo primo facit
hoc 2o ostendit quare sit febris
continua et quare interpollata
Ad primo ostendit quando sit febris
interpollata 2o quando sit continua
dicit quod in humoribus qui putre-
scunt extra non est putredo ut
in hiis mensibus quia 1a
faciunt febrem continuam propter quam

motu ad cor fuerit et ille febris
totaliter eradicantur et tamen non
est ita de flegmate quia in ea
sunt reliquie occulte Nota propter
quare in febre flegmatica inter-
pollata remanent alique reli-
quie occulte quia flegma est
in maiori quantitate quam colera et
intra et est humor multum humidus
Ideo racione multitudinis et humiditatis
partes aliquae sunt elevari putridi propter
ideo sunt reliquie scilicet colera et intra
non sunt tante multitudinis et humiditatis
ideo non fiant sic Secundo Nota quod tria
est causa continue et est triplex causa
interpollacionis febris Prima
causa continuitatis febris est continuitas materie
accedentis ad cor quia in febre
continua materia que actu putrescit
est continua et alia que est infecta
ad putredinem et est aliud ab ea
sunt in concavitatibus venarum et
quia continue sunt febres continue
quia inducit continue putrefactionem in ante
ideo sit continuitas febris Secunda
causa continuitatis febris est
continuitas continuitatis venarum et
tunc ille due materie predicte sunt
ibi ideo sunt non possit exalare
ideo ducuntur per illas venas con-
tinuas ad cor et sic semper sit
febris Tercia causa continuitatis febris
est continuitas instrumenti materie
quo ducuntur sunt putridi ad cor
ut sunt sanguinis et spiritus qui
in venis sunt continui cum materia
putrida in venis Per oppositum
sunt tres cause interpollacionis
febris sive tercie Prima est
discontinuitas materie quia sunt con-
iuncta quia in illa febre materia
una est inter venas et materia continua

est extra venas Ideo cum continua sit
extra venas non potest continue
inducere putridam in materia ante
sicut si ambe essent inter venas
Secunda causa est discontinuitas
continuitatis quia sunt aptie per porosi-
tates possunt resolui ut eundo
semper ad cor per venas Tercia
causa est discontinuitas instrumenti
quia sunt mali non sunt continui
cum sanguine et spiritu ideo non du-
cuntur per ea ad cor continue
Ideo sit interpolacio febris ut dicitur
est periodos id est dilaciones affliccionis

Et quando putrefiunt

hic ostendit quando sit febris gra-
vis Et dividitur in duo primo facit
hoc 2o ponit notabile dicit quod
humores sunt in venis sunt
febres continue Nota quod dicit ve-
hemencia etc quod in febre continua
potest esse maior afflictio duobus
modis Uno modo in die affliccionis
et sic est verum quod colera plus et
forcius movetur de 2o in 3m
naturam et intra de 4to in quartum
et sic forcius affligitur paciens
quia sicut quod natura magis
movet materiam tanto magis affli-
gitur paciens Secundo intelligitur quod sit ma-
la afflictio in febre continua in hora
motus humoris sic etiam est verum
quod sic affligitur in primis sex horis
est sanguinis Hore colere sunt
a meridie usque ad vesperas hore
melancolie sunt a vesperis usque
ad mediam noctem et post hec
regnat flegma usque ad horam
noctis donec fit tercia lucis

Et quia putredo

hic ponit notabile dicit quod cum pu-
tredo est inter venas ad ut dicitur

cordi ppinqs tuc maie no est
vna afflicio maior alia Nota
putredinem esse in omibs venis
est dupr Uno° qualiter tam
in maioribus qm in paruis sic no
intelligit quia sic putredo
duceretur magis ad morte qm
ad febrem putridam quia na
posset pati tamq di putrefactam
Redo mo vt sic sit q putredo
in omibus venis a sub ascellis
vsq ad inguina sic intendit q
non est maior afflicio in vna
die qz in alia vel in vna hora
qz in alia saltim nobilit Redo
Nota q triplex est causa quare
febris continua no affligit magis
vna qm alia hora vel vna
die plus qm alia saltim nobilit
Prima est multitudo putredinis
quia tunc continue sunt eleuantur
ad cor et hic tangit cum dicit si
putredo dominatur sup venas et
Secunda causa est ppinquitas pu-
tredinis ad cor vt in causone tunc
cor ab illis sumis continue affligitur
quia continue sunt eleuantur et
saltim no est notabilis diuersitas
et hoc tangit cum dicit et sim
ptum eius Tercia ca quam no
tangit hic est equalis resolucio
fumorum et accessio putredinis vt
in ethica quia tm acquirit de
putredine quantum resoluitur de
fumis putredinis

Et febres putridis

hic dat causam quare sit febris
interpollata et quare continua
prima in tres primo ostendit
quare sit interpollata adhuc
in quatuor primo facit hoc
d Alt quarto hic probat quod dixit
primo q de putrida ma continua

venas sit ~~continua~~ interpolata Redo
q de putrida ma sit venas sit
continua ibi cum aut putredo pa
in duo primo ostendit causam
quare interpolata recedit et non
continuatur Redo quare redeunt
ibi et si iam remansit dicit
primo licz quecumqz materia dispo
sita resoluitur et minoratur
et deuenit ad hoc q no potest
~~continuare~~ facere febrem febris
ntio cessat sz cum ma est circa
venas deuenit ad hoc q no
potest continuare caliditatem
ergo tunc febris ntio cessat qua
nota et minor simul et minor
patet in lra quia precedente
putrefactam minoratur materia
et vltimo cessat Nota q triplex
est causa cessacionis ponit febris
et redicionis eius Una causa
sumitur a ma quia materia
heroruissimi sz humiditates sine
humiditas putrida consumitur a calore
qua consumpta sit cinis et ibi
no potest remanere calor Reda
ca sumitur a calore preternaturam
qui cum funditur i humiditate
qm consumit qua consumpta cessat
pcrisis Tercia causa sumitur
ex parte resolucionis fumorum
quia cum illa ma non sit in
venis sunt resoluuntur qui
eleuantur a tali ma p poros
et cessat febris Primo hunc
ponit primam tamen in lra vna
post aliam vide bene ma que
putrescit i est disposita ad putrescendum

Sicut videtur

hic declarat dictum suum p experimentum
sicut patet in cumulo stercorum
Licz calor preternaturam consumit

humiditate quo facto cessat febris
similiter hic intelligitur Nota
hic fieri rinceton in corpore humido
intelligitur dupliciter Uno modo
quod fiat cinis simpliciter Se[cundo]
ut ex lignis sic non est verum
quod patet quia nova febris
ex materia remanente potest generari
quod tamen non fieret si fieret
cinis simpliciter Secundo modo quod
fiat cinis secundum quid non rema-
neat tamen humiditas que sit
sustentamentum caloris preternaturalis
tunc sed postea cum materia aggregatur
iterum sic intelligitur Auicenna

Et si iam hic respondet
eidem questioni dicit aliquis
dictum est quod consumitur materia faciens
paroxismos et cessat febris dicit
aliquis que est causa adventus
paroxismi alterius cum materia sit
consumpta Respondet dando
duas causas dicens Ex materia in
remanente remansit aliqua cali-
ditas que est causa attractionis al-
terius humoris vel humiditatis
que est disposita ad putrefactionem
et hec que sit donec tota materia
consumatur et sic semper renovatur
paroxismus Nota quadruplex
est causa redditionis paroxismi
Una est caliditas preternaturalis
remanens in loco minera putre-
factionis quia quamvis sit consumpta
ipsa materia tamen adhuc re-
manet aliqua caliditas que
tamen non est sufficiens facere
febrem et ista caliditas manet
ibi in reliquiis materie et
membri et illa attrahit ca[usam]
antecedentem quia caloris

est attrahere Secunda causa est dispo[sitio]
materie antecedentis ad putrefactionem
quia materia que est in venis
disposita putrefactioni ut si tota
libra una vel sit disposita ad
putrefactionem non tamen putride
efficitur primo et non putrefacta
actu sed magis disposita aliis
sic illa vadit prius ad locum minere
et sic illa per vicinus tota habet
et sic et sic paroxismos Tertia
causa est naturalis vel virtus expul-
sivus membri in quo est materia
antecedens expellit partem materie antecedentis
que magis putredini est parata
quia est magis nociva ideo
expellit ut cremetur a calore
extraneo existente in loco minere
Quarta causa est determinatus
locus humoris quia humor dicitur suus
naturalis habet ut plus esse in loco
suo determinato ut melancolia in splene
colera in cistifellis et flegma
in stomacho ut plurimum Et sic
dico de loco determinato sic dico
de loco minere quod humores ocasione
putrescunt ibi Ex quo magis
ad illa loca delegantur et
due prime cause ponuntur in ka[nu]

Res ergo hic concludit
intentum suum dicens quod ergo
materia que putrescit et re-
solvitur quamdiu caliditas movetur
et humiditas sic semper transit
de una parte ad aliam donec
tota consumatur non autem simul
et semel quia sic non essent
quatuor particularia pro-
sicut non sunt Ideo sic successive
transitus caliditatis de parte
humiditatis ad partem et hoc est
sic per viam attractionis quod calida

attrahit ergo ut dixi transit ibi-
lige large ubi ut dixi secundum manet
calliditas in loco membri et tra-
hat ad se materiam antecedentem
et sic in loco inflamet non trans-
eundo realiter de loco membri infi-
rator secundum illorum tertiorum per inflationem

Cum autem putre

Hic ostendit quare sit febris conti-
nua dicens Cum igitur materia que
putrescit in venis resolutiones
sunt et inficiunt aliam materiam
hic autem ponit 2am questionem Dicens
quando materia putrescens est int-
venas facit febrem continuam
et arteriis sic tunc sit continua cum
materia complete est difficilis
resolutionis i. cum difficulter co-
plete resolvitur si cum materia
putrescens est inter venas etiam de-
bitum quo vadit a corde patet quia
cum non potest resolvi tunc una
pars putrescit integrum pars
resolvitur Unde tunc erit continua

Secundo inter probationem duplicat primo
quia illa materia totaliter est con-
tinua in cumulo propinqua cordi quia
in venis et ex putrefactione unius
pars alia ad putredinem disponitur

Secundo probatur sic conclusio quia
omnes vene sunt continue et propin-
que a quibus putrida fuligo emitti-
tur per cordi ergo sit continua Nota
duplicem tangit hic tres causas
continuitatis febris Prima est ca-
liditas materie autem cum quantita-
te Ideo cum quantitas sit actu
putrefacta putrefaciat reliquam
sibi secundum contactum Secunda causa
est continuitas venarum ideo non
possunt sic resolvi ad extra
ideo vadunt ad cor continue et tangunt
ibi et non resolvuntur putrida
Tertia causa est continuitas in-
strumenti membri quo fertur
sic putredo ad cor et illa sunt
sanguinis et spiritus quia illa
vadunt semper ad cor et ducunt
secum illos fumos et tangit se
ibi Et ille tres cause ponunt
in littera et unde ibi secundum ordinem

Et iste quorum febres

Hic ponit quoddam notabile faciens
ad manifestationem febrium put-
ridarum Et dividitur in duo secundum
duodecim notabilia Prima in duo
Primo ponit unum notabile dicit
quod febres interpolate aliquando
dimittunt suum ordinem Notandum quod
ordo quem possunt dimittere febres
interpolate est triplex Unus
est ordo longitudinis et brevitatis
quia unus paroxismus potest esse
longus et sequens brevis vel
econtra Secundus ordo potest esse
ordo anticipationis et et postpositionis
ut unus potest incipere in unius
2a quod in meridie vel aurora Tertius
ordo potest esse ordo dierum quia
possibile quod febris interpolata
non affligit in die qua debet
ut tertiana debet affligere de 3
in 3m forte affligit 1 2a die
si mutatur ad cotidianam sic
de aliis Causa quare dimittunt
istum ordinem patebit in sequenti
parte manifeste

Propter diversitatem

Hic dat causam eius dicti primo unam
dicens Causa quare dimittunt
ordinem suum est subtilitas et

grossicies mē multitudo et pau-
citas et diversitas s̄m speciem vel
genus Nota p̄mo q̄ multitudo
et paucitas mē sunt cā dimissiōis
ordinis in interpollatis i sunt cā
anticipaciōis et postpoīs proxismi
quia mā subtilis anticipat et
a nā cicius movetur sed grossicies post-
ponit ppt̄ causam oppositam Et
diversitas s̄m speciem vel genus
est ppt̄ permutacōem ordinis i dic
vt si colerica permuttatur in flanca
vel q̄rtana iste tres cause prīt
ponuntur in lr̄a s̄ nō declarat
Secundo nō d a que est causa
diversitatis materie s̄m speciem
vel genꝰ Causa est dupx vna
q̄ vna mā est disposita ad
putrefaccionem vna magis tam
longā alia vt colera si esset dispo-
sita ad putredinem et flā et
tn̄ colera magis / tūc colera p̄o
facit prox^m et postea flā aliter
simul q̄n equaliter sunt dispo-
site ad putredinem Secunda cā est
error mēi vel infirmi vel
assistencium vt si medicus i p̄n° o
febris semp dat infirmo fctis-
sima frigida facit quottidianā
vel q̄rtanā ex terciana et
diversificatur mā vt si semper
daret lactucam vel alīq di p oppo^m
de q̄rtana si darentur calida fe-
ret terciana

Et quoq3 fit ex mali

Hic dat aliam causam dicens Et
dimissio ordinis aliquando fit ex
malicia regiminis Causa est
quia si paciens regat se cum
similibus sue egritudini prolonga-
et anticipabitur vt si cticiarius
reget se cum calidis auget mām

febris Similiter si abstinet i p̄n° o
proxismi vel dormit vel alīq di
que omnia attribuuntur regimi
sue attendunt pancie regi
Causa 2ᵃ est quia ibi virtus
est debilis est causa postpoīs
et prolongacōis proxi Et per
oppositum de virtute forti quia virtus
debilis nō potest ita cito move
et resolvere materiam vt virtus fortis.
Causa tercii dicti est quia q̄n
materia que putrescit est i me-
bro multi sensus sentit statim
nocumentum et natura mota mo
vet et anticipat prox^m Per oppo^m
si nō hʒ multū sensum quia
natura eius sopita nō sentit
nocumentum ppt̄ debilitatem sensus
pacientis et sic fit postposicio pa-
roxismi et longitudo eius

Et paroxism

Hic ponit 2m notabile et dividitur
in duo p̄mo facit hoc dicit
Et febris interpollat vt plurimum
incipit prox^l cum frigore et
horripilacione et vt plurimum terminantur
per sudorem Nota dicit nōnter
vt plurimum incipit cum rigore qr
nō est enim semp quia mā
potest ita modica esse q̄ nō
vadit aliqua ps eius ad lacertos
exteriores sed tota vadit ad
cor et consumitur Similiter nō
semp terminatur p sudorem quia
q̄n materia est grossa et vi-
scosa non convertitur i vapores
sʒ tm̄ subtilis Secundo nota
quare prox^q febris interpolate
incipit cum rigore Causa e
quia cum mā illius febris putre-
fiat extra venas vnā ps illius
materie expellitur a natura

ad lacertos et musculos exteriores
quod sentiens virtus membri
sibi esse nocumentum incitat vir-
tutem naturalem expulsivam ad
expellendum nocumentum et si
est materia acuta pungitiva dicitur
rigor ille motus ut in 3ana
Si viscosa erit frigus ut in cot-
tidiana si terrestris fit horri-
pilatio ut in quartana Sed re-
plicatur videtur quod illi motus
non sint in principio paroxismi febris
interpollate quia sic sequeretur
quod accidens morbi precederet
morbum patet quia isti tres
motus sunt accidentia morbi
2o de morbo / sed hoc est falsum
Nam accidens sequitur morbum
sicut umbra corpus 2o de accidenti
Oppositum dicit hic auctor Dicendum
uno modo concedendo quam ad probacionem
verum est mali ne non sit sine re-
tatem quia febris est sine rei ve-
ritate in eo antequam appareat
typus ibi Vel dicitur et melius
negatur quia ad probacionem dico quod
febris non est morbus illorum
motuum quia ista accidentia
non sunt accidentia febris sed male
dispositionis acquisite in lacertis et
musculis quia cum lacerti et
musculi acquirunt malam dispositionem
que mala dispositio precedit
illos motus Ideo isti motus non sunt
accidentia febris sed eius male dispo-
sitionis predicte

Et non incipiunt

hic dat causam sui dicti / dividitur
in duo / Primo dat causam quare paroxismi
incipiunt ad typos / 2o dat
causam quare timeatur plus
dormire ad hoc facit hic / 2o

removet dubium dicens Quod in paroxismo
febris interpollate propter hoc incipiunt
quia aut materia est frigida et fit frigus
aut pungitiva et fit rigor aut
propter reclusionem caloris aut
est virtus debilis aut propter fri-
giditatem aeris et sic sunt quinque
cause Nota quod tales typi pos-
sunt causari dupliciter Uno modo a causa
extrinseca alio modo a causa intrinseca Ab
extrinseca ut ex aspersione aque
tepide vel frigide super membra
sensibilia ut patet egredienti
de balneo si spargitur aqua frigida
super eum tunc virtus sensibilis
incitat virtutem expulsivam etc
A causa intrinseca causantur dupliciter
aliquando natura expellit Vel in sa-
nitate vel egritudine In sanitate
ut in corpore cacochimico tunc
aliquando natura expellit aliquam
partem eius materie male existentis
in corpore ad lacertos et mu-
sculos exteriores etc Secundo in eg-
ritudine et hoc dupliciter Uno modo
cum febre vel sine febre Si sine
febre tunc typi causantur ex
flate vitreo quod est frigidius
aliis flatibus / quia cum eius id
flegma non tenet febre tamen
eius aliqua pars exit ad lacertos
Si autem illi typi veniunt in febre
hoc est dupliciter vel in febre continua
vel interpollata Si in continua
hoc triplicatur quia vel in principio
febris continue vel in medio ut
in febre sine Si in principio significat
morbi longitudinem vel mortem
quia causantur racione multitudinis
materie vel eius malicia
quia tunc calor naturalis recludit
cum illam materiam Ideo exit

musculi et humi i sunt depau-
perati calore et spu et sunt typi
Si aut venit in medio febris
continue vrpti in signant morte
quia hoc non fit nisi racione magne
malicie mãe et io calor et spus
recludunt ad intra et fit typus
etc Unde ypo Si rigor maderit
Si aut venit in fine febris cõtie
signant salutem quia nã expellit
materiam ad ext et fit sudor vn
ypo A ansone habito etc Si
aut venit in febre interpollata
venit in princi° prox Ca
est quia aliqua ps materie ex
pellitur ad lacertos et fit typus
vt dictum est Et hoc fit scdm di-
uersitatem mãe Si est mã colica
fit rigor Si flãca fit frigus
Si melan fit horr vñ Colá
russa rigor horret nigra flã qz
riget Ex hoc patet causa ptis
quare frigus facit talem motum
quia talis materia nocumentum
in lacertis De 2° patet eadem ca
de tercio patet quia ppt mãm
excluditur calor lacerti et ma-
nent depaupati Tercium pag
ppt debilitatem virtutis calor
recluditur ad interiorem naturam
Causa quare frigus est quia
hoc indicat nocumentum in lacertis
et musculis membrorum exteriorum
et hoc totum visum est prius

Et illud quod sit

hic remouet dubium dicit aliqs
Cherubs preter natura qui cau-
satur a mã calida pungitiua
quod dz vocari dicitur q melius
dicitur horripi° quam frigus et sic
paret no facit hic dram inter
horripi° et rigore Similiter
in multis calidis sequentibus sed
in tota medicina vt dicit Ga
quito de morbo semp rigor vocatur
ex mã colerica et frigus ex flã
et horripi° ex mla

Uerum resolucio

hic dat causam resolucionis mãe
proxismi p sudore dicens Causa
est quia materia que putrescit
resoluitur et consumitur p calore
putrescentem et cu i a humiditas
no sit retenta i venis potest esse
causa sudoris hic videtur sibi
contradicere quia dicit q sit co
sumpta ps dicit q conuertitur i
sudorem Nota q mã proxismi
est duplex quedam que conuertitur
in fumos vt pars magis subtil
et i a facit i mediate febrem et
i a nunquam conuertitur in sudorem
sed resoluitur p poros Alia e
mã que remanet post incinera-
cionem spus sui putridi ab ea no
possunt euaporare et causare fe-
brem tamen postea p membra
potest expelli sz p virtute expul-
siuam et potest conuerti in sudore
s prius expelli ad cute et ibi
propter frigiditatem eius condensari
et ad vltimum conuerti in sudore

Paroxismus aut

hic ponit 3m cam siue no lesiuas
ad manifestacionem febrium putridarum
dicens q proxismi febris continue
no incipiunt cu typus nec terminantur
p sudorem Nota q hoc est vel te
plures et qualibz die si in eis
possunt bene venire typi isti
et sudor ex fortitudine virtutis
expellentis materiam ad ext et
sit semel et no semp sit sz i
interpolata Quar ista ppt debilite

vrtutis causant quia ipsi debilitatem suam virtus reducitur ad ipsum in sed scilicet ad cor et extremitates infrigidantur quod valde malum est Unde ypo amffforum in febribus acutis extremitates infrigidate malum

Et in quibusdam

Hic ponit aliud nobile dicens quod in quibusdam febribus apponit frigus et horror simul scilicet quando materia est ... colerica et flata Nota quod in duplici casu apponitur horror et frigus unus est quando materia faciens febrem dicitur esse multum frigida quia ab illa parte que actu est putrefacta scilicet in propinqua dispositione ad putrefactionem causatur frigus remanens in sua frigiditate ut patet in lipparia et epiala ... Secundus casus est quando materia faciens febrem in duobus ... composita et colera et flate et tunc ex materia colerica fit rigor ex flatica fit frigus et sic loquitur hic ... quod duo typi causant aliquando quintum ut dictum est

Dubitatur Utrum

spiritus possint putrefieri Et videtur quod non Illud quod putrefit est corpus mixtum sed spiritus non sunt huiusmodi igitur ... tenet ... quarto methe ubi dicit quod putrefactio est passio mixti ... patet quia spiritus de ... actus ut dicit ysaac in libro de elementis ... capitulo et ... primo et 2° de generatione Secundo tunc essent duo

plura quam ... fabrum putridarum quam quia esset dare putrida ex spiritibus sic ... quod ... quia non potest ea Tertio arguitur Illud quod est calidissimum non potest putrefieri sed spiritus sunt huiusmodi igitur ... patet ... methe sed minor patet quia est calidius quod est in corpore ... 3a prima ... de ... membro Quarto Item quod est in continuo motu non potest putrefieri sed spiritus sunt huiusmodi igitur ... patet quarto methe ideo aque currentes non putrescunt Sed minor patet ... de ... quarto ubi dicit quod spiritus continue moventur a corde ad membra ... pulsus est continuus in corpore ... Quinto vel hic esset in toto corpore vel in una parte determinata corporis ... patet per sufficientem divisionem ... quia in toto corpore quod tunc non esset vita quia vita non est sine spiritibus nec ... quia ... in una eadem ratione in alia ... Sexto arguitur Illud cui soli debetur calefactio non putrescit patet quod calefacere aliud est a putrefacere ... 4a ... 2a capitulo primo de ... calefacientibus ... sed spiritus sunt huiusmodi quod patet per ... in toto illo processu ubi dicit quod spiritus inflammantur et numquam dicit quod putrefierent In oppositum arguitur sic omne corpus humidum ... non sit simplex putrefieri potest sed spiritus sunt huiusmodi igitur patet ... in isto tractatu ... in capitulo de ... ubi ... patet per hoc quod ... possit putrefieri sed ... patet

2o Colligitur ca° de complexionibus membrorum
consimilium et non est corpus simplex
quia omnis materia est mixta scilicet san-
guis mixtus arterialis Circa quem
Notandum quod spiritus ut hic supposito
est vapor subtilis in sinistra cordis
concavitate ex subtiliori parte sanguinis
arterialis generatus / et pro hoc dicitur
a spiritu pro vento sumpto aut pro
anhelitu et ideo spiritus sunt
quatuor cause scilicet efficiens et est
cor / materialis et est sanguis arterialis
~~generatus et pro hoc dicitur a spiritu~~
formalis est eius complexio / finalis
est operationes Tunc sit questio

Prima quod spiritus possint putrefieri
probatur quia Omne mixtum
potest putrefieri sed spiritus est mixtum
ergo potest putrefieri / minor patet quia
est ex sanguine Secunda conclusio
quod spiritus putrefacti non faciunt febrem
putridam igitur probatur quia primo
illud quod de facili resolvitur non potest
facere febrem putridam / quod patet
quia illud quod facit febrem
putridam oportet quod maneat tanto tempore
quod ab ipso elevantur fumi ad cor
sed spiritus non sunt huiusmodi patet quia
ratione subtilitatis sue substantie
etiam quia eorum subtilitas non est fixa
nec nature horribilis / igitur non
faciunt febrem putridam sicut
humores Ad rationes Ad primam dicitur
quod non est de natura aeris ipse
quia spiritus est mixtum sed similitudinarie
quia est subtilis mobilis Ad
alias rationes patet

Dubitatur Utrum

humiditates 2e possint putrefieri
Et quod non arguitur quia sic sequeretur
quod febris putrida esset ethica
consequens falsum / patet falsitas quia
ex opposito distinguuntur / probatur
quia / quia fundatur in humiditatibus
2is Secundo sic tunc esset dare quam
plures febres [illegible] quam sunt
patet quia putrida ex humiditatibus
2is et sunt [illegible] falsitas patet
consequentis / quia nec Avicenna nec alii
ponunt eam / Tertio Et talibus
humiditatibus 2is deberet digestio
et evacuatio / patet quia quia non
putridarum digestio et evacuatio
falsitas consequentis patet quia nec auctor
posuit Quarto arguitur In illo
in quo est causa prohibens pu-
trefactionem non putrescit / sed humiditates
2e sunt huiusmodi igitur / quia bona
antecedens patet de se / sed minor patet quia
sunt complexionis frigide et sicce quarum
humorum sed frigiditas et siccitas prohibet
humorum putrefactionem ut patet quarto
methaurorum Quinto arguitur Si illud
quod magis videtur inesse non inest
et sed magis videtur inesse quod sibi
putrefiat quam humiditates 2e sed
sibi non putrescit / antecedens patet in libro
topicorum / sed minor patet etiam quia
nemo hoc ponit Sexto arguitur
Sic tunc stante vita posset fieri
mutatio / patet quia mutatio
fit ex humiditatibus 2is et tunc ille
putrefierent cessaret nutritio
sed consequens falsitas patet 2o de anima
quia quamdiu vivunt tamdiu nutriuntur
In oppositum arguitur Omne
mixtum potest putrefieri humiditates
2e sunt mixte igitur quia bona
et antecedens patet quarto methaurorum quia
putredo est passio mixti / sed minor patet
quia materia earum est mixta [illegible]

8

humores Etiam patet quia nutrimentum
fiunt mixtum quia nichil nutrit
nisi mixtum Nota quod humiditates
et cetera sunt quatuor videlicet prima secundum
doctores quarta tertio de humoribus sed
non non habens res Cambium glu-
tem qualiter se habeant ad invicem
patet alibi Prima conclusio quod humi-
ditates et cetera possint putrescere
per rationes adductas post oppositum
Secunda conclusio quod humiditates et cetera
possint esse causa febris putride
patet etiam quia ab eis possint
resolvi fumi putridi qui erunt
causa febris putride Sed diceres
quare de illis nichil dixerunt
doctores Respondetur quod raro accidit
eis putrescentia Et causa est quia
natura per ulteriorem decoctionem eas
depuravit a superfluitatibus Etiam
natura eas bene custodit propter propinqui-
tatem earum ad membra Et at-
tingunt dispositionem occultam propter quam
difficulter putrescunt Ad rationes
ad primum respondetur quod non
valet quia quia putrida est materia
dependens est ethica vero est in-
dependens Ad secundam dicitur quod non
sunt nisi tria genera a doctoribus
posita propter causam tactam et quod illa
reducuntur ad humoralem putridam
vel dicitur quod essent plura sed de
genere hiis dixerunt doctores
Ad tertiam respondetur quod voluit
doctores quod febribus putridis
generantur convenientibus debet digestio
et evacuatio et cetera Ad ultimam
patet quod staret una putresceret
in uno loco et non alia in alio
loco et tunc non cessaret nutricio
Si autem omnis esset putrescentia
tunc cessaret vita post mediam
et nutricio

Dubitatur utrum

malus cibus possit esse causa febris
putride Arguitur quod non Illi cibus qui
convertitur in bonum humorem non
est causa febris putride sed cibus
est huiusmodi et cetera quia tenet Et maior
patet quia causa febris putride
est malus humor sed minor patet
per Haly 3° tegni in 1° capitulo in
cibis vero perfecte digestus ubi
dicit hoc Secundo arguitur Ille
cibus qui potest bene digeri non
est causa febris putride sed
malus cibus est huiusmodi et cetera quia
tenet et maior patet quia bona
digestio terminatur ad bonam nutricionem
minor patet per Galenum 2° afforismorum commento
19 ~~[illegible]~~ parum deterior et cetera
Tertio arguitur Illud cui solum de-
betur pati non est causa febris putride
sed cibo debetur solum pati igitur
et cetera maior patet quia cause debetur
agere et pati Minor patet quia
calidus cibus 4° [illegible] Idem dicit Galenus 7° de simplici
medicina tertio 3° ubi dicit quod de
medicina cibi est pati et de ratione
medicine est agere Quarto malus
cibus potest esse consuetus igitur quia
tenet quia cibus consuetus posito
quod sit malus est melior quam cibus
bonus non consuetus 1 questione 19 Ex
multo tempore et tamen nullus posuit
bonum cibum esse causam putredinis
Quinto arguitur Sic est de medicina
mala ita est de cibo malo sed mala
medicina et cetera maior patet per similitudinem
sed minor patet per Avicennam in capitulo
de causis putredinis ubi non ponit
medicinam malam esse causam pu-
tredinis Sexto arguitur Causa primitiva
non est causa febris putride sed ma-
lus cibus est causa primitiva igitur et cetera

aor patet in 4o de signis febrium
putridarum in generali 3a 21
tractatus / sed minor patet quia e
res non naturalis et omnes tales
non sunt cause preservative vt patz
2a primi quia sunt cause extrinsece
In oppositum est Auicenna in primo canonis
4 2i tractatus et probatur
quia ex malo cibo generatur
humor putridus etc Nota quod cibus
dicitur malus duobus modis
aut parum malus et est cuius mali
cia potest corrigi a natura forti
vt caro porcina et huiusmodi Aliter
est cibus multum malus et est cuius
malicia non potest corrigi a virtute
vt fungi boleti et carnes corrupte
et sunt illi naturaliter mali / et sic
adhuc dupliciter est cibus naturaliter
malus scilicet racione qualitatis vt
quia nimis calidus aut frigidus
Secundo racione quantitatis quia tunc
ebetat calorem naturalem Tercio dicitur
malus cibus et hoc tripliciter primo
non racione male preparacionis / 2o
racione ordinis vt si grossus cibus
primo recipiatur etc 3o modo racione
temporis vt si recipiatur stomacho repleto
Quarto ad artaculum 2um sit hec
conclusio prima Quod cibus modicum
malus cuius maliciam corrigibilis est
per virtutem non naturaliter facit febrem
putridam patet quia qui non est
virtute existente forti huiusmodi cibum
bene digerit et eius maliciam
corrigit Secunda conclusio quod huiusmodi
cibus malus poterit esse causa
febris putride patet quia quandoque est
contingit esse debilem et quod ipsa
eum non possit digerere et quod inde
multiplicantur superfluitates que
putrefacte erunt causa putride
Ex quo patet quod cibus bonus potest
esse causa putride patet advertenti

Tercia conclusio quod cibus malus naturaliter
et multum non naturaliter est causa febris
putride patet quia contingens est quod
naturaliter esse inclinatum ad talem
cibum et habere properitatem naturalem
ad huiusmodi cibum digerendum quo posito
non causabit febrem putridam Sed
contingens est quod huiusmodi cibus recipiatur
in quantitate valde parva sic quod
non possit tantum de humore malo generare
quod sufficiat facere febrem putridam
Quarta conclusio quod cibus malus
naturaliter multum est causa propinqua
corporis ad febres putridas vt
generaliter patet quia generant malos
humores qui apti sunt ad putre-
factionem igitur etc Ex hiis patet ad
raciones

Et quandoque componi

sic ponit quintum notabile febris
putride dicens quod aliquando proxi
febris interpolate componitur et
apparet ac si esset continua vt si
duo humores putrescunt et quando
vnus paroxismus deficit stati
tunc alius paroxismus sequitur alter et putatur esse continua
Nota quod ex paroxismorum febrium
interpollatarum in generali quandoque est
dispositio est triplex / quedam vocatur
subintrans et est cum febris vna
intrat super aliam vt si vnus paroxismus
durat per aliquod tempus et alter
paroxismus incipiat in medio paroxismi
Concomitans vocatur altera scilicet
cum simul incipiunt materie putrefieri
et affligere simul vt si due colere
simul in diversis locis putrescunt
simul incipiunt et affligunt Tercia
dicitur coalternata et est cum vnus
paroxismus desinit quod tunc alter incipit
et dicit in textu quod distinguere

voluerit de aliis modis compositionis
in capitulis sub 1 de cimitero et aliis

Et periodi hic ponit
sextum nobile dicens quod proxi
febris interpolate aliquando prolonga
propter septem de causis et ponuntur
in littera aliqui etiam abreviantur
aliis septem de causis oppositis
Causa primi est materia gros
sa magis resistit nature quam sub
tilis Ideo non potest ita cito ex
pelli sicud subtilis sicut de cibo
grosso et subtili respectu digestionis
Causa 2i est quia multa materia
non potest ita resolvi sicut pauca
igitur prolongatur proxismus Causa
tercii est quia materia inobilis cicius
movetur a natura igitur cicius
expellitur per oppositum de grossa
ut in materia lenta Causa quarta est
quia virtus debilis non potest ita
cito resolvere materiam sicut fortis et
hoc in morbo salubri quia in morbo
mortali virtus debilis est causa
abreviacionis morbi scilicet ad mortem
Causa quinta est natura non expellit
materiam nisi gravata sive sen
tiat nocumentum Ideo quando est debi
lis sensus tarde sentit per oppositum
de multitudine sensus Causa
sexti dicti est quia racione op
pilacionum materiam non potest de
facili resolvi et ideo per oppositum
in raritate pororum cito resolvitur

Et paroxismum iterum
hic ponit septimum nobile dicens
quod aliquando in proxismis fit anti
cipacio aliquando postposicio propter causas
positas in littera Nota causam primam
quia aliquando materia est pauca non
multum ~~gravat~~ gravat nam

ideo est sopita ad expellendum materiam ad
locum minus per oppositum de multa
Causa 2i est quia materia grossa multum
resistit nature Ideo fit postposicio
proxismi Causa tercii est quia
in materia multa fit multa putredo
et cito gravat naturam et igitur
cito expellitur et fit anticipacio
ut patet in estate preter quam in estate
vitreo quia calor ita est fortis quod non
cito movetur a natura igitur fiunt
aliqui cotidiana aliquando protractione
Causa quarti est quia humor subtilis
citius movetur a natura ut colera
citius quam melia

Et deteriores quid
ponit octavum nobile dicens dete
riores febres que sunt sunt continue
deinde interpollate que possunt
esse in omnibus partibus corporis
extra venas Nota aliqua febris
potest alia esse deterior talibus de
uno modo racione malicie accidencium sicut causon
est deterior aliis quia sequuntur
frenesis et vigilie Secundo modo racione
~~malicie accidencium~~ membri in quo
est ut quando est in membro nobili
vel in propinquo membro nobili ut
quando materia est in venis propinquis
cordi aut in corde Tercio modo
racione sue longitudinis sicut quar
tana est deterior aliis quia lon
gior propter materie grossiciem primis
duobus modis continua est deterior
interpollata 3o modo interpollata
est deterior quia longius durat

Et parium hic ponit nonum
~~tercium~~ notabile dicens quod febris
valde intensa raro accidit semper
propter causas in littera scilicet complexionem fri
gidam et carnis paucitate Nota
quod febris est duplex uno modo continua

ad complexionem suam naturalem et cetera
non habet febres multum inten-
sas sicud calidi quia complexionis
frigide Secundo consideratur quantum
ad regimen suum et cetera poterit
habere febres intensas quia
poterit se regere regimine intus
calido ut 33 pipe rc et tales
tales quia egritudo est dispositio
communiter moriuntur ex talibus
egritudinibus unde ypo 3e 2e
parti le In morbis minus periclitantur

Pulsus vero

hic ponit decimum nobile dicens
ex dispositione pulsus diversificari
secundum diversitatem materie febrium
in quibus apparet et patet in litera
Nota secundum quod potest colligi ex
dictis commentatoris 2a parti doctrina 3a quod
pulsus diversificatur uno modo ex
parte virtutis quia virtus fortis
est causa fortis pulsus et magni
et debilis virtus est causa debilis
pulsus et parvi Secundo diversificatur
pulsus ex parte instrumenti
arterie quod 2m quod ipsa est mollis
vel dura vel plena vel vacua
tunc quod arteria dura est causa pulsus
duri mollis est causa mollis
pulsus Plena est causa magni pulsus
et vacua parvi Tercio diversi-
ficatur ratione caliditatis et necessitatis
quia si caliditas est magna et ne-
cessitas tunc pulsus est velocior
et frequencior Ex hoc patet causa
partis quia secundum diversitatem
febris diversificatur virtus instru-
mentum et necessitas quia in sanguinea
febre virtus est forcior et arteria
mollior Item in febre colerica
est maior necessitas quam in alia et

adhuc in terciana pura est maior
necessitas quam in notha zana
tertianis Ideo diversificatur etiam
secundum diversitatem accessionis quia secundum
quod accessiones sunt maiora secundum hoc
pulsus est frequencior tertianis

Et quandoque accidit

hic ponit undecimum notabile quod
in pulsu aliquando est diversitas
propter unum de quatuor que ponuntur
in litera ut propter apostema vehemens
caliditatis etc. Nota quod quadruplex
est causa duriciei pulsus una
est consumpcio humiditatis substancie
arterie quocumque modo extendatur
ut ab apostemate vel huiusmodi quia
eius humiditas non est congregata
sed dispersa Tercia causa est
colligancia membri duri et nervosi
et sic apostema a crevit in membro
duro et nervoso ut in pleuresi constringitur
arteria et apparet durities in pulsu
sicut in corrigia constricta que est
durior quam dilatata sic hic Quarta
causa est magna frigiditas superveniens
in membro principali quia humiditas
arteriam propter hoc constringitur
et apparet durities et maxime
propter frigiditatem cordis Causa mol-
liciei pulsus est triplex una
humiditas arterie sive sit contenta
in arteria ut sanguis flegma
vel huiusmodi Vel si est in essencia
membri a principio generationis ut here
humido quia humiditas est causa
molliciei contrario modo Secundo
quando est apostema in membro humido
molli ut pulmonis vel huiusmodi
quia ratione eius relaxatur arteria
Tercia causa est repulsio humiditatis
per arteriam ut sudoribus in crisi

Omnes istas causas tangit Auic
in tex' s' bene ressnatur litargia
i' apostema cerebri
Et pulsus hic ponit
duode'm notabile Ct^a pulsus
in pri^o parox' fit debilis et cartas
i' no apparet est propter causam
que ponit' in tex' Nota q' i' ista
casu pulsus no apparet est et sic
apparet Unus est quando est ma
gna debilitas virtutis quia tunc
calor naturalis reddit ad suum
principium ut ad cor ideo extriora
remanent de pauperata et apparet
in propinquis morti et sic deficit
pulsus Secundus casus est in
principio crisis quia tunc calor
naturalis et spus recluduntur
ad intra ad iuvand naturam
et expellend materiam ad extra
Unde multi decipiunt' tunc qui
iudicant ad mortem ideo bonum
habere etiam alia signa precedes
aut post aut p interrogationem Vn 2°
affo' tunc neque fieri valde mala
Tertius casus est in principio p'
roxismi quia tunc materia febris
vadit ad cor et' apparet pulsus
debilis et sic loquitur Auic in
proposito hic

Dubitatur utrum
rigor sive typus precedat
febrem quia bene potest sequi
ut in crisi causonis Et argu'
primo q' sic illud precedit parox'm
precedit febrem s' rigor est
huiusmodi igitur aos' patet quia pa-
roxismus est ps febris sed minor
patet ad sensum Scdo argui'
Illud quod precedit calorem
preter naturam totius corpor'
precedit febre s' rigor e huiusmodi
igitur quia bona est maior patet
quia calor febris est calor preter
naturam hoc patet p^o cal' hu-
gentri et patet p' Ga' in 8^uo
de ingen^o primo ca^o s' minor patet
quia in rigore extremitates i'
frigidantur Tertio illud quod
inest alicui sub esse i' completo
precedit illud s' quod ht esse
sub esse completo patet quia
hoc est de natura rei naturalis
quia embrio vivit primo vita
plante ut patet 16 de animalibus
s' rigor inest febri sub esse in-
completo patet quia febris ht
esse completum in quatuor temporibus
eius s' rigor venit ante illa
quatuor tpa s' in pri^o parox' igitur
Quarto arguitur illud quod
est signum pronosticum febris precedit
febrem patet quia pronosticatio
est de futuris ut dicit G' 2° teg'
ca^o primo et 2° et etiam primo pronostico
s' rigor est huiusmodi patet in 2°
ca^o 2 i tractatus de signis putre-
darum febrium in generali Quinto
Nisi rigor precederet febrem
hoc esset maxime quia causaret'
a febre s' hoc est falsum ans patet
quia no videtur esse alia ca
s' falsitas antis patet quia causat'
a mala materia sparsa super
membra sensibilia quod de morbo
Sexto arguitur Auic Auic' 2°
tractatu huius ca^o de principio
et omnibus typis ubi dicit q' rigor
et frigus antecedunt febres
In oppositum arguit' sic Arist'
morbi sequitur morbum 2° de
morbo quia sequitur morbum
sicut umbra corpus s' rigor est

hydi qrit Circa questionem nota
quod cause rigoris medicinaliter loquendo
sunt tres scilicet primitiua ante vel
coniuncta Causa primitiua est quando
aliqua res extrinseca inducens
sub[ito] nocumentum membris sen-
sibilibus vt aqua calida vel fri-
gida vel ictus Causa ante est ma-
teria mala humoralis effusa super membra
sensibilia vt musculos et lacertos
Causa coniuncta est mala dispo[sitio]
calida vel frigida generata in lacertis
vel musculis causata a tali
materia mala inducens nocumentum
actu in illis membris racione cuius
virtus sensibilis incitat virtutem
expulsiuam naturalem ad expellendum
illud nocumentum Ad propositum dico
quod rigor vel est typus in prin[cipio]
paroxismi fit ex eo quod vna
pars materie putrescere vadit
ad cor quia est materia vene-
nosa que petit cor, aut ideo quod
ipsum cor est membrum calidissimum
racione cuius caliditatis attrahit
aut quia fortissimum volens
expellere quod forcius aliis et
alia pars materie vadit ad la-
certos vel musculos et ibi expel-
litur a natura, sed credo quod prius
vadit pars materie ad cor, quam alia
pars ad lacertos quod patet quia
calor naturalis retrahitur ad cor
ad iuuandum ipsum quod non esset
nisi prius esset lesio in corde
a materia putrida sed febre fi[en]te
si postea natura remanente quando
non erat apta facere febrem
mittit ad musculos ad causandum
rigorem Tunc sit prima conclusio
quod rigor vel typus non est accidens
febris probatur quia si
esset accidens febris maxime
in augmento et statu contingeret
ipsius prout patet quia in prin[cipi]o
non inducat nocumentum vel in
corde sed non in musculis et lacertis
nisi in augmento et statu sed
statim quando patet quia venit in
principio Secunda conclusio quod
rigor vel typus sequitur febrem
quantum ad esse suum quia patet febris
quo ad essenciam est solus calor
preter naturam cordis, et ad ipsum
sequitur calor concomitatiue in
omnibus membris Tercia conclusio
quod rigor vel typus precedit febrem
quantum ad manifestacionem probatur
conclusio quia illud quod precedit
illud quo ad sensum precedit
quo ad manifestacionem probatum
quo ad manifestacionem fit per
patet quia manifestacio fit per
sensum sed rigor prius sentitur
quam febris, patet de se quia febris
est in interioribus et rigor in exterio-
ribus vt dictum est supra patet
in aliis Ad raciones patet per predicta
ad quintam Ideo dicitur quod rigor est in
ad manifestacionem est signum febris
non tamen sed quantum ad esse et in
quantum demonstratiue

Significant

c. II

Rubrica est clara Con-
tinuatur hec pars
Postquam prius auctor causas putre-
dinis et febrium putridarum hic
ponit signa febrium putridarum
in toto et primo facit, 2o in speciali
in sequenti ibi primo in quatuordecim
sunt quod quatuordecim sunt
signa febrium putridarum in vniuersali
que ponit et primo ponit primum
et est quod aduentus eius antecedencium

et no primitive faciat febrem putridam Causa est quia in febre putrida est viciu humoris sed ans causa est humor igitur et cause primitive non sunt materia febris putride sed effimere

Et pulsus hic ponit secundum signum dicens Similiter pulsus et anhelitus sunt signum Nota quod in pulsu est duplex motus scilicet dilatacionis que est ad eventandum calorem naturalem et constringendum aerem ad refrigerandum calorem cordis Sed motus constructionis pulsus et anhelitus est ordinatus ad expulsione fumorum a corde scilicet mundificandum et ideo in febre putrida maior sit necessitas ad mundificandum Ideo constrictio est velox per oppositum de febre effimera ubi est maior necessitas ad eventandum

Et est caliditas hic ponit tercium signum dicens quod caliditas in febre putrida est mordicativa Causa est quia calor fumositati cum aliena est acutus mordicativus sed calor effimere est suavis et spiritum

Et plurimum hic ponit quartum signum Et dividitur in tres partes primo in signum notificat per quedam accidentia et dicit Et ut plurimum febrem putridam precedit quedam disposicio corporis almelatum et illa dicitur esse dicitur neutralis propinqua febri putride

in qua pars caliditas precedit namque non tamen tanta quod actu sit causa febris Causa est quia lapsus humor maiorem producit et sic humor calor maiora producit quod cum ad caliditatem sit motus primo accessit esse imperfectum et post in

Et associantur hic notificat illud signum per quedam alia accidentia dicit quod isti disposicioni almelatum aliquando associatur illa scilicet lassitudo et pigritia et alites et salem et cetera Nota causam quare lassitudo et pigricia precedunt febrem putridam quia ibi sunt opilaciones racione quarum spiritus non possunt libere ire ad membra sive ad cor Ideo virtus motiva est sopita in operibus suis Nota quod ibi sunt alites quia ibi sunt multe superfluitates male in diversis partibus et si sunt in lateribus causant alites id est alarum sive brachiorum extensiones et si autem solum sunt in genis causant oscitacionem id est oris apercionem si in cute causant motum Quarum in corporis profundum quia hoc est quod multi vapores ascendunt studium opilantes meatus sed sic est ma fata est vigilia superflua Nota causam quare est tensio ypocondriorum quia ma superflua est eius causa Quare saltem et tinitus et dolor capitis quia fumi mali vadunt ad cor et caput et per arterias ad tympora Nota per calorem extrinsecum in te est calore

prouenientem ab humore quique sit siue albus siue niger

Et quandoque associantur hic notificat illud signum per quod alia causa et dividitur. Dicit quod aliquando isti almehazatu associant illa que ponuntur in littera. Nota quod expellunt ante aduentum febris putride superfluitates quia in tali corpore est multum de mala materia et diuersis membris et si sit in cerebro emittit multos [illegible] nares si vadit ad intestina egreditur fetida similiter in aliis emunctoriis sicut sub asellis. Queritur in pulsu accidit i a secundum quod dicit [illegible] et huius [illegible] et putrescit

Et coartatio hic declarat quoddam dictum diceret aliquis quod vocas tu coartationem pulsus per reclusionem aduerta et erit pulsus primus [illegible]. Queritur sunt aliquae pulsationes magne in principio [illegible]. Causa est conatus magnus nature ad expellendum materiam sed non est ibi velocitas magna quia in principio proximi non est adhuc multa caliditas exteriori, ideo est primus quia non nisi in statu prox[imus] calor vadit ad exteriora ubi se extendendo secundum quod dicit dominus in primo tractatu huius capitulo de [illegible] statuus. Sed [illegible] et videndum quod [illegible] dandum sit [illegible]

Sed diuersitas hic ponit quintum signum dicens quod diuersitas pulsus est signum quoddam est malum speciale signum in febre putrida. Nota quod causa diuersitatis pulsus est triplex quedam est mala materia in corde aggrauans quod non potest equaliter mouere arteriam ratione cuius [illegible] secundum quod magis vel minus a materia aggrauatur. Secunda causa diuersitatis est magna debilitas virtutis ut in propinquis morti. Tertia causa est fortis ymaginacio aliqua [illegible] quia tunc spiritus fluunt ad cerebrum postea reuertuntur. Et hic patet causa partis quia in principio et augmento febris putride materia aggrauat cor ideo tunc apparet pulsus debilis sed in statu vadit calor et pulsus est tunc maior. Quare in terciana non est tanta diuersitas ut in aliis quia ibi [illegible] modica aut nulla est oppilatio. Ideo materia libere mouetur equaliter et non aggrauat difformiter sicut alibi

De signis hic ponit tertium signum dicens quod euacuatio primum prouenit quasi dicat in principio febris putride non est sudor sed bene in effimera et in terciana aliquando. Nota est propter subtilitatem materie. Nota quare in principio febris putride non est sudor quia tunc materia morbi est indigesta ideo tunc non fit euacuatio nature regulariter quante sed si operaretur irregulariter. Queritur fieret febris effimera quia quando illud calidum furiosum expellitur obuiat superfluitate aquose tunc [illegible] et reuertitur in sudorem in [illegible]. Queritur in [illegible] est melius in primo proximo sudor secundum alibi quia materia est subtilior secundum aliquid non melius [illegible] a natura

et consumitur in sudore et ideo est
similis effimere dum tamen effi[a]
non sit in viam ad putridam quia
tunc non fit sudor quia virtus
est debilis propter febrem effimeram
precedentem ideo non potest ex-
pellere simul ad extra unde
remanet sudor et apparet cau-
sa illius partis

Et prolixitas hic ponit
septimum signum dicens quod prolixi-
tas augmenti signat quod talis
febris est putrida. Causa est quia
augmentum in febre effimera non
transit duas horas in tantum de-
signis distinguentibus cum fundetur
in re multum subtili spiritibus.
Si ergo prolongatur est putrida.
Causa 2a est quia ibi est for-
tior actio nature contra naturam morbi
et ita est causa fortioris et velo-
cioris pulsus et maioris propter
magnam necessitatem que maior
est in statu

Amplius ~~hic ponit septimum~~ va
~~signum dicens Et prolixitas augmenti~~
~~signat quod aliqua febris~~ hic ponit
octavum signum dicens Si sit febris
interpollata incipit ut frequenter
cum typis et terminatur per sudorem
continua vero non. Causa patet.
Causa primi est quia materia febris
interpollate est putrefacta extra
venas ideo expellit natura humores
malos ad musculos et lacertos
et patitur prius. Quare ad su-
dorem quia humiditas que re-
manet in cavitate post paroxismum
expellitur et consumitur in sudo-
rem. Causa tercia est quod non
est sudor nisi post signa diges-
tionis ut in cura ideo est longum tempus

satis natura regularit operante. Causa
quarti est quod in febre putrida
prima est indigesta mala quod
ibi peccat humor. Item de pulsu
idem quia materia gravat et in
racione eius fiunt mala accidentia
Item est immediate cum peccat ibi
humor. Sed totum est oppositum
in febre effimera cum ibi non peccat
humor et hoc totum patuit prius

Et plurimum quidem
hic ponit nonum signum dicens
quando multa est materia in febre
putrida causantur multa mala
accidentia et sitis angustia.
Causa primi est quia a materia
putrida elevantur multi mali
fumi putridi ad diversas partes
corporis et secundum hoc causant
mala accidentia alia et talia
quia si elevantur ad orificium
stomachi causant statim vel
sincopim si ad cor tremorem
Si ad cetera membra, cetera
causant aliud et aliud accidens
suum nocumentum. Causa 2a est
quia quando debet fieri sanitas
dominatur natura et econverso
infirmitas quando debet esse mors
et dicit G[alenus] quarto 19 2o pronosticorum
Bonum et modeste etc. Ideo quamquam
bona signa apparent semper sunt
bonum cum 24 2e aforismorum. Septima
contra est indicativa. Si autem
oppositum etc.

Et pulsus ponit decimum
signum dicens quod in febre putrida pulsus
quandoque est fortis et magnus etc.
Causa est quod tunc virtus dominatur super
morbum et materiam. Primo vero econtrario in
si fit debilis et frequens et turbata

Duricies hic ponit unde[cimum]
signum dicens Et aliquando
in febre putrida apparet pulsus
durus quamuis non semper racione apo-
stematis duri in quibusdam mem-
bro etc. Nota idem dixit prius
Nota causam quare in febre
putrida est duricies pulsus
dico quod unus non est propter extensionem
materie propter apostema Secundo
si apostema constringitur ut si est
apostema in membro neruoso
tunc per colligancia fit durus
Tercio condensatur per potum aque
Tercio (Quarto) humiditas arterie
frigide Quarto humiditas arterie
substancialis consumitur ut in
ethica uel humiditas dicitur tunc est du-
ricies in pulsu sed in febre sta-
tes uel singulea non est duricies nisi
primus tribus causis appositis

Diuersitas autem
hic ponit duodecimum signum di-
cens Et diuersitas pulsus est
una de formacionibus signi ex
in febre putrida in principio et augmento
sed incipit terciana Causa est
quia in principio et augmento materia est
indigesta habens malas qualitates
aggrauantes cor Ideo non potest
uniformiter mouere arteriam propter
opilacionem in medio racione illius
materie ideo pulsus diuersificatur
sed sic non est in febre effimera quia tu
ibi non peccat materia nec e[tiam]
in terciana ita quod ibi non sit materia
uiscosa opilans sed subtilis et
obediens nature

Et est in principio
hic ponit tredecimum signum et
ponit duo notabilia Primo dicit In
febre putrida in principio urina
non est digesta sed si est digesta
est raro Causa est quia tunc digestio
urine attenditur ex parte materie
cum ergo illa sit indigesta igitur et
sed in febre effimera non peccat
humor ideo est digesta urina Secundo
dicit quod est digesta licet raro est
una febris putrida aliquando non durat
nisi unum per unum et unum diem io
potest tunc esse digesta in una
hora etc. Causa intencionis urine
est aliquando propter admixtione colere que
est aliquando propter admixtione colere quia illa
commiscetur cum urina quia illa-
tunc in magna quantitate propter in-
nata caliditatem generatur

Et sciat hic ponit duo notabilia
primo Primum dicens quod a febribus
mortalibus raro euadit infirmus
sed acutis propter cum in potencia ne-
bri Causa est quia in egritudine
mortali uirtus est debilis ad ex-
pellendum materiam cum sit multa
ideo non audet eam inuadere uel
aliquando inuadit eam et non ex-
pellit totaliter eam sed partem et
partem aliam delegat ad neruos
ad neruos aliquando et fit spasmus
ex hoc uel alie infirmitates et
si delegatur ad oculos fit cecitas
uel ad aures et fit surditas etc.

Et qui non alterna
hic ponit secundum notabile dicens quod
quando quis plenissime aliquando non recadit
febris et remanet adhuc aliud
de materia quod potest ire ad locum
ubi fuit apostema et fit nouum apostema
Nota hic est aliquando assignatur alia
alia et ambe sunt bene ualet
Causa partis est quia materia pu-
trefacta est causa communata febris
et posita causa ponitur effectus
ro seniorum Ideo si remanet

febris no potest esse nisi habeat ma3
igitur / quia si remanet ma re
manent acc^a et econuerso ablata
matia auferuntur acc^a et eq^o
q^to i^o Omnibus autem suedesunt

In continentia

In continua Continuatur Prius
posuit signa febris putride in
gnali Hic ponit signa febris
continue Et diuiditur in quator
sm quod quatuor ponit signa
Primo primum dicens Et in febre
continua est diuersitas pulsus
magis manifesta qm in int
pollata Nota q diuersitas in
pulsu est duplex quedam or
dinata Et quando tendit pulss
continue a debilitate ad forti ne
vel econuerso a fortitudine ad
debilitate vt si primo est fortis
et deinde magis fortis et sic
ecia p oppositum Alia est diuss
et causa huius diuersitatis est
continua debilitas virtutis vt
fortitudo Alia est diuersitas
in ordinata et est qn no unifor
miter vadit sic s3 si vna vice
est fortis et 2^a debilis aut eq^o
Et hoc patet causa pars quia
illa aliqn magis grauat cor
aliqn min sm quod subtilior aut
grossior est quia habet via
manifestam ad cor vt sic i pcis

Et perseuerat

Hic ponit 2m signum dicens Et febr
continua manet vsq ad 2a hos
et ca gtinuacois 19 est triplex
vt dictum est prius / s3 htinui
materie causatium et instru

Et non associantur

Hic ponit 3m signum dicens q

no sunt hic signa eradicacois
vt frigus rigor Causa est q
illa sunt signa / febris inter
pollate quia ma sm parte
vadit ad lacertos et sm pte
expellitur vt sit ex gtinuitate
Iterum sic non est hic

Et de illis que

Hic ponit signum q^rtu dicens
q in augmento aliqn diminuit
aliqn augetur Causa prim
patet prius Causa 2i est
duplex prima est mag mali
cia materie quia tuc videtur no
eam natura inuadere io acc^a
mala cessant / sed post quando
natura aliqn inuadit tunc appnt
Alia est ca imperfecta euacuacio
materie quia in augmento pt
crisis fieri imperfecta et tuc ex
reliquiis consurgit hoc tunt
quas vadit natura iterum quia
aliqn quando paciens e eua
cuatus cessat febris et mala
habet postea iterum a ma
leditur et fit iterum febs vt pq

Febres

Circa rubricam
Nota q signa febris
putride sunt triplicia Quedam
sunt gnalia / et de istis prius
fuit determinatum ibi Signa
febres 2c Alia sunt ppa et ista
ponunt infra in propriis ca lus
lis s3 febris Alia sunt media
et sunt in quorundam quibusda q nt
et in quibusdam dant / co ne nt
quia in continua s3 in putrida
continua est mala 2c Dicit q
continua mouetur alt q3 int
pollata et terciana alt q3 quarta
2c et sic de signis declarat hic 200

Continuatur pars hec ad precedentes
sic. Primo posuit signa generalia
febris putride hic ponit signa
in quibus conveniunt quedam et
in quibus differunt / primo facit hec 2o
ponit rationes ad manifestationem
febris putride. Prima in quatuor
primo ponit signa 3ane 2o 3a
prima in duo primo ponit signa
in generali per que differt 3ana
ab aliis 2o in speciali. Primo ponit
primum signum dicens quod motus
colere motus tertiane etc. est de 3o
in 3m et hec est sive sit continua
sive interpollata adusta i. combusta.
Causa primi est duplex una
est principalis / 2a est disponens.
Principalis est proprietas nature
ad materiam pertinentem quia
natura non movet citius illam
materiam nec tardius ut debitum
est primus. Secunda est disponens
et est tempus secundum subtilitatem et paucitatem
et [illegible] materie et quia cole-
ra est paucior eam tardius movetur
et quia colera est subtilior me-
lius et citius movetur quam ipsa. Ca-
lor tertium est propinquitas materie
in venis ad cor et ita combusta
aliter affligit quam materia patet.

Et terciana

Hic
ponit signa terciane in speciali
et dividitur in duo. Primo ponit
signa terciane interpollate / 2o
signa terciane continue. Prima in duo. Primo ponit
signa terciane pure / 2o non pure.
Primo ponit signa terciane in speciali
interpollate dicens quod 3ana
interpollata pura est acuta et sa-
lutifera quia affligit per 12 horas
et quiescit per 36. Causa quare
terciana interpollata pura est
acuta. Primo ratione materie
quia est calida ~~et per intensionem~~
~~caliditatis eius~~ quia est calida
et de facili mobilis. Secundo ratione
sue essentie quia colera est in
substantia sua calida ideo per
intensionem caliditatis eius decrescit
plus de caliditate quam alii humo-
res. Tertio ratione accidentium
quia propter motum materie per mo-
dum sunt deteriora accidentia
ut sitis vigilia angustia quod na-
tura non potest diu pati. Secundo ratio cita
causa patris apparet ex hoc
quia illi qui sunt multum sicci
et calidi sic mordificantur. Causa quare
autem salutifera causa est duplex
quia habet materiam subtilem
que cito consumitur. Secunda ca-
usa est quies multa ut 36 horarum
sed in aliqui inveniuntur propter mor-
dinatum regimen.

Terciana

Hic ponit
signa febris interpollate non
pure dicens. Quare terciana
pura non pura durat plus quam pura
quia hic esse per mixtionem grossiori
vel colera vitellina vel propter
admixtionem alterius humoris sed ~~[illegible]~~
pura est subtilior ideo citius durat.
Causa quare durat per 14 dies
dicit ex Ypocrate 2a afforismorum quarte
et nos ~~[illegible]~~ est motus et quies
ipsius quare prolongatur ex
errore quia fit admixtio alterius
humoris propter malum regimen vel
humidi ideo fit notha

Et continua

Hic ponit
signa febris colerice continue
dicens. Et terciana aliquando
in una septimana terminatur.
Causam dicit Galenus in quarto 19 crisibus
a die egritudinis et ubi dicit quod
tantum facit natura in tertiana
continua in una die quantum interpol-
lata in una periodo cum igitur interpollata

durat p septe periodos ipa qrta
durabit per septem dies
Et illa que hic ponit
signa febris putride sanguinee duo
qz illa est continua et eius cali-
ditas est lenis no mordificatiua
vt in colica Causa continuitatis
est quia locus sanguinis est intra
venas cu ergo ibi putrefiat contie
petit cor Quare caliditas est
humilita quia plus est de sanguine
qm de alio humore et est suauis
quia humidus est sanguis Et termi-
natur in quatuor diebus qr
est humor magis nature obediens
qm alius ideo citius corripitur
Secunda est quia in tali febre
quenit flomia in principio et
illa euacuat illam materiam patiente
cito et quia no requiritur ibi
digestio sed alibi
Flegmatica hic ponit
sig febris flegmatice interpollate
Scdo continue 2o nocte Primo dicit
fleg^ca faciens paroxismum omni
die est lenis caliditatis Primum
signum est quia parox^m facit omni
die Secundum quia caliditas eius
non est mordicatiua vt colere
et patet in lra Causa primi est
duplex principalis et disponens
Principalis est proportio virtutis
ad humorem Disponens est duplex
prima multitudo humorum et hu^s
leuis ergo racione multitudinis
et humiditatis flatus corripit putre-
factionem facilius quam colera vel
melancolia Causa 2a est racione humi^tatis
humoris quia humiditas fleumatis habet
remittere et obtundere caliditatem
preter naturam io no apparet ibi
sic mordicatio Causa tercii est
quia parum quiescit quia no

habet nisi sex horas de quiete
interpolatas et mouetur per 18
horas Ideo dixit prius qz ma-
nent reliquie Secunda causa
est quia fleuma multum habundat
in stomacho io debilitat orificium
eius et deinde eleuantur multi
fumi ad cor mali racione colligancie
io fit Syncopis et tremor cordis
et huius dt et io est magis timoris
quia optimum flegma putrescit
in stomacho et fit febris interpolata
que no conquiescit vel non est sic febre
flegmatica
Et que de ea est
hic ponit signa febris flegmatice
continue dicens Et illa est simi-
lis ethice nisi esset mollicies pulsus
Causa est quia sicut calor in ethica
est multum remissus et obtusus
sic in continua flegmatica Et io
dicitur flegmatica febris lenta
Quando in flegmatica continua aliqn
pulsus est durus propter oppilationem
aliquando in membro neruoso
vel alia arteria Quare pulsus
est mollis propter humiditatem humoris
Quare in ethica est durus propter
consumptionem humiditatis arterie
Et inquantum
hic ponit nobile dicit qz illa
febris quanto est magis putrida est minoris
~~debilitationis~~ et debilioris paroxismi
Causa est quia febris flegmatica
efficitur impura propter admixtionem
colere vel sanguinis qui isti
humores sunt subtiliores quam fleuma
per se Ideo erit breuioris paroxismi
et est minus tremor si est longior
qn augetur cu melancolia quia melancolia
est grossior humoribus quam alii
ideo magis et longius affligit eum

ambo sunt humores sicci et ead
quartana quia affligit per et
quatuor horas i[l]
Quartana hic ponit
signa qrtane diuidit z° re=
mouet dubiu[m] Primo dicit q
quartana est longa ppter grossi:
tudinem materie sue s[ecundu]m intre
ideo no[n] est acuta / s[ed] nunquam durat
non puda q[ua]m puda Causa e
quia qrtana puda est illa que
habet esse ex putrefaccio[n]e intre
naturalis s[ed] no[n] puda est causa
ex adustione alicuius humorum
vel sui ipius et io cu[m] puda
materia sit grossior humor q[ua]m
aliquis alius ideo longius
durat / s[ed] si est admixtio humor[um]
tunc omnes sunt subtiliores q[uam]
mela puda naturalis / no[n] erit q[ua]r=
tana brevior Similiter si adu=
ritur ipa mela nalis met vel
alter humor sit brevior quia ca[usa]
semper subtiliat sicut adustio
igitur Causa p[ri]mi patet q[uare]
non est febris acuta i febris
i febris q[ue] h[abe]t grossam ma[teri]am
ut dictum est
Verum non est
hic auctor remouet dubiu[m] dicens
postquam qrtana est ita longa e
ideo periculosa dicit q[uod] non / et
causa est dupplex Prima est quia
habet longam quietem Secunda
causa est quia no[n] sequuntur mala
accidencia ut in aliis quia no[n]
est hic tremor cordis et sincopis
ca materia no[n] fit ad orificiu[m] stomachi
Et quartana quid
hic ponit nobilia sive canones
ad manifestacionem in febribus putride
et diuiditur in tres s[ecundu]m tria nobilia

Primum est q[uod] quartana et terciana
continua et interpollata consu=
munt et Causa patens est q[uia]
ille febres h[abe]nt esse ex alio humore
q[ua]m a sanguine Ideo no[n] curantur
per fluxum sanguinis narium sicut alie
regiones Et si declinat ad stomachum
per sercessum s[ed] ad orificium stomachi
per vomitum Sed dicentes q[uod] re
hinc per vomitum et
curantur terminantur per vomitum et
fluxum sanguinis narium Causa
quare per vomitum quia est alius
humor a sanguine Causa quare
per fluxum sanguinis narium quia
colera in venis est commixta cum
sanguine Ideo cum sanguine
tendit supra racione subtilitatis
sanguinis et coleram Ideo exit
per nares et curatur quia omne
leue sursum et econtra
Et scias hic ponit 2m
notabile sive can[one]m dicens q[uod] terciana
notabile sive can[one]m dicens q[uod] tercia
na principium est longum et in concluci:
sa status est longus i omotha
sit status i maxima et Nota
triplex est causa prolongacionis pri:
cipii morbi Prima est paruitas et
subtilitas materie io non mouet ea
nec operatur io tarde apparet pri[ncipiu]m
Secunda causa est grossicies et vi:
scositas materie quia tunc tarde
manifestatur natura operacio et
principium erit longum ut i qrtana
Tercia causa est debilitas virtutis
quia tunc no[n] p[ote]st manifestari eius
operacio et prolongatur pri[ncipiu]m
morbi Sed duplex est causa plon:
gacionis augmenti Prima est
grossicies vel viscositas vel multitudo
materie quia tunc natura no[n] p[ote]st
operari de facili ut digerere et tunc
illud tempus dicitur augmentum
antequam apparent signa digestionis

Secunda ca est debilitas virtutis
ideo tunc non potest in brevi digerere
materiam Causa prolongationis status
est dupl. Una est quando resolutio
fumorum putridorum et eorum attractio
sunt equales ut in homotena
est semper equalis afflictio Secunda
causa est grossities aut multitudo
vel viscositas materie que non
possunt in statu cito expelli vel
evacuari et illa tria sunt ultime
cause prolongationis omnium temporum
egritudinis Causa declinationis
longitudinis est una imperfecta
evacuatio in crisi tunc natura
diu operatur circa illam materiam
Secunda causa est magna debilitas
virtutis quia tunc virtus indiget
multo tempore ad convalescendum
Ex hoc patet causa partis quare
principium prolongatur in zana
ex nobili Et dicit quod raro invenitur
quartana continua Causa est quia
eius receptaculum est splen et non
extra venas quod est primum in tempore
febris Quare raro invenitur
cottidiana integre eradicationis
quia aggravatur in stomacho ex duris
partibus corporis ut ea sit multa
flexibile et liquida de facili
attrahitur a calore preter naturam
existente ex minima putredine
Ideo quando ex eo paroxismus eradicatur
sive resolvitur Quare tamen
fluit ad locum ideo tamen sex vel
horas stat de quiete et non
8 horis Ideo est difficilis eradicationis
dicationis Et dictum est Ex hoc
apparet causa partis quare principium
prolongatur in terciana et aut
propter paucitatem vel subtilitatem
materie vel propter debilitatem
virtutis quia colera multum
pungit Quare status prolongatur

in ethica quia ibi materia est inter
venas et continuo potest petere
cor racione fumorum vel materia
forte est grossa viscosa Quare
declinatio est longa et contra
hoc est aut per imperfecta que
in fine status sunt in crisi Aut
propter debilitatem virtutis Primum
patet quia frequenter de statu
manent reliquie ut prius dictum
est Similiter de quacumque alia
continua patet quia semper fin
petunt cor Ideo cor post hec
diu manet debilitatum racione
cuius qualescumque diu protrahitur
Quare status et declinatio sit
longa in cottidiana Causa prius
sit dicta quia ibi remanent
reliquie propter continuum fluxum fleg
matis ad urinam

Et febres hic ponit
auctor 2m notabile vel canonem
ad manifestacionem febris putride
2o ponit quoddam documentum
dicit quod sit in febribus error
in curacione precipue in febribus
apostemosis de facili transmutatur
in ethicam et hoc in duplici
casu et ponuntur in littera Nota
causam primi quia in febre intensa
ardente non solum consumitur humidum
humorum sed etiam membrorum sed ergo
non administratur cibus vel aqua
frigida que remittat calorem
preter naturam fit ethica Causa
2i est quia racione apostematis
virtus digestiva debilitatur
Ideo tunc calor preter naturam
intenditur et vocat apostema sto
maxime arefactionem i. ethicam

Secundo si fuerit

hic ad dictum suum post quedam
documenta dicens dicit aliquis
Si in aliqua febre ethica com-
petit cibus et aqua frigida
quod illorum debet prius administrari
dicit quod magis cibus debet primo
administrari Nota quod in febre
acuta et in omni morbo datur
cibus racione virtutis quia si
virtus posset tollerare absque cibo
a principio usque ad finem nullus
cibus deberet dari ut patet
infra in capitulo de curacione febri-
carum Sed aqua frigida datur
ad extinccionem caloris preter naturam
ideo si virtus est multum debilis
debet primo dari cibus quia sub-
limandum cum intencione et con-
tra et cum sinthomo si dolor Sed
si virtus sit fortis et febris
sit intensissima utique aqua
frigida debet prius dari unde
Auicenna dicit Et duo in estate
habuerunt febrem ardentissimam
quorum discipulo dabatur aqua
frigida et alteri cibus ille cum
cibo moriebatur

c.v

SIGNA Circa rubri-
cam nota quod per signa
declaratiuam febrium ne
intelligitur aliud nisi signa per que me-
dicus deuenit in cognicionem speciarum
cuiuslibet febris ut quod ista est
de colera et ista de flegmate ista
intensa et illa remissa rerum
que ponuntur in littera Contra
prius posuit signa febris et
de absolute hic ponit signa febris
per que febres distinguuntur et
primo facit hoc in generali secundo
in speciali primo dicit quod signa

per que febres distinguuntur sumuntur
ab illis que ponuntur in littera Nota
quod signa per que febris distinguuntur sunt
triplicia Quedam antecedencia quedam
concomitancia et quedam generalia Signa
antecedencia quedam sumuntur ex rebus
non naturalibus quedam ex naturalibus quedam
ex rebus preter naturam A rebus non
naturalibus ut si aliquis fuit usus
cibis calidis et siccis et regimine
calido et in diebus canicularibus
et temporibus consimilibus certum signum est quod
febris sua est de colera si patitur
febrem Si autem vtitur cibis calidis
et humidis omnibus ad caliditatem
et humiditatem declinantibus erit
febris sanguinea si que est ex
gaudio in venere sompno et ceteris
operatis Similiter de flegmate si fuit
ociosus et piger et vtitur cibis
frigidis et humidis patitur febres
de flegmate Similiter si vtitur cibis
de illis partibus que declinant ad
frigiditatem et siccitatem erit
febris sua quartana et hec sunt
signa antecedencia Ex rebus
naturalibus sumuntur alia illorum
signorum ut ex etate complexione
sicut iam dictum est Sed ea que in-
sunt ex rebus preter naturam sunt
ut si incipit febris cum rigore erit
ex colera si cum frigore erit ex
flegmate Si autem horripilacione erit ex melancolia
illa sunt signa antecedencia Secunda
sunt signa concomitancia et sunt
duo per que febres distinguuntur
unum est signum sumptum a substancie
inherentibus ut si febris est multum
intensa est de humore calido multum
si remissa erit ex frigido vel ex
multum humido quia humiditas
multum remittit calorem et ob-
tundit si est media inter frigidum
et calidum erit de sanguine quia

est grossus Secundum sentitur ab effectibus
vt a siti vigilia et quia hec
significat calidum humorem ex quo est
febris Per oppositum est de aliis
Sed signa consequencia sunt illa
que sequuntur febrem vel infirmi-
tatem vt excremata a corpore et
qualitas mutata vnde si exiens
a corpore scilicet vrina est intensa
est de materia calida si autem
est glauca est intica vnde
egidius glauca nimie et similiter
de egestione et aliis Qualitas
mutata vt si fuerit citrina signi-
ficat coleram Et aliter significat flegma
Tercio omnia ista signa ponuntur
in littera si bene intuentur

Febribus enim

hic ponit signa per que distinguuntur
febres in speciali Et dividitur
in quidem canones secundum quidem
signa per que febres distinguuntur
Primum est quod in febre sunt accidencia
que significant magnitudinem earum
vt quedam sunt febres que
mordicant tangentem in principio
et post minuunt vt patet in littera
Nota quod intelligit per quantitatem
caliditatis et qualitatem eius
quia alique sunt febres que
calefaciunt remisse quedam intense
et patet in littera Sed per quantitatem
in qualitate intelligitur gradus
scilicet in quo gradu caliditatis vel
frigiditatis sit Secundo nota quod
alique febres mordicant quamdiu
durant tangentem et aliqua
non Causa est duplex vna est
quia equaliter accenditur putredo
et equaliter fit resolucio fumorum
vt in homotenona ideo equaliter
ledit Secunda causa est quia materia

est grossa et putrefacta intra
venas quia tunc de facili non
resolvuntur et durant diu sed
in febre interpollata non equaliter
tangentem mordicat ideo cum
continue resolvatur magis et
magis ideo magis mordicat
in principio tactus quam prius

Et sunt

hic ponit secundum
canonem de istis signis dicit
quod aliqua sunt accidencia
coaccidencia in febribus que
demonstrant quod febris i maxima
quia febris essencialiter que
non dicit quia qualibet febris
est calor preter naturam Nam si
venit rigor signat generaliter
materiam colericam similiter
de aliis eo modo

Et accidencia

hic ponit 3m canonem de illis
signis dicens quod aliqua accidencia
sunt in febre que significant ma-
liciam febris Nota quod illa mala
bona accidencia sunt duplex febris
maliciam vno modo materie
maliciam quia quanto sunt accidencia
peiora tanto materia est deterior
vt patet de vigilia in colerica
Secundo significant maliciam in febre
vt sunt accidencia que scilicet mouent
serenitatem ideo sit longa et sunt

Et accidencia

hic
ponit canone quartum dicens quod sunt
aliqua accidencia in febre que
significant digestionem vel indigestionem
materie vt declarabitur infra
in 2a fen Nota circa hoc quod quia
vrina decidit a materia pertinente
in febre ideo potest significare
super indigestionem aut digestionem materie

eius et si rubea vel ypostasis
sit alba sit bonum magna vero
malum Idem intellige de aliis
expulsis **Et accidencia**
hic ponit quintum canonem quod ali-
accidencia sunt crisim Nota quod
accidencia facientia crisim in febre sunt
duplicia quedam sunt signa
tantum ut si subito venit vigilia sed
tamen hoc fiat motus per membra ma-
teriam Alia sunt signa et causa crisis
ut fluxus sanguinis narium fluxus
ventris illa sunt cause crisis et
sunt signa eius vero pulsus et
urina ventris solucio sputum

Et accidencia hic ponit
sextum canonem dicens quod quedam
sunt accidencia in febre que significant
salutem et mortem et patebunt
in sequenti Nota quod quamvis sint
multa signa tamen tantum due alia sunt
duo signa et meliora et magis
certa Primum est digestio vel indige-
stio Et si est ibi digestio est signum
sanitatis si indigestio mortem
quarto pronosticorum Secundum signum
est alleviacio vel agravacio infirmi
post crisim Si est alleviatus fiat
sanitas si agravatus morte ut
in quarto 2 b 2 e particule In pue-
ribus et 2a parte et in futuris

Et forme hic ponit 7um
canonem dicens quod ex colore
pacientis sumuntur multa signa
in febre quia si a colore albo
venit ad lividum vel plumbeum
signat mortificacionem per frigiditatem
vel adustionem Similiter de
aliis que ponuntur in textu vero
de 2o de quo dicit hic dicit G
quarto 2 8 2 e particule febricitantibus
Nota quod dicit plumbeus color

fiat debilitate caloris naturalis
et habundancia frigiditatis humo-
rum ita quod calor plumbeus venit
post citrinum vel viridem fiat
quod fit propter adustionem et fiat
debilitatem caloris innati quod
fit propter dominium caloris preter
naturam et hic est propter fumos
putridos qui cum calore alterius sim-
ul veniunt et fit color plumbeus
Si quando venit post colorem album
plumbeus fit ex frigiditate quia
fumi inficiunt colorem album
Causa quare si homo desiccatur
ratione sue significat siccitatem humo-
rum et raritatem corporis est quia propter
subtilitatem humorum cito corrumpitur
et movetur et etiam propter raritate
corporis unde fit ideo cito fit
facies ypocratica et de illis signis
dicit ypocras multum in pronosticis quod
est facies inflata in nausea
siccitate corpore ideo quia humores
veniunt ad eam

Et motus in se hic
ponit octavum canonem de illis signis
dicens quod similiter accidencia
que sumuntur ex motu et decubitu
que sumuntur ex motu pacientis sicut super febrem pa-
cientis et hoc est videri in pro-
nosticorum quia malum est egrum
tempore supino iacere Item ex
motu pacientis ut si se reiectare
a capite lecti et patet ibi Ciuad
fiat maliciam quia fiat vehe-
mencia febris molestantis nam

Et accidencium
hic ponit nonum canonem de istis
signis dicens quod quedam sunt
accidencia in febre que declarant
horam status ut pulsus magna
et alteracio et proditur littera

Quare venit sompnus in principio paroxismi quia fumi elevantur propter reclusionem caloris et in tunc est malum dormire Quare multa accidentia sunt in statu certe propter fortem pugnam Secunda causa sompni est cerebri debilitas et frigiditas tertia causa est reclusio caloris et prima est elevatio fumorum ut dictum fuit Quare ipsis fuit frigus et horripilatio quia pars materie movetur ad lacertos et pars ad cor et hec est causa primi

Et esse res hic ponit decimum canonem dicens quod signa per que scitur dispositio febris est acuitas et lenitas febris / acuitas significat calidam materiam / lenitas significat frigidam et sunt signa substantialiter ut dictum est supra

Et dispositio hic ponit undecimum canonem dicens quod dispositionem quod sequitur a causis antecedentibus et illa est ut plurimum putrida et a causa primitiva est ut plurimum effimera

Et dispositio hic ponit duodecimum signum canonem dicit Ex etiam dispositio febris cognoscitur ex sua advenientia et eradicatione nam advenientia significat febrem continuam et eradicatio significat interpolatam et cum si sit dura significat materiam frigidam et econverso

Et dispositio hic ponit tredecimum canonem dicens quod horror et frigus etiam significant febrem nam frigus de flatu et similiter sudor significat febrem Si multus sit putridam si paucus significat effimeram sudor multus significat materiam grossam

Et quod est hic ponit quartum decimum canonem dicens quod sudor plurimus et paucus significat febrem putridam nam si est multus significat multam materiam si paucus paucam

Aut dispositio hic ponit quindecimum canonem dicens quod in iis scitur dispositionem febris si pulsus velox significat materiam calidam tardus frigidam materies significat coleram Unde ars pisatoria significat flegma febrilis coleram Ideo aetas iuventutis significat coleram temporis Similiter complexio colerica significat calidam materiam temporis ut visum est prius

c.vi

Horripilatio

Circa Rubricam notandum primo quod rigor et horripilatio possunt similiter duplicater uno modo in generali et sic habent easdem causas Sed cause rigoris sunt fortiores quam in horripilacione ut dicit Avicenna Et sive ille cause sint extrinsece sive intrinsece ut violenta materia sparsa super musculos Secundo modo sumuntur in speciali / et sic rigor causatur a materia colerica horripilatio a melancolia sparsa super membra et frigus a flegmatica et sic tot sunt cause horripilationis quot rigoris vel forte plures Secundo nota quod quamvis in Rubrica ponantur quatuor nomina tamen non sunt nisi tres typi quia frigus comprehenditur sub rigore et horripilacione quia cum unum illorum accidit semper accidet

8

ac si ossa frangantur Contio
patet fecit enim mentionem de fri-
gore rigore et horri[pilati]on[e] Ideo
determinat de hiis motibus pt
nam hic Et dividitur in duo
sedm duo nobilia Adhuc in 3s
partes patebunt Primo ostendit
quid sit horri[pilati]o et dicit horri
pilatio est quidam motus pret
naturam in quo corpus in mu-
sculis et lacertis venit ad ea
que ponuntur in lra Quare
sentitur frigus et punctio in
lacertis quia materia est frigida
io sentitur frigus et quia sit
frigida sed quia sicca et propter fumos
malos calidos et calorem
preter naturam sentitur punctio
Quare ibi est pigricia una
causa est quantitas materie nitice
que gravat virtute motivam
lacertorum Secunda causa est quia
talis materia cum sit multum
grossa Ideo opilat ita quod spus
non possint transire per membra
Ideo accidit pigricia cum virtus
sine instrumento suo non possit
operari Quare accidit fractio
dicitur secundum Avicennam 3a primi sine 2e
doctrine 2 h ca° de ca doloris frigida
quod quando aliqua materia grossa
ponitur inter panniculum et lacertum
Ideo apparet talis fractio aut
aliquis a frigore fortiter constrin-
gente panniculum

Frigus autem

hic ostendit Avicenna quid sit
frigus dicit quod est motus pret
naturam in quo sentitur frigus
absque punctione Et habet duas
causas extrinsecam scilicet frigiditatem

aeris et aque et interius adest intrinsecas
Secunda causa est materia frigi
da intrinseca non putrefacta quod
si utique esset putrefacta utique
propter fumos malos esset pu
tris dorsi i lacerti

Rigor vero

hic ostendit
quid sit rigor secundo ponit nota le
dicens Et rigor est motus pret
naturam in quo membra non possunt
contineri quin veniat tremor
ratione motus involuntarii i
eis Nota causam quare est ibi
tremor quia sicut dicitur Rigor est
generalis tunc fit fortiorem causam
quam horripilatio et dicitur sicut id
inducit fortiorem motum i lacertis
quam alii Si autem sumitur in speciali
iterum est verum quia colera e
magis mordax quam alius humor
Per hoc videtur quod rigor non sit motus
involuntarius Patet quia fit
medium hiis musculis et lacertis
qui voluntate virtutis imperantis
moventur et hic dicit Gal[ienus] 2o
Tollet quod lacertus est secundum motum
voluntarium quod autem fit membris
lacertis patet quinto de morbo
Secundo arguitur Ille appetitus
qui sequitur appetitum sensitivum
est voluntarius 2o de anima quia
per hoc differt a naturali sed rigor
est hiusmodi ergo patet quinto de mo-
rbo quia rigor est motus virtutis
expulsive sedentis nocumentum
Nota quod causa motus voluntarii
est duplex quedam est virtus
imperans et ea est duplex scilicet
imaginans et ea est ymaginativa
virtus alia est estimativa quia
secundum quod estimat bonum vel
malum de obiecto sic imperat

virtuti imperate et illa est in
lacertis et musculis et illa
est virtus nalis Et hic patz
q rigor non est motus volun-
tarius s naturalis quia no
precedit virtus imperans rigo
rem Ad pmā maior no est
vera semp quia multi motus
naturales fiunt sic ideo no
sunt voluntarii Ad 2m vera
si sequitur sensitiua appetitu
sive sensitiua virtute infe-
riorem et virtute imperante
modo aut no sequitur vtute
sensitiuā ideo no valet

Et fortassis hic po
no le quare in quartana et fleg
no fit rigor s frigus forte
Causa est quia ibi matia e
vtrobiqz frigida que prius ag-
rat colerām pter natura tn
non pungit

Et de causis
hic ponit causam rigoris et
diuiditur in tres pmo facit hc
adhuc in duo pmo ponit cam
unam rigoris 2o ponit cam
complete res scienā illorū aūt in
ibi Cuius partes patebunt
et patet lra Nota q triplex
est causa fortitudinis rigoris
Una est res inducens nocu-
mentū in membris sensibili-
bus et quanto illa res sive sit
extrinseca sive intrinseca fortior
est tanto maior est rigor et
econtra Secunda est sensibilitas
membri quia si membrū e
multum sensibile fit fortis
rigor si no tunc e debilis
Tercia causa est fortitudo vtutis

nalis expulsiue qz quanto illa
est fortior tanto rigor est maior
quia rigor est motus vtutis ex
pulsiue quanto de morbo Et hic
patet causa partis littere de
2o dico q quanto sensus mebri
est fortior tanto rigor e maior
et econuerso

Et sanguis hic
ponit 2m nobile dicens
Et sanguis recluditur ad
interiora in rigore Causa e
quia materia mala est in lacer
torum concauitatibus ideo na
mittit sanguinem et sps
tamquam instrumenta sua ad
locum illum vt eo melius nocumentum
expellant ideo semp extrema
sunt frigida et patet

Et scias hic ponit causam
dubiū dicens Antequam matia
delegaretur ad lacertos quare
no sentiebatur nocumentū prius
in membro in quo prius erat s
in illo lacerto dicit q triplex est
causa Una est quia ille humor
est frigidus et fuit dispositio
eius membro consueta ideo no
inducebatur lesio Nota q hec
est causa quare mala materia
que delegatur ad lacertos exterio-
res facit ibi nocumentū et no
ibi vbi prius fuit Una e motus
matie in qua materiā mala mota
deterior est seipsā quieta quanto
de morbo Secunda est disuetudo
et cum illa matia habeat malas
qualitates facit nocumentū quia
a consueto no fit passio i cao pmo
questionum pi Tercia causa est
mala q diuersa accessita in

membro que prius no fuit ibi
qr materia ht malas qualitates q
venit ibi in oi in istorum c ca
que ponuntur in lra et patet
de se in vltibus radicibus in ca
pi ca o de causis doloris

Et multociens

hic ponit aliam causam rigoris
ro ponit nobile primo dicit q
multociens fit rigor a flatu vi-
tres sparso ad membra absque
febre / et hic fuitur rigor p tyso
loliter Causa est quia flatus vi
treum est frigidus quod est in toto
corpe qui ergo spargitur ad
musculos sensibiles causatur
ille motus preter naturam Eciam
sunt ibi prodi quia qn vna ps
illius materie est expulsa
tunc alia pars no ita cito pt
moueri ad lacertos cu materia
sit multum frigida ideo expectat
donec iterum congregatur et hic
aliqui est psepinmana aliqui eciam
post meliseum fm quod est ma
grossa vel non

Et materia

hic ponit nobile dicens pat Nota q quinq
sunt que hnt easdem causas
differentes sm magis et minus s
qualitas ostatus / lassitudo Rigor
et tremor / quia qn materia mala
est pauca in lacertis fiunt a sutus
i extensiones brachiorum / et si
sit inmandibilis fit ostatio
Si si est in maiori quantitate
est lassitudo extensiua et hec
si solum peccat in quantitate materie
Si aut in qualitate fit lassitudo
vlcerosa Si vtroque modo lassitudo
apostemosa Si aut adhuc i maiori
quantitate fit rigor quia quanto vtique
eleuat membrum tanto i a materia
racon sue multitudinis quantitate
deprimit ideo fit tremor i motus
agitatiuus

Et quinque

hic ponit vna
causam frigoris et rigoris simul
dicens Et multociens ista
duo causantur pt submersionem
caloris naturalis racione obi
Causa est de frigore quia calor
rededitur cum sanguine Ideo
extrema manent depaupata
causare Rigor quia in prima
digestionis cibi vapores multum
grossi de cibis eleuantur qui ve
niunt ad lacertos et musculos
possunt esse causa rigoris

Et rigor

hic ponit q no lia facien ad notica
illorum typorum et duo diuersum
in 12 notabilia primum est
q aliqui rigor et frigus prece-
dunt febrem propter causam
positam in lra Nota q causa
rigor et huius dicitur sunt dupt
vno mo abte et q possunt precede
febrem et sequi / precede quia
humor frigidus potest prius ve
ad lacertos et facere rigorem
et aliud quod remansit potest
postea putrescere et fit febr
Scdo mo causantur vt sunt typi
et sequntur febre quia materia
qn sm eius partem primo perit
tor aut quia facit hoc a tota
proprietate quia venenosa aut q
pt caliditatem ab eo attrahitur
et sic cum calore spargitur p
totum corpus ideo dat quod habet
Si ergo materia est colerica fit ri
gor et sic de alijs

Et fortassis hic ponit
2m nobile dicens quod nocumentum
humoris mordicatiue est causa
quare sentitur aliquod frigus
in exterioribus Quare humor nimium
calidus quicunque ad lacertos
expulsus fit causa frigoris quia
naturam mittit calorem et spiritum
ad intra propter mordicationem
materie expulsa nimium ad lacerti
Ideo ultra est mordicatio et etiam
frigus per hoc remouetur falsa
instantia quod duo quia essent simul
in eodem scilicet calor et frigus et patet
quod non sunt in eodem loco

Et quandoque accidit
hic ponit 3m nobile dicens
aliquando accidit rigor cum sunt
apostemata ad interiora scilicet intrinseca
Nota calidum apostema intrinsecum est
causa mortis preter naturam scilicet rigoris
Vnde quia apostema attrahit ad se
calorem et spiritum ut dicit Galenus
in quarto 19 In acutis febribus
frigiditas extremitatum etc. ubi
dicit quod apostema attrahit sanguinem
sicut spongia spongia Item ad
locum dolorosum fluunt humores
Secunda causa est quia natura frigus
ad illum locum mittit instrumenta
sua Ideo fit extra rigor quia
dolor acuit reuma

Et quandoque hic
ponit quartum notabile dicens
quod aliquando venit rigor in febribus
continuis et facit crisim sed
aliquando venit ante Et causa est
multitudo materie et est malum
Nota quod rigor potest venire in
febre quia tripliciter Primo
est propter materie multitudinem
quando aliqua eius pars delegatur
ad exterius et fit rigor et facit
mortem vel longitudinem egritudinis
Secundo in medio quia tunc virtus est
debilitata Ideo calor naturalis vadit
ad interius et iuuat naturam et est malum
Vnde si rigor incederit 26
quarte particule aphorismorum 2m Tertio vero
in fine ante crisim et facit bonum
quia natura mittit naturam illam materiam
ad extra et expellitur per sudorem
Vnde quarta aphorismorum 74 [?] crisim
habito

Et de rigore hic ponit
quintum notabile dicens Et quidem
est rigor significans mortem scilicet qui
fit ex debilitate caloris Nota
quod ille rigor venit in febribus
multum ardentibus de maligna
materia quia illa febris con-
sumit calorem naturalem ut
humidum scilicet quod est spiritum suum scilicet
illud quod adhuc de calore re-
manet Vadit calor scilicet ad originem
suam et sequitur mors

Et horripilatio
hic ponit quintum nobile Sextum
dicens quod horripilatio fit ex
causis paucioribus quam rigor
et hic istos duos terminos generaliter
secundum specialiter eos capiendo ut
vnum est signum tertiane aliud
quartane forte hic equas

Et commotio hic ponit
Septimum nobile dicens quod ymagi-
natio fortis cum aduentum
paroxismi facit prior in causa
tangitur Tertio naturalium quia
virtus ymaginatiua cum sit virtus
superior ad virtutes naturales operatur
lobis quod mouet materiam ad minimum
putredinis Ideo causa materia prior in
facit paroxismum ymmo dicat Auicenna

si aliquis actu ymaginatur
se esse leprosum fit leprosus et
multe de aliis egritudinibus

Et senum quidem

hic ponit octauum notabile di-
cens quod febres in corpore senum sunt
occulte in tertiam sepulte quia ibi
est Causa vna est complexio
eorum naturalis que frigida et sicca
Ideo non erit ita intensa febris
in eis sicut in aliis febribus
Secunda causa est materia
flegmatica habundans in eis
hebetudens calore propter naturam

Et quandoque est

hic ponit Nonum notabile dicens
de aliquibus longitudinis egritudinis
causa est egritudo grossitudo in
visceribus in ypocundriis Nota
grossitudo humorum faciens opilacionem
in ypocundriis Alia causa est
multitudo et viscositas materie
et ideo sunt cause longe egritu-
dinis Vnde vbi est in ypocun-
driis si sine dolore ideo ille
ille partes debent tangi ad manum
vsque ad inguina et maxime in
mulieribus quia non potest
indicari per vrinam vel egestionem

Et quando denique

hic ponit decimum notabile dicens
quod quando denigratur lingua fe-
bricitantis cum remissione febris
tunc calor est intus et dominans
~~nisi ita sit quod iaceat supra dorsum~~
Causa est quia tunc calor
intus multum dominatur Ideo
lingwa per multos malos fumos
efficitur nigra Et est signum mortis
sepulta in intus dominans nisi

ita sit quod iaceat supra dorsum

Et quandoque hic ponit

vndecimum notabile dicens
aliquando cum febre coniungitur
paralisis et tunc primo debet curari
febris quam paralisis Nota tamen
hoc possibile est quod materia aliqua
sit putrida inter venas et
materia non putrefacta sit
imbibita in partibus nervorum Et
febris debet primo curari quia pe-
riculosior est primo sanandum
in casu vltimo et primo Quare
valet syr. acetosus cum melle
ros. quia vnum propter aliud non
debet negligi quod ideo patet quod
hinc diete sed non mel ros.
valet paralisi et nervis et
syr. acetosus valet febri ~~ut~~
~~clausionem porum~~ Quare oleum et
aqua cum oleum propter palisim et
aqua cum propter febrem Vela-
nabin cum mel ros. secundum auctorem manu

Et rasio hic ponit 12m

notabile dicens quod rasio capitis
facit intensionem febris propter
clausionem pororum propter frigiditatem
aeris et rasorem ideo conclu-
ditur intus dicit Auctor quid fiet
tunc in frenesi vbi abraditur
caput Respondetur quod primo
aqua debet calefieri cum aqua de-
coctionis camomille et raso
frequenter debet poni ad aquam
calidam ne pori opilentur et
post debent apponi attrahentia
vel pori ibi claudantur sed in
frenesi et in aqua calida
est multum de opilatione et apitia
ideo valet

Dubitatur vtrum

Rigor quilibet sit motus preter naturam. Et arguitur quod non
Illud quod est signum rei naturalis
non est preter naturam, sed
rigor est huiusmodi igitur, maior
et minor patet, quia est signum
crisis ut patet 2a 4ti
tractatu primo capitulo 20, sed quod
crisis sit a natura patet 3o de
morbo. Secundo arguitur rigor
est operacio virtutis naturalis
igitur patet quia est operacio
virtutis naturalis igitur patet
expulsiue quinto de morbo
Tercio arguitur sic vel est
causa morbi vel morbus vel
accidens morbi, sed nullum
illorum igitur, minor probatur
quod non sit causa morbi patet
quod non est causa primitiua nec
coniuncta nec alia, nec etiam
est morbus nec accidens morbi
cum precedat febrem. Quarto
arguitur rigor est in corporibus
sanis ergo non est preter
naturam, antecedens patet, quia ipse
hyemis post cibum homines in-
currunt rigorem. Quinto arguitur
Illud quod est a natura non est
preter naturam, sed rigor est
a natura igitur, quia tenet
et minor patet quia non est
ab arte nec a casu nec a for-
tuna igitur a natura, patet quia
omne quod in inferioribus fit
fit ab aliquo illorum modorum
ut patet 2o phisicorum. Sexto
arguitur Illud quod a resolu-
cione caloris naturalis conuenit
non est preter naturam, patet
quia hoc est naturale sed cibus
digerendus contra. Cum primum ut

motus est, sed rigor est huiusmodi
ut patet in capitulo primi. In
oppositum est Galienus quinto de
morbo ubi dicit rigorem unum
esse de motibus preter naturam
Et patet quia rigor est causa
male complexionis lacerti aut
male complexionis materie.
Circa questionem est notandum quod
rigor uno modo generaliter capitur
prout se extendit ad quemcumque
motum lacerti aut musculi
et sic rigor fit etiam in latitu-
dine sanitatis corpore existente
et sic non est semper rigor preter
naturam. Secundo modo capitur prout se
extendit ad frigus et horripilacionem
et sic sepe capitur. Avicenna in ca-
pitulo primo. Tercio modo capitur prout est
motus lacerti aut musculi ad
expellendum nocumentum a materia
colerica preceptum, et sic capitur pro-
prie et sic differt a frigore et
horripilacione. Secundo notandum quod
motus lacertorum tempore sa-
nitatis est minus respectu eius
qui est in febre et causa est
quia non est in sanitate nocu-
mentum tale quod fieret magnus
motus. Sequitur corollarium quod de
quanto causa ledens est maior
de tanto motus est forcior patet.
Sit ergo conclusio prima hec quod
capiendo rigorem 2o aut 3o modo
sic quilibet rigor est motus preter
naturam patet. Secunda conclusio quod
capiendo rigorem 2o aut 3o modo
quilibet rigor est motus preter
naturam quia fit a natura
preter naturaliter agente. Ex hoc
patet ad raciones preter quin-
tam et quintam. Ad quintam dicitur

ꝙ verum est ꝙ rigor fit a natura
non naturaliter operante

Scias ꝙ intencio
Circa sententiam Nota ꝙ
intencio hic nichil aliud est
quam cognicio quedam curandi
febrem in generali habita per
theoricam racionem et experienciam
g to vita brevis ubi dicit ꝙ
omnia ista requiruntur in arte
finali omnium Continuatur hic
cum prius Auctor determinavit
de causis et signis febrium putri-
darum in speciali hic determinat de
curacione earum in vniversali Et dividitur
in duo quia primo ponit duplicem
intencionem febris putride curative
in vniversali Secundo prosequitur de
hiis Et prima in tres primo facit
hoc Secundo ostendit quid est dicto
ex quo de ea fecit mencionem
Tercio ponit notabilia primo
ponit duplicem intencionem febris
putride curative dicit ꝙ intencio
in febribus putridis curandis
quedam sunt ex parte febris tunc
competunt frigida et humida
et quedam sunt intencio a materia
et tunc competunt digestio
et evacuacio et adhuc est 3a
intencio sumpta ab accidentibus
et tunc competit remedium
et de illis determinavit prius Secundo
non fecit hic mencionem Causa
prime partis quia febris est mor-
bus calidus et siccus Ideo re-
quirunt frigida et humida cum
cura fiat per contrarium Causa
Secundi est quia materia febris putride
non est conveniens nutricacioni

c. VII

Ideo oportet ut expellatur et
non potest expelli nisi prius
digeratur ut patet 2a afforismorum
afforismo nono Et 1a ubi quis ut
2o et 22o afforismo prime particule
digesta medicari

Et digestio hic ostendit
quid est digestio dicens Et
digestio materie grosse est in-
ducio eius ad spacium cum subtili-
tate et viscositatis incisione Nota
materiam subtilis est duplex
quedam que debet expelli insensi-
biliter et talis non indiget in-
crossacione ad sui expulsionem
ut existens in porositatibus
membrorum extrinsecorum alia est
existens in membris intrinsecis
que debet expelli per convenientem
regionem et ista debet incrossari
ut patet 2o de anima ubi dicit
ꝙ natura hominis magis est in
medio quam alterius sed talis materia
non potest esse in corpore humano
quia est minus distans a medio
et magis nature proporcionata Ideo
debet reduci ad spacium per incrossacionem
et eius grossum per subtiliacionem
et viscosum per incisionem

Et quedam contraria
hic ponit duo notabilia et dividitur
in duo primo facit hoc Secundo de-
clarat quod dicit ibi Et quedam Secundo
vero Primo ponit unum notabile
dicens Et quedam sunt contraria 1a
que requiruntur ex parte cure febris
et patet Nota ꝙ materia febris
putride est duplex quedam est
calida et subtilis et tunc que
requiruntur ex parte materie

et febris sunt similia s. frida
et humida Alia est materia febris
grossa vt terciane non pure vel
melan ce ect et intelligit quod
quod febris requirit frigidum et
humidum sed materia requirit calid
propter subtilitatem Ideo syr sunt
compositi ex diversis s. calidis
et frigidis

Quandoque enim hic declarat dictum suum quod
evacuativum et digestivum est calidum
est et vt plurimum ita Ideo est
bene advertendum ad quod est
magis periculum Nota digerens
et evacuans est duplex quoddam
principale et est virtus et calor
naturalis vnde 3° tegni omnium
natura operatrix media vero mini-
ster et ideo omne digerens et e-
vacuans est calidum vt dicit quod
Aliud est disponens vt media
na et vt plurimum calida est quia
vt plurimum peccant febres in ... sit
materia et si colera tamen peccat
hoc est raro quod quando peccat tamen
tamen digerens et disponens est frigid
vt quando est febris causon et sic
tunc digerens et evacuans sunt
frigida vt ... Ideo dicit
vt plurimum et tunc in fine dicit
quod oportet quod attendatur ad id
quod est magis nocivum s. ad
febrem aut materiam quia aliquando
competunt calidiora ex parte
materie aliquando frigidiora ex parte febris

Et fortasse hic ponit
2m notabile et dicit quod aliquando
competentia febri propter infrigidare

disponentium magis febris ad eva
cuandum vt melones Indi id est
virides Item alia olera id est citrulli
et cucurbita quia apud arabes
olus etiam dicitur fructus Nota
melones Indi prohibent eva
cuationem per secessum sed in omnibus
mundi magis faciunt evacuatio
materie per vias vrinales

Et omnino hic exequitur
de cura febris putride in generali
et primo non determinata febre
ad aliquam humorem determinatam
Prima in qua agitur de curativis
febris putride in generali et
primo ponit vnum agitur in dicens
Et omnino aqua fructuum debet
dari in prima septimana sed
sufficit aqua ... Nota quod
per aliquam fructuum intelligitur
duo vnum aqua decoctionis fructuum
vt pomorum granatorum etc. Secundum
vt liquorem per expressionem fructuum
vt succus pomorum etc. et vtro-
que modo intelligitur textus hic
Ex hoc patet causa fructus quia
augmentant putrefactionem vt
dixit in principio huius tractatus
Secundo nota quod dicit post septimanam
quia post septimanam diem
materia est aliquantulum di
gesta et evacuata et opilatio re-
mota Tercio nota quod aqua ordei
est simplex vt ad vnam scutellam
ordei 20 aque et illa competit
quando materia est calida et ibi
intrat solum ordeum Alia est aqua
ordei composita vbi intrant cum
ordeo radices vt radix feniculi
apii et petrosillini et hoc propter materiam
grossam subtiliandam et viscosam apperiendam

Omnes fructus

hic ponit 2m canonem dicens
Quod omnes fructus generaliter no-
cent febricitanti propter putrefactionem
in stomacho Sed contra illud arguitur
videtur quod omnes fructus competant
quia antique omnes practicantes qui ad-
ministrant prima poma re-
pletiva quia illud infrigidat et
humectat competit febricitanti sed
fructus sunt huiusmodi igitur arguitur
in primo huius capitulo minor de ali-
quibus fructibus et de prunis
cerusis pomis acribus et persicis
Nota fructus competere febribus
intelligitur dupliciter Uno modo
in via cibi et in quantitate mul-
ta et sic nullo modo competunt Et sic
loquitur Avicenna Alio modo in via
medicine et in parva quantitate et
sic competunt aliquando et ma-
xime si valde appetuntur Et per
hoc patet ad racionem et ergo si pa-
ciens poterit carere nullo modo
debent dari et dicit Rasis 3o al-
mansoris ubi dicit quod pater prohibuit
sibi febricitanti fructus et vivebit

Et multotiens

hic ponit 3m affor. et dividitur
primo facit hoc Secundo ponit
quoddam documentum dicit quod
aliquando inveniuntur una et eadem
res que digerit materiam et sub-
tiliat et infrigidat et evacuat
ut syrupus aquosus acetosus Sed
contra syrupus acetosus arguitur videtur quod syrupus acetosus
non subtiliet Illud quod subti-
liat non competit in materia calida
et subtili patet quia talis indigeret
incrassacione sed syrupus acetosus
est huiusmodi igitur Item infra dicit

Avicenna capitulo de cura febris tercianе
quod competit in materia calida
ergo non subtiliat Idem Iohannes
Mesue in suo antidotario sermone 2o
arguitur sic Syrupus acetosus est contrarius
ventrem ut in dictis ulceribus
et praecipue et 2o canonis capitulo de aceto
Respondetur ad quod syrupus acetosus
est duplex Quidam qui acetosus est
et multe aque scilicet tres partes aque
et una syrupi vel aceti et tunc
incrassat Aliter est multe ace-
tositatis et iste cum parte parva
aque potest subtiliare scilicet tres
partes aceti et una aque Et
per hoc tunc ad racionem concedatur
maior et negetur minor Ad probacionem
respondetur quod verum est quod syrupus
acetosus cum parva quantitate aqua
vel respondetur aliter quod verum
est adiunctum cum aliquo syrupus incras-
sativo ut violarum vel nenufaris quod
incrassant sed de se aperit Ad
racionem concedatur maior et negetur
minor Ad probacionem quoniam est in corpore
mundo in corpore autem inmundo lavat
et hoc patet per experienciam quia
lavat mordicando et madendo
Item non de agresta que de natura
sua restringit sed magis quantitatis
levius lavat posita in aere quoniam
recepit naturam corporum celestium

Et sicias

hic ponit quoddam
documentum dicens quod in febribus
est ultime acuitatis et si virtus
non est fortis tunc non est atten-
dendum ad causam sed ad infrigi-
dandum per oppositum est econtrario Nota quod
febris in qua datur aqua administrandi
est tamen causon quia si non ultima
infrigidacione infrigidaretur corpus
moreretur paciens propter arefactionem

et ista aqua est aqua frigida
aut aqua cucumeris Et sic lo-
hic ponit et per periculosiori
est intendendum quo ad dicte
Sed si virtus est fortis et si
febris non est ita fortis tunc
primo debemus attendere ad eva-
cuacionem cause et prohibere cibum
et patet litera

Et cum infrigidas

hic ponit quintam partem et dividitur
primo facit / 2o ponit tria
documenta primo dicit quod quando
infrigidas illas febres tunc non
debent administrari frigida nec
evacuativa nisi post remocionem
materie ut sunt trocisci de
camphora et rosa et huiusmodi
Et causa est quia carent quoniam
cum ceteris stiptica sunt opilative
ut dicebatur in primo tractatu
huius et ideo magis inmarent
febres si materia evacuata
temperarent ad alterandum ca-
lorem et confortandum membra

Et scias

hic ponit quintam
documentum primum est quod cura
febris putride est diversa a
cura febris ethice Causa po-
nitur in litera Nota quod hoc tenet in
duobus primo in dieta que
est contraria quia in ethica
competit regimen resumptivum
sed in febre putrida non Non
hoc Non prima corpa / 2o quantum
ad medicinas quia in cura febris
ethice requiritur medicina
alterativa tantum frigida / sed in
putrida non tantum competit medicina
alterativa sed eciam evacuativa

Quamuis illud

hic ponit 2m documentum dicens
Primo illud quod est contrarium eg-
ritudini et patet Nota regulam
valde bonam quam oportet nos
habere in cibacione Nota 2o
quod cibus est vtile virtuti per se quia
regenerat spiritus et humores
que sunt instrumenta virtutis
sed est sibi inutilis et per accidens
quia augmentat materiam febris
et ideo debilitat Item aut est inu-
tile per se ut evacuacio sed
est inutile virtuti per accidens
quia omni evacuacioni annexus
est aliquis casus in quantum liquida
vero bona quia non potest eva-
cuari de maligno quin eciam eva-
cuetur aliquid de benigno / 3o
aut est vtile febri per se et
virtuti et materie per accidens ut
infrigidantia competunt febri
sed virtutem debilitant et febrem
prolongant per accidens racione aug-
mentacionis materie quia interces-
sunt et intelligit quinque i litera
ista et est litera satis intricata
ergo prospicite bene et subdit
dicens dic de ista cibacione ve-
lut facere eam singulare et
est tam sequens immediate

Et scias quod non

hic ponit 3m documentum dicens
quod medicus non potest curare
febrem nisi bene cognoverit
eam et si ignoret subtiliter
regimen etc et est dictum alle-
gabile Nota quod dictum auctoris
est verum de cura artificiali vnde
dicit 7o passionum Medice quo modo
cum causam egritudinis ignoras
quia si curaveris erit a for-
tuna non a tua facultate dicit
de regimen subtiliari a me

Ideo ut na cui materia agat
et non cum cibum continuare vult
d3 esse vacuus aduemente p
consilio ut non resoluatur
cibus aduemente proximo i
simul et augmentatur febris
non in omni egritudine ventre
Sed contra hoc arguitur videtur
q ignorata febre non debeat i
subtiliari quia illud non est fa
ciendum a medico quod nocet
virtuti et in quo est timor
quando Si enim timor si subtiliare
quando regimine facit hyp dicitur igitur ut ingto
In temporibus dictis Respondetur
ex subtiliacione regiminis contingit
mors ut dicit Iacobus de Dondis super
quarto In temporibus acutis dictis
Nam si medicus dat una libra
et d3 dare plus moritur paciens
si ex grossiori regimine sequitur
prolongatio egritudinis Ad racionem
conceditur a contra ad minorem
cum est in subtiliando in toto
processu morbi si una die ante
tamen non oporteret

Prouide non

Hic ponit quintum canonem dicens
quod nichil est mouendum in hora
et die, i evacuandum
proximi et die, i evacuandum
non dent esse fortes medicine
cum quibus evacuas et semper
considera virtutem Causa prima
est triplex una quia in die
proxima natura est multum afflicta
et afflictioni non est danda afflic
tio in ca° 2° de sto a Causa
2a est quia in die proximi
natura vadit ad locum determinatum
et ad locum minime et si fieret motus
significatiuus qui resultatur e contra
primi 3° ca° Causa tercia est

quia medicina non agit in corpore
nisi deducta de potencia ad
actum 2a primi ca° 17 et tunc
si natura deberet reducere
medicinam de potencia ad actum
et etiam resistere febri et morbo
esset certe multum agrauata et
in omnibus illis oportet et fines
dispositionis virtutis

Ex si fuerit

Hic ponit curam febris putride in generali
applicando ad humorem determinatum
et primo applicando ad humorem
sanguineum / 2° colericam primam
in nouem sin quod ponit non
nem canon os de alia febris
putride sanguinee in generali
et patebunt Primus est si virtus
est fortis et sanguis peccat compe
tit flebotomia si apparent signa postea i ha
Nota quod illa febris putride potest
esse triplex Aliquando solus san
guis ut in synocha tunc competit
flebotomia quia sanguis ad sui
evacuacionem non requirit digestionem
Sed si sanguis peccat prius et in aliis
habundet potest primo fieri flebotomia
2° farmaci digestiuis post
tres proximos in terciana ve
et postea evacuacio eradicatiua
et dicit Auicenna tercio Rasis
primo ante quos multa hominum
qui fuerunt flebotomati moriebantur
et alii non

Deinde fac sequi

Hic ponit 2m afforismum 2° ostendit
quod laxatiuum est magis conueniens
et quo de eo facit mencionem 2°
dicit quod in febre in qua humor
magis peccans est sanguis tunc
post flebotomiam fieri laxacio debilis

cum primis aq ros req ceta preis
est ad removendum feces malas
ab intestinis a quibus surgunt
fumi mali augentes febrem
ideo semper debet teneri venter laxus
ut cum tamarindis in aqua
bullitis aqua bibatur et multum
valet Curare non debet dari me-
dicina fortis quia hic non peccat
alter humor multum ratione
cuius debeat fieri fortis cum ali-
quorum principaliter per fermentata
evacuentur ferinali et fortis
febris

Et magis hic ostendit
quod laxativum est eis magis quam
et dividitur in tres Secundo
ex quo fecit mencionem de clisteri
dicit quod eorum est magis utile
Tercio infert tercium In primo dicit
quod laxativum magis dilectum in
virtute conservandi sive conservativum
est clistere Nota quod clistere quod
communiter administratur in istis fe-
bribus potest esse quadruplex
Primum est mollificativum ut quando
feces sunt indurate in intestinis
et est quod fit ex decoctione mal-
ve bismalve etc. Secundum dicitur
mordicativum et fit ex decoctione
sicle mercurialis cum modico salis
Tercium est alterativum ut quando
febris est multum fortis et tunc
quando frigidum cum aqua ordei
vel aque acetosis vel aliarum
rerum frigidarum Quartum
est attractivum et fit cum yerapigra
a stomacho et benedicta si
ab anchis Nota bonum clistere
quo ego utor quando recipe fol
malve bismalve herbe violarie

mercurialis branche ursine ana quartum j
Idem quod m j et melius est po-
nere ana quartum s quam m quia sepe
erratur in m ordei mundis quartum
unum furfuris pugillum j mell
elate et alio loco mellis po-
zukkar rubei olei violarum ana quartum s
salis gemme ʒ ij cassiefistule bene
mundate et bene piglus ʒ i
yerapigre vel electuarii de succo
rosarum benedicte ʒ v Succi sicle
ʒ ij fiat clistere ad quartum ii vel
plus sive quod venter est magis

Et de clisteribus
hic ostendit quod clistere est
utile et dicit quod illud quod
ponitur in textu sit multum laudatum
Nota iiii clistere quarum est compositum
ex mordicativis ex mollificativis
ex doloris sedativis ex mollificativis
racione violarum ex mordicativis racione
sicle et bauracis ex doloris
sedativis ut zukkar rubei et vitello
ovorum etc. Recipe fol sicle ʒ iij
fiat decoctio in qua dissolvatur
zukkar rubei olei violarum ana ʒ ij
salgemme ʒ i vitella ovorum ij fre-
quenter agitata fiat clistere usque
ad quartum ii

Cum ergo lenieris
hic ponit Consilium in dicens etc.
venter sit est leniter sed istis tunc
postea indiget debiliori medi-
cina cum venter sit persolutus
dicens Causa est quia per primum
clistere impedimentum et opilacio
facta est remota Ideo compe-
tit debilior medicina

Deinde fac hic ponit
tres amforismos de cura febris
putride in qua dominatur sanguis

dicens Post ista que dicta sunt
s. post flobotomiam et ventris lenitionem
competit urine provocatio Causa
est ut illa materia que remansit
in venis faciens febrem remo-
veatur totaliter per vias urinales
et id competit post Causa est quia
si prius humor regrederentur tunc
feces evacuarentur Ideo post

Deinde fac hic ponit
quartum afforismum ad illud dicens
postquam illud totum est factum
debent pori aperiri Causa
est superfluitas que remanserit
in venis ut exeant ad sudore
et debet esse parata illa cum qua
provocatur sudor s. cum panno
vel spongia infusa in mixtura
aque et vini et transferat per
omnia membra et postea debet tergi
cum linthiamine calido ne hu-
ditas maneat in membris et
tumefiat et patuit plus
quo sudor debet provocari quam ibi

Et si febris acuta
hic ponit quintum afforismum dicens
Si illa febris fuerit multum
intensa inungatur caput cum
frigidis et embrocetur Causa
est quia in febre acuta est magna
vigilia racione magne siccitatis
Ideo ut provocetur sompnus debet
ista frigida s. cum oleo rosarum sed
unctuosa non debet poni in frigi-
dativis sed debet fieri embrocatio
cum succo solatri et semper vivi
et debet semper addi modicum de oleo
viol et prius cum floribus et
humiditatem debet apperiri pori et
postea sompnum provocari

Et si inveneris
hic ponit sextum afforismum dicens
quod si humor declinat ad stomachum
s. faciens febrem tunc fac pa-
cientem vomere cum consuetis
ut cum syrupo acetoso et oleo et
aqua et parum aceti Causa
patens est quia medicus debet motum
nature sequi regulariter operantis
non ipsos contrariumque ducere et

Et si fuerit hic ponit
septimum afforismum dicens quod si
materia febris declinat ad inte-
stina quod sit per ingestionem da far-
sima Causa patens est ut
inmediate dictum iam fuit quia medicus
debet sequi nature actum per conve-
nientem regionem

Et prohibe hic autem
ponit octavum afforismum dicens
hic in principio febris et prox. debet
paciens prohiberi a sompno sed
in declinacione valet et forte etiam
valet in statu Et causa ponit s. in hac
vigilare in principio prohibet non valet
Causa patet quia tunc in quo morbo
quia tunc materia est delegata
ad lacertos si ergo fit sompnus
tunc calor recluditur materia
vadit ad interiora que debet expelli
per exteriora Ideo augmentatur
febris Et id propter hoc aliquis fuit
multum agitatus vigilare in declinacione
febris valet quia tunc materia
est expulsa ad extremitates me-
brorum si ergo tunc propter sompnum
recluditur aliquid totaliter expellitur

Et non prohibitis
hic ponit nonum afforismum in 2o
ponit non bile Et scias primo modo dicit
quod paciens non debet prohiberi aqua

frigida in febre in qua dominatur
sanguis nisi sit humor crudus
et grossus peccans Causa est
quia sanguis ut plurimum est humor
subtilis Ideo valet sed si esset
ibi humor grossus non valeret
quia prohiberet digestionem materie peccantis

Et scias hic Avicenna ponit
notabile dicens quod flebotomia
in aliqua febre est innatiua
et non sit alia euacuacio ubi
pacietur natura nocumentum
et hoc sepe fit

Humoris autem
hic Avicenna ponit curam febris
colerice in generali et primo
ostendit quid est digestio materie
colerice dicit ut quod ipsius a
sua subtilitate fiat spissus sive
mediocriter Nota duo primo
quare in 1o capitulo generali magis
ponit curam sanguinee et
colerice in generali quam flegmatice
et melancolice Causa est quia ille
febres plures contingunt et
sunt magis periculose quia
sunt febres acute et tales com-
mune igitur Sed replicatur videtur
quod colera non debet ingrossari patet
per Avicennam hic in capitulo quia
dicit quod ille humor qui est grossus
non debet ingrossari quia grossus
debet subtiliari sed colera est huiusmodi
patet contra illius laudabilis vo-
luntatis ubi dicit quod colera sit
humor grossior quam flegma Ad hoc
concedendo a oratione ad minore
verum est humor crossus id est non
ita liquidus et fluidus ut flegma
aquosum non autem absolute

Et aqua hic Avicenna ostendit modum
cum quo fit talis digestio 2o
ostendit quando convenit aqua frigida
et quando non et quod de isto facit
mencionem Primo dicit quod aqua
frigida facit illam incrossacionem
materie colerice et non aqua
solum ideo multa alia frigida
Nota quod aqua facit duplici vero
racione sue substantie fit non
ingrossat quia est substantia
subtilior quam iniecti Secundo racione
sue qualitatis scilicet frigiditatis
et sic incrossat 2o cum

Nisi sit stomachus
hic ostendit quando competit
aqua frigida et quando non et
primo dicit quando non competit 2o
quando competit Primo ponit
quinque condiciones de eo quando
non competit prima est Si
stomachus et epar sint frigida
vel debilia Alie condiciones
patent in littera quibus condicionibus
nullo modo competit aqua frigida
Causa primi est quia cum
aqua frigida debilitet calorem
naturalem Ideo esset timendum
de totali extinccione eius id est caloris
Causa 2i est quia racione frigiditatis
aque retinetur materia apostematis
et consumeretur ad oppilacionem Causa
tercii est quia ad locum doloris
fluunt humores contra 79o et propter
humiditatem corrumpuntur et sic
per aquam frigidam humores retenti
tarquentur et prolongaretur dolor
Causa quarti est quia timendum
est quod extingueretur ille calor
naturalis cum sit debilis cum aqua
sit summe frigida Causa quinti

quia ab insueto fit lesio / 4a p(ar)ti
ca(nonis) primo / cum illi igitur non
sint assueti leuit nocet / ut com-
petit habitantibus i(n) regionibus
calidis quia h(abe)nt vias latas
et poros apertos / ideo penetraret
ad membra nobilia et noceret
Similiter no(n) valet coleritis et
cotematis p(ro)pter eandem causam
Et etiam io quia no(n) h(abe)nt multum
de carne neq(ue) de caliditate (et)c

Ubi autem hic ponit
ostendit q(uod) aq(ua) frigida et di
uiditur in tres Scd'o dat cau
dicti ponendo iuuam(en)ta aque 3o
ponit quedam notabilia primo
ponit dicens Quoniam ma(teri)a cum
grossa est cum digesta et in
corpore carnoso competit aq(ua)
frigida Alia ponit q(uod) que est
oportet in isto considerare i(n) dua(bus)
febris colerice Causa p(r)imis
est quia istis existentibus no(n)
est timendum q(uod) aqua faciat aliq(uod)
nocumentum et patet discurren(do)
singula per se

Multotiens enim
hic dat causam dicti ponendo
iuuam(en)ta aque dicens Quia aq(ua)
multociens in pectus naturam
ad expellendum materiam p(er) h(abe)nt
regiones Causa p(r)imis est quia
aqua frigida totaliter remo(ve)re
facit cum igit(ur) ma(teri)a peccatis
declinat ad diuersas regiones
ideo natura iuuat(ur) p(er) aquam illa(m)
et expellit et fit sanitas in
febr(is) et ma(teri)a eius fuerat expulsa

Et quandoq(ue) dat
hic ponit quedam notabilia

et diuiditur in duo primo ponit
unum Scd'o aliud dubium
remouendo primo dicit q(uod) aliq(ua)n(do)
medicus dat in p(rinci)pio in ista febre
colerica tm de aqua / q(uod) aliq(uod)
color membrorum fit viridis
et t(ame)n aliq(ua)n(do) conuertatur in flauid(um)
et aliam Nota quod una est dup(le)x
Quedam Rona et ista est 20 3
Alia est ytalica siue
Galliana et est tm 3 16 / si
non datur illud pondus / io
loco 14 dant infirmis tanta(m)
de aqua frigida / q(uan)titatem uno
haustu possunt potare Quando
color fit viridis / i(d est) incipit fieri
et tremunt membra q(uod) est signum
q(uod) calor na(tura)lis incipit diminui
et q(uan)do color est ... sanguinis
obsistatur no(n) tamen q(uod) ista no-
cumenta precedant tremendo
Sed h(ic) d(ubitatu)r si incipit Quare febris
colerica vertitur in flegmaticam
cum tamen coleria non vertatur
in flegma Respondetur q(uod) racione
frigiditatis aque / membra nut(ritiva)
sua debilitantur et t(ame)n fit fleg(ma)
et sequitur coleritatem primo crea
no(n) generatur Quare no(n) ...
q(uod) ma(teri)a est ... expansa ad pos...

Et quando iterum
hic Quintus ponit 2m notabile
dubium remouendo 2o on(dit)
que sunt magis utilia q(uam) aq(ua)
q(uo)d est apozima Tercio ponit no-
cumentum aque q(uan)do non competit
4o ostendit q(uan)do competit primo
ostendit primum dicens Dicet ab
aliud est q(uod) apoz(ima) existente in
intus ... nullo no(n) competit aq(ua)
Si ergo illud apoz(ima) esset multum

potius et febris apostematis co
sumeret corpus none tunc com-
peteret aqua Respondetur quod sic
quia melius est quod multiplicetur
materia apostematis quam quod
calor radicalis totus consumeretur
quia inter duo mala minus malum
est eligendum

Et syrupus.

Hic ostendit que sunt magis uti-
lia quam aqua, que est apposita
et danda in tria, primo facit
hoc 2° ostendit nocumenta
aque quando non competit 3°
ostendit quando competit Primo
ostendit primo dicens, quod syrupus aceto-
sus magis iuvat in apostemate
quam aqua propter iuvamenta que
facit scilicet in ista quia sedat
statim madidat et resolvat Nota
dicit Julep est duplex quoddam
est multe commixtionis ut quando
ponitur una pars zukkari et
octo aque, et in hoc differt ab
ydromelle, quia ibi ponitur
mel hic autem non et de isto loquitur
hic de Julep et facit illa
iuvamenta Aliud est iulep
pauce commixtionis ut ubi ponatur
una pars zukkari et quatuor aque
et illud non est ita bonum
sicut aliud Similiter de ydromel-
le, sed Julep aliquando est perfecte
coctum et recipitur in apotheca
et est tamen de aqua quantum de
zukkari Aliud est non perfecte
coctum ut una pars zukkari et
due aque quia non potest to-
taliter inspissari racione aque
Primum iulep est melius

Et cum non sit

Hic ponit nocumenta aque
quando non competit dicens Quando
aqua non debet dari in febre
colerica primo enim opilantur vie
et erit causa alterius febris
Similiter de aliis Causa potest
esse Causa prime partis est
quia racione frigiditatis sit
opilare et per consequens sit causa febris
Causa 2e est quia antfeligs
et transglutinos membra sunt
pannicolosa quibus nocet propter
sensibilitatem Quare nocet
membris eorum quia quamvis
~~renes non habeant panniculum~~
tamen sint frigida magis infri-
gidarentur Quare nocet re-
nibus quia quamvis renes non
habeant panniculum possunt tamen
tegumentum tamen panniculo Nota pro
colon etiam alia intestina inter
sed quia ibi sit maior dolor et
sepius ideo enumerat hic tantum

Et ille quidem

Hic ostendit cui magis noceat
dicens illi cui magis nocet
in senectute Causa est quia
calor naturalis est multum
debilis et corpus multum raro
et hoc in senectute grossi aque
frigida aliquando nocet in sanitate
multo forcius nocet in egritudine
propter easdem causas

Primo cum videt

Hic ostendit quod in febre
colerica magis balneum competit
aque frigide quam de aqua
fecit mencionem Et dividitur
in tres dicens Dicit quod medicus
videt in febre calida fortem

caliditatem et complexionem et ad
et statum et fortem virtutem
competit balneum in declinatione
febris. Et sic quod hic canon non
est artificialis quia in declina-
tione est valor debilis propter
estudinem. Sed verum est quod calo
in declinatione posset esse ta-
lis quod competeret.

Et non est Hic ostendit
que competunt in declinatione
et dicit quod vinum
febris colerice et olim etc.
bene lymphatum et olim etc.
Causa partis est quia competit
balneum aque tepide quia per
illud resolvitur residuum ...
Sed hic non facimus propter plures causas
quia timemus de cordiaca propter
dolorem. Quare valet vinum
bene lymphatum quia infrigidat
et humectat et virtutem confortat
et provocat urinam etc. Sed debet
... lymphatum stando ...
... bibatur quia si non tunc
statim separatur aqua de vino.
Sed si vis frangere vinum absque
aqua accipe magnum vas cum
vino et accipe duos panes ca-
lidos de furno et impone et
erit vinum debile et potest a
... causa ... de ... aque
... vini. Quare valet olim
propter infrigidationem.

Et cum administratus
Hic ponit quedam documenta
et primo ponit unum, secundo ...
tertio removet quendam errorem.
Primum documentum est quod si tu
es operatus in febre ista sic
dictum est, quod tunc venis ad
statum non debes evacuare eva-
cuatione inmorativa sed eradicativa.
Ex quo habemus quod debes in principio
febris evacuare evacuatione
inmorativa vel cum medicina
lenitiva solum vel fortissima
cum modica medicina medicina
attractiva et valet multum pa...
quia hoc fit in principio quia natura
erit potentior super residuum
quod ... contra multos sed in ...
... patiens sed in augmento
competit maior evacuatio sed
in principio status non competit
quia tunc completur digestio
materie sed in fine status totalis
evacuatio competit.

Et non evacuet
Hic ponit aliud documentum
dicens quod non est evacuanda
materia indigesta nisi sit magna
necessitas id est materia sit furiosa
sive sit materia calida sive
sit frigida. Et reddit tres causas
in littera. Nota primo quod per
digestionem in calido et frigido
intelligit subtile et grossum
quia secundum veritatem calido
et frigido non datur evacuatio
sed sola alteratio. Ita quod calido
datur subtile et frigido grossum.
Secundo nota quod triplex nocumentum
provenit ex evacuatione materie
indigeste. Unum est difficultas
evacuationis quia cum magna
difficultate ista materia evacuatur
quia ad evacuandum materiam
digestam natura iuvat nos
... secundo ponit ...
Digesta medicinam et in ma...
indigesta non iuvat quia
benignum non est sequestratum
a maligno. Secundum est impeditivum

digestionis me remanentis
quia qn evacuatur indigestu
tunc magis subtile evacuatur
et remanet materia grossa ideo
difficilius digeritur qm prius
Tercium nocumentum est evacua°
benigni quia in indigestione ne
est benignum a maligno seque
strand ideo simul evacuatur et c
na similiter maxime debilitatur
et ista omnia tria tangit auct
clare in lra et vide bn textum

Et tu no auscultes

Continuat prius posuit unum
documentum circa digestionem me
hic ponit quendam errorem Scdo
ponit motivum erroris ibi et opinio
Primo ponit errore 2o remoz
ibi Res enim primo dicit q tu
non debes sequi eum q dixit
q digo semper precedit subtili do
Nota duplex causa erroris po-
tuit esse ista Una quia vi
derunt hoc contingit q in febre
putrida fit digo subtiliando quia
corporum humor febrilis est grossus
quia raro invenit puris humor
colericus peccans quia omnis humor
febrilis corporum est grossus aut
per se aut per commixtionem Alia
causa potuit esse quia in omni
febre putrida est opilacio que
removetur per apertiva et subtiliativa
que sunt humida igitur

Res enim hic remoz
illum errorem 2o reprobat
primum in sua opinione quia no
sequitur opioz et ppo
Prima in tres scdm quod remoz
illum errorem tribus racionibus
et primo per unam racionem dicens
Res sicut ille dixit ho est ita
que est aliter vtz in lra Causa
quia illo modo dz digeri mª
quo modo preparatur ad expulsionem
sed incidendo viscosum et sub-
tiliando grossum et ingrossando
subtile hic materia preparatur
ad expulsionem igitur et concto
probatur ibi Res enim no est
ponit maiorem statim deinde
minorem quia mª subtilis
subtilia Nota unde tenet a°
illo modo dz fieri digestio me
et patet per diffinicionem digonis
nocti ma digo nocti nichil
est aliud nisi preparacio materie
ad expulsionem dr 6ª cª° 3°
de virtutibus instrumentibus Et
inde tenet minor incidendo viscosum
et subtiliando grossum etc tenet
quia omnes iste materie sunt
disproporcionate na° co ne pnt
expelli bene Res si est minus
subtilis oz q mediocriter ingros-
setur Et grossa subtilietur
si viscosa mediocriter incidatur

Et si vir hic removet
istum errorem per alia racione
et est talis eo modo est concedendum
an sit digonem materie febris
quo concessum est ab antiquis
fieri sit digestionem q subtile
ingrossetur etc primo ponit
virtutem minoris 2o virtute
maioris ibi et oz primo ponit
minorem in pro° si iste bonus
vir audisset dicta antiquorum
etc Nota unde tenet a or
eo modo etc tenet per locum
ab auctoritate si sermo qmis non
est omnino falsus Vn tz minor
certe per dicta commentatoris in libris ipsorum

Quare non hic auct

illum errore p 2am ratom
et 2o pbat quod dictu ibi
Si autem non est ita est
ista Si digestio humoris est
eius subtiliac semp Segret
p in prin o febrid putridaru
appareret sedmen laudabile
et eciā tunc deberet fieri e-
vacuacio humoris peccātis si
illa sunt falsa Ideo digestio
non semp procedit subtiliando
pmo ponit primā partem aer
ibi quare no oppetat ut i ph o
febriu moream no ponit ꝙ
deserit manifesta est sccitatem
consequitur dimittit notād Rō
differencia est int ypostasim
que appet in vrina in sani-
tate et in egritudine quia
ypostasis apparens in sanitate
est superfluu digestiue i mebri
et io est alba quia cu natura
non potest eam sibi assimulare
et membris facit quod pt
et assimulat membris i coloc
si in albedine cu no possit
sibi assimulare in substanciā
Sed sedimē in egritudine de-
aditur a mā morbi si ipsi calor
naturalis agit in mam morbi
tunc no potest sibi ea assitari
cum sit naturaliter inimica
Ideo assimulat sibi meliore
eius partem et mutat in
albedinem et est bona Sedo
Nota vnde tenet maior si
digestio semp ꝫ tenet qntu
ad primam partem quia i ph o
febris acute mā est minus
subtilis Ideo peccat et facit
febrem et cum digo vigeat
subtiliando deberet ea appare

ypostasis quod est contra experien ꝫ
Etiam tenet quo ad 2am pte
quia euacuacio eradicatiua
non dz fieri in ph o si i fine
status Ideo falsum dixit

Si autem natura

hic probat quod dictu si ꝙ
humores no dnt euacuari ante
eorum digestionem dicens Rō
illo tpe est magis euacuare
humorem p artem in quo est
magis ꝙ ipm euacuari a natura
sz hoc est in ph o ante digom
eius igitur a ꝙ patet quia
medicus dz sequi actionem nature
in q to In perturbacionibus maior
ponitur in ltā maior patet ibi
Si enim non et tunc maior etiam
pbatur ponit hic Vnde tenet
maior quia medicus dz sequi
ꝫ patet quia medicus non
est nisi minister nature quia
omne natura operatur 2o tamen
maior tenet quia talis humor
indigestus est ne disproporco
natus igitur no potest expelli
nisi ꝑ proporcionabiliter p incisionem
vel subtiliacionem vel maiorem
si ergo ante digestionem expellit
p artem multum molestat naz
hoc patet clare in ltā

Et esset melius

hic ponit eius qui no sequitur
opinionem ypocratis et galieni quia
opinionem ypocratis et ghi quia
si fuisset eos secuti bene fecisset
sinisset ꝙ no est malum cedere
veritatem

Et opinor hic ponit
motivum illius erroris Sedo re-
probat illud motivum statim ponit
motivum suum sunt ꝙ p experimenta

g

habuit q dico semp prodest
tilando to acquimenti eis no
quare 1a experimenta profit
quia vt p lim febris putride
materia est grossa de se vt pre
adunitionem

Et huius quidem

hic reprobat illud motiuum dus
dr 1a experientia que no confir-
mantur p veros canones et
regulas non sunt firma et
Nota hic habemus q experimentum
est duplex quoddam est no valla-
tum ratione et illud est fallax vnde
ibi Vita breuis Aliud est
vallatum ratione et illi est
credendum Sed iste opinans no
habuit 2m experimentum sed
primum Ideo male dixit in
digestione materie

Cum autem ma-

hic ponit canones de euacua-
tione febris putride Et diuiditur
in duo Adhuc in 12 sm quod
duodecim ponit canones siue
canones prima in 2 primo
ponit primum canonem 2o probat
dictum suum Et primo ponit
vnum canonem dicens qn ma
febris putride est mobilis de
membro ad membrum vel alijs
in loca positis competentibus
euacuatio quia tunc est furiosa
et ergo tunc na non potest
expectare digestionem Nota q ma
potest euacuari in pro quia
mobilis primo ratione sue subtil-
itudinis vt in sinocha et
appla 2o ratione sue acuitatis
vt in causone et in formica
deambulatiua et in igne sancti
anthonij Tercio ratione corrupcionis
et venenositatis humorum vt in
antrace Quarto ratione membri
in quo est vt in squinancia
Quinto ratione mali accidentis
vt in colica modo quotiens mo
materia fuerit furiosa debet
euacuari materia in primo
euacuatione eradicatiua Sed ypocras
loquitur de materia furiosa
sm mobilitatem et illa proprie
est furiosa vt declarat Sed
quando digesta medicari Causa
prius est quia melius est
vt euacuetur aut de benigno
quam q paciens ante tempus di-
gestionis moriatur

Et cum hoc natura

hic probat dictum suum q ma
furiosa debet euacuari ante sua
digestionem Racio illo tempore debet
euacuari materia p artem in
quo materia mouetur a natura
ad expellendum Sed hoc est ante
digestionem igitur a oz patet quia
medicus debet sequi actionem nature
minor ponitur primo ad dicit q
natura mouet ad ponit ma-
iorem vbi dicit natura debet imitari
p artem tunc ponit conclusionem
ibi Quare non est a oz tenet
quia medicus est adiutor nature
et no impediens eam vt dicet
Auicenna statim hic minor patet
quia natura non mora mansit
dicens ea grauata quia assimilatur
regi fatuo Sed statim in primo
materia furiosa grauat nam

Et sanis hic ponit 2m

canonem de euacuacione materie
febris putride et dicit q ad
euacuationem sanguinis no debemus
expectare digestionem sicut in alijs
humoribus Nota q ista canonem
debet verum qn solus sanguis

peccat vel ad aliis humoribus
ydoneis in sanguinis Et causa est
quia sanguis est temperatus et non
nimis subtilis nec nimis grossus
nec nimis viscosus et eadem intel-
ligitur de evacuatione directa
sed sic debet fieri flebotomia in terciana
Utrum debet expectari digestio materie
terciane ideo in ratione sanguinis

Et cum postpon[itur]

Hic ponit 3m canonem in de-
cem dicens Et flebotomia postponitur
ita quod non sit ita cito nec multo modo
post conveniunt quia virtus est de-
bilitate Sed arguitur contra hic
videtur enim quod competit flebotomia
post longum tempus auctore Galieno
lib 2o de flebotomia capitulo p
ubi dicit quod oportet post 40
dies et ultra Sed arguitur
auctore Galieno 9o de ingenio curatio
de cura synocha per flebotomiam ubi
dicit Quacumque hora veneris
ad pacientem flebotomia competit
Nota flebotomia intelligitur dupliciter uno modo
quantum de securitate virtutis
sic intelligit Galienus hic quia in
febribus impellatis quinque sanguis
in sex diebus vel huiusmodi et si
sic post non valet in virtute per
eam multum debilitatur quia
evacuat instrumenta virtutis
Secundo quantum est de rigore artis
et materie peccantis sic fieret
post aliquem Ad auctorem dico quod
semper est melius citius quam tar-
dius sed si virtus post sit fortis
et prius sit neglectum adhuc
valet aliquando

Et similiter sciendum

Hic ponit quartum canonem Et
dividitur in tres Primo confirmat
dictum suum auctore ypocratis 2o
confirmat illud per simile primo
dicit Et nota quod hic tres sunt
ypocratis sed in acutis passionibus
raro et iste inchoantibus utendum
et iste Et quorum sit causa Causa
primi dicti est quia materia furiosa
est quia melius est quod aut eva-
cuetur de benigno tempore quam paciens
moriatur Causa 2i est et intelligo
de principio status et non de fine
quia in fine potest fieri evacuatio
Causa tercii est quia si medicus
evacuaret tunc natura posset per se
superfueret et si natura non
potest debet facere medicus quia
medicus est adiutor nature

Et hoc est

Hic confirmat
dictum suum auctore ypocratis in 1o
afforismorum Digesta medicari ubi
dicit quod materia non sit evacuanda
nisi digesta nisi sit furiosa quia
tunc potest moveri in principio

Et talis est

Hic con-
firmat dictum suum per simile
dicens sed quod materia furiosa
debet evacuari antequam sit digesta
sicut est de cibatione non in sua
hora aliquando igitur evacuatio sed
antequam materia sit digesta primo
ponit 3m a ore ibi et primo
Nota primo quod cibatio in non sua
hora est hora maioris afflictionis
febris quia tunc si datur cibus natura
divertitur a digestione materie
in aliquando propter magna debilitate
virtutem 9o 19 Contemplari
in statu illico cibus est dandus
aut bis virtutem dissolvit Similiter
est de evacuatione quod quandoque

in principio non convenit vt plurimum quando materia materia est furiosa Secundo Nota vna est febris interpollata et in illa debet dari cibus in hora quietis quia tunc natura melius potest digerere cibum Tertium est febris continua et est duplex Vna est in qua est maior afflictio in vna hora quam in alia et in illa debet dari cibus in hora minoris afflictionis Alia est in qua est equalis afflictio in omnibus horis tunc debet dari sibi cibus in hora sibi magis consueta in sanitate vel in tempore bono diei quod melius est

Cum ergo Hic ponit quintum documentum de evacuatione materie febris putride dicens in evacuatione debemus considerare horam quietis et minoris afflictionis et in frigidiori hora diei etc. Causa primi est quia tunc materia movetur ad locum vnde declinatur si ergo fieret motus tunc per medicinam fieret motus agitatus Causa secundi est quia hora frigidior iuvat pacientem propter attractionem aeris et ad virtutem in evacuatione debilitatur si ergo non attraheret paciens frigidum aerem non refocillaretur ita bene Similiter competit propter multa alia que sunt manifesta per se Causa tertii non est reddenda quia tunc dicuntur in littera que iam sunt declarata

Utrum in febre putrida competat medicina laxativa Et arguitur quod non Illud quod est calidum et siccum non convenit in febre putrida patet quia huiusmodi dicte omnibus febricitantibus competunt sed medicina laxativa est huiusmodi patet in quarto In acutis passionibus tertio Secundo In illa febre in qua solum competit digestio non competit medicina laxativa sed febris putrida est huiusmodi igitur etc. antecedens patet quia medicina laxativa administratur ratione evacuationis minor patet quia digestio removet putredinem faciendo cessare febrem in canone illo ferunt enim vbi dicit quod digestio est alteracio faciens cessare putredinem manente substantia Tertio arguitur Illud quod nocet sanis nocet egris sed sanis nocet etc. igitur. quia bona et minor patet in Amphorismo illo Sana habentes corpora etc. sed maior patet 2o tegni Quarto si vel hoc esset ad evacuandum materiam digestam vel indigestam sed nullum illorum igitur tenet consequentia et maior sed minor probatur quod non est digestam quia sicut illam potest digerere ita potest eam expellere sed quod non indigestam patet per hunc Amphorismum Digesta medicari Quinto arguitur Illud quod commovet humores et fluere facit per corpus non competit in febre putrida sed medicina laxativa est huiusmodi igitur quia bona et minor patet quia materia mota deterior est se ipsa quieta et est causa quietis maioris putredinis dicitur causa permixtionis ad locum humorum cum benignis sed minor patet quia primi ca quarto

de regulis quibus vomitui et
solucioni ventris Sexto argui-
tur sic: sic competeret in principio
vel in augmento vel in statu
vel in declinacione sed nullo istorum
igitur quia bona lex a maiori parte
sufficientem divisionem. sed
minor probatur quod non in principio vel
augmento patet per hunc amphorismum
digestam medicari. Nec in statu
quia tunc natura vilis est ad ex
affligit. sed afflictio non est afflicto
addenda. ut patet tercia primi
canonis 2o de febribus. etiam in statu
materia est simme digesta quia
natura cum sibi sit obediens
sufficit per se expellere. Etiam
patet secunda amphorismorum. In incho-
antibus morbis si quid ex-
Etiam in quarto 19 amphorismorum. Et a quorum
tris sit ergo nec competit in de-
clinacione quia tunc natura optime
dominatur materie igitur sufficit
eam expellere. In oppositum
est Avicenna in tercio primi et per ex-
racionem in illa egritudine que est
de replecione competit medicina
laxativa sed febres putride sunt
huiusmodi igitur etc. maior bona. lex
maior patet ex 10 amphorismorum. Quecumque
egritudines ~~expulsione~~
ex plenitudine etc. sed minor patet
quia in putridis est replecio
aut secundum vasa aut secundum virtute
Circa questionem est notandum quod
medicina solutiva capitur duobus
modis. uno modo specialiter et sic
sumitur pro medicina laxativa tam
sive illa sit lenitiva ut cassiefistula
vel lubricativa ut mucillago
psilii vel compressiva ut
mirobolani vel atractiva ut reu-
barbarum dyagridium lenitiva reddit
humores aut feces fluxibiles Sed
lubricativa prohibet adhesionem
fecum aut superfluitatum in intestinis
quia ponit se in medio eorum
Secundo modo capitur medicina laxativa
generaliter pro qualibet medicina
evacuativa sive sit vomitiva vel
sive secessiva vel sputiva vel
urinativa vel sudativa. Secundo
notandum quod febrium putridarum me-
diorum quedam sunt sic quod virtus eius dua-
rum digestionum et expellendo et non indiget
medici auxilio. sed per se sufficit
evacuare. Quedam vero per se natura
non potest hoc. Sed medici indi-
get auxilio et tunc medicus in-
nat naturam digerendo et evacuando
et etiam quandoque medicus evacuat. quandoque
in principio quandoque in augmento
quandoque in statu in principio et augmento
quando vincitur propter materie maliciam
non potest expectare digestionem
In statu vero quando natura per se
non potest evacuare. Ex quo
patet quod ad evacuacionem requiritur
virtutis fortitudo potentis tolle-
rare eam. et quod ipsa virtus per se
non possit evacuare ipsam. Secundo
requirit auxilium medici. Ex
hiis patet quid sit dicendum ad
Racionem prout quantum ad primam. Ad quam
respondetur quod de per se non convenit
sed de per accidens racione materie
Ad 2um dicitur quod minor est falsa
et Ypocras intelligitur etc. id est corrigit
materiam antecedentem ne actu
putrefiat. Ad 3um dicitur quod
Ypocras vult quod mutacio subita
que nocet sanis nocet egris
et non intelligit vel. Ad quartam
patet ex dictis quoniam non est enim maior

digeri suavissime per naturam q
tamen tota simul sine medici
auxilio non potest evacuari
Ad quintum dicitur q medicina
solutiva facit humores fluere s
cum hoc evacuat et n no sequit
ex hoc nocumentum innanentis
maius Sed qn no evacuat tunc
ex ead causa sunt ead nocumenta
Ad Sextum respondetur q
quiqz competit in principio quz
in augmento / s evacuacio ecc-
dicativa frequenter competit i fine
status quia tunc cessant mala
accidencia et non in principio
ppter causam in argumento ta-
ctam / nec in medio competit
eciam quiqz in declinacon ad ex
pellendum residuum materie

Utrum in omni

febre putrida competit flonia
Et arguitur q no Illa evacuacio
dz fieri a medico que fit a
natura regulariter operante
sed flonia non est huius di / maior
patet quia medicus dz sequi
cacom nature regulariter operante
in 9to ph particularibus particu-
laribus probabilibus / minor
patet quia na no evacuat ve-
nam sicut flonia Scdo Illa
evacuacio in qua indifferenter
evacuatur benignum et malignum
no competit in febre putrida
s flonia est huius di igitur maior
patet quia in bona evacuacon
dz evacuari malignum et dz
retineri benignum s minor patet
quia flonia no eligit s va-
cuat qd primo fluxum e paratum
Tercio arguitur Causon est febris

putrida et tn ibi no competit flonia
igitur / ans patet hic in 2o
tractatu / s or patet in ca° de
cura causonis inferius Quarto
arguitur sic Si sic vel com-
peteret qn virtus est fortis
vel qn debilis / sed nullu illo-
rum igitur / qua tenet / et a or
patet per sufficientem divisionem
sed minor patet primo no qn
virtus est fortis quia tunc
no indiget medici adiutorio
primo de interioribus natura no
indiget medici adiutorio virtute
existente forti nec qn virtus est
debilis patet jo 3ii ca° de cura
plenrosi ubi dicit / virtutis
debilitas no potest tollerare
floniam vel ventris solucom
Quinto arguitur Si sic vel co
peteret in pn° vel in augmento
vel in statu vel declinacon
s nullum illorum igitur qua h
et maior patet per sufficientem
divisionem Sz minor patet no
em in pn° et patet ex ta p i
ca° 20 lo / nec in augmento et
statu quia tunc natura intenta
est circa digestiom materie igitur
non distrahitur p aliqua eva-
cuacom / nec in declinacon quia
tunc materia est evacuata
igitur Sexto arguitur In 1a
febre competit flonia in q
materia peccans est in venis
s sanguinente s omnis materia
peccans in febre no est san-
guineis igitur qua tenet et
minor patet de interpollatis fe-
bribus et patet secundo tra
ctatu huius in principio de
causis putrefactionis igitur

In oppo

In oppositum est Avic. hic in ca°
de cura febris putride in vi
et xi de Ingenio ca° primo ubi
dicit quod flebotomia competit in omni
febre putrida. Racio. Ex illud
quod unum videtur .2q. sed unum
Unde in effe quod flebotomia competit
in effimera sicut in putrida et
ibi competit 1a. quia tenet et
maior est ... topicalis. sed minor
patet quod in effi. non est humor
peccans et in ... viz
in ca° de febre effimera ex opilacione
et octavo de Ingenio in eodem
ca°. Nota circa questionem quod flebotomia
est duplex, quedam est directa
et illa fit in duplici casu. Primo
quando est multitudo sanguinis ut
in sanitate vel sinocha et
tunc debet fieri flebotomia magna
Secundo quando est malicia sanguinis
ut quando sanguis est corruptus
et tunc debet fieri frequens
flebotomia et quantitatis parve et
in medio dimittit nutrimentum bonum ab
Et dicitur talis flebotomia directa quia
precipue et directe respicit sa-
guinem sic quod non alium humorem
Alia est indirecta et illa potest
fieri sanguine non peccante
ut flebotomia diversiva ut in plesi
et in retencione menstruorum ...
fit de saphena flebotomia propter tra-
here sanguinem ad locum eva-
cuacionis et in fluxu sanguinis
narium exuberante. Tercia fit
flebotomia in 2a vel post terciam et
quartam accessionem ... quamvis licet non
peccet sanguis tamen ... evacua-
tur pars colere. Tercia fit

flebotomia ex opilacione in febre effimera
ut sicut creant facientes opilaciones
et exalant. Ex quo sequitur
quod in illa febre effimera non fit
directa flebotomia quia non propter sanguinem
sed indirecta sed quia ibi est opilacio
Et dicitur in directa quia non
precise et directe respicit sanguinem
Secundo nota quod ad hoc quod fiat flebotomia
directa requiruntur duo scilicet virtutis
fortitudo sicut quod solus san-
guis peccet aut sanguis cum
aliis vel aliis humoribus ...
in sanguine dominante. Sed ad
flebotomiam indirectam requiruntur
etiam due condiciones. Prima quod forti-
tudo sit virtus. 2a quod humor peccans
non peccet nimis sive qualitate
ut subtilitate grossicie aut vi-
scositate, nam si esset nimis sub-
tilis ut in causone non valet
flebotomia quia removetur freno
colere et fieret nocumentum magnum
quia per spatum sanguinem alii fre-
narent humores mali subtilis
prohibetur ab ulteriori subtiliacione
grossus ab ulteriori ingrossacione
Prima conclusio quod in aliqua
febre putrida nulla competit
flebotomia sed nec directa nec indirecta
patet de febre colerica de colera
subtili inflamabili unico proxissimo
Secunda conclusio quod in aliqua
febre putrida cotidiana aut
quartana non competit flebotomia patet
quando contingens est humorem
flegmaticum aut melancolicum ...
... propter sui crossiciem nichil
egredi potest et sciat quod sanguis
sit debilitate quantitatis quo ad
nullam partem evacuabilis

et quantumcumque modicam evacuare sequeretur nocumentum tamen et non inanimentum Et ad hanc conclusionem sunt omnes practicantes qui alios humores faciunt evacuari cum solutivis Ex quo sequitur quod nec valet in tali casu flebotomia directa nec indirecta patet
Tercia conclusio quod in aliqua febre putrida cotidiana tertiana quartana competit flebotomia indirecta patet de ista quia materia vadit ad membrum nobile aut apostemat aliquod membrum tunc enim competit flebotomia diversiva
Quarta conclusio quod in illa febre putrida scilicet synocha competit flebotomia directa patet quia evacuat causam febris et patet infra in capitulo proprio Quinta conclusio Raro convenit flebotomia directa vel indirecta in febre cotidiana aut quartana aut tertiana patet quia raro apostemat aut fluunt ad membrum nobile et ideo raro convenit flebotomia tenet quia
Ad rationes Ad primam respondetur quod maior vel est falsa quia natura non evacuat per flebotomiam eam faciendo quia non habet instrumentum quo venam aperiret tamen evacuat simili evacuatione sicut per sanguinis narium fluxum emorroydis et menstruorum ~~a natura factus esset flebotomia similiter narium~~ sine tali instrumento Tamen potest dici quod flebotomia fit a natura quia flebotomia non est instrumentum quo vena aperitur sed est vel humorum evacuatio qua natura facit in flebotomia videlicet contra primi capitulo 2o Sed contra

Illam solutionem 2am arguitur tunc fluxus menstruorum a natura factus esset flebotomia similiter narium et emorroydes probatur quia quod natura ibi evacuat humorum multitudinem sed quibus sanguinem patet similiter per omnes Respondetur quod secundum rei veritatem flebotomia presupponit apertionem cum instrumento extrinseco Aliter salvando predictam dicitur negando quam ita est quia ibi solum delegantur superfluitates humorum virtutem sed in flebotomia evacuantur humores indifferenter Ad 2am rationem respondetur uno modo concedendo maiorem et negando minorem Ad probationem respondetur quod quamvis flebotomia ab ipso non evacuetur tamen natura regulata ab intelligentia non errante eligit quia opus nature est opus intelligentie non errantis contra in 2 metha(physice) Ideo cum aperta vena ponitur digitus super foramen quia tenta ex ictu ut retineat benignum et delinquat malignum Sed ista solutio michi non apparet valere quia si flebotomia non esset evacuatio vel quia evacuaretur solum humor peccans aliter retineret Ideo michi apparet aliter dicendum negando maiorem vel Nam quasi in omnibus evacuationibus evacuatur aliquid benigni sed evacuatio adhuc convenit si debile sit inanimentum tamen Ad 3am patet ex dictis Ad certum enim quod licet evacuatio sit quando ab re est debilis secundum respectum

eius quod est in sanitate et sic
dicatur absolute debilis et quando
fortis est respectu evacuationis
tollerande sed non dicitur simpliciter quando est
debilis respectu evacuationis tolle-
rande Ad quintam respondetur
quod aliqui in principio ut synocha
et pleuresis aliqui post ut
terciana quinque post tercium vel
post proximum quartum Ad sextam
respondetur quia media est
venas non evacuatur sed que
est causa febris continua non e-
vacuatur sed ea que est ambi
qua intra venas est evacuatur
per flobotomiam aut farmaciam nec tale
comitte debetur digestio sed
propter antecedenti

Et non evacues

hic ponit sextum capitulum in de
evacuatione materie sequentis in principio
in febre putrida dicens quod in principio
proximi non debet fieri evacuatio etc et
causa ponitur in littera Nota causa
prima est quia in die proxisimi
non debet fieri evacuatio natura
movetur a natura et fit motus
agitatis qui reperitur in x° capitulo
quarte primi Causa est quare n
flomes quia in die proxisimi
patiens affligitur sed afflictioni
afflictioni non est addenda in
capitulo 20 de flobotomia quarte primi Causa
tercia est quia timor esset
de virtutis debilitate ad agitare
multum ex proximo Causa quarta
quia in die proxisimi non est
ad ministrandum res fortis Causa
est quia opiata est medicina
fortis ut dicitur si ergo illa ad
ministratur ante digestionem et evacuatione
ne facit augmentum febris quia
illa opiata non potens consumere
humores propter eorum multitudine
facit quod potest et dividit
materiam et segregat ad di-
versa loca et fiunt multe species
paroxismi

Et omnino non detur

hic ponit septimum capitulum in de
eodem dicens quod in hora paroxismi
debet prohiberi dieta grossa ut non
opiletur meatus et fortificetur
febris Nota quare regimen
grossum non convenit in tempore proximi
cuius causa est quia natura
in eius proximo est intenta circa
materie digestionem et expulsionem
et ergo non sit intenta circa
materie digestionem non debet dari
Causa 2ª est quia hic quia
darentur cibus grossus et meatus
constringentur augentur sive
et quod conti febris Nota meatus
est adiutor nature dicit ypocras
in libro epydimiorum non ponit ista
in littera de quibus magis videretur
et tamen non dicitur 10 nec in aliis

Et oportet

hic ponit
quoddam notabile dicens quod
totiens indigemus medicina forti
debili Et dicitur fortis eo quod fa-
cilius evacuat materiam viscosam et de-
bilis ut evacuet modicum Nota quod
quedam est medicina fortis
simpliciter ut attractiva ut dyagridium
Alia est debilis simpliciter ut cassia
fistula Alia est fortis debilis
fortis in virtute debilis in quantitate
et quod loquitur hic et valet in
cronica multum nisi paulatim

ma dz euacuari alia e medicina
fortis debilis et medicina le-
nitiua in mag quantitate ut
3a cassie quam facit asellare
quater aut quinques

Et non euacuet

hic ponit octauum amphorismus
qr in febre putrida non dz
multum euacuari simul vel
semel quantitate prima ratio 3o che-
lius est modicum relinquere qr
totum euacuare et tenet
illud de bonitate virtutis et
non de rigore artis

Et consilium

hic ponit nonum amphorismus in 2o
2o ponit duo notabilia primo
dicit qr in febre putrida det
cauere flomam et si est hoc
fac multotiens et non in mag
quantitate Causa est quia
ibi magis dz euacuari illius
humor Nota qr illud dictum hz
verum hic verum et plurimum
quam plurimum alij humores a
sanguine peccant in febre
putrida Sz aliqui ut qui p̄
sanguinis in synocha dz fieri
flobotomia usque ad syncopim ex-
clusiue Nota flobotomia ducit
citus ad senectutem et visus
ad debilitatem patet de se
tum sanguis est filius [illegible]
[illegible]

Et sciás

hic ponit duo
notabilia Primo diuiditur in
duas partes secundum quod duo
sunt notabilia primum est qr
si febris et dolor capitis

quiescunt remoto febris est
dignior Et hoc tenet verum
nisi dolor capitis multum
molestat quia periculosior
primus est succedendum quanta p̄
ta ultimus Si autem dolor
capitis est primus tunc febris
est eius causa

Et sciás

hic ponit 2m
Notabile dicens qr aliquis dolor
capitis facit priore febrem
videre Causa quia ad locum
dolorosum fluunt humores et
motus humorum et spiritum est
causa calefactionis eorundem
et per consequens febris

Et cum infans

hic quodlibet ponit decimum amphorismus
dicens Si infans lactantis fe-
bricitet dz lac meus [illegible]
ita scz cum frigidis debet nutri-
tes vbari et humidi sicut veri
febricitantes

Et quando fieret

hic ponit vndecimum amphorismus
dicens qr in febre est vena
acutia vel hystericá fieret
apud a epatis Nota vena hyste-
ricá est crossa in sub. de-
clinans ad ingredine cum summa
crocea et potest causari sine
febre aut cum febre, si febre
potest causari ex oppilatione
[illegible] et quanto vena hyste-
ricum est deterior de tanto
melior quia sufficiat euacua-
tam si tum febris stat sup
magnam debilitatem epatis
non fit segregare sanguinem Secundo

fit in febre racon apq epatis
quia tunc virtus epatis non
potest segregare sanguinem ab
orina et hoc tenet vt plurimum
Item apostema potest opilare
cistifelle et sic fit talis vri
na aliqui erra est in ydropisi
cum febre cum ydropis est
apq a epatis potest contingere
vnde omnes ydropes et reme
dia ponunt in lra

Et quando fuerit

hic ponit duodecimum affirm
si qui cum febre colica fuerit
hoc debet dari aqua ordei in potu
ymo debet dari brodium galli Et
remediata colica da aquam
ordei Causa primi est quia
colica est dolor intestinorum
et specialis colon et id est ex
materia frigida vel ex vento
sitate extendente panniculos
intestinorum et sic aqua ordei
augmentaret dolore / sed debet
dari brodium galli decoctum cum
polipodio et anis / et debet dari
Gallus rubeus antiquus qui
litigauit ad alio gallo / et debet
prius decoqui antequam polipodium
Similiter valet ad expellendum
arenas cum decoctum tamalimarie
et et asma valet cum decoctum
ysopi et marrubii passarum

De Solutiuis

hic ponit Auctor Recepte laxatiue
ad euacuandam materiam febris
putride collere / ad quas posuit
omnia predicta quasi primum
solutiuum est potio facta ex ta
marindis et aliis positis in lra

Julep cum corrigiola marina sem
per (?) 3° tollet vel id est quod
lupulus sed prima expositio est
melior Nota hic tangit
quatuor Solutiues sub ordine
ad inuicem in debilitate et
fortitudine Prima est debilioris
et illam tangit ibi quod dandum
est de tamarandinis mana etc
Secunda est magis fortis et
tangitur ibi Et quoque additur
cassiefis Tercia adhuc fortior
et tangitur ibi Et additur
scamonee Quarta est magis fortis
qui addit scamonee solatrum julep
Primum Solutiuum est Recipe pulpe
damasc manu quoque torrigiole
marine tamarindorum ana ʒ s fiat
decoctio in qua dissoluatur mane
electe ℥ j fiat collatura ostes
ad quartum j et s Secundum solutiuum
est sic quod loco mane ponatur cassiefis
℥ j quia fortior est cassiefistula
mana et alia omnia ingrediantur
et fiat sic primum Tercium
Solutiuum est quod 2e recepte addatur
dyagridii ʒ s Et si paciens est
fortis vt in terris frigidis detur
℈ j succi rosarum recentis in ℥ j s
masticis loco hic quia tria
Quartum est Recipe corrigiole mane
℥ j fiat decoctio in qua dissoluantur
dyagridii ℈ ij vel ℈ j si sit
paciens fortis succi rosarum recentis in
℥ j fiat collatura ostes ad quartum j

Et fortassis

hic Auctor ponit ad laxandum Secundo ponit
loquendum errorem et remouet
primo per dicit Et aliqui in febre

putrida colica dz administrari aloe
~~cum non ablutum~~ sm qd
ponit in lra Nota aloe quod
in tali materia competit est
sucotrinum sm Johannem Mes
20 vlium et tale aloe cum
non ablutum magis laxat et
minus confortat et sic capitur
hic / ss ablutum magis confortat
et minus laxat Nota q aloe et
pulpa coloquintide multum inmat
ad hec R aloe sucotrini abluti
bene vel in sucis pernoctem
in aqua endi ʒ 1 ß mirobolanus
cinamomi electi cassie lingne
pulorum spice nardi bdellii et
draggi ana ℈ v et ff pulvis
et incorporetur cum succo
absinthii et ff pille ad quantitatem
ciceris et valet qn materia co
lerica crossa magis peccat / ista co

Mirabolanos hic
ino Auicenna removet errorem
quorundam qui dederunt mira-
bolanos in febre putrida Nota
Auicenna melius facit mentionem de
mirabol citrinis quam de aliis
mirabol quia illi evacuant
coleram alii aut alios humores
Causa partis est quia an
digestionem materie constringunt
et confortant materia febrem
quia sunt stiptici / ideo si dant
dentur post digestionem materie

Et aqua granatorum
hic ponit 3m solutiuum dicit
q succus duorum granatorum separatim
a pulpa maxime valet Nota
q triplex est granatum s acer
tos et illud non laxat ss alterum
illud est dulce et hec valet

ad laxandum et structuram pectoris
si decoquatur cum zuccaro candi
Tercium est musum et est inter
acetosum et dulce mediocre et
valet ad laxandum Ideo compe-
tit in febre putrida multum Ex
hoc patet causa partis primum
granatum non valet nec 2m
ss tamen melius est quam primum
tercium aut est optimum

Et quandoque in horis
hic ponit 4m quartum solutiuum
quod fit de viol et aurea e
ʒ 1 ß siliqua est pondus 4or
granorum ordei R flores viol
ʒ 1 ß mte ʒ 1 fiat decoctio in
aqua dissoluantur dragag ℈
iii fiat collatura usque ad ʒ 1
Recepta melior est ista R
syr viol ʒ 5 aque ordei ʒ 4
elec de succo ros ʒ 5 misse
et administretur totum in aurora
tepide absque hoc q coletur Nota
dicit in horis i quandoque Nota dragag
i q stamo cocta

Et quandoque hic ponit quintum
solutiuum et fit alkekengi et coriand
et aliis que ponuntur in lra
et sunt infrigidantia Nota 12
ps 19 3 sunt grana quandoque
causa quia 3 semper continet
60 grana et continet ʒ 20 ss
modo si 60 dividuntur in quatuor ps
sunt 12 computa per te i aliis
modo consugi est pondus v ℈
modo qn ponit dragag ʒ 5
est satis in quacumque recepta i
apozimo

Et de eis hic ponit sextum

Solutum et ponit in lra No
q omia posita in lra sunt s
q 3 quia si homo dat sexta
partem illius medicine erunt
3 ij et loco 19 recepte q'nt
ponunt dyacarthami et sic
bene et dos dyacarthami est
3 s vel secundum quod paciens aliter
et aliter fuerit dispositus de
syracosi j decoctio

Et possibile

Sic ponit septimum solutivum dicens q aliud solutivum debet fieri ad idem secundum quod ponitur in lra Nota secundum quod ponit in lra Nota zuke kafarinum est melius et magis album et secundum dictum damas ... decoctio in aqua dissolutionis mae alte 3 j dyagridi h j camphore ... j pars zukk albissimi 3 s fiat tabulatum usque ad 3 j 9 ... loco mane ponatur ... si placet zarabati j zukk albissimi

Et febricitans

Sic ponit 3m quomodo in dies febricitantes non contingere de domum venti in estate qui sudant et si non in estate sunt maiori ut in alio tempore anni et dicit de estate in qua plus possit queri locus venti et frigoris

Et trocisci

Sic ponit quartum in commento in ... ponit notabile primus dicit q trocisci non debent dari in principio illatum febrium putredarum sed infrigidant sed tunc cum materia est in stomacho conveniunt si ibi est febris Nota trocisci illi sunt

scriptum de quibus dicit q illi opilant quamvis infrigidant et sic augmentarent febrem sed valet qui una est in sto quia tunc non possunt opilare et valent maxime trocisci de berberis et maxime valent cum sitim et est preciosus et debet decoqui in aqua et debet portari loco ordi et valde resistit contra coleram ut dicit Avicenna 2o can ca de berberis

Et dimissor

Sic ponit notabile dicens q dimissor ... Nota causa est quia qui homo magis comedit quam consuevit tunc pori opilantur et sic tunc elevati non potentes exire faciunt febrem secundum quod humor spiritus vel membra inflamantur et precipue sit febris de ... sanitate

Dubitatur utrum

Syrupus acetosus competat in omni febre putrida in generali Et arguitur q non primo illud quod sub-tiliat non convenit in omni febre putrida sed syrupus acetosus est huiusmodi ... maior patet quia in aliqua febre competit incrassatio ut in colerica ca de febre putrida in generali minor patet per ... in eodem ca Secundo arguitur illud quod est calidum non convenit in omni febre putrida sed syrupus acetosus est huiusmodi a ... patet q acetosus in omni febre competunt primo ... in principio illius ca minor quia in syrupus acetosus magis ... de zukk quam aceto sed zukk est calidum 2 ... Tercio arguitur

Illud competit in febre q contra
sibi Syrupus acetosus non est hu(ius)modi
maior patet q tunc fit p(er) quid
3° tegni minor patet de febre
putrida ex inflacia que est frigida
et sicca similiter syrupus habet
p(er) omnes auctores Quarto
Sequitur q syrupus acetosus habet
virtutes contrarias sed hoc
est falsum igitur aior patet q
habet virtutem subtiliandi et ingros-
sandi quia aliqui humores
indigent subtiliacione et alii
ingrossacione sed minor patet in
postpositis quia duo contraria non
non possunt stare in eodem et
Quinto hoc est ad infrigidandum
digerendum materiam sed hoc est
falsum aior patet quia non
videtur alia causa minor patet
quia est dare febrem putridam
de sanguine ut sinocham et tamen
sanguinis non indiget digestione
in ca° de cura febris putride
in generali Sexto arguitur
Illud quod competit in omni febre
q curat sed syrupus acetosus non est
hu(ius)modi igitur contra bona aior
patet in p(ri)mo ca(pitu)l(o) de cura febris
in vli minor patet quia est
scitus In oppositum est Avicenna
in ca° de cura febris putride
in vli Item Iohannes Serapion 1
2° suorum ultimum in ca° de syrupo
acetoso in antidotario Et probatur
racione Illud quod incidit digerit
et evacuat materiam competit in
febre putrida sed syrupus acetosus
est hu(ius)modi igitur contra bona et
aior patet in ca° predicto
Circa condicionem questionem Nota
q syrupus acetosus est duplex
quidam multe composicionis et
ille competit in febribus a colera
dependentibus Alter est syrupus
acetosus pauce composicionis et
ille competit in febribus quartanis
et cotidianis quia incidit
dividit materias grossas et ipsas
ad expulsionem preparat et hic con-
cludit argumentum contra illud
quia syrupus acetosus infrigidat
ergo non convenit Nota quia utili-
tas est proveniens ex incisione materiarum
grossarum et separacione partium
earum est maior quam sit nocu-
mentum et infrigidacio eius
et hunc consilium dat Iohannes Serapion
in suo antidotario ca° de syrupo
acetoso Secundo nota q febrium
putridarum quedam sunt de pauca
materia et in p(ri)mo terminabiles
Alie sunt de multa materia
et iste aut sunt de sanguine aut
aliis humoribus Tercio nota
q ad hoc q syrupus acetosus alicui
conveniat requiruntur plures condi-
ciones Prima q materia illius febris
non sunt flexibiles sive remota
quia materia p(er) eius exhibicionem
magis paratur fluxui ideo
cavant illi qui eum in con(sumptio)ne
administrant Secunda condicio
q paciens non habeat pectoris
pectoris strictas quia magis
constringuntur racione aceti
Tercia q non habeat intestina
multum debilia quia tunc intestina
sunt membra nervosa frigida
racione aceti frialiter leduntur
Quarta q talis non habeat egritudines
in nervis ut spasmum et paralisim

quia amplius lederet Syrupus
acetosus necnon Circa condicio
est quod materia non sit digesta neque
cruda / quia materia esset
digesta fieret indigesta quia
nimis subtiliaretur vel ingros-
saretur Prima conclusio sic
habet quantum ad articulum 2m
Quod nullus syrupus acetosus competit
in omni febre putrida / patet quod
nec multe quantitatis nec pauce
convectionis quod non primum / patet
quia talis ingrossat sed non in
qualibet febre est necessaria ingrossatio
ut patet de cottidiana et quarta-
na ymo requiritur subtiliatio
Nec 2m quia talis subtiliat
sed non semper necessaria subtiliatio ut
patet in febre colerica Sed
probabile est quod Syrupus acetosus
pauce quantitatis in 3 anni cot-
tidiana et quartana valere
quia talis subtiliat humores
grossos et subtiles ingrossat
quod patet quia est frigidus
Item syrupus acetosus in quartana
aut cottidiana patet eciam de
eorum rerum calefacientium et sub-
tiliancium ut aureus sen. emplastra
menta zeros / sed in terciana
cum decoctione viol. aut remissi-
tur aut cum alterius syr. Secunda
conclusio Quod nullus syrupus acetosus
competit in aliqua febre putrida
de febre putrida vinco pro-
bantibus / patet quia in illa materia
est digesta et virtus dominatur
materie / et sic non nisi impedi-
retur expulsionem humoris Tercia
conclusio quod in aliqua febre pu-
trida de multa materia non
competit syrupus acetosus patet de
febre putrida cottidiana cum materia
iam est digesta patet eciam de
febre putrida de specie a sanguine
putrescente cuius adhuc una
pars non est conversa in coleram
et altera in melancoliam / quia san-
guis non indiget subtiliacione
aut ingrossacione quia temperatus
est in subtilitate et grossicie
Sed dicit quod sanguis potest
esse grossior aut subtilior debito
Respondetur quod eciam eo existente
in specie sua sed tunc statim e-
greditur a sua specie / et subtile
convertitur in coleram et gross-
um in melancoliam eciam fit quando corpus
propter humores ingrossatur aut
subtilior propter humores subtiliatos
Quarta conclusio Quod in febribus
de colera de flegmate aut melancolia
de multa materia non digesta re-
quirentibus digestionem observatis
semper condicionibus supra dictis
competit syrupus acetosus aut pauce
aut multe quantitatis patet quod
habet ex dictis Aut competit syr.
factus cum decoctione rerum subtili-
ancium aut ingrossancium Et de
nonne requirentibus digestionem quod
quia in febre putrida de materia
furiosa non competit syrupus acetosus
quod patet quia ~~...~~ sic ma-
xime quia talem materiam digereret
sed in istis febribus non est digestio
expectanda ut ex precedentibus
Ad raciones ad primam patet ex
dictis Ad 2am respondetur con-
cessa maiore negando minorem
ymo syrupus acetosus est frigidus con
et aque et dicuntur quod quamlibet
ponatur ibi plus de zucker
quia ibi est tantum comitis per aquam
et acetum Ad 3am Respondetur

q̄ licz hec aceto h̄ nō ɔ̄trictiue
inter quo ad qualitates p̄mas
tn̄ contrariatur sibi quo ad q̄li
tates 2ᵃˢ sīue p̄petates s̄m
subtilitate et incisione Ad
alias Racōs patz

Scias q' con-
uenientius

Rubrica est clara Con-
tinuatur prius autem determinat
de febre putrida in vlti parte ante
hic de ea modo per rōnes primo
ponit amfforism de vbaton se-
bricitanciu Secundo ponit diuisionem
de regimine siue dieta prima
in quatuor s̄m quod ponit
quatuor amfforismos de vbatone
febricitanciu ~~Secundo diuisione~~
Primum est talis Dz vbi humidi
magis conueniunt in febre putrida
quo alii Ideo dicit ypo prima
amff humide diete Causam post
in lra Nota q' octo sunt a
quibus sumitur indicacio in cibando
s' complexio etas consuetudo
corpus regio aer tempus fe-
bris Et primis tribus sumitur indi-
cacio sumpta a similibus s'
dando similia Sed a virtute sumitur
indicacio s' dando multum vel
paruum s̄m quod est debilis
vel fortis Sz indicacio sumpta
ab vltimis tribus indicat solum
aliquando contraria Nam in eis
existentibus multum laps competit
contraria s' modum laps com-
petit similia Sz febris indicat

contraria Ideo q̄ omnia predicta
conueniunt cum febre debent dari
contraria Sz arguitur videtur
q' cibus humidus nō competat in
dum febre p' quia vinum competit
in febre et tn̄ vinum nō est
cibus humidus, a⁹ patet in
ca° de cura cottidiane et quarte
minor patet in dietis particularibus
et per Rasim. 3° Aliunde vbi
dicit q' sit calidum et siccum
Secundo arguitur videtur q' cibus
humidus infantibus infantibus
nō conueniat, probatur quia cor-
pus neutro nō competunt talia
s' senes et infantes sunt
talia igitur a⁹ patet per Galienum in
3° tegni de causis preseruatiuis
vbi videtur immo q' egrum
tale dz esse per contraria minor
patet 2ª prima doc' prima ca°
4° vbi dicit q' infantes et
senes sunt corpora neutra Ad
primam respondetur q' s' immediate
indicationem a virtute s' quia
debilis est competit vinum s'
s' immediate indicationem a febre nō
competit nisi multum lympha in
quia tunc infrigidat et humectat
vt dicitur infra Ad 2ᵐ dicendum
q' duplicia sunt corpora neutra
quedam sunt corpora non sana
s' media inter sana et egra et
illo modo corpora senum et puero-
rum et infantum nō sunt ei
neutra vt sunt talia corpora
s' puerorum etc tn̄ sicut talia
l'elia esse egra et neutra Secundo
dicitur corpus neutrum q' respectu
vtriusque est imperfectam operacionem in

et c corpora puerorum et sanorum
dicuntur neutra quia effectu
eius non sunt imperfectarum
operacionum primo patet quia talia
neutri 2o dicta sunt secundum
vt patet Secundo patet quod corpora
quod corpora ponit prima dicit
regi per quia quod volt Mag
Secunda vero per similia vt 2o teg
de corporibus neutris 2 tro
loquitur Auicenna loco allegato

Cum accidit hic
ponit 2m canonem dicens Et
quando in febre est venter constipa-
tus non est dandus cibus
nisi fex egrediatur Nota quod
ille canon habet veritatem si virtus
sit fortis si autem est debilis
est dandus cibus Racio Nota
quod multum est debiles est melius
habere multas feces in intes-
tinis quia racio Causa canonis
est quia a fecibus retentis
elevantur mali fumi febre augetur

Et oportet hic
ponit 3m canonem dicens quod
quando pacientibus obueniunt fe-
bres cibus impellatis cum ventre
vacuo Causa ponitur in lra
Nota quod duplex est causa quare ad-
veniente paroxismo vel maiori
afflictione febris debet stomachus esse
vacuus Prima est vt natura
sit intenta circa materiam morbi
et non circa cibum qui est nature
amicus Secunda causa est quia
si adueniret cibus corrumpetur
a calore febrili et c subtilior
pars fieret fumus et grossior
pars fieret materia febris et c prolongare

febris **Et propter illud**
hic ponit quartum canonem et
ex precedenti sequitur sic oportet
vt cibacio postponatur vsque
ad declinacionem paroxismi Causa
est Causa quia in quo et videndum quo
tempore quia in declinacione pars pectoris
et stomachi et humores circa vicine
sunt in meliori disposicione qua possunt
esse sed in principio paroxismi per oppositum
omnes ille partes sunt in mala
disposicione Causa 2 est quia
in re consueta 3 magis delectatio
Ideo etiam cibus melius digeritur
Non propter 2a particula canonis 2 8
parum detior cibus re si
non est consuetudo in illa hora
quod sicut est cibus dandus in
declinacione paroxismi si indiget paciens

Et scias hic Auicenna post
dictum vnam regiminis siue diete
et diuidit in tres primo ponit
aliquos cibos
hoc 2o ostendit
vtiles prima in duo primo facit
hoc 2o declarat membra primo
ponit diuisionem sua regiminis
siue diete dicens Et triplex
est regimine prout sunt pabacion
Nota quod aliquid poterit dici
subtile aut grossum tribus modis
Vno modo in quantitate et non in
qualitate vt si administraretur
ordeum in magna quantitate Aliud
est regimine grossum in qualitate et
non in quantitate vt pura quantitas
carnium porcinarum Aliud est grossum
grossum in quantitate et qualitate
vt magna pars carnium bouinarum
Vel oppositum quod est grossum
subtile in qualitate et quantitate
vt magna pars ordeacii Aliud est
in quantitate et non in qualitate

vt pura piris carnium portarum
Tercium est in quantitate et
qualitate simul vt media
ptis ordeati Nunc loquitur
hic de grossicie et subtilitate
in quantitate tm̃ vero i qlitate

Et subtile hic declarat
membra et diuiditur in membra
Primo ostendit quid sit rẽ
subtile in vltimo 2o ostendit
quid sit rẽ subtile debito
Tercio ostendit quid sit rẽ
medium Ratio resumit abum
gross Primo dicit regimen
subtile in vlto est michil dare
simulis in quo quarto prime parte
Tenens et terte diete Sed
replicatur videtur quod abi phi
bicio non sit michil dare vnum
dicit Auic lo Colli ca o de abi
ton febricitantium vbi dicit
quod ablacio febris in vltimo e
dare panem bolum in aqua
Secundo arguit primo regimen
sine dieta dz conseruare vtute
vt patet in quo Tenens et
terte diete sed prohibere abu
no conseruat vtutem cum
sit priuacio Respondetur quod sub
tilis abus in vltimo et te
nuissima dieta i relacione ad cor
paracionem vt in corpe gross et
carnoso Galenus autem loquitur de
hominibus mens et rare et regione
calida ex qua fuit Aui non aut
tenet vbique Ad 2m concedit
maior ad minorem vero est
positiue sed non priuatiue quia
sic virtus potest conseruari

Et gross hic ostendit
quid sit abus grossus i vlto
et dicit quod sit abus sanorum

Et illi qui hic ostendit
quid sit regimen medium decli
nans ad latus subtilitatis re
ostendit quid sit rẽ medium
et declinat ad latus a subtili ꝯ
pꝫ est et patet Nota ordea
ton est vere medium inter gross
et subtile Secundo nota quod Auic
procedit a subtili versus gross
quia ma mitit succus malig
vel iulep cum seqnancia et
hic ordei i ordeaton

Et illi qui hic ostendit
Auic quid sit regimen medium
declinans ad latus grossiciei
dicit quod sunt galli parui et
extremitates gallinarum Albo
bugi sm Rasim est alauda
capta vel perdix Albakagi
sunt aucule pue campestres
Nota quod hic procedit mc grio
modo iam dicto quia procedit
a grosso versus subtile et per ad
medium Secundo no quod quantum ad aliquam
loquitur hic gracia exempli
quod omnia sorbicia non competunt
nisi in febris declinacione quia
si dantur in febre cito querunt
ad materiam febris pro eorum
putrefaccionem ideo loquitur hic
exempli gracia quia in decli
nacione competunt gracia vtutis
confor de quando dicit lauacion
bona et est 2a in qua

Grossus hic resumit
de gross abo dicens et patet

Et hic hic ponit abos
valentes in febre et diuiditur

in quatuor secundum quem alios
valentes in febribus ponit
est hic ordei .i. ordeatum et ponit
in litera sic ypo primo regiminis
ptisana vero ordeacea similiter
in quarto ibidem Nota ordeatum
bene coctum habet illas proprietates que
in litera ponuntur quia primo la-
vis simplicibus componentibus
scilicet ab ordeo et aqua Nam
habet ab ordeo infrigidativam virtutem
abstersivam nutritivam sed ab
aqua habet virtutem penetrativam
subtiliativam lavativam humecta-
tivam et virtutem infrigidativam
Sed habet illas proprietates
ratione bone decoctionis scilicet virtute
bene digendi virtute lubricativam
non inflammativam quia tota
ventositas ordei removetur per
bonam decoctionem et utriusque tangitur
in litera Nota similiter non dicitur decoc-
tum quia est multum oppilativum
epatis omnibus deoppilat pulmonem
Sed convenit hiis partes pec-
torales stricturis Nota quod lenie
oppilat epar deoppilat pulmonem
secundum auctores et commentatorem ibidem secundo
Et antiqui
hic
ponit alium cibum competentem
in febre putrida et eius in-
nuentia dicens Et quod valens
dare regimine subtiliori quam or-
deaceam damus ydromel vel
aquam mellis quod idem est
Nota quod ydromel est duplex
scilicet pauce commixtionis et multe
commixtionis Et nota quod regimen
ydromel dicitur secundum regimen subtilius
quam ordeum quia minus nutrit
Causa patris est quare illud
sit abstersivum etc. de aliis invamen-
tis est ratione mellis quod est
abstersivum rationis quia et calidum et siccum
Et sequitur eam
hic ponit alium cibum compe-tentem
in febre putrida eius innua-
secundo removet dubium dicens Cum
tercius cibus est sirupus acetosus
factus cum melle et est oximel
Causa patris est quare magis
nutrit quam ydromel quia ibi
plus intrat de melle quia ad unam
libram oximellis vadit una mellis
et magis infrigidativum quam ydro-
mel ratione aceti et incidit etiam
causa eius et abstergit propter mel
Nunc autem mel
hic removet dubium dicta quod in
valet in sirupus acetosus vel mel
apum quod vel canne magis
valet quod est zuker dicit quod
mel canne magis valet Nota
in febre in qua materia est subtilis
prevalet mel canne quia mel
est calidum et siccum in secundo sed in
febre de materia grossa quartana
aut cottidiana prevalet mel
apum Sed nota quod mel apud illud
tamen quo cingitur est melius competit
quam zuker propter eius viscositatem
Et sirupus acetosus
hic ponit alium cibum utilem
dicens secundo remittit nos Et
quartus cibus qui valet in febre
est sirupus acetosus factus cum zuker
Ordinatum tamen est prohibendus
quia facit rasuram intestinorum Ca-
tarrali est in questione prius
Nota quod in prima parte febrium mel
dicitur velle sirupus aptius quod accidit

Sit ergo febris acutis quoniam ca-
ri est quia intestina sunt nimis
debilia. Ideo actu q(uod) sibi est
erodit, nocuos et facit rasuram
Nota q(uod) in una ... febris acutis
de ponit ... acuti manifestat
et sufficit

Et nos hic remittit quia
nos excusamus se dicit aliquis
quare non dederat quod dixit
esti de febris ad ministrari vel cum
aqua vel sine aqua vel
cum calida vel cum frigida dicit
q(uod) de hoc faciet speciale capitulum

Et subtiliationem
hic ostendit a quibus debet su-
mi in regimine subtiliatem.
Secundo quo sumitur iudicium a con-
suetudine. Adhuc in duo. Primo
facit hoc et dicit q(uod) indicatio
subtiliatatis sumitur a virtute et
materia morbi. Causa est quia
materia febris aliquando inducit
mala accidentia aliquando non
et q(uod) sunt accidentia ultima
tunc regimen subtile competit
in opposito. Ubi ergo sint acuti
ubi sunt acuta a virtute diffi-
nientia vel dicitur secundum quarto contem-
plari. Sed si accidentia sunt
debilia competit grossior. Item
sumitur a virtute quia si virtus
est fortis competit grossior si
sit debilis subtilior

Et dignior hic
ostendit in quo tempore sanis
competit dieta subtilior et
est status quia tunc est ma-
xima pugna ut igitur natura
non occupetur circa cibum in
Nota status est duplex

rubus et praeliaris ut proxi-
hic loquitur de statu
sed in statu particulari potest
dari plus et ideo grossior alias
quam in pho proxi ut patet
commento et videndum quo tempore

Et de illis hic ponit
aliam subtiliatem indicantiam
regiminis dicens quod debet fieri
evacuatio oportet fieri regimen
subtile ubi sit impediens
magna debilitas virtutis
Nota q(uod) duplex causa subtilius
regiminis. Una est ut natura
sit intenta circa materiam morbi
et non alibi sed evacuando eam
vel coctionem videndo materiam circa eam
et non circa cibum. Secunda causa
est quia quando fit evacuatio
dat cum sequentia aut ad farmaciam
tunc si datur cibus grossus tra-
hitur ad intestina vel venas
indigestus. Secundo nota q(uod) tenet
ut plurimum quia oportet q(uod) aliquis
abstineat ne patiens moriatur
quia melius est abstare quam mori

Et in crossatione
hic ostendit a quo sumatur
iudicium et incrossationis regiminis
et dicit q(uod) virtus quia est sub-
limior omni indicatione quarto co-
Secundo sumpto item quo de-
ingeritur ... Nota
si virtus est multum debilis
competit cibus grossus

Et dignior hic ponit
in quo tempore morbi competit
dieta grossior et dicit quod est
principium consuetudinis quia tunc
natura non est morbo occupata
Nota in aliquo tempore dietam

grossiorem competere intelligitur
dupliciter uno modo respective
ad virtutem quia tunc virtus est
fortior et sic regimen deberet
esse subtilius in principio morbi
vel. Secundo respective ad tempus
futurum et eius prolixitatem
et sic dieta debet esse grossior in
principio morbi vel quia natura
tamen dieta subtili usque ad statum
permanere non posset et sic
prosterneretur ante horam status
tunc convenienter debet facere ut in eo
unde ypocras prima afforismorum
amfforismo 10. Cum morbus continuus
est in statu

Et estas

Hic docet die-
tare in comparatione ad tempora an-
ni. 2o ponit ipsa consuetudinis prima
in tres primo docet dietare
in estate, 2o in hyeme, 3o
in autumpno. Primo dicit quod
estas propter sui resolutionem indiget
multis cibis. Nota quod resolutio
que fit in corpore humano est
duplex, quedam partium [illegible]
vel [illegible] sudoris et
et illa est maior in hyeme
quam in estate. Alia est partium
[illegible] et est duplex una partium
subtilium [illegible] et ista est
maior in estate. Ideo competit
tunc multis cibis paulatim
et competit tunc cibus delicatus.
Alia est resolutio partium [illegible]
grossarum quia tunc calor pro-
fundat. Ideo absumit partes
grossas et sic competit cibus gros-
sior. Et sic patet causa partis
de se. Nota similiter est intentio
membri [illegible] humiditas [illegible] et

fiat de illo mentionem quia est
propinquius nutrimento quam cibus

Dubitatur utrum

in acutissima materia morbis
competat dieta tenuissima. Et
non arguitur primo. Et quia
non competit in febribus [illegible]
et pestibus igitur [illegible] quia [illegible] et
antecedens patet quia in hiis virtus
prosternitur et debilitatur
igitur ibi dandus est cibus qua
[illegible] quod patet ex [illegible] parte
[illegible]. Secundo
[illegible] et antecedens patet. Secundo
arguitur sic similiter est delinquenda
virtus propter morbum sed ipsa
totaliter delinquitur propter die-
tam tenuissimam igitur [illegible]
competit dieta tenuissima. Ad
oppositum est [illegible] in [illegible] parti
et prima amfforismorum amfforismo [illegible]
octavus. Cum morbus in statu est
[illegible]. Nota circa hoc dubium
quod in febribus acutissimis [illegible]
virtus ipsa constans et fortis
est et [illegible] non. Tunc sit [illegible]
prima. Et virtute non constante
in febribus acutissimis non
competit dieta tenuissima sed
subtilissima patet conclusio
quia si non daretur cibus virtus
succumberet cum custodiam debet
habere medicus [illegible] adulto.
Secunda conclusio. Et stante [illegible]
in acutissimis febribus competit
dieta tenuissima, patet quod si
exhiberetur cibus virtute [illegible]
existente forti impediretur
natura virtutis totam materiam
[illegible] patet ad rationes

Dubitatur utrum

in quolibet morbi statu competat

dieta tenuissima Arguit quo
primo per hoc in ista cura continue
dieta est incrassanda ut Avicen
in 4 prima 2a cao de febre
cottidiana Secundo arguitur sic
hec dieta non competit in statu
morbi mortalis igitur patet
quia tunc virtus est ultime
debilis que debet confortari 3o
In statu plenarie s. cum habundat
febricitans non competit dieta tenuissima
Gal. se. 3o Quarto arguitur sic
In quibusdam morbis status est
ita prolixus quod natura tollerare
non posset dieta tenuissima
ut cottidiane aut quartane 5to
In statu virtus est quandoque nimis
debilis igitur In oppositum est
Avicenna capitulo presentis et ypo
prima afforismorum amphorismo 8 quo
Quando in statu est egritudo
Respondetur ad questionem hanc
negando primo notando quod status
est duplex scilicet universalis et particularis
hic de universali Ista notandum est quod in
statu particulari alicuius paroxismi
non competit dieta tenuissima
primo plus in primo videlicet Secundo notandum
quod status universalis est duplex scilicet digestionis
materie et accidencium
hic de statu accidencium 3e
Prima conclusio Stante virtute
debili non competit dieta te-
nuissima in statu patet per Galienum satis
Secunda conclusio In statu pro-
lixo nimis puta morbi cronici
non competit dieta tenuissima
patet quia in tali virtus non
posset conservari Tercia conclusio
In statu morbi pacuti quo
ad accidencia stante virtutis
fortitudine competit dieta

tenuissima patet nisi sit aliquis
impedietur pugna virtutis
contra materiam Quarta conclusio
quod in statu accidencium morbi
non servantis materiam ad unicam
creticam expulsionem competit
dieta tenuissima virtute constante
patet conclusio advertenti
Quinta conclusio Et in statu
digestionis materie eius morbi
non competit dieta tenuissima
patet quia virtus non possit
tollerare eam cum status
sit prolixus Sexta conclusio
Semper in statu accidencium morbi
sit cronicus sive acutus appetit
dieta subtilior in aliis morbi
temporibus stante virtutis fortitudine
patet illa conclusio quia tunc
est maior pugna virtutis contra
materiam igitur Ex hiis patet
ad rationes

Et in hyeme

hic innuit doctor dietare in hye-
me dicens quod tunc calor est copiosus
quia paciens tunc non multum
est comedendum Nota corpus
quod indiget cibo est duplex
quoddam sanum et illud indiget
plus cibo in hyeme quam in
estate et de illo non loquitur
hic Aliud est corpus egrum
et hoc plus in estate indiget
de cibo et de illo loquitur hic
et in egritudine mali Ex hoc
patet causa partis quia tunc
non est tanta resolucio Causa
2a est quia est forcior ideo
caloris digestio multitudine cibi

Et autumpnus

8

hic docet dietare in autumpno
2o ponit notabile vel documentum
primo dicit Et autumpnus sit tempus
malum ideo oportet discernere inter
virtutem et malum Nota autu
pnus est tempus malum dupliciter
Primo in se quia hora matu-
tina et serotina est frigida
meridiana calida oportet 3o afforismorum
Secundo est malum racione estatis
precedentis que resolvit virtute
Et hoc patet quod in estate debet
dari cibus frequenter sed non multum
Et hic dicit Galienus in quarto primi afforismorum
Ex quibus semel etc. debet dari
aliquis quare non dixit Avicenna
de vere Respondetur intelligit per
hyeme et estatem ver et me-
dium inter ista, etc. debet dari
minus cibum in hyeme et plus
cibum in estate

Et scias

hic Avicenna ponit documentum dicens quod virtus ...
rat morbos Nota quod licet quelibet
virtus scilicet ... vitalis et naturalis
faciat ad morbi curacionem ...
vel mediate aut immediate tamen
immediatius curat virtus naturalis
quam alie quia illa digerit mate-
riam et expellit et de illa loquitur
hic Avicenna

Et cum intellex

Continuatur hec pars primus docet
Avicenna dietare in comparacione ad
tempora anni hic in comparacione
ad longitudinem et brevitatem
morbi 2o ostendit homines qui
non possunt tollerare regimen
subtile primo docet dietare con-
gruta egritudine 2o ... est igitur
prima in quatuor primo docet
dietare in egritudine propter ...

Secundo in acuta 3o in cronica
4o docet diversificare dietam
secundum longitudinem et brevitatem
morbi et primo in prolixa dicens
quod scias quod ita dictum quod cibus non
debet dari nisi racione virtutis tunc
debes considerare si egritudo
sit brevis vel longa / et si ...
si sit multum acuta virtute
forti debes prohibere cibum et
maxime in die crisis Nota Avicenna
intelligit per egritudinem valde
acutam que terminatur in sextoque
dies aut in quarta ad ...
...m ut est causon etc. tunc
debet dari cibus ne natura occupe-
tur circa cibum sed circa materiam
... tempore ... 1o ubi
ergo secundum ... in 1a

Et si videris

hic docet dietare in egritudine acuta
dicens Si egritudo sit acuta
non debet regimen subtiliari in
ultimo nisi in die crisis nisi sit
propter maximam causam tunc
potest dari cibus in die crisis
Nota per egritudinem acutam intelligit
que terminatur in quorundam
diebus vel infra septimum et
quartum et tunc cibus non est
negandus quia virtus non posset
tanto tempore sibi subtraccionem tol-
lerare Causa quare cibus in
die crisis est prohibendus quia tunc
est pugna virtutis cum materia
et agitacio maxima / Sed dicit
nisi propter maximam causam scilicet
... ventris vel sanguinis
et huiusmodi que dissolvit virtute
Et hoc dicit G. in 4to ... prime
particule Contemplari ...

illico dandus est aerum bus virtute
dissolventibus

Et si videris Hic quando
dicat dietare in egritudine
cronica dicens quod in illa vel
in propinqua cronice non debet esse
subtiliare et ibi possunt dari
pulli et hungi. Item per egritudinem
cronicam intelligit egritudinem
que transit 40 dies et per egritudinem
propinquam cronice intelligit
egritudinem que terminatur inter
20 et 30 dies et dicitur
acuta cronica. Sed cronica est
que terminatur in 40 die et
non debet regimen subtiliare
quia virtus non potest tantum

Verum est Hic docet
diversificare dietam propter
morbi. Secundo ponit notabile
primo facit hoc dicens Et
semper generaliter in principio
regimen debet esse grossius
et in statu subtilius et debet
processus fieri gradatim. Quod
dicit ypocras prima aff. 10 et aff.
10 Temporibus continuis. Ergo habetur
in canone excepta peracuta
quia in illa nichil est dandum.
Sed contra canon arguitur. In
principio morbi non competit
regimen grossum. Quia inferius docetur
de cura terciane ubi docet
regimen usque ad tercium diem
et post docet incrassare. Secundo
arguitur: unde cum practici
aliquando qui regimine subtiliant
in principio. Respondetur
ad argumentum primum quod propter
ignorantiam longitudo et brevis
in terciana iste docet subtiliare
regimen in terciana. Et pueri pertinet
in noticiam igitur sed cognita lo
gitudine et brevitate morbi
semper debet a principio usque ad statum
regimen subtiliari. Aliter
respondetur quod in cura artifi
ciali semper debet regimen subtiliari
plus versus statum. Sed illa
cura illorum non cognoscentium
morbum et causam morbi
non est artificialis. Sed quare
illi subtiliant regimen in principio
propter hoc quod eis sit ignota
egritudo et causa eius subtiliant
ex hoc quia tunc virtus agens
in materia incipit eam mani
festare. Quod sit quia virtus impeditur
in regimine subtili
quam grosso. Alia causa est
plenitudo corporis humani in principio
et semper, id est vel ab illa
regimine est subtiliandum ut ple
nitudo removeatur ne materia
febris augmentetur, quia
tempore isto homines sunt dati
luxurie et gulositati et debet
causa quarto 28 de paucis. Ex
inanitis non prodigaliter. Ad
secundum respondetur quod faciunt
hoc cum errant et ignorant
egritudinem

Et quando scias Hic ponit notabile dicens Et
si virtus est fortis debet admini
strari iulep, id est aqua cum zuk
Sed si virtus est debilis
debet dari ordeacium. Causa autem
quare in febribus acutis
debet subtiliari regimen, ratio quia
timendum est quod materia febris et accidentia
augmentetur propter cibum. Nota
aqua ordei magis nutrit
quam iulep quia plus nutrit ordeum quam zuk

Et cum ambigua
hic quidem docet dietare ignorata
egritudine dicens Et tunc
melius est declinare ad latus
subtiliatiuis, quia grossiaci du-
tamen videtur posse tollerari
virtutem Nota quod hic intel-
ditur duplex uno modo in toto processu
morbi, secundo dito quod non quam-
tum est magnitudo a grossa
Item ypo in temporibus dictis parti-
cula affo 1a Et dicit
thadeus ibi quod patiens nu-
tritur ex subtili regimine, si
ex grosso prolongatur egritudo
sed hoc est melius quam moritur
Alio modo per aliquod tempus sicut
per unum diem vel duos quousque
egritudo medicus et quod de subti-
liari Et consequitur hic Et
causa est quia tunc natura
agit et statim notificatur

Et illius hic ponit quod
errorem dicens removendo
enim quod quidem errat dicit Quia
melius est in febre consumere
virtutem sed ad alium quam quod natura
euacuet materiam Solvit
quidem dicens verum est quando virtus
est debilis et est timendum casus virtutis
unde bene dixit ille, sed si
virtus est fortis tunc melius est
quia virtus fortis potest digerere
materiam tunc et pati famem
debilis autem nichil horum facit

Et de corporibus
hic ponit diversa genera hominum
que non possunt tollerare regimen
subtile Secundo ostendit que
corpora possunt pati famem
Tercio ponit quendam errorem
quia in quibus, primum quod ponit
quibus genera hominum que non
possunt pati regimen subtile
et primo primum dicens Et sunt
colerica et maxime illi qui fue-
runt assueti comestioni plurime
Nota quod duplicia sunt corpora
colerica, quedam compacta et
ex spermate forti et humido et
illa possunt pati famem, sed
tamen minus quam corpora flegmatica
Alia sunt corpora colerica rara
et illa nullo modo possunt pati
famem et de illis loquitur
hic quare si fuerint assueti
difficile tollerant sine absti-
nentiam quia ab inassueto fit
passio Ideo tunt cito fiunt ypostatica

Ipsi enim hic causam ~~ex rari colerici~~
sui dicti dicens
dicendo est quod rari colerici non possunt
pati famem Secundo dicit quod causa
est Qui sunt debilis virtutis
et fame cito moriuntur Si
autem fuerint fortis virtutis
apparet in eis facies ypocratica
cito et sincopis aliquando propter coleram
mordicantem in stomacho Nota
quando dicit hic de statu ubi
quia hoc est deterior hora
ad cibandum Et non loquitur de
statu particulari quia tunc potius in
est peius ad cibandum quam statu
quia tunc materia vadit ad
quam tunc et videndum quomodo pe-
tor in quarto Et videndum quomodo
Causa quare moriuntur patet
Prima febris radicabiliter humidi
cito exurgit et consumit cum
ibi non sit humidum ideo moriuntur
quia consumptum est illud humidum
Quare si fuerint fortis virtutis
apparent in facie signa ypocratica
quia tunc consumitur quod media

et in tm apparet q ptes apprt in venia vt thoydes et sinuane Quare sit in eis sincopis q2 tum stomachus leditur et colam et maxime orificiu tum sit multum sensibile et cor est eis collig in q°d° fit sincopis que est passio cordis

Et sunt de hoibus

hic ponit 2m genus hom quod no potest tollerare c° subtile et dicit q sunt hoies habundantes carne et calore naturalis Nota q illi hoies exuberantes carnis sunt duplices quida sanguinei et de illis est verum quia in eis est fortis calor naturalis qui consumit humid Ideo no potest sustinere famem Secundi sunt pingwes et illi sunt duplices quid sunt habentes latam venas strictas et illi sunt pingwes a principio generacionis et de illis eciam est veru quia non habent multum humidum virtuosum et bonum in quo radicatur calor naturalis cum qui est medictas Alii sunt pingwes actualit no a principio generacois et illi habent latas venas et illi satis habent de humiditate quia i ... que ... potest ... pingwedine et illi possunt tollerare fame

Et omnibus auium

hic ponit 3m genus hom quod no potest tollerare c° subtile et sunt illi quorum calor naturalis est valde fortis vel valde debilis Causa p°

est quia ibi fit magis consumpcio humidi radicalis Causa 2° est quia si non cibaretur isti debilis calor debilis extingueretur Ideo oportet vt resoallentur in senibus dictis a senio

Et de eis hic ponit quartu genus hoim quod no potest pati regime subtile et sunt illi quibus accidit dolor in stomacho et capite et d3 illis dari aqua ordei et succus malorum granatorum ad confortand os stomachi de aliis patet in lra Nota hoc est succus inspissatus p decoccionem vt si succus aco inspissaret p decoccionem et robulu i pluali sunt plus succi decocti Causa p° est quia racon famis humores colerici trahuntur ad stomachum in 3a fen pmi cao de illis que cont que ... et bibimus Causa est quia ille humor est magis mortalis Non dicit idem fame quo tollerare sto ... malis ... humoribus et tum humores colerici sunt i stomacho sum ascendit ad caput et dolet Causa 2° est quia aqua ordei replet ... stomachi et sic reprimit maliciam colere q2e succus malorum granatorum q2 sunt stiptici quare faciunt descendere humores ad fund ... agresta Causa vo ... est ... illi humores petunt multum ... ... rit ... evacuatiua

Et senes hic ponit genus hominum quod non potest
tollerare regimen subtile et
sunt senes a senio et infantes
et debiles patet quia senes et
debiles perinum sunt de calore
naturali quia sunt sicut lucerna
ad extinguendum parata nisi ergo
obtineretur alis extinguerent^s totus
calor in eis. Sic sic recuperatur
patet de infantibus quia habent
similiter calorem et fortem et
humiditate parvas resolvuntur. De
oporteret. Et resoluerentur

De primis hic ponit
genus hominum quod potest tollerare
(hominum) et dicit quod primi sunt
senem. Causa primorum est quia
senes senibus sunt multe
in primis humiditates grosse flace que
conducunt ad nutrimentum et
non habent colera debilem ut se-
nes viri. Causa de iuvenibus
patet quia non habent tantum de ca-
lore ut infantes et non habent
tantum humidi resolubile. Ideo sunt
humide medii. Ton ypo p^a amforismorum
amforismi 13. Senes facillime etc.

Et multotiens
hic ponit errorem quorundam
medicorum dicens. Et aliqui
in regendo febriantem errant
dupliciter. Uno modo si non abat
in debilitate virtutis. Causa
ultimi est quia maior error
est plongare estudinem quam
occidere patientem etc.

Et accidit hic quidem
ostendit acutaque quinque febricitantibus
et nimia replecione et ponit

in lecto et ista accidentia non solum
apparent in febricitantibus
Uno etiam alteri accidunt corporibus
sanis. Causa primi est quia eg-
rotantes se nimis replent tunc va-
pores fumosi calidi ascendunt
ad cerebrum ad cerebrum dissol-
ventes humiditates cerebri qui
vadunt ad stomachum qui est
debilis propter replecionem et sic fit
nausea. Et racione illius caturi
fit vigilia quia vigilia cau-
ser illis calidis sunt 2º prognosticorum
Causa 2ª est quia non possunt
quiescere propter gravitatem
materie et labi quia nimis se
replent. Quare accidunt videre
et ymaginant quod non est
quia multi fumi ascendunt et
faciunt motum et sic apparent quod
non sunt ut in sanitate apparent
in vertigine et scotomia. Et
hoc patet in 9º manerie no-
bilitas 3º prognosticorum quia illi
vapores apparebunt sentes
et opacos. Quare tremunt labium
inferius quia orificium stomaci
et inferius labium habet ad invicem
colligantia id communicato uno
nocumento alteri creditur. Ca-
ptum est per fumos ascendentes
ad cerebrum quia sensus non potest
exercere operaciones suas et fit angustia

Aqua ordei
Notat causam. Quare
dat (in) de aqua ordei
Queritur fiat ea in de aqua ordei
et forte acetosa et est quia ista
magis competit in febre puta
da in via ubi et medicine
ergo da eis facit spale appetitum

Aqua Primus autem desc-
riptionem citaton ubi fecit
mentionem de aqua ordei et frs
acet ergo de illis hic doceat
Et primo ponit ii duos modos h
non est sicut ordei sed eius
virtus Sed dicet aliquis tunc
accidens de subiecto in subiectum mi-
graret sed hoc est falsum quia tunc
quia migraret de ordeo in aqua
similiter quod patet 1° methe
Nota in aqua esse virtutem
ordei intelligitur dupliciter uno
modo quod in ea sit aliquis virtus
ordei hoc est falsum quia non e
scripturam Secundo modo intelligitur de
aliqua virtute et de abstractiva
et nutritiva et sic est virtus ordei
in aqua non tamen modo 2° sed ipse
quia per decoctionem ordeum imp
imit suam virtutem in aqua
et dicitur ptisana colata et
per hoc solvitur argumentum

Et non est sic
ponit notabile dicens quod aqua
ordei non iuvat nisi sit perfecte
decocta / quia ratione imperfecte
decoctionis est inflamativa et
debilitat calorem sed quando perfecte
decoquitur / tunc fit triplex
uno modo quod ordeum excorticatum
abluitur cum aqua tepida
et ponitur in vitria / super
cineres calidos et perfecte bu-
liunt et fit error quando reinfun-
ditur aqua quia tunc tandiu
additur decocto et totum non
perfecte erit coctum Secundus
modus est quod ponitur aqua
cum ordeo in olla et obturetur
et coquatur usque ad consumptionem
duarum vel trium partium et quousque
ordeum frangitur tunc est perfecte
decocta Tertius modus est quod
sitatur illa olla et ponatur in
cacabo ubi est aqua et bulliat
in tali aqua et est modus magis
subtilis quia fit sine fumo
quod bullitur ad bullitionem aque
calide cacabi et ordeum debet esse
integrum non fractum quia aliquando
partes spectas in toto genere quod non
est in aliqua cuius partium Et dt
quinque quod calefacit et non dur
addi prima cum sint putrefactibilia

Et que de ea sic
docet eam componere dicens
quod debet componi una pars ordei
et 2° aque et dicit consimiliter
quatuor partes aque Sed contra
quia omnes doctores
iubent ponere 16 partes aque
Respondetur quod quedam est aqua
ordei de pauco ordeo et ea
multo est infrigidativa et parum
nutritiva Alia est aqua ordei
de multo ordeo et illa est multe
nutritionis et minoris infrigida-
tionis Alia est aqua ordei me-
diocris et in medio modo infrigidat
et nutrit

Et assumatur
hic ponit notabile dicens quod de
aqua ordei debet sumi illud quod
est magis rubeum et subtile quod fuit
inmanenta que post quod ming
nutrit et hoc modo de ordeo sed
magis lavat ratione aque et
tamen digeritur et est subtilior
pars quam quod est grossum petit fundum

Et de ea hic ponit
alium modum aque ordei dicens

Alia est nisi est sub[st]a ordei
et dicitur ptisana no[n] colata vel
ordeacea Nota q[uod] tripliciter
illud fit. uno mo[do] q[uod] ordeum rotu[n]
teratur in mortario et distempat[ur]
cum lacte amigd[alarum] et bibatur
et comedatur et i[de]o valet q[uia]
cortus ordei remansit i[n] aqua
Secundus modus est q[uod] ordeum
inmu[n]d[um] teratur et postea distempe[tur]
cum lacte amigd[alarum] et post iste
decoquatur sicut circa romana
et est optimus modus Tercius
modus est q[uod] fiatur farina
ordei et parum coquatur et
post distempetur cu[m] aqua ordei
vel coquatur melius et est
deterior modus q[uoniam] 2[us] q[uia]
farina ordei rompit siccitate
in molendino etc.

Et magis

hic pon[it]
2m deterior[em] mod[um] dicens
q[uod] no[n] d[ebe]t t[antu]m coqui q[uod] fiat visco
sa quia no[n] cito digereretur ut
penetraret ad membra

Et huius

hic ponit
eius p[ro]p[r]ietates dicens q[uod] or-
ceis est multi nutrimenti
de aqua et magis de ordeo
et tunc lavat quia tunc pos[t]
de aqua et magis de ordeo

Et accidit

hic remo[vet]
dubiu[m] dicens s[i] illud ordea[ceum]
competat in febre s[e]c[un]do genere
frigido dicit q[uod] no[n] quia q[uan]di[ta]t[e]
h[abe]t acetositatem Causa est q[uia]
frigiditas s[e]c[un]d[u]m est p[er] acetositat[em]
quia no[n] perfecta fit bulicio
ergo resolvuntur p[ar]tes subtiles
et remanent grosse frigide
aquose q[ue] sunt causa acetosit[at]is

Et aqua

hic ponit no[n] la
dicens q[uod] aliq[u]i ordeu[m] excor-
ticatur et aliq[u]i no[n] Et tunc[m] s[ed]
est quia q[ua]n[do] volumus multu[m]
abstergere vel q[ua]n[do] materia est
grossa tunc no[n] excorticatur
et q[ua]n[do] magis vo[lumus] infrigi[da]re
tunc excorticatur

Et melior

hic doc[et]
componere Syr[upum] acetos[um] dicens
q[uod] sum[a]t[ur] zuk[er] et acetum
forte et misceantur sic q[uod]
zukk[er] excedat et ponatur sup[er]
igne donec liquefiat et re-
moveat[ur] tunc spuma Et
tunc ponatur t[er]t[ia] de aqua
q[uod] excedat et coquat[ur] p[er]fecte
Nota talis Syr[upus] potest fieri
olim de illo loquitur Avic[enna]
Alio mo[do] fit quia q[uod] no[n] fiat
spissus s[ed] liquidus no[n] t[ame]n q[uod]
spissiat Et tunc est bene coctu[m]
quando gutta una posita
sup[er] ignem no[n] descendit et
tunc talis Syr[upus] potest esse multe
aut pauce aut medioc[r]is ace-
tositatis sicut sup[ra] dictu[m] est

Et agregare

hic determinat de adminstracon[e]
aque ordei et Syr[upi] acet[osi] p[rim]o
ponit quatuor canones de
adminstracon[e] aque ordei Et
primo ponit p[ri]mu[m] dicens
q[uod] Syr[upus] acetos[us] no[n] d[ebe]t misc[eri]
cum aqua ordei quia unu[m]
corrumpit aliud Nota ista int-
erupcio aliud Nota ista in-
tensio est duplicat[er] uno mo[do]
in s[e]c[un]do ordine et in q[ui]etudine
calida hic no[n] est malu[m] misce[re]
ita q[uod] remaneat calore Alio[quin]
in s[e]c[un]do frigido vel tpato
tunc no[n] convenit quia aqua ordei

convertitur in acetositatem propter frigiditatem stomachi et propter speciem aceti qui est frigidus

Et non oportet hic ponit 2m canonem dicens quod aqua ordei non debet dari ventre constipato. Idem intelligitur de alio cibo quia propter vapores ascendentes ad stomachum a fecibus corrumpitur cibus ergo prius ~~[illegible]~~ oportet clistere vel suppositorium

Et si acetum hic ponit 3m canonem dicens Si aqua ordei convertitur in acetositatem in stomacho tunc debet sibi misceri radices calide ut apium aleum et piper. Nota quod causa primi est quia quod est magis rubea est calidius. Causa 2i est quia aqua ordei recipit caliditatem a radicibus et pipe ergo non convertetur tunc in acetositatem

Et quando hic ponit quartum canonem dicens Si corpus multum inflammetur tunc debet misceri acetum cum aqua ordei quia tunc magis infrigidat et penetrat ad membra remota

Verum hic ponit duos canones circa administrationem syrupi acetosi dicens quod syrupus acetosus incidit humores et preparat ad expulsionem. Ideo post ipsum ad duas horas competit aqua ordei ad expellendum. Nota causa primi est quia digeret materiam incidendo. Causa 2i est quia post digestionem competit laxativum

Et non est hic ponit alium canonem dicens quod syrupus acetosus potest etiam dari post cenam quando digestio est facta in stomacho et epate. Causa est quia calor tunc includitur ad intra et innatus ad digerendum materiam ergo cum homo dormit post syrupum recipit digestionem. Sed plus valet abstinere a cena quia tunc natura digerit materiam et innatus syrupus acetosus digerendo

Et quandoque hic regreditur ad administrationem aque ordei et primo ponit unum canonem dicens. Et ideo non debet premitti in lepra nisi cum magna sitis quia ambo humectant et ergo valent multum in lepra ad alterandum post evacuationem materie

Et quandoque hic ponit 2m canonem dicens Sed aliquando valet aqua tamarindorum et qui vomit est conseparatus quia infrigidat et reprimit coleram rubeam supra et laxat. Ideo valet frequenter

Dubitatur utrum una et eadem medicina competat febri et cause febris et laxativi et arguitur primo quod non. Illa quorum unum querit infrigidationem aut alterationem et eductionem alteri non habet unam et eandem medicinam que eis competit sed sic est de febre et eius causa

Igitur qua tenet et maior patet
quia evacuacio fit per calida
ut patet per G(alienum) primo amfforismorum
In 4to 19 In acutis sed febri
convenit infrigidacio et medicina evacua-
tiva patet in illa prima parte canonis
de cura febrium putridarum 1 volumine
Secundo arguitur Si sic medicina vinum
contrariaret pluribus scilicet febris
et cause quibus simul et patet suis
primo pyrmentias Tercio arguitur
Similiter unum convenit preservacio
et alteri curacio non licet una
medicina scilicet materie convenit per
servacio vel 2o tegni ad man(us) tibi
et febri curacio vel xi o de ingenio
[illegible] primo Quarto arguitur
quod prohibet respiracionem non competit
materie febris quia prohibicio
respiracionis est causa putrefactionis
materie sed quod competit febri
prohibet respiracionem quia sit frigida
vel per Avicenna canone primo tractatu
2i Quinto arguitur sinapsi
est actus febris vel primo tractatu
statu 2o sed eadem medicina non
competit febri et huic accidenti
quod patet quia vinum convenit
sinapsi et non febri Sexto
arguitur sic Illis quorum uno
augmento alio diminuto non
competit una et eadem medicina
sed sic est de febre et suo accidente
quod patet quia quod in febre
sit stomachi debilitas tunc aqua
frigida competit febri et diminuit
eam et stomachi debilitatem
auget In oppositum arguitur
Illa que sic se habent quod uno re-
moto aliud removetur convenit
una et eadem medicina sed sic est
de causa et suo effectu igitur

Circa dubium est notandum primo quod
medicinarum quedam est simplex
quedam composita Secundo notandum quod
est duplex causa febris quedam
est subtilis calida alia grossa
frigida Tercio notandum quod duplex
competit medicina in febre
aut alia egritudine primo que
sibi directe contrariatur et sic frigida
cum calidis competunt et calida
in frigidis Secundo ~~[illegible]~~ que est
remotiva et quoque causa
alterius in febre cuius
medicina competit in febre cuius
febris fit caliditas Secundo sequitur
quod competit calida in calidis egri-
tudinibus ut patet de farmaco
evacuante coleram Quarto est
notandum quod ad hunc competere
aliquid ~~intelligitur~~ dupliciter
uno modo ~~[illegible]~~ regulariter
operando secundum medicine canones
competit Secundo modo quia hoc competit
a casu Ex quo sequitur
quod vinum dicitur quod competit
Secundo in febre colerica subtili
patet quia aliquod vinum subtile
sui et caliditate resolvit totam
materiam colericam Istis sic
notatis sit prima conclusio licet
una et eadem composita medicina
competit febri et cause eius patet
de syropo acetoso qui digerit
et evacuat Secunda conclusio
quod una et eadem medicina simplex
competit febri et cause eius eadem
patet quia eadem medicina competit
frigida in febre colerica cause
et febri et accidenti scilicet siti patet quia
illis omnibus contrariatur frigida
medicina Tercia conclusio quod
eadem medicina simplex de per se non
competit febri et cause febris
frigide 2o canonis doctrina competere primo

patet conclusio quia directe illa
tertius potest contrariari ꝯ febris
et causa frigida eius sunt sibi
contraria igitur et ad hoc videtur
tendere Aristoteles in libro prime
precime ab Quarta conclusio ille
quod semper febri et cause eius cura
competit una et eadem medicina
capiendo competere 2do, patet quod
semper fiat ad cause et febris
contrarium et dico notanter curabili
quia mortali nulla competit
medicina Ad racionem Ad primam et
ad 2am satis patet Ad terciam
respondetur quod preservacio et
curacio possunt fieri idem effectu
diversitatem Ad quartum dicitur
quod multa frigida sunt apritiva
vel aqua ordei et semina fri-
gida Ad quintum dicitur quod calor
sumptus ex parte utriusque et non
est unio consequens febrem sic
sicut vigilia ergo non tenet Ad
sextum respondetur quod frigidum
est de accidente sumpto ex parte
virtutis et non de accidente sum-
pto ex parte materie etc.

Quod dicitur

Nota ista rubrica est
magis specialis quam illa
de cura febrium putridarum i.e. ubi
ergo dicit, quia hic tamen determinat
de febre putrida de materia sub-
tili et calida et primo remittit
nos ad ea. la. precedencia Nota ta
dicit est ista sunt generalia quod
precedunt cognicionem specialem ergo
illa dicit prescriri Continuatur
primus etc. hic non ponit curam febrium
putridarum in generali et ponit
de hoc tres canones primo ponit
dicens Et non extimatur febris

sunt multi quos ponit quia ista
omnia possunt applicari corporibus etc.

Et cum retencio

hic ponit 2m canonem dicens
Et calor removetur cum illis
que ponit Nota quod ista retencio
in ore est quod habeatur granum
psilii integrum in sacculo et po-
situm in aqua bulienti donec faciat
mucillaginem deinde debet poni
in aqua frigida et debet transferre
per os Eodem modo de portulaca vel
zucaro candi vel de pomo posito
in aqua vel ablue os cum aqua
et modico aceti et modico mucillaginis

Nam

hic dat causam sui
dicti Nota causa dicti sui est
quia prohibet partes pectoris
a siccitate et spasmo et caniam
et propter id non dicit iacere super dorsum

Et quandoque

hic
ponit 3m canonem Nota quod celeste
quod ponitur est tamen alteratum
et sunt melos sicut enarrabit
sicut curans sicut portus sancta
residens cum quarta i olei rosacei et s
camphore pulverisate et i ste celeste
vel ad hoc in loco hunc valet
distere de aqua ordei cum modico
camphore pulverisate

Et oportet

hic ponit
curam febrium acutarum magis i-
speciali et primo per aerem primo ponit
quinque canones primo ponit dicens
Et aer debet infrigidari Et hoc
fit per multa flabella et alia que
ponit Nota causa dicta est quod
quando aer est antiquus morbo
est utilis infirmo et gaudium medico
vel propter quod 1o collet primo cano

Et oportet ut sic

Hic ponit circa febrium acutarum
in speciali et primo per aerem
ponendo unum amfforism dicens
et dictum est supra quia aer magis
infrigidat quam res alia quia
immediate vadit ad cor causa ratio
est quia prohibicionem sequentie
sed non infirme quia aer calidus
homini non fit per anhelitum hominum causa
tercium est quia per istum innovatur
aer circa pacientem ergo magis
infrigidatur paciens causa quarta
est quia vapores frigidi et
aquosi alterant aerem

Et si domus hic ponit
2m amfforism dicens Si domus
est noviter constructa ex luto et
materia papiri que est palea
frigidior tunc est melius quia
frigidus est aer magis humidus et frigidus
est aer magis humidus et frigidus
sed tamen in dese sit malum propter vapores
res ~~frigidi et aquosi~~ malos

Et quandoque hic
ponit 3m amfforism dicens
quandoque sunt fluvius aquarum
id est quandoque per camera Nota per loco fontium
sicut canthera quod est ut
faciunt cantuphoram quod est vel distillare
per quod currit aqua vel distillat
aqua per filtrum Precaucio sit
cum aqua rosacea et aceto et aqua
illa removet putrefactionem aeris
ergo multum valet in pestilencia

Aut stratum hic
ponit aliud amfforism dicens Ita
stratus debet fieri super aquam
ex pannis retentibus vel ex
pilis camelorum et circa lectum debent
poni herbe frigide vel salices
et folia vitis causa huius est
quia ascendunt vapores humidi
frigidi et si panni fuerint recentes

vel de novo facti est melius quia
magis est ibi de humiditate aque
et non intelligitur de linthiamine
ablutis quia racione frigiditatis et
humiditatis aque opilant poros
ergo prius debet in eis alter iacere
per noctem causa alterius dicti
est quia infrigidant et confortat
loco horum pone scarulos de viol
rosarum namque ad lectum

Et ponuntur hic ponit amfforism quartum dicens
Et quandoque ponuntur vasa circa lectum
in quibus ponuntur fructus frigidi
et odoriferi Nota causa dicti
est quia infrigidant et confortant
et parum debent aspergi cum
vino ut frigiditas et aromaticitas
aliorum magis penetret
et confortet propter hoc cum medicamus
infirmitatem calide ut faciat penetrare
virtutes medicinarum
ad membra loco huius tenent
in manu pomum vel citrinum
vel pomum stipticum vel valet
pannus infusus in aqua rosacea
Nota Galienus
et medici dicunt Nota galieni
de vasa ordinata idest inmundi
fructuum ordinati accepti

Hoc est ergo hic concludit intentum suum dicens
Hoc ergo regimen aeris quod dixi

Regimen hic ponit
circa febrium acutarum per cibum
et primo remittit nos et patet

Et si voluntas
hic prosequitur ponendo amfforismos
de cibo primo ponit primum dicens
Et valet aqua cucurbitis et aqua
melonis et lactuca cum aceto quia
infrigidat quam alter cibus quia

Nota q causa dicti est qr ista
sunt humida ergo laxant et sunt
frigida ergo infrigidant causa
de lactuca est quia est frigida
et humida et ppt acetu frigiditas
magis penetrat et lactuca et
buglossa generant bonum san-
guinem mit omes herbas oq
gite collige ubi ad luam sed d'
omes herbe declinant p sua
natura ad humores nitidos et
hoc etiam faciunt a tota sua ex
cepta lactuca et bugloss ut alio
loco Allto tractatu d' simulibus

Et q conveniens

hic ponit 2m aux in dieta
et competit eis comestio ex
pane simile ordei ex micto cu
lacte acetoso de quo extractu
est butirum Nota q causa dicti e
quia ista sunt frigida Et lac
illud ppt acetositatem nitum
penetrat et parum nutrit et
no valet aqua lactis racione
quia ibi sunt ptes calide con
trarie laxat loco hic dz ordeacium
sup qd peccat grana maligna
que prohibent ibi putrefactionem
in stoco ut g° de ingenio san

Et si adesset

hic dicit
ponit 3m aux in et si adre
unccon sitis volunt etiam restringe
ventre tunc valent ista que
ponit hic quia sunt frigida
stiptica ideo infrigidant ron
frigiditatis et restringunt ron
stipticitatis tamen si darentur
in magna quantitate tunc laxaret
morditando vel si inveniret
coleram in stoco qua retinent
tunc laxaret Nota de herbes

mit omnia medi vincit colam
sm Alm

Epithita

hic ponit
cura p experimenta dicens Et re
debet fieri ex succis magis appar
Nota q ista epithima debent
poni sup epar ps evacuacionem
materie et no ante qr ante
remotam materiam in epate et venis
et fieret angina et fit sic R
aq endivie vel succus eius lb le.
aq ros qr i succi coriandi qr s
aceti albi ℥ s sandali al et
ru an ℥ ii camphore ℈ i pul
vi da pulverizentur et misce
in quibus intingatur pannus
et ponatur sup epar et si ep
est multum stand in corpore
colerico tunc illud no valet s
competit epithi frigid et humid
ut de succis solat et succis lactuce

Et embrocare

hic ponit unam ulterius epithi omnis
epatis Nota quasi docet inqs
epithi re epar est causa quia
in eo generantur humores et
venia ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ ergo ipso reducto
ad sanitatem venia melioratur
et humores rectificant s si nisi est
magna debilitas competit
rectificatio ~~[illegible]~~ cordis cu embroc

Et quando

hic ponit
venia decimoctava dicens Et cu
febre est ~~[illegible]~~ cataraq aut
tussis tunc no competit frigida
et humida poni sup caput quia
magis retinent materiam
et inducunt maiore gravitatem
capitis s dz poni sup aqs epatis

vt decoctionis camomille et melli
lLoti dummodo non sit magna repletio
in capite quia tunc timetur de
dissolutione materie
Et notabilior hic
ostendit quod non competit em-
brocatio capitis cum lacte dicens
Et tunc quando caput est repletum
Causa est quia magis replet
quam alia mediana frigida et
humida Et retinet materiam
Et quando causatur ex istis scilicet
tunc competit i[llegible] frontis ad
tempora
Et magis hic ostendit
quando competit embrocatio capitis
cum lacte dicens Et quando capones
colerici sunt in causa tunc valet
quia infrigidat et humectat hoc
est verum quando materia est in fluxu ad
capiendum Si si esset fluxa tunc
competerent resolutiua vt pul
mo arietis et alia
Et cognoscatur
hic ponit signa humoris colerici
dicens Et cognoscatur ex sompno
et vigiliis Et Causa est quia
humores colerici faciunt vigiliam
et humidi sompnum
Cum ergo hic quinque
ponit quinque documenta et
primo primum dicens Si apparent
humidi signa tunc non competunt
ista quia augent materiam
Et cum videris
hic ponit 2m documentum dicens
Et si rubor appareret in naso et
facie tunc prouoca fluxum san
guinis narium Causa est quia
tunc sanguis dominatur Et si corpus
est repletum primo tunc competit
flebotomia de brachio ne fiat multa
attractio ad caput
Et infrigidatio
hic ponit 3m documentum dicens
Et in hora crisis non competit
infrigidatio capitis quia tunc
retineretur materia quam malum
esset corpori et valde periculosum
et tunc prolongaretur egritudo licet
aliquando melius sit materiam mo[r]
tificare quam mori pacientem
Et oportet hic ponit
aliud documentum dicens Et
non deberet prouocari debilitas
intestinorum cum acutis suppositoriis
vel clisteribus Ratio quia tunc
non recipiunt supplementum ergo faciunt
faciunt dolorem capitis
Et quandoque hic
ponit vltimum documentum dicens
Et quando materia est subtilis tunc
competit fortiora al[iis] quoniam
resoluit materiam subtilem
Loquamur
Circa Rubricam Nota
quod dicit que difficilia sunt quia acci-
dentia in febre putrida Avicenna
acuta non dat et medicus reme-
diari quia accidentia remediat accidentia vna dn
diari quia 1a remediatur ... dolores
Quarta 2a ... de causis doloris
dicens Et dolor fuit non de
a medico remediari Continuatur
prius quam determinat de accidentibus
febrium acutarum hic docet re
mediare difficilia accidentium/ diuiditur
primo emiat accidentia remedia a
Secundo remediat in sequenti ca[pitu]lo
primo adhuc primum intentum
sextam 2o emiat accidentia sua primo
dicit Loquamur Nota loquatur
accidentia docet remediare accidentia quod
ponere circa eorum Causa est

qr quaque acuta illa sunt inlata
et ideo magis affligunt quam mobiles
ideo prius sunt remedia ut patet
in ultimo capitulo quarte particule

Et hec quidem

hic enumerat accidentia et patet
in littera et sunt in sententia
viginti duo

Dubitatur utrum

digestio materie competit in omni febre
frigida putrida Et quod non arguitur
febris synocha est putrida
et tamen in ea non competit digestio
materie igitur / quia bona est
patet in tertio de elementis pro illo / Sed hoc
patet in capitulo de cura febrium putri-
darum in ultimo Item aliqua febris
putrida salubris ideo digestio sibi
non competit antecedens in parte prima capitulo
supra de ephimera et dicta febrium
ad invicem et quia patet / quia
natura non indiget medicorum
auxilio nisi cum morbo nequit
dominari primo de interioribus Tertio
arguitur sic febris colerica
est febris putrida / Sed in ea non
competit digestio materie quia tunc cum
febre colerica competit sicut dicitur
Sed digestio sit tarda capitulo 2° de crisi-
bus instantibus Idem dicit Galenus
Arguitur Ubi in aliqua febre
putrida competeret digestio materie
sequeretur quod in febribus pure putride
declinationis competeret materie
digestio quod est inconveniens / et patet falsitas quia
iam materia est digesta in statu
perfecte utpote in tractatu primo
huius capitulo quarto / Probatur tamen quod
febris in declinatione putrida
est adhuc putrida Item aliqua
est febris putrida de materia

subtili resolubili in uno paroxismo
et in illa non competit igitur qua
tenet et totum antecedens patet Ad
oppositum est Avicenna in capitulo de
cura febrium putridarum in ultimo
et probatur ratione quia digestio
facit cessare putredinem manente
substantia utpote 3° tegni / Sed hoc
in qualibet febre competit
igitur Respondendum ad hoc
dubium est primo Notandum quod
digestionum quedam est informatio
quedam inchoatio hic de digestione
que fit inchoatio Secundo est Notandum
quod digestionis inchoatio est duplex
quedam per se quedam secundarium
principalis est ipsa virtus
Secundarius ipsa medicina
hec dicto in tractatu illo 2° capitulo
de curatione febrium in ultimo ubi dicit
virtus curat et non medicus
et colligitur 3° tegni ubi dicit
quoniam natura est operatrix medicus
vero minister / 3° Notandum quod
febrium putridarum quedam
sunt de sanguine quedam
de aliis humoribus vel alio
humore Prima dicto quod febrium
putridarum quedam sunt in quibus
natura indiget medici auxilio
quedam sunt in quibus non
indiget Item 2i et ubi materia
est pauca statim resolubilis
in uno paroxismo Item primi
et ubi materia multa est
Tertia dicto febrium putridarum
quedam sunt salubres quedam mortales
patet Quarta dicto quod febrium
quedam incipiunt a materia cruda
requirente digestionem / quedam a materia
digesta utpote sic notatis sit ea

conclusio prima Quod in aliqua febre putrida competit digestio per digerens pi le nec sedatiuu i nec per artem nec per naturam patet illa conclusio de febre putrida incipiente a materia digesta et patet de febre putrida existente in declinatione Secunda conclusio Quod non in qualibet febre competit digestio materie patet de synocha patet causa hoc quod de febre putrida mortali quia in illa fit digestio igitur non competit Tertia conclusio Quod in aliqua febre putrida competit digestio per digerens pi le et per rarum patet conclusio de febre putrida vnica proxima curabili Quarta conclusio quod in aliqua febre putrida saluberi cum materia non est digesta et cum virtus non bene dominatur competit digestio per digerens pi le et competit digestio per principale quia sedatiuu patet per principale quia illud intendit se conseruare et sum contrarium euacuare et corrumpere sed hoc non fit nisi per digestionem patet causa de contrario quia medicus in illis debet iuuare naturam illorum quod racione patet ex dictis Et ad quartam dicitur quod vult dicere digestionem in iuuatio fieri per calidum qualibet digestio fit a calido quia a calido naturali in corporibus humanis

Quod est
hic docet quomodo remediare sit accidencia et primo rigorem Et ostendit primo qui rigor non est remediandus ~~post docet sedare rigorem~~ 2o qui est remediandus 3o post docet sedare rigorem dicit quod rigor sequens sudore non debet sedari per medicinam patet quia iste fit per acuis per poros introitu etc.

Et quandoque seda
hic ponit remedia ad sedandum simplicem rigorem Et primo ponit medicinas que applicantur ab extra 2o per os deinde ponit simplicia remedia ad sedandum rigorem 3o composita primo in quibus secundum in quod ponit quinque remedia simplicia ad sedandum simplicem et primo ponit rigorem simplicem et primo ponit vnum scilicet ligationem extremitatum et patet Causa primi est quia racione ligationis causatur dolor et ideo materia rigoris trahitur ad extrema et sedatur Causa 2i est quia ista sola sunt remedia domestice ideo valent et ista 1 vnctio debet fieri a collo osse ad anum in spina dorsi

In forti autem
hic ponit 2m remedium dicens Si rigor sit fortis et perseuerat oportet quod ligentur extrema in multis locis Causa ista sunt dicta quia virtus sensibilius ad locum dolorosum quod 1 duorum dolorum Causa 2i est quia in oleum resoluit et aqua rad[?] sibi valet quia resoluit

Et vnctio
~~hic ponit~~ 3m remedium et dicit Quod ex unctio illud oleum cum herbis que fortat illud oleum in 1 in terra Causa 2i est quia sunt multum calida ideo multum resoluunt Crecha 1 siccitatis secundum aliquos secundum alios est ysopus

sm alios est spes absinth baurach est spes salis
Et quandoque prinsit hic ponit 2m remediu dicens
qz bliqz fit inungo cum synapi
et asa fetida Causa est quia est
multum calida igitur resolutiua
et intellige si materia sit frigida
no calida vt in 2ana
Et quandoque hic ponit ho le dicens d a quo
decoquunt iste medicine cum oleo
dicit qz prius debent iste medicine decoqui i aqua et post
illud oleum dz poni in aq illarum
herbarum et sic dnt administrari
Secunda causa est vt visositas
olei consumatur qua cum oleum
visosum et dz decoqui ad consumationem aq vel q oleum et herbe
simul ponuntur in vna pua olla
et i a voltera dz poni in olla
magna in aqua feruet aq sup
ignem et p talem mod sit ipm
aptum ad hoc absque eius combustione
Et aqua eruce In illa parte Auctor ponit quartu
remedium et dicit qz aqua eruce
et oleum de semine basiliconis valet
Causa est quia sunt calida igitur
resolutiua ozimum i basilicon
Confectio oleum ponit remedia contra ad remediandum rigorem nimis superabundantem
et superfluum Et diuidit ista pars
in septem partes sm qz ponit
septem remedia et primo ponit
primum et est Et simatur anetum
et i a que ponuntur in licia et bulliat

in vino vsque ad vini consumptionem
et inungatur spina dorsi Causa
illius primis est quia illud oleum
est tunc mollificatiuum est et resolutiuum est post poros aperiens
ideo valet Causa quare ponit
vinum et non aquam est qz
aqua minus neruis est nociua
sz no sic vinum ymo resoluit
ideo valet vinum Et ideo in egritudinibus neruorum omnibus
et apoplexia litargi et paralisi
valet decoctio rerum al vino et
non cum aqua
Et de oleis hic ponit Auctor scdm remedium compositum
vtile ad idem dicens Si fuerit
rigor febris quartane tunc
debent poni illa que componentur
in lra et statim sm
illum mod quem habes i lra
Et breuis causa est quia oia
ista olea in littera contenta
multum prosunt neruis ipos
confortando et cum hoc sunt
multum aperienda et incisa
et resolutiua et ideo valent
in rigore quartane
Et absinth hic Auctor ponit tercium remedium compositum
valens ad idem Et dicit qz illa
que continentur in littera dnt
apponi quia resoluunt oleum oliue
sollicet mature Nota qz omnia
olea olivarum sunt cum oleo
oliue mature sz no valet sp
ymo aliqn dnt poni olea oliue
i mature **Et introitus**
hic ponit quartum remedium valens
ad idem et est illud sz quod bal in
olei lauris est bonum et constat

multos denarios ergo tamen valet pro divitibus
Et multotiens hic Auctor ponit quartum remedium valens in prefesto et est quod balneum aque dulcis multotiens valet quia dolorem mitigat dissolvit materiam et fit frequenter in rigore febris quartane vel loco illius habeantur spongie infuse in aqua decoctionis camomille que fortiter compresse una ponatur longa in dorso et in uno quoque latere una et fit resolutio materie vel etiam alii sumunt cucurbita plena aqua calida et cetera ponitur pro pauperibus
Et quando non seda hic Auctor ponit sextum remedium et ponitur remedium in littera quia ista resolvunt materiam quia calida
Et balneetur hic ponit septimum remedium et dividitur in duas primo ponit secundo inducit Avicennam hoc 1° dicit primo dicit quod debet poni in aqua in qua decocta sunt illa que ponuntur in littera
Et omnes hic ponit notabile dicens quod omnes medicine fortis provocatores sedant rigorem
Et de medicinis in ista parte Auctor ponit remedia que sumuntur per os et dividitur in novem partes secundum novem medicinas que sumuntur per os et primo ponit primam dicens Bibat autem 1 vel ʒ 1 s decocto

Causa est quia confortare non potest et sedare rigorem
Et de agarico hic Auctor ponit 2m remedium dicens quod agaricus valet cum modico oppii scilicet de agarico ʒ 1 s Et unde valet oppium quia facit dormire Et valet agaricus quia est medicina laxativa Sed dicet aliquis oppium est frigidum ergo non valet Respondetur quod modicum non nocet sed valet gratia oppii quia tollit sensum membri et patiens alleviatur et facit sudare
Et de composit hic ponit 3m remedium est radix yreos et cetera Causa est quia evacuat materiam quia est medicina laxativa et cetera et pulegius chosue
Et de compositis hic ponit quartum remedium et sunt que ponuntur in littera Causa est quia omnia illa resolvunt materiam et sic resolvit Vel aliter cardamomum unde in cimeto vel aliud auctores sudoriferunt Nota quod omnia opiata debent administrari materia evacuata quia si prius non valet immo inget fluxum
Pillule hic ponit quintum remedium et sunt pillule que continentur in littera et sunt opiate quia ibi ponuntur oppium et omnia ista posita ibi sunt resolutiva preter et recepta earum ponitur in littera Opopanum est una gumma
Et iterum hic ponit sextum remedium et patet

daucus i. pastinaca agrestis

Descriptio bona

hic ponit Septimum remedium
dicens et dicit vt in textu
Nota Auellane pondus sit e
ʒ i. Armoniacum est quedam arbor
de qua fit asa fetida Secundum
alios est herba de qua fit
asa fetida Carmen i. de tali
terra Aristot. i. longe / harmel
est herba similis ruthe secundum
alios est semen ruthe

Et fortassis

hic ponit
aliud remedium scilicet octauum
Et omnia calidum et ubi calidi
debent dari quandoque quando materia
est grossa et aliquando et multa
Ideo competunt etiam laxatiua

Immo quando

hic ponit Nonum remedium et
est Et si alio modo non potest
sedari debent dari pillule
fetide quia ille pillule supple
arthetice et fetide inter omnia
mundi sunt laxatiue medicine
maxime in grossa materia et pas
sionibus neruorum et palisi et
arthetica etc.

c. xiii

Oportet

hic est
aliud in quo docet
remediare sudorem con-
tingentem in febre primo ostendit
quando sudor non sit restringendus
2o ostendit quando sit restringendus
i. quando debet restringi Primo dicit
Et sudor creticus non debet restringi
Nota quod sudor est duplex scilicet
creticus et illa tria signa habet
scilicet antecedencia concomitancia
et consequencia Signa antecedencia
sunt signa digestionis que precesserunt
Signa concomitancia sunt for-
titudo virtutis et fetor sudoris
quia tunc materia est euacuata et
euacuatur / et oppositum contrarium
est Idem dicit Galienus 2o et 3o
de signis pulsuum Et signa
consequencia sunt sudor creticus
post et alleuiacio Sudor non
creticus est duplex quidam est
dyaforeticus et est ubi humores
resoluuntur boni humores et spiritus
et ille nichil fetet Secundus est
sudor non creticus / qui prouenit
ex multitudine materie ante
signa digestionis vt in corporibus
repletis et ille fiat longe medius
egritudinis et aliquando melius

Cum euenerit

hic docet me remediare sudorem
superfluum Et diuiditur in septem
remedia primo dicit Si sudor
non sederit / et adest necessitas
sedandi eneete per elenacionem lin-
thia in quia tunc quia pori
propter frigus clauduntur

Si autem non

hic ponit 2m remedium dicens
Si illa euacuacio non valet tunc
homo debet super se voluere
let tunc propter motum con-
aer sibi frigidior obuiabit
et pori clauduntur

Et non oportet

hic ponit documentum et est
Et qui volt restringere sudorem
non oportet abstergere sudorem cum
manu vel linthiamine quia
abstersio aperit poros et remo
uet superfluitates que sunt
in poris opilantes Ideo qui

sudare volunt abstergat non
cum velamine lintheamine quia fieret
frigus et pori constringerentur
ideo melius est quod paciens se
abstergat sine tegumento vel
elevatione

Et oportet hic ponit
2m remedium et est quod bleg
posita in littera dat applicari
que sunt frigida multum
ideo opilant et claudunt poros
et si supponeretur modicum aceti
prevaleret vel hoc lintheamen
infusum in aqua ros. id est quia
est modicum aceti et cum vol
uatur paciens non sudabit ba
laustia est flos malignatis

Aut fiat hic ponit
quartum remedium et est quod
dampnatur olium et balaustia
bla dicit labre causa est quia
ista que in littera continentur sunt
frigida ideo constringunt et sunt
stiptica ideo uniunt partes

Et quando restringit hic ponit quintum remedium
et est 2m et ista valent quia
sunt multum stiptica et frigida
non valent si aqua salis multum
valet ad sanie auris

Et cum res hic ponit
sextum remedium et si est dolor
multum fortis et non potest re
stringi eo modo ad invallaginibus
in littera positis causa est quia
frigida et viscosa retinent
sudorem

Et quando vehemens
hic ponit septimum remedium
causa est quia ista sunt stiptica
frigiditatis ideo retinet sudore

Oportet capitulum aliud
in quo docet remediare fluxum
sanguinis narium superfluum
et primo ostendit quis fluxus
sanguinis narium non est re
stringendus 2o ostendit quis est
restringendus et dicit quod
fluxus creticus non est restringendus
quia fit a natura regulata operante

Tunc autem necesse
hic docet restringere fluxum
sanguinis narium superfluum
et primum remedium est vel ligare
extrema quia ad locum dolorosum
fluunt humores in quanto ligantur
corpa sunt fetus et non debet fieri
semper sed frequenter ligari et
desligari et debet fieri quibus carne

Et pone ventosas
hic ponit 2m remedium et est
quod debet poni ventosa super latus
ex quo nare fluit sanguis
causa est quia ventosa habet
trahere sanguinem id est si fluit
a nare dextra debet poni ad epar
et si in sinistro ad splenem
et si non cessat debet fieri flebotomia
quia per hoc distrahitur et quando
non potest aliter curari debet fieri
flebotomia de vena magis particulari
et dicit avicenna 3o canonis fen 4a tractatu
de cura fluxus sanguinis narium

Fortassis enim
hic autem ponit tertium remedium
fluxus sanguinis narium superfluum
et ponit non breve dicens et
oportet locum infrigidare si nasum
et curabitur nota quod locus in
quo debet poni remedium propter
fluxum est triplex primo quando
si fluit a nare dextra venit

ab epate si a sinistra venit a
splene / 2a locus est locus
medius per quem transit ut est
spatule / 3a locus est locus q
uo fluit et de utroque intellig
itur / Unde si fluit a dextra
nare ponatur emplastrum de aceto
et succo morelle / In spatulis
debet poni aqua frigida et mo
dicum aceti et linthiamen madefactum
in aqua et aceto debet poni ad
spatulas in aribus (?) secundum cum
Et dicit ypo 6a amfforum
et hoc debet poni super nares
quia sic dolor naturalis in
angaletur et maioraretur
fluxus sed debet poni circa ut
ad tympora et frontem

Et non ponas

hic ponit notabile / Et ad locum
ex quo immediate fluit sanguis
non debet poni ventosa quia plus
de sanguine attraheretur
et vellemus eradicare venenum
alias venenosum

Et distilla hic
ponit quartum remedium et est
quod aliqua debent mitti in
nasum et sunt posita in quarta
3a capitulo de fluxu sanguinis na
rium et sunt ros (?) incarnatus
et bombace et mice succi
plantaginis / Secunda intentio est
stercoris porci vel asini et
solus odor sufficit et sunt
stercora recentia / Tercia intentio
est pulvis et lapidis ame
tiste coralli rubei sanguinis dra-
conis draganti

Et cum non est

hic ponit / Quintum remedium
2o ponit documentum dicit / Et
caput debet infrigidari cum predictis
positis in quarta fen 3a / Nota quod
duo sunt infrigidantia caput
unum est terra sigillata vel argilla
cum succo plantaginis et aqua rosarum
et aceto si ex eis fiat emplastrum
vel trociscos / Iohan Eben contra
fluxum sanguinis narium dis-
tillari cum succo plantaginis / Secundum
est quod fit embrocatio in facie
etiam secundum cum aqua frigida et
incrassatur sanguis et hoc fluit
Et dicit si non est prohibens
repletio vel reuma et si hoc
sit debilis virtutis

Et quandoque advenit

hic ponit documentum aliud et
fluxus sanguinis ~~superfluus~~ narium
superfluus venit frequenter
in quartana et tunc debet poni
pasta / Quare in quartana venit
fluxus sanguinis narium quod
fit de materia grossa / causa
quia intra magis adheret
sanguini quam aliquis alius humor
Ideo concedimus frequenter
in quartana fluxum ut dicit
Avicenna quarta primi capitulo 2o et ideo
quando venit fluxus sanguinis
narium in quartana fit vera crisis

Cretinus

Sequitur aliud capitulum
in quo docet remediare
vomitum superfluum
accidentem in febribus et primo
ostendit quis vomitus debet
restringi et dicit quod tertia causa est
quia ille fit a natura re-
gulante operante

Et sm plurimu

hic ponit remedium vomitus superfluu Et dividitur sex remedia primud est q in prin-
cipio vomitud vt si administratur
syr acetos cum aqua calida
Sed contra p illud vomitus
removetur et est ei contrarium
q vomitus no contrariatur vo-
mitui quia sunt eiusdem speci
Respondet q vomitus expellit
materia facientem vomitud et
curat vomitum et si aliquis ex
pellit materia flacam [illegible]
bentem no sinente retentionem
in stomacho Ad racionem dico
q licet sibi no contrariatur
in forma tn bene in effectu

Et quando est

hic ponit 2m remedium et est
vt aliqn ille vomitus dz esse
magis fortis cu addicione eoru
que ponunt in lra ad syr
acetos Nota q medicina vo-
mitiva est triplex quedam est de-
bilis 2a est mediocris 3 a fortis
Debilis habet tres gradus vnus
est syr acetos cum aq calida
Secundus
si additur modicud olei Secundus
gradus est vt syr acet admi-
nistretur cu seminibus vomitus
cum semine napi atriplicis porr
et hm ci Tercius gradus est si
aliquid de siba semin in vomitiorum
ponitur vt radi rafi cu oleo
et modico croci Secunda est me-
diocriter fortis vt aqua decoccionis
radi rafi in qua est vinus elli
et radix rafi dz i medio pforari
et dz poni ellb in illo foramine
et nove diebus subterra post hz
continetur elli et erit media vo
mitiva Tercia est fortissima
fortis vt ellb albus decoctus
h sutus

Et si humorem

hic 3m remedium ponit dicens
Si humor est imbibitus dz dari yeo
et hoc si humor faciens vomitud
est grossus imbibitus dz dari me
diana laxativa s composita ex
Aloes et yra Causa primi est
quia fortior est medicina q fa
ex aloes et yra sm q tu ex yra et
aloe quia aloe est basis ideo
de illa plus intrat et p oppo-
de 2o Ideo prima imbibitum humo-
rem evacuat Secunda humorem no
imbibitud grossus quia de facili i e
expellitur Et d2 aloe [illegible]
et p yapig Causa 3i Causa secundi
est quia si materia no sit grossa
no dz dari illa si aqua tenui
cum oto quia facilius expellitur
Causa tercii s quare aq mellis vel
[illegible] dz dari post vomitud
quia confort et si semel vomit
eam bibat eam iterato donec
equetur natura

Et similiter syr

hic ponit quartud reme^m 2o
ponens documentum dicit q
syr de menta cu granis [illegible]
valet [illegible] Causa est quia inter
omnes herbas humidi menta
multum confort stomacum et stiptica
et similiter [illegible] sunt
stiptica Causa 2i est quare sti-
[illegible] stomach valet quia
[illegible] humorem ne fluat

f

Et oportet hic ponit
documentum dicens Diceret aliquis
ponendo res stipticas et ponticas
sedando vomitum si humor sit
imbibitus et grossus Respondet
quod quando humor sit imbibitus gros
sus vel subtilis dicunt ne res
approximari Et dicit quod non con
tinue augmentaret vomitum Ra
cio quia claudit poros stomaci et co
stringit et imbibicionem maiore
facit Ideo non convenit sed
Lentilem appiatis pos sed extra
bene ut removeat imbibitionem
ille res stiptice Causa prima
est quia stiptica retinent hu
mores et magis imbibunt Se
cundo debet hoc fieri sed purgacio Ra
cio est quia stiptica humores co
ntinue laxant quia res stiptica
mebre vine et pires laxat [illegible]

Et quando assiduatur

Hic ponit quintum remedium vomitus
superflui dicens Si nimis vomitus
de colera durauerit si non est imbi
bitus Recipe medullam panis assa
infusam in aceto et dissipatam cum
aqua rosarum et ponatur pulvis
sumach berberis et [illegible] in lega
positis et debet poni ante vel
retro vel utroque modo super
orificium aut contra orificium
stomaci et ex illis debet fieri emplastrum
et apponi et multum valet
ad retencionem vomitus

Et ad vomitum

Hic ponit sextum remedium
vomitus [illegible] dicens super
fluum [illegible] et dicit Recipe spongiam
in aceto debet infundi et applicari
orificio Causa est quia sicut
acetum applicatum per os [illegible]
generat melancholiam sic ad exterius
applicatum contrariatur [illegible]
omnia [illegible] generat melancholiam est
est frigidum et siccum Recipe vini
pontici et aceti ana bulliant
et spongia infundantur et ex
primatur et pulvis mastices aspergatur
cum magna quantitate et applicetur
quanto calidius potest stomaco et provo
catur appetitus et vomitus cessat
et est optimum remedium et bis
vel ter fiat hoc si fuit neccesse

Iam dicta Sequitur
aliud capitulum in quo docet re
mediare fluxum ventris super
fluum et plus remittit nos ad
2m canonem dicens Iam dicta sunt
singulariter i 16 2i [illegible]
fuerit dictum Nota quod plus
remittit nos pro remedio fluxus
ventris quam aliis Causa est
quia fluxus ventris plus regulariter
modice fit in febribus quam alia
accidentia

Et debet illis

Hic ponit quintum remedium fluxus
ventris superflui et valet
almes i pisa [illegible] secundum dominos
almes i fasceoli secundum alios panis
torrefactus in aceto infusus vel
idem est quod fructus stipticus
Nota quod ista tibi dicuntur bulire
in duabus aquis et aque debent
removeri quia laxant et post
debet torrefieri in patella et post
in aceto et bulire et valet

Oportet Sequitur
aliud capitulum et est

de restrictione sitis superflue primo
ponit tria remedia primum est
Et mungatur caput eorum
cum oleo ros infrigidato valde
nisi fuerit quod prohibeat Nota
quod hoc est verum si sitis sit orta
a caliditate cerebri ab extrinseco
ut a sole vel huius modi Nota quod
dicit nisi fuerit quod prohibeat
i. debilitas virtutis quod postea
extinguerentur ideo commentator
primo tollit dicit quod nihil actu
frigidum ad membra principalia debet poni

Et cum aliquis

hic ponit 2m remedium dicens
quod sitis etiam extinguitur cum
aliquibus infrigidantibus Causa
est quia potus aquarum frigidarum
et aqua portulace cum aceto
cum modico aceti sitim sedat
vel modicum de succo malorum granatorum
cum multa quantitate aque
necnon modico aceti et omnia po-
tionalia lingua infrigidant et
humectant guttur ideo valet Sed
exemplum aliquando ponitur de succo
lactuce vel portulace cum modico
aceti ad orificium stomachi et
cessat sitis ut Nota quod lactuca vero
est idem quod endivia

Et de illis hic ponit

tertium remedium Almesofath
i. transglutiunt vel que labado
accipiuntur Nota quod tamarindi
multum valent contra sitim unde
aqua eorum est optima contra sitim

Et sitis hic ponit quoddam
notabile dicens Sed aliquando
sitis fit a frigore et videtur propter
somnium Nota quod frigus inter-
humor frigidus qui habet opilare

vias ideo calor naturalis retinetur
et fit sitis ideo quanto magis
de aqua frigida in febribus
bibitur tanto magis fit sitis
cum opilet Causa prima est
quia sompnus confortat calorem
naturalem quod est causa con-
sumptionis opilationis et per quos sitis
Sed causa 2a est quia quando fit ab
humore calido per vigilias resol-
vitur et per quos sitis cessat

Oportet hic com-
docet remediare per suum modum
vel superfluum et dividitur in
quatuor secundum quod quatuor re-
media primum remedium est au-
ditus fabularum quia tunc
animales excitantur et fit vigi-
lia et dicit per vices quia semper
debet fieri quia sit magis fiet
sompnus propter lassitudinem

Et ligentur hic
ponit 2m remedium et est
ligatura dolorosa quia tunc
virtutes penetrat ibi sitim
humores facientes sompnum
veniant ad illas partes

Et supponatur hic
ponit 3m remedium et est quod
suppositorium acuatum ut cum
salgemma debet apponi et fit dolor
qui humores facientes somp-
num vadunt ad anum

Et ventose hic ponit
quartum ~~remedium~~ remedium
et est quod ventose debent poni
in spatulas et si est sine
scarificatione vivat ratione doloris
et distra distractionis materie
si autem precurret sanguis fiet

tis stanficacion Nota q odor
aceti multum valet ad vigi[ar]
vel si accipit[ur] vna plua et
ponitur in aceto et aplicatur
naso s[ed] ponendo int[ra] narem
profunde facit vigilar[e] statim

Oportet Circa ru
bricam Nota q [con]tinu[itas]
capitis duobus modis fit
vno mo[do] ex multitudine vaporum
2o mo[do] humorum ascendencium
de vtroque loquit[ur] hic Nota q
hic docet remediare [con]tinuitate
capitis et p[ri]mo ostendit a quo
fit p[er]venend[um] in [con]tinuitate capitis
Causa est quia p[er] administracion[em]
frigidorum et lactis sup[er] caput
fit app[osi]ta et more et retento
inactezid Nota q dicit de lacte
quia frequent eo vtim[ur] et ma-
gis opilat

Ymmo sint hic doc[et]
remediare dolore capitis et
d[ici]t vaporari caput cum deco-
cion[e] illorum et valet saculus
de bethonica ʒ V (?) s(?) milii tor-
refacti ʒ II et de mellilato ʒ I
et conquassentur preter milia
et tepidi quamsfere applicetur

Olfacere oleum
Circa Rubrica nota q i[n]q[uie]-
tudo hic nichil aliud e[st] nisi
motus inordinatus pacientis
in lecto de loco in locum de late
ad latus Et hic fieri ex humore
calido colerico vel flegmate
salso qui facit vigiliam [con]tra
a stantate 2o pronostic[orum] vel
a calore venenoso Ideo sicut
p[ro]curantur molestati molestati
Continuatur p[er] p[ri]m[u]m docuit 2o

medias granitate capitis febri-
citancium hic docet remediare
inquietudinem pacientum febres
et dividitur in octo remedia
Primum est q paciens d[ebe]t olfacere
olea frigida et humida posita
in lana Causa est quia illa
olea incrossant sp[irit]us et inducunt
sompnum 2o Re[cipe] si haberetur
lana plua posita in nare in-
tincta in illo oleo p[re]valeret

Et adherere hic ponit
2m remedium et est q stupefa[cti]va
posita sup[er] tympora valet q[ui]a
illa provocant sompnum et in-
crossant sp[iritu]s et d[ebe]t addi mo-
dicum aceti s[ed] vna gutta

Et malaxare
hic ponit 3m remedium et
ponitur in lana

Et odorare hic ponit
quartum remedium et est
odorare nenufar 2o Alise-
berabta i. confecto opii aut
sicatus mandragore et lemberta[m]
cum succo endiuie 2o Causa est
quia ista sunt infrigidancia et
[con]stringentia et narcotica Ideo faciunt
sompnum vel pom[um] sup[er]imp[on]endo potum
vel ista ponant[ur] cum lini vel flores

Et similiter hic ponit
quintum remedium Nota loech
est quedam decoctio que sumitur
lambendo et transglutiendo Et
valet syr[upus] de papavere quia
facit sompnum et infrigidancia
et dicit si bonum est i. si est
victus et bona et fortis et
no debilis Nota loech sic fit
Re[cipe] carnis vnarum passe bene

bene pingwid in nube sebeste
dn qd s conquassent et deco-
quantur in rebus [illegible] aque
dulcis vsque quo redeant ad
qr i coletur et colatur adda-
semis psilli al z s mucillag
psilli mucillag semis cito
vn z ii pulu da pulverizetur
subtiliter et misceantur omnia
et transfluat modicum et inungat

Deinde multiplicet

hic ponit sextum remedium et
est quia multe candele dnt poni
in manibus pacientis vel circa
eum et patet Nota iuxta est
sumus cum quo ligatur clause seu
corde vel ligatur Quare vz
ista quia candele fatigant po-
tenciam visiuam et ligatura
tactiuam et fabule auditiuam
et illud dicit Arestes q sensibus
fatigatis fit sompnus

Et cum inuenit

hic ponit septimum remedium
et est quia ~~multe candele dnt~~
poni in ~~manibus~~ In proximo
est inclinacion et adhuc non
dormit tunc pone stupefactiua
et dicit Et dicit nonne
in declinacione quia in proximo
in o non valet quia calor reuo-
caretur et fortificaret febris
Ideo spersio aque spersio ag-
ros non valet in prior quod
est contrarium omnibus

Et cum est illic

hic ponit octauum remedium si
Si humor flegmaticus i humor
sit causa illius febris tunc
fit quod ponitur in lra Causa
illius est quia illud medicina in

est compositum ex resolutiuis et
stupefactiuis Ideo cum est falsa
fals pectoris tunc componitur
resolutiua et non stupefactiua
quia materia incrossaretur Ideo
simul dnt dari propter euitacionem
caliditatis et subtiliorem Alha-
coen sm aliquos est sticados
sm aliquos marrubia vel per
vermis sm alios cerula fetida
sm alios est nitrum Rusu-
bii i incastrum

Sit ex effusion

Circa rubricam no
quia dolor ventris vocatur
hic dolor oristeij sto
hic primo Alm ponit causam
doloris 2o remedium Primo
dicit Nota q duo nerui de-
scendunt ab anteriori parte ce-
rebri ad oristium stomachi Ideo
est membrum ibi multum sensibile
Ideo colera ibi veniens cito
facit nocumentum

Et si accidit

hic ponit
remedium diuersis Si ille dolor ve-
rens in principio prior dnt dari q
in principio ponuntur in lra Causa quia
sunt frigida et remouent caliditatem
tale et sunt stiptica Ideo dep-
rimunt materiam Et agresta nota
in principio febris maxime vz
est resoluendum coleram et quia non
semper inuenitur agresta Ideo
plures ponit ista

Dubitatur vtrum

digestio materie febris putride
fiat calido aut per frigidum Et no

c. xxi

arguitur Illud qd est opacio
virtutis naturalis semper sit
p calidum aut per frigidum
s digestio materie est opacio
virtutis naturalis igitur fit
p calid qua tenet et maior
tâo 2o de virtutibus ministran-
tibus et minor patet ibidem
Secundo arguitur hec est de digestione
in humanis sit est de digestione
in naturis s digestio in humanis fit
p calid igitur qua tenet et
maior patet quia eadem est virtus
digerendi materiam et cibum et
minor patet p te tâo 2o de
virtutibus ministrantibus Tercio
arguitur sic per illud fit digestio
materie febris putride quod
removet causam putredinis
s calid est huiusmodi igitur maior patet q
digestio est alteracio faciens res
sane ad tenorem eius minor patet
quia removet opilacionem quia
frigid opilat et opilacio est causa
putredinis tâo po huius 2i
tractatus Quarto arguitur
per illud fit digestio materie
febris putride per quod fit
preparacio materie ad expulsionem
s calid est huiusmodi igitur qua
tenet maior patet quia digestio
in nocitiva nichil aliud est quam
preparacio materie ad expulsionem
ut in tâo de virtutibus ministrantibus
et in tractatu 2o huius ca
de cura febrium putridarum in
vniversali s minor patet quia frigid
habet constringere et retinere
humores igitur Quinto arguitur
quod fiat per frigid p illud fit
digestio materia febris putride

quod est contrarium materie febris pu-
tride s frigidum solum est huiusmodi
igitur maior patet quia digestio
nocitivi semper fit p contrarium
in capitulo de cura febrium putri-
darum in universali quia materia
subtilis incrossatur et econverso
s minor patet quia materia putrida
est calida actu quia aliter non faceret
febrem Sexto arguitur digestio materie
febris putride potest fieri per frig-
iditatem patet per Mesue in suo
antidotario tâo de sirupo acetoso
qua tenet quia sirupus acetosus
est frigidus ut dicit Iohannes de
Sancto Amando sup antidotarium
Nicolai In oppositum est Avicenna
in toto processu qua docet aliquam
digerere materiam p calida aliquam
per frigida Notandum primo quod duplex
est digestio quedam est digestio in
naturis quedam in nocitivis hic questio
querit de digestione in nocitivis
Nota 2o quod duplex est digerens
principale Aliud est virtus cum instrumento
s calore naturali Aliud est con-
et instrumentale s ipsa materia
faciens ad materie digestionem Tunc sit
prima conclusio Loquendo de prin-
cipali digerente omnis digestio fit
per calid patet quia a virtute
et calore naturali Secunda conclusio
quod habendo respectum ad digerens instru-
mentale sive secundarium aliqua
fit p calid alia p frigid et hec
conclusio est de mente Avicenne
et aliorum

Utrum digestio

debeatur cause febris putride
interdenti vel coniuncte Ar-
guitur primo quod coniuncte sit. Illa materie

digo debetur que est putrida
s; humana est huius di igitur a or
patet quia digestio est que fiat
cessare putredine z o teg / s;
minor patet quia causa humida
actu fiat febrem putridam et
no causa anti / Scdo arguitur
sic / Sicut est in aliis morbis ma-
libus ita de esse febre putrida
s; in aliis debetur digo cause
humide igitur / a or patet p se
Sz minor patet de palisi spasmo
artethica etc ubi digeritur ma
actu existens in iuncturis / Tercio ar
Materie minerate debetur digo
patet quia potest fieri extrema
Lor patet ex admixtion aliorum
humorum s; materia coniuncta est
huius di quia illa est actu putrida
que pariter ad minoracionem tra p
quarto methodorum / Quarto ar-
guitur sic / Illi materie sive cause
debetur digestio cui debetur
curacio s; hoc est causa coniuncta
a or patet quia digo est una
pars curatina z o teg ibi fiunt
etc / b or patet quia cause anti
solum debetur preservacio ut dicit
Galienus in illo com / Ad manife-
stos vero egros n dicit p cause
coniuncte debetur curacio et
anti preservacio / Quinto arguitur
sic / Illi materie debetur digo
cui debetur expulsio s; hoc e
causa coniuncta igitur maior patet
quia digestio est preparacio materie
ad expulsionem tacto de virtutibus
ministrantibus minor patet quia
aliquis non cessaret febris putrida
nisi removeretur materia putre-
facta / Sexto arguitur sic vel
digestio materie debetur cause anti
vel coniuncte / s; nullum illorum
a or patet p sufficientem digestionem
s; minor patet quia non cause anti
quia omnes humores sunt an-
tecedentes ergo deberent digeri
et expelli omnes quod falsum est
In oppositum est Avi et alii do-
ctores / Notandum quod causa anti
est humor non putrescens actu
in potencia tamen propinqua ad pu-
trescendum / non dispositus ad
membra mittendum / Causa
coniuncta est actu humor putrescens
a quo elevantur fumi febrem
putridam facientes / et illa duo
s; humor putrescens actu et
fumi putridi possunt vocari
simul causa coniuncta quia unum
per aliud unum utrobique est
Nota 3 o tegni / Secundo Notandum
quod digo nomine de qua hic est
sermo est duplex / quedam proprie
dicta et est correctio materie qua-
litatis vel subtilitatis grossi-
ciei viscositatis / Alia est impro-
prie dicta et est coctio materie ad re-
solucionem insensibilem in pacio
Tunc fit conclusio prima quod
capiendo digestionem primo modo digestio
debetur cause anti tamen patet
illa conclusio quia illi soli sunt
correctio subtilitatis aut viscositatis
Secunda conclusio quod capiendo digestionem
2o modo et improprie et 2o modo digo
competit cause coniuncte patet
Ad racionem primam patet / Ad 2am
respondetur quod non est simile quia
materia febris putride putrescit
non autem aliarum egritudinum / Ad
3am respondetur quod nulla materia
faciens febrem est ultime minorata

primo oz qualibz febrem facientes habere humiditatem accidentalem i fuligine putridam resolubilem et ergo quartana facta ex zana per adustionem non est ex materia ultra inveterata sed ex materia cuius subtile est resolutum et grosse remansit quod adhuc est humidum aptum facere febrem. Ad quartum dicitur quod ipse rectificatio pertinet cause antecedenti circa vero ipse morbo. Ad quintum dicitur quod ipse debetur expulsio tertia de causa antecedenti. Ad sextum dicitur quod ~~ipse debetur expulsio~~ omnes humores sunt bene causa remota antecedens febris

cxxi In essencia quidem

Circa rubricam nota quod asperitas in lingwa causatur ex humore viscoso et calore preter naturam agente in lingwa et abstergit subtilitatem et humiditatem que facit asperitatem igitur ideo sepe est mortalis. Secundo causatur ex nimia siccitate ut in tertiana, et tunc non est ita mala. Hoc capitulum dividitur in duo primo ponit causam asperitatis lingwe que provenit ex viscositate. Secundo cum provenit ex siccitate. Adhuc prima in duo secundum quod ponit duo remedia que proveniunt ex viscoso humore. Primum est. Secundum ibi quod ponitur in littera et valet. Et loco liquoris habetur canna subtilis et infunditur in aqua tepida in qua est modicum de aceto et fricatur lingwa et tradit totam asperitatem et viscositatem et ideo quere unum

taberzed i. albissimum de terra illa

Aut cum spongia

hic ponit 2m remedium et patet et loco illius vetule habent pannum asperum de lino infusum in aceto modico et aqua tepida

Et post illud

hic ponit duo remedia asperitatis ex siccitate. 2o ponit notabile. Adhuc in tres secundum quod ponit tria remedia que veniunt ex siccitate. Primum est et patet prunia vel sebesten ponantur in aqua bulienti donec inflamantur et postea ponantur in aqua frigida et postea applicantur ad lingwam vel valet frequenter abluere os

Aut saltem

hic ponit 2m remedium et est. Sal indicum vel zucari candi et quibus illa sunt tepida in humectant et loco illius valet modicum de dragaganti frigida vel de papaveris modicum sed est multa sitis

Et grana

hic ponit 3m remedium et patet et fiat sacculus et ponatur i aqua tepida donec fiant mucillagines et post ponatur i aqua frigida et post ad os et fiat de citoniis vel psillio psillium non debet comprimi sed citonia

Et non opportet

hic ponit notabile quod pulmentaria non debent esse mollia sed dura

Quandoque magnificatur xxiii

Sequitur aliud cap^m i quo ponit remedia sternutacionis superflue Primo ponit nocumenta sternutacionis superflue 2o ponit remedia illius et patet Primum Causa prime est quia repletio capitis dissolvit a humiditate cerebri et patet in gelu nivale in hyeme Causa 2e partis quia resolvit spiritus et debilitat et facit fluere sanguinem per fortiorem motum quam tussis

Quare oportet

hic ponit remedia sternutacionis superflue et sunt sex Primum est Et scilicet collum et nasus debent fricari Causa 2a quia per aliud aperiuntur pori et exit materia ista que est causa sternutacionis quia quando caput est repletum multis malis humoribus et per multis malis humoribus cum sint materie que mitigentur cum sint nares sensibiles et vere remonent et quia vie sunt stricte ipsum et quia vie sunt stricte sic sompnus

Et fricentur hic ponit 2m remedium et est quod fricentur palatum et per hoc distrahitur materia ad contrarium

Et tendantur hic ponit 3m remedium et est quod caput eorum debet extendi et poni ad unam partem et alia et hic est sicut lapsionis pororum et materia distrahitur Alia littera hic tendantur quia valet ad pororum apertionem similiter est de aliabus in extensionibus brachiorum

Et premat hic ponit 4m remedium et est

Et extrema debent stringi Causa est quia vapores trahuntur ad opposita

Et fundantur hic ponit quintum remedium et est Et oleum tepidum debent poni ad aures eorum ut etiam sacculus vel sacculus resolutis ab ex et est melius quod consumat materiam

Et humectentur

hic ponit sextum remedium et quod lacerti et mandibule debent humectari cum aqua tepida vel debet ponatur aqua tepida ad nares et trahatur ad nares

Et ponantur

hic ponit septimum remedium et est scilicet debet habere pulvinaria calida et non debet removeri a sompno cito Res qui cito de sompno surgit est cotharosus propterea in die non dormiat multum

Et minuantur

hic ponit octavum remedium quod debet minui a pulvere et musto et huius dicit quia pulvis et odor fortis facit dissolvi humiditates sed mustus non valet ipone ambre

Et olfaciat hic ponit nonum remedium Camomilla i pultes ordei i lutum alumina i terra sigillata Nota odor panis et odor pomi valet

Liga extremitates

Sequitur aliud capitulum in quo docet remedia dolorem capitis febricitantium et dividitur i sex remedia Primum est Et ligentur extremitates

et patet in stria .i. ligatura ~~bing~~
lalis Causa est quia ad locum
dolorosum fluunt humores qui
sunt causa doloris Nota quod t
coxas quia melius sustinent
ligaturam

Et supponantur hic
ponit 2m remedium et sunt
suppositoria quia ista sunt acuta
et faciunt doloram ideo humores
trahuntur ad infra et ea ad sta
unde elevabantur sive est ex
pulsum Similiter de clistera

Et confortari hic ponit
tercium remedium Et est confortatio
capitis cum appriatis capiti
Causa est quia ista sunt frigida
et parant humorem et sanant
malam complexionem se calidi te
et quia confortant ideo multum
valet

Et quando hic ponit quartum
remedium et dividit Secundo ponit
duo documenta Primo ponit
Si ista valent et hec est qui
est multitudo humorum sine
vaporum tunc sunt de superfluum
cum resolutis et carminativis
Secundo in frenesi
cum mandragora
accipias capita cum
decoctionem papaueris similiter stercus
lunum istum positum super ventre
inveniet cam... ponit super cat
rasum frenetici et dormit

Et non hic ponit duo documenta
et primum est quod lac non debet
poni super caput nisi in declinatione
con febris et patet Causa
partis est quia lac remanet
vapores calidos facientes se
brem in forti febre sed in declinatione
valet quia tunc alterat calorem
cum materia sit expulsa Quare
valet lac caprinum si virtus sit
fortis et lac muliebre si virtus
sit debilis Causa est quia lac
caprinum est frigidum et muliebre
temperatum

Et cave hic ponit 2m
remedium et est Si est magna
vigilia et caput humore plenum
repletum non debet apponi lac

Et quandoque hic
ponit quintum remedium ~~et est~~
~~Si est magna vigilia~~ quando caput
est repletum Nota quod collirium
sumitur hic pro embrocacionem si
habetur aliquid superius Si autem
habetur aliquid inferius sumitur
pro suppositorio vel clisteri dicit
aliquis in suppositoriis non
trahuntur ab intestinis superius
Ideo dicit clistera Et valet me
brorum secundo inferiorum et
humores trahantur ad inferiora
et in mulieribus loco testiculorum
debent stringi mamille

Tussis hic docet
remediare tussim febricitantium
et dividitur Primo ponit causam
Primo dicit
tussis 7o remedia sit exemplum
ut in febricitantibus
a caliditate et siccitate et ideo
nichil expellitur

Mutare oportet
hic ponit duo remedia et primum
hoc dividitur in duo primum
est quod teneant in ore pillulas
de bdellio .i. talis nigra et al
kokorati .i. electuarium quod laborando

sumuntur Similiter de cibus infrigidatiuis et humectatiuis Nota quod iste pille sunt frigide Similiter electua Similiter dia Similiter electua. Recipe quatuor seminum frigidorum maiorum an ʒ i camphore gumi arabici an ʒ ss succi liquiricie ʒ i ß candi ʒ i penidiarum ʒ ij mucillaginis psillii mucillaginis seminis citoniorum an ʒ ij pulueranda puluerisentur simul ... muscatur cum aqua ... viol et fiat pille compresse ad quantitatem parue fabe et valet contra tussim

Et vtantur

sicut ponit 2m remedium Nota quod per cerotarium intelligitur vnguentum spissum et dicitur cerotarium quia ibi est multum de cera. Et in hoc dicit Bedo per cerotarium intelligitur pannus qui sic fit Recipe mucillaginis psillii citoniorum ʒ dragmas gumi arabici an ʒ ij olei viol olei amigdalarum dulcium an cera alba quantum sufficit et fiat pannus inceratus ad quantitatem vnius palmi in latitudine et duorum digitorum in longitudine secundum quod pectus est magis vel minus et ponatur super pectus et cetera

Quandoque etiam

Nota primo circa Rubricam quod cause sunt cause appetitus diminuti corrupti et ablati si vnius cause sunt fortiores quam alterius Et sunt quatuor cause in genere illorum Prima est repletio orificii stomachi siue sit ex colera siue ex incolera

Secunda causa est talis stomachi dissoluens humores replentes stomachi orificium Tertia causa est defectus caloris naturalis et spiritus vt in ethicis Et tunc tales adhuc sunt cibandi quamuis non appetant Quarta causa est ablacio sensus orificii stomachi vt quando neruum descendens a cerebro sunt apposita vel hydri et primo et 2o loquitur hic de destructione appetitus et illos hic docet remediare Contra prius quem determinauit de tussi sabucitancium hic modo determinat de destructione appetitus sabucitancium et diuiditur primo ponit vnam causam destructionis appetitus sabucitancium Secundo ponit illius remedium adhuc diuiditur quod facit hoc 2o ponit causam ... destructionis et primo dicit quod humor colericus pacientis in stomacho est causa destructionis appetitus quia sic ... est in famis sic repletio est causa ... appetitus et de illo determinat ... ʒ ij

Euacuatur

sicut ponit curam illius dicens quod talis humor potest euacuari per vomitum vel solucionem ventris et patet causa primum est quia si ille humor solum sit in ore stomachi debet euacuari per vomitum vel ypo ... ducere Et si humor ille sit occupans totum ventrem debet primum per secessum et primum per os euacuari Causa dicti est quia guttur et labium nostrum et orificium stomachi vna pellicula incipiunt

ca° Nutriens aut Ideo inuat
immissio digitorum et penna in
oleo infusa, imposita gutturi
facit cicius vomitum Causa 2i
est quia ... colericus vomitus fit
leuiter quia non potamus cum

Et quandoque est

hic ponit aliam causam destructos
appetitus et dimiditur in quos
secundum quod ponit illam causam
et quos remedia et patet post
post illam causam et unum
remedium ... dicit et patet
Nota quod debilitas virtutis est
duplex quedam actualis et alia
que prouenit ex multitudine humo
rum vel eorum malicia et de ista
non loquitur hic ~~et illa cura~~
~~cum appetitus debilis est et ...~~
~~... de ...~~ cura Alia est virtus de
bilis virtutis ex mala complexione
et sic ex illa virtus dicitur
essentialiter debilis et sic loquitur
et illa curatur per appetitus dicit
secundum 3 ii cap° ... de hoc et illa
mala quo ca da dissoluit humo
res et replet os stomachi

Et oportet

hic ponit
secundum remedium et est quod
oportet odorent odore bono sanitatis
i eadem fractum postea in aceto
Causa est quia bonus odor
habet confortare odorem virtute
animalem stomachi et hoc si est ex
frigidis et acetosis et tunc bonus
erit appetitus Hic sunt
odores rosarum citoniorum pirorum
et huius de

Et de eis

hic ponit
tercium remedium et est ex

debent accipere aloen quod propo
natur febricitantibus et alia
que ponuntur in lecta Nota vinum
datum ... dyaciton sine speciebus
conditum sine zucaro, quia est fri
et stipticum et frigidum, acetosum Ideo
iuvat stomachum Item electuarium
factum de persicis siue confectum
in pane zucaro et parum ponatur
vini ad confortandum virtutem
Galatina vero valens est que
fit ex aqua piscium et agresta
cum modico aceti et ... et ponatur
ad aerem frigidum ad congelandum
Similiter de aliis salsis ad
quas intrant acetosa

Et ponantur

hic
ponit quartum remedium et est
quod emplastra frigida et stiptica fiant
cum aloe hoc modo valet et
debet poni super stomachum eorum post
euacuationem Recipe camomille rosarum
infusarum in aqua rosarum et modico
aceti libram i aloe succotrini 3 ii
sandali rubei coralli rubei ana 3 i succi
absinthii facta residencia 3 ß aque
rosarum quantum sufficit puluerizanda
puluerizentur conquassanda
conquassentur forte misceantur
omnia et fiat emplastrum tenue
et applicetur super orificium stomachi
Item spongia infusa in aqua
rosarum et modico aceti applicata
super stomachum valet Ideo
fiat saccus Recipe rosarum rubearum sandali rubei
3 i absinthii sicci 3 ii coralli
rubei sandali coriandri preparati ana
3 i conquassentur et fiat saccus
ad modum scuti sicut ad quantitatem
medii palmi ex utraque parte et stomacho
eorum applicetur

Inunctio hic ponit quintum
et est quod orificium stomachi debet
inungi cum bonis oleis vel cum
oleo ros. atque cetera, quia sunt frigida
et stiptica ideo infrigidat et uni-
unt ideo valent etc.

Oportet ut cure
Circa rubricam nota quod
bolisinus i. quod imperfecta fames
et que saciatur cum bolo uno
et habet unam causam extrinsecam
aeris que habet comprimere propter
frigiditatem orificium stomachi et
sociantur uno bolo quia sunt re-
pleti propter orificium sic non loquitur
hic. alia causa est debilis sensus
orificii stomachi hoc est in febribus
quia tunc nervi orificii sunt in-
durati ideo non habent perfectum

Oportet ut curet
hic ponit remedium bolisini gi-
gnentis in febre et dividitur in
duo primo ponit remedia bo-
lisini 2o ponit causam bolisini
adhuc in tres secundum quod ponit tria
remedia primum est quod oportet
ut confortent cum bonis odoribus
lutu alnaiahi i. trasigill almi-
sosath i. abaria acetosa causa
primum est quia boni odores con-
fortant. Constituere alem quesa-
sensu in orificio stomachi. Pro
gallie multum confortat virtute
odorate armeli i. armeni quod
est bolus armenus

Et stringe hic ponit
2m remedium et est quod
eorum extremitates debent stringi
et aures extendi et capilli debent
trahi huius causa secundum quosdam
quod materia trahitur ad extra
orificium sed hec causa non valet
quia ibi non peccat materia sed debilis
sensus orificii sed ideo stringuntur
ut virtus excitetur

Et conforta hic ponit
3m remedium huius causa quia hunc
sunt indurati propter febrem ro-
ceam debilitatem est ceteris quia
illi nervi duri esse non debent sed
tpati quinque motivi sunt duri Et
quia nervi oriuntur a cerebro ideo
cerebra eorum debent confortari

Plurimum hic ponit
causam bolisini in febribus dicens
quod ut plurimum adveniunt propter
causam colligatam a cerebro
quia illi ramum indurant propter
malam complexionem calidam et
siccam intro ductam

Oportet Sequitur
aliud capitulum in quo ponit
remedium ingredinis lingwe
febricitantium et dicit breviter
quod iam ingredo debet removeri
cum bruscto vel canna infusa
in aqua et aceto Nota differentia
inter sersem et bursem Bersem
est apud a. cebru et dicitur a ser
quod cerebrum est et sen quod
est apud a. Bz byrse est apud a.
pectoris et dicitur a bir quod e
pectus et sen quod est apud la. ca
est quia si ingredo lingwe pro-
mittitur vapores ascendunt ad
cerebrum et facere possent apud
ibi ideo debet removeri Notandum
quod calor niger duplicatur causatur
quod pertinet posito
per adustionem et sic loquitur hic
quidem alio modo per mortificationem
et sic non est hic

Curatur cum
Circa Rubricam Nota quod
quod canina appetitus e fames in-
saciabilis et habet quatuor causas

vna est inanitio continua omnium me-
brorum et que in omnibus membris
est caliditas extradens consumens
cibum et humiditates quia me-
bra trahunt a venis vene ab-
strahunt a stomacho mediante
mesaraicis et et ista raro contingit
famis in febre Ideo autem tm
ponit unum remedium Secunda causa
eius est humor acetosus in sto-
macho vel flegma vel melancolia
acetosa faciunt frigiditatem
in una quia est appetitus causa
Tercia causa est frigiditas stoma-
tici oris Quarta causa e
vermes vel serpentes existentes
in fundo stomachi attrahentes
quod quare primo tamen sequitur
hic causa continuatur ad
precedens et patet et ponit circa
lenis et dicit Et dum curari
cum frigidis et vntuosis
Causa est quia vntuosa sunt
super natare in orificio Ideo
faciunt abhominacionem et replet
Si autem esset a frigiditate stoma-
ti vel flegmate acetoso tunc
valeret vinum purum vnde
ypo 2a affo amisso ex potu
indigenciam soluit

Quandoque autem

circa rubricam Nota quod
~~causam appetitus~~ causus
sincopis et multis causis
possit causari tamen sequitur precipue
causatur ab humore colerico de-
cursato ad orificium stomachi et col-
legato ad orificium stomachi et se
causatur in febribus quo fiat
patet in pro primo tractatu hic
Continuatur ad precedens hor-
tam et patet in littera Et dividi-
primo ponit causam sincopis in
febricitantibus 2o remedia

primo dicit Et quandoque in principio febris
fit effusionem colere ad orificium
stomachi cordi accidit et ille humor
est acutus Ideo pungit et quia
cor est ad orificium stomachi Ideo ve-
nit ibi sentim mali ad cor a tali colera
et fit sincopis que multum nocet
cordi quia est defectus cordis

Iuuare oportet

hic ponit remedia sincopis primo
docet preservare patientem a
sincopi 2o ponit remedia primo
sincopi 3o ponit documentum
secundum hoc primo dicit Cum ante prox-
imum dz
dari quod ponitur in littera Causa
est quia ista sunt frigida et
stiptica et acetosa Ideo racione
frigiditatis removetur ebullicio
colere et racione stipticitatis de-
scendit colera ad fundum stomachi
Item pira immatura etiam valet

Et sciat

hic ponit documentum
dicens quod periculosiori est pre-
servaretur et circa secundum primi
sermo ultimi et in ginta hinc vnde
diete alterius in non negligendo

Et si indiget

hic ponit circa qui actu est sin-
copis 2o ponit notabile primo
dicit si indiget pauco vino da 3
in quinqui vini Causa est quia
vinum multum confortat cor sed in
Aut copioso Tollet quia multum
restaurat spiritus Nota de spiritibus
est sicut de scintillis grandinis
de igne et sanguinis est sicut
vinum Ideo cito restaurantur

Et flewbothomia

hic ponit notabile et est Et
non debet fieri flomia et alia
que ponitur in littera Causa quia
est quare flomia non valet quia
sanguis est frenum colere

Racion humiditatis regnat simile
colera ex qua colera fit sincopis
Si igitur colera augmentatur
etiam augmentatur sincopis 2°
nota q valet clistere

Et cum hic ostendit quid
sit faciendum post sincopim et dicit
q dat abad cum rebus posito i lra
Causa est quia q̄ genera genera tu
facitur appetitum et infrigidant

Constrictio
Circa Rubricam Nota
q constrictio anhelitus uno modo
sumitur ppe et tunc est una pars
anhelitus que distinguitur contra
dilatationem sic non sumitur hic
Alio modo pro quorumque motu debili
imperfecte anhelitus et sic capitur
hic et hic prouenit ex constriction
pectoris racione febris Primo ponit
causam constrictionis anhelitus
prima est et patet totum in lra

Et prima quidem
hic ponit curam illius et diuidit
in tres partes primo ponit
curam quando prouenit ex febre
alie patent Primo dicit q
constrictio anhelitus venit a
spasmo et inanicione de cuius
locum urgentis vel emplastrum
vel valet pannis maceratus
qui est antepositus Causa est
quia illa habent infrigidare et
humectare si est remediabile
sed raro curatur

Et secunda hic ponit
curam eius quando venit a
materia et patet Sed Nota
q yera administrata cum aqua
capillis veneris vel aque ligni
vel aqua endivie et fiat frequenter
vel fiat saculus cum mellilloto
ad caput suppositus

Et tercia hic ponit cu-
ram eius quando venit a debili-
tate virtutis et a venit a mala
complexione calida inducente
debilitatem virtutis naturalis
et patet Nota q dicta illa habent
remediare illud quia infrigidat
et humectant io valent

Quandoque Nota
circa Rubricam q cor est
causa inquietudinis angustie
et tristicie et est humor colericus
in stomacho existens / hic est
aliud tamen in quo docet remediare
illa accidencia et diuiditur a tres
Primo ponit causas illorum et unum
remedium et patet quia debent
poni ungenta et Causa est
quia habent remouere malam com-
plexionem calidam secundum necessitatem
supericie plus
leos et quia sunt
reprimunt coleram ad fundum

Et mungantur
hic ponit secundum remedium
et patet in lra Causa primi est
ut refrigerentur propter aquam
et aerem humidum qui venit
ex aqua et quia illa incrassat
spiritus et infrigidat / i 3 Causa
Ladi est quia a frigida herbarum
Et breuiter
eciam hec faciunt
omnia posita in ca° de inquie-
tudine valent hic et si non
hic habere aspergatur camera
succo pomorum vel aqua

Et multociens hic
ponit Tercium remedium Causa
est quia alterant calorem preter
naturam Ideo valent in que
valent in inquietudine

Difficultas Circa
Rubricam Nota q

triplex est causa difficultatis
transglutiendi cibum vel
potum. Una est spasmus
cantus ex siccitate et caliditate
gutturis et colli et paruum
pectoralium ut patet in illis
qui sunt prope mortem et sunt
hic. Alia causa est apostema veniens
in lacertis spondilium colli et de
illa non loquitur hic quia est
mortalis et raro accidit in febribus
Tercia causa est multitudo san-
guinis in partibus gutturis vel
aliorum humorum et de illa
loquitur ut patet in synocha
Illud tamen continuatur et diuiditur
loquitur. Et ponit causam dif-
ficultatis anhelitus et curam
eius et dicit Si illa fit ex re-
pletione debet fieri flobotomia paulatim
et frequenter. Causa est quia
ibi petit sanguinis et humorum
multitudo euacuare frequenter
ne virtus dissoluatur

Et suppositorium

Hic ponit quoddam documentum
remouendo dubium. Et dicit Si
fiat illud ex aliis humoribus quod
fieri debet dicit quod non debet dari me-
dicina sed suppositorium quia ti-
meretur de suffocatione. Preterea
in synocha non dantur me-
dicina sed aliud

Multociens

Circa rubricam no-
ta frigiditatis extremitatum fit
tripliciter. Primo modo naturaliter
propter reclusionem caloris et post
cibum et sic non loquitur hic
Secundo quando calor naturalis a debili
recluditur ad cor et sic extrema
manent depauperata. Et de 3a

loquitur hic Tercia causa est
humor venenosus vel apostema
intus racione quorum calor extra-
hitur ad intra. Hic est aliud
tamen in quo docet remediare
infrigidacionem extremitatum et
primo ponit causam. 2o curam.
Primo dicit Nota caput sumitur
pro principio sed pro corde quia
sicut cor est fundamentum vite
calor sic ad ipsum reuertitur

Ponantur

Hic ponit curam de illo et patet
Causa est quia racione caliditatis
actualis calor trahitur ad ex-
trema et non potest aqua frigida
quia extingueret magis calorem

Febres colerice

Nota circa rubricam quod
una bona est de febre
colerica. Alia de diuisione fe-
brium colericarum et est melior
rubrica. Prima tamen etiam est bona
Continuatur hic tamen in precedentibus
generaliter determinauit de causis
signis et curis febrium humoralium
in generali hic determinat de eis
in speciali. Et diuiditur in quatuor
partes. Primo determinat de colerica
2o de sanguinea. Tercio de flegmatica
quarto de quartana. Prima in duas.
Primo determinat de febre colerica
in generali. Secundo prosequitur de
causis sanguineis et curis eius
magis in speciali. Primo ponit
diuisionem febrium colericarum. 2o
declarat membra. Primo dicit
est periodica vel interpollata. Nota quod
quamuis causon sit febris colerica
et continua tamen non dicitur
febris continua quia non affligit magis

de tercia in 3^m nobilit' sanc' fi-
at tertiana continua pe
Et tertiana
hic prosequitur de membris sue divisionis et divi-
dit in quatuor primo dicit febre 3na
interpollatam Secundo notificat cau-
sonem que ad sua accidencia a'
patent / prima in duo / primo dicit
tertiana interpollata / 2° et
hoc ponit drām inter tertianaz
no puram et emitteam prima patz
et est triana interpollata dup'
et satis patet continuoli vnita
.i. per comon nālem Nota hoc
quod dicit ideo / ad denotandum quod
ibi no est vera mixtio qua illa e
in elatis tm
Dubitatur Vtrum
febris tertiana posset fieri ex
colera pura Et q'd no arguitur au-
te pm 3° Colliget in ca° de canf'
estudinum calidarum et siccarum
Ubi dicit quod no sit dare febre
ex colera pura quia illa no re-
ciperet digestionem Secundo si sic tunc
esset dare humorem purum patet
falsitas pz 2°
quia coleram Leonis
puosum qto i° laudabilis
Tercio vir quod no sit dare febre
ex colera mixta cum sanguine
et mlia quia tenet p simile
quibus sim patet falsitas quam n9
autor ponit talem febrem :-
Ad primum dico quod ex cola' pura possibile
est fieri febrem quia cola' est
humor purus distinctus qui potest
putrefieri Ad aliud dico quod vim e
nisi sit admixta cum sanguine
sed no negatur quin cola' per se posset
putrefieri sine putrefactione aliquorum
humorum Ad 2^m concedendo maiore

Ad minorem vero est quod sit bonum
signum in vomitu sicut ibi dicit
sed est bene dare humorem purum
simpliciter et hoc non negat Vel
dico quod no est dare humorem purum
quantum ad quantitatem quia ipse sm pre
quod totum consistat Vel cum aliis
sed bene sm essentiam Vel dico quod
no dare humorem purum quando dicitur
est sub nature regimine / sed quando no
e bene putrefactus purus Ad 3^m
dico quod no quia multa mlia est
humor siccus et terrestris io no pe
humor colera / sed fla sz hoc Bilis
rerum colera non est id de sanguine quam hoc
cuius e int venas colera aut pe
fieri putrida ex venas sed fla
Et propter hoc
hic quinto ponit drām inter tertianam
no puram et emittentem et dividitur
in tres partes / primo dicit quod drāt
in hoc quia tertiana no pura fit
ex vna materia mixta sed emittens
ex duabus distinctis materiis
Nota primo quod due materie separate
possunt esse separate tribus modis
Primo modo inter venas et ei faciunt
et febres interpollatas et sic no
faciunt emittentem Alio modo inter venas
et ei faciunt duas continuas et hoc
in diversis locis et no emittentem
Tercio vna intra venas alia extra
venas et sic faciunt emittentem
ppe dictum quia si fla putrefiat
intra venis et colera extra venas Vbi
pura emittens in vasis fla rerum
extra coleram inter continuaz' illi
Secundo nota quare mixtio flatis na
sua cum ipsa cola generat materiam
sua putredine resolucionem et indigestionem
Causa p' est quod loquitur ipse dua'
putrefacta per admixtionem flatis
et propter crassiciem eius / quod ipsum est

ad putrefactionem 1a Causa secundi quia
tardius resolvuntur a natura propter
flegma quam colera sola Causa
tertii est quia colera de se digeritur
a natura facilius / fugere 1a flaus

Et propter illud

hic concludit hoc dicens propter illud
quia in continuis fla et colera putre-
fiunt et cum sint separate ille
materie Ideo faciunt duos pro-
xismos scilicet fla unum et cola unum

Et hic quidem hic
ponit quoddam notabile dicens Quare
aliqui est longa scilicet terciana non
pura et ducit aliquem ad ydropisim
et ad splenetica passionem Causa
primi est crossities materie que
est in flate Causa 2i est quia con
longitudinis morbi debilitatur
virtus stomachi racione cuius generatur
aquositas et ventositas que sunt causa
ydropisis Causa tercii est eadem
quia ibi in splene agregatur
illa aquositas et ventositas et
fit gurgulacio et est in stomacho cor...

Causon vero hic
notificat causon quantum ad eius
accidencia dicens Quare causon est
febris colerica continua / sed vehe-
mencia affliccionis eius est insen-
sata i. non sunt dicam Causa
primi quia Causon est febris
in venis ideo est continua et sic
sunt racione continuitatis materie
sanguinis cum commixta et hoc fuit
dictum in primo tractatu Causa
2i est quia materia est propinqua
cordi et putrefacta ideo sunt eque
petunt cor et est multum amara
et acuta Ideo sunt mala accidencia

Et causa est hic dat
causam sui dicti et est quare sunt
mala accidencia affliccionis sue
et patet

In terciana vero

hic ostendit in quo loco putrefit
materia terciane interpollate et quare
et patet dicit Quare in terciana
colera est in carne et parte cutis
putrefacta et in locis remotis
cordi videtur quia terciana inter-
pollata non putrefiat cola in carne
probatur quia in illo loco debet
putrefieri materia terciane interpollate
a quo possint elevari fumi pu-
tridi ad cor sed hoc non potest
fieri a carne / patet quia caro
est extra venas et cum nullus
fumus potest venire ad cor nisi
per venas et arterias igitur Alii
dicunt quod Avicenna intelligat quod illa
materia sit in carne i. in capitibus
parvarum venarum in quibus generatur
humiditas prima de 2bus non ...
nominatis et per illas potest venire
fumus ad cor cum habeat vias
manifestas scilicet venas et porros
solucionis racionis et probat illud
quia ubicumque pungitur caro exit
sanguis et in sanguine est in
venis igitur vel dicit dicunt quibus
materia putride sit in carne
que est inter venas magnas
et parvas possunt tamen fumi elevari
ad cor duplici de causa una
est quia materia putride est
venenosa que cor petit a tota
proprietate Secunda quia cor trahit
nocumenta a tota proprietate i. illos
fumos sed primam viam plus notet

Et vehemencia

hic ponit accidencia febrium co-
lericarum et patent in lectura scilicet

fortitudo sit Causa primi est
quia materia illarum febrium colleri-
carum est calida et sicca et
ista sunt causa sitis Causa 2i
est eadem quia calida et sicca
sunt causa vigilie Causa tercii
est mobilitas materie Ideo accidit
angustia et impaciencia Causa
quarti est ascensus vaporum co-
lericorum calidorum et siccorum
ad caput facientes ibi perturba-
cionem et malam complexionem
Causa quinti est quia ut plurimum a
materia mittitur ad orificium stomaci
ideo est nausea Causa sexti
est quia materia est amara
ideo est os amarum Causa septi-
mi est siccitas propter quam scindantur
labia Causa octavi est quia vapo-
res calidi et sicci petentes capit
faciunt malam compositionem vel commi-
xtionem que sunt causa doloris Ca-
nonis est quia colera existens in
intestinis est causa secessus sed ibi
colera vadit ad superiora

Paroxismus

Nota tercianam absolute veram
interpollatam In 1o capitulo presen-
te de febre coleirca magis in speciali
et dividitur in tres primo declarat
de interpolata 2o de continua 3o de
causone et patet In prima parte
ponit signa tercianae absolute 2o aliam
formam in octo secundum quod ponit
signa terciane vere prima 2a
primo ponit unum secundum ve
terciane dicens Et est ad horri-
pilacionem deinde frigus deinde rigor
2o Videtur quod paroxismus terciane
non incipiat ad horripilacionem et hoc
debetur quartane ut infra patet
Secundo videtur quod rigor terciane non
est difficilior utique per experienciam
quartane est difficilior quia viri
quartanarii quod ossa frangantur
eorum Respondetur quod horripilacio
uno modo sumitur proprie et solum
est typus quartane Alio modo sumitur
pro motu debili facto in principio
paroxismi et rigor est horripilacio
habet easdem causas sicut sunt hic
et pauca materia in principio fugit
ad membra Causa patens est
quia primo est debilis postea
quia materia non dum totaliter est
affligens ut patet Quod 2m
removet solutum in littera quia dicit
quod sit de materia calida sed instancia
est de materia frigida Quidem
sunt punctura acus quia materia
est pungitiva et acuta multum

Et non est frigus

hic quartum Respondet questioni
dicens dicit aliquis quomodo in paroxismo
terciane potest esse frigus cum
materia sit calida dicit quod calor
quia adventa retrahitur sentitur
in exterioribus frigus

Et hic quidem

hic ponit
quedam notabilia Et dividitur in tres
secundum tria notabilia primum est quod
ille rigor terciane est velocis
sedacionis i. remocionis et patet
in capitulo de frigore et horripilacione
Causa est quia causatur de materia
subtili id est a cito resolvitur et sedatur

Et fit Rigor

hic ponit
2m Notabile et est quod in primis
diebus est forcior quam in fine
in quartana est econverso Causa
huius est quia quanto terciana le-
magis in suo principio tunc
materia est subtilior que forcius mo-
per membra propter illud Ideo typus
est forcior postea autem grossior
et opposita sed oppositum in quartana

quia dum de materia est grossior et
postea cum digeritur subtiliatur

Et fit typus hic
ponit tercium notabile et est quod
in terciana typus erat fortior
et postea debilitatur Causa est
quia materia est multum subtilis lo-
caliter resolvitur sed antequam est
resoluta in principio est fortis
motus per oppositum est quartana
quidem moratur in lacertis et
musculis et quanto magis durat
tanto per calorem magis sub-
tiliatur et magis movetur

Et sudor hic ponit secundum
signum terciane vere dicens quod
in fine paroxismi est sudor Causa
est subtilitas materie que dele-
gata ad cutem faciliter per frigiditatem
cutis convertitur in aquam

Et est urina hic
ponit tercium signum et est quod
urina in terciana vera est rubea
et subtilis tendens ad igneam
in non pura vero est grossa et
cruda Causa primi est quia
materia terciane pure est subtilis
multum Causa secundi est admixtio
fleumatis cum urina nisi sint
opilaciones prohibentes expelli
secundum quod dicit [?] materie quia tunc urina
est subtilis ut in quartana et cottidiana

Et caliditas terciane
Hic ponit quartum signum et est quod
caliditas terciane est salsior
caliditate causonidis Causa
primi est quia materia terciane est
extra venas sed causonis intra et
ideo materia terciane extra venas et
remota a membris principalibus
in causone e contrario Causa
secundi est quia materia terciane est
putrefacta extra venas Ideo propter
motum magis materia resolvitur
Sed in causone est materia intra venas
actualiter Ideo magis per manum
tactus caliditas causa rarefactionis
carnis et cutis

Et accidencia hic ponit
aliud signum et est vigilia Causa
est quia materia est calida et sicca
Causa secundi est quia materia est subtilis
Ideo non gravat caput Causa tercii
est quia colera est calida et sicca
Ideo sitis Causa quarti est quia
materia pungit eos Ideo sunt vacui

Et est pulsus hic
ponit quartum signum et est quod pulsus
est velox et acutus et inequalis
Causa primi est necessitas adiuncta
virtutis igitur non potens necessitati
satisfacere per magnitudinem
recurrit ad velocitatem Causa
secundi est a corde necessitas expellendi
superfluitates fumosas cum aere
attrahendi Ideo constrictio est a corde
dilatacione Causa tercii est quia
licet est primum [illegible] in qualibet febre pu-
tride quia in earum qualibet materia
peccans differenter gravat cordis
virtutem sed hic non est tanta
difformitas sicut in aliis febribus
quia materia eius est resolubilis et
a corde [illegible] Quare
pulsus non apparet extra propter
reclusionem caloris et tunc ab
eo ad materiam digerendam et dicitur
in pulsu est racione siccitatis que
ibi maxime est

Et que significat
hic ponit septimum in signum [illegible] ponit
notabile dicit [illegible] quod per-
ticularia quemcunque significat febre
tercianam et est etiam complexio
Causa est quia omnia ipsa excepto

ultimo signo sunt in quartanis
colore s. etas calida et stat et
primo ista non solum sunt signa
sed est causa Nota quod similis est
in multis reperitur et diuersis
est causa constellacionis specialis

Cum ergo componit
hic ponit unum Notabile et est
quando due componunt tertiane
qualibet die stat proxime Ideo
tertiana qui accipit signum a proximo
quia cottidiana eciam affligit
omni die Nota due tertiane sunt
simul in uno die

Et pacientibus
hic ponit octauum signum et est quod
pacientibus tertiana insunt vigilie
et volunt esse soli et senciunt
ebulicionem in epate Causa prima est
caliditas et siccitas Causa 2a
est quia sunt homines inuenti
irascibiles Ideo nolunt loqui cum
hominibus Causa tercia est quod minera
tertiane est in epate et in cistifelle
ut plurimum ideo accidit ebulicio in epate
eorum Sicut fleumatica in splene

Cura est hic est ad
eam in quo ponit signa
distincta inter tertianam
puram et non puram Et diuiditur
in duodecim signa Primum est
quod prior tertiane vere durat
a quatuor horis usque ad duodecim
si illas transit non est pura Causa
est paucitas vel multitudo materie
Si est pauca durat per quatuor
horas vel duas si est mediocris
durat per septem Si multa durat
per 12 vel modicum ultra si est
pura Si autem durat multum ultra
duodecim non est pura

Et calesit quod in tertiana
corpus calescit velociter cuius
extremitates sunt frigide Causa
est caliditas et subtilitas et nobilitas
materie a corde ad extrema

Et similiter pura
hic ponit tercium signum et est
quod tertiana vera non transit
septem periodos quos si transit
non est pura Causa est quia
talis est egritudo acuta absolute
et debet terminari in quartadecima die
et acute egritudines
ante quartamdecimam diem
Ideo septem periodi non sunt nisi quatuor
decem dies Similiter tertiana
continua durat per septem dies id est
non transit in septem diebus
sed alia intercollata in quatuor
decim diebus vel dicitur 2o quarto Et
finis quartane

Et apparet hic ponit
quartum signum et est quod dico
forme alie apparet in primo die
aliquando in 3o Causa est quia si
durare per unum proximum lapsum
in primo die dico quia semper
a principio morbi usque ad
finem in medio apparent signa
digestionis 3o Quibus egritudo terminatur de aliis

Si autem addat
hic ponit quintum signum distinctionem
Causa est quia ea prolongacio
tertiane id est grossicies materie
et id est in admixtione flatis

Et similiter hic ponit
sextum signum causa est quod prolongacio
paroxismi est grossicies
materie que est in eo vera

Et est addicio hic ponit
septimum signum quod paroxismus preponitur
anticipando Causa est in tertiana

pura ma[teria] colerica est ideo vadit
equaliter Sz in terciana no[n] pura
materia est extrogenea id[eo] no[n] fit uni-
formiter **Et similiter** hic po[nit]
octavu[m] signu[m] dicens Si prox[i]
terciane sint similes in fine
et in principio tunc terciana est
non pura Causa est q[ui]a ipsa e[st]
gr[os]ste p[ar]ticule et inbibitur erat[i]-
[c]a[s]cos ubi dicit q[uod] causa est h[u]-
[mo]ris materie impuritas et grossicies me[nte]
et i[st]a reperitur in terciana no[n] pura
Et cum viridis
hic ponit nonu[m] signu[m] et est
Et videndo principii proximi e[st]
cum rigore et terminatur cu[m] sudore
est signu[m] terciane pure Causa est
incrossacio materie ...
Et impura hic ponit
decimu[m] signu[m] Si p[ac]iens bibit
aquam aliq[ua]n[do] sudat Causa est
quia aliq[ua]n[do] in terciana nulla
aut modica est opi[lacio] ut dicit g[a]l[ieno]r[um]
10 colle[cti]o[nis] Ideo aqua bibita libe[re]
transit ad cutem et q[uan]t[ita]t[e] i[n] sudore
Et cum non hic ponit
undecimu[m] signu[m] et 2o ponit
unu[m] Nobile primo dicit q[uod] i[n]
terciana no[n] pura i[n]venitur dolor
capitis et prolongatur rigor
donec perveniat usq[ue] ad 24 hor[as]
Causa primi est grossicies m[ateri]e
Causa 2i est grossicies m[ateri]e que
est in terciana non vera Ideo
durat ita diu / sz licet no[n] sanat
terciana vera quia m[ateri]a est
subtilior Nota q[uod] hic est duplex
l[itte]ra ista l[itte]ra que h[abet] usq[ue] ad 24
horas et ista est bona / et int[er]-
polat ad 28 horas
Et per quantitatem

hic enim ponit unu[m] Notabile
et patet intuenti
Et in terciana hic
ponit duodecimu[m] signu[m] et e[st]
q[uod] in terciana no[n] pura tarde
apparet signa digestionis Causa
primi est grossicies materie q[ue]
naturam indiget multo t[em]p[or]e ibi
ad digerendum Causa 2i est
quia hic no[n] est calliditas intim[a]
fortis Causa quare augmentum
no[n] est uniforme quia est ex-
trogeneitas m[ateri]e Causa ultimi
est quia hic m[ateri]a no[n] est ita
rapida et acuta ut in terciana
pura et patet totum in l[itte]ra
Cognoscitur
Nota q[uod] una rubrica h[abe]t
de terciana continua Alia h[abe]t
signa terciane continue et magis
valet Contin[ua] h[abe]t [cap]i[tulu]m et patet
dividitur Primo ponit signa
terciane continue 2o ponit no[tabi]le
dubiu[m] removendo Et primo dicit q[uod]
terciana continua cognoscitur
p[er] vehementiam i[d est] fortitudinem
[accidentium] de 3o in 3m et p[er] forciter
accidentia in ea ut est sitis
vigilia alienacio exceptis duob[us]
sudore et rigore quia in 3na
continua no[n] est sudor nec rigor
nec in exitu Causa p[ri]mi est q[uia]
sicut in terciana interpollata fit
de tercio in terciu[m] sic hic magis
affligitur in 3o q[ua]m in p[ri]mo semper
affligat eo q[uod] est in venis s[ed]
s[olu]m sic quia hoc est m[ateri]a colere
l[itte]ra ei est quia cole[ra] i[n] venis est
acutior et subtilior et calidior
eo q[uod] in loco magis r[ecl]uso est
Et aput Galie[nu]m
hic ponit unu[m] no[tabi]le p[er] hoc dic[itur]

removendo Nam diceret aliquis
Bis sanguinis putrefit facit ne
tertianam continuam et dicit quod sit
secundum Galienum sed dicit quod videbitur
post sed ego dico modo quod hec sunt
principaliter de intentione quia
tertiana que fiet ex sanguine

Oportet Continuatur
hic ad id quod prius quoniam posuit
signa tertiane hic modo ponit
curam tertiane interpollate et
pure et non pure Prima
in quo secundum quod ponit quali-
tates Primo ponit curam tertiane
et medicinas 2o per flobotomiam Tertio per
tibus cibos per potum Quinto regre-
ditur ad curam per cibos Prima in
tres primo ostendit quod sit sup-
ponendum in cura talis tertiane 2o
removet unum errorem Tertio
prosequitur intentum suum
Primo ergo ostendit quod oportet
supponere in cura febris tertiane
interpolate et patet id est quod oportet
et removeret ea que prius dicta
sunt in capitulo de cura febris
putride in toto et in capitulo febris
putride et in capitulo de cura febri-
citancium Causa primi est quia ea
sunt communia et ab illis nec deinde
ad ipsa primo pertinent Item ignorantia
ratis principalis radicibus et
regulis quibus etc fabricata sunt de
intentione nostra

Et tu quidem hic removet
quendam errorem dicens quod non
debemus primo administrare me-
dicinas laxativas fortes et vio-
lentas Causa primi est quia adhuc
materia non est digesta nec est
facta sequestratio mali a benigno
et natura molestaretur per fortes me-
dicinas Causa 2a est quia nullabot
an evacuatum per stipticitatem suam
haberet oppilare que oppilatio est
causa febris nove et putrefactionis
Causa quare forcia digestiva
non debent dari que evacuarent
materias per vias urinales ante
digestionem Et similia id est alias digesta
forcia nisi illud quod diximus id est
nisi materia fuerit furiosa

Primo oportet
Hic modo prosequitur intentum
suum Et primo ponit medicinas que
competunt in principio Secundo ponit
tale 3o removet dubium Prima
in sex secundum quod ponit sex me-
dicinas que competunt in principio
febris interpolate pure Primo ponit
tonam et est tamarindorum ℥ 3 Lo
Nota quod 40 ℥ sunt ℥ v ita quod
8 ℥ sunt ℥ 1 Item tamarindorum electorum
℥ v infundantur per nocte in media
libra aque dulcis calide fuerint in
mane fortiter et colentur et collature
addatur manne electe ℥ 1 vel
succi prunorum damascenorum vel succi
malorum ana ℥ ss vel sic Recipe florum
viol. boraginis ana ℥ ss prunorum
damascenorum v ana ℥ ss fiat decoctio
in qua dissolvantur cassie fistule munde
bene pinguis ℥ 1 et pono cassie fistule
quia frequenter fistula est valere admixtio
quod non ponit primum quia sola
ponit colere solutiva

Et fiat decoctio
Hic ponit 2am medicinam Nota
Iulep id est coriandri marine ~~primo~~
~~Damascenorum~~ coriandri marine ℥ 1
sinarum passarum mundatis ab ossibus
℥ ss fiat decoctio in qua dissolvantur
manne electe ℥ 1 fiat colatura usque
ad quartam 18

Aut infusio Hic ponit

Terciam medicinam R primorum
damasc x ff dectutio in qua dis-
solvantur mane electe ʒ i ff
decoctio usque ad quarta 15

Aut syr hic ponit quartam
medicinam causa quare syr
violis valet quia mollificat hu-
ectat et laxat ventrem ergo con-
stipacionem patientibus damus ʒ iiii
valet et laxat syr ros

Et fortassis hic ponit
quintam medicinam et patet
lenem i corrigio marina causa
quare mucillago additur quia
est lubrica ideo non facit feces
adherere intestinis ponens semen me-
lonis inter feces et intestina et per hoc
differt a medicina lenitiva laxativa
quia ea reddit feces flexibiles
aqua lenitiva habet intestinam in
superficie

Et clisteria hic ponit
sextam medicinam et est cliste-
re altea i bismalua Bran-
cha ursina est salgemma hic consti-
tuitur duplex clistere unum tollit
mollitiem et est hoc R foliorum
bismalve ʒ ii radic lilii ℥ 5 fu-
fure sebeste an ʒ i olei viol
ʒ ii fiat clistere Secundum mollificativum
et mordificativum est ut isti clisteri
precedenti addatur sumi ficle
℥ 5 et salgemme ʒ i

Rectum namque
hic ponit notabile et est quod
questio est quod neque ordeam
neque aliquid alia dari nisi
post ventris laxacionem causa
est quia fumi stercoris ascen-
dentes corrumpunt cibum in stomacho
ideo venter debet esse laxus aut

per naturam aut per artem

Et si ventris hic
removet dubium diceret aliquis
in qua febre est magis nocu-
mentum
dare medicinam laxativam forte
diceret quod in terciana est minus nocu-
mentum quam in aliis patet quia
materia de se est mortalis et subtilis
ideo non fieret magna violencia
sed tamen est magnum nocumentum
ideo dimittatur

Et quando est
hic ponit curam per flebotomiam et
dividitur in tres conclusiones et
primo ponit unam et dicit quod
debet fieri post tres paroxismos
dicit aliquis videtur quod in
pura non competat flebotomia quia sicut
sic est in causone ita in terciana
pura patet quia ex eadem materia
fiunt sed in causone non competit
flebotomia nisi in ca de causon

Nota quod terciana est duplex
quedam est cum plenitudine venarum
et sic competit flebotomia in ea
quia euadendo sanguinem ali-
quo modo evacuatur de materia ut natura
sit potencior super residuum Alia
est non cum plenitudine venarum
et in macilis colericis sic nullo modo
competit causa 2a est quare
post tres paroxismos quia terciana
vera habet septem periodos ideo
post tres periodos apparent
signa digestionis quia ideo tunc
debet fieri sed si debet timeri i ideo
debet fieri vel in quarta periodo debet cerciam
fieri et si fieret ultra quartam periodum
deberet expectari cum flebotomia

Et similiter hic ponit

Secundum auctorem dicens Si materia
est furiosa et fit flebotomia cum maior
error quam fieret si non fieret flebotomia
Nota quod materia dupliciter potest esse
furiosa Vno modo quia est mo-
bilis de membro ad membrum
sic nullo modo competit flebotomia 2o mo-
do racione fluxibilitatis eius ad aliud
membrum faciens ibi apostema vt
pleuresim et tunc debet fieri flebotomia et
racione doloris quem inducit quia
ad locum doloris non solum fluunt
colera sanguis et alii
humores vt patet quando cola-
fluunt ad panniculum coste qui est
multum sensibilis

Et oportet vt non

Hic ponit 3m auctoritatem de isto dicens
Et in die proxima illo debet fieri flebotomia
nisi in magna necessitate Causa
est duplex vna quia afflictioni
non est addenda afflictio Secunda
causa est quia in die proxima fit
fluxus materie et ad vnum me-
brum determinatur sed tunc fieret
flebotomia ad aliam partem fieret motus
agitatiuus qui reprobatus est racione
2o sed contra primam instanciam potest natura
in sed fieret apostema Vel signat

Et non cibes

Hic docet
curacionem per cibos et ponit duos
auctoritates Primum est quod non debet
fieri cibacio in proximo o Contra in
exacerbacionibus cibum subtilem
competet nisi quod radix brusca vel
alia semina frigida in primo op-
plicacio ad vrine prouocacionem
quia communiter est contra practicantes
Causa primi est quia cibus re-
soluitur in fumos putridos et
fieret maior febris Causa
2i est quia materia adhuc non est

digesta Et Syrupi aceti simplices
syrupi eiusdem syrupi violarum aqua et in misse
et debentur in principio febris 2 ante
interposita quia digerunt materiam aperi-
unt et curant caliditatem

Et oportet vt sup

Hic ponit 2m auctoritatem Causa est
quia in principio paroxismi partes
interiores pectorales sunt in de-
teriori dispositione sed esse prout
gis Et videndum quo tempore Ideo pro-
veniunt tunc cibus in paroxismo

Primo oportet

Hic modo Auctor ponit curam per syrupos
et diuiditur in quatuor secundum quod
ponit quatuor auctoritates de ad-
ministracione syruporum et primo ponit
primum de administracione syrupi et e
Et paciens 2m tunc mane debet
accipere syrupum acetosum Nota quod syrupus
acetosus qui competit in zana
est duplex Vnus simplex
et iste debet administrari in magna
quantitate aque vt tria coclearia
de syrupo et nouem de aqua et iste
syrupus est parue acetositatis Ali-
us est qui est mixtus ad alios
syrupos mixtus est magna
syrupus molossatiuo et est magna
caliditas et sic syrupus violarum et syrupus
acetosus mediocris acetositatis
deberent inferri et dati sunt
Causa primi in litera est quia
aqua ordei abstergit mundificat
illud quod digessit syrupus acetosus
et dicit in die in qua non est
paroxismus debet dari aqua ordei
de medicinis ostendens illas
medicinas que tunc tibi competunt
scilicet in statu primo dicit Si materia
est digesta vt patet in vrina
2o vt patet in 2a fen sua deinde
mis et tunc mitto eucracies si videas

q natura incipit evacuare et
maxime si actu evacuet tunc tu
evacues Non prima conss[illegible]orum
ea quorum tertia fit Et ibi que
oportet ducere Causa prima e
quia materia est digesta Sedo dz a
natura ibi dico mediatur 2o et
causa est quare medicus non dz
si natura potest quia tunc fieret
evacuacio nimis superflua que
nimis corpori esset nociua Causa
quare medicus dz si natura non
potest evacuare per regionem
convenientem / quia medicus est
adiutor nature non impediens
eam / et si fieret evacuatio alibi
et per aliam viam fieret agi-
tatiuus motus

Quod si non muenis

hic remouet dubium dicens Si
non video signa determinata per
quam partem evacue dicit q per
ventrem dz fieri evacuatio ma
Causa quia intestina sunt membra
magis ~~deputata~~ deputata ad
evacuacionem quam alia membra
Secunda causa est quia tunc in ista
febre peccat colera que de na-
tura sua mittitur secundum partem ad
intestina

Nam de illa

Contra
hic prius posuit curam terciane
pure quando febris est in statu
hic ponit medicinas quando materia
est digesta Secundo ponit curam
febris existentis post declinacionem
Item primo ostendit tres medicinas
hic materia existente digesta 2o
ostendit quid sit faciendum / 3o
ponit notabile / adhuc in tres
secundum quod ponit tres medicinas
in cura febris terciane / materia existente
digesta Prima e 3 5 dragmas
in sirup(o) 1 flor viol 3 5 dra-
gmas 3 5 mastic ℥ iii ad corrigend(um)
dragmas misceantur et limphe-
tur totum cum vino vel aque ordei
et ministretur tempore aurore
sed eo quod colera si esset bo(na)
fortis ponatur 3 1 dragmas sed
loco 19 dragmas melius valet
de succo ros 3 5 Nota q melius
est de succo ros declinare ad minus
quam ad maius quia dragma est
magis malum

Et de illis

hic ponit 2m
remedium ad idem materia digesta
et sunt mirabolis cum tamarindis
et manna et patet in littera Rx
tamarindi 3 1 liquiricie rase
[illegible] passe cum mundatarum
ab arill[illegible] an 3 v cortic[illegible] mirabol
citrinorum bene gumosorum
infusorum per noctem in decoctione
predictorum 3 1 fiant de mane
fortiter et colentur et colature
addatur [illegible] unde bene pon-
deris 3 1 sit collatura ossis ad-
[illegible] 3 5 et ministra in aurora
Sed si volumus confortare addamus
3 5 dragmas mastic ℥ iij et melius
ducat forte non debilem [illegible]
ipsum [illegible]

Descriptio

hic ponit
terciam medicinam ad idem et patet
in littera Nota q si ista medicina
datur in sub[illegible] Cor vi tunc mis-
ponitur de mirabolis quia dosis
mirabolis est 3 1 sed si daretur
in forti vel longa de tunc oportet
Secundo nota q loco illarum trium me-
dicinarum medici experti utuntur
aliis / et prima est ista materia existente
perfecte digesta Rx flor[illegible] borag[illegible]

viol buglosse an ʒ ß primorum
damasc. numero xv anisi ʒ ß cortic.
mirabol. citrinorum mundatorum
infusorum per noctem in decoctione
predictorum ʒ i fricent[z] de manu
fortiter et colent[z] et collature
addatur cassie fist. munde bene p[er]
grois ʒ i eleuazri de succ. ros.
ʒ ß fiat collatura ad ℥ i ß
administretur in aurora vel in
tpe no afflictionis et oties asellab[it]
vel sepius Secunda medicina est
ista Rx Syr. viol ʒ ß aque
decoctionis foliorum sene ℥ i
elect. de succ. ros. ʒ ß vel ʒ v
si est fortis paciens misceantur
et administretur totum tepidum in
aurora sine eo quod coletur vel
ponatur in decoctione ʒ ß sene
lanif ʒ ß Tercia medicina est
hec Rx dyagridi ℈ ß mastic. gr.
in pans zuk. ʒ i fi pulvis
et incorporetur cum modico syr.
viol et fi massa ad modum auellane
et deauretur et administretur i
auro et loco iq detur dyacartami
ʒ ß vel de succ. ros. ʒ ß Nota
taberzed i panis zuk.

Et post illud
hic ponit
quid est postea faciendum qui
laxus est venter dicit quod dz
fieri euacuacio prime cum diuersi
et residuum euacuetur

Et si fuerit
hic ponit
Nota et est Si fuerit ibi calo[r]
post euacuacionem perfectam tunc dz
dari forcia infrigidancia vt aq.
cucurbite vel aqua frigida vel
ponantur emplastra frigida sup
hepar Causa est quia primo dz
euacuari materia et post remo
neri mala qualitas, secunda primi

can° 2° Nota per emplastra caud. intellige
epithimata et embrocationes

Balneum
hic modo ponit
curam in declinacione terciane
2° remittit nos pro remedio de
accidentibus Tercio ponit nobile
primo in quatuor Primo ostendit
quando competit eis balneum
2° quo dz esse balneum 3° quantum
dz esse in balneo Quarto quid sit
faciendum post balneum Adhuc primo
primo facit hoc 2° remouet dubium
primo dicit Et in declinacione et
euacuacione perfecta vel maiori parte
valet balneum Causa est quia
ante digestionem fuisset causa pu-
trefactionis et causa caliditatis
et humiditatis et faceret fluere
humores per membra sed post digestionem
residuum materie peccantis educit
Item infrigidat post quam actu
calefaciat sed tamen melius est expectare
cum balneo si paciens sit debilis
usque ad qualescenciam

Quamuis error
hic remouet dubium dicens dicat
aliquis in qua febre est magis
nocumentum administrare balneum
ante digestionem, dicit in febre
terciana patet quia materia
febris terciane est subtilior aliis
humoribus Ideo sit resolueo eius
per balneum, sed in aliis non valet
quia humores dissoluerentur
et fieret putrefactio et hoc
dicit Iohannes de Sancto Amando
sup antidotario

Et oportet vt sit
hic ostendit quare dz esse bal. in
eorum dicit quod dz esse temperatum non
nimis calidum Causa est quia
esset timendum de nimia inflamacione

et dz esse humidu quia ma est
sicca Causa 2i est quia illa
olea infrigidant et magis in
aqua fiat vas et perforetur in
fundo cum medico foramine et
dz ibi poni olm et aqua et
fortiter agitari et post cum aqua
recedit Tum dz infundere alia
aquam et sic facere et dz iterum
agitari bis vel ter et post olm
aplicari recedente aqua

Et non prolonget

Hic docet mensuram olm et non
dicit qd non debent diu manere
in balneo si post in aqua tepida
Causa primi quia timetur de
resolucon nimia Causa 2a est
qr aq tepida infrigidat bene
post et competit ibi

Deinde cum

Hic docet
eos regere post balneum 2o ponit
documentu Causa primi est qr
aliud vinum multum competit
cum aq confortat virtutem et
infrigidat et humectat racion aq
et aperiendo venas provocat sudorem
herbis humi i spinachijs et lactuca

Et non timeas

Hic ponit quoddam documentu
dubium removendo Dicit aliqs
Quo competit vinum cu sit
calidum dicit qd dz limphari
multu et sic valet quia aq
facit ipm penetrare Et vinu
iuvat aquam ad penetrand
quid ad caliditatem io vinu
limphatu magis penetrat qr
vinu de se vel aqua de se
et magis impignat qz vinu
purum quia magis penetrat

Et si fuerit

Hic re
mittit nos pro remedijs acci m

ad ca^la precedencia de remediaton
accidentiu

Et quando post

Hic ponit nobile dicens Si vides
post evacuacom qd remanet calor
In sensibilis qui non potest re
moveri dicit aliqsta i aque
ponuntur in lra Causa e si calor
per predicta non remo^t causa
est quia signum est qd aliqua
materia grossa remansit io
indiget evacuacon et prius
digon et alteracon et prius

Et scias

Hic ponit cura
terciane continue et dividitur
in duo sm duos canones primo
dicit qd dz una curari sic alia
preter hoc qd in terciana continua
oportet dari forciora infrigida
et semina frigida vt semen
citrulli cucumeris portulace lactuce
Causa est quia ex eadem materia
fuit Cadm patet quia ma e
intra venas Ideo competunt
forciora infrigidancia Nota in
terciana interpollata competunt
quatuor semina frigida maiora
hic sm cu^a competunt semina frigi
da maiora

Et oportet

Hic ponit
2m canonem dicens Et tibi
dz subtiliari et clisteria et hoc dicit
que patet in lra ergo ponit
hic 2m in quo dicit cave i reu
dnacio febrium Causa partis
est quia egritudo est brevior
et habet peiora accidencia Ideo
regimine subtilius Quare non
competunt medicine laxative
fortes quia ma ma est indigesta
sed de facto frequenter sic cum
qd ponit ponitur i pro parum
de medicina laxativa atractiva

8

Causa est plenitudo humorum q
modo requirit ut patet 9to 13
aff. i Eunuchi non podagrisant
etc. Nota primo dz modicum
in principio evacuari et tunc
dz digeri et 2o ultimum eradicari
materia digesta. Unde avicenna 1o tollatur
Nisi materiam successive evacuandis
nichil aliud facis nisi quod verba
sibi dederis

Res in quibus xl

contingit etc. dividitur.
Primo ostendit in quo
dantur terciane pure et non pure
2o ponit eius causam primo
ostendit in generali in quo dantur
2o magis in speciali dicens
Et dantur in hoc quod ponitur in
lra. Nota quod triplex est materia
lra. Nota quod triplex est materia
Una sumitur ex parte
in cura febris
febris et in illa omnes febres
conveniunt et in eis competunt
infrigidancia et humectancia
2a sumitur ex parte materie ideo
illa dantur quia febres que sunt
de materia calida indiget infri-
gidacione et incrossacione sed que
sunt de materia frigida indiget
subtiliacione ut prius. 3a similiter
autem hic tercia intencio sumitur
ex acci. h9 et vocatur remedium

Quod est prohibitum

hic prosequitur magister in speciali
et dividitur in octo partes quod
octo ponit in quibus dantur sed
cura terciane pure et non pure
Primo ponit primum in quo dantur
et est illud quod aliquis est pale
quod aliquis in cura terciane pure
competit balneum ante digestionem
materie sed in ultimo competit in
non pura propter causam positam
in lra. Causa patris est secundum materia
sit pauca nec balneum competit

quia est subtilis ideo resolvitur
Causa est triplex prima est
quia balneum commovet materiam
terciane non pure que est colera
grossa racione sue caliditatis movet
eam per corpus et miscet eam
cum humoribus bonis et causa est ca-
usa putrefaccionis Causa 3a est quia
balneum dissolvit materiam ut gelu
in hyeme a sole et fluit. Tercia
causa cum illa materia sit aliquid
subtile secundum celerius resolvitur et re-
manet grossius et est causa lon-
gitudinis morbi duarum illarum
causarum ponit primum in lra

Et quod abacio

hic ponit
duo in quibus dantur secundum quod abacio
omni die est nociva eis et dantur
abari una die alia non. Causa est
quia in 1a febre est materia grossa
ut est hoc magis caliditas ideo
nec multa sompnum resolvitur sicut
sicut in terciana pura et mensa ge
quod in una die competit magis
in alia minus quam in terciana

Et sit in abis

hic
dantur ponit 3m in quo dantur et
est et dantur comedere quod absitur
et parum calefacit et competunt
racione febris infrigidanda Racione
materie calefaciendam parum et
ergo in aqua ordei dilderoqui
aut poni herba calida

Aut sit

hic ponit quartum
in quo dantur Causa partis est
quia 1a egritudo est longior quam
terciana ideo grossius regimen
competit in principio unde Ypocras
Tenues et certe diete

Et ut sic

~~hic ponit quintum~~
in quo dantur ~~Causa est quia~~

hic no est tanta caliditas ut
pura nec est hic tanta subtilis
io competunt debiliora i frigida

Et ut hic Avic ponit
sextam dram et est q oportet
clisteria fortiora ita q debemus
addere ad clistere terciane pure
io no dz cito evacuari et patet

Et ut sit in aqua
hic Avic ponit octavam et
est q in aqua ordei debet esse
aliqua subtilia et calefa
et patet in lra Aprie salvita
Ciner i ag ciceris Causa pt est
racon que indiget subtilacon
et calefacon et aqua ordei
perse multum incrossaret cu sit
frigida de se Ysopus et alia
que ponunt hic dnt poni
in parua quantitate ne fiat
intenso Biola valet quia laxat
Cicer valet quia hz prouocare
urina io hz p man evacuare
p vias urinales Et dicit Avi
p aqua ciceris valet in cura fe
brium putridarum Biola i. bleta

Sed oportet hic ponit
curam terciane non pure et
pmo in gnali 2o in speciali
Primo dat Cz oz considerari
elongacom et ppinquitatem
int terciana non pura et pura
Causa est quia no dnt nisi
in materia et sm q ma est
grossior vel minus grossa dnt
dari subtiliora et calidiora
vel minus calida

Et cum videris
hic ponit cura terciane non
pure in speciali et dividitur
in sex Primo ponit cura ptr
flemam 2o p vi 3 Tercio per
fricacam Quarto p clisteria
Quinto p digna Sexto quid
sit faciend post digestionem Pmo
dicit Si urina rubea grossa
competit flema patet quia
attestatur sup dom in sanguinis
na rubea attestat sup cali
grossa super humiditatem Sed
contra illud in flacia vide
q sit rubedo ffi nimia pr
testatom Respondet Gentil
q ibi est ffi limido rubedo
et confessa Causa ri est quia
cra si fieret clistere virtus
nimis debilitaretur

Et sias hic Avic ponit
curam per vomitum Causa e
quia in illa febre habundat
flegma multum cu colera et
illud habundat in stomacho
Ideo dz fieri post cibum quia
natura aguat e abo et a me
dicina et sit vomitus et magis
valet in hora calidiori diei
quia elevat mam ma ri de
vomitu

Et de solutivis
hic Avic ponit cura p laxa
tiua ta algelamabin i. de
coctio mell ros decoti Rx
turbith bene gross. mundan
bene interius et exterius 3 ii
3ii al 3 5 ff decoctio in qua
dissoluatur cassieff bene mun
date et pinguis 3 i mell
ros al 3 5 ff colatura vsq
ad q vnud et s

Sed clisteria hic
ponit curam per clisteria

et dicit quod magis valent ipsi
quam alia laxativa Rx succum v
mio tartarum mundati sebesten
ana ʒ s. dyospi ana ʒ i florum viol.
florum tamarindi ana ʒ i turbith
bene grossi ʒ iii salvie ʒ i cu
scitarum ʒ ii fiat sirupus qr s fiat
cliste ursorum ad quantitatem v Vel sic
Rx malue bismalue mercurialis
brance ursine ana m. i ani
ʒ s agarici electi ʒ v furfuris
pugillum i mellis oleum viol.
ana quartam s salis gemme ʒ ii cassiefistule
mundate ʒ i yerapigre Galieni electi
de succis rosarum ana ʒ ii fiat
siple qr s fiat cliste ursorum ad
quantitatem v Vel Rx malue bis
malue mercurialis brance ur-
sine ana m. i Anisi ʒ s agarici
electi ʒ v furfuris pugillum i
mellis oleum viol. ana quartam s salis
gemme ʒ ii Cassiefistule mundate ʒ i
yerapigre Galieni electi de succis rosarum
ana ʒ ii Fiat siple quantitatem s fiat
cliste ursorum ad quantitatem v et est bo-
num valde

Adiuvancia

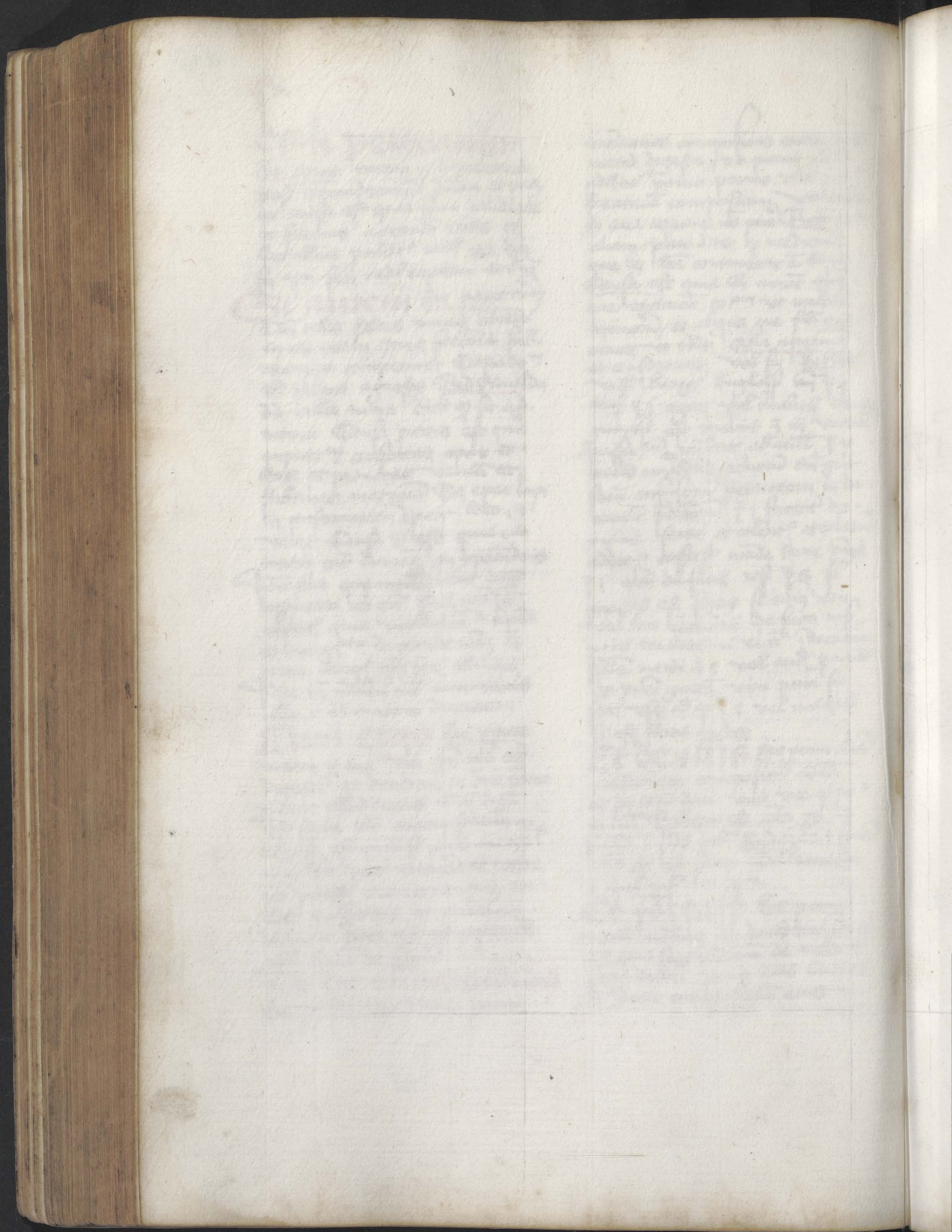
Hic
ponit curam terciane non pure
per digestiuam 2o ponit curam que
materia est digesta primo ibi
primo ponit curam per digestiuam ante
septimam diem 2o post septimam die
Tercio post 7am diem Quarto ostendit
curam per digestiuam quando talis
egritudo incipit generari in cronica
Primo ponit ~~cronica~~ curam per digestiuam
ante septimam diem et dicit quod
illa curatur sirupus acetosus simplex
cum gelamabin Causa est quia
sirupus aceti subtiliat materiam
laxat ventrem et stomachum mitigat
Subtiliacio requiritur propter materiam grossam

vel etiam ad alia racione mellis
valet ad abstergendum et racione
violarum confortandi vel Rx radicis do-
mestice et brusci Rx radicis brusci
sparagi radicis graminis ana quartam s endiuie
scariole scolopendrie capillis
veneris recentis foeniculi lupuli
ana m. i quatuor seminum frigidorum
mundatorum ana ʒ i liquiricie ras
uvarum passarum mundatis uba-
titis ana ʒ s florum viol. borag.
buglossi ana ʒ i aceti albi vel
rubei ʒ i mellis rosarum panis zuccari
ana ʒ i sed mel rosarum potest
abscisse in ponitur zuccari ʒ i fiat
sirupus clarificatus ursorum ad quantitatem v
Sed si paciens non vult recipere
hunc sirupum compositum Rx radicis
brusci sparagi radicis graminis ana quartam s
aque endiuie lib. i aque capilli veneris
lib. ii aceti ʒ i panis zuccari albi
fiat sirupus ursorum ad quantitatem v et erit
clarus Sed dicit aliquis iste
non potest expectare tunc Rx sirupi
aceti simplicis sirupi endiuie misceantur
ss si materia est grossa Rx loco sirupi
aceti oxizacaris compositum
et misceatur ut dictum est et hec si
paciens non potest expectare
sirupi in apoteca

Et post diem septimam

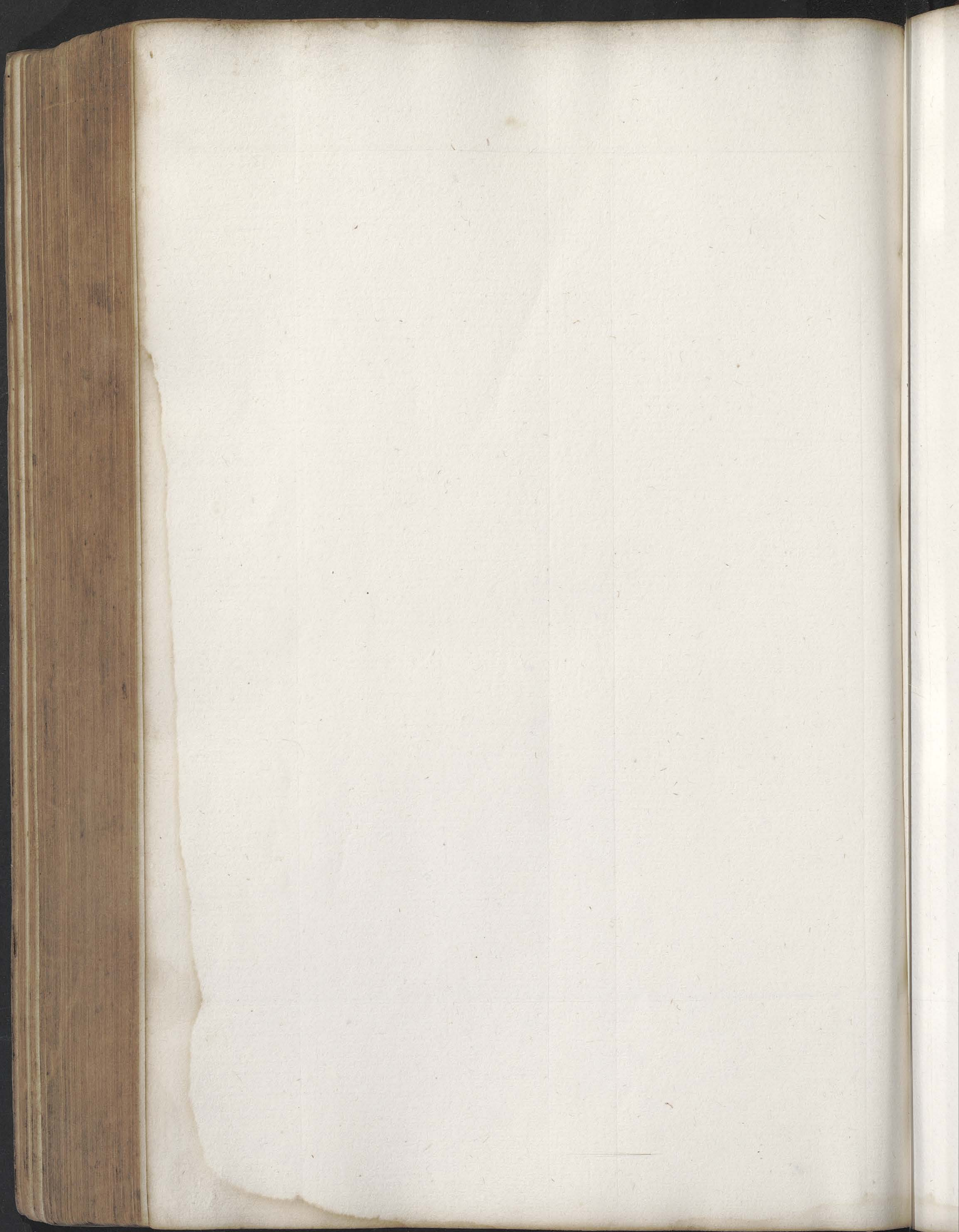
Hic ponit curam terciane non pure
per digestiuam post diem septimam
et patet Causa racionis est
quia absinthium est subtiliatiuum
et calidum et confortatiuum maxime
inter omnes herbas mundi stomachum
et soluit colam si materia est multum
grossa post aqua apii si subtilat fiet
et patet totum in littera

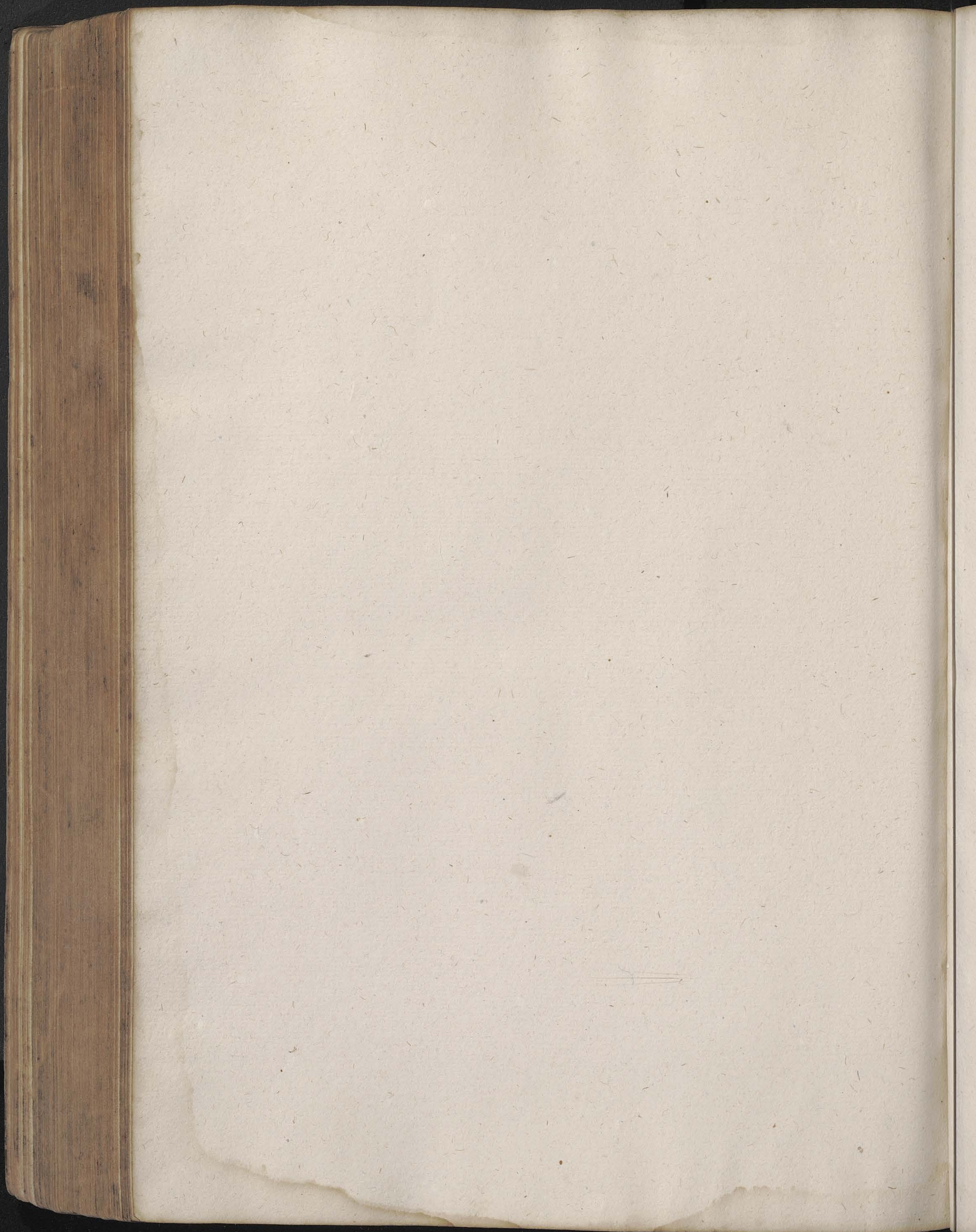
Et si pertransit
hic ponit curam p digerentia
post quintumdecimum diem et patz
et causa est quia sunt validiores
et forcius aperiunt vias et
loco illius ponatur rad. [illegible] dre
sz apii feni rad. raphani et i dz
Si autem hic ponit cura
Cum talis febris incipit conerti
in scirrosam tunc specara sub-
tilianda competunt Eupatorium
est salvia agrestis Bed. Arnoldus
de villa nova dicit qz sit agri-
monia Causa partis est quia
eupatorium confortat epar et
lavat et provocat urina et
subtiliat materia Bz epar lupi
in conformacion epatis loco 19
valet Causa 2i est quia i a
materia cat duriciem sn ypocundriis
Ideo illa que mollificant dnt
applicari ab ext Eccz non sit
epatis quia mollificata a capta
et vngta digerunt mat ab
extra magis quam fortis ab intra
Ideo vz multum tut cum venis
illic. i ad tantam duriciem
Cum ergo hic ponit
curam p eua cia quam ma est
digesta et dividitur in duo primo
ponit illud dicens Cum dig
est facta tunc evacua statim
Causa est quia si plus morae-
tur cum sit pret natura et intre
no potest iterum recipiet ma-
las qualitates et putrefiet
de novo Ideo no est expectad
nisi livid et signum
Et de evacuacoibus
hic prosequitur Primo ponit
medicinas compositas evacuativas
materia digesta 2o ponit no le
adhuc ponit primo una medicina
laxativa compositam valente
in cura terciane no pac Bedo post
aliam primo dicit qz medicina
que in lra continetur e bona
Causa est quia ibi intrat alique
que evacuat co am vt mirabol
citrinorum et aliqua que sta eva-
cuant vt tbit alia aperiunt
et confortant vel sic Reflore
viol borag. buglos an ʒ s
cassie ʒ j agari vel turbith bene
gummosi est melius ʒ iij uvarum
passarum mundat abarill ʒ v
tortis inobolis athorum bn quo-
sorum infusorum pernoctem in de-
coctem pdaoru ʒ i fuerint de
mane fortis et colentur et colatus
addatur cassie fist. inde bene pigs
ʒ i elect de succ ros ʒ s si
paciens est fortis si vero non
vel loco electuarii de succo ros
pono reubarbari elect. i decocion
spic nardi ʒ s vel cum p nocte
et una gutta vini puri si
fort. vsq ad ℈ i s vel magis
si est fortis iustic
Et de illis hic ponit alia
medicinam compositam ad id
et dz totum dari una vice qpo
in lra Biliqua est opta ps
fistula i flos rub Bedegar i spina
alba et est sauce Belamalin
i mel ros
Et fortassis hic ponit
vinum nobile et dividitur in tres
2o quia facit mentionem de medicina
forti debili ponit eius laudes
3o docet compositionem eius

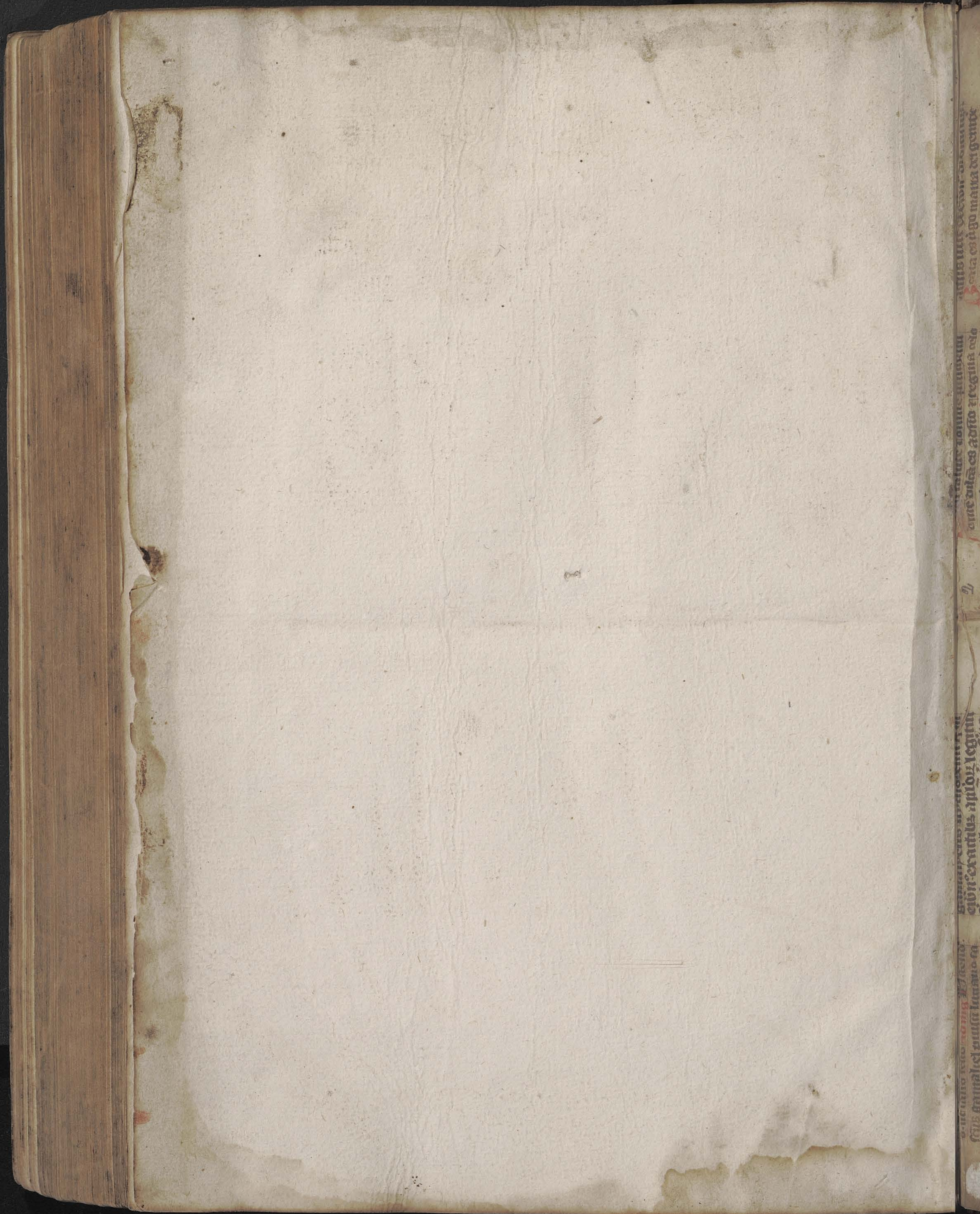

[illegible] uenerando Rx [illegible]
senis gamaliel presbitero luciano sa
cerdoti tres calathos aureos ro
sis refertos et quartum argenteum croco
plenum et dixit hii sunt nostri loculi
et inter reliquie. hic autem sanguineas
habet rosas loculus est sancti stephani qui solus
ex nobis martirio meruit coronari. Or.
Deus qui es sanctorum tuorum splen
dor mirabilis quique hodier
na die corpora sanctorum tuorum ste
phani prothomartiris nichodemi gamali
elis et abybon inuencione glorifi
ca reuelasti da nobis in eterna
leticia decorum societate gau
dere. Per. Inuitatorium Adorem regem mag
num dominum qui in sanctis suis semper est mi
rabilis. Ps. Deus tuorum. In i. noct. A.
Luciano uenerabili presbitero quiescen
ti in strato suo de reuelacione sanctarum
reliquiarum prothomartiris stephani talis
diuinitus ostensa est uisio. Ps. Beatus vir.
Celi enarrant. A. Cum adhuc pene
uigilasset uir uenerandus tamquam in
excessu mentis repente est effusus. A.
Vidit quod assisteret sibi uir etate se
nex statura procerus uultu decorus. Ps. Ver
bis et honore. Ps. Celi enarrant. Ps. Domine.
Luciano presbitero cui reuela
uit deus septimo honorii
principis anno locum sepulchri
reliquiarum prothomartiris stephani

[illegible]
eius exactibus apostolorum legitur
sepsit reuelacione christo sino
ne a domino eciam notitia est. Quod
dum quiesceret in basilica baptis
terii in strato suo sexta feria para
sceues circa horam terciam noctis dum
adhuc pene uigilaret et tamquam
in excessu mentis affectus uidit
uirum senem etate statura procerum
uultu decorum prolixa barba canen
tem palliatum alba stola. Tu autem.
Beatus gamaliel doctoris gen
cium pauli dydascolus apparuit
presbitero luciano in uestitu candi
do amictus pallio in quo gemma manu
gestabat auream. Rx Calciatus erat
ligis in superficie deauratus qui de
ambulans coram eo. Iugam. Quem
intercantum gemmule auree in
trinsecus habentes signum sancte cru
cis calciatum caligis in superfi
cie deauratus et in manu tenens
uirgam de qua tangens eum uoca
uit eum nomine suo dicens luciane
luciane luciane et dixit
ei greco sermone. Vade in ciuita
tem que uocatur helya que est
ierusalem et dic iohanni episcopo qui es cui sum
ma diligencia nobis patefaci
at loculos quos sum... hoc de
super reddidit. Tu. Igitur dis

[illegible]
[illegible] dilecta es a christo et regina celo
rum uocari digna es. Gaudent chori
angelorum consortes et ciues tui. v.
Exaltata es sancta dei genitrix super cho
ros angelorum ad celestia regna.
Nam tecum eisdem magis. Gau
deum preter [illegible] adorasti sed
forte conquesta me delatorem
quod te prodiderim clamabis. Ad
quod ego. Si celatum esse uolebas
teste te conscia tu narrare ante
presepium ubi plurimum lactata
es non debebas. Quod ut uerum fate
ar: christi presencia eciam si uoluero
ad inuitus neque tuas laudes
omnino tacere queo. Ista est spe
ciosa inter filias ierusalem sicut uidis
tis eam plenam caritate et dileccione
In cubilibus et in ortis aromatum. Rx
Que est ista que ascendit de deser
to deliciis affluens Innixa. Ideo
me interrogent filie quas lacte
nutristi ea mecum reserabis
quia nescio si presepium aliquis uidis
ti in spiritu. Vnde nos o filie pulsa
te precibus pulsate ad hostium in
uitatis amica si quo modo tan
dem nobis aperiant que reserata sub
matri. Uerum preterea deliis que plu
ra dicta omnia saluatoris gesta
et beate marie obsequia necnon

[illegible]
Beata es virgo maria dei genitrix
que credidisti domino perfecta sunt in te
que dicta sunt tibi ecce exaltata es super
choros angelorum. Intercede pro nobis
ad dominum ihesum christum. v. Beata et uenerabilis
es virgo maria que sine tactu pudoris
inuenta es mater saluatoris. Interce.
In iii noct. A. Veni in ortum meum soror
mea sponsa messui mirram meam
cum aromatibus meis. A. Comedi fa
uum cum melle meo bibi uinum
meum cum lacte meo. A. Talis est dilec
tus meus et ipse est amicus meus filie ieru
salem. [illegible] Secundum lucam.
In illo tempore intrauit ihesus in quoddam
castellum et mulier quedam martha
nomine excepit eum in domum suam.
Hec lectio fratres karissimi. Bede.
pulcherrima sonet dileccione
dei et proximi illius utrasque de
signat ut intelligi ualet di
leccio uita sua cum intrasset ihesus
in quoddam castellum mulier quedam
martha nomine excepit illum in
domum suam. Et huic erat soror no
mine maria. Que secus pedes
[illegible]
[illegible] Martha autem sata
gebat circa frequens ministerium.
Due quippe [illegible]
[illegible] duas uitas spirituales

quibus in spiritu vidclub sancta eccl-
esia demonstrat. O [illegible] fa-
[illegible] filia ierusalem [illegible]
videntes eam filie syon beatissimam p-
[illegible] dicentes virgo [illegible] effusi-
[illegible] Astitit regina a dex-
tris tuis in vestitu deaurato circum-
data varietate. Lectio. Martha
quidem actualem quam primo
sociam in caritate expressit
Maria vero contemplativam qua
[illegible] amore ungitur significare
debent. Activa enim vita est pa-
nem esurienti tribuere, verbo sapi-
entie nescientem docere, erran-
tem corrigere, ad humilitatis viam
superbientem proximum revocare,
infirmitatis curam gerere, tribula-
tis omnium devotione subvenire.
Contemplativa vero vita est ab
exteriore actione quiescere, so-
lo desiderio conditoris inherere,
[illegible] agere, iam corporalis
[illegible] calcans omni-
[illegible] solo desiderio ad
[illegible] faciem
[illegible] Beata mea
[illegible] generationes [illegible]
[illegible] potens e-
[illegible] Magnificat
[illegible]
[illegible]

Quia autem Martha totam
[illegible] activa vita [illegible]
bat unde dixit. Que stetit et
ait Domine non est tibi cure quod
soror mea reliquit me solam mi-
nistrare. Dic ergo illi ut me adiu-
vet. Ex cuius persona loquitur [illegible]
adhuc divine contemplationi sig-
nat solum quod didiceant sine
dilectionis opus deo placitum
dicunt [illegible] qui [illegible] de-
voti esse [illegible]
[illegible] continuatur [illegible]
unde Martha stetisse, Maria se-
cus pedes domini sedisse describi-
tur, quia activa vita laboriosa
desudat in certamine, contempla-
tiva vero [illegible]
tibus ima optata in [illegible]
quiete perfruitur. Felix namque es
sacra virgo Maria et omni laude dig-
nissima. Quia ex te ortus est sol iu-
sticie Christus deus noster. V. Ora pro populo interve-
ni pro clero intercede pro devoto femineo
sexu sentiant omnes tuum iuvamen
quicumque celebrant tuam assumptionem.
Quia. V. Ora pro nobis sancta dei genitrix. Laudes.
Assumpta est Maria in celum gaudent
angeli laudantes benedicunt dominum.
Maria virgo assumpta est ad ethe-
reum thalamum in quo rex regum stel-
lato sedet solio. Antiphona. In odorem unguen-

puella illico recepit sanitatem.
R. Domine si tu es. Sicque [illegible]
[illegible] Alexander decaterum [illegible]
[illegible] hanc sollempnitatem
kalendas augusti in honore sancti pe-
tri apostoli in eius nomine edificavit
ecclesiam que dicitur ad vincula. In
qua [illegible] ut ferunt solempni-
tate [illegible] catene eius osculantur
a populo devote. Tu. R. Tu es pastor
ovium. Venit ihesus in partes. R. Quem
dicunt homines. R. Ego pro te rogavi. R.
Petre amas me. V. ante laudes. Tu
es petrus. Laudes ut supra. In passione.
Capitulum. Petrus quidem. R. Tu [illegible]
[illegible] Annunciaverunt ad benedictus A.
Quodcumque. Oratio. Deus qui beatum pe-
trum [illegible] prima. Fulgens [illegible]
V. Mirabilis deus. Oratio ut supra. Ad horas
sicut in alio festo. Ad vesperas A. Iuravit
dominus. Psalmi [illegible] dominus. Cetera [illegible]
capitulum. V. Oratio ut supra. [illegible] Angel-
us autem domini astitit et lumen refulsit in
habitaculo carceris, percussoque latere
petri excitavit eum dicens surge
velociter et ceciderunt catene de
manibus suis. Oratio ut [illegible] te
[illegible] et [illegible] nos

2 VIII. Rome in cimiterio kalixti
natale sancti stephani pape
et martyris sub Valeriano et Galie-
no imperatoribus. Qui cum ipse

[illegible] sua carcerem
[illegible] comprobatus [illegible]
[illegible] hortatione [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] quibus [illegible]
[illegible] Divina autem gra-
tia previante occurrit [illegible] multi
[illegible] honestis viris ut
baptizarentur ab eo. Inter quos
nemesius tribunus cum omni
domo sua filiaque ipsius no-
mine lucina que ceca per beatum ste-
phanum illuminata fuerat et olim-
pius alter tribunus cum uxo-
re sua exuperia et filio theo-
doro et [illegible]
olympius. Et Qui post [illegible]
sanctam confessionem martyrio [illegible]
[illegible] celebrabat [illegible]
[illegible] palia [illegible]
[illegible] ut [illegible]
anus et galvenus [illegible]
nos [illegible] summo [illegible] querebat
studio beatum stephanum ut eum
et clericos eius diversis affi-
ceret penis. Miserunt itaque
multitudinem militum [illegible]
[illegible] multitudine [illegible]
[illegible]
In invencione sancti stephani capitulum.

1 2 80

Apud dasthen sunt palla rubea palla hermatica [illegible] de adamascho
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] duo [illegible] de [illegible]
Angelus argenteus et pater noster [illegible] [illegible] aureis [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] fl xxxxxiii [illegible] [illegible] [illegible]
die [illegible] octobris [illegible] [illegible] [illegible] aureis et [illegible]

~~Item [illegible] fer. [illegible] post [illegible] [illegible] fl xvi~~
~~[illegible] [illegible] xi [illegible]~~ fer. [illegible] post [illegible] pro pallio [illegible] [illegible] pro [illegible] et [illegible] iii florenos

~~Item [illegible] fl ii [illegible] [illegible] et vii [illegible]~~
[illegible] annulo

anno 1 2 8 1

facta [illegible] cum [illegible] [illegible] obligor sibi flores
lxxiiii [illegible] die [illegible]
Apud eum sunt [illegible] duo [illegible] de damasco
iii annuli Angelus / due libri [illegible]
[illegible] de auro / duo pallia / due [illegible]
[illegible] Vagineum cum [illegible] annulis [illegible]
vii [illegible] Zucheri / Item iii florenos [illegible]
nona [illegible] fer. 6ta ante Simonis et Jude

